ఓమ్

శ్రీ గురు బసవలింగాయ నమః

శ్లో॥ ముదితో [illegible]

శివతత్త్వప్రదర్శనార్థమాగతం।

వృషరాజ [illegible]

మహితం శ్రీబసవేశ్వరం [illegible]॥

సమస్త [illegible] మహిమాంబుధ

అఖిల [illegible] సారభూతంబును

ఐన

బసవపురాణము

ఆంధ్ర [illegible] గ్రంథము

శ్రీ [illegible]

అంధ్ర [illegible]

[illegible] సిద్ధాంత [illegible]

పండితరత్న — ధర్మనిధి సాహిత్యవిశారదాది

బిరుదాంకితులగు

వే॥ పండిత పెద్ద మఠము రాచవీరదేవర శాస్త్రుల్ ఎం,ఓ,ఎల్.

"[illegible] 'సాహిత్య భూషణ'" పట్టభద్రులచేత

పరిష్కరింపబడి

[illegible] గ్రంథమాలా ద్వారా

ప్రకటింపబడినది. వెల 75-00

[illegible]

వీరశైవసాహిత్యభాండార్

కాచిగూడ, [illegible] ([illegible]) డిపార్టుమెంటు

హైదరాబాదు, నెం. 10—11.

ప్రకాశకులు

ఆం.ప్ర. వీరశైవధర్మ గ్రంథమాల

కాచిగూడ, హైదరాబాదు-27.

"వీరశైవసాహిత్యభాండార్, (అమృత), నెం. 10-11

ఆవిష్కరణము తేది :-

బసవజయంత్యుత్సవ సందర్భమున,

వెల. 100/-

అంకితము

శ్రీమన్నిరంజన ప్రణవస్వరూపులైన సద్గురువర్యులు తర్క - వేదాంత - సాంఖ్య - యోగ-మీమాంసాది శాస్త్రపారంగతులు-లింగైకులు శ్రీవీరుపాక్షానందమహాస్వాములు కొదన్‌గల్లుగారి పవిత్రపాదారవిందములకు మరియు

శ్రీ.ని.ప్ర.స్వ లిం॥ శ్రీమహాంతప్పమహాస్వాములు మురుఘామఠధార వాడగారి పాదకమలములకు కృతజ్ఞతతో నీగ్రంథరాజము నంకితమొనర్చబడినది.

ప్రాప్తిస్థానము-చిరునామా-

వే॥ పం॥ పెద్దమంతము రాచవీరదేవర, M.O.L.

H. No. 3-3-139, కాచిగూడ

అమృత అపార్టుమెంటు (ప్రభాత టాకీస్) వెనుక భాగమున

నెహ్రూ హైస్కూల్ వద్ద హైదరాబాదు, (A.P.) 500 027

గమనిక :-

1884 సం॥ జనవరిలో ముద్రితమైనదానిని మద్రాసు

1994 సం॥ మే నెల హైదరాబాదులో పునర్ముద్రణగావించనైనది.

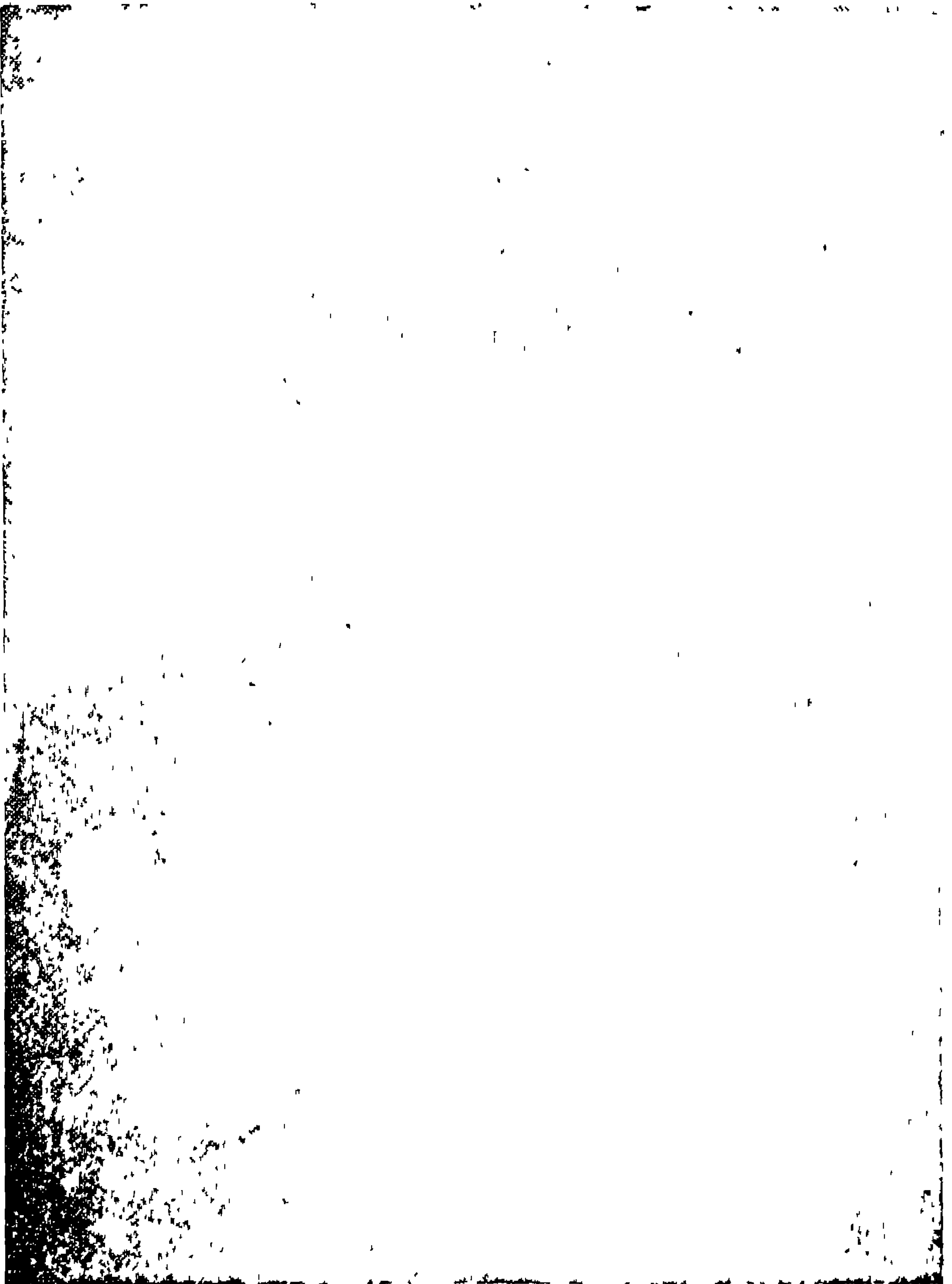

వీరశైవ ధర్మ సంస్థాపకులు జ॥ శ్రీ రేణుకాచార్యులు

శ్రీ వీరభద్రస్వామి

శ్లో॥ నమో ఉగ్రస్వరూపాయ–నమోజిష్ణ్వాదిశాత్రవే
దక్షయజ్ఞ వినాశాయ–వీరభద్రాయతేనయః (స్వేర)

వే॥ పండిత పెద్దిభట్ల రామపతిదేవర
"తీర్థ" & M. O. L.

జై గణేశ　　　జై రేణుకాచార్య　　　జై గురుబసవ

ఓం

ఆంధ్రప్రదేశ వీరశైవ మహాసభ

వే॥పం॥ పెద్దమఠం రాచవీర దేవర "తీర్థ" M O L. గారిని సన్మానించిన సందర్భమున సమర్పించిన సన్మాన ప్రశస్తి పద్య రత్నములు

* రాజిత వీరశైవ నిజ రాష్ట్ర మహాసభ పెంపు మీరగన్
పూజితరీతిలో నడుగ భావము పొంగగ ప్రేమతోడుతన్
తేజిత రాచవీర చరదేవుని మాన్యమహోత్సవంబులో
రాజిత రీతిలో రచన రమ్యముగాగ రచింతు పొందకః॥ 1

* ఆర్యుడు వీరయాఖ్యునకు మానిత భామిని నాగమాంబకున్
శ్రీరుధిరోద్గరంబున ఉషోదయరీతి జనించినట్టియా
చార్యకులోత్తమా! తమరి జన్మ విశిష్టత చేతపొందెనో
గార్యులపేట నొక్క ఘనగౌరవ దీప్తిని వైభవోన్నతిన్॥ 2

* శాంభవ దీక్షనొంది శివసంపద పెంపును పొందనెంచి శ్రీ
శాంభవ సంస్కృతాభ్యసనసాధన యోగుల పుణ్యసేవలన్
సంభవ రీతిలో జరిపి శంభుని తేజము తత్త్వవిద్యలన్
వైభవ రీతిలో బడయు వీరుని దీక్షను సంస్తుతించెదన్॥ 3

* "భూషణ, "కావ్యతీర్థ" ఘనప్రాభవ "జాణ" యటంచులోకముల్
భాషణ సేయగా ముదముభక్తి ప్రపత్తులు పెంపునొందగా
భాషల నేర్పుతల్పు నిజభాక్తిక తాత్త్విక పుస్తకావళిః
భీషణ రీతిలో నొసఁగు పండిత పుంగవుఁ సంస్తుతించెదన్॥ 4

* లింగ కథాప్రసంగములు లింగజనంబుల దివ్యకీర్తనల్
లింగ పురాణ సారములు లింగరహస్యములన్ మహోగ్రశ్రీ
లింగ! నీకు మానసము లక్ష్యము నీవెరుగంగరాని యా
లింగ సుతత్వమేది శివరూపము నీకు ముఖస్థమారయన్॥ 5

* చూచితి శైవపండితుల చూచితి మాన్య కవిత్వ కర్తలన్
చూచితి దైవ సన్నిభుల చూచితి తాత్విక సిద్ధహస్తునన్
చూచితి వేద పండితుల చూచితి ఆగమ్య పండితేంద్రులన్॥
చూచితిగాని యేయెడల చూడ పెద్దమతేంద్రుబోలుపండితున్॥ 6

* నీ పరిపాటి ఇంతగల దిట్ట విధంబని నిర్ణయింపగా
నావరదైవమైన కమలాక్షుడునైన విరించియైనవా
రోవరు యిట్లు నిన్నెరుగనోపుదు రెవ్వరు రాచవీర? నీ
రూపము సర్వమున్ వెలుగు రూపముగాదె తలంపనెప్పుడున్॥ 7

* ఫాలభాగములోని భస్మ త్రిపుండ్రముల్ భార్గవ తేజంబువ్యక్త పరుప
అంగవస్త్రములోని కాషాయవర్ణంబు గురులింగ వైరాగ్యగుర్తుదెలుప
హృదయ భాగములోని యాప్రాణలింగంబు జంగమసంస్కృతి
జాడదెలుప
మెడలోని రుద్రాక్షమాలికా భరణంబు శివలింగ-చరలింగసౌంజ్ఞతెలుప॥

* దేవదేవుని ప్రతిరూపుదేవ నీవు రాజరాజును తలదన్నురాచవీర
భర్గదేవేశ శ్రీజోగిపేటవాస! లింగసామ్రాజ్యమేలుమా రాచవీర॥

* శిష్టులను లాలింపగ, దుష్టుల నిగ్రహముల్లెల్ల భజింపదయన్
భక్తజనపారిజాతా! భక్తజనాధార నీకు బదుగు మహేశా॥

* నేటి సభయందు మేమంత నేర్పుమీర। నీదు సేవలకొక్క గుర్తింపునీయ
వీరశైవుల "సాహిత్య సార్వభౌమ" అనెడు బిరుదునీయగ ముద
మారనందుకొమ్ము॥ 10

భవదీయుడు, కవిత్వకర్త
జానంపేట హాద్‌నగర్ బృహన్మఠ
శ్రీ లింగయ్యస్వామి M A; M.Phil
ఉపన్యాసకులు, ఉస్మానియా
విశ్వవిద్యాలయాంతర్గత నైజాంకళాశాల.

శ్రీ పత్తి మహారుద్రప్ప
అధ్యక్షులు ఆం॥ప్ర॥వీ॥ మహాసభ
శ్రీ ఏ. బసవలింగప్ప M.A; BEd
కార్యదర్శి ఆం.ప్ర. వీ.మహాసభ

ఓం

బసవ పురాణము

విషయానుక్రమణిక

ప్రథమాశ్వాసము

ద్వితీయాశ్వాసము

తృతీయాశ్వాసము

చతుర్థాశ్వాసము

పంచమాశ్వాసము

షష్ఠాశ్వాసము

సప్తమాశ్వాసము

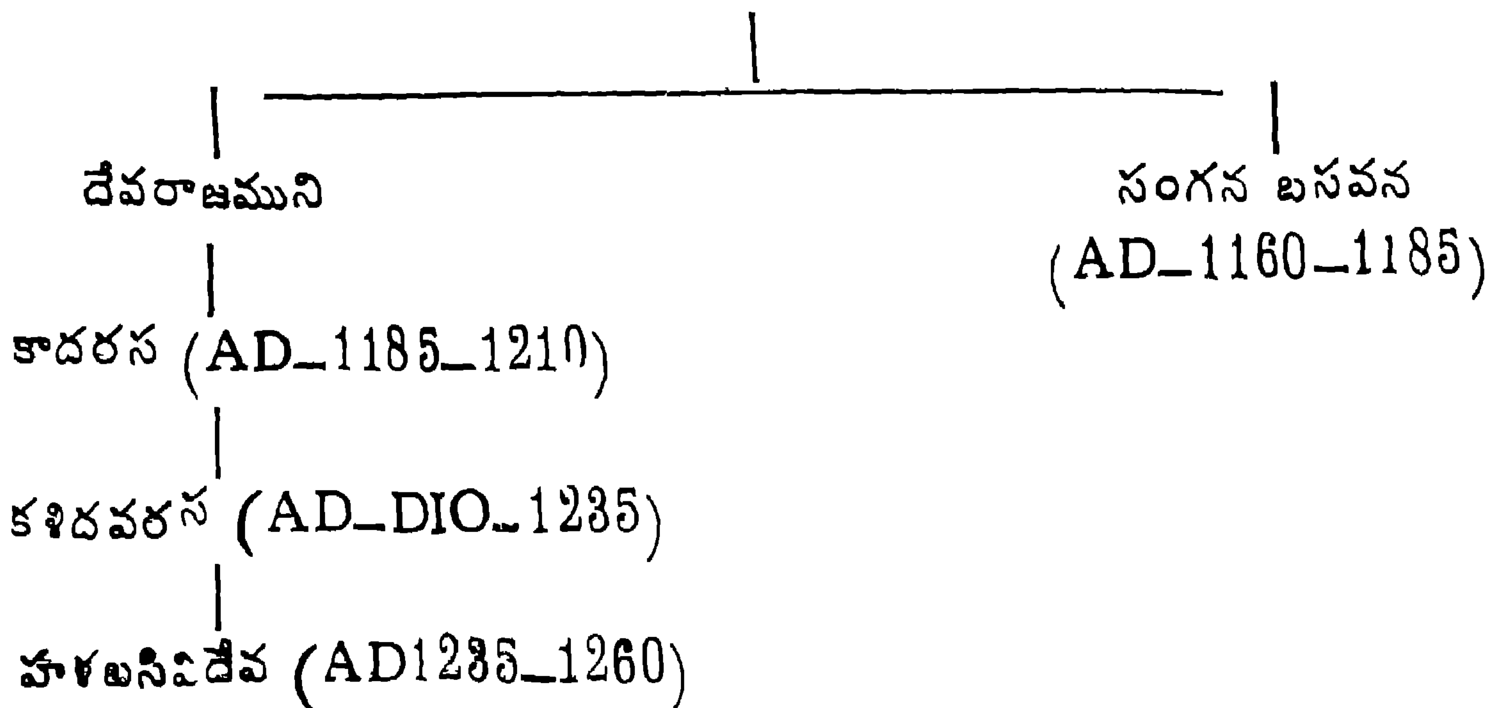
పీఠిక

బసవ పురాణమును మొట్టమొదటవాఙ్మయ ప్రపంచమున ప్రకాశ పరచినది భాషోద్ధారకులగు చార్లెస్ ఫిలిప్ బ్రౌను దొరగారు. జంగమ వాఙ్మయము యొక్క స్వరూప స్వభావములను చరిత్రను మొదట పరిశోధకులకు ఆంగ్లమున పాశ్చాత్య పండితులకు దెల్పినది బ్రౌను దొరగారే!

వీరశైవ మతమునకు ఆధార భూతమగు కన్నడదేశమునందు వీరశైవ వాఙ్మయ పరిశోధకులందరికి మార్గదర్శకత్వమైనవాడు బ్రౌను దొరయే. వీరశైవ మత స్వరూపమును చక్కగా జీర్ణించుకొని, వ్రాసిన గ్రంథములే ఇతరులందరికి ప్రామాణికములైనవి.

13వ శతాబ్దంలో ప్రభవించిన శ్రీపాల్కురికి గ్రంథమును తర్వాత 15_16 వ శతాబ్దిలోను, శ్రీనాథుడు, పిడుపర్తి సోమనాథ కవి పుంగవులు ప్రచారము గావించిరి. 20 వ శతాబ్దంలోని గ్రంథములను వ్యాప్తిలోకి తెచ్చినది శ్రీ కాశినాథుని నాగేశ్వరరావుగారు. వీరు ముద్రించిన బసవ పురాణమునకు సుప్రసిద్ధ ఆంధ్ర పండితులైన శ్రీ బండారు తమ్మయ్యగారు విస్తృతమైన పీఠిక వ్రాసారు. కాని వీరి పీఠికలో బ్రౌనుదొరగారి పేరెత్తకపోవడం విచారకరము ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయమునందు గల ప్రతులు :— బ్రౌను దొర వారి ప్రతులు. D. 964_65_68_69, 70.

బసవని కాలము

క్రీ. శ. 1160_118 ప్రాంతమునన్నట్లు నిశ్చితముగా దెలియుచున్నది.

శ్రీశైల పుణ్యక్షేత్రము, ద్రవిడాంధ్ర, కర్ణాటక. మహారాష్ట్ర ప్రదేశములకు సంగమము వంటిదగుటవలన నీ తెలుగు బసవ పురాణము అందేరి తరులను బహుగా నాకర్షించినది. ప్రధానముగా కర్ణాటకకు తమ దేశమున జన్మించి తమ భాషయందే వీరశైవ మతమును ప్రవర్తింప జేసిన బసవని చరిత్ర తెలుగలో పురాణ రూపమున మారినిది. క్రీ. శ. 1369 వ సం॥మున దీనిని భామిని షట్పదీ వృత్తములలో భీమకవి రచించెను భీమకవి బసవ పురాణ పరివర్తనము తరువాత కర్నాటక వాఙ్మయము వీరశైవ వాఙ్మయముగా పరిణమింప జేసినది.

బసవని—మత సాంప్రదాయములు

అనాదిగా దక్షిణ దేశమున నెలకొని యున్న వీరశైవ మతమునకు 12వ శతాబ్దిలో బసవన్న ఒక వినూతన కాంతిని లేవదీసి సామాన్య ప్రజలలో ఒక నూతనోత్సాహమును ప్రేరేపించెను. శివభక్తి ప్రబోధనమును గావించి వీరమాహేశ్వరాచార సాంప్రదాయమును ప్రతిపాదించి వీరశైవ మతమునకు నూతన సంస్కరణలను గావించి ప్రజల హృదయములను త్వరలో చూర గొనెను. సామ్యవాదమును బలపరచి సర్వమతముల వారికిందు ఉచ్చస్థానమును గల్పించెను. సకలమానవుల "కళ్యాణమునపేక్షించు మా కూడల సంగమ దేవుడని" చాటెను. కనుకనే వీరి ప్రచార ప్రభావమునకులోనై సమస్త మతముల వారు శివదీక్షా సంస్కారమును బడసి శివభక్తులైరి. స్త్రీ పురుషులకు సమాన హక్కులను ప్రతిపాదించి, శివానుభవ మంటపమను నొక దానిని నెలకొల్పి, శ్రీమదల్లమ ప్రభువుల వారి అధ్యక్షతన ప్రతినిత్యము శివానుభవ గోష్ఠిని చర్చించెవారు.

సమాజోద్ధరణమునకై జంగములను చేరదీసి వారికో ఉచిత గౌరవ స్థానము నొసగి ధర్మ ప్రచారమును వారిద్వారా జేయించెను. వారిని దన ప్రాణముగా నెంచి వారికి సకల సౌకర్యములను గల్పించెను. వేయేలనిత్యము జంగమార్చన లేనిదే తాను ప్రసాదమును సేవించేవాడుగాదు. కనుకనేనిత్యము ఒకలక్ష 96 వేల మంది జంగములకు ఆహార పానీయాలతో పోషించేవారు.

"కాయకమే కైలాసమని" చాటిచెప్పి వారివారి వృత్తులను ప్రోత్సహించెను. కావున త్వరలో భారతదేశమున వారి పేరు ప్రసిద్ధిగాంచినది. వీరికంటెను పూర్వమే పంచాచార్యులు వీరశైవ ధర్మమును స్థాపించి దానిని నలువైపులకు వ్యాపింపచేసి యుండిరి. కాని అది కొన్నాళ్ళకు క్షీణదశను పొందగా తదుపరి బసవేశ్వరుడుజన్మించి మరల ఆధర్మమునేవిరివిగా వ్యాపింపజేశాడు. పంచాచార్యుల పంచ పీఠములు నేటికిని సుస్థిరముగా నున్నవి. ఈ పీఠములు నేటికిని, శ్రీశైలములో సూర్యసింహాసనము శ్రీపండితారాధ్యులవారిది, కాశిలో జ్ఞానపీఠము జ॥ శ్రీవిశ్వేశ్వర శివాచార్యులది. శ్రీమరుళారాధ్యపీఠము ఉజ్జయిని కేదారము హిమాలయాల్లో వైరాగ్యపీఠము బాళెహళ్ళిలో శ్రీజగద్గురు రేణుకాచార్యులవారి వీర సింహాసనములు మున్నగున్నవిగలవువాటికి సంబంధించిన జగద్గురుపంచాచార్యులున్నారు. ఈపీఠములకు అక్బరు, బాబరు, ఔరంగజేబు, షాజహాను. కాశిరాజుమున్నగువారు దానములొసగిన తామ్ర శాసనములు నేటికిని వారికడ గలవు. ఈ పీఠాధిపతులు పూర్వకాలమున వైదిక ధర్మము ననుసరించినట్లు వారు రచించిన వీరశైవ ధార్మిక గ్రంథములు సంస్కృత భాషలో నేటికి చాటిచెప్పుచున్నవి. వీరశైవ ధర్మమునకు 28 శైవాగమములే మూలాధారములు. ప్రబలమైన ప్రమాణ గ్రంథములు కూడా ఉన్నవి. వీరశైవ సిద్ధాంత సిఖామణి, (ఇది సర్వాగమముల సారము వంటిది) శ్రీకర భాష్యము, సిద్ధాంత శిరోమణి, వీరశైవాచార ప్రదీపిక, వీరశైవ సదాచార సంగ్రహము, లింగధారణచంద్రిక, నందీశ్వరాగమము మొదలగునవి కలవు. వీరశైవ రత్నాకరము, నీలకంఠ బాష్యము, అన్యవాదకోలాహలము, జగద్గురు శ్రీరేణుకాచార్యులవారిగీత, శతకత్రయము, శివానుభవ సూత్రము, బసవ వచనములు, శివశరణుల వచనవాఙ్మయము, వృషాధిప శతకము, చెన్నమల్లు సీసములు, బసవరాజ దేవరగరళె, నిజగుణారాధ తత్వములు మున్నగు ననేక గ్రంథాలు కన్నడ-తెలుగు-సంస్కృతము మహారాష్ట్ర భాషలలో నవి విపులముగా వీరశైవ ధర్మమునుప్రతిపాదించుచున్నవి.

కావున వీరశైవ ధర్మాభిమానులందరు తమ పూర్వీకులెంతో శ్రమకోర్చి తమతమ అనుభవాలతో ఆచరించి చూపి వ్రాసిన ప్రాచీన గ్రంథములను మనసార సమగ్రముగా క్షుణ్ణముగా జదివి మన వీరశైవ ధర్మమును చిర

స్థాయిగానుండుటకు వృద్ధిపరచుటేగాకింత "స్వయంతరతి అన్యాన్ తారయతి, అనుసూక్తిమేరకు తానొక్కడే తరించుటేగాకింత ప్రచార సాధనములతో ఇతరులను తప్పక తరింపఁజేస్తారని మనవి జేయుచున్నాను.

పూర్వము ఈ బ్రాహ్మ్యదశలో నున్నపుడు సర్వమతములవారాకర్షింపఁబడి ప్రకాండ పండితులు శ్రీ పాల్కురికి సోమనాథునివంటి పండితులను గూడ వీరశైవ ధర్మములోకి ప్రవేశించారు. నేడు కొందరు మన వీరశైవధర్మ తత్త్వముయొక్క నిజస్వరూపమును అతి సూక్ష్మ విషయములను దెల్సి వారితో దెలిసికొనకుండానే ఇతరమతములలో ప్రవేశించుచున్నారు. ఇది మహాఘోరమైన అపచారమనక తప్పదు. దీనిని వీరశైవాభిమానులెవ్వరును సహించరు.

ఇట్లు — బుధజనవిధేయుఁడు

పి. ఎం. ప్రభులింగదేవర M A. M Phil (S.I)

ఆత్మనివేదన

ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య. సంస్కృతులను నేటి తరమువారు గాని, అథవా ముందుతరమువారుగాని, విస్మరించకుండా ఉండుటకై నేను నా యథాశక్తి స్వార్జిత ధనమును వెచ్చించి వీరశైవ ధర్మమును పునరుద్ధరించుటకు ఉడుతాభక్తితో కృషి చేయుచున్నాడను. ఈ విషయమై నేను ప్రాచీన గ్రంథరచన మరియు వాటి ముద్రణకుగాను ఆర్థిక సహాయముగా అన్యుల నెవరిని అర్థించలేదు. సుమారు కొన్నివేల ధనమును వీరశైవధర్మ ప్రచారమునకుగాను అభిమానప్రేరితుడనై వెచ్చించాను.

'దాతా భోక్తా స్వయం శివః' అను సూక్తిమేరకు నాకు శివుడనుగ్రహించి సంతతితోనే ప్రాచీన వీరశైవ సాహిత్య - గ్రంథముల ముద్రణములకు బూనుకున్నాను. ప్రపథమంలో ప్రభుత్వ కళాశాలలో ఉపన్యాసకుడిగా నుండగానే "వీరశైవ ధర్మమను" పత్రికను 10 సం॥లు (1974 అక్టోబర్ నుండి 1984 సెప్టెంబర్ వరకు) నిరాటంకంగా నిర్వహించాను. ఆ తరువాత గ్రంథ ముద్రణకు బూనుకొని యింతవరకు 1. వీరశైవధర్మ భావగీతికలు. 2. ఇష్టలింగార్చనావిధిః 3 రత్నత్రయము 4. నేనెవరు? 5. ప్రాచీన వీరశైవము 6. వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము 7. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి చరితామృతము 8. జగద్గురు పంచాచార్యులసంక్షిప్త పరిచయము 7. బసవేశ్వరుని తత్వములు 10 మహాజ్ఞాని చెన్నబసవన్న మొ॥గు గ్రంథములనుమరియు 11. అల్లమప్రభు విజయము 12. వీర విరాగిణి అక్కమహాదేవి. 13. ప్రతిజ్ఞాపూర్తిమున్నగుచిన్న నాటికలు, 14. వీరశైవస్వయం పురోహితము 15. షష్ఠిపూర్త్యుత్సవ సంచిక 16 అమృతోత్సవ సంచిక 17. స్వీయచరిత్ర II & III భాగాలు ఇవేగాకుండముద్రణకు నోచుకోని వీరశైవ ధర్మగ్రంథ వ్రాత గ్రంథములున్నవి. శ్రీశైలప్రభ - కన్నడపత్రికా, సావధాన, పంచాచార్య ప్రభ తెలుగు వీరశైవ దర్పణము ఇత్యాది పత్రికలలో కొన్ని లేఖలను ప్రకటించినాను. వీరశైవ ధర్మ వైజ్ఞానిక వ్యాసములను, అంతేగాకుండా ఆకాశవాణి దూరదర్శినిలోను సంస్కృతమున అమరవాణిలోను సిద్ధాంత శిఖామణిని గురించి మరియు కన్నడమున బసవేశ్వర వచన వాఙ్మయమును గురించియు

"కళ్యాణ క్రాంతియను" చిన్న డ్రామాను (నాటిక) వ్రాసియ్యు ప్రసంగించుట ధర్మమైనవి. నేటికి గూడా అవకాశమున్ను బురస్కరించుకొని వీరశైవ ధర్మమ్మును గురించి ఆకాశవాణిలో ప్రసంగించుచున్నాను.

ఇదే విధముగా అతీవ ప్రాచీన గ్రంథమైన శ్రీ పిడుపర్తి సోమినాథకవి ప్రణీతంబైన బసవ పురాణమను పద్య ప్రబంధమును 1884 సం॥ములో మద్రాసు వీరశైవ సమాజము వారు ముద్రించిన దానిని పునఃపరిష్కరించి కఠినార్థములతో మరల ముద్రించి 1994 మే నెల 12 వ తేదిన శ్రీబసవ జయంత్యుత్సవ సందర్భములో శ్రీ మాదపుబోంతప్పగారి యధ్యక్షతన శ్రీ వీరన్న గట్టుపై ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ మహాసభ వీరశైవ సమాజమువారు జరిపిన కార్యక్రమములో ఈ పునర్ముద్రిత బసవ పురాణమును శ్రీ లింగయ్య స్వామి జానంపేట బృహన్మఠాధ్యక్షులు M.A. M.Phill గారు ఆవిష్కరించారు,

కావున వీర శైవులందరు భక్తిశ్రద్ధలు గలవారై దీనిని అభిమానముతో గొని పఠిస్తారని ఆశించుచున్నాను. దీనినే కాకుండా మొదలు పేర్కొనిన వీరశైవ గ్రంథములను గొని వీరశైవ సాహిత్య సాంస్కృతిక ప్రచారకులతో సహకరించి మమ్మల్ని ప్రోత్సహించగలరని మనవి జేయుచున్నాను. ఈ ముద్రణలో ఏవైనా ముద్రారాక్షసములు దొరలినచో పఠితులు వాటిని సూచించిన యెడల పునర్ముద్రణలో వాటిని సవరించుకొనుటకు ప్రయత్నించబడును గాక.

నా యొనర్చిన సాహిత్య సేవ ఇట్లుండగా ఇక సాంస్కృతికముగా దానిని పూర్వపు వీరశైవ సంస్కృతిని స్థిరముగా నిల్పుటకైనా యోపికకొలది కృషిసేయబడినది. మెదక్ జిల్లా అందోలు తాలూకా అంతర్గతమైన జోగిపేట నగరమందు పూర్వము నుండి ప్రఖ్యాతి నార్జించిన మదీయ వంశ పరంపరాగతంబైనట్టి పెద్ద మఠమును గూడా అత్యంత జీర్ణావస్థలో నున్న దానికై తొంబదివేల ధనరాసిని వెచ్చించి పునరుద్ధరించాను. ఇది నా స్వార్థము నాశించి నిర్మించినది కాదు. కేవలము వీరశైవ ధర్మ సంస్కృతి బొత్తిగా సమిసి పోకుండా స్థిరముగా నిల్పే ఉద్దేశ్యముతో దీని నుద్ధరించాను. ఏలనన వీర శైవ సంస్కృతి ప్రచారమునకు ఇట్టి మఠములే మూలాధారములై యున్నవి. ఈ వాస్తవ విషయము నెరింగిన నేను దానిని నుద్ధరించడం జరిగినది. అందులో

స్థానిక వీరశైవ సమాజమువారు వీరశైవ ధార్మిక కార్యక్రమములను సతతము ఇందులోనే నిర్వహించుకొనుచున్నారు. అందులో శిశు బాలబాలికల పాఠశాల (అంగన్‌వాడి)గూడా నిర్వహింపబడుచున్నది. ఆ మఠముకు శోభను గూర్చుటకై జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి విగ్రహమునుగూడ ప్రతిష్ఠింపజేశాను. తన్మఠాధికారినైన నేనుఎల్లప్పుడేదో ఒక కార్యక్రమములను శివానుభవ గోష్ఠి-సభలు-సమావేశములను నెరపుతుంటాను. మరియు ప్రతియేటా శ్రీ బసవేశ్వర జయంతి, జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యులవారి జయంతి, పురాణ ప్రవచనము, గణారాధన ఇత్యాదిసాంస్కృతిక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తుంటాను. ఏలనన తనువులు శాశ్వతమైనవికావు కావున ఇట్టి వీరశై సత్కార్యములకై నా సొంతార్జిత ధనమును వెచ్చించుచున్నాను దీని నాదర్శముగా నిడుకొని మిగతా వీరశైవధర్మాభిమానులు నిస్వార్థముతో తమ తను-మన-ధనములను ఇట్టి సత్కార్యములకు నియోగించి పునీత చరిత్రులు, యశోనిధులు కాగలరని ఆశించుచున్నాను.

ఇట్లు - గ్రంథప్రకాశకులు

వే॥ పం॥ రాచవీరదేవర (శిర్థ) M.O.L. HYD

ఇం నె. 3-3-139, కాచిగూడ, హైదరాబాదు

నెహ్రూ హైస్కూలువద్ద, 500027

శ్రీరస్తు

బసవ పురాణము

పీఠిక

శ్రీ మల్లికార్జునం దేవం చిద్ఘనం సురవందితమ్,
జ్ఞానదం సర్వభక్తానాం గుణాతీత ముపాస్మహే॥

మునియాచనయా శివాజ్ఞయా
శివభక్త్యుద్ధరణార్థమాగతం
వృషరాజపరావతారకా
మహితం శ్రీ బసవేశ్వరంభజే॥

ఇష్టదేవతా ప్రార్థనాదికము

శ్రీభసితత్రిపుండ్రకపరీతవిశంకటఫాలు జూటజూ
టీభరధారు నిర్మలపటీపటలావృతదేహు నక్షమా
లావరణాఖిలాంగు బసవాక్షతపాదపవిత్రవక్త్రుఁ జి
ద్భోభితచిత్తుఁ బాల్కురికిసోమయ దేశికుఁ బ్రస్తుతించెదన్॥ 1

చ॥ సకలము నిష్కళంబు నయి సంభవముఖ్యజగత్ప్రపంచసా
క్షికము నసాక్షికంబు నయి జీవభిదాదివిభేదభావనా
త్మకమునుబోలె సజ్జనులకుఁ దాఁ గనుపట్టుచుఁ దత్త్వదృష్టికిన్
సకలముఁ దానయై వెలుఁగు శాంభవలింగముఁ బ్రస్తుతించెదన్॥ 2

ఉ॥ దక్షముఖక్షయాకరణదక్షిణరక్షణదోర్యుగుండు శ్రీ
దక్షితిభృత్సుతానయనతామరసోత్సవకారివిక్రముం
డక్షయుఁ డక్షరుండు జగదాద్యుఁ డభేద్యుఁడు సత్కృపారసాం
బూక్షితదృష్టి వీరభద్రుం డొసఁగుఁ మదభీప్సితార్థముల్॥ 3

చ॥ ప్రసవశరాసనాంతకుని పంపున మున్నవతార మొంది శ్రీ
బసవపురాణసంకథితభక్తమణిగ్రథనైకసూత్రమై
వసుమతి వీరశైవ మభివర్ధన మొందఁగఁ జేసినట్టి మా
బసవనమంత్రిఁ గొల్తు భవబంధురసింధువు దాఁటఁ గోరుచున్॥ 4

చ॥ విమలవిచారులన్ భువనవిశ్రుతవీరుల నత్యుదారులన్
శమనమదాపహారుల వశంవదదేహమనఃప్రచారులన్
హిమగిరిధీరులన్ ప్రళయహేలవిహారుల నాగహారులం
బ్రమథకుమారులం గొలుతు భక్తిఁ బదార్థరసజ్ఞతార్థినై॥ 5

శా॥ ఆశం బాసి విరక్తులై మొదల మోక్షాపేక్ష దేశాంతరం
బాశాంతంబుగఁ జేసి స్వానుభవశాస్త్రార్థోక్తులం దాత్మిక
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముం దెలిసిలన్ రాజిల్లు నా పుట్టశాం
తేశ శ్రీగురుశిష్యుఁ జెన్నబసవాధీశుం బ్రశంసించెదన్॥ 6

మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరు శివపూజామాతులన్ మాతులం
బ్రియసంభాషణభూషణున్ షడరిభీభిద్భావుకుం భావుకున్
దయ నన్నక్షరదక్షుఁ జేసినమహాధన్యాత్ములన్ భక్తితో
నయగారప్పయగారు పాల్కురికిసోమారాధ్యులం గొల్చెదన్॥ 7

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధననికృంతనశాలి విశాలబుద్ధి నా
పద్గహనానలీభవదపారకృపాకరు ముక్త్యవాప్తికై
మద్గురువర్యునిన్ సుజనమానితచర్యు నహార్యధైర్యునిన్
సద్గురుపాత్రుఁ బిడ్పర్తిశాసను సోమయదేవుఁ గొల్చెదన్॥ 8

శా॥ శ్రీమద్దేవయదేశికేంద్రతనయున్ శిష్యావళీరక్షణ
ప్రేమార్ద్రార్ద్రమనస్కు నంబునిధిగంభీరుం దపోవిఘ్నకృ
త్కామాద్యంతరవర్గశత్రు బుధలోకస్తోత్రపాత్రున్ గుణ
స్తోమున్ శ్రీపిడుపర్తివాసు బసవేశుం గొల్తు వాక్శుద్ధికిన్॥ 9

చ॥ సుకవులకన్న మున్న యవిశుద్ధుల దుష్కవులం బ్రశంస సే
యక మనవా తెఱుంగ కయినట్లు భువిన్ గవి గావ టంద్రు త
త్సుకవులు తప్పు గాంచియును దోఁచక వారిది తప్పు నాక యొ
కగతిఁ దప్పు సేర్చ్ప యవి యొప్పులుగాఁ గయికొంద్రు గావునన్॥ 10

శ్రీసాంబసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీమల్లికార్జునందేవం చిద్ఘనంసురవందితం।
జ్ఞానదంసర్వభక్తానాం గుణాతీతముపాస్మహే॥ 1

ఉ॥ శ్రీభసితత్రిపుండ్ర కపరీతవిశంకటఫాలుజాటజూ।
టీభర దారునిర్మల పటీపటలావృతదేహునక్షమా।
లాభరణాఖిలాంగు బసవాక్షర పాదపవిత్రవక్త్రుఁజి।
చ్ఛోభితచిత్తుపాల్కురికి సోమయదేశికు బ్రస్తుతించెదఁ॥ 2

చ॥ సకలమునిష్కళంబు నయిసంభవ ముఖ్యజగత్ప్రపంచసా।
క్షికమునసాక్షికంబునయి జీవభిదాది విభేదభావనా।
త్మకమునుబోలెనజ్ఞులకు దాగనుపట్టుచుతత్త్వదృష్టికిఁ।
సకలముదానయై వెలుగు శాంభవలింగముబ్రస్తుతించెదఁ॥ 3

ఉ॥ దక్షమఖక్షయీకరణ దక్షిణరక్షిణదోర్యుగుండుశీ।
తక్షితిభృత్సుతాసదయ సాదరసోత్సవకారివిభ్రముం।
దక్షయుదక్షరుండు జగదాద్యుదభేద్యుడు సత్కృపారసాం।
బుక్షితదృష్టిపీర శరభుండొసగుఁ మదభీప్సితార్థముల్॥ 4

ఉ॥ ప్రసవశరాసనాంతకుని బంపునమున్నవతారమొందిశ్రీ।
బసవపురాణసంకథిత భక్తమహాగ్రగణైకసూత్రమై।
వసుమతిపీర శైవ మభివర్ధనమొందగజేసినట్టిమా।
బసవనమంత్రిగొల్తు భవబంధురసింధువు దాటగోరుచుఁ॥ 5

చ॥ విమలవిచారులఁ భువన విశ్రుతవీరులనత్యుదారులఁ।
శమనవదాపహారులవశంవదదేహమన ప్రచారులఁ।
హిమగిరిధీరులం బ్రశయ హేలవిహారులనాగహారులం।
బ్రమథకుమారులంగొలుతు భక్తిపదార్థఁ రసజ్ఞతార్థినై॥ 6

శా॥ ఆశంబాసివిరక్తులై మొదల మోక్షాపేక్షదేశాంతరం
బాశాంతంబుగ జేసి స్వానుభవ శాస్త్రార్యోక్తులందాత్మక।
ప్రాశస్త్యంబు సమస్తముందెలిసిలఁ రాజిల్లునాపుట్టశాం
తేశ శ్రీగురుశిష్య చెన్నబసవాధీశుంబ్రశంసించెదఁ॥ 7

మ॥ స్మయమాయాదివికారదూరుశివ పూజామాతులుఁ మాతులుం
బ్రియసంభాషణభూషణుంషడరిభీ భిద్భావుకుంభావుకుఁ।
దయనన్నక్షరదక్షుజేసినమహా ధన్యాత్ములఁ భక్తితో
నయగారప్పయగారుబాల్కురికి సోమరాధ్యులంగొల్చెదఁ॥ 8

ఉ॥ హృద్గతమోహబంధన నికృంతనశాలివిశాలబుద్ధినా
పద్గహనానలీభవదపారకృపాకరుముక్త్యవాప్తికై।
మద్గురువర్యునిఁసుజన మానితచర్యునహార్యధైర్యునిఁ।
సద్గురుపాత్రుబిద్వరతి శాసనుసోమయదేవుగొల్చెదఁ॥ 9

శా॥ శ్రీమద్దేవయ దేశికేంద్రతనయుఁ శిష్యావళీరక్షణా
ప్రేమద్రార్ద్ర మనస్కునంబునిధి గంభీరుందపోవిఘ్నకృ।
త్కామాద్యంతరవర్గజైత్రుబుధ లోకస్తోత్రపాత్రుఁగుణా
స్తోమున్ శ్రీపిడుపతిఁ వాసుబసవేశుంగొల్తువాక్శుద్ధికిఁ॥ 10

చ॥ సుకవులకన్నమున్నయపశుద్ధులదుష్కవులంబ్రశంస సే
యకమనవారెరుంగకయినట్లభువిఁ నవిగావటంద్పృధ।
త్సుకవులుతప్పుగాంచియును దోలుకపారిరిదప్పనాకయొ
క్కొకగతితప్పుసేర్చియవి యొప్పులుగాగయి కొండ్రుగావునఁ॥ 11

వ॥ ఇట్లు గురులింగజంగమ ప్రశంసయుంగుకవి నిరాకరణంబును సుకవి సత్కారంబునుంగావించి సంచిత సరసార్థశబ్ద బంధబంధురంబుగా నొక్క మహాప్రబంధంబేను సంధానంబు సేయ నుద్యోగించియున్న సమయంబున. 12

సీ॥ తనకల్మి బుధదీనతాద్రికిదంభోళి తనబల్మిషడ్రిపుధ్వాంతహేళి।
తనమూర్తి శిష్యహృద్వనవసంతస్ఫూర్తి తనకీర్తి దశదిశాంతఃప్రపూర్తి।
తనదాంతిసంతతా ధ్వస్తాక్షవిభ్రాంతి తనకాంతిరోషపద్మముఖదంతి।
తనచిత్తమీశ్వరార్చవిధాయత్తంబుతనవిత్తమార్యలోకనుతవిత్తంబు॥ 13

తే॥ మనుచుగొనియాడ వహికెక్కినట్టిఘనుడు।
దేవనార్యునినెయ్యంపుదేవియైన।
మల్లమాదేవిపుత్రుడామ్నాయవేది।
భవ్యగుణహారిపిడుపర్తిబసవశౌరి॥ 14

క॥ ననునొకనాడాత్మాంక।
స్థునిగనుగొనిపాలకురికిసోమేశుసపే।
రనుబసవపురాణముప।
ద్యనిబద్ధత వెలయజేయ దలచితినిసుతా॥ 15

మ॥ అదివేదాగ మసారసంగ్రహము సత్యజ్ఞానసంపాదకం।
బదిరుద్రాదిమహాపురాతనకథా వ్యాప్తంబుపాపావహం।
బదిసద్భక్తివివృద్ధికారణము ముక్త్యావాసమట్లౌనుసీ।
వదిచెప్పందగుబద్యకావ్యముగకావ్యప్రజ్ఞసేవ్యంబుగన్॥ 16

క॥ ఆకృతిసోమేశుడు దా।
నై కావింపడుహృదీశుడామ్నాయవచో।
నీకోక్తభక్తిసుగతిస।
జేకొనిపోమింపనిట్లుజేసెద్విపదన్॥ 17

క॥ ఆవేదార్థముఁద్విపదలు।
నీవిప్పుడుపద్యములుగనిర్మించినభ।
క్తావళిమెచ్చుఁశివకవు।
లీవిధమంగీకరింతురిష్టముమాకుఁ॥ 18

ఆ॥ సోముఁడేమిచెప్పెసోమేశుద్విపదలే
బెట్టిపద్యములుగబెనచనందు।
నన్యులనగవలదునాయయ్యశిష్యుల
మగుటమనకుచెల్లునవియునిలుప॥ 19

సీ॥ విరచించెజైమినివేదపాదస్తవం బొకపాదమునవేయుక్తినిలిపి
హరభక్తివైదికంబనిశ్రుతులిడిచెప్పె ప్రతిభసోమేశుడారాధ్యచరిక।
సరవిశ్రీనాథుడాచరితపద్యప్రబంధముసేసెద్విపదలుతరుచునిలిపి
యాతండుపద్యకావ్యము సేసెనైషధమంచితహర్షవాక్యములబెట్టి॥ 20

తే॥ సోమగురువాక్యములబెట్టిభీమసుకవి
గరిమెబసవపురాణంబుగణనజేసె।
గానపూర్వకావ్యముచేరగతిరచించు
వారికాదికావ్యోక్తులువచ్చినెగడు॥ 21

క॥ నీవునుసోమేశునిద్విప
దావళియర్థములు జేయుమంచులయర్థం।
బావంతయుఁగపీదక
యేవియుమున్నందులేని విడకుకుమారా॥ 22

సీ॥ చదివించినారముశబ్దార్థసారముల్ కావ్యనిర్మితశక్తిగలదునీకు
మనకులాచారుడై మహావీరశైవైక మార్గంబుచూపినమహితయశుని।
సోమేశ్వరునిగృతిస్వామిగానియమించి బసవపురాణంబుపద్యకావ్య
మఁగావింపుమీయనియానతివ్వగ కరములుశిరమునందిరవుకొలుప॥ 23

ఆ॥ మీకునంకితముగ నాకాంక్ష నొకకృతి
సేయు వేర్క్న నాకు బాయదెవుడు।
నైన మీయనుజ్ఞ మీరినడవగ నెట్లు
సేయుమన్న వట్ల సేయువాడ॥ 24

క॥ అనియేను విన్నవించిన
వినినను గారుణ్యదృష్టి వీక్షించి మహా।
త్మ నిబాలకురికి సోమే
శునిగృతిపతి సేయు సకలశుభదము మనకు౯ 25

క॥ నాకొక కృతినీ దలచుట
చేకొని సంత ము నాకు జేయుట కైన।
న్నా కృతి గురువులకిచ్చిన
నాకును సంతసము శతగుణంబగు పుత్రా॥ 26

వ॥ కావున నీవు మా పేరసంకితంబుగా వేరొక ప్రబంధంబను సంధించు
తలంపుజ్జగించి సజ్జన సమ్మతంబును సమస్తశాస్త్రనిగమాగమ పురాణసారసమ్మ
తంబును సకలమాహేశ్వర సమ్మతంబుగా సోమేశ్వరుండు ద్విపదలు సేసిన
బసవపురాణంబు సోమేశ్వరుని పేరను సుశబ్దార్థసార్థమాధురీధురీణంబుగా
పద్యకావ్యంబుగా వింపుమని యానతిచ్చినం దద్వచనంబు శిరంబునంధరియించి
జెప్పంబూనిన కావ్యకన్యకాముఖ మంద నాయమానంబగు కృతిపతిమాహాత్మ్యంబు
ప్రథమకథనీయ మానంబుగావున దానివణి౯ంచెద నదియెట్టిదనిన 27

కృతిపతి వర్ణన

చ॥ హరుడొకనాడు భృంగికిటులానతియిచ్చెను మాయనుజ్ఞమై
వరిగిధరాతలింబసవుదర్శినిబిజ్జలరాజ్యమాదరం।
ధరతవహించిమన్మహిమసద్ధరణిం వెలయంగజేయుచు౯
వరుసజయించె బెక్కులుపవాదములందరు చోద్యమందగ౯॥ 28

చ॥ అసదృశతన్మహామహిమ మారవితారకమైచెలంగ శ్రీ
బసవచరిత్రముం సకల భక్తకథామణిసూత్రభాతిగా।
వెసరచియింపుమీవు పృథివీతలికింజనినాగభృంగినం
తసమునబుట్టెబాల్కురికినామపురీవరసోమనాథుడై ॥ 29

సీ॥ లిపిలిఖింపకమున్న యపరిమితార్థోక్తిశక్తియాతనిజిహ్వజరుగుచుండు
ఛందాదికరణాదిసరణిచూడకమున్న మదినుండుకావ్యనిర్మాణశక్తి
భాష్యసంతతులుచెప్పంగజూడకమున్న రుద్రభాష్యక్రియారూఢివెలయు
తర్కశాస్త్రాదివిద్యలుపఠింపకమున్న పరపక్షనిగ్రహప్రౌఢివెలయు॥ 30

తే॥ నతనినుతియింప నాబోటికలవియగునె
జైనమస్తకవిన్యస్తశాతశూల।
కలితబిజ్జల తలగుండుగండబిరుద
శోభితుడుపాల్కురికి సోమనాభిదుండు॥ 31

క॥ ఆతడుగురువరకరసం
జాతుండై విశ్వనాథుసన్నిధికవితా।
చాతురియెరింగిబసవ
ప్రీతిగరచియించినట్టికృతులెవ్వియనన్॥ 32

సీ॥ బసవపురాణంబు పండితారాధ్యుల చరితంబు ననుభవసారమనుచ
తుర్వేదసారసూక్తులు సోమనాథభాష్యమ్ము శ్రీరుద్రభాష్యంబుబసవ।
రగడగంగోత్పత్తిరగడశ్రీబసవాఢ్యరగడయుసద్గురురగడచెన్న
మల్లుసీసములు నమస్కారగద్యవృషాధిపశతకంబునక్షరాంక॥ 33

తే॥ గద్యపద్యములుపంచప్రకారగద్య
యష్టకముపంచకమునుదాహరణయుగమ్ము।
నాదియగుకృతులుభక్తిహితార్థబుద్ధి
జెప్పెనవిభక్తసభలలోజెల్లుచుండు॥ 34

సీ॥ ఒకనాఁడు శివభక్తు లోరుగంటను స్వయంభూదేవుమంటపమున వసించి
బసవపురాణంబు పాటించి వినుజేళ హరుని గొల్వ ప్రతాపుడచటి కేగి।
యా సంభ్రమం బేమి యనుడు భక్తులు బసవనీపురాణంబఁ విసెదరనిన
వినవా పురాణంబు విధమెట్లొకో యన్న ధూర్తఁ విప్రుండొకక ర్త చేరి॥ 35

ఆ॥ పాలుకురికి సోమపతి తుడి శేడుమును
పెనచెమధ్యమవస్తు పెట్టి ద్విపద।
యప్రమాణమిది యనాద్యంబు పదమన్న
సరిగెరాజు భక్తులదియెరింగి॥ 36

చ॥ కరములకర్ణయుగ్మములు గ్రక్కునమూయుచు బ్రహ్మబంధువుఁ
బొరిగొనఁజూచి యిట్టిఘన మూర్ఖులు భక్తులటంట్రు వేగబా।
ల్కురికిపురీశదేశికునకుఁ వినుపించి తదత్యనుజ్ఞనీ
వెరవిడిచి పుబట్టుకొని వేవధియింతమటంచునందరుఁ॥ 37

క॥ చని పాలకురికి సోమేశుని
తోనప్పాఋపలుకు చొప్పెడ చెప్పఁ।
వినియూరకున్న భక్తుల।
కునుతలవంపౌనటంచు కుపితాత్ముండై॥ 38

క॥ భవిగాని వానితోఁదఁ
వివాద మొనరింప చూడ విధిలేదైనఁ।
శివభక్తిశక్తిత్పృణమా
నవు చేగెలిపింతు దూషణవరుం బాఋఁ 39

ఆ॥ అని ప్రతిజ్ఞజేసి హరయుక్తిముక్తుడై
లింగముద్రయెద్ద సంగడించి।
కూడగట్టినట్టి గూడారుబండిపై
గదలిపోయి రోరుగంటిపురికి॥ 40

ఉ॥ వారలువచ్చురాక పరవాదులెరింగియునేవబుట్టినా
య్యూరవసించుముక్కడిల నున్మదవృత్తులమొండివాండ్రనుం।
జేరగబిల్చిచంద్రధరుచిహ్నితదేహులఁజేసియందరుఁ
బోరునమీరెదుర్కొనగ బొందనిపంచిన దుండగంబునన్॥ 41

తె॥ యెదురుగావచ్చి వారుసోమేశ్వరునకు
మ్రొక్కినంతనెయంగముల్ మొదలియట్లు।
చక్కనై లింగచిహ్నములనసహజమైన
నథిఁవారలుగొలిచిరానరుగునపుడు॥ 42

తే॥ గవనిపైలచ్చిప్రతిమయుగరులురెండు
నుండ గాడిగబట్టినఋక్షయుగము।
గవనిచేరకున్నసోమశేఖరుడెరింగి
తొలగుమనివంపనవినేలతునిసిపడియె॥ 43

చ॥ అదివినిదూషకావళులు నావురియేలుప్రతాపుడుఁభయా
స్పదులయివచ్చిమ్రొక్కినగృపామతివారలగాంచిపంచియ।
మ్మదనవిరోధిభక్తుల సమాదరణంబునగొంచుపోయిసా
భ్యుదయమనస్కులై గొలుచు చుండగనుండెను గొన్నిఘస్రముల్॥44

వ॥ అట్లుండియు సోమేశ్వరుండు కాలత్రయవేదిగావున నాగామి కాలకౌశల్యంబుయెరింగి పిదువర్తిశివరాత్రి కొప్పయ్యగారాదిగాగల తమశిష్యులనందర బిలిపించి ఈదేశంబింకతుష్కాలాక్రాంతంబు గాగలదు మా బోటినియమస్థుల కిందునికి పొందుపడదని వారితోనిట్లనియె॥ 45

క॥ ఈ రాజ్యంబునమాకిక
నారూఢిచరింపుచుండననువుపడదుః మీ।
కిరాజసీమలోనాక
యూరుఘటించిత్తునందునుండుండనుచున్॥ 46

సీ॥ తనశిష్యుడను నా ప్రతాపుని మంత్రియు నగునిందుటూరియన్నయ్యబిల్వ
బనిచినీ వెప్పుడు భక్తితో సరవత్తు ముగురసర్చింతువు ముఖ్యవృత్తి।
తత్ప్రీతిగా మాప్రతస్థులకొక గ్రామ మిప్పించుమీధరాధీశుచేత
ననవుడునతడు మహాప్రసాదంబని యిప్పించెదొంకిపర్తిభక్తి॥ 47

ఆ॥ నందుప్రతివసించిరరవత్తుముగురును
దాముప్రేమగనదభూమికరిగి।
యచటభక్తులెల్లనతిభక్తి సేవింప
గొంతకాలముండియంతమీద॥ 48

ఆ॥ వాధిఁకమ్ముగదియవచ్చెనింద్రియముల
పాటవంబుడిగినమద్వ్రితంబు।
గదిదిగానబాహ్యకర్మముల్మానిస
మాధినుందుననుచుమదిదలంచి॥ 49

క॥ నాపట్టినవీరవ్రత
మేపట్టునవదలకుండనిన్నిదినంబుల్।
గాపాడిరిభక్తులికఁ
వ్యాపారముమానవలయుననితలచిమదిఁ॥ 50

చ॥ కలిమలభంగచంగ శివగంగకుఁజెంగటగత్తెమిట్టఁ
బలకలగుంటిమాయి ససమాధిరచింపగజేసిభూతితో।
దలముగబోసియందుపయి దావసియింపుచుగావగన్సత్
త్యులనియముంచినిశ్చలతసుండెవ్రషేంద్రపదాంతరంగుఁడై॥ 51

ఆ॥ అప్పుడీశ్వరుడునిజాకృతిదాల్చియంత
పరమపురుషకదకునరుగుదెంచి।
రమ్ముకొనిచనియెదరజియ్యదికనవిని
సోమధరుననియెసోమసరుఁడు॥ 52

ఆ॥ ఈసమాధిలోకులిందరునెరుగంగ
నిచ్చనన్నుశూలియితరులెరుగ।
కుండదలపువెడలికొనిపోవుజనులెల్ల
బూటకీడుపారిపోయెనంద్రు॥ 53

క॥ ననునీసమాధిదెరవక
కొనిపోయిననింతకతడుగ్రుళ్లకయున్నే।
యనికొందరితరులీనిం
దనుచెందకయుండనన్నుతగగొంపొమ్మా॥ 54

సీ॥ భవిచూడనంచునాపట్టిననియమంబు కడమగాకుండంగవుడమిజనులు
నారూపునీరూపునడుమగాంచుటదోప నాకుప్రియంబైననందిరూపు।
బటికంబుననుదాల్చి భరనిగర్భంబు నందునన్ను ధరించిసందియంబు॥
మానునట్లగనీసమాధిమీదటకొంత తడవుండిసద్భక్తితతినులింప 55

ఆ॥ కొంచుపొమ్మురజితకుధరమ్మునకునన్ను
నవినన్నట్లకొంచునరుగుశివుని।
సమ్ముఖంబునందుసమ్మదంబుననుండె
సోమతుల్యుడగుచుసోమగురుడు॥ 56

వ॥ అట్టి పాల్కురికి సోమేశ్వరునకంకితంబుగా బసవపురాణంబు పద్య కావ్యంబు గావింపనుద్యోగించిన తచ్ఛిష్య ప్రశిష్య ప్రశిష్యుండగు మద్వంశాను క్రమం బెట్టిదనిన॥ 57

రవి వంశాను క్రమము

క॥ సోమేశుడుహరపురికిం
దానేగకమున్నయస్నదండాధిపుచే।
ప్రేమంబుననిప్పించిన
భూమండలిదోకిపత్రిపురిశరణులలోన॥ 57

క॥ ధరపాలకురికిసోమే
శ్వరగురుకారుణ్యహ స్తసంభవుడగుటన్।
గురుడ త్తలింగభావాం
తరుడై శివరాత్రికొప్పనాధుండొప్పన్॥ 59

క॥ ఆకొప్పయ్యకుబుణ్యు
ల్లోకుడుబసవయ్య పుట్టెసోమేశునకున్।
శోకపిడుప ర్తిలోపల
ప్రాకారపుబువ్వుతోటబావిఘటించెన్॥ 60

చ॥ వినయవివేకభూషణుడు విశ్రుతకీ ర్తిశివార్చనక్రియా
జనితవరప్రసాదజలసంయుతగండతలుండుసాధువ।
ర్తనుడువిశుద్ధబుద్ధి గుణరాజితమూ ర్తిదయాప్రపూ ర్తియ
త్యనఘవిచారుడాబసవ యప్రభుడొప్పదదాత్మసంభవుల్॥ 61

ఆ॥ సోమయప్రభుండు సౌరదిగొప్పయ్యయు
గొండపీటి లింగకోవిదుండు।
శివునియానతియ్యబుసవయ్యదేవర
యనగవెలసిరందునగ్రజుండు॥ 62

సీ॥ సకలరాజన్యమ స్తన్య స్తమణికాంతి పుంజరంజితపదాంభోజయుగళు
దకుటిలాగమపురాణామ్నాయ సమ్మత సిరశైవప్రతపరిశ్రుతుండు।
బరపాకపరసతిపరధనపరమర్మ వచనాదిదుర్గతవివర్జితుండు
పంచాక్షరీమంత్రపఠనప్రభావదూరీ కృతాంతగతరిపునికాయు॥ 63

తె॥ దసమశివలింగసంతతధ్యానజనిత
పరమసమ్మోదసంపూర్ణభావకలిత।
మానసేంద్రియవర్గుండుమహితయశుడు
కులపవిత్రుండు పెదసోమ పదవరుండు॥ 64

క॥ ఆదిబ్బ్రితాపుడిచ్చిన
యాదోకిపురంబు నడుమనం కెలివడిసఁ।
మోదమునప్రౌఢిరాయమ
హీదైతునిచేతదెచ్చెనిందరునెరుగఁ॥ 65

క॥ శ్రీవెలయగనాసోమయ
దేవర పినసోమగురునిదేవప్రభునిఁ।
భూవినుతుంజిక్కయ్యను
కోవిదుబసవయ్యపాల కురికయ్యనగఁ॥ 66

వ॥ వారిలోన

సీ॥ శ్రీశైవశాస్త్రవిశేషాగమజ్ఞత మదిగొన్నషట్స్థలజ్ఞానపూర్తిఁ
యాగామిదజ్ఞదిగంబరనిశ్శంక వరగురుసత్కృపావర్ధితుండు।
నిఖిలరాజన్యవందితపదాంభోజుడై బరగినలోకైకపావనుండు
సకలనిష్కళరూపసచ్చిన్మయాత్మక శివలింగవినిహితచిత్తవృత్తి॥ 67

తే॥ యార్యసమ్మతచారిత్రుడసమవీర
శైవపాలకకలియుగశంభుమూర్తిఁ।
వివికాభవిపాకరహితుండువృజనదూరు
డవనినుతికెక్కెపినసోమనార్యవరుడు॥ 68

క॥ పినసోమయగురువర్యున
కునునిశ్శంకయ్యగారుకొమరయ్యార్యుం।
డునునిమ్మనాధుడునునన
ననఘులుముప్వురుజనించిరందరిలోనఁ॥ 69

క॥ వరజుంధగునిశ్శంకయ
గురుపరతత్త్వంతధామిఁకుడుఁయవినయా।
భరణుడుశివార్చనారతు
దరివగఁవిదూరచిత్తుడై ధరవెళసెఁ॥ 70

వ॥ తదనుసంభవుండు॥

చ॥ అమలినవర్తనుండు కరుణామృతపూరితమానసుండు దు
ష్టమనుజదూరగుండఖిల సన్నుతసద్గుణసంఘసంగతుం,
డమితుడుసువ్రతైక పరుడాతడాజనావసదష మూర్తియై
కొమరయదేశికోత్తముడు కుంభినిలోనుతికెకేల్కిమిక్కిలిన్॥ 71

వ॥ తదను సంభవుండు.

సీ॥ శ్రీమన్మహాలింగసేవాసముద్భూత బరమసుఖామృతవరపయోధి
కలితచతుష్షష్టికాలశివార్చనా మహనీయనిష్ఠాసమన్వితుండు,
భవిపాకవజ్రాన్నబధితసువ్రతనిత్య పావనచిత్పూర్తిశివ్యమూర్తి-
శుద్ధాత్ముబిదుపతిసోమయదేశిక సత్పుత్రుతదష్టభాషావిదుండు॥ 72

తే॥ భవులకెన్నడుకవితచెప్పనిఘనుండు
కాంక్షలుడిగినసమలోష్టకాంచనుండు,
శాంతిదాంతిమయస్వాంతసంయుతుండు
జగతిపెంపారునిమ్మయాచార్యవరుడు॥ 73

క॥ అనిమ్మనార్యుపుత్రుడు
నానాగమశాస్త్రవేదినయవినయాఢ్యుం, 74
డానతజనబాంధవశ
ల్యానోరహమనగబసవనార్యుడు వెలయున్॥

వ॥ అట్టి పినసోమగురుని యనుసంభవుండు॥

సీ॥ బాహ్యాంతరార్పణప్రబలావధానత నింద్రియంబుల గెల్వనెవ్వడెరుగు
నిత్యలింగజ్ఞాననియతిమైనేప్రొద్దు నెనగుచిత్తమునిల్పనెవ్వడెరుగు,
విశ్వమెల్ల శివుండెవేరొండులేదను నెరుకగట్టిగనున్నవెవ్వడెరుగు
తనగుణంబులయందుదగుల కెక్షాలంబునెచ్చరికచరింపనెవ్వడెరుగు॥ 75

తే॥ సతఁడు నియమవ్రతాదివిహారనిలయుఁ
డతఁడు రాజన్యమూర్ధన్యహారహీర।
కిరణవికసితపాదపంకేజయుగళుఁ
డగుచు దేవయ దేశికుం డవని వెలసె॥ 76

శా॥ ఆదేవప్రభుభార్య మల్లమ యతిథ్యారాధనాధుర్యయై
ర్యోదారాఢ్యులపుత్రులం గనియె సోమాభిఖ్యనా నాకళా।
వేదిన్ శ్రీబసవేశవారిరువరన్ విశ్వంబు వర్ణింపగా
స్యోదర్యోచితకృత్యముల్ జరిపి రత్యూర్జస్వలోజస్వులై॥ 77

సీ॥ కలలోననైన ననుగల్లలాడఁగనేర డొరులమర్మములు బల్క నొడఁబడండు
మూర్ఖచిత్తుల వెంటఁబోఁడు చిత్తంబు రానివస్తువులకోరంగనొల్లఁ।
డన్యకాంతలమోములాసక్తిఁజూడండు పరవస్తువుల కాసపడనివాఁడు
యేపట్టునను నీతి చేపట్టి వదలండు సుతసతీవసుమోహ యుతుఁడుగాఁడు॥ 78

తే॥ మద్గురుండైన సోమయసద్గురుండు
సాధుసమ్మత సద్గుణాసక్తుఁడగుచు।
పుత్రులనుగాంచె సోమన్న పుడమిదేవ
నార్యగుంటూరివీరయ్యనలఘుయశుల॥ 79

క॥ వారలలో దేవయగుణ
హారుఁడు శైవాగమేతిహాసపురాణో।
దారార్థవేదివిమలవి
హారుఁడుగురు లింగజంగమారాధకుఁడున్॥ 80

వ॥ తదనుసంభవుండు.

క॥ అయ్యంకివీరగురునకు
నెయ్యుండును సుజనమానసీయ్యుండునునై।
యెయ్యెడ గుంటూరివీర
యయ్య శివజ్ఞానభరితుఁడై విలసిల్లున్॥ 81

వ॥ ఆసోమేశుననుసంభవుండు

సీ॥ గురునాథుడ కృపాలకురికి సోమేశుండు చెప్పినకృతలల్ల నిప్పుడమిని
ప్రకటింపవచ్చిన ప్రత్యక్షబసవేశు దని భక్తజనములునినుతిసేయ।
భక్తిమహిమలుదప్పకయుండసహిమల్ చెప్పిశిష్యులనురక్షింపనేర్చు
నొనరదీక్షాబోధయునుపిల్లనైనారుకథయబ్రంహ్మోత్తరఖండమునను॥82

తే॥ నాదిగాగలశివరహస్యములు పెక్కు
శివకవులు మెచ్చద్విపదలు జేసిభక్తి।
సభల వెలయించిమించిన సజ్జనుండు
బంధుసురమణిపిడువతిఁ బసవశౌరీ॥ 83

సీ॥ ద్రవిడకర్ణాటాంధ్రయవసభూములవేళ్ల గౌన్నాడు పెక్కులు
సన్నుతముగ
దలయెత్తినదిమొదల్ ధరగల్గుదుగాఁధి పతులచే బూజలుబడసినాడు।
గాలకంధరునిష్టక్కమలంబుభూజించు పంచాక్షరిజపించుభాయకెపుడు
భవిపాకవజిఁతప్రబవిమలవ్రతుడన్య మంత్రాంగదాహముల్ మానినాడు॥84

తే॥ కవితభవులకుచెప్పనిస విసయుండు
బంధుజనములప్రోవబాల్పద్ధవాడు।
నిత్యజంగమపూజనాన్వితసుబుద్ధి
వశమెబొగడం గబిడుపతిఁబసవఘనుని॥ 85

ఆ॥ అట్టిబసవనార్యుదతులశివార్చనా
రతుడుధమఁయుతుడువ్రతియునైన।
వీర్నకోటమ్మల్లవిభుబుత్రినాగంబ
దగవివాహమయ్యెతత్పురంధ్రీ॥ 86

సీ॥ ప్రాణేశునాజ్ఞకునడిగెడైనసుదాట దత్తమామలసేవ నధిఁసేయు
గలలోననైనను గల్లలాడదుయెప్డు పేదసాదలచాలనాదరించు
బతిభక్తిగలపుణ్యసతుల పెద్దజూచు గులటులగన్న దవ్వులదొలంగు
బతిసోదరుల కదభయభక్తిజరియించుబోడంత్ర నేరాంధ్రగూడిమెలగు॥87

ఆ॥ శమదమోపయుక్తశాంభవపదభక్తి
పుత్రపౌత్రముఖ్యభూరిసంఖ్య।
పుణ్యగణ్యగాత్రిభూరిక్షమాధాత్రి। 88
నన్యగుణకదంబనాగమాంబ॥

సీ॥ ఆనాగమాంబకు నత్యంత శివభక్తి యుక్తుడౌ బసవనార్యునకుఁ బుత్రు
లనుపమానచరిత్రు లతి పవిత్రులు నల్వురైరి ధర్మార్థకామామృతములు
మూర్తుకుదాల్చెనా మొదలసోమన్నయు బాలన్న గురువన్న బసవనయును
వారిలోనను నేనవరజుండ బహుకావ్య నాటకాలంకారనటనవేది॥ 88

ఆ॥ చెప్పదొడగి నాడ శ్రీబసవపురాణ
మవని పద్యకావ్యమై చెలంగ
మంజులోక్తయుక్తిమత్కులగురుడైన
బాలకురికిగురుని బతిని జేసి॥ 90

షష్ఠంతములు

క॥ ఈదృగ్విధగుణునకు నా
రాధరసోదరుదయాభరణునకు మహా।
వేదాగమచరణునకా
పాదితసద్భక్తియుక్తిపారీణునకున్॥ 91

క॥ చరలింగార్చనరతికిన్
పరమతనిర్మూర్మధాముధానురపతికిన్।
వరకావ్యకృతికిజన్మతి
మిరనిర్వాపణపటుప్రవిమితికిన్॥ 92

క॥ భవిపాకభవిసహోదిత
భవిదృష్టిస్పృష్టిదుష్టభవికృష్టమహీ।
భవిధాన్యభవికరద్ర
వ్యవివర్జనశీలునకు దయాలోలునకున్॥ 93

క॥ హరిదంతదంతిదంత
స్మరహరహరిశారదాభ్రశారదవిలస।
త్సరతరుగగనాపగజిత
వరయశునకుచిత్ప్రభావవశితమతికిన్॥

క॥ అజ్ఞానాపహరణ
ప్రాజ్ఞునకును సకలసుకవిభావజ్ఞునకున్।
వైజ్ఞానిక సేవితునకు
సుజ్ఞానిక సేవితునకు
సుజ్ఞానికిబాలకురికిసోమేశునకున్॥

వ॥ భక్తిశ్రద్ధానిబద్ధ బుద్ధిపూర్వకంబుగా ననేక సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి జన్మసాఫల్యంబుగా నాచేఁ జెప్పంబడిన బసవపురాణంబను మహాప్రబంధంబునకు గథానుసంధానం బెట్టిదనిన.

కథా ప్రారంభము

ఉ॥ శ్రీగిరిజాసహాయశశిశేఖరచిత్రవశంవృతిక్షమ
క్ష్మాగతకేళిగేహమయగహ్వరపూగముకంఘుశాంభవ।
యోగదశాప్రకాశకరణాత్మఘనాంఘ్రిసరోజబద్ధభూ
భాగముఠాజిరాగమజభక్తసురాగముచెప్పనొప్పగున్॥

వ॥ వెండియు॥

చ॥ సురగణసేవ్యమబ్జభవపూజితశేఖరపుల్లసిద్ధిగిం
బరమసితేతరద్యుతి పిధాసురమూర్తిసర్వమంగళం।
బురుచిరభద్రనాగ పరిభూషితభూతము నై నివేశ్యపుం
బురహరుబోల్పచుడారజిత భూధరమీధరచెప్పనొప్పగున్॥

ఉ॥ మారువిరోధి యందనుప మన్యుడుభృంగియునందిగొల్వనీ
హారధరాత్మజాసహితుడై కొలువున్నెడ సంగరుక్శర।
న్నారదుడైన నారదుడు నవ్యగతింజనుదెంచియంగముల్
ధారుణిమోవ మొక్కి కరతామరసంబులుమౌళినిల్పుచుఁ॥

క॥ నిలిచిసమయంబెరింగిస
కలలోకస్థితులు మిగులగానబడంగా।
బలుకురతినున్న నారదు
తల పెరిగిపినాకపాణిదయదులకింపఁ

ఉ॥ వెన్నలగాయకంటి నరవిందజసంభవుచూచెనంబయా
సన్నయెరింగి స్వీయ పతిసస్మృతిసమ్మునిహ స్తసంజ్ఞడా।
యన్నియమించెయాత్మ సమయజ్ఞతకీశ్వరునిచ్చ మెచ్చబ
ల్కెన్నిజదంతకాంతులు వికీర్ణములై సభనిండబర్వగఁ॥

॥శా॥ వృత్తానారదనీవుగన్న భువనోద్భూతాద్భుతశ్రేణిక
ల్కేత్రాశోత్రపిభూషమ్రోలసభివణిరంపంచగుంగావ్యవై।
చిత్రంబొప్పగబల్కుమన్నయెడ రాజేవోద్భవత్పుత్రుడ
చ్ఛోత్రానందముకందళింపబలికెఁ క్షోణీంద్రజాజానితోఁ॥

॥తే॥ ఆవధరింపుమువిన్నపంబద్రిజేశ
లోకములనెల్లసీభక్తిలోకజెడక।
జరుగునెప్పటియట్లవిస్పష్టమగుచు
రీతిలేకున్నయదియిష్టభూతలమున॥

॥సీ॥ నిత్యశివాచారనిష్ఠాగరిష్ఠులైన పలుకరుగొందరుభక్తులతోడ
లోకప్రపంచంబులోగొందరుండియు లోకబోధనలకులోసుగారు।
మరికొందరానందమగ్నులైయున్నారు ధరకుమార్పడితమ్మదారుమరచి
సద్భక్తియుక్తులైనజనులకుపొడచూపకున్నారుగొందరనూనమతులు॥

॥తే॥ గానమీభక్తియేర్పాటుగానబడక
వడ్డు పెరుగునుగలి పెనవడువుదోచి।
యున్నయదిదానిధరణిపైనుద్ధరింప
సమయమిదిదృష్టములుప్రత్యయములుచూపి॥

వ॥ అట్లైన మానవులడెందంబులగల సందియంబుడిందుపడు గురులింగ జంగమస్థలంబులు దత్ప్రసాద పాదోదకప్రభావంబులు దెలివిబొంద నప్పుడ మిగలసకలభక్తజనంబులుదావక భక్తిసంపత్తి జంబునచూరలం దేలుదురుగావున దేవ నీవు భూలోకంబునకునవతరింపవలయునన్న వినియన్నలిన సంభవునకు సభవుండిట్లనియె॥

॥ఉ॥ నాకునునందికేశునకు నారసవేరొకయింతలేదువి
న్నాకరుణాకరుడాధరణి కన్వెడసుజ్వలభక్తియుక్తిభూ।
లోకవులోకులెల్లచిర లోకసుఖప్రదజన్మదుఃఖలుం
టాకమదయ్యేభక్తికి నొసంగబడిచందుదురెందుమోక్షముల్॥

॥చ॥ అనవినికేలుమోడ్చికుభరాత్మభవుల్ హృదీశనందికే
శునకునునీకుభిన్న దశచొప్పడకుండుటభక్తదేహివై।
వినుతికినెక్కియుండుటగా పేరనిమిత్తముగల్గొనాకు
జయ్యనవెరిగింపయ్యహృదయంబునబమ్మిననందియంబటన్॥

నందికేశ్వరునిచరిత్ర

॥క॥ ఈరీతినగజబల్కగ
నారాబధరుండునారదాదులువినవి
స్తారముగనందికేశ్వరు
చారిత్రము చెప్పదొడగెనతిముదమురలన్॥

||తే|| నందికినినాకునించుక నందు లేమి
భక్తదేహుండనగుటనబరగునట్లు।
గాకయతనికినాకునైక్యంబు వేరె
కలదుచెప్పెదవినుముదత్కారణంబు॥

||ఉ|| ఆదిశిలాదుడన్మునికులాగ్రణియుగ్రపునిష్టతోఁ దపు
త్రోదయకాంక్షశ్రీగిరి సముజ్జ్వలనైరుతిభూమిగందమూ।
లాదులునంబుజాహిత వదాహితదీప్తులజాతరాగ్ని పెం
పైదగజేయుదా దప మహానతిచే సెత్రికోటివర్షముల్॥

||తే|| వంతయావంతలేకయావంతశిలయ
తనకునాహారముగ చేసికొనియతండు।
పెక్కుకోట్లువర్షంబులు పెద్దనిష్ఠ
మక్కుదక్కకయుండెనమ్మక్కయనగ॥

||క|| ఉర్వీతపమిట్లు సేయగ
బర్వీనరతనతని కేనుప్రత్యక్షంబై।
గుర్వనురాగముసూపితి
చార్యణశర్వర్యధీశ భాసురపట నా॥

||ఉ|| ఆమునియప్డునన్నుముదమందుచుగన్గొనిమ్రొక్కిలేచినూ
తాత్రిముఖాదిలామర వరప్రదశంకరశర్వపార్వతీ।
కోమలదేహవిమ్యదుపగూహనమోహనగేహయంచుహృ
త్ప్రేమమెలర్పనిట్లు వినుతింపశిలాదునకిట్లుబల్కితిన్॥

ఉ|| ఇష్టమునీకునేయ్యది మునీశ్వరదప్పకజెప్పవయ్యవి
స్పష్టముగాగనీనియమశక్తికిమెచ్చితినాగజీవదు।
తృష్టుడుదచ్చిలాదుడటు దీనవచోగతిబల్కెదద్దయా
విష్టదనైతినొందొ కటివేడుటనాకువివేకపాకమే॥

క॥ జననుగాని హరా మీ
యానతిగలుగంగ వెరవకడిగెదమదిలోఁ।
మానకగోరుదుభక్త్యస
మానుండగుసుతుభవత్సమానుండబడయఁ॥

క॥ అనవినిముని మనమునబెస
గొనుయాకాంక్షా ప్రిదీర్పగొనకొనియేను।
న్ననెరింగిమరియునతడి
ట్లనివినుతింపుచుమఁదక్షపాకరవదనా॥

తే॥ నీవునాకిచ్చుసుతుఁడునీదుభక్తి
లోననణువైనగడమైనమానతేను।
వాని తలదృంచివైతునియ్యానవాని
కర్ధమైనీవువచ్చినన్నైనవిడువ॥

క॥ ఏగోరినట్టితత్సుతు
నీగూడినయేనినాసగుమిట్లిచ్చుటకుఁ।
లోగెదవేనియుగ్రగకున్న
నేగుమునీయిచ్చువరములేనొండొల్లఁ॥

వ॥ అని యిట్లువిన్నవించిన శిలాదుని సముంచితభక్తియుక్తికేనునుప్రమో
దించి యతనియభిమతంబు సఫలంబుచేయ నుద్యోగించి॥

ఉ॥ స్వర్గముకన్నమున్న సురసంయమిముఖ్యులులేనినాఁడునై
సర్గికమాముఖాంశమున సంభవమొందినశ్రీవృషంబున।
న్మార్గముజూపుచుఁ త్రిభువనంబులగ్రుమ్మరుధర్మరూపమై
దుగఁతిపాతభీతభవదూననగమున్న జమ్మృష్టషష్ఠమై॥

సీ॥ కృతవేళనదిభూమిజతురం ముఘ్రులజరించు త్రేతమూడడుగులక్షితిమెలగు
ద్వాపరంబునబకమిలపై మోపు గలియుగంబుననొక్కకాలనిలుచు।
ధర్మంబుదానౌటతనపాదచారంబు యుగయుగంబులవారికొప్పచెప్ప
వెండిదియ్యేశంభుండనాబొగడొందియాత్మవాహనమైన యీశ్వరుండు॥

తే॥ ప్రమథముఖ్యుండుగోకులపతియునైన
యాదివృషభేశుజూచియిట్లంటినిశి।
లాదునకునందికేశ్వరుండనగబుట్ట
వలయునీవటుగాకున్న దెలియవినుము॥

క॥ ఏనైనబుట్టివలయుం
గానివరంబిచ్చిదప్పగానేరనుబో।
ధానూనాత్మనినుదక్కం
గానశిలాదునకుబుత్రుగానియమింపన్॥

చ॥ కమలదళాక్షియమ్ముని శిఖామణి పుత్రుపవిత్రగోత్రుమ
త్సమయశుగామినొల్లమినిజంబనిపల్కిన మాత్రనాత్మలో।
బ్రమదమునొందినందియును భవ్యసమాఖ్యద్వితీయశంభుడు
త్తముడుజనించెయోనిజతదక్కధరిత్రిశిలాదుపుత్రుడై॥

ఉ॥ ఎట్టివిచిత్రమోసరసిజేక్షణయుక్షకులేశదీక్షితిన్
బుట్టగదోడుదోడుతనుబుట్టెమదియ్యపదాబ్జభక్తిదా।
బుట్టకమున్నబుట్టె మదిపూర్వమహత్త్వవిచింతయట్టియా
పట్టికిబాలుదద్వసుధభవ్య గురుజ్ఞతలెన్నియన్నగన్॥

తే॥ మరియువేదాంతసూక్తిమర్మములుదొక్క
బలుకులాదిశివాచారపరతవృత్తి।
గానమెలగుచుతత్పాదకమలములకు
ననయముహృదంతరంగమత్యతనిష్ఠ॥

ఉ॥ చింతయొకింతలేక శిశుసింహముపారెడుయేరులందు హే।
మంతపుగాదయుగ్మములనత్యనురక్తిని గంతదఘ్నుపా।
దోంతరసీమనిల్పివిగుతా ర్థవముక్తుడునై చెలంగుచుఁ
సంతసమందిసంతతము సంయమిసేసెదపంబునయ్యెడఁ॥

క॥ గ్రీష్మమునసతడుచతుర
ర్చిత ప్రన్మధ్యమునదలధరిత్రినిలిపిదా।
నోష్మగమాగమములడచివి
భీష్మగతిఁ దివికిబాధభిసములనెత్తుఁ॥

తే॥ తలచువారలదెంపంబుదాపశిద
బలుకునోళ్లనులక బకబగులుచుండ।
జూడరెప్పలఁసురక్కుచుండ
నందియొనరించెదపమమిన్నందియపుడు॥

చ॥ ధరణివడంకెగ్రుంకె ఖరధాముడువారధులింకెనష్టది
క్కులటుగ్రమ్మెగ్గెమగ్గ సహిరచ్ఛపరాజము మేనుస్రగ్గెనం।
బరమిలమీదగ్రాలె నుడుపంక్తులు వాయువుదూలెనగ్నివి
స్ఫురణముమారెఁగ్రీలె బలసూదన లోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥

క॥ వెండియునాశాగ్రీశుల
గుండియలం దిగులుగొచ్చి గోపతిశాఖాఁల్।
పండెతపుకనుచుబట్టుగ
నుండరగడునోడిపచ్చిరుప మూకడకుఁ

ఉ॥ మిక్కిలిభీతిగ్రమ్మెక్కి పరమేష్టిముఖుల్ దలలన్కరాబ్జముల్
జిక్కగజేసియిట్లు నుతి సేసిరినన్ను నుహాస్త్రవిగ్రహ॥
ధిక్కరుణాతిచండిమ తృతీయవిలోచనదేవదేవమా
దిక్కుటుజూడుమంచు పరిదేవనముల్ తవ లోనవాగుచుఁ॥

ఉ॥ శంకరభక్తవాంఛిత వశంకర పంకజపత్రనేనేత్ర
త్రాంకితపాదపంకజ నిరంకకళాపకళాపగంధవ।
త్కుంకుమపంక సంకలిత కుధ్రసుతాకుచకుంభికుంభకూ
లంకషదోర్ద్వయాంతర జలంధర సింధురమానమర్దనా॥

సీ॥ అనినన్ను వినుతించునచ్యుత ప్రముఖులగనికన్నుగవనవ్వికమలనయన
బలికితినిట్లని భ్రాంతిమానసులార యింతసంతాపింపనేలమీకు।
నందికేశ్వరు దారుణపుతపోనిష్ఠకు వెరచివేవచ్చుటవెఱ్ఱితనము
గాక యాతడు ఫలాకాంక్షమైనీమముల్ సలుపునేరెంతవశంభుమూర్తిఁ॥

తే॥ సిరికై ననుగైకొన్న శ్రీపనీప
దంబువాణీపనీపనిదలపడతడు।
జూడజూడంగ సురిగెడుసురపతిత్వ।
మాసనేయదతండు శచీసతీప॥

క॥ మీపదవులు యననేటికి।
నాపదసద్భక్తిగానినాపదమైనఁ।
జేపట్టదతడునమ్ముం
దీపట్టునవట్టిశంకలేమిటికింకఁ॥

క॥ అనిపలికి హిమనగాత్మజ
వనరుహనేత్రాది దివిజవరులకునానం।
దినిసగఁ నిష్టదెలుపన
తనికదకేగితినియతిది తద్దయుగొలువఁ॥

ఉ॥ ముంగలనున్ననన్ను గనిముప్పిరిగొన్నముదంబుతోదసా
ష్టాంగనమస్కృతుల్ సలిపి యంకురితాంగరుహార్భుడై నుతిం।
పంగదొదంగెనిట్లని సుపర్వులపూర్వతడీయదివ్యహా
క్సంగతికిచ్చమెచ్చగగబిసప్రసవోల్లసదాస్యమండలా

వ॥ లయగ్రాహి

చ॥ అక్షయకృపోక్షితకటాక్షనిజవీక్షణ శిక్షితపలక్షకమలాక్షనుతదేవా
వాధ్యక్షశరదక్షహననక్షయసుశిక్షితమహోక్షితసవక్షణసభక్షుభితరింఖ
ద్రాక్షసపురక్షరణదక్షపరిరక్షితవిచక్షణయధోక్షభవచ్చక్షురురుభాసం।
దక్షనిజమోక్షకరణక్షకరణశమపదాక్షరవిలక్షణషడక్షరమయాక్షితివిదూర

క॥ ఈవిధివినుతింపగగని
వేవలసిన వరములిత్తు వేడుమటన్న౯।
దేవా ళులువిననమ్మని
నావలగనుగొనుచుబలికెనగుజ్జిగురిత్త౯॥

క॥ నిన్నుగనుగొంటిమజీవర
మెన్నంగా నొందుగల్గునెనాకభవా।
పెన్నిధిసన్నిధినుండగ
మన్నునడుగ బోవుహీనమతులుంగలరే॥

క॥ పదవులగిడవులనేనొ
ల్లదయాపరవినుమునాతలపుదమ్మిభవ।
త్పదమలభక్తిజలింపక
బదిలంబై యున్నయదియపదివేల్వరముల్॥

చ॥ అనవినియాద్రజామాత్మగతిహత్తిచలింపకయుండగౌగిట౯
బెనగొనజేసినందికి నభీష్టవిశిష్టములియ్యభక్తిగో।
ల్చునకరుణించితద్వరవపుస్సుఖసంగతకాంక్షనాడు
వాహనముగజేసికొంటి వికచాంబురుహాననయమ్మహాత్మునిన్॥

వ॥ మఱియునమ్మహాత్ముండు తొంటికాలంబున నాద్రివృషభాకారంబున మదియ్యవాహనంబగుట యతనికిదేటపరచి యపూర్వసర్వజ్ఞత్వంబుతో దంగూడ ప్రమథగణాధిపత్యంబు నిత్యంబుగామెచ్చియిచ్చితి నవ్వుడు॥

ఉ॥ అంతటకంతుమాతృధరుడంతటధాతసురాధినాధుడ
ల్లంతటదేవతానివాహ మంతటనంతటఁజాగ్రమొక్కి శ్రీ।
త్యంతవచోమచర్చికల నందరునర్థినుతింపతద్భయ
భ్రాంతియడంగబల్కెఁతిగ్మపారసమానసమాచరింపగన్॥

తే॥ అతడుతపమాచరించుటనటనంది
మండలంబనబరగెభూమండలమున।
నందుచరియింపుచుండెడినఖిలజీవ
సంతతులకిత్తుమోక్షంబుపారసాక్షి॥

ఉ॥ నందిమహత్త్వమంతయు వినంజదువన్లిఖియింపగల్గునా।
స్పందవిశుద్ధబుద్ధియువచశ్చయసిద్ధియుభక్తివృద్ధియుం।
చందనగంధినాగిరిజ సంతసమందుచునందిజూచిబా
లేందుకళాకలాపునకు నిట్లుబల్కెనుమోడ్పుగేలుతోన్॥

ఉ॥ ఈయనఘత్వమీచరితమింతనిరంతరభక్తిచింతయీ
సోయగమీప్రభావిభవ శోభనమీసుకృతంబునీమహో।
పాయమునీవిచక్షణత భాసురకీర్తియునిట్టిమూర్తియుం।
గాయజువైరియవ్వరికిఁగల్గునెనీదయలేనివారికిన్॥

గీ॥ నీనిజాంశంబుగాకున్న నిన్నుగనుట
నగునెనీతోడనైక్యంబునగుటగలదె।
యనుచునగ్గించుగిరిరాజతనయవినగ
నారదునితోడబల్కెఁబినాకపాణి॥

శా॥ వింటేనారదనంది కేశునికథా విఖ్యాతినామౌనిము
ఖ్యాంటింబేర్కొనిదేవదేవయహిరాడ్గ్రైవేయనీసత్కృపన్।
వింటిన్ మంటపసంగసందియుసమావిర్భూతహృన్మోదముల్
నంటన్భక్తియుహర్షబాష్పముల నన్నుఁయుక్తహస్తాబ్జుఁడై॥
* 'నందికేశ్వరుని భూలోకంబునజన్మింపహరుండానతిచ్చుట' *

సీ॥ వినుతించునందికేశునికనుసన్న చేసన్న దయబిల్చిచెన్ను మెఱయ
తనునిమ్మగలప్రసాదముకృపజేసియు ట్లనియెసంవిశసర్వార్థగసమితి।
ప్రమథముఖ్యులకునుబార్వతీసతికిని జెప్పె మునీకాదిజెప్పినటుల
నీకతంబునకానిలోకంబులందెల్ల నిగిభక్తి బథమునిఁ మెగుగబడదు
గానమానవలోకంబుకదకునేగి
నాదుసద్భక్తియచ్చటబాదుగొల్పు।
వలయుబసవన్నయను పేరసలఘుమహిమ
భక్తలోకహితార్థ-మీపనిదలంప॥

వ॥ అట్లైనభూలోకంబున నమోమాసామాన్యంబైన నీద్వితియ్యాకంబుత్వం
బును సభూతపూర్వపరత్త్వంబును బ్రవ్యక్తంబైయుండునటుల జేయు
మని హరుండానతిచ్చినవిని.

ఉ॥ అప్పుడునందికేల్మొగిచి యావరమేశ్వరుతోడనిట్లనెం
జెప్పినయాడిగంబు లెడసేయక జేకొనియున్నవాడని।
ట్లొప్పగజెప్పనేమిటికి నూర్ధ్వ-విలోచనయందునుండినం
దప్పనదేమినీదు దయదప్పకయుండినబాలునెప్పుడు॥

క॥ ఇందున్ననేమివెసజని
యందుండిననేమినీపదాంబుజయుగళం।
బందెయునికినారనియు
నందిబబుధవినియతనిపినవుభాషలను ॥

క॥ ముదమందిహరుడునందీ
శుడమునిధరకనిపినిన్ను బాయనుజామ్మి।
మొదలగురుడనగుచుచిదా
స్పదుజేయుచుబ్రాణదేహభరితుడనగుదు ॥

క॥ జంగమరూపముబూనిని
నుంగూడిచెరింతునీమనోభీష్టంబుల్
చెంగిచెడకుండనెప్డున
నుంగదియగ జేసుకొనినినుంగృపదెల్పున్॥

క॥ నాప్రాణముప్రాణములగు
నాప్రమథులప్రాణమైననందీశ్వరనీ।
నాప్రాణములేకమగుట
కేప్రత్యయచయములేటికినెరుగఁ॥

మ॥ ఆనితస్పూర్జదబల్కి శంకరునకుఁ సాష్టాంగవందప్రణా
మనికాయంబొనరించిహస్తయుగముఁ మస్తస్థలింనిల్పియే।
బనివిందుంశరకంచుతత్ప్రమథ విభ్రాజిష్ణునీశుఁమహో
వనజస్థాపితుజేసినందిధరకు న్వచ్చెన్నరుల్ మెచ్చగఁ॥

వ॥ అంత నిక్కడ.

మండంగి మాదిరాజుకథ

సీ॥ తోయంబుసురనదీతో యంబులచ్చటి శిలలెల్లలింగమూతుఁలుదలంప
మానవోత్తములెల్లమౌనులమొత్తము ల్తరువులెల్లనుగల్పతరువులరయ।
లీలవిహారంబులోలియజ్ఞక్రియల్ యిచ్ఛాభుజక్రియాయీశ్వరార్చ
ణావధానంబెన్ననాసక్తియసమాధి సతతంబుబల్కుభాషణములెల్ల
జపముగానుండుటయెముక్తిసంగమంబు
సంగమచ్చటమహిమలెన్నంగదరమె
నట్టిశ్రీగిరిపడమటసమరుచుండు
మేటిసంపదబొదలికకర్ణాటకంబు॥

క॥ ఆకర్ణాటకమహితలను
ధీకర్ణాటకమసఃప్రపీఠీత్సారంభా।
లోకజనకౌతుకముసై
నాకమధనితవతరించెనాజెలువొందఁ॥

గీ। అట్టికన్నడదేశమధ్యంబునందు
నవనియువతిగురుకుచాగ్రహార।
యనగనగ్రహారాఖ్యదనరుచున్నస్థలం మెఱచు
బరగుశ్రీహింగుళేశ్వరభాగవాటి॥

ఉ॥ ఖండశశాంకశేఖరుని ఖండమహత్వమెతానియాత్మ వే
రొండుదలంపడెన్నడుపయోజభవాన్వయదుగ్ధవార్ధిచం।
ద్రుండుదురత్యయోరుభవ దోషవిదూరమనఃప్రచారుడై
యుండెగమాదిరాజుగుణమండితపండితుడొప్పనప్పురిన్॥

క॥ ఆతనితరుణిజగద్వి
ఖ్యాతాభవభక్తియుక్తిఘనపాతివ్ర।
త్యాతతసువ్రతధర్మా
న్వితయగుచుమాదమాంబనెగడెధరిత్రిన్॥

సీ॥ పతికిమారాడకబలికించునాత్మేశునన్నదమ్ములగన్ననంతకన్న
తోడికోడండ్రతోగూడివేడ్కజరించు బంధులబ్రోచుదాత్సర్యమునను।
సుమతులనెన్నడుగాన గోరిచూడదు పాతివ్రతలగన్నభక్తిసేయు
నాకొన్నయతిథులకన్నదానములిడు దాసులబనిగొనుదోసమెరిగి
యత్తమామలసేవ లాసక్తిసేయు
నైరమునసేమినొచ్చినసైరబలుక
దుప్పుతోతామ్మదినింటనుండనిచ్చు
మంగళద్రవ్యరాజినేమరకబూను॥

మ॥ నిలువెల్లంగృపబల్కులెల్లనిజముల్ నేమంబులెల్లంబ్రప
ద్ధిలుసత్సేవలుశైవులెల్లపతిలంప్రీతిక్రియాధీనముల్।
తలపెల్లంవరధర్మసమ్మతముచిత్తంబప్రమత్తంబుత్వా
స్థలిమాదాంబకుసీడువత్తురేశుష్మాకాంతలేకాంతలున్॥

క॥ కులమునురూపునుగుణమును
గలకాంతలలోనమున్నుగానెన్నబడం।
గలకంఠికిసంతతియుం
గలుగకయెడపడియెఁగొంతకాలముదాకన్

ఉ॥ మత్ప్రతికూలజాలచయముక్తతకాత్మవిహీదమందిదీ
మత్ప్రతిపాద్యమాసనియమంబుననోములనోముభూమరు।
జ్ఞత్ప్రియమదాయకోత్తమతనూభవలాభములేమిపుత్రసం
పత్ప్రదమేవ్రతంబొయని మాన్యులవేడుసదైన్యవక్త్రియై॥

గీ॥ ఇవ్విధంబునసుతుఁగోరిపువ్వుబోణి
తలపురంజిల్లపెద్దలువలికిరిట్లు।
నందినోమినతప్పదునందనాప్తి
యనినవినిమాదమాంబనోమునకుదొడఁగి॥

మాదమాంబ నందినోము నోచుట

సీ॥ పసపుమేననలందిపన్నీరుగలిపిన శీతాంబువులనుసుస్నాతయగుచు
కురులనుతడియార్చికూడజేతనమర్చి కీలుగంటటుపైనిగీలుకొలిపి।
పండువెన్నెలడాలుబారబట్టగజాలు వెలిపట్టుకటితటినలవరించి
మణిమయాభరణముల్మట్టవన్నియగాగ దత్తదంగంబులదాపుకొలిపి
భస్మరుద్రాక్షలును బూనిభవదనుజ్ఞ
కడుపుచల్లంగకొడుకులకన్నయట్టి
వృద్ధసతిదేవతులుతనవెంటరాగ
నందిగుడికేగెశుభసూచకములుగనుచూ

మ॥ చనిమాదాంబికనందికేశుగని సంశ్రద్ధంబుగాఁబ్రముక్తిమ
జ్జనసత్కృత్యముదీర్చిగంధమున నక్షయ్యాక్షతశ్రేణిపు।
ష్పనికాయంబునసందమైమునుగపూజంజేసిధూపాదులిచ్చిని
వేదించిమహేశవారముప్రతశ్రీలాభమోహంబునన్॥

గీ॥ సోమవారంబు మొదలుగా సొరిదినవది
సంబులును నోమి దశమి దినంబునందు।
మాదమాంబ తనదు సంపదకు సాధిక
మైన పూజలు గావింప నాత్మ దలచి

సీ॥ పంచామృతమునిండ పడ్డించి పిమ్మట జిడ్డువోగోష్టంబు షేకమొసగి
ననఘటంబుల నించి ననుగంధ జలముల నభిషేకములనించి యంగకముల।
దడియొత్తి మెత్తన దడిమంపువలువతో నిగుడించి పైపట్టునెరికిగట్టి
కర్పూరకస్తూరికాకుంకుమాంకిత గంధంబు వెట్టి నక్షతలు వెట్టి॥

తే॥ పువ్వుదండలు సంది పైబొగడ నేసి
స్వర్ణకృతఫాలపట్టికా కర్ణ ఖురవి।
షాణకింకిణికాదులక్షీణదత్త
దంగములనిలిపి ధూపదీపాంగమొసగి॥

చ॥ పులగము పాదు జేసి నెయిబోసి గుడంబిడి దాని చుట్టు సం
పలసిన పక్వశాకములు వ్యంజనపుంజుల ఖాద్యరాసులుం।
బలుచని జున్ను బాయసము బండ్లును దేనెయు బంచదారయుం
గొలదికి మీర బెట్టె సతి గోకులభర్త కసారగింపగన్॥

గీ॥ నంది కేశునకిడినట్లు నందివంశ
భక్తులకు నెల్ల నారగింపంగ బెట్టి।
దక్షిణలతోడ కర్ణమాత్రలను హస్త
మాత్రలను నిచ్చె సతి యతిమాత్రభక్తి॥

క॥ ఈరీతి నంపె నోమిచ
దారాధన జేసి మాదమాంబకుమారా।
దారోద్భవా శరదనమది
ప్రేరేపగ నందినిట్లు ప్రీతిని నుతించెన్॥

సీ॥ నందేనసందీశనవసందినాథబాలేందుకళాధరుడెక్కు గిబ్బ
సర్వజ్ఞశాశ్వతసత్యస్వరూపయఖర్వమూర్తిద్వితీయశర్వయనమ
రోమకూపవిశిష్టధామపుణ్యశరణ్య పార్వతీశశిధరప్రమథగణ్య
నాయన్న నాతండ్రినామనోంబుజహంస నాయాలరేఁడ నాప్రాణపతసు॥

తే॥ నిన్నుబోలినసుచరిత్రునినిరఘగాత్రు
పుత్రుదయనాకునిమ్ము తత్పుత్రునీదు
పేరుబెట్టుక నోరాడబిలచి పెనచి
పుత్రవతినౌదుకీర్తికిపాత్రనౌదు॥

మాదమాంబ నందీశ్వరునిప్రసాదంబు నోంచుట

చ॥ అనుచునుతింపనందిప్రియమందిప్రసాదముమాదమాంబకుఁ
జనులుగనుంగొనంగనుని సర్గపుమచ్చికనిచ్చినన్।
నరుహనేత్రినేత్రముల వక్షమునక్షరతిహత్తినొత్తికా
ప్పునధరియించియేగె శుభముల్గనుచున్నిజగేహసీమకుఁ॥

గీ॥ మాదమాంబయు మండంగిమాదిరాజు
ఇంటికేతెంచియుండి రెప్పంటికంటె
నధికమగువేడ్క మదిదులుకాడుచుండ
నంతనిజనందికేశుడిట్లనిదలంచె॥

మాదమాంబ గర్భంబుదాల్చుట

క॥ హరుపంపునశక్త్యర్థము
ధరపైజన్మింపనాకుతరియిదియౌనుం
దరియునుతనపుత్రునిగా
స్థిరమతివరమడిగెగోర్కె దీరెనునాకుఁ॥

వ॥ అనితద్గర్భంబుఁబ్రవేశింప.

క॥ నెలమసలెకమలనయనకు
బలుచనితనులతికె[?]వీలబారెనుచెక్కుల్।
వెలిజెందిపండువెన్నెల
తపుకులనినదొడగెతనువుతత్సమయమునఁ॥ 185

సీ॥ అమృతాంశుదమనాంశయతివగర్భంబున నిలచెనానాటికిపొలుపుదప్పె
భక్తిరుచిజ్ఞండుబాలికకడుపున బరగెనారుచులెల్లనరుచులయ్యె
హరుకీర్తిమూర్తియైయతివెడెందంబున వెలసెనామైదీగెబలుచబారె
శీలవంతుడుకుక్షిజెల్గగాభవిపాక మొల్లదోనాగనెక్కిళ్లుబుట్టె॥ 186

తే॥ తెరవసుతురాకకునునోరుతెరచెనాగ
నావలింతలుదరుచయ్యెనభవమూర్తి।
లోననిడుకొనిసతిదృఢధ్యాననిష్ఠ
మెరసెనాకన్నుగవనిద్రదొరగదయ్యె॥ 187

గీ॥ నీలగళమూర్తిసతిమేననిలచెనాగ
చూచుకంబులునలుపెక్కెసుదతిసుతుము
ఘనునిరెండవశంబులోగావినకతన
ఘనతతనకబ్బెనాపెద్దతనముదాల్చె॥ 188

క॥ నడుమువడియదగెవళులే
ర్పడనయ్యెకడునేరువునబడిపయ్యెదొదిట।
గడచెనవమాసములుచ
ప్పుడుచేయకబాలుడపుడుభోగివిభూషుస్రి 189

క॥ మదినిల్పిముదితగర్భము
నదమలలింగస్వరూపసంఖ్యానపరుం।
స్ఫుటముగపద్మాసనముఁ
బదిలపరచిభూతసిద్ధిపరుడై మరియున్॥ 190

సీ॥ కదపసూకుచును పకము బారజల్లిన భంగి నోయగ్ని బొసంగపరచె
బూదియు రాజదుపొగయదుమ?దానుచక్కగా ముట్టించె నొక్క దివియ।
చూడి ప్తిదాసున్న యామందిరంబెల్లలోకప్పుదప్పకలోనగాల్చె
యిలరాలు మోపకనీలీలతల్లుల నలయించుచు బ్రమలుగలరెయందు॥ 191

గీ॥ ననుచుపెరచి శాస్త్రవాప్తుబుత మతము
యుండ్లనుండ నోడియెట్టకేని
జనగి తొచ్చిరట్టి నసయంబు ననుగర్భ
మందు నున్న శిశువుచందమునను॥ 192

క॥ నాలుగు రేకులనలువగు
నాకముగటి చిను ప్తనాగము వేగ ।
మేలుకొను జేసిచిత్తము
నాతత్రయసంగమమును నాటించిదగ॥ 193

గీ॥ ఆరునాలుగు నారు సీరారుబడియు
నాదు రేకులకమలంబులన ఘటించి।
పండు రేకుల పలువారు బుండరీక
మందు దసునిల్పిసచ్చిదానందుడగుచు॥ 194

వ॥ యిట్లు అధోముఖంబులగు షట్కమలంబులు గ్రమక్రమంబున నుద్దీపంబు లై యుండంగని అఖండధనుర్దండమండితంబైన విపశ్చిద్గమ్యంబగు పశ్చిమమార్గంబు పట్టిన యుగాహంసాదంబునకు జొచ్చి మేరుశృం గంబుద్రొక్కి నిక్కి నటమీద నూర్ధ్వముఖంబైన సహస్రారకమలం బధోముఖంబుగా పంచుకొని దివ్యంబైన షోడశాంతరవ్యోమ చంద్రబింబ సుధాపానవశంబున నంతలుచు నిలిలోలుండై పరంజ్యోతిస్స్వరూపం బగు వెలుంగును విశ్వంబెల్ల వెలుంగింపుచు దాసుడు పలుకురా బొమ్మ గర్భంబునం బొదగట్టినట్టి దపసిభావంబున నవ్వేలది నలరాడుగర్భం బునను నిర్భేద్యశివధ్యానానుభావంబున నిర్వికల్పుండును నిరామయుం డును నగుచు మూడువత్సరంబులుండె నప్పుడు॥ 195

ఉ॥ దుర్భరగర్భభారమున దూలుచుతొంటివృషాధినాధుసం
తర్పవనంబుజొచ్చి మదినాటిన నొవ్వగ్రమొక్కి గ్రుద్యగా।
విర్భవదశ్రుపూరయయి వేసటతోనిటుబల్కె కేతకీ
గర్భసగర్భ్యకాంతియుగ కార్యమృగేక్షణనందిముందటన్॥ 196

ఉ॥ కామితవస్తుకాంక్షగల కామినినోమిననోములన్నియుం
వేములగంతనీమరుగు వేగమెజొచ్చితిమెచ్చితీవునే।
లామితిలేనిభావమున లావరజేసెదనెట్టులోర్తునీ
కేమనివిన్నవింతు వృషభేశ్వరమామకశౌహృదవ్యధన్॥ 197

గీ॥ పుణ్యవతులైనసతులెల్లభూతలమున
నెన్నతొమ్మిదిమోచికంద్రన్నసతుల।
నల్లనల్లనమూడేడులయ్యెనకట
కన్నుమొకమేరుపడదునాగర్భమునకు॥ 198

ఉ॥ కర్కశిగర్భమట్లు ననుగాసిలుబెట్టెదుగానిజూడుబా
లార్కసమానసూనుగనుస త్తెరగె త్తరిగానరాదు।వా।
కోర్కెలుదీర్చుటెల్ల వినుకుక్షిభరంబడగించు టేశుకో
దర్కగజేంద్రసంహరణ తక్కనకోరికె లొల్లనెవ్వియున్॥ 199

వ॥ అనియిట్లు నందికేశు దూరికగ్రతాహుమైయతివ గర్భభారంబున దూరం
బునడవ నోడి యాడాడనిలచి తోడిసెడలజాడ తసతోడగూడినడచు
జేడియలచే దండలుగై కొనుచుమందగమనంబున ధనమందిరంబుజొచ్చి
నచ్చెలులు మచ్చికలొనర్చె శీతలోపచారంబునబభ్రకాంతియడపుచుండ
నలినామోద మేదురంబగు మృదుపుష్ప శయ్యాతలంబునమేనుజేర్చి
సమర్చినచెక్కుల నక్కున చందనచర్చిరలమర్చి భపత్త్రావృంతంబు
లన జాతశీతపోత వాతంబులను సొగయుచుండ కొందొకసేపునకు
కన్నులకునిద్రయాసన్నంబయ్యెడ॥ 200

(* మాదమాంబకు స్వప్నంబున నందిసాక్షాత్కరించుట, *)

మ॥ కలవోలెన్ కలకంఠకంఠికిమహాశ్వస్వామిగాజంగమో
జ్వలవేషంబుధరించివచ్చిపలికెం వామాక్షినీకేలనే।
గలుగంమానసతాపమున్వగయునీ గర్భంబులోనున్నని
శ్చలచిత్తుండుమహానుభావుడుసుమీ సత్యంబుముమ్మాటికిన్॥ 201

గీ॥ ఆదివృషభంబుపిదపశిలాదసుతుడు
నైననందేనునీగర్భమందు నుండి।
యవతరించెనుభక్తహితార్థబుద్ధి
నవునునాతనిబూనియిట్లడలనేలా॥ 202

క॥ వుట్టెడునుతుబసవనిపే
ర్బెట్టుముభవనివహరిపులపింఛమణంగం।
గొట్టుముగట్టుముపరినీ
బట్టికిశ్రేయోధిరాజ్యపట్టముతరుణీ॥ 203

చ॥ అనికలలోనసందెయిటు లానతియిచ్చినమచ్చకంఠిగ్ర
క్కునతెలివొందినర్థెసలకుంనిజదృష్టులుజొన్పనెవ్వరుం।
గనపడకున్న నన్ను దయగావగనందియేగుదెంచెనా
జనిసఫలత్వమొందె యనిసంతసమొందెనమందవైఖరిన్॥ 204

క॥ చెలులుతన చుట్టుచుట్టున
దలగకవినుచుండగాయథార్థతవాచా।
విలసనమున నలరంగా
నలివేణివచింపుచుండెనాసమయమునన్ 205

గీ॥ నాతిహృదయంబునందున్ననందిహృదయ
కమలమధ్యగతంబైనవిమలతత్వ।
మతనిబోధించెనిట్లనియవనిభక్త
హితవుగాబనివినుటశ్శ్రుతియె నీకు॥ 206

శ్రీబసవావతారఘట్టము

క॥ ఆనవిని గ్రక్కునసాష్టాం
గనమస్కృతులాచరించికరములుమౌళిం।
బెనగొల్పియట్లజననీ
ఘనగర్భముసుతుడువెడలఁగానయ్యెడఁదాఁ॥ 207

క॥ ఆతనిలోనున్నపరం
జ్యోతిస్స్వరూపంబుశివుడుసోమగురుతోఁ।
పేతుడగుచునచటికవుడ
యే తెంచెనువిప్రులభాష వేషవహింపఁ॥ 208

వ॥ అట్లుదోఁదయకాలంబు సందతనిలోనుండివచ్చినయర్ధేందు మౌళి
యబ్బాలుసంగంబున సాంగంబుగా లింగసాహిత్యంబొనర్చి పచ్చేసే
నత్తపసి వచ్చిపోయినత్రోవ యచ్చువడకచ్చటిజనంబు లిచ్చలనచ్చెరు
వంది యుండిరప్పుడు॥ 209

సీ॥ దంతపజ్జ్యోద్భూతధాళధళ్యంబులు వైదుతద్యుతులనువమ్ముసేయ
రాగికుండలములునై గనగ్యంబులు గండపాళికలపైనిండిబర్వ।
ఆకర్ణదీర్ఘదృక్ప్రాకచక్యంబులు కరుణారసాసారసరణిజూప
ఫాలస్థలస్ఫూర్తభస్మపుండ్రంబులు ధాగధగ్యంబులుదాపుకొలుప॥ 210

గీ॥ విడిచి మార్వడగట్టిసజడలనడుమ
మృదునిచందంబు నెడమోపమేసగలయ।
గ్రాలురుద్రాక్షములుదాల్చికక్షమునవి
భూతిభస్త్రికధరియించి శాలిమీర॥ 211

క॥ ఒకచేతగొడుగుసరియొం
డొకచేబెత్తంబుగలయనొత్తినడాలుం।
వికసిల్లుటవిరిగడ్డము
ప్రకటింపుచుగురుడుహరునిభావముదోపఁ॥ 212

క॥ వేవచ్చియెదుట నెలకొని
కేవలకృపతోడ మండిగెయమాదిమహీ।
దేవునిదేపిగనుంగొని
యావనరుహనేత్రితోడనపడిట్లనియెఁ॥ 213

శా॥ యిల్లీకప్పటిసంగమేశ్వరము నందేమర్తితోనుందు మో
పుల్లాబ్జాక్షిణిమాదనాంహ్వయుడనై బొల్పొందుటంజేసియే।
నెల్లప్పుంబడివాయనాసుతుడు సుమ్మీ యిమ్మహాభావ్యుడో
తల్లిశోకహితార్థమైబరగు నిద్ధాత్రిఁభవత్పుత్రుడై॥ 214

క॥ నానందనుజూడగమది
నానందముగడలుకొనగనరుదెంచితినా।
యానసుమీబిడ్డకులిం
గానర్పితమేమియిడినలికులవేణీ॥ 215

గీ॥ పద్మదళనేత్రిపీనికిభవభవముల
నేనుగురుడజూమీయనియానతిచ్చి।
యంతనంతర్హితుండయ్యెనచటిజనము
లితడెహరుడనికొనియాడిరటసుతుండు॥ 216

ఉ॥ కోటిరవిప్రకాశముల గుందగజేయగన త్తనూప్రభా
ఝూటముతోగుమారుడిల జన్మమునొందినమాత్రమత్యఁహ్వ।
త్కోటరమోహతామసము తోడనెనై నతమంబుబాసెన
ప్పాటసతీపతుల్నయన పర్వముగాసుతుజూచిపొంగుచుఁ॥ 217

వ॥ అప్పుడప్పురంబునంగల సకలభక్తులంబిలిపించి భక్తియుక్తంబుగా సాష్టాంగదండంబులాచరించి యర్హసింహాసనాసీనులం గావించి విభూతి విద్యంబులర్పించి దత్పాదప్రక్షాళిత బవిత్రజలంబులం బుత్రగాత్రం బుగదిగి భక్తనివహ స్పృష్టనిస్పృష్టభస్మంబు తిలకంబుగానెలకొల్పిమైనిండంజిలికించి పంచమహావాద్యంబులు దంచితధ్వానంబులభూనభోంతరాళంబుల

గీలింప నాదంపతులు సంపదకనురూపంబగు సొంపుబెంపనక్కుమారు
నకు బసవడను నసదృశనామంబునిడిరప్పావండు॥ 218

సీ॥ వెనుకచీకటియుంచదనకేమికళలను చూపు దొప్పనదీపంబుజూచినవ్వి
సన్నుతలింగప్రసాదమగ్నతనూని యున్నట్లుచన్నానియూరకుండు।
శివసుఖామృతమునుచేతిలోగొనుమాట్కి హస్తయుగంబొగినారగించు
శంభుపాదధ్యానశక్తిజొక్కినరీతినొక్కొక్కతఱివెరగొందియుండు॥ 219

గీ॥ దుచ్చసంసృతిదుప్పలదూలమోలు
విధముదోపగజేతులువిచ్చియాడు।
బ్రబలమాయాబ్రపంచంబువాయదన్ను
జూడపాదంబులల్లార్చియాడుమరియు॥ 220

సీ॥ శివునిపంపుననువచ్చినపనిదడవయ్యె ననియుల్కి
గఱినుల్కుదనకుదాన
భవువాదనానందబాష్పముల్దొరగువై ఖరిగన్నునవనీరుదొరగనేడ్చు।
భవునిబోధకునుదిదవిలియాలించెడు ననువుననెదనెదసాలకించు
భక్తులయడుగులబడిమొరల్బెట్టెడు బొలుపుననిలబడిబోరగిల్లు॥ 221

గీ॥ మరుగుబడ్డట్టిశివభక్తిమార్గముదల
యెత్తులాగునధరదలయెత్తియాడు।
నర్థిబద్మాసనాభ్యాసమలవరించు
నొప్పుచొప్పడియుండగూర్చుండియాడు॥ 222

సీ॥ భవునివాహనవృషభంబు దానసుబుద్ధి దోపుచుండగనేలదొంగియాడు
వీరమాహేశ్వరాచారంబుప్రోక్తయై నిలిచెనానొయ్యొయ్యనిలుచుచుండు।
ప్రతిభతోనాదిమార్గంబుదప్పకనుండ నడుగిడుగతిదప్పటడుగులిడును
శివుని బేర్కొనికంఠసీమగద్గదికదా నలరెనాబొక్కుపల్కులువచించు॥

గీ॥ బల్లిదులుజూడమాశివభక్తులనుచు
గెల్లువారెడుక్రియబారునల్లనల్ల।
నంతనతనికిసమకూడెనాటప్రాయ
మప్పుడతడయ్యెసతతలింగార్చకుండు॥ 224

వ॥ మరియు నట్లుబాల్యంబు లౌల్యంబునంగడిపి బుద్ధియెరుగు వేజరులం బ్రాయంబుప్రాపించి శివభక్తులనెల్ల శివుండుకాదలంకు సర్వజ్ఞుండగు ద్వితీయశంభుమూర్తిగావున సర్వవిద్యావిలాసంబులు సహజంబులై పొటిల్లెనప్పుడు॥ 225

(*బసవేశ్వరుడు వుపనయన మక్కరలేదనుట,*)

ఉ॥ శిష్టవిచారపారగతజెందెనుమండిగమాదిరాజుగ
ర్భాష్టకమందుబుతువ్రిడుగాప్తులుమిత్రులుమెచ్చగోవిదో।
దిష్టవరిష్టలగ్నమున దీర్పగనున్నెదతంద్రిగాంచివి
స్పష్టవచోమచర్చికల బాలుడుబల్కెనుభక్తిశీలుడై॥ 226

క॥ మృదుగోల్చియుజడమతివై
వడుగనిచిడుముడిపడంగవచ్చునెగురుగా।
మృడునినిశంబుగోరియు
వెడగునరులగురునిజేయవినియముగాదె॥ 227

సీ॥ గతపూర్వజన్మ దుష్కర్మనిద్విజుచేతయారూఢపాదిత్యమదియగాదె
నిర్మలగురుకృపానిర్మితునకుకర్మ జన్మత్వముజఘన్యసరణిగాదె।
గురుపదద్వితయార్చకుండయ్యుహవ్యగ్ని దగ్ధంబుసేయుటదప్పుగాదె
పంచాక్షరీమంత్రపరుడయ్యునన్యమంత్రావళల్ దొడుగుటయఘముగాదె॥ 228

గీ॥ శంభుభక్తులకెత్తుహస్తములుభక్తి
హీనులగుత్రాటమాలలకెత్తబోగ।
మాలలిటుగాకశివభక్తిమార్గమగునె
మరియుజెప్పెదవినుధరామరవరేణ్యా॥ 229

చ॥ అమితఫలప్రదాభవ పదార్చలకార్మికపాకరాజిదు
ర్భ్రమురుగజేసిమించి భ్రమితుండయిపూర్వకకర్మపాశముల్,
ద్రిమలగయుండనెంటి కొనదీకువహూలదెఖానిత్రిపుం
డ్రముఖశిఖైకలాంఛను డొడంబకనేర్పనేత్రముద్రకుడ॥ 230

క॥ నీరికిద్రాటికిజారని
వీరశివాచారదీక్షవిగతోభయక
ర్మారంభునన్నుగర్మపు
వారాశినిముంపనెట్లువగచెదుతండ్రీ॥ 231

క॥ కన్నులగానకనిటబస
వన్నకువడుగెట్లుసేయునన్బ్రహ్మశిరో
కృన్నిజగణవంశోద్భవు
జన్నెనన్నుదండ్రిబ్రహ్మజాతంజేయుడ॥ 232

వ॥ మఱియు జాతిగోత్రాతీత సద్గురుకరజోదర సంజాత జాతిగోత్రక్రియా
శ్రియు నెట్లుజేసెద వదియునుంగాక కులరహితుండగుయంబికాసహితు
శరణున కెయ్యదివర్ణంబని నిర్ణయించు వింతగాలంబయ్యె నంతరం
గంబునం గంపహంత్రుభక్తిమర్మంబావంతయు సంతరించనిపాపం
బున మదనులాపంబులం దవదగ్ధప్రాయ ప్రవాహప్రదీపంబులైయున్న
యవి యట్లుండనిమ్మింతనుండిపడుగిడు గనుపట్టిగొడిమెల కొదంబ
రచు వెతంపనుడునలున బసవని వినవాడినవిగి నసయునసునయింపుచు
మఱియునిట్లనియె॥ 233

చ॥ వినుబసవన్నవిప్రులకు వేదములంబడియారుకర్మముల్
వినబడుగాననందొకటి లెక్కకుతక్కువగాకయుండజే
సినసతడగ్రజోత్తముడు సేయుమిసీచుడుగానవానిచే
నినువిరోధమేశివ వశీకృతిగిందలపోసిచూడుమా॥ 234

సీ॥ మందిరుద్రగణంబునందిముఖంబాది నడుపంగద ఁనుపనయనమునకు
మునుపుభర్గుడెదైవమని తారకబ్రహ్మమయమైన ప్రణవంబుమంత్రమాత
వినుమట్లకాకపట్టినపాత్రమజుబుట్టి బెట్టనసూత్రముల్ భీమఫణులు
పాలాశదండంబుపద్మాక్షుక్రోలెమ్మ పంచశిఖల్ జటాపంచకంబు॥ 235

గీ॥ చారుకృష్ణాజినంబుగజాజినంబు
నొసలిమేధావిమన్మధభసితమిదిపి।
నాకిభిక్షాటసమునాటినటనగాని
వేరెయొండనితలపవినుకుమారా॥ 236

క॥ ఈవేషముబూనకభూ
దేవుడుగానేరదెద్దితెరగైనమహా
దేవునిభక్తికివెలితియే
భావింపవుగాకబాలభావముకతనఁ॥ 237

ఉ॥ కానకగన్నబట్టివని గ్రక్కునధిక్కరణంబు సేయకి
మ్మైనొడబాటుసేసినను మైకొననేరవునీవిధంబువై।
పూనుసులించుకేనెరుగగ్రక్కుననిన్వెలిసేతురప్పునీ
తోనొడగూడమాతులముద్రుంగగజేసికొనంగబోలునే॥ 238

క॥ కులదీపకుడగుతనయుడు
గలిగెన్మేలయ్యెననగగటకటకొడుకా।
కులనాపకుండవై మా
కులమునకుఁ మొదలమొదలిగుద్దలికొండే॥ 239

వ॥ కావుననీభక్తియునీవుపడ్డట్టుపడుము కడుపునబుట్టిన పట్టివిగావున వలసి
యంతయు వింతసేయక చెప్పితి మింతనుండి మాకు నీకునుంబనిలేదని
నైష్ఠూర్యంబులు దోపంబలికినవి బసవండు దండ్రికిట్లనియె॥ 240

చ॥ పలికెదుమాటిమాటికిని బ్రాహ్మ్యముభక్తిపదంబుగామదిన్
దలచెదుగాకవేఱేయొకదర్శనమయి యున్బ్రాహ్మ్యమందునం।
దులగురుమంత్రదైవత విధుల్వివిధంబులు ధ్యానధారణా
కలనలు వేఱువేఱెయటుగావునబ్రాహ్మ్యముభక్తిమార్గమే॥ 241

సీ॥ గాయత్రికగ్నిముఖముబ్రహ్మశిరమాది రుద్రుండుశిఖమావసుండు హృదియు
వసువుల ప్రాణాదివాయుపంచకమిట్టియోనివర్ణముదెల్పు దానిగోత్ర।
మరయసాంఖ్యాయనంబక్షరంబులసంఖ్యయిరువదినాల్గుమూడెసగుపాద
ములుకుక్షులారుతలలుబాణసంఖ్యలు ననిచెప్పఁగానెమీయాజ్ఞికమున॥ 242

గీ॥ గాన శివభక్తికిని బ్రాహ్మ్యగతికిసకల
కర్మములు వేరవేరయౌగాదొద్వైవ।
మనగలేదెందునదియుసాంఖ్యాయనోక్తి
దానిసాంఖ్యాయనుడుజెప్పెదద్గురుండు॥ 243

గీ॥ తానుసాంఖ్యాయనమతప్రధానకర్మ
జడుడుతత్ప్రోచ్యమానవిశ్వస్వరూప।
సహితబహుదేవతోపాస్తిసరణియైన
యట్టిగాయత్రిశివభక్తికనుమతంబె॥ 244

వ॥ మఱియు ప్రతిదిన కర్మానుసంధానంబగు గాయత్రీతంత్రంబునకు దైవంబులు నాచారంబులు జపంబులు విహితంబులుగావున సాక్షాన్మోక్షైకసాధనంబుగాదు వాదడుగు మదియుట్లుండనిమ్ము షడ్ధర్మనాతీతంబగు నగజాధినాథుభక్తిమార్గంబుమనము (విశ్వతశ్చక్షురుతవిశ్వతోముఖ విశ్వతోబాహు) వని శృతినుతింప (నత్యతిష్ఠద్దశాంగులం) బనశృతుల నతిక్రమించి వెలుంగు ననాదిసుధ్య నిధనంబు సచ్చిదానందకందంబగు శ్రీలింగమూర్తి యేద్దైవంబట్టి జగజ్జెట్టివేల్పుతేనిండేపట్టి పంచంబుగా వించుకొని తనముట్టికొల్చినట్టి భక్తులను ముక్కంటి మూర్తి కరతలా

మలకంబు సేయుచు (నగురోరధికం) బనునిగమివచనంబు బొగడనెగడు సర్వాత్మస్వరూపుండు మానసహితసద్గురుండు మంత్రం రాజంబునంబరగు షడక్షరియెమదీయమంత్రంబుజటాపటల భస్మరుద్రాక్షవిభూతి తత్వం బస్మదీయవేషంబుఘనవైరి పటల విటపిపాటనపటుకుఠారధారాయమానమానితాష్టాంగసంగతంబాత్మీయభక్తిపదంబే తదావరణపరిణతు జూచి సంతనె సకలపాపక్షయంబును మోక్షాంగనా పరిణయంబునుసగునిది ఫలప్రాప్తి మాత్రంబు యిటమీద లింగసేవనోత్కృష్ట విశిష్టఫలమిట్టిట్టని వాక్రువ్వందలంప దరముగాదుకావున జీవన్ముక్తికరంబగు భక్తియు బ్రాహ్మణ్యంబువేరుగాని యా రెంటికి నైకమత్యంబుయుక్తంబు గాదలంపకుమా॥ 245

గీ॥ కలపుషద్ధర్మనములనగాధరిత్రి
గలసియుండునొకండొకండిలనెపుడును।
గానశివదర్శనము వేరెఘనతకెక్క
గానిజగత్కర్మపాశసంగతముగాదు॥ 246

క॥ రెండునుసమమనికొందరు
దుండగమునఁగొవ్విపలుకుదురుదుర్మార్గుల్।
ఖండేందుధరునిభక్తుం
దొండుమతముదొడుగఁ నరకయూధమునఁబడుఁ॥ 247

క॥ అనిశ్రుతులుమ్రోయవినరే
వినియునునట్లేలవలుకవిప్రులకుదినం।
బునుదినకరదిక్పాలక
వనజాసనముఖుగొల్వవలయుఁ వెలయఁ॥ 248

క॥ కడువడిబ్రాహ్మణ్యముసద
విలియను గొలిచినను భక్తవిషయుఁడగుద్విజుం।
డిలభక్తుండగు భక్తున
కలవడునెట్లద్విజత్వమరయగవలదే॥ 249

గీ॥ చూతబీజంబుసుహిసెత్తుజాతిదప్పి
వేముగానేరగటులసువినుముసహజ।
లింగనిష్ఠుండుబ్రాహ్మణ్యసంగమాస
జేసిబహుదేవతాసేవజేసిచెడడు॥ 250

చ॥ కులసతియట్లనిశ్చలసకుందలక్రిందగుభక్తియుక్తిని
పుత్రిలతెరగెన్న వేశ్యగతిబొందుగసందిముఖాదికృత్యముల్।
సలిపియునీచవేషములునస్నుతసీశ్వరమంత్రరాజముం
దెలిసియునేకనిష్ఠజననేరరుపౌరులపాపమెట్టిదో॥ 251

క॥ ఇలువేల్పులనెడబాయుచు
బలువేల్పులగొలువదముకుచాటియెవ్యాసా।
దులశాపముప్రేరేపగ
దరమేసత్ఫలమునొందదపుసందముసుట॥ 252

ఉ॥ మాకొదబాటుగాశ్రుతిసమాహితమార్గమునిష్ఠజెప్పితిం
గాకభవత్సమాగమమొకానొకయప్పుడునొల్లధాత్రిపై।
కాకులువెంచినంతకలకంఠముకూయునెకావుకావసట
మీకునుమాకునేమిపనిమిస్నకయుంపడుమీరుమీగతిట॥ 253

క॥ ఎక్కడితలిదండ్రులు
మీరెక్కడిబాంధవులుధర్మహీనులుమాకుట।
దిక్కనుచెసయునునారయ
ముక్కంటిగణములెయితరమూర్ఖులనొల్లన్ట॥ 254

క॥ పిన్నయ్యనాకుగక్కయ
చెన్నయ్యయుతండ్రితాతచేరమశంభుం।
జెన్నుగగొల్చసభక్తుల
నన్నేలెడువారునాకునేర్గడయయ్యా॥ 255

వ॥ ఇట్టివి పత్వంబునకుం బట్టియాడెదరేని మీరు మీయంతనుండుడ యేను నాయంతనుండెదనని సహోదరియగు నాగాంబయు దానును నచ్చోటనుండ రాదని కదలియ పుండగమునంబున ఫణిహారిమందిరంబునకు నరులు వెరగంద నరుడెంచెనంత॥ 256

బసవన్న పెండ్లి మహోత్సవము

గీ॥ భాగినేయోపనయదిదృక్షాగతుండు
మాదమాంబికనయిదోడుమహితయశుడు।
బిజ్జలాధీశుబండారి ప్రీతిబసవ
ధీరుగనుగొనియాబలదేవమంత్రి॥ 257

చ॥ భవికిదనూజనియ్యనని పట్టిననేమములెల్లనాతనూ
భవబసవన్నగైకొనినభాగ్యముబొమ్మని మేనయల్లునిన్।
సవినయభంగిబెండ్లికిని సమ్మతిజేసితదాజ్ఞబట్టణ
స్థవరసుఖంబుగాశుభము సాటగబంపెను మేటిభృత్యులన్॥ 258

వ॥ అట్లుచాటంబంచిన॥

సీ॥ కస్తూరివీధులగలయంగజల్లిరి ముంగిళ్ళముత్యాలముగ్గులిడిరి
పందిళ్లనూత్నరంభస్తంభముల్గట్టి యద్దముల్ దాపిరాడాడగలయ
బంగారుమేడలపైడికుండలుబెట్టి రందు కేతనములుపొందుపరచి
రంగడివీధులయందుక్రందుకొనంగతోరణంబులునిల్పిరూరమిగుల॥ 260

గీ॥ శోభనోల్బణమైయున్నసుభగమైన
మందిరంబునలంకరింపగజేసి।
పరమమాహేశ్వరార్చనావరవశాత్మ
డగుచుదనయాత్మజనులతోనాడెనిట్లు॥ 261

క॥ రండొండయలవేగమపి
ల్వ్యాండెదురుననుండలెండులోవలికిటతో।
డెండనిపండిసరతిని
ల్వ్యాండనికూర్చుండజేయుడుత్సవయుతులై॥ 262

గీ॥ సంభ్రమంబునజంగమస్వాములకును
సింహపీఠికలిడివారిశ్రీపదములు।
గడగిపుష్పాంజలునొసచ్చిగంధధూప
దీపకాదులొసగిభక్తికీటుకొనగ॥ 263

వ॥ అమ్మహాత్ములకు విభూతివిద్యంబులర్పించి వారిసమ్ముఖంబునడు సమ్మదంబొదవ నాపురంబునంగల సకలకవిగాయక వందిమాగధ నటజనంబులంబిలుపించ వారలుం దారలెరింగిన తెరంగునం గోలాటంబు గోలాహలకేళిక జోకలుజోకలంజెడకుండనడుపుచుండి కొండుగడశుద్ధసాళక సంకీర్ణంబుల నాలాపంబులాపాదించి తాంమానంబులం జెవులకు జవులుపుట్టం బాడుచుండి రొకపట్టున నెచ్చరికవరాకుజేయ బాంగుభళాయని శబ్దాయమానంబుగా నుగ్గడింపుచుండిరిట్లు భక్తులు హర్షయుక్తులై పేరోలగంబుండి తమలోన॥ 264

ఉ॥ భక్తిరసాభిషిక్తులయిబాడెడువారుఖరాతనప్రధా
త్వ్యక్తవిశేషగీతగతి కుబ్బుచునుబ్బుచునాడువారునా।
ద్వ్యక్తులవై దికోక్తులనియున్నతిసన్నుతి సేయువారు
దద్భక్తులగొల్వగన్గొనిముదంబునమ్రొక్కుచువారలుం॥ 264

క॥ ఈలీలనున్నభక్తుల
పాలికిబసవన్నవచ్చిపాదాంబువులం
దేలిదుకూలయుంగబొగి
దాలిచినితభసితదిగ్ధతనుడై పిదపం॥ 265

చ॥ నుదుటఁద్రిపుండ్రరేఖలుమనోహరలీలధరించియౌదలన్
మదిముదముం బ్రసాదకుసుమంబులుపూనిశరీరయష్టిపై
న్నొదవగనక్షమాలికెల సూసముగావహియించిమీదగే
లిదలుకుమెత్తఁ౦టె కటిలింగపసాయతమన్మలారమున్॥ 267

క॥ ఆనందాశ్రులుదొరుగగ
మేనుసరోమాంచకముగమిన్నందగభ
క్తానూనపాదుకాతతి
దానంబేతసకుమిగులధన్యంబుగవా॥ 268

వ॥ అనియోడయలయడుగులపైబడి నమస్కరింపుచు తన యడుగులు వొడ
యలుగనకుండమడచివెనుకదాచిపుశమినప్పళించి తొడలపైమోచేతులిడి
మోడ్పుంగేలుతో కుంచితాంగుండై తన దొంటిరూపంబు దాల్చినోయన
ననిమిషుండై భక్తులంజూచుచు భక్తిశృంగార పారంగతుండై యున్న
బసవన్నంగన్నులారంజూచియేచినగతి బలదేవదండనాయకుండిట్లనియె 269

ఉ॥ ధన్యుడనైతిదానని ముదంబుననెప్పుడుగంగమాంబయన్
కన్యకదెచ్చిశంకరుగణంబులకుం బ్రణమిల్లజేసియా
మాన్యులయాజ్ఞనాబసవ మంత్రికిబెండ్లియొనర్చెనన్యసా
మాన్యముగానిలగ్నమున మానవతీతతిశాసలొల్కగన్॥ 270

గీ॥ శంభుభక్తార్చనవివాహోసత్క్రియలట
తదనుమతియెదలపముహూర్తంబునట్టె
భక్తగణములసత్కృపాబలముఁగటవి
చిత్రమదియనజనులువచించిరపుడు ॥అదియెట్టిదనిన॥ 271

క॥ రక్కైవమునబ్రహ్మండము
లొక్కటమనుపంగజేరవనోపినశరణు
ల్లెక్కింతురెఘనములుగా
దిక్కిన్గ్రహనివహచంద్రతారాబలముల్॥ 272

వ॥ అనియిట్లు భక్తజనంబులాడుచుండ బసవండునిండువేడ్కఁ భక్తమండలి కభిమతార్థంబులొసంగి వసుధ సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి లేచి ముకుళితకరకనులుండగుచు మంజుభాషణములనిట్లనియె॥

బసవేశ్వరుండు నిజపురు దర్శనార్థంబు వెడలుట 273

శా॥ యిట్లీకప్పుడిసంగమేశ్వరము నందింపొంది మాసద్గురుం
డెల్లప్పుణ్ణవసియించుదత్పదయుగం బీక్షించిభావత్పద్భ
గ్వాల్లభ్యంబువహించువాడననుచుఁ గంగాంబకాత్మాగ్రజుల్
సల్లాపంబులొనర్చుచుఁ వెనుచనఁ సంతుష్టుడైయేగగఁ॥ఇట్లరుగనరుగ॥ 274

చ॥ బసవనమంత్రికన్నులకు బంధువజేసెనుదేశింకేంద్రుడిం
పెసగవసించుపట్టణ మహీశవిభూషణభక్తిభావనా
వ్యసనసమాగతాఖిల దిగంతసద్భసితాక్షమాలికో
ల్లసదసమానజంగమ కులప్రవితపత్తియుయు క్తిభక్తియై॥ 275

ఉ॥ ఎంతమహాత్ముఁడొక్కొఁ బసవేశ్వరుడాపురిమూజ నాసగం
బంతటయుండియుందలప దాసతిసెమ్మదితత్పదిచ్చ[illegible]
చింతనుజిహ్వదల్ స్తుతిని జేరిచరింపక యుండజేసిధీ
మంతులుగౌరవార్చన క్రమంబిదిబొమ్మనిసిచ్చమెచ్చగన్ఁ॥ 276

ఉ॥ అప్పురివైభవంబులు గులాధిపునంతటివానికైనవే
జెప్పనశక్యమన్న నురిజెప్పగవచ్చునెయేరులెల్లబుం
తావ్పురిపూర్ణులదుగ్ధిలుసురాదుగ్ధిలు తద్దనులెల్లభస్మపుం
గుప్పలుగోవులెల్ల సురగోవులునందులుకోడెలన్నియుఁ॥ 277

గీ॥ తరుచయంబెల్లదు ద్రాక్షతరుచయంబు
వనములెల్లకుసుమితోపవనములబల
లందరునుదేవతాసుతులాడుమాట
లన్నియునుభక్తిపరిభాషలాపురమున॥ 278

ఉ॥ కల్లరియుంగృతఘ్నుడును గర్వియు క్రోధియు దుర్మదాంధుడుం
బ్రల్లదుడుం బ్రహాసకుడు వ్రాత్యుడు లోభియు గాగడీడునుం।
జల్లరవెట్టుదిమ్మరియు జారుడు జోరుడు జాడికోరునూ।
రెల్లపరిభ్రమింప నొకదేనియుగానబడండు తత్పురిన్॥ 279

వ॥ అట్లొప్పుకప్పుడిసంగమేశ్వరునకు భక్తులెదుర్కొనజని యద్దేవదేవు మందిరాళంబుననిలిచి సాష్టాంగదండనమస్కారంబులాచరించి సముంచితపుశాణోక్తులఁ బ్రస్తుతించెనప్పుడు॥ 280

ఉ। పూర్యపుగౌరవాకృతియ పూర్వముగాధరియించిశిష్యదృ
క్పర్వముగాగనీశ్వరుడు గారము వెల్వడివచ్చినభక్తిమై।
నుర్విపయిన్ వినమ్రడయి యూరకయున్నకుమారుగౌగిటన్
బర్వనవేడ్క జేర్చితదభంగురభక్తికి మెచ్చిసట్లనెన్॥ 281

క॥ ఇచ్చకముగాదువినుమిటు
వచ్చుచుబోవుచుజరించువారలచేనీ।
సచ్చరితమువినిసంతస
మచ్చువడన్ దాల్చుసహరహముబసవన్నా॥ 282

సీ॥ గతాకాలశివభక్తగణసమాధృతభక్తిమితిదప్పకుండగమెలగవన్న
భస్మరుద్రాక్షముల్ భక్తిదాల్చినవారి శ్రీకంఠు గాజూడుమీకుమార।
శూలిభక్తాళిదుశ్శీలంబుగన్నను మేలుగాగైనుమీకొమార
శత్రులైననులింగసంగతులైరేని మిత్రులుకాజూడుమీకుమార॥ 283

గీ॥ పట్టినట్టివ్రతంబులేపట్టునందు
నించుకయుజారనీకుమీకుమార।
భక్తులెడ జాతిభేదంబుపట్టకునికి
మీరినట్టిపథంబునుమీకుమారా॥ 284

క॥ ఆదిశివభక్తిపథమును
గాదనుదుర్జనులమృత్యుగతిబొరిగొనుమీ।
వేదోక్తభక్తిగతియి
మ్మేదినిపైవెలయజేయుమీబసవన్నా। 285

ఉ॥ చేర్పకుమీమనంబు శివశేషము గానిపదార్థమందుకం
దర్పనిభారిచారి పరనారులమోములుగాంచికన్నులం
ల్లార్పకుమీశివైక శరణావళిలోపలపంచకత్వముం
గూర్పకయుండుచేమిగుల గుర్వగుణ్రతోవసుమీకుమారకా॥ 286

ఉ॥ మెచ్చుగజంగమంబుగనుమీననుగాబసవన్ననిత్యముం
దచ్చరణంబశేషముసు దత్వరతింగొనుమీనుతింపుమీ।
తచ్చరితంబునావికకు ధన్యతజెందకమోసబోకుమీ
చిచ్చరకంటిజోతికద సేయునుబట్టినబాసదప్పినన్॥ 287

క॥ ధీమద్వరముమమరువకు
మీమదినెడకడరదలపునీమముసత్యం।
బేమాత్రమునెడపకుమీ
హేమాచలచాపుగొల్వుమీబసవన్నా॥ 288

క॥ అనిమృదుమధురోక్తులతన
తనయుబ్రబోధించినతడతని్మొక్కులుగై।
కొనిగొంగిటజేర్చిముదం
బునగుడిలోజొచ్చితోంటిపొలుపునసుందెన్॥ 289

ఉ। అప్పుడుజూచుచున్న జనులందరుసెచ్చెరుపందియీతడే
తప్పదుసంగమేశ్వరుడు దానతనూజునకాత్మమార్గముం।
జొప్పడజెప్పిపోయి గుడిజొచ్చెనుక్రమ్మరగాకయున్నము
నిప్పరిసీతపస్విపసియింపగగందుమెమాటలేటికిన్॥ 290

సీ॥ సంగమేశునకెంపసద్భక్తుఁడో బసవన్న సంయమివేషమతిముదమున
నచ్చుగాఁదాదాల్చి యరుదెంచివోధించి యరుగువెన్క్రమ్మరసంగజారి।
యదిగారణంబుగా నభినుతింపఁగఁజూడ నరుదయ్యెఁపుణ్యులమైతిమహిమ
యట్టుండవలవదా పుట్టుపునకుఫలం బేట్లైనమననున్న నేమిఫలము॥ 291

గీ॥ నల్లవో బసవన్న పినాకివాహ
యపురబసవయ్యలోకత్రయైకవంద్య।
చాంగసరిబసవేశవిశాలకీర్తి
భళిరబసవకుమారసద్భక్తిసార॥ 292

చ॥ వనరుహనేత్రినిచ్చియును వస్త్రమొసంగియుబుత్త్రివండియు
స్ననకునిచెండియుఁ శివు మనంబలరించినతొల్లిభక్తులీ।
యనఘచరిత్రుడైన బసవన్ననిజస్థిరభక్తియుక్తిమై
బనిగొనుచున్నవాఁడభవుబట్టకబైటననుండజిత్రమో॥ 293

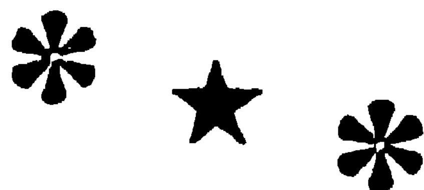
చ॥ అనిగొనియాచగా బసవ డగ్గుడిమంటపమధ్యభూమిభ
క్తనివహయుక్తుడై రతిత్రికాలములగ్గుమూర్తిగొల్చుచుఁ।
జనులశృతిపుటంబులకు సారెకువిందువుగాగబాడుచుఁ
దినములుబుచ్చుచుండెను సుధీజనముల్దనుసన్నుతింపగఁ॥ 294

మహాస్రగ్ధర॥ బహిరంతఃపూర్ణబాస్వద్బసవసమభిద్రాప్రాణలింగప్రసాదా
వహపాత్రీభూతచేతో వశగతకరణవ్యాహృతిధ్వస్తమోహా।
ద్యహితోద్యద్వ్యుష్టివాదావ్యసనమదవికృత్యావిషట్కోశమేధా
మహిబాహోమాత్మజప్రేమముఖనిఖిలసన్మార్గవిఘ్నప్రపంచా॥ 295

క॥ బసవేశముఖప్రముఖ
ప్రసృమరమహాత్మయుక్తబసవపురాణా।
ద్యసమశ్రీగ్రంధనిబం
ధసమంజసవాగ్విలాసనవ్యవ్యాసా॥ 296

చామర॥ ధరాధరాత్మజాహృదబ్జ ధామకోమలాయశా
సురాసురర్షగమ్యరమ్యశుద్ధబుద్ధిభూషణా।
చరాచరాత్మకప్రపంచసౌఖ్యదుఃఖమగ్నతా
హరాహరాపరావతారహారిభూరిసద్గుణా॥ 297

గద్య* ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర ప్రసాదలబ్ధ
ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
నార్య సత్పుత్రకులపవిత్ర సోమనామధేయ శివ
కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబనుమహా
ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము
శ్రీసాంబసదాశివార్పణమస్తు.

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము - ద్వితీయాశ్వాసము

క॥ శ్రీమద్గురుకరనిర్మల
తామరసోద్భూతదేహదళితవిమోహా।
ధీమద్వందితసుగుణ
స్తోమోజ్జ్వలపాలకురికిసోమారాధ్యా॥ 298

గీ॥ దేవమున్ను మీరుద్విపదగావించిన
బసవచరితమేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్న వింతువవధరింపు॥ 299

మ॥ అటకళ్యాణపురంబునందుబలదేవామాత్యుడాత్మాత్మజం
బటుభక్తింబసవన్న కియ్యబ్రమదుల్ భావంబులంగాంచియుఁ।
త్కటహర్షంబునబిల్వనంపజనుశోకఁశంకరైక్యంబుబొం
దుటయుఁబిజ్జలుడయ్యమాత్యమణిబంధుశ్రేణితోనిట్లనుఁ॥ 300

మ॥ కలడామీబలదేవధీమణినధికారంబుశాయంగన
త్యలఘుండాత్మజుడై ననగ్రజనితుండై నఁహితుండై ననా।
నలికస్థాపితహస్తులై పలికిరాజ్ఞామ్మ ధీశుతోదేవమా
బలదేవాత్మజప్రాణభర్తగల దొప్పంజెప్పిరప్పించినఁ॥ 301

శా॥ నీరాజ్యంబుసమస్తమున్నిలువన్నిర్ద్రప్రభావుండుయో
షారత్నంబగుమాదమాంబికతపస్సంతానసస్యంబుగం।
భీరోదారగుణుండువిద్విషవినిర్భేద్యుండువిద్యావయో
ధీరత్వోరునయాన్వితుండుబసవాధీశుండుపృథ్వీశ్వరా॥ 302

గీ॥ ఆతనిమహాత్మ్యమింతింతయనగవశమె
సకలజనులునెరుంగంగసంగమేశు।
దనకు బ్రత్యక్షముగజేసికొనియెనతడు
దగుభవద్రాజ్యమునకుబ్రధానుజేయ॥ 303

బిజ్జలుడు బసవన్నను బిల్వనంపుట

చ॥ అనవినిసంతసిల్లిమనుజాధిపుడాతనిదోడితేరగా
దనహితమంత్రిపఙ్క్తి భటదంతిసమేతముగా బన్పవా।
రునుజనిసంగమేశ్వర గురుప్రఘణంబునగాంచిదీర్ఘదం
డనుతులుసేసినేర్పుననొడంబడనిట్లనిరమ్మహాత్ముతోడ॥ 304

మ॥ పునరుద్భూతకరంబునై బరగు స్వర్భోగంబులైనన్ మహా
త్మునకుజ్ఞాన్నీ కొకలెక్కగాకునికినేమున్నంగకార్యంబయ।
ట్లునుగాకీశ్వరభక్తియుక్తిరుచికిన్ లోకోపభోగంబునై
చునెయట్లయ్యుబరోపకారమగుటం జూవేమదభ్యర్థనల్॥ 305

ఉ॥ కావునమాదుపార్థనలు గైకొనిబిజ్జలురాజ్యరక్షణం
బీవువహింపరాజు ధరయేలెడునన్వచనంబగానియం।
గావలికెల్లనీవపతి వన్నియునేటికి రాజ్యపూజ్యసం
భావనకెల్లనీయవియ పట్టెడుకూటికిగర్తకర్తదా॥ 306

క॥ అనివిన్నవించుమంత్రుల
మనువులజేకొనుటభక్తమండలరక్షా।
ర్థనిజాగమనంబునకది
యనుకూలమకాదలంచియందరుగొలువన్॥ 307

క॥ హరగణపరివృతుడైత
త్కరుణామృతవారిరాశిదాదేలుచునుం।
దరగతిబసవామాత్యుం
డరుదెంచుచునుండనంతనక్కడన్నపుడున్॥ 308

ఉ॥ అంచలవారిచేబసవడంతట నింతటపచ్చురాకరో
మాంచసమేతుడై వినినిజాలయముఁ బురముంబరిష్క్రియో।
దంచితభూములై చెలగునట్లుగజేసియలంకృతాంగుడై
పంచవిధోరువాద్యములు బాయకనుండగజేసె వెండియుఁ॥ 309

ఉ॥ దంతిపదాతివీతి భటదండవతీప్రతివీరధీరసా
మంతపురోహితప్రతతి మాగధగాయకయూథపాదసం।
క్రాంతధరాతలంబదర గారతితోనెదురేగిగాంచియ
ల్లంతనవాహనంబుడిగియంఘ్రిచరుండయిపోయిముందరఁ 310

సీ॥ పరిహృతాహంకారు భక్త్యేకశృంగారు విశ్వామరాకారువిబుధచారు
లోకవిస్తారునలోకానుసారు జంగమగతవ్యాపారునమితసారు।
లింగగంభీరుగతాంగవికారు విమలశివాచారుద్రిమలవిదూరు
విరహితసంసారువీరావతారు దేవాచలనిభధీరుడప్రవపూరు॥ 311

గీ॥ గలితసంస్కారుభక్తికఘనమయూరు
దమదనూకారుభసితరుద్రాక్షధారు।
గుణగణాధారుదుష్కృతకుజకుఠారు
హృద్గతోంకారుచర్జితశ్రీకుమారు॥ 312

క॥ శూరుంజారుగుణాలం
కారున్వినయప్రచారుగతమోహారుఁ।
సారశివాచారుమహా
పాటుఁబిజ్జలుడుగాంచెబసవకుమారుఁ॥ 313

వ॥ కాంచి యుదంచితభక్తితాత్పర్యప్రియపూర్వకంబుగా తత్కాలోపచా
రంబులునిర్వర్తించి సంతుష్టుంజేసి కట్నాయత్నంబుగా బల్లనకట్టి ముందర
బెట్టి తనపట్టంపుదేనుగపై నాజగజ్జట్టిఁబెట్టుకొని మహాంధసిందురంబు లేదు
న్నూరు పండ్రెండులక్షల బలవత్పదాతులుగొలువ పన్నిద్దరుప్రధానులకుం

బెస్పు ద్ధిగావించి యశేషరాజ్యధురంధరుంజేసి మానసోల్లాసంబుతో వసుమతీశ బసవేశులు పురంబు ప్రవేశించి రాజమార్గంబున నడతెంచునప్పుడు॥

బసవేశ్వరుని గజారూఢుం జేసి పురంబునకుదోడ్తెచ్చుట

రగడ॥ పుణ్యాంగనలునుబురములగలిగిన—పణ్యాంగనలునుబసవనిగనుగొన —
సలరుచువచ్చుచునతిశయమునగతి—లలినాడుదురాలాపములీగతి- వేడుక
జెరపకవినవినన్నిట — గూడగరమ్మాకొమ్మరోపిమ్మట — కాలిదొనగు
గాకమరలనేసన — నేలదొనగునేవచ్చినసన — యెవ్వరురాకుండేజనె
యెదనన —నవ్వనీవెంటనడచెదనేసన — నేకత మొకతెపునేగుమునీవన—
నీకాళ్లనెనేనిదొనడచెదసన — బతిగన్నసునినుబరపదెయునవుడు — బతి
బరచినగతిబడియెదనిప్పుడు — బసవనిజూచకవడతిరొపోసన—మసలక
ముసుగిడిమగువరొరమ్మన—దికొనిపోయిననోసమెయనుచును ...సోకుము
కలకయిపొలతిరొయనుచును — దిక్కులబూడక తెరపరమ్మనుచు —
నెక్కడరవమేయింతినీకనుచు — పిడెబసవడు వెలదిరొయనుచును —
వాడెచూడుకులవర్ధనుడంచును — యిత్తరిసందడియెందుగబదనుచు —
దత్తరపడకవేతరుణిరమ్మనుచు—గంటివెబసవునికమలాక్షియన— గంటి
నెమోక్షముగంటిగాకనుచు — జూచితిగదపదనుదతియటన్నను — జూచి
చూచిపోసుందరియనుచును — మచ్చికగనుగొనిమునుదెడివారలు —
హెచ్చినకట్లములిచ్చెడివారలు — శ్రీమెరయగతమచెలులునుదామును—
ప్రేమవిడియమన్నించెడివారును — నచటచ్చటపుష్పాంజలులిచ్చుచు—
ప్రచురంబుగనారతులిచ్చుచు — నందడికోర్వకసౌభాగ్యంబుల —
జెందిదర్శనములుజేయుజనంబులు — పిరుహారనుచవేడ్కజసింపగ —
సారెకుబసవేశ్వరుపినుతింపగ—రతినందొసంతిప్రోహితులలయగ - నచు
లకుదనపసన్నలుదెలియగ—సలవనపంచసుహోత్సవములును—బలిగొన
జాంగులకాయసేణసులును — బాలవింగముందటబోయేషీరులు—అలసి
నందికోలలపడిహోరులు — సరసతనాచేపక్కజాడుచు — నదమపై
కొలాటములాడుచు — నసుపవాస్రితిపురాంతకకొలువు ... నిగమము

నాదెడునెలతలు చెలువున – బసిడిగీటలపాటలవారలు – పొసగ చెలువుల
గుపురిగలనారులు – జేరువబేరణిచెలగెడియింతులు – సౌరాష్ట్రి
మహేశ్వరగుడికాంతలు – నాడనాడనిలచాదెడిభామలు – గూడలి
సంగయకొలువునలేమలు – ననయము మెలపుననాదెడుబోటులు – జన
పతినాటకశాలవధూటులు – బటువగుతేజులఫౌజులపింగలి – జటు
లగతింజనుజనపతిముంగలి – గరులనెక్కుచనుగణమధ్యంబున – శిరము
నకరములు చేర్చి మ్రొక్కుచును – దరుచుమాణిక పుతలువులతోదను –
కొరలుముత్యపుగొడుగులనీడను – నతమంత్రిశిరోనవరత్నంబుల – ప్రతి
బింబముగలపాదనఖంబుల – మిగులనొప్పగమీరినభద్రుసి – జగతిబొగ
డదగుసాక్షాద్రుద్రుని – భక్తివిహారువిబసవగుమారువి – భక్తిజూచితి
రెబసవగుమారుని – ననవుడు బసవనికందరుసమ్మతి – మునిమిడి
మ్రొక్కగముద్దియయొక్కతె – యలనాగరోయితదేసందీశుడు – చలియ
యీతదేశివసంకాశుడు – మగువయితనినెమాదాంబయుమును – మొగి
ఘనమగునోములచేబడసెను – తెరవయితదేబలదేవచమూపతి – నెరి
గూర్చినయీసీలవేణిపతి – జలజాక్షితదేసంగయదేవుని – బలుకగ
జేసెనుభవదవతారుని – సతియీతదెబిజ్జలు చెన్ప్రతి – హతముగ
మన్ననలందినసుభ్రత – యీతనిగనుగొను టేకన్నులఫల – మీతని
బొగడుటయేజిహ్వాకుఫల – మిట్టిమహాత్మునినిప్పుడుగంటిమి – పుట్టు
వుసఫలముబొందెనుమంటిమి – యనివినుతులు సేయగవించునురతి –
ఘనపురవీధియుగడచియుభూపతి – నగరిసమీపమునకునేతేరగ –
జగతీతలపతిసంభ్రమమాడగ – బరిమితపరివృతపరిజనధీరుని – భరి
తవిచారునిబసవకుమారుని – ననఘునిదనభవనాంతరమునగై – కొని
చనిమణిమయమగుపీఠికపై – నొప్పగనునిచియధోచితములుదగ –
నొప్పగజేసెమహోన్నతిమీరగ – హస్తివాజివస్త్రాభరణములతి –
నిస్తులభక్తినివేదించియుపతి – దనపన్నిద్దరుదండేశులకును – ఘనునిగ
పట్టముగట్టి వేడుకను – బసవునికిట్టనుబల్లహుడింపుల – నసదృశనారా
జ్యమునకునాబల – పతులకునర్థప్రాణంబులకును – పతివై నన్నును
పాలింపుమునిను – నమ్మితివేయుననంబనిలేదని – బమ్మిన వేడుకబల్లి

కెడున్నృపుగని — సకలమోక్షరక్షకుడగునభవుని — కొకనినిబ్రోవగనో వుదెంతపని — యరగొరలేకిటహరగణకోటికి — వెరచిబ్రతుకమిక వేయుననేటికి — ధారణిజనములదగబాలించెద — నీరధిమేరుగనిన్నే లించెద — ననిబలికినబసవయ్యకునిచ్చిన—ఘనుడుంగరమునుగ్రమ్మర నిచ్చిన — గొనినరపతివీడ్కొలుపుపీడుకొని — యనఘుడుశివభక్తాళి గూడుకొని — జనపతిరాజ్యముజక్కబెట్టుచును — ననుదినవిస్ఫుర దై శ్వర్యుడగుచును — లైంగికలీలాలసుబలసెగ — జంగమభక్తవశంబున వెలసెగ॥ 315

క॥ ఆసచివాగ్రణిబహురా
జ్యాసక్తుండయ్యుజంగమాసక్తకళా।
నాసదృశాదరణంబులు
బాసలుగానుడువుపీరభక్తియుక్తి॥ 316

వ॥ అది యెయ్యదియనని॥ 317

గీ॥ చెలగిశివరాత్రినిత్యంబుసేయుబాస
భక్తులెల్లనుశివుడనుబాసభక్త।
జనులనెగ్గులుపట్టక జరగుబాస
భక్తులమెత్తిబలుకనిబాసమరియు॥ 318

గీ॥ భర్గునెనననడుగనిబాసభక్తు
లడుగునర్థంబులెదపనియట్టిబాస।
భక్తులెదపంచసలులేనిబాసభక్తు
లేమివేడిననడుగిడికిచ్చుబాస॥ 319

గీ॥ తలపులకొలందిబలికెడుదండిబాస
పలికినట్టులనడిపెడుబాసపలికి।
బొంకిపొలివోనిబాసయేవంకనైన
జలమువిడుపకజనుబాసజరుపుననుచు॥ 320

గీ॥ బాసపరసతిపైదృష్టిబరుపకుండు
బాసపరధనములకాసబడకయుండు।
బాసపరనింద మెరయనిబాసమఱియు
బాసభర్గునిగొలిచెదబాసయనుచు॥ 321

గీ॥ పరులమర్మంబులొకపరిబలుకకుండు
బాసపరసమయంబులభంగపరుచు।
బాసపరవాదులనుభంగపరుచుబాస
భర్గదూషణవినకుండుబాసమరియు॥ 322

గీ॥ హరగణద్రవ్యమంటకుండలరుచుండు
బాసభక్తవశుండయిపరగుబాస।
భక్తులెట్లున్నసట్లునుబరగుఱంగ
మాశిప్రాణలింగంబునునట్టిబాస॥ 323

గీ॥ పామరులవేదనొల్లనిబాసభవికి
మ్రొక్కకుండెడుబాసదుర్మోహులైన।
శివులకియ్యనిబాసదుర్భవభవాది
బాధలకగపడకుండెడుబాసమఱియు॥ 324

గీ॥ ఇంద్రియవిషయములకువెన్నినిబాస
యమితశివభక్తిజరియించునట్టిబాస।
వేదచోదితభక్తిసంపాదనంబు
నాదిశైవంబునలరించునట్టిబాస॥ 325

క॥ శిరముట్టిబాసయును శివ
శరణులకును జేయుచుండుసద్బాసశివో।
విరహితమగునట్టియుశివ
శరణులకునుజేతులెత్తుసద్బాసమహిన్॥ 326

క॥ ముట్టి పట్టినవెనుకను
మెట్టనిసద్భావభోసధమేదురమతియై।
యిట్టివ్రతములన్నియుఱుడి 327
ముట్టించెడిబాసవృషభమూర్తికిధరణిన్॥

క॥ బసవేశ్వరుసచ్చరితము
బసవండేయెఱుగుగాకపరమర్త్యులకున్।
వశమావాక్కునఁదెలుపఁగ
నశతగ్రీవునకునలవియౌనే కాదే॥ 328

సీ॥ వీకతోకట్టగంభీరతవెట్టిసారార్థంబుప్రోకజ్ఞానాగ్ని గాక
ప్రతినలగుండవిశ్రుతభక్తిగంధసుప్రతములపెంటమేల్కారులపెంట।
సత్యంబుకలనుప్రసాదంబుకొలనుసత్కృత్యంబుతావదుష్కృత్యమణప
వేదార్థములపాటివిద్యలకునుమేటి నాదంబుకోలువినయముకీలు॥ 329

గీ॥ శాంతిసంపదనెలవునిశ్చితినలవు
దాంతికలిమియనైశ్వరత్వంబుబలిమి।
నీతికోటవివేకంబునియతితేట
దయవసించెడునిల్లుభృత్యతతిజల్లు॥ 330

గీ॥ మఱియు తత్వంబుజాగసన్మహిమచీఁగ
సాధుసభచెన్నుసత్త్వైకసరణివెన్ను।
బసవలింగంబుకేవలభక్తిమూర్తి
దనగరాదనియందరుసభినుతింప॥ 331

శ్రీబసవేశ్వరదర్శనార్థము భక్తులరుదెంచుట

మ॥ వినియొక్కొక్కవ్రతంబుబట్టుకొని వేవేగందగేతెంచువా
రునుదాబట్టిననేమముల్ సడుపునారూఢప్రతిజ్ఞాంచితం।
దనిదర్శింపగవచ్చువారలుప్రభావానూనసద్భక్తిభా
వనయోచూతమటంచువచ్చునిలసద్వైరాగ్యభాగ్యాఢ్యులున్॥ 332

చ॥ బసవనమంత్రిచేతను సపర్యలుగై కొను వేడ్క వచ్చు భ
క్తసముదయంబునాఘనునిగాంచినమాత్రన భక్తిగల్గునం।
చసదృశలీలవచ్చెడుమహాత్ములు నాబసవేశసామతీ
ర్థసలిలమాడవచ్చుజనులిద్దరలోవలనెందుఁజూచినన్॥ 333

సీ॥ కరితురగాందోళవరరథారూఢులైవన్నెకెక్కుమకుటవర్తనులును
నఖిలాంగసంగరుద్రాక్షముద్రితులును విరచితవస్త్రోపవేష్టితోరు।
జాటజూటులునుకక్షకరస్థగళభాగయుత్తమాంగప్రముఖోరుచారు
పదవినందలిముగ్ధబాలేందుధరులునుసన్నుతావృతులునుసంయములును॥

గీ॥ సకలభవిపాకవర్జితాచారయుతులు
భవిసహావాససంసర్గభాషణాది
విరహితులునీశ్వరధ్యానవిశ్రుతులును
వసుధబసవన్నఁజూడంగవచ్చువారు॥ 335

క॥ లింగవిలీనేంద్రియులును
లింగాంగవివేకయుతులులీలాధృతనా।
నాంగులుననేక వేషులు
సంగనబసవన్నఁజూడఁజనుదెంచుఘనుల్॥ 336

వ॥ తదనంతరంబ సంబంధసుస్థితియందు నునిచి నియమాదికనిష్ఠాపరులకు
బ్రియవస్తు సందోహంబులర్పించియుంత నియమించి విసవక బస
వండు సద్భక్తిరాజ్యపూజ్యస్థితింజేయు సమయంబున॥ 337

మ॥ రసవంతంబులుగాగనోధనపదార్థంబుల్ ద్రికాలంబులన్
బసవాధీశుడుబోనగావెశలసంపన్భక్ష్యముల్ గొంచువా।
రసతీగేహములందేయుండుపటమారధ్వంసిభక్తాళిసం
ఖ్యసహస్రంబులునాల్గుమూడులన నన్నంబెట్టువర్ణంబుగన్॥ 338

వ॥ అని భక్తులాశ్చర్యంబునొంది యానందింప రుద్రాక్షముద్రితు లాదిగా గల సకలశశిధరాభక్తుల నిష్ఠారసంతుష్టులంజేయుచుండె నట్టియెడ॥ 339

చ॥ బసవకృపాకరోదరజ పావన విగ్రహుడక్క నాగమాం
బసుతుడు భక్తియుక్తిరసప్రాణపదంబగువాడు దేశికో
క్తసరణిషట్స్థలంబులును దప్పకయుండగగన్న ధన్యుడీ,
వసుమతిలోనచెన్నబసవండునుతింపనొప్పునేప్పుడుఁ॥ 340

ఉ॥ లింగమయాఖిలాంగుడురులింగగతాత్మ మనః ప్రవృత్తిని
స్సంగుడుజంగమప్రియుడు సారగుణాభరణుండుసత్కృపా,
సంగపదాంతరంగుడరిషట్కనికృంతనశాలిశీలుడు
తుంగపురాతనాచరణధుర్యుడవార్యుడు వేదవేదియుఁ॥ 341

ఉ॥ త్యక్తశుభాశుభక్రియుదప్రాప్తపుసర్వవిభ్రముండుని
ర్ణిక్తశివైక్యమర్మదరరీకృతజంగమలింగభక్తిస,
ద్వ్యక్తకృతప్రమోదుడనుభావిసదాబసవేశదేశికా
సక్తమనస్కుడై యతనిసచ్చరణంబులుభక్తినిత్యముఁ॥ 342

క॥ సేవింపుచుగొనియాడుచు
భావింపుచుహర్షబాష్పపరివృతదృగ్గా
జీవుండై జీవగుణము
బోవిడిచిపరాత్మనిష్ఠబొంగుచునుండుఁ॥ 443

క॥ స్వప్రాణలింగలింగియు
తత్ప్రాణద్వితయనిరదనిపుణియుమనో,
జ్ఞప్రాదుర్భవదనుభవ
ధీప్రాప్తుండగుచునన్నుతింపగవెలయుఁ॥ 314

చ॥ రమణపిపీలికాపసచరద్భయసీతినతిక్రమించికా
కమధురసత్ఫలంబుగతిగ్రక్కునసముక్తతజెంది గౌరవాం।
ప్రమహితభక్తిసారహితకిల్బిషగుహ్యతమఃప్రసాదబో
గమునసపారవశ్యముసగ్రాలుచుసోలుచునుండెవెండియుఁ॥ 345

గీ॥ లింగదేవుండప్రాణంబులింగజంగ
మత్ప్రసాదప్రపూరంబునసుశరీర।
మమలతరభక్తినియమంబుహరగణాను
భవసుఖంబుధనముచెన్నబసవన్నకునూ॥ 346

క॥ శివునకుప్రాణంబగుచును
సవిశేషత్రివిధశేషసద్రుచియగుచుం।
బ్రవిమలజంగమభక్తికి
నివాసమగుచుఁ శుభైకనిలయంబగుచుఁ॥ 347

మ॥ అతివాఙ్మానసశంభుతత్త్వగతిపర్యాలోచనాసక్తిని
శ్రుతునస్తోక వివేకుజన్న బసవేశుంబ్రస్తుతింపంగనే।
రితరంబేతదుదారభక్తివిధి స్వశ్రీదేశికేంద్రుండుద
త్ప్రతిభావైభవమాతడుఁదెలియుదుర్దాంతాత్మయోగంబుఁ॥ 348

ఉ॥ గాయకకోటులున్నటులు గావ్యకళావిదులుఁరసజ్ఞులుఁ
న్యాయనయాదివాదులును సాంగకవేదవేదాంత వేద్యులుఁ।
ధీయుతమంత్రులుఁబసవ ధీమణిగన్గొనరాగభూతలం
బాయతితోడదొడ్డ గెదపయ్యెననానుతికెక్కెనిక్కలిఁ॥ 359

వ॥ ఇట్లు భక్తులనునదేంనుమార్గంబుల కస్తూరికలికిన పిస్తారపితర్దికలపై
రంగుమీరక్రొత్తముత్యంపు రంగవల్లులబెడంగును ముకుళమకుట
మణిముక్తాఫలాది భూంకితోరణస్తంభంబులసంబారంబులును-సందడి
గొను నందీసమేతకేతనంబుల సంఘాతంబులును-నస్తోకవ్యాసహస్తా
కృతిగ్రాలు వ్రాతపుడాణ బంధబంధంబుసందంబును-నుడుపథంబు

దొడుకునడ పంచిరులచందంబును వెలిగొడుగుల పడకంబును-దత్వ
వితాది వాద్యంబులచోద్యంబును—నాకసంబద్ధవఘూర్ణిల్లు వందిమాగధ
వాక్యంబుల సౌఖ్యంబును-నంతకంత కగ్గలంబుగాజేయించుచు-భక్తాసక్తి
మది నంకురించి పెరుగంగ నభంగలింగ సంపత్ప్రభావంబుమెరసె
యీశ్వరభక్తుల నెదుర్కొనుసమయంబున-హర్షోత్కర్షసంగతాంగ విక్రి
యాయుక్తుండనై తి. భక్తులం జూచి యుప్పొంగియుప్పొంగి భయభక్తి
యుక్తంబుగా భక్తాంఘ్రి పాదపద్మంబులకు జక్కసాగిలంబడి
మ్రొక్కిమ్రొక్కి యక్కరదీరక భక్తపాదరేణు పటలపర్యంకంబుపై
బొరలిపొరలి భక్తదయామృతధారలో దొప్పదోగిదోగిభక్తదివ్య
శ్రీపాదోద్రేకపాథోధిమధ్యంబునందేలితేలి-భక్తహిత మహితవస్తు సమ
ర్పణ పర్యాసంపదవ్రాలివ్రాలి-జంగమపరతంత్ర తాకృతగత సమభ్య
ర్చనారతి సోలిసోలి భక్తనిర్మల నిత్యప్రసాద సేవాహేళాకరత్వం
బునం గ్రాలిగ్రాలి-భానురవచోవిలాసంబున భక్తసమస్తవంబు నోరారం
జేసి చేసి — భక్తకథాలతప్రధానంబు జుట్టుముట్టుకొన్న గాంధర్వరస
ప్రవాహంబు గ్రోలిక్రోలి — దరహసిత వికసితాస్యుండనై భక్తులా
లోకింప నింపుగా తదాస్థానరంగంబునజేలంగుచు నాడియాడి — భక్త
పదభక్తి పారవశ్యంబున జొక్కిచొక్కి — భక్తజనప్రార్థితసారక
ప్రాణమనంబులు వినయంబుతో నొప్పంగించియొప్పగించి పరమ
తత్వార్థద్విభక్తముఖ్యుల దత్వబోధపాదోధిక నిధానమధ్యంబున మునిచి
మునిచి నిర్మలభక్తి సంపత్కామధ్వంసి భక్తుల ప్రబవిమలభక్తి సంప
దలం దేల్చితేల్చి — వెండియు కామోపభోగ లోలులనంగనారత్న
రాజులం బూన్చిపూన్చి — వస్త్రాభరణ ధనధాన్యకాంక్షుల వస్త్రాభరణ
ధనధాన్యంబులం దనిపితనిపి — రాజోపచారంబులుగోరు మూరారి
భక్తులకు రాజోపచారంబు లొసగియొసగి — అష్టవిధవిశిష్ట భక్తికియా
పురహరభక్తుల సాష్టాంగభక్తినర్చించియర్చించి — గురునాథుని భక్తిని
బద్ధశుద్ధబుద్ధి నిట్లనివినుతింపదొడంగె॥ 350

క॥ శాశ్వతసద్గుణశ్వరగ
విశ్వేశసదాప్రసాదవేదాంతమయా।
శాశ్వతకైవల్యదశ
క్రేశ్వరగురునాథనిన్ను నేనుతియింతుఁ॥ 351

క॥ ఆద్యంతరహితనానా
విద్యాత్మషడోద్భనావివేకాగతిపా।
పోద్యత్తిమిరవిభాకర
సద్యోమోక్షప్రదాయిసతతముగొల్తుఁ॥ 352

క॥ అవివేకతిమిరసంహా
రవికారదశిష్యశీర్షరాజితహస్తా
భవసంచితప్రాఘతతీ
నివారణధురీణనిన్ను నేనుతియింతుఁ॥ 353

క॥ విశ్రుతభక్తజనాంత
ర్విశ్రాంతిమదాశ్రమప్రవిష్టమనోజ్ఞా।
విశ్రాంతగురుకృపాయ
త్తాశ్రితహృదయేశనీపదంబులుగొల్తుఁ॥ 354

జ॥ ఇట్లనేకవచోమచ్చర్చికల జన్నబసవండు నిజదేశికుండగు బసవరాజుం
బ్రస్తుతింపుచుండె నాసమయంబున॥ 355

| సంగమేశ్వరుడు అల్లమప్రభువవు తారమున |
| శిష్యుండగు బసవేశ్వరులఁ జూడవచ్చుట, |

చ॥ మనసిజవైరిమూర్తి యసమానయశుండు శుభాశుభక్రియా
జననజరామృతిప్రభృతి షడ్విధభూరివికారమారుడా।
ర్యనుతుడు వెండియుఁ సమహితాహితకాంచనలోష్టదుఃఖసౌ
ఖ్యనుతినిగర్హణుండు విగతాంగగుణాదియతీంద్రియుండునుఁ 356

క॥ దానప్రతిగ్రహాదివి
హీనుఁడు మానావమాన హేయోదేయో।
ద్ధూననకృతిధానమధా
ధినేతగమానసుండుధీనిధిమరియుఁ॥ 357

క॥ సంకల్పవికల్పహృదా
శంకాతంకాంతరుదితశాత్రవవిజయా।
లంకారుఁడిందప్రజాలస
మాంకూరజ్జగతవిభ్రమాతీతుండుఁ॥ 358

క॥ పరమపదానందామృత
పరవశమానసుఁడు ముక్తభాసురదేశుం।
డురుతరగాంధర్వకళా
పీరసుఁడు ఘనకారుణాత్తపీక్షాబ్జుండుఁ॥ 359

క॥ అశరీరశరీరధరుం
డసదృశశబ్దాత్మకుండు నాఖ్యాభిఖ్యా।
వశగతుఁడభావిసద్భా
విశమదమాన్వితుఁడు ద్వైతవిద్యాధికుఁడుఁ॥ 360

క॥ ముల్లోకంబుల భక్తికి
నెల్లయగుచునెగడునంతరిజ్యాయోగ।
ప్రోల్లావాసమనత్స
త్పుల్లాబ్జుండల్లమనుప్రభుండచ్చటికిఁ॥ 361

క॥ లింగేచ్ఛానుసరిక్ప
ఘూంగుండుఁ గరస్థలస్థితాపోజ్యోతి।
లింగాలింగచ్ఛిద్ర
క్సంగవరవశుండునగుచుఁ జనుదెంచునెడఁ॥ 362

క॥ ఇదియేరుపల్లమిదిమి
ట్టిదిగట్టిదిచెట్టుతోఁపయిదియనుశంకం।
మదిబెనగనీకనడవగ
నపవరతై యవియయోలఁకరుగఁ నరుగఁ॥ 363

వ॥ ఈదృగ్విధపరిభావంబునకుఁజనంబులు మనంబున నచ్చెరువంది యమందానందంబునం గరారవిందంబులౌదలలందాపుకొలిపి యనల్ప వచోమచర్చికలంగొనియాడుచుండు బసవనిభక్తి రసపరిపూర్ణార్ణోరాశి వెల్లివిరిసినాఁడు వందదియ్యావిధి పరంపరాసంప్రాపిత సద్వస్తు వాస్తవ్య పాత్రంబగు నహితంబునుంబోలె విజయంజేసినా॥ 364

గీ॥ మణిపరీక్షావిదుండై నవణిజుకడకు
దివ్యరత్నంబుచనుదెంచునవ్యలీల।
బ్రభువుదనుజూడగారాగబసవరాజు
సంగమేశ్వరుసందపొసంగ గాంచి॥ 365

శా॥ ఆనందాశ్రులుగన్నులందొరుగగానందంచదంపప్రజా
మానీకంబులొనర్చిగద్గదగళుండై సన్నుతుల్ సేయుచుఁ।
నానాకారవిచిత్రరత్న రచనా సర్వోరుసింహాసనా
సీనుంజేసినప్రాభవాంచరుచిముంచిప్రాంతకృక్రముఁ॥ 366

సీ॥ ఒడలజీవముగల్గియునులేనిహాని నెన్నడుగల్గియునువర్తనంబులేని
వానిగన్నులపేర్వులై నలువందెడు వానిలింగమెప్రాణమైనవాని।
జేతనుండరుచినిచేష్టితంబగువాని ఖ్యాతిలేకయునతిఖ్యాతివాని
భాషలమీరినపరమభాషలవాని తలపులమీరినతలపువాని॥ 367

గీ॥ హీనగుణుఁడయ్యుగుణములనిచ్చువాని
ప్రణవయుతుడయ్యునేర్పడబరగువాని।
ప్రభువుసద్భక్తియుక్తుడై బహువిధముల
బూజజేసెనుబసవన్నబుధనుతుండు॥ 368

క॥ లింగకతూర్యస్వనములు
నింగియు నేలయును ముట్టి నీరాజనము।
ప్పొంగుచు నిచ్చ పురస్థలి
రంగుగ బంగారుపళ్ళెరంబిడియందుఁ॥ 369

ఉ॥ పాయసముల్ పదార్థములు ఒప్పును దేని యు భక్ష్యలక్షలుఁ
నేయిని పిండివంటలును స్నిగ్ధవుదుగ్ధము బళ్లెరంబులో।
జేయిదరాకయుండనెడ జేసి వెసన్వెస దొడ్డదొడ్డక
ళ్లాయతితోడ జేసి బసవన్న వర్భూత్వము జేతికియ్యగఁ॥ 370

గీ॥ సురియ చముదయ్య జేకళ్లు శూలపాణి
యందికొని యారగించిన యట్ల ప్రభువు।
బసవరాజయ్య జేకట్ల మెసవ మెసవ
నెల్లవారికి వెఱగయ్యె నెట్టులనిన॥ 371

క॥ లక్షయు నెనబది వేలున
లక్షణులగు జంగమంబు లకు జేసిన భ
క్ష్యాక్షయసంగ్రహమంతయు
నాక్షణమ భుజించు బసవదధిఁంబెట్టన్॥ 372

ఉ॥ దానికి నాత్మలో బసవ దండవిభుండు దలంక కాత్మదే
హానుపమోపహారము మహారతి నర్పణ నేయబూనిత
ద్దీనిధి భక్తిప్రాతక నతిత్వరితంబున భక్తియుక్తి సం
ధానపరాయణుండగును దాసవసింప దలంచుమాత్రలోఁ॥ 373

చ॥ బసవసదండనాయకుని భక్తికినిష్ఠకు సల్లమప్రభుం
డొనవం మెచ్చి భక్తతతి హూయనుచుం గొనియాడుచుండసు।
ల్లసదసదృక్కృపాలహరి లాలితలోల కటాక్షవీక్షణ
ప్రసరణ ప్రాతుజేసికొని బాపురెయంచు చలించ స్త్రీయఁ॥ 374

గీ॥ బాపురేబసవన్న సద్భక్తపాల
బాపురేబసవన్న సద్భక్తిలోల
నల్లవోబసవన్నయానందమూర్తి
నల్లవోబసవేశ్వరానవ్యకీర్తి॥ 375

చ॥ అమృతమునందుజెల్లు విమలాకృతిమన్మణి గర్భమందుదీ।
పముచెరుకందుసత్ఫలము బైదికికమ్మ దనంబుచందన।
ద్రుమమునపువ్వుచిత్తరువు రూపునజీవము బైడిబొమ్మ్రబా
ణముజనియించునట్లు జననంబువహించితి వీవుపుత్రకా॥ 376

సీ॥ నాదుబసవదండ నాయకబసవయనాదిబసవయసంఖ్యాతబసవ।
భక్తులబసవయాప్రమథేంద్రబసవనమూర్తిశబసవనాముద్దుబసవ।
సంగమబసవప్రసాదదజంగమ సద్బసవన సత్యసమితబసవ
బండితబసవనాబండారుబసవసౌభాగ్యంబుబసవసంపదలబసవ॥ 377

గీ॥ సత్యయుతబసవనిత్యత్వబసవ
సంవిదుజ్వలబసవవృషభములబస
వధికజవనబసవధర్మపథికబసవ
విషధరునిబసవబహువివేకబసవా॥ 378

గీ॥ నందికేశ్వరుబసవసానందబసవ
తత్వజనములబసవతత్వజ్ఞబసవ
సిద్ధసాధ్యప్రసిద్ధప్రబుద్ధసిద్ధ
జనవినుతచర్యసౌందర్యసారబసవా॥ 379

క॥ బసవయ్య బసవబవన
బసవేశ్వర బసవరాజ బసవకుమారా।
బసవప్రభుండ బసవన
ప్రసృమర నామాంకలింగ భవభయభంగా॥ 380

క॥ ఒడలెల్ల నోళ్లవన్నికి
నొడలెల్లను గాళ్లుపారు వుదకంబునకుఁ।
నొడలెల్ల శిరముగాలికి
నొడలెల్లను భక్తిమహిమయోగిబసవుకుఁ 381

సీ॥ బసవాయనినఁజాలుఁబాసలొందేటికి బశువులకైనను బ్రబలుఁభక్తి
బసవాయనినఁజాలుబరికించిచూచిన బశువులకైనను భక్తిపొడము।
బసవాయనెడిభక్తవరులఁజూచినమాత్ర బశులకైనను భక్తిపుట్టు
బసవాయనెడిభక్తవరులఁజేరువఁజెంత మసలుజెంతువులకునెసగుముక్తి॥
382

గీ॥ బసవరోయన్న మాత్రబల్పులుకులేల
నసమలోచనునకునైననలరుభక్తి।
బసవరోయన్న జాలునెబ్బంగినైన
గరళమైనను నమృతంబుగాకయున్నె॥ 383

క॥ బసవాయన్ననుకులిశము
కుసుమంబౌవెన్నెలయునగుంగార్చిచ్చుఁ।
బసవన్నాయనశాత్రవ
విసరంబును నాత్మబంధువిసరముగాదే॥ 384

వ॥ ఇట్టిలింగైక్యసౌఖ్య కేళీలోలయుక్తియు జంగమప్రాణానుసంధానశక్తి
యును భయప్రసాదసంయోగోపలుక్తియు త్రిభువనంబుల నితరుల
కున్నదేయని యనేకభంగుల బ్రభువభినుతింపుచుండ బసవండసదృశ
భక్తియుక్తుండై భయోభయోభివందనసందోహంబందందగావించి నిటల
తటఘటిత వికంకట పటుతరకరపుట విభ్రాజితుండై యాప్రభువు
నుద్దేశించి॥ 385

ఉ॥ భక్తజనావనప్రవణ భావపరాపర శుద్ధభక్తికృ
న్ముక్తిసతీసహాయశశిమూర్తిసమ స్తకళాజ్ఞశాంభవా।
ప్రాక్తనభక్తజంగమ ధరాధరసంగతశృంగవాసనా
రిక్తశరీరమగ్నత వరేణ్యశరణ్య దయాపయోనిధీ॥ 386

గీ॥ నీకునారగింప బెట్టనేనెంతవాడను
నయ్యుమాహరునివనిత నమరదొల్లి।
హరగణావళులకు నను చుజేసినవిందు
చిట్టిగణముగానియె నెట్టులనిన॥ 387

గౌరీదేవి హరగణములకు నారగింపబెట్టుట

శా॥ కైలాసంబునదొల్లిశంకరుడు శంకంగింకరుల్ గొల్వఁగే
శీలోలుండయి యుండుచున్నయెడనాశీకాసనస్తుత్యశ్రీ।
శైలేంద్రాత్మజ భర్తకొల్వునకు వాంఛఁవచ్చి వీక్షింపుచో
ప్రోలఁసర్వ గణంబులుఁ శివుని సారూప్యాకృతింబోల్పుటఁ॥ 388

క॥ త్రినయుండీతండనినుత
గణమదియని మదినిదెలియగాలేకవిచా।
రణమునగు నగజగనియా
క్షణమగణంబులువిస్పష్టశర్వాకృతులై॥ 389

సీ॥ సామజశరభోష్ట్ర శార్దూలముఖులును గుక్కుటవనచర గోముఖులును
మహిషాశ్వసారంగ మార్జాలముఖులు గేసరివరాహవిహంగసర్పముఖులు।
ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖైకముఖులు నవముఖపంచముఖ సహస్ర
ముఖులు
లంబోష్టలంబాక్ష లంబనాసికులును లంబోదరులతి లంబకర్ణు॥ 390

గీ॥ అజగజాభీలకఋర్త్యలు విజయకఋర్త్య
వీరఘంటన కఋఁలేకకఋర్త।
లౌనయబహుళముఖులు బహుతనువులును
బహుపాదులునిట్టులబహుముఖులు॥ 391

క॥ బహుకర్ణులు బహువర్ణులు
బహుబాహులు బహుపదులును బహురూపధరుల్।
బహుజిహ్వులునై నమహా
మహులంగని మానసోద్యమాననయగఁచు॥ 392

చ॥ అతులనిజాకృతిఁబోలుచు నాత్మపతింగని మ్రొక్కి వేడ్కన
న్నుతులొనరించిసంహృతమనోభవతావక భృత్యకోటిస।
న్మతికివికీర్ణ మానస సమానసలీసశరీరులై రి త
త్ప్రతిభకుమెచ్చువస్త్రైహర తద్గణకోటికి పిందుపొందుగఁ॥ 393

ఉ॥ పెట్టెదనంచుభూతగణ బృందముముందర బెట్టిజెప్పితా
నెట్టననింటికేగి ధరణీంద్రజయత్నమునఁమహాసభో।
హట్టతలంబుపంసపుధి కాతలదత్వము లందుబందిరుల్
పుట్టగజేసియబ్జభవభూరితరాండ చయంబఖాండముల్॥ 394

క॥ కావించి వివిధబక్ష్యా
న్నావలి నిండంగజేసి యమరద్రుమసం।
భావితఫల వల్లవములు
దావులు దొలకింపగాధ రస్థలిదాల్చెఁ॥ 395

క॥ ఘృతదధి దుగ్ధాహారర
స్రవతతీ ఘృతక్షీరదధిరసాలరసంబా।
తతులనిడి నదులముంచెఁ
సతివాసన గట్టిరసరసాయన చయముఁ॥ 396

వ॥ మరియు చింతామణిమయా భిత్త్యంతరంబుల ననంతపదార్థంబుంల
నూనంబులుగానిర్మించి నిలిపి సురభిసురతరు బహూసహస్రజన సస్రాస
భూత నిజకటాక్షవీక్షణ విక్షేపమాత్రంబున విచిత్రతరవస్తు సంఘంబుల
సంఖ్యలుగా నుపాదించుచుండె నా సమయంబున॥ 397

ఉ॥ ప్రమథగణాధిపుల్ ప్రమథబాలకునొక్కని బిల్చియంబగే
హమునకునేగియోగిరములౌటయు గామియుజూచిరమ్మనా।
హిమనగజాత్మజాంతికమహీస్థలికిఁ జనిబాలకుండుస్వా
గమననిమిత్తముఁదెలుప గౌరిగణంబుల దోడిదెమ్మనెఁ॥ 398

ఉ॥ పోకులబోవుచుఁ వరవు బోయెద నాకొని పోవజాలనా
మీకలదాయొకింత తనయాకలివీరగ నన్నమన్ననా।
లోకశరణ్యబాలుఁడవి లోలుశివార్చన సేయజేసికూ
రాకులునోగిరమ్ములు జయావిజయాదులు దానుబెట్టగఁ॥ 399

చ॥ సరసరలింగపూజనము సల్పిపదార్థ చయంబునోదనో
త్కరముగలింగమూర్తికవధానముతోడ సమర్పణంబుజే
సిరుచిరభక్ష్యభోజ్యములు చిత్రవిధంబునకళ్లుమేరుభూ
ధరములయంతలంతలుగదప్పగయుండగజేసిమ్రింగగఁ॥ 400

చ॥ సకలపురాతవావళికి జాలగజేసినయంతవట్టు
నట్లాకశిశువారగించుటనగోద్భవనివ్వెరగందిప్రాణనా।
యకుకదకేగినీగణమహాత్మ్యమునీవ యెరుంగుదంచునూ
రికెతలవాల్చియున్న మకరధ్వజమర్దనుదల్లనవ్వుచున్॥ 401

ఉ॥ చిట్టిగణంబుగౌరవవిశేషమునీకువిచిత్రమయ్యెనా
యట్టిడికైనమామకగణాళిమహత్వమెరుంగబోలద।
ట్టిట్టనలేక వేదములు నెంతయభీతినుతించుండగా
దట్టమమేయమక్షరమమర్త్యమపారముపాయశూన్యముఁ॥ 402

క॥ ఆతతగతి శ్రుతులునసం
ఖ్యాతసహస్రాక్షియనగ నాప్రమదులనే
రీతినుతింపగవచ్చున
ధాతనమతిదన్నుబోలదదభ్యగమజియుఁ॥ 403

ఉ॥ అజరులజేయు లక్షరులు యాద్యులమౌద్యులచెంచలాత్మకుల్
త్రిజగదభీష్టదుల్ ప్రభులు దివ్యులు సేవ్యులుభవ్యులవ్యయుల్।
ద్విజులణిమాదిసంయుతులువేద్యవిదుల్ నిరవద్యులుత్తముల్
గజగజసింహులప్రతిమకాయులు శూరులువీరులెల్లెడన్॥ 404

ఉ॥ లింగశరీరసంభవులులింగమయాంగులు లింగసన్నుతుల్
లింగసమాశ్రితాత్మకులు లింగగతాసులులింగవర్తనుల్।
లింగమహానుభావులును లింగసమర్థులు లింగశాసనుల్
లింగగభీరమానసులు లింగవినోదులు లింగసంగులున్॥ 405

కం॥ లింగావధానయుక్తులు
లింగాత్మసుఖైకసంఖ్యలింగవ్రతులున్
లింగాభిమానరూపులు
లింగవిహితచేతనులును లింగప్రియులున్ 406

కం॥ సర్వాశుభోదయయుక్తులు
సర్వాధిపతుల్సమస్తసంపత్పూర్ణుల్।
సర్వజగత్కారణములు 407
పార్వతీ నేనగవేఱెప్రమథులుసువేరే॥

కం॥ మత్కాయము తత్కాయము
తత్కాయమునాదునిత్య తనువద్రిజనీ।
హృత్కమలంబునగనిత
త్సత్కారముసేయు మెపుడు సంభ్రమమంబంగిన్॥ 408

ఉ॥ ఈగణకోటియందొకని యిచ్చనుబద్మభవాచండభాండముల్
వేగమపుట్టునిల్చుజెడు విష్ణువిరించి బురందరాదులున్।
జాగులబెట్టుచుండుదురు సంపదనొప్పజనింపజేతలె
క్కాగజయానవాగవిని గౌరినవిస్మయయౌచునుండెనన్॥ 409

బసవేశ్వరుడు సంగమేశ్వరులగు నల్లమప్రభును స్తుతించుట

క॥ ఏనాసీకును భోజన
మానందము బుట్టబెట్ట నెంతటివాడన్।
ధీనిధి సతతోదితలిం
గానుభవప్రభువయభవ యగణితమహిమా॥ 410

క॥ భావాతిగోచరులస
ద్భావోపేతాంతరంగ భవభయభంగా।
కేవలముక్తిదసంగయ
దేవశరణుశరణు దేవదేవస్తుత్యా 411

క॥ అని బసవను వినుతింపగ
వినిప్రభువానందమొందివిపులకృపావా।
ర్థినిమగ్నుజేసిస్వర్గా
వనిరుహమణులతనియింట పరువుల్లగుటన్॥ 412

గీ॥ వరములియబోవకదవగావగచితనదు
సత్ప్రసాదంబుకృపజేసిసంతంబు
వలయునన్నట్టివస్తువుల్ దలచుమాత్ర
వచ్చిముందట నిలువంగ వరములొసగె॥ 413

చ॥ పలికినమాటపాటియయిపాటిలబట్టినమన్ను బంగరై
వెలుగగముట్టినన్ బయలవేగమయాకృతిదాల్పజెయ్యవే।
నిలుకడగాగమార్కొనిన నీలగళన్ గెలువంగజంగమా
యలసడికోర్వలైంగిక మహాక్షయసంపద లిచ్చుమచ్చికన్। 414

మ॥ పరమతత్త్వవిచారణాభిదసుధా పాదోధిలోదేల్చిదు
ష్కరమాయామదమోహమత్సరతమః కాండంబుఖండించిభం॥
గురదేహేంద్రియ ముఖ్యవైరిజయమున్ గోప్యంబుగాజెప్పిత
న్పరతత్త్వాత్మకుగాగదెల్పియుక్రియా పారీణుజేసెన్ వెసన్॥ 415

ఉ॥ అంతటమీద లింగమును బ్రాణమునైక్యము బొందుసందుపె
దాంతరహాస్యబాహ్యముల నాబసవన్నకు జెప్పినంతతా।
న్యంతర యోగలక్షణములన్నియు జెప్పియకాలకాలని
భ్రాంతిసదల్పియంతరము బాహ్యములింగ మయంబుకాదను౯॥ 416

క॥ ఘనతత్వాంబుధిలోదన
మనసున దరిగొందవైచి మర్దింపగనం।
దనుదయ మొందినశివత
త్వనిగూఢామృతము పొదమువలె నెఱుగింప౯॥ 417

గీ॥ పువ్వుముడియనీరు నుంచినవిధమున
గప్పురమునసగ్ని గప్పినట్లు।
వనధిలోనబడిన వడిగండ్లవానచం
దమునబసవడుండెదానులేక॥ 418

క॥ ప్రభువుచరిత్రము భక్తుల
సభల౯ జదివినను విన్న సద్యశ్శ్రేయ।
శ్శుభమును లింగాంగసుఖా
నుభవంబులు నిందుసందునుంజేకూరు౯ 419

దొంగలు వంగకాయలు లింగాలుగట్టుకొనివచ్చుట

సీ॥ వెండియునొకనాడు దండనాధుడు జంగమారాధనము సేయునవసరమున
దొంగలువచ్చిరా వంగనూహించియ లింగులాతనిమందిరాంగణంబు।
ద్రొక్కరామినెటింగి గ్రక్కునకొక కొంగులుచించి నట్టియాగుడ్డలందు
వంగకాయలుజుట్టి వలనుగాధరియించి లింగసన్నిహితులలీలజొచ్చి॥ 420

గీ॥ బసవనామాత్యుంగనిభయబ్రాంతినొంద
నతడుగన్నుల నవ్వీమికలుకచేల।
లింగవంతులుగానియ లింగులకును
ఖూలిభక్తులయిండ్లేల జొరగవచ్చు॥ 421

వ॥ కావున మీరందరు శివభక్తులు యింక నొండుశంకలువక్కి గ్రక్కున గూర్చుండి శివార్చనలుదీర్చుకొనందనిన నుల్లంబులు ఝల్లననొండొరుల్ మొగంబులు బెగడిచూచుకొనుచు పందినిబట్ట జనుదెంచి పందికి చిక్కుట వెరపింపంబోయి వెరచినవిధంబయ్యెగదా మనపాలిటిదైవంబు యీజాకిగడిపెనేని బ్రతుకుటలేకున్న చచ్చుటగాని మగుడిత్రోవగాన మని కృతనిశ్చయులై కూర్చుండి॥ 422

చ॥ సరసరలింగసమ్మతుల చాటునచేతులు సాగసాచికం
దరమునను న్న గ్రంధులు వదంవడి పీడిచిచూడనప్పు।
డచ్చెరువుగలింగమూర్తులయి చెన్నువహించెను వంగకాయలి
ద్దరబసవన్న భావ సముదగ్రమహత్త్వము జెప్పనేటికిన్॥ 423

కుంచము శివాలయంబగుట

ఉ॥ అట్టిదెగాదెమున్ను వ్యవహారముబోయిన చోట లింగము
న్నట్టిశివాలయంబుగన వచ్చుకయుండుట దోటివర్తకుల్।
శెట్టిమహేశుజాడక భుజింపగవచ్చునె యంచుగుత్సితుల్
గుట్టుగగుంచమున్నిలిపి గొబ్బుననందరు సంభ్రమంబునన్॥ 424

గీ॥ కొండగోగుదెచ్చి కుంచంబుబూజించి
కాలకంఠునిగుడి గంటిమనుచు।
దోడిపెరికెనట్లు దోట్కొనిపోయిచూ
పంగభక్తుడలరిభక్తియుక్తి॥ 425

క॥ జోహారువెట్టివలగొని
బేహారియుపీటికలరి ప్రీతిగుడుచుడున్।
హీహీమామల్లనస
మ్మోహంబునకుంచము నక్కమొక్కి భుజించెన్॥ 426

ఉ॥ కుంచముగొంచరండతని గొల్చిభుజించెనుగంజగిత్రటులుఁ
మంచిగ గొల్చుకుందమది మల్లనయాపలి యక్కరల్ వెసఁ।
ద్రుంచగజాలు దైవమని తోడివణిక్కులు లింగమూర్తిదూ
షించినగంగ పీనులను జేతులుజేర్చి సభర్చనోక్తులఁ॥ 427

క॥ ఛాకుక్కలారాపాషాత్
శ్రీకంఠుని లింగమూర్తి జడనాడగజ।
న్నేకుంచంబని నమ్మికగా
కన్నన్నిటు రండుకంద్రు గాక మహేశుఁ॥ 428

క॥ అనితోడియఋగునందరి
గానిపోవగగాసనయ్యెగుడిశిఖరంబుఁ
ఘనగోపురసాలంబును
మునునిల్పసకుంచమభవుమూర్తివహించెన్॥ 429

గీ॥ నందిముందరసున్నట్టి నాగహారు
గాంచిదూషకులౌదలల్ వాల్చిచనిరి।
యమ్మహేశుండుబల్లేశుడనగవెలసె
నతడుబల్లేశు మల్లయ్య యనగవెలసె॥ 430

భక్తులు యీశ్వరుని ప్రభావములు చూపుట

సీ॥ వెండియుగోట కోటండసునొకగొల్లమేక పెంటికయతాప్పుడుడుదసకు
నసుచుబాలన్నియునందుపైబిదుకంగగని తండ్రికోపించికాలదన్న
హరుదన్నదెట్లని యతడల్గిగొడ్డంట నడచినదలద్రెళ్ళిపుడమిగూల
జనిపుండరీకమస్తకముదుర్ంచినయట్టులిందిట్లుగొట్టుంద్రునందతనికి॥ 431

గీ॥ వరుసగైలాసహర్మ్యకవాటకోటి
ప్రక్కలైకూలె నాకుతారమ్ములెదుర
విఘటపనాటుకీలయోవింతయనగ
మున్నుపెంటికశివలింగమూర్తిగాదె॥ 432

ఉ॥ బాపురె బ్రహ్మధీరు వరభావసజొన్నలరాశిలింగమై
యీవిపులంచలర్పరె మహేశ్వరుభక్తులభావమీకజ।
న్మావసదంబుగాదె బసవన్నమహోన్నతభక్తియుక్తిస
ద్భావనతస్కరుల్గిరీశభక్తులునౌట విచిత్రమె త్తరిఁ॥ 433

క॥ కపటశతంబులనైనం
గపర్దిలాంఛనముపూనగామస్మసజ
త్కృపనగు మోక్షముశాశ్వే
నవరీహా సేనయసవి సంగనుపలదే॥ 434

క॥ అచ్చెరువచ్చెరువనగా
మ్రుచ్చులనచ్చులుగజేసి ముదమారంబ
ర్దోశ్చయముపెనవారల
కిచ్చియనిపెముజ్జగంబు లెరుగఁగనరగఁ 435

జొన్నలరాశి ముత్యములగుట

ఉ॥ జంగమలింగమొక్కదివసంబుననాబసవన్నయర్థిన
ర్ప్యంగమునాచరించు సమయంబుననచ్చటికేగి కాంచిమా
లింగముముంగలఁదినములెక్కకుముక్కనముత్తియంపుమ్రు
గ్గుందగబెట్టనేమము దదర్థమునీకడకేగుదెంచితిఁ॥ 436

క॥ పదిపుట్లముత్తియములు
గదలకనిమ్మన్ననట్లు కానిమ్మనుచుఁ।
సదమలలింగపసాయిత
ముదమునజేబట్టి దృష్టిముంగలిఖరపఁ॥ 437

గీ॥ కట్టెదుటరాశివోసినయట్టిజొన్న
లన్నియును ముత్తియములైన నల్లనగుచు।
నిట్టిపదిపుట్లనుసంఖ్యయేలమీరు
వలసినన్నియు గొంచుపొమ్మలఘుచరితా॥ 438

క॥ అనిబసవడు విజ్ఞాపన
మొనరించినజంగమయ్యయు హర్షమునం।
దనవలసి నన్ని పెరికెల
గొనిచనియెను మందిరమునకుఁ వెసమఱియుఁ॥ 439

మొరటద వంకయ్యగారి కథ

క॥ మొరటదవంకయ యనియెడు
హరుభక్తునిగడకు జంగమయ్యయొకండు।
ద్దురగతినడు రేయరుదే
రచించియదార్థ పూజరాజద్భక్తిఁ॥ 440

గీ॥ అతనిచేబూజగైకొనియయ్యగారు
వంకదేవయ్య వినుముమావ్రతము దినము
నొక మొదవుబాలుబిల్వపత్రియులేక
లైంగికావసరంబు చెల్లవటుగాన॥ 441

క॥ అరుదెంచి నాడనీమం
దిరమందైననుమదయ దేహార్చనకుఁ।
దొరకునా వస్తువనీవే
దొరకింపమినీకు మేము దొరకముబసవఁ॥ 442

క॥ అనిహరభక్తుండయ్యా
రను వేరొరునడుగనేను గ్రామాంతరమే।
గనుగొన జాలింకనునె
ట్లనియూహాపోహజేయు నవసరషండుఁ॥ 443

గీ॥ శంకలెల్లనుడిగి వంకయ్య చెమయింట
గొడ్డునందు పట్టి కొరటయందు।
బాలుబత్తిరియును బడయుదుననిభక్త
గణముదలచి కుండ గడిగితెచ్చి॥ 444

ఉ॥ దోహనమాచరింప నవదుగ్ధముదోరపు ధారలై స్తన
వ్యూహమునందుడిగక్కని యూర్జితమద్దుటి గుర్బబ్రతము॥
త్సాహముతోడగోసి పురసంహరుభక్తున కిచ్చెభక్తుడుఁ
స్నేహితభంగిలింగమును సేవలదేల్పెజగద్ధితంబుగఁ॥ 445

ఉ॥ చెప్పికొనంగవృద్ధతతి చేతనువిందుము గానియన్నినీ
చొప్పునదృష్టిమాత్రమున జొన్నలువన్నెకునెక్కు ముత్యముల్।
గుప్పలుగాగజేసినయ కుంఠితభక్తుల గానమిద్దరఁ
నిప్పరినిట్లుజేసె బసవేశుడు యీశుడుగాడెచూడగఁ॥ 446

| సంగమేశుండు మాయవేషంబున బసవేశ్వరులను |
| మూడవగన్ను వేడుట |

సీ। ఆసిభక్తమండలి హర్షించికొనియాడ నట్టులబసవండు నభవభక్త
సమితి కోరినయట్లు సమకూర్పగాజూచి సంగమేశుండు బసవనమంత్రి।
వేదంగమదిలోన వేడుకబుట్టుడు జంగమభక్తి బొసంగదాల్చి
కడువేగమునవచ్చి పొడగనిమూడవ కన్నువలయునిమ్ము గగలకన్న॥ 447

గీ॥ సరసనాయత లింగవసాయతంబు
హస్తమునబట్టియెరుగుదు నయ్యనీదు।
మాయలనుచును ముకురంబు దాయబట్టి
చూడుమున్నవి కన్నులు శూలిమూడు॥ 448

క॥ అనసయ్యాభవుండద్దము
గనుగొని సలికాక్షముందు గానగనపుడుం।
దనుదానె సిగ్గుపడిపో
యినిరాకృతి యగుచుబసవ డిట్లనిపలికెఁ॥ 449

గీ॥ ఓడకోడకు నిల్చుమో రోరిసంగ
గటకటాయిట్టి వందలు గలరెయందు।
యెరగవేనన్ను సత్య మహేశులిండ్ల
బిరుదుమాకిది నడుగ నిన్నొరులభంగి॥ 450

సీ॥ తవనిధినిను వేడ దానయ్యయనువున సిరియాలుగతిసుతు జీరనొల్ల
కనకవృష్టినడగ కరికాలుచందాన నడపింపబడినను నంబియట్ల।
గుండయ్యగతిగోర సుందప్రాయంబేను స్వర్గాపవర్గాదిసౌఖ్యమొల్ల
భూతేశభక్తులు భుజియించిడించిన యాప్రసాదముగలదారగింప॥ 451

గీ॥ నట్టిసంపదగలగంగ నంతకన్న
నధికసంపదగలదె నిన్నడిగికొనగ।
నీవుసుఖివౌటమీభక్త నివహమెపుడు
మానకభవన్నియోగముల్ బూనెగాదె॥అదియట్లన్నను॥ 452

సీ॥ అఖిలభక్తాత్మని కభిషేక మొనరించు నతడుమాకోటకోటయ్యగారు
కరకంఠమీమాల కరిపుష్పదంతాఖ్యుడరిదివూజారికన్నప్పదేవు।
డిద్దెగట్టెడిదిమా యిందిరేకవ్వయు సమినంచిదివ్వెలసుర్చువాడు
మృడనీకుభూతి పెట్టెడువాడొంచయపళ్లదభవసర్వేశ యమరవంద్య॥ 453

గీ॥ మలయజంబేణుమూర్తినీకలదువాడు
ఘనుడుమాయోహిళయ్యనీఘంటువాడు
ఆరతులవాడువరదసోమప్పగారు।
లీలవంటకట్టెలవాడుమౌళిగయ్య॥ 454

గీ॥ శూలివడినీకునీవాడుచోళవిభుడు
వెండియడబాలమాచిరుతొండబి।
స్వామిశాసనమునది మాసంగళవ్వ
పళ్లెమిడువాడుకరికాల పార్థివుండు॥ 455

క॥ పరమేశ్వరమాహాస్న్యయ్య
గరమరుదుగ నెంచగరిగె కావడివాడో।
గిరములపరినసలతడు
స్థిరమతి చెన్నయ్యయమల దేహుడుమీకు॥ 456

సీ॥ ఆరగింపగబెట్టు నదివీరచోడవ్వయడపంబుగాడు రేచయ్యగారు
పేరుబడ్డప్రసాది బిబ్బబాచయ్య వైద్యుండుమీకును నమిత్రాండిగారు।
జియ్యమాకళ్కిదే వయ్యమీవెట్టిడు శర్వపురోహితుల్ సామవేది।
గురుడమీపౌరాణికుడు మాయిభట్లు మీహాస్యకరుడు కళియంబగారు॥
457

గీ॥ ప్రభువవాగీశ నయనారు పాఠకుండు
వెండికవిరాజు శ్రీపతి బండితయ్య।
బండితుడు మల్లికార్జునపండితయ్య
మరియు మీవేణు వాడుమా మాదిరాజు॥ 458

క॥ హరమీనాదజ్ఞుడుక
క్కూరరదేవుడుగేసి రాజుగరణముదండే।
శ్వరుడు జగదేవుడుగణే
శ్వరుడుప్రధానుండు ప్రభుడసత్ప్రభుటభవా॥ 459

క॥ ఇరవంతుడుగజసాహిణి
నెరిజేరమయయశ్వ సాహిణియుజోడవిభుం।
దరలేనియోగి మరిప
ల్మరునేకాంతంబువాడు మారామయయుట॥ 460

సీ॥ గురుడబల్లహుడుమీ కుంటెనసఖినంటి శంకరదాసిబట్టింకకాడు
దొరయనేణాది నాధుడు వెంకమంచయ్యసుంకిడు బంకేశు బంకవిభుడు।
సురియచౌడయ్య మీసురియపట్టెడునా తడిలగులచ్చి రియారు హేళగిండు
మదనారిమాబెద్ద మహాదేవిమీదాది మారుద్రబశుపతిమంత్రవాడె॥
461

గీ॥ యభవమీసువిధానకల్లయ్యగారు
స్వామిశివరాత్రిసంకయ్యజాలవాడు।
చెలిమికాడు భోగయ్యదాసిండుదాస
మయ్యమీటచ్చు మాకిన్నరన్నగారు॥ 462

గీ॥ మరియు మడివాలు మాచయ్య మడివాలుమాదవిభుడు
నాథదివిటీడు కడమన నంబికోట।
వెల్లనిడు వాడుగోడలమల్లవిభుడు
దండికుమ్మరికుమ్మరగుండవిభుడు॥ 463

గీ॥ దేవమీవేటకాడు మా తెలుగుజొమ్మ
ఘనుడు మహిళహాళబ్రహ్మయ్యగమ్మరీడు।
దండికీలారి చండేశ్వరుండు మీకు
గురుడ బల్లేశుమల్లయ్యకొట్టుకర్త॥ 464

క॥ కొట్టరు కరణముమీకుఁ
గోట్టరుబాచయ్యగారు గోవులబిదుకుఁ।
నెట్టన మొరటద వంకయ
ఘట్టిగగొడగూచిపాలు గాచుఁ నీకుఁ॥ 465

వ॥ ఇట్లు సకలనియోగంబులవారును మీరలై యుండ నాకు నేగొరంతయు
లేదు నీదుమనంబున కెయ్యదియుం బ్రియంబై యుండు దానినిచ్చెదన
డుగు మీయర్థంబు యదార్థంబుబొందిన దెండంబు దల్లడిలిన బ్రకృతి
పల్లటిలినని య్యానస్రీబ్రమధులానయని యనేక ప్రకారంబుల బసవంద
సమవిలోచనుంగొనరికొనరి భక్తిపరవశుండై పలికె వెండియు॥ 466

సీ॥ కాలకూటము కుత్తుకకురాకయటమున్న రాకాశిపల్లెలు వోకమొదల
గౌరీవివాహంబు గానికాలంబున బ్రహ్మాండములుగాన బడనినాడు।
యిరునాల్గుమూర్తులు యలమిదాల్చకతొల్లి హరివిధుల్ పుట్టని యట్టియద
సత్వాదిగుణముల జన్మించుటకునాది బుధ్యాదిసృష్టికి పూర్వమునను॥
467

గీ॥ యెన్ని చూడంగ భర్తపీవేనుబంట
కళవళించిసబోనియ్య కాలకంఠ।
యనుచుహరుతోడ మాపంకమాచరించి
విజయమొందెనుబసవయ్య విశ్వమెరుగ॥ 468

—బిజ్జలరాజుకు బసవేశ్వరులు యీశ్వర—
— ప్రభావంబుఁజూపుట. —

ఉ॥ వెండియునొక్క నాడుపృథివీవరకొల్వున దండనాయకుం
డుండుచునిర్నిమిత్తమున నోడకుమోడకు పంచునేలపై।
గుండువడంగబట్టుగతి గొబ్బునజేతులు జూపజూచిభూ
మండలభర్తనవ్వి యసమంజసవాక్కుల నప్పుడిట్లనుఁ॥ 469

క॥ గోరంత బూదిబూసిన
బోరునగొండంతవెట్టివాదముననెడివా।
చారంభము నిజమయ్యెను
ధారుణినీయందు బసవ దండాధీశా॥ 470

క॥ తలకెక్కిన భక్తిరసము
నిలవంగానీకయిట్లునిన్నే చెనునీ।
కొలువెల్ల జూచినగజే
తులురిత్తకురిత్తసాపుదురెయెవ్వారుఁ॥ 471

క॥ జగదీశు డిట్లుపలుకగ
నగుచుఁబసవండు నిజగుణస్తుతిదోషం।
బగుననియూరక యుండిన
నగుసభయనిపలికెనిట్లు నరపతితోడఁ॥ 472

క॥ త్రిపురాంతకేశు గుడితూ
రుపునారామడిను బురవిరోధికినెలవై।
కపిలేశ్వరమని వెలయుం
దవసియొకండమ్మహేశునకుసద్భక్తిఁ॥ 473

గీ॥ పుడమివెలయు నన్నూరుపుట్లపాల
మజ్జనంచార్పగాలువమాట్కిపాలు।
వీదులెల్లంగపారంగవిపులభంగి
నంఘ్రిసంఘర్షమునబంక మయ్యెనధిపా। 474

చ॥ ఆనంగరంబులోమధితమమ్ముచుకాళవబోయనోయనం
గానుతికెక్కుగొల్లసతికాలుధరాతలిజీరువారగా।
నానెరిపేరుగ్రుచ్చిబసవాయనసీచెయిసాచియిష్ట
మ్మానినినెత్తిపైకదవమానుగబట్టితిగూలకుండగఁ॥ 475

గీ॥ అనుచుగొల్లెతరూపంబునాస్థలంబు
బసవరాజయ్యచేవినిబల్లహుండు
పిలిచితెప్పించియడుగనాధీరనారి
సెప్పెబసవయ్యదనతోడజెప్పినట్లు॥ 476

గీ॥ జెప్పియంతటలోకయాచెలువతనదు
కాలిరొంపియుజేతిపంకంబుజూపి
యీతనిమహత్వమునకిదియేంతపెద్ద
యేరుగవేశంబు భక్తులయిద్ధభక్తి॥ 477

కం॥ నరవరమున్నరువదిము
గ్గురిలోమునుపెన్నదగిన గుణనిధిధరణిం।
దిరుచిత్తంబులుదనగా
బరగుంగరకంఠుభక్తిపరతంత్రుండై॥ 478

ఆ॥ అతడువానకాంమునలదొక్కదినమున
పుష్పపత్రములకుబోయికోసి
కొనుచువచ్చుచునుండివననిధితటమున
కాలుజారనేలగూలబోయి॥ 479

ర॥ విరులొలుకకుండబువ్వుల
కరడిగబదిలముగబట్టికడువేగమునఁ
స్థిరచిత్తంబుసనాధా
శరణంబనుమాత్రభక్తశంభుడువుట్టెఁ॥ 480

వ॥ అవ్విధంబున బసవేశ్వరుండడుసుతోనం బడకుండ నన్నుంబట్టెనని సభాసదుల సమక్షంబున నా ష్మాధ్యక్షునకెరుగించి యింతియకాదు వినుమని యుదంచితవాక్యంబుల నిట్లనియె॥ 481

సిద్ధరామకృతియను భక్తుని ప్రఖాపము

క॥ ఒకదినమున నేసొన్నలి
గకుబోయితినచటిభక్తగణ మెల్లనుభా।
క్తికగోష్టినుండనచటికి
ధృతినప్పుడుసిద్ధరామకృతియేతెంచెన్॥ 482

క॥ ఏతెంచినగనిసంతో
షాతిశయంబులనుభక్తులత్యుద్ధతులై
ఏతెంచియాసనముపై
నాతనిగూర్చుండజేసిప్రాంజలులగుచున్॥ 483

గీ॥ పలికిరిట్లనియతనితోభక్తులెల్ల
విన్నపంబవధారువివేకసార।
శుద్ధకరమూర్తిలోకప్రసిద్ధకీర్తి
శుద్ధసద్గుణగణధామసిద్ధరామా॥ 484

సీ॥ అభినవశ్రీగిరియనుపురినిర్మించిశ్రీమల్లికార్జునస్వామిదెచ్చి
యందుప్రతిష్ఠించియఖిలతీర్థంబులుమూర్తివంతంబులై మొలవజేసి।
దివ్యకాంతారముల్ దేజరిల్లగజేసిసంయమీంద్రులలోనబరిగినావు
సేయించినాడవుక్షితిమీదనన్నపానంబులుమట్టవెన్నండుమరియు॥ 485

గీ॥ సహజమకుటంబునళినలోచనమునమర
నొడివినీడయునడచినయడుగుగాన।
రాకయుండంగ దిరుగుడులోకములను
నీదుయోగమహత్వంబునెగడభొగడ॥ 486

ఉ॥ ఇంతియ కాదు మీరు పరమేశ్వరు నిత్యము బూజసేసి పూ
జాంతమునందు యోగికమహత్త్వము సంభ్రమ దేంద్రలోకమ
ర్త్యంబులకేగి తాత్త్వికమహానుభవాంబుధిఁ దేలి యాత్మలో
సంతసమందుచుండి గిశశాస్థలికిఁ జనుదెంతు రెప్పుడుఁ॥ 487

ఉ॥ కావున మిమ్ము నొంచఁదగుగావలసెఁ బసవేశ్వరుండు భ
క్తావళిగోష్ఠియుండగలఁడందు దొలంగకయుండు సంద్రుదే।
వావిదుమౌళి పారిషద వర్గములోపలనున్నవాఁడొ
లేఁడో వెసనా సతిష్మనవుడుం బివియిట్లను సిద్ధరాముడుఁ॥ 488

ఉ॥ నేడుమహేశుకొల్వునకు నేఁజని యాఘనునందు లేఁడొ యు
న్నాఁడో యెఱింగి వేమఱలి నవ్యగతిం జనుదెంచి యంతయుఁ।
బోఁడిమి జెప్పవాఁడనిదె బోయెదనంచును విన్నవించియు
వ్వేఁడిమిగన్నుదమ్మిఁగలవేలుపురాయని గేహసీమకుఁ॥ 489

వ॥ ఇట్లు సిద్ధరాముండు శుద్ధస్ఫటిక సభాసదనంబునుం బ్రమథనివాసం
బును భక్తి నిజరసంబున కైలాసంబునకుంజని తదగ్రంబున బ్రాగ్భా
గభర్మమణినిర్మితంబైన హర్మ్యాంతరంబున దేదీప్యమానంబగు సింహా
సనంబుపై సునాసీనుండై యుండ ఖండశశిమండనుం గనుంగొనన ప్పు
డప్పురశాసనునిం గొలువు గన్నులపండువై యుండె నదియెట్టులనిన॥
490

సీ॥ అజకాలబద్ధక్షయాంతరజ్యోతులు నిజగణప్రియయామ్యానిలరుద్రు
లీశానశర్వ సర్వేశభర్గనిభప్రకాశ గౌరీశసురేశధన్య।
వామదేవభవోద్భవ ప్రచండధరోగ్రధాత్ర హుతాశవిధాతృశివులు
లలిమహాతేజ త్ర్యాలాంకదంష్ట్రిబు సవ్యసహస్ర పినాకధరులు॥
491

గీ వితరణార్చిష్మదనివృత్తిగ్రపింగ
శాక్షకర్తృనిధిశబీ మాభిధాన।
విషధరానంత సూక్ష్మాఖ్య వృషభగమన
రత్నధరబభ్రు హత్ప్రహర ప్రభృతులు॥ 492

సీ॥ క్షేమీశహరివిధి స్వామిసౌమ్యాక్షులు పరిభయాసకహాలాహాలవిరూపు
లవ్యయవజ్రదంతాత్యంతశీఘ్రులు వటరుద్రసహవేశ పజ్రధరులు।
శంభుసంయోక్త బంచశిఖవియోక్తులు గుహరౌద్రబాధక గోపవాహు
లతులమాతంగరోహిత సాధ్యసహానేశ కాపాలధరసు రంగప్రభృతులు॥ 494

గీ॥ చండభండీశ విశ్వేశ శాశ్వతోర్ధ్వ
కేశనాకేశరుద్ర విద్యేశయక్ష।
పణావిచక్షులు మొదలైన ప్రమథవరులు
శంభుచిహ్న సమేతులై సరగగొలువ॥ 495

క॥ శ్రీనంది నందినాథమ
హానంద వృషేంద్రగోము ఖాశ్వాదిముఖుల్।
సానంద దండపాణీ
శానులు రుండాభరణులు శైలాభరణుల్॥ 496

క॥ సర్వసుభద్రక దర్పక
సర్వజ్ఞ సమస్తలోకచయసంహృతికృ।
త్సర్వాత్మవీరవీరక
శర్వధవళ లోచనత్రి జటధూర్జటులు=॥ 497

క॥ దారుకరేణుక లోకజ
యారభటులు నిత్యనిష్క లాంగనిజబలుల్।
భూరిబల నీలనిశ్యం
కారూఢాభిఖ్యులును మహాకాళగణుల్॥ 498

సీ॥ ఉగ్రరూపులును శాంతోగ్రస్వరూపులు విశ్వరూపాద్యులు విగతరూపు
లిభముఖజమనుజ కపీంద్రశరభముఖుల్ ద్విముఖచతుర్ముఖ త్రిముఖ
ముఖులు।
విముఖషడాష్ట పంచముఖులుసవముఖా నేకసహస్ర సంఖ్యాకముఖులు
వికటాక్షవిమలాక్షవిషధరస్మరహరుల్ మృత్యుహరద్వితదైత్యహరులు॥

గీ॥ గరటిసైంధవ శార్దూల కర్ణవిజయ
కర్ణఘంటాకరణ వరకర్ణవిమల।
కర్ణులాదిగా గలయాది గలవరేణ్యు
లంగజారాతి కొలువున నలరుచుండ॥ 500

చ॥ సనకసనందనాది బహుసంయమి సంతతియొక్కచక్కదై
త్యనివహమొక్కయిక్క నమృతాశన జూటము లొక్కచోటసి।
ద్ధనికరసాధ్యయూథమును ద్వాదశభానులు యక్షరాక్షసా
దినిఖిలవర్గముందగిన దిక్కులుమిక్కిలి భక్తిగొల్వగన్॥ 501

క॥ ఏకాదశాష్టనవసం
ఖ్యాకశ్రీరుద్ర వసుదులాంబుజ గర్భుల్।
నాకపశిఖి యమదైత్యపి
నాకివరుణ మాతలీశ నరవాహనులున్॥ 502

క॥ తమతమవాహనములపై
నమరంగానరుగుదెంచి యయ్యైదెసలన్।
సమధిక సద్భక్తిరసా
క్రమసంబున నొకరినొకరు గదిసియుగొల్వన్॥ 503

సీ॥ వృషమన్య వామదేవపవిత్రపాణులు కపిలకణ్వంయుగ స్వకౌత్సమునులు
శ్వేతదధీచివశిష్టశౌనకులును గౌతమునాశ్వప సూతముఖులు।
మాలదవ్యాసుబల మార్కండేయపులహులు శాండిల్యవత్స కుత్సప్రభృలు
బాదరాయణభృగు బకదాల్భ్యపర్వతుల్ శాకల్యమౌద్గల్యశక్తిముఖులు॥ 504

గీ॥ భార్గవాంగిరసోరువి భాండకాని
లాదమైత్రేయ మంకణ చ్యవనగర్గ।
బల్లకిశిలాదసౌవర్ణప్రబలనార
దాత్రిమైత్రావరుణపులస్త్యాదిమునులు 505

క॥ వెండియు జతుకర్ణుండుమృ
డుండు సుమంతమునికస్యపుండునుపౌల
స్త్యుండును జైమినిధూర్వా
సుండుగ్రతువుమందపాలసుడుగణ్వుండుఁ॥ 506

గీ॥ చీరలాదియైనవేదవేత్తమమునుల్
వేదఘోషణములవినుతిజేయ।
గరుడసిద్ధసాధ్యగంధర్వయక్షులు
గానమునకువేళగాచియుండ॥ 507

క॥ తుంబురునారదముఖ్యులు
చుంబితగానములనేర్పుజూపగనంబా
బింబోష్టిసహితుండై
యంబాపతిదొడ్డకొలువునందుండిగఁ॥ 508

ఉ॥ మచ్చికసిద్ధరామయమిమాన్యుడవారితసత్ప్రిచారుడై
యచ్చటికేగియయ్యభవునర్థిగనుంగొనిభక్తియుక్తిమై।
మెచ్చుజనింపయొయ్యనసమీపగతుండయిగేలుమోడ్చుచుఁ
వచ్చితివినిన్నపంబునకునాకడకఁగొనివిన్ముసన్మతిఁ॥ 509

ఉ॥ నావినిసిద్ధరామునిపినాకిగనుంగొనిజెప్పుమన్నదే
వావసుధాస్థలింగలభవత్పదభక్తులుమీదుసన్నిధిం।
బావనుడైనశ్రీబసవమంత్రిశిఖామణి యున్నవాదొలే
దోవెసగాంచిరమ్మనవుడుంజనుదెంచితి నానతిమ్మనఁ॥ 510

క॥ ఆలోకంబననేటికి
యాలోకంబనగనేలయేలోకములఁ।
మాలోమాత్రపమదులలో
లీలాగతినుండుబసవలింగముపినుమా॥ 511

కII గురులింగజంగములం
దరునిష్ఠనిరంతరంబునుండుబసవడి
ద్ధరసిద్ధరామయాతని
యిరవీక్షింపుమనితనదుహృదయముచెప్పవఁ॥ 512

ఉII శంభుహృదంతరాళమున సత్యకరస్థలలింగమూర్తిసం
స్తంభితదృష్టియుంసకలజంగమలింగపదాబ్జవందనా।
రంభణలోలదక్షిణకరాంబురుహంబుప్రమోదమీనదృ
క్సంభవదశ్రులుందరహితస్వరవక్త్రముజెన్నుమీరఁగన్॥ 513

కII పరమశివధ్యానవిధా
పరవశభావమునబద్ధపద్మాసనుడై
స్థిరమతినున్నబసవనిం
బురహరుగఁబరాజిగాంచిపొంగినుతింపన్॥ 514

చII అమరులహస్తపంకజములౌదలలం గదియించిమొక్కఁగా
హిమగిరిరాజకన్యమదినెంతయునద్భుతమొందుచుండన।
య్యమలగుణాలవాలు బసవన్ననుజెన్నుగ సిద్ధరామసం
యమితిలకుండుగాంచిప్రమదాస్పదమానసు డయ్యెనయ్యెడఁ॥ 515

కII పూరుదరవిరికట్టఁ పోషు
ధరసంభవఁజూచిబసవదండాధిపుడా।
సురపుహిమముగంటిపిగప
తరుణీధరనెందునిట్టిధన్యులుగలరే॥ 516

ఉII ఏననగాననాదివృషభేంద్రుడనంజను రెండుమూర్తులుం
మానినియేనయీట్రబధమంబుశిలాదమునీంద్రపుత్రమం।
దేనిఖిలంబుజెప్పితిని నీమదిసంశయ మ్ముజ్జగింపన
న్మానితుడైనయీబసవమంత్రిదలంపగభక్తమాత్రుడే॥ 517

క॥ ఓశిఖరిజమీలోటల
కీశుదనగునేనేయమ్మ హిస్థలిబసవా।
ధీశండనుభక్తుడనై
యాశంబెడబాసిజంగమావళిగొల్తున్॥ 518

వ॥ వెండియు బండారుబసవన్నసన్నుతమహాత్మ్యంబును మదీయాధిక్యం
బును యోగవద్యాభిమానంబున నభివర్ణింతు నంతమాత్రన యతని
నాయంతరాంతంబులునీయంతరంగబునెరింగికనుమితండులోక పావ
నుండేనులోకాధీశుండ నీతండుసకలలోకోపకారుండేనఖిలలోకసంహారుం
డనితండు భక్తరత్నభాండాగారంబేను భక్తవత్సలుండనితండు భక్తజనప్రాణ
పదంబేను భక్తైకదేహుండ నితండు భక్తికిరాజు నేను ముక్తికిరాజ యితండు
పట్టభద్రుండేను లింగపట్టభద్రుండనితండు సచరాచరలోకానీకంబులం
జరియించు చరలిలగబేసు నచలింగంబు నితండు ద్వితీయశంభుం
డేను గేవలశంభుండ క్రమ్మరమమ్ము నమ్మినెమ్మదింగొలచినంగాని
భక్తిగలగదతనిందలంచిన విరక్తిముక్తి జనయిత్రియగు భక్తియుక్తి
గలుగు మరియు ప్రాణదేహార్థంబులు తద్భక్తజనంబు లొసగం బోసం
గం గైకొందు నేనితండు ప్రాణదేహార్థంబులొడయ లడుగనడుగిడక
సమర్పించుగావున "బసవాక్షరత్రయం బెప్పుడు పఠియింపుచుండు నతని
వదనసదనంబునందు మదీయ్యగణంబులును నేనుం గదలకుండుదు
మిదినిక్కువంబు" కంబుకంఠివిను మింతియకాదు॥ 519

సీ॥ ఏధ్వనిమదిలోన నెసగునేప్పుడుభక్తి యదియెల్లబసవమహాత్మగాదే
మరువకెవ్వడుమది మమ్మెచ్చదలచునా తండును బసవాంశ జుండుగాదే।
బరగనెవ్వనిమది బరగుజంగమభక్తియుతుడునుబసవాభిమతుడుగాదె
భక్తిపట్టమునకుబసవేశ్వరుండక్క శక్తులుగలరె ముజ్జగమునందు॥
520

గీ॥ నోమ్ము గేక్షణ నామది నుండినట్లు
యితడుసకల ప్రమథగణ హృదయబదపు।
లందువల్లన నీరీతి నలరియుండు
ననుచుగోనియాడు నాబసవన్న జూచి॥ 521

క॥ బసవామాత్యముసంభ
క్తసమూహములందు యభిమతంబే సంసా।
రసుఖంబసవుడు శివహృద
యసదనముననున్న బసవదభవునకనియెఁ॥ 522

క॥ నగజేశ్వర బరికింపగ
జగతిన్మందునకునైన సరిభక్తుడులే।
డాగినేనచూవెభక్తుడ
నిగమోక్తిఁ భక్తులెల్ల నీరూపుగుటఁ॥ 523

క॥ శూలివిను మొక్కమసపీవి
శాలకృపఁ జంగమప్రాసాదాంబుధిలో।
దేలుభవము వెలినేనను
మేలియగపవర్గ సుఖసమృద్ధులకెల్లఁ॥ 524

క॥ కావునక్రిమి కీటకశున
కావహభవకోట్లబుట్టునట్లుజేసిభ।
క్తావళి ప్రసాదభోగం
బేవేశంగలుగజేయు మేమియు నొల్లఁ॥ 525

క॥ అనవుడు నీశుడుగ్రుపబస
వనిగనుగొని సిద్ధరాము వరుసకుజూపఁ।
గనివెరగందుచు శివునకు
వినతుండై సిద్ధరామ విభుడిద్ధరకుఁ॥ 526

క॥ చనుదెంచి యచటిభక్తుల
కునుబసవని మహిమసిద్ధ గురుడతిభక్తిఁ।
వినుతంప వింటినేనది
వినుమని కాళవ్వసెప్పె వినిబిజ్జలుడుఁ॥ 527

క॥ పుడమిఁబ్రసవని మహిమకు
నడియాఁటము రొంపిలోన నడుగులుజారన్।
బడుదునని శంకపడవిన
బశతిం గడుదూరమంద పట్టుటగాదె॥ 528

క॥ అనిసంతసించి కాశవ
కనుపమవస్త్రాభరణము లర్పించికడున్।
వినయంబుజేసి యందరు
విననిట్లని పలికెరాజు వేడుకతోడన్॥ 529

సీ॥ అపికాలాజాంత తత్వాత్మకుండీశుండు గరసరోజంబున గదలకుండు
సర్వగడుండైన శర్వభక్తులకును సర్వగతత్వమపూర్వమెట్లు।
సర్వమయంబైన శంభుభక్తులకును సర్వమయతసహ జంబుకాదె
యణిమాదిసిద్ధులు నతిదూరవిజ్ఞాన దూరశ్రవణముల దూరదృష్టు॥ 530

గీ॥ లభవుభక్తుల కెంత శ్లాఘ్యంబటంచు
సకలజనములు మ్రొక్కుచు సన్నుతింప।
నల్లవోయని బిజ్జలు డుల్లసులర
బసవనికిసవ్య భూషణాంబరములొసగె॥ 531

మహాస్రగ్ధర॥ త్రివిధాంగా సంగిరంగా త్రివిధమలతమస్తీక్ష్ణభానూపమానా
త్రివిధోద్యచ్ఛైవదీక్షావివిమలవిలసద్దివ్యదేహప్రదత్తా।
త్రివిధాశ్రీలింగ విసరస్థిరకరణ గుణాధీన మేధావిభూతా
త్రివిధాద్యాత్మాదినానా త్రిపుటవిలసనా దృష్టశిష్యప్రశిష్యా॥ 532

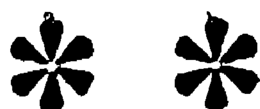
క॥ అర్జితభక్త్యర్థోత్కర
వర్జిత భవిబక్వసకల వస్తువిసరసం।
తర్జితభవ శాత్రపధీ
నిర్జిత మహేంద్రజాల నిర్మలశీలా॥ 533

స్రగ్విణి॥ సారవీరవ్రతాచార పారంగతా
దూరదూరోర్జితా దుర్గతిప్రస్థితా।
చారుకారుణ్యసంచారునేత్రాంచలా
ధీరతాధికృతాదివ్యధాత్రీధరా॥ 584

గద్య*ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాద లబ్ధ
ప్రబంధనిబంధన శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవ
నార్య సత్పుత్రకులపవిత్రసోమనామధేయ శివ
కవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహా
ప్రబంధంబునందుద్వితీయాశ్వాసము
సంపూర్ణము,

ం—ం ం—ం ం—ం

శ్రీసాంబశివార్పణమస్తు,

శ్రీసదాశివాయనమః

బసవపురాణము,—తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరుద్ర భక్తపాదాం
భోరుహచింతానితాంత భూరిస్వాంత।
వీరవ్రత సన్మార్గవి
హారా పాల్కురికిసోమ సారాధ్యవరా॥ 535

క॥ వెండియునొకయెడ బసవన
దండేశుడు మంత్రివరులు దానునుధరణీ।
మండలపతి యనుమతిభట
మండలికిని జీతమొనర మననిచ్చునెడన్॥ 536

బసవని త్యాగమునోర్వక తోడిమంత్రులు రాజునకుం జెల్పుట

క॥ ఒకవిటజంగము వరుడచ
టికిధనకాంక్షమెయిగడువడింజనియాపే।
టికనిడియున్నాయర్థము
సకలము నిమ్మనియడుగ బసవదత్యర్థిన్॥ 537

గీ॥ ఇచ్చెధనమెల్ల విటజంగమిచ్చమెచ్చ
దానిగనితోడి మంత్రులు దంత్రసహి।
లగుచుజనిరాజు గనియిటులనిరితమదు
హస్తములు మస్తకమునను హత్తుకొలిపి॥ 538

ఉ॥ చెప్పసకొండెమౌననుచు జెప్పకయుండిన ద్రోహమౌనుమీ
జెప్పినయట్లె సేనలకు జీవితముల్ బసవన్నదిద్దుచో।
నప్పుడు మిండజంగ మొకదర్ధముసర్వము వేడనేరికిం
జెప్పకనిచ్చెనాసచివశేఖరుతో బనిసాలుమాకికన్॥ 539

క॥ అనితనమంత్రులు సెప్పిన
వినిజనపతి బసవమంత్రి వేగమెరావిం।
చినిరూఢకోపుడై మా
ధనమిటు దెప్పించుసీ ప్రధానతసాలున్॥ 540

క॥ దండింపరాదనుచు నా
బండారము బాడుసేయ బాడియెనిన్నే।
మందుము పరధనమొల్లమ
టందురు మాధనముగానగ నగునేనీకున్॥ 541

క॥ మాసొమ్ముమాకునప్పన
జేసివెసం జనుమటన్న జిరునవ్వుముఖో।
ల్లాసములన్ నాబసవం
డాసచివులు వినగనిట్టు లనియెన్నృపతితోన్॥ 542

మ॥* హరసద్భక్తిసురాద్రిశైలమణిదేవ్యాదుల్ సదా స్వీయమం
దిరమందుండగ భక్తుడాసబడునే దీనాత్ముడై దోషకృ।
త్పరికీయద్రవిణాళికెందయిన శుంభత్కుంభి కుంభస్థమాం
సరసజ్ఞంబగు సింహశాబకము గ్రాసంబాసతో మేయునే॥ 543

సీ॥* వెండియుదుగ్ధాబ్ధి విహరించుహంసంబు గోరుసేపడియల నీరుద్రావ
సహకారఫలములాస్వాదించుకీరంబు దానాసపడునే రేనుబండ్లు।
రాకామలజ్యోత్స్న ద్రావుచకోరంబు జీకటిఁ ద్రావనాసించుటెట్లు
లలితాబ్జగంధలోలంబమగురోలంబ మరుగునె బివ్వలి విరులగడకు॥ 544

గీ॥ బందిచనుబాలు ఁగిభ డింభంబుగొసని
యట్లులింగసద్భులయనుగిలెక్క।
నైననాకొక యలవియె యర్థమధిప
యొప్పగించితి నొడయల కొడయయిపుడు॥ 545

క॥ కామధేనను వాదంబే
లాదవ్వారికుల మంత్రులంబిలిచి వహల్।
శోధింపుము నీలెక్కకు
బాతిక దరిగిననుయేను భక్తుడనెన్నృపా॥ 546

శా॥ చాటువ్యాహృతి గూఢ రోషమతియై సాంబాంశుడప్పట్టునన్।
పీటంగల్గిన మర్త్యకోటులుదనున్ వీక్షింపు చుండన్నిరా
ఘాటప్రౌఢిమ బెట్టెలందిడిన బీగంబుల్ డిగంద్రాగన
ప్పేటింబెట్టిననాటెముల్ బొదలెనే వేంటఘనా తీతమై ॥అప్పుడు॥ 547

మ॥ మధురాధీశుడు పాండ్యభ ర్త్రదనసన్మాన్యాత్మ మంత్రీంద్రుచే
నధికార్థంబు హయార్థమైయనుపమున్నర్థంబు దద్భృత్యులన్।
విధివత్పూజ్యుల దేల్చివాజులగొనం వి త్తంబు లేకున్నమం
త్రిధరంగల్గిన నక్కతండములవే దెప్పించె భూజానకి॥ 548

క॥ ఎన్నికజూపగ నాశివ
లన్నియు జొక్కనయనాటకశ్వములయ్యెం।
బన్నగధరు భక్తులమహి
మోన్నతికిది యేమి చోద్య మూహింపగను॥ 549

క॥ అనిభక్తులు గొసియాడగ
వినిబిజ్జల భూవిభుండు విస్మితుడగుచున్।
మనసిజ హరునకుబసవం
దని తరు దనివస్త్రభూషణాదులదేల్చెన్॥ 550

వ॥ వెండియు నద్దరామండలేశుండు నిండుగొలువెల్ల వినుచుండ నింత నుండి మాబండారు బసప దండేశుపైగొండెం బెవ్వండుజెప్పునా చెండికుక్కలు నాలికలు వాలికలుంగాగోసి కొత్తసున్నంబుబూసి వేయించి యినుము నోళ్లంబోయింతునని పలికి బహుమానంబుగా వీడుగొల్ప నతండును జనసంతుండగుచు నిజగృహంబున కరిగెనంత॥ 551

విటజంగముడు ధనంబుచే ప్రేరితుడై బసవనిభార్య గట్టెడు పట్టుపుట్టంబడుగుట,

క॥ ఒకనాడొక విటజంగము
వికసితమతి లంజయింట విహరింపుచు చే,
టికిశ్రీబసవన విభునగ
రికిధనముం దేగబనుపఁ బ్రియముననదియుఁ॥ 552

గీ॥ బసవరాజయ్య నగరి లోవలికిబోయి
యతని పట్టపుదేవి గంగాంబమేని,
పుట్టమీక్షించి పదివేడుటట్టెబెట్టి
మగుడిచనుదెంచి పలికెనమ్మగువతోడ॥ 553

శా॥ అక్కాయేమని చెప్పుదానవినుమాయయ్యాన చోద్యంబునే
నెక్కాలంబును గాననిట్టివసనంబేనేడు గంగాంబన,
య్యక్కాయంబున గంటిబావయడుగఁ మారాదకిప్పించుదా
దృక్కామాంతక భక్తుడైనబసవాధీశుండు దద్వస్త్రముఁ॥ 554

క॥ హరభక్తులచేనర్చన
లరుదుగగైకొన్నజంగమంబులుమసకి,
స్ఫురనఘ్యఁవసనవిసరం
బరయుగనవివేరుపరుపనలవియెనుసకుఁ॥ 555

సీ॥ కెంజాయవలియు జయ రంజనవిహారసత్ పుంజంబుమణిపట్టుభూతిలకము
శ్రీవన్నెయునుమహా చీనియుజీనియుభావజతిలకంబు బచ్చపట్టు।
రాయశేఖరమును రాజవల్లభమును రాయమేఘము జటాలకపువన్నె
గండదలంబును గావియుసరిపట్టు హంసావళియు వీణావలియును॥ 556

గీ॥ గౌరగనయమ్ము క్షీరోదకమ్ము నింద్ర
రాగచంద్రాతపములును రత్ననేత్ర
సాంధ్యరాగంబులునుసంకు సన్నిలపడి
మరకతంబునుబొబ్బట్టు మదరిశరధి॥ 557

సీ॥ తవరాజమునుమహేంద్రవిభూషణంబును మాందోలిభూసతిమలయజసిరి
రుద్రతిలకమును రుద్రాక్షవన్నెయు కొలనిమేఘంబును వెలిపపట్టు।
సరిబందునెరిపట్టు సరిగమ్మి తెలిపట్టు పులిగోరుగుజరాతితెలుపునలుపు
దివ్యాంబరముపొత్తి దేవాంగముదయ రాగంబుకాంభోజమేఘప్రభంబు॥ 558

గీ॥ గజహయావళులాదిగాగలుగుచీర
లన్నిమనవారుమున్నువేడినవిగలవు।
గానిబసవయ్యకులకాంత మేననున్న
నున్నతాంబర సమమురాదొకటియైన 559

క॥ అనితనచేటికసెప్పిన
వినియాసలుమోసలెత్త వేశ్యావిటునిం।
జనిచేరియిట్లుపలుకుఁ
దనువునుబ్రియమునుమొగంబు నందోపంగన్॥ 560

శా॥ రమ్మానాయకనన్నునీవెపుడు నీప్రాణంబు ప్రాణంబుగా
నమ్మంబల్కుదువవ్విధంబునిజమై నన్నేడునీవేగివే।
దెమ్మామీబసవయ్యభార్యవలువంతేచాలుదేకుంటివా
పొమ్మింకన్నినుబిల్వనన్నవిటుడుం బ్రోద్భూతతాపంబునన్॥ 561

చ॥ చని బసవన్న గాంచి పిటజంగమువర్యుఁడు శంకలేకనీ
వసరుహనేత్రి మైవలువవశ్యముగావలె నిమ్ము లెమ్మనా।
వినిబసవయ్యయా సభకువేగమమానిని బిల్వఁబంచియి
ట్లనుఁదనకాంతతోడ నపరాభవమూర్తియపారకీర్తియై॥ 562

క॥ * పుట్టువుజాపునునెరుగని
యట్టిమహాత్ముండుపుట్టమడిగెడునికసు।
ట్టిట్టనకనీవుగట్టిన
పుట్టంబిచ్చినను మగుడ బుట్టముతరుణీ॥ 563

మ॥ అనుచుం బయ్యెద కొంగుబట్టిబసవండాస్థానరంగంబునం
వనితారత్నము మేనిచీరలొలువం- వామాక్షిజూపట్టెవ।
బ్రనికాయమ్మనుదాల్చెనాగబలి చీరల్ దూయదూయంగద
త్తనువల్లింబడివాయకున్నగనిచోద్యంబుఁదిరందందరుం॥ 564

గీ॥ ఇట్లునివ్వెరపడుచున్న యెల్లజనుల
గాంచివెడనవ్వి వేడ్క జంగమవరుండు
బలికెనిదిచిత్ర మేఁజగత్పాత్రసూత్ర
ధారులగుశంభు సద్భక్తతతికివినుఁడు॥ 565

చ॥ ఇడుగుడినాయినారి దనయిందునిభానన చీరలొల్చిము
న్నొడయలకిచ్చెల్లహుడుయుగ్మలినియ్యఁడె దానజంగం।
బడిగినద్వాదశాబ్ద రచితాంబరమీడె సుమాణికంబుద
న్నడిగినసీడెమున్న యధరాధిపుడీశ్వరభక్తిమూర్తికిం॥ 565

వ॥ మరియు నిడుగుడి పెర్మాణియను త్రినయనగణాగ్రణిదురంతరదుర్భిక్ష
కాలంబులం జాటించిపాటించి పశ్యల్లలాటభక్తులకు ధనధాన్యంబులం గొల్ల
విడవడెయదియునుంగాన మానకంజారుండాత్మసంజాత మంజులవైభవం
బునం బెండ్లియార్చు నవసరంబున నొక్కయసవరితవసియోషిసకుసుమ

నయన చికురభరంబు జడలసంకునకు సంకలేక వేడిసంగూడ దనక క్రొత్త పెండ్లికూతురు గొప్పకొప్పు చప్పుడుంగాకుండ నప్పుడుగోసి యాసంయమికి నర్పింపదే యిది యెంత పెద్దగామీ యంతరంగంబున సంతరించి నుతించెదరని తృణకణాయమానంబుగా బల్కి యొక్కపరి తడవయ్యేవచ్చి మచ్చకంటి యిచ్చనొచ్చనోయని వెసనవ్వసనవి సరంబులో దనకువలసినన్నియు వలువలుం దనతలమోపున కలవరించి కొనిచని తనవనితకిచ్చి మెచ్చువడసె బసవ దండాధీశు భక్తిసంపత్తి దత్తరుణి మానంబనూనంబగుట కచటి నిటిలతటనయను భక్తులను రక్తింగొని యార్ద్ర గంగాంబ యంతఃపురంబునకరిగె తదనంతరంబ॥ 576

సూర్యాస్తమయవర్ణన

చ॥ బసవన దండనాయకుని భక్తిప్రభా విభవంబుసర్వది
గ్వ్యసరము మున్ను మిన్నుగడు వేగమునఁ గబళింపసిగ్గునఁ।
వసమరియర్యముండపర వారధిలోపల ద్రెళ్ళెనాఘృణి
ప్రసరముతోడగూడనపరిక్షితి భృత్తతిజేరి మిత్రుడుఁ॥ 568

ఉ॥ మిత్రుడుబోవ బద్మనినిమీలితవైభవ యెయ్యెనంతవా
దిత్రమృదంగ శంఖములు దేవగృహంబున మ్రోయశాంభవ।
క్షేత్రవికీర్ణ ధూపహత కిల్బిషధూమజ నీలమేఘముల్
ధాత్రితలంబు గప్పెనన దట్టపుజీకటి ప్రోవుదిక్కులఁ॥ 569

ఉ॥ త్ర్యక్షసదృక్షుడైన బసవన్నకుమిన్నను బక్షెరంబునఁ
మోక్షవలక్షలోచన సమున్నతినారతు లెత్తగాత్రిలో।
కీక్షణగమ్యులై వెలుగునిద్ధ సుదీపికలంచునార్యులు
త్ర్యక్షలుసేయ దిక్కటిలె బెక్కులురిక్కలు మింటచక్కటిఁ॥ 570

గీ॥ గౌరియమ్రుచ్చను మునుశూద్ర కుండునరుకు
వడియెజన్నంబు నను వీరభద్రుచేత।
పంచకరపాట్ల బడిరివిరించి ముఖులు
చోరజారులు నరకాబ్ధి జొచ్చువారు॥ 571

క॥ వారివినుతించు కవులవి
సారముదారంబు శైవ సత్కవికీశివా।
ర్చారంభ వర్ణనయసం
ధ్యారాగద్వర్ణనకు సుధారతనొసగుఁ॥ 572

వ॥ ఇట్లు సంధ్యాసమయంబగుటయు భక్తుల భవార్చనాసక్తులై యుండు
సమయంబున॥

మ॥ బసవరమంత్రిపంపునను బల్లవజంగము సంఘసుర్ధితో
గుసుమసుగంధ ధూములను గోకలునాపలు గొందుమూకలై।
యసదృశలీలలంజరుకలాటకుబోగని లింగలీనమా
ససుదనముగ్ధంసంగయమనబుననిట్లని యెంచెమచ్చికఁ॥ 573

ముగ్ధసంగయగారికథ

సీ॥ భక్తినను పువాడు బండారుబసవయ్య చనుమహాపురుషులు జంగమములు
గొనిపోవుదురు గంధకుసుమ తాంబూలాదు లరయంగనిదిశివార్చా
వసరము।
వేరొండుపనులకు వీతెంచుయయ్యల నభవార్చలకకాని యనితలంచి
కలనైనలంజవికపుమాటలెరుఁగని యతడుగాపున బసవయ్యఁజూచి॥ 574

గీ॥ బసవయేనుసు నీచర ప్రభులగూడి
లంజెరికమాడ బోదునా పుంజులీల।
ససుదుజిరునవ్వుతో బసవయ్య బలికె
జనుమునాజియ్యజనుముగ్ధ సంగయయ్య॥ 575

క॥ అనిగారవించి యాయ
ననుశృంగారించి పరిచరావలితోగూ।
ర్చినిరూఢ భక్తిగడమా
నినియింటికిబంపనప్పునితగనియతడుఁ॥ 576

గీ॥ ప్రమథలోకంబు కన్నెయో ఖామరుద్ర
గణికయోచిత్తరువురూపు కాంతపసిమి।
పుత్తడియొయని కొనియాడ బొలతివచ్చి
ముగ్ధసంగయ్య పదపద్మములకు నెరగి॥ 577

మ॥ తనవైదగ్ధ్యము షిద్గమౌగ్ధ్యమునకుఁ డాబూటగా నమ్మియా
తనిచిత్తాబ్జము మెత్తజేయుటయ యాత్మప్రౌఢిగా నెంచిచ।
య్యనఘాదార్చన జేసిపాదజలముఁ బ్రాశించి విద్యంబుభ
క్తినియుక్తంబుగ నిచ్చి మేచ్చుగనె పద్మేద్ధాక్షిసంగయ్య॥ 578

క॥ కంబుగళముగ్ధ సంగయ
వెంబడివచ్చినజనులకు వేగమెతాంబూ।
లంబులిడియనిపితనహ
స్తంబట్టుకలోపలికిని జనగట్టెదురఁ॥ 579

క॥ నిర్మలశశికాంతోపల
నిర్మితసోపానజాల నిబిడీకృతమౌ।
శర్మమణిపల్లవద్భ
క్ష్మర్మదహర్మ్యంబుముగ్ధసంగయగాంచెఁ॥ 580

వ॥ కాంచియాపంచవదను శరణుండుదంచితగమనంబున నాచంచద్గృహరా
జంబు ప్రవేసించు నేడనెడం గస్తూరినలికిన పిస్తారవితర్దికలపై
చిత్రంబులుగా హత్తుకొల్పిన క్రొత్తముత్తియంపు ముగ్గులనిగ్గులును
రంగగ బంగరుకంబముల చౌశీతి రతిబంధంబులను సంధానంబుచేసి
కట్టిసం గనుపట్టు నెట్టిగుట్టుగల యట్టియతులనైననుఁ గుతిలపరచునట్టి
మేల్కట్టిపట్టును నిగనిగమనుచు నీడలువతగన వచ్చుగోదలబడి ప్రేలం
గట్టిన ముత్తియంపు జల్లులపెల్లును సంతరాంతరంబుల నిరంతరంబు
లుగా సంతరించిసం దావులు దరగనిపువ్వుల దండలసందగని
ప్రోయుచుండు మిందతుమ్మెదల పండువమెండును జాబిల్లిపొదవున
జాలువారు రాలంగీలించిన జాలకజాలంబునుం జొచ్చివచ్చు తెలిగాలి

తెమ్మెరల ముమ్మరంబును కుసుమవిసరంబులు ముసుంగుపడ నెరుప
నొరుపుమిగులు శిల్పంబగు హంసతూలికాతల్పంబును గాలిగ్రోలు వ్యాళం
బుల గళగ్రాహంబులుగా నాహరించి పొట్టవెంచు నెమలిపింఛంబు
సచ్ఛిన్నదృఢబద్ధంబై పురాకృతాత వాతపోతంబుల విజనప్రభంజన
వ్యాజంబున మరలించుగతి మించులు దులకించు సంచితనవరత్న
దండంబగు నాలపట్టంబును నిశ్చలంబుగాబచ్చలేర్చి గూర్చి నిర్మింప
కన్నుల కింపుసొంపు నింపువిటవీటికాపేటిక యనబలకతేర్పడి తళుకులు
గులుకునీలనికరంబులసిద్ధంబగు నిలువుటద్దంబును గంధవత్కబంధ
బంధుబంధురంబగు బంగారుభృంగారువును స్ఫటిక పాషాణకోణంబుల
విన్నాణంబులువెట్టిగట్టించిన పద్మరాగమణి పూరగ పరపరభాగ
యోగంబున శోణంబగు గంధశాణంబును స్వస్వరూపోద్భాస కరదీ
ధితృధఃకరణ కారణమణిగణ ప్రభావిభంజనదీపంబు రూపుమాప్ప
స్వయంజ్యోతిరూపంబు దానదాల్ప నుదితారంభంబగుదీప స్తంభంబును
మనంబునకాశ్చర్యకౌతుకంబులం బొంగి పవ్వళింపు పాన్పుగనుంగొని
సంగయ్యయిట్లనివితర్కించె॥ 581

మ॥ ఇదిశ్రీరుద్రుని భద్రపీఠికయొకేకిందుస్ఫురన్మౌళికిం
పొదవంగట్టిన యట్టిపుష్పకమొ లేకుషాధి గుర్బేకశికా।
సదనాంతశ్శయనంబొ వెండియుమదిం జర్చించి పీక్షింపగా
మదనధ్వంసి యనుంగుమంటపమొ రమ్యంబేచ గన్పట్టెడున్॥ 582

వ॥ అని తదీయరామణీయకంబున రచ్చెరుపంది యయ్యిందుముఖి శయ్యా
మందిరంబు శివసపర్యా మందిరంబనియును దదస్తంబైనపంచంబు
పంచవదను పంచాస్యపీఠంబనియును నిశ్చయించి యాచెంగటం
గంబళం బాసనంబుగా పఱచివై చికొని శివార్చనకుంగూర్చుండె॥ 583

గీ॥ భూతియాతండు మెయినాద బూసికొనుచు
పొలతినీవేల భస్మంబుబూయవనిన
బార్వతీదేవిధరించుబచ్చభూతి
బొసగదాల్చితినని మేని పసుపుజూపె॥ 584

సీ॥ ఆయయ్యరుద్రాక్ష లన్నికందువులందుదాల్చుటనీ వేలదాల్పవనిన
నాతిపల్లవునితో నగుచుబోలగబొంకులవణాబ్ధితటసముద్భవములైన।
సన్నరుద్రాక్షముల్ సైపమిద్ధగాబ్ధి పర్యంతభవములై భవములైన
తెల్లరుద్రాక్షముల్ దెచ్చియిచ్చెనొకయ్య యపుడుదాల్పగనును పెక్క
ననుచు॥ 585

గీ॥ బసవుపయ్యద నొయ్యన బయలుపరచి
నిష్ఠుల స్తన నిన్యస్త విస్తులాభ।
యగుదుశృంగారములమీరు నంగహార
హరితతరతార హారంబులతివసూపె॥ 586

గీ॥ అలికఫలకావ ధీమణు లలరుబొంది
యుత్తమాంగంబు ననుదాల్చు టుత్తమంబు।
ముక్కునందొక్క రుద్రాక్ష ముఖ్యమగుట
వింతయిదియెందుజెప్పెనో దంతిగమన॥ 587

క॥* అనవిని వనరుహ లోచన
యనఘా యేమనివచింతు నానైష్టంబుల్।
ఘననిగమాతీతంబును
వినుతశివైక్యానుగుణము వినుడామీదన్॥ 588

సీ॥ వరలిసకటిసీమ బ్రాలినమకుటంబు విచ్చిదృఢంబుగా వించుకొనుచు
దురలాక్షిజడలేల దాల్పవునీవన్న సగముప్రసాద పుష్పములకునిచ్చి।
సగమిట్లుదాల్చితి సన్నంపుజడలుమై భసితంబుదాకునంబచ్చనగుచు
వీవునవ్రేలెడు వీక్షింపుమసిరత్న భూషితకంఠ విభూషణముల॥ 589

గీ॥ బదిలమైయుండ గట్టిన బచ్చపట్టు
గొండియంబుల మొత్తంబు గూడియున్న।
హారములతోరమగుజటా భారమనుచు
ముగ్ధమిందని మొరగెనమ్ముగ్ధ వేశ్య॥ 590

ఉ॥ ఇట్టియపూర్వలాంఛనము లన్నియుఁబొల్చిన దానవేటికిం
గట్టుపగచ్ఛదంబనిన గామినిఁబల్కెను భక్తదృష్టుఁడు।
న్మట్టకయుండసంగము మునుంగబెడంగగు కచ్ఛదంబునే
గట్టితిజూడుమంచు దనగట్టినబుట్టము జూపెదిట్టయై॥ 591

గీ॥ ఇట్లుదను మోసపుచ్చిన యిందుముఖిని
బూర్వలాంఛన యుక్తిగా బుద్ధిదెలిసి।
విస్మయిల్లుచు బొజ్జాగుల వేరువిత్తు
దత్తలోదరిపాద పద్మలకెరగి॥ 592

క॥ నిక్కపు భక్తిని మిందడు
మ్రొక్కెవెసఁ లేచియొజ్జ ముదితామణి వే।
రొక్క రహస్య మడుగబెం
పెక్కిన హృదయమునవనిత యిట్లనిపలికెఁ॥ 593

ఉ॥ ఇంతిభవన్మతంబునకు నేవ్వరుదేశికు లెట్టిచర్యమీ
సంతతిశైవసోదరులజన్మమునెయ్యెడలంచవంబను।
ష్టింతురుగోష్టియెల్లవుడు జేయుదు రెవ్వరితోడగూడియా
ద్యంతము నాకుజెప్పుమన నంగన సంగయ తోడనిట్లనుఁ॥ 594

క॥ విను మొదల వామదేవుం
డనుయోగీశ్వరునిచేత సంటిక యీలాం।
ధనములువడసెం గావున
ననయము నాచార్యురాల గాత్మజమరియుఁ॥ 595

సీ॥ ఏయింతిదపముండి యీశ్వరుమెప్పించి మేనిలోపలసామ దానయయ్యె
నేకాంతశక్తిచే నెల్లలోకంబులు జైతన్యయుతములై జరుగుచుండు।
నేవరారోహదా సందుశేఖరునిత వేదాంగమాదుల విద్యలెరిగె
నేయాదిపాలక నీరేడుభువనంబు లాడెడుబొమ్మరింద్లవెలుంగు॥ 596

గీ॥ నట్టిజగదంబ నగధరమాపురంధ్రి
యస్మదీయాన్వయమునకు నాదికర్త్రి।
యత్తలోదరిశీలమ వనినిమాదు
చర్యవినుమయ్య బొజుగుల చక్రవర్తి॥ 597

సీ॥ జన్నెయావులపాలు జలముముట్టకయుండ నష్టమభాగావశిష్టముగను
గాగినయందులో గరకుచెరకుకట్టె పొడియొకచెరండు వోసిడించి।
నులివేడిపదునున నలికాక్షునకునిచ్చి తప్పక నా ప్రసాదంబుగొందు
మటుగాకగందమూ లాదులుఫలపత్ర శాకంబులయినను జంగమములు।
598

గీ॥ దెచ్చియిచ్చిన గైకొని దేవదేవు
కనిసమర్పణ సేసి పినాకిభక్త।
జనులయనుమతి గొందుము స్వప్నమందు
నెరుగమన్నంబు మాత్రంబు నేమిజెప్ప॥ 599

క॥ ఈమాత్రము యనితలపకు
మీముగ్ధుడవగుటనేర్పు మెరసివచింప।
న్గామతిరతి పుట్టెడుమా
నేమంబులు పెక్కుగలవు నీకెరుగింతుఁ॥ 600

సీ॥ తనమనోధనలుబ్ధతాదూరులై గోష్ఠి మగ్నులై మనికులగుచు
వర్తించుజంగమ స్వాములసంగతి బాయమెన్నడునని పలుకనేల।
త్రైలింగికాభవార్చలమీదాజంగమానుభవంబంద యహరహంబు
నుందుముగతిమాకు నొండయలమామనో వాక్కులుజంగమవశగతంబు॥
601

గీ॥ లిదిమదీయప్రవర్తన మిదియలాంచ
నంబుగౌరవగతినిర్ణయమునుగరిమె
నిదియమ్రావతమికవినువిద్ధచరిత
మామకీనులువర్తించుధామకములు॥ 602

ఉ॥ శ్రీగిరికాంచికాశిగయసిద్ధవటం బరుణాచలంబువృ
ద్ధాగముగాఁ హస్తి తిరుపంబలముఁ మొదలయినపుణ్యభూ।
భాగములందులో మిగుల భవ్యతరంబగు దక్షవాటికీ
తాగసుతాభలందు గణనాతిగ శైవసియింతు రెప్పుడుఁ॥ 603

ఉ॥ నావిని ముగ్ధసంగయ మనంబున మిక్కిలి విస్మయిల్లి రో
షావహుఁడౌచు లంజెరిక మాడదాగొని చన్నగంధమా।
ల్యావళు లేర్చి శంకర సమర్చనునుద్యతుఁడై మృగాక్షితె
మ్మావడి పెట్టె మాశివుని మజ్జనమార్పగ నర్ఘ్యపణ్యముల్॥ 604

క*॥ అని విటుఁడు వలుకవినియ
వ్వనరూహముఖి యతని మనసు నచ్చిన జాలుం
దన కేమని నగవుమొగం
బునదోపగ సంభ్రమంబు వొడమిన దయతోఁ॥ 605

సీ॥ లీలమీగాళ్ల పైవ్రేల గుచ్చులు గేల సవరించి యూరులసంధి నిరికి
కుక్కుటాసనమున గూర్చుండి ముంజేతి తొడవులు పైకిరా దొడిగికొనుచు
గోమయపిండంబు గుడిచేతగబళించి యెడమచేతను గిండి దొడిగిపట్టి
ముగ్ధసంగయగారి ముందటిదిక్కున సమ్మార్జనము సలుచదరముగను॥ 606

గీ॥ దీర్చి ముత్యాలముగ్గులు దీర్చి పసిఁడి
బిందియలనర్ఘ్యపణ్యముల్ వొందుపరచి।
పడిగములు వెట్టి యర్ఘ్యాది పాత్రములిడి
దివియలును గంభములమీద దీటుకొలిపి॥ 607

ఉ॥ గంధమునక్షతంబులును గొంచనపత్రికె బొందుకొల్పి సౌ
గంధికయూధికాజలజ కాంచనపుష్పము లేర్చి మాలికా।
బంధమునందమర్చి మణిపాత్రికలందిడి దేనువాజ్యపా
ణింధమవర్తులారతుల నించియు దంచిత వాద్యఘోషముల్॥ 608

క॥ క్రమ్మోయఁగ ధూపావసరము
సేయించి యనంతరంబ చెలువ నిజతను।
స్థాయమ్మూషణ ఘృణులు దృ
గాయతదీప్తులును వియ్యమందుచునుండన్॥ 609

గీ॥ కనకపాత్రంబు లోఁ బచ్చ గప్పురంబు
గుంపుగాఁ బోసి శిఖరపు ల్క్రాలిపి తనదు।
మృదులకరముల ధరియించి మదనవైరి
కతివనీరాంజనములిచ్చు నవసరమున॥ 610

చ॥ మలహరుఁ డయ్యుశంకరుఁడు మామకకార్మకలంకశంకలం
దలఁగఁగఁ జేయలేఁడు తలఁదాల్చియు నీతని మౌళిఁ బాసి భ।
క్తులపదపం క్తిసోఁకిన నదోషుఁడనౌదు నటంచు వచ్చెనా
జలరుహవైరిదూచ్చున వెసం మెడ నూఁపె ననంతరంబునన్॥ 611

చ॥ బసవనిసద్యశశ్ఛటలో ఫాలవిలోచను భస్మదిగ్ధకా
యసముదితప్రభాపళియొ యంగజమర్దను నట్టహాసకాం।
తిసముదయంబొ రౌప్య జగతీధరవీధిశు శోయనంగనా
కసమునఁ బండువెన్నెలలు గన్నులఁబండువ యయ్యె నయ్యెడన్॥ 612

గీ॥ ఇంతియమ్ముగ్ధ సంగయ సంతసిల్ల
నిత్యమును దేవ పూజకు నృత్యమాడు।
దనదుమేళంబు సతులనందరను బిలచి
పలికెఁ బ్రత్యేక ఫణతుల బ్రస్ఫుటముగ॥ 613

సీ॥ అక్కమహాదేవి గ్రక్కునఁ బద్దెల గట్టుకెమ్ముట్టము గతులు గూడ
బ్రహ్మధ్వనిస్వరపరి పాటిదప్పక యుండ కాహళపూరింప గడగునీవు।
సకళవ్వనీవును సంగళవ్వయుఁగూడి మొకరులై నిలువుండు మురుపుతోడ
గౌరుబ్రమయొత్తి పట్టుమునాళ క్రోల్వాయింపఁదద్వ్వ తాయిముట్టు॥ 614

గీ॥ జిట్టితాళము శివదేవి వట్టునీవు
సంగుదాసు మహేశ్వరిలింగుమీరు।
గేళికలుగాగ నిలుచుండి కేళిమెరయ
నారతుల మేళ గింపుడీ యతివలారా॥ 615

క॥ ఏతెమ్మ కాళగట్టివు
రాతమ్మ నటింతుగాని గ్రక్కునచెరలో।
గీతంబుజరపియార్భటు
లాతతముగజేయనంత నితిమోదమున॥ 61

క॥ తెరవలుతెరవెల్వడి శ్రీ
మెరయగమీమీవిధములుమీరకమీరం
దరుమ్ముగ్ధసంగవిభుముం
దరనాట్యముజూపుడా [illegible]। 617

వ॥ అనవిని యమ్మత్తకాళినులు గట్టాయత్తపడి తత్తన్నియోగంబులం బ్రవర్తింపుచున్నెడ నురుముల యొరుపులు నునుపులు విన్ననువులు సు లాగులబాగులును మొగనాళి పేసాళితనంబును దండెలమానంబును ఆనూనంబులుగా శ్రుతులను సంధానంబు గావించికొని ముఖరంబును సౌష్ఠవంబును లళియుభావంబు ధూకళియును ఝుంకళియును దేవయు విభ్రమంబును సురేఖతయు మున్నుగా నెన్నంగల లాస్యాంగంబుల నాలస్యంబులై చెలంగ నాట్యంబులు సలుపుచుండ నాముగ్ధసంగయ యయ్యంగన లింగోపచారంబు లొదగూర్పి లింగార్చనంబు సాంగం బుగా దీర్పనంత॥ 618

ఉ॥ లోల్లిమునకుహాసంతసతి [illegible] పదాంబు [illegible]
నెల్లసుదివ్యమయ్యెనిక [illegible]
లిట్లుప్రసాద సీపమితి [illegible] తిరుగి [illegible]
తల్లడమెల్లబోవునని తాజనుదెంచిన లీలహేళియుక్॥ 619

గీ॥ పొడవుగుబ్బలిపైదోచె బ్రొద్దుసూచి
ముగ్ధసంగయ్య బొజుగుల ముక్కగొయ్య।
మగుడిచనుదెంచి బసవన మంత్రితోడ
జెప్పెదనలంజెరిక మిట్లు సిగ్గుబడక॥ 620

చ॥ అలఘువివేకపాక బసవావినుమా శివుడేయెరుంగుగా
కలవియెరాత్రిలంజెరిక మాడినవింత వచింపబెక్కుఖం।
గులదొలిమేనశంకరుని గొల్వకయుండిన మత్తుగాండ్లకే
లలవడు నిట్టిలంజెరిక మాడెడివేడుక లెన్నిజూడగన్॥ 621

క॥ నీవునునట నావెంట
న్రావైతివి గానిరాత్రి నాలుగుజాలుం।
గేవలసుఖాను భవమం
దేవర్తింవమె తలంప నీవున్నెనుఁ॥

గీ॥ నీవురావని బసవన్న నిన్నుమరవ
యేదలంచితి జాలంజ యింటరాత్రి।
యక్కటాపుట్టి యిన్ని నాళ్ళయ్యెనాకు
నిట్టులంజెరికము సేయ నేరుగనైతి॥ 623

చ॥ ఎడపకరేయినింబగలు నెన్నియుగంబుల లంజకాదనై
వడసితి జెప్పహామ్మృడుని భక్తియుజంగమ లింగభక్తియుం।
దడయకనేడు నీకతన నాకునులంజెరికంబు సేయగా
నొడబడెజిత్తవృత్తియిక నున్నదెసౌఖ్యము దీనిబోలగన్॥ 624

సీ॥ బసవన్నవినుమేను బాల్యమాదిగసుశ్రీ గిరిగుహాంతరములం దిరుగుచుండి
నీరంధ్రకదళీవనీమధ్యములసిద్ధవటబిల్వవనీనివాసములను।
గందునేనరకాల గన్నునసలికాస గన్నులుగలమహా గణవరులను
గందునొక్కనినైన మందనకుంగాన మిట్టిలాంఛనధారి నెందుజెప్ప॥ 625

గీ॥ బొలతిమేనెల్ల బచ్చని భూతిపూత
యతివతనువెల్ల దెల్ల రుద్రాక్షసరులు।
వెలదికురులెల్ల బచ్చనై వ్రేలుజడలు
కాంతనిలువెల్ల బొదిగిన గచ్చడంబు॥ 626

క॥ ఆవేషంబా వైభవ
మావైరాగ్యంబు దసక యనవలదువనుల్।
గావింపుచుండు దనయం
తేవాసులు నట్టివార నిజమూహింపన్॥ 627

వ॥ అనివెండియు సతులమాహాత్మ్యంబు శివుండే యెరుంగునని వారల లాంఛనంబులుంగొనియాడుచు నచటి తనమిండతనంబు ఘనంబుగా జెప్పికొను సంగయ్యనుం దప్పకజూచి విప్పివిప్పి యెట్టట్టుయని మగుడ నడిగి మిండ జంగమతండం బొకరొకరి చేతులుచరచి పొట్టలునొవ్వ నవ్వుచుండిరపుడు॥ 628

చ॥ ముసిముసినవ్వుమోమునకు మోహనలీలల నీనుచుండగా
బసవడు ముగ్ధసంగవిభుభావ విశుద్ధికి దోషితాత్ముడై।
యసదృశభాతిజెన్న బసవన్నగనుంగొని యిట్టిమౌగ్ధ్యమీ
వసుమతిలోననెవ్వరికి వర్ణనసేయగ వచ్చుమెచ్చగన్॥ 629

క॥ కరకంతు గానియన్యం
బెరుగని ముగ్ధలరుభక్తులిలననిబసవం।
దరిమురిబల్కుం గావిని
మరిచెన్న బసవన్నరాజముంత్రేటసిరుల॥ 630

గీ॥ మ్రొక్కికరములు శిరమున మోడ్చిచేప
చన్నచనగల మునుచిన్న శరణులందు।
నిట్టిముగ్ధలు గలరొకో యందునైన
ననుడు బసవన్న చెన్న బసవనజూచి॥ 631

క॥ చెప్పఁదొడఁగె భక్తిరసం
బుప్పతిలఁ ముగ్ధభక్త యూథంబుకథల్।
ముప్పిరిగొన్నముదంబున
దప్పక మేస్లునికి యథాతథపణితిఁ॥ 632

చెన్నబసవన్న బసవన్నకు జెప్పెడి రుద్రపశుపతికథ

క॥ వినవేమును రుద్రపశుపతి
యనుగణ మలయూరిలోన నాదిపురాణం।
బునుదధి మథనకథనము
విని పౌరాణికునితోడ వెసనిట్లనియెఁ॥ 633

గీ॥ పాలమున్నీట ప్రభవించి పంకజాస
నాక్షముఖ్యుల బరిమార్చ నట్టి విషము।
గ్రుక్కగొనియెను హరుడంటి నిక్కమాపు
రాణపాఠకయనిన బౌరాణికుండు॥ 634

ఉ॥ నిక్కము చేదుగొంట రజనీకర శేఖరుదన్న భక్తుడ
మ్మక్కకటాకటా చెడితి నాథ శివంకర శాంకరీశని।
కెక్కడి వెట్టిగొల్పిరిగదే యసురాసురు లెట్టునెట్టులుఁ
మెక్కుదురే విషంబు మననేర్తురే క్ష్వేళము మేననూనినఁ॥ 635

వ॥ అని యనేక హాహారవపూర్వకంబుగా ప్రలాపింపుచు నేలంబడిపొరలు
వెట్టి బిట్టు మూర్ఛిల్లియెట్టకేలకుం దెలసి యేమిసేయుదు నిట్టిదుర్వార్త
యెట్లు వింటినని దట్టంపు నిట్టూర్పునిగుడించి సబాష్పలోచనుండును
సగద్గదకంఠుండునునై వెండియు నాశరణుండు ఖండశమండనుడు
నుద్దేశించి యిట్లనియె॥ 636

ఉ॥ నిక్కము నిన్నె కాని మరి నేనితరంబెరుగంగ దయ్యనే
నెక్కడ జొత్తునయ్య నిను నేమనిదూరుదు నయ్యనాకు దా।
దిక్కికనెవ్వరయ్య శివ దేవశివాధవ శర్వనీకునే
మ్రొక్కెద నాకు గావిషము రొమ్మున కెక్కక మున్నకక్కవే॥ 637

చ॥ కటకట మేనిలోపలి సగంబునునుండియు గౌరిదేవియు
వ్వటికెటువోయి తమ్మలడి వాయకగొల్చు గణేశులారయే।
మిటికిటు మోసవోయితిరి మీవశమాయొక యైనగావసం
కటముఘటిల్లకుండ హదుగావదెయ్యదులునన్ను బ్రోవరే॥ 638

క॥ పోవీరభద్ర విషమగ
జాపల్లభుడారగించె జావంగగదా।
యీవిడుత బ్రతికెనేనియు
జావందెన్నండు శివుడు సత్యమునుమ్మీ॥ 639

గీ॥ తల్లిలేకుండ బట్టికా తలపగోరులు
తల్లియుండిన విషమేల ద్రావనిచ్చు।
నేపురాతన వరులార యీశ్వరునికి
గావదెహారు బొందదె దీవెనలను॥ 640

వ॥ అనుచు నిట్లు దురంత చింతాక్రాంతస్వాంతుండై కంతుసంతాపకారికింత టిలో నింతపంతసంతరిల్లె నింతటిమీదనెంతెంత చేటువాటిల్లునోయదివిని చచ్చుటకంటె మున్నె జత్తునని ఘనజలాంతరంబున నురకనుద్యోగించు సమయంబున॥ 641

చ॥ ప్రమధులు చుట్టులంగొలువ పార్వతిసామునలంకరింపగా
నమరవరేణ్యు లాదలల సంజలిబద్ధము లావహింపవా।
ద్యములుమ రోదసీకుహర మంతయుచౌడు వదంతెలంగగా
బ్రమధమ్ములుం గపాలి దనభక్తునకుం నిజరూపుజూపుచున్॥ 642

గీ॥ సీటబడకుండ బళ్ళ ల్లాటుగపుడు
రుద్రపశుపతి బట్టి కారుణ్యదృష్టి।
జూచినీముగ్ధ భక్తి కుత్సుకుడనైతి
నడుగువరమెద్దినీకిష్టమననతండు॥ 643

క॥ కడువడిమృదునడుగుఁబై
బడియుడుగనిభక్తిరుద్రపశుపతిపలుకం।
గడలినడుమబొడమినవిష
బడబానలమమరవరులు బడలువడంగఁ॥ 644

గీ॥ శంకదక్కియవ్విషంబుగ్రక్కునగ్రుక్క
గొంటివనగవింటిగోపవాహ।
బెక్కుమాటలుడిగిగ్రక్కుననుమియునీ
విచ్చువరములెల్ల వచ్చెనాకు॥ 645

చ॥ అనవినిశంకరుండుదరహాసవికాసముతోడముగ్ధభ
క్తునిదెస జూచియేటికిటుదుఃఖము నొందెదుపుత్రనాకుమ్రిం।
గనునుమియంగనున్నదెసుకంఠమునందణులీలనిల్చెదీ
నినపెనుబూచిజేసిరి మనుష్యులులోకమునందునెల్లె దేన్॥ 646

వ॥ యింతియకానిదీననాకునవస్థాంతరంబుపుట్టదుదిట్టలై యుండుమనిపినాకి
యనేక విధంబుల నానతిచ్చినవినియును మనసునిల్పలేకరుద్రవశుపతి
పశుపతికిట్లనియె॥ 647

శా॥ బాలేందుస్ఫురదుత్తమాం
గవినునాభాషోక్తికంఠస్థముచ్చాలక్ష్వేళముగ్రక్కుగ్రక్కవననంజావంగ
నిమ్మేలవై।
మేలంపుంబలుమాటలెవ్వియునునమ్మంజాలబొమ్మంచుముగ్ధాలాపంబుల
భక్తుడీశునకునాహ్లాదంబుబుట్టింపగఁ॥ 648

సీ॥ వినుచండియుమబొందివిషమీశుడుమియమిజచ్చునోయితడనిసంచలింప
యుమిశసందముగాల్చునోవిషంబనికమలాక్ష ముఖ్యులుభయమందుచుండ।
ప్రమథులుడస్మద్గభక్తికిచ్చలొమెచ్చి చెలగుచుసతని వీక్షింపుచుండ
మందహాసముతోడనిందుమౌళిగదియరమ్మనిభక్తునినెమ్మిమీర॥ 649

గీ॥ ప్రమథులానసీదుపాదపద్మములాన
సమయవిషముచేతసత్యమిదియ।
నమ్మజాలవేనిరమ్మునాకిదొమెడ
నుండివిషముజారకుండజూడు॥ 650

క॥ అనిహరుడురుద్రపశుపతి
దనకుడితొడమీదనిడసతడుసలుగనురొ।
మ్మునచానించుక హరుగ
మునననిమిషదృష్టి పెట్టిమొక్కులిడగుచున్॥ 651

గీ॥ రుద్రపశుపతియెప్పుడు రుద్రుపగిది
విషముదిగజారినప్పుడువిడుతుప్రాణ।
మనుచునున్నాడు నేడునుహరుని తొడన
యట్టిముగ్ధత్వమునకికనెద్దియవధి॥ 652

సక్కనయ నారుకథ

గీ॥ వెండియునుజోడమండలీసుండుచుండి
సక్కనపునారయనుభక్తుడొక్కనాడు।
చెలువయుసుదానుశివపూజసేయుచుండ
శివునినెమ్మేనబిలబిలచెలదిప్రాకె॥ 653

చ॥ ఆదిగని భక్తురాలభవునంగము వ్రేలునొయంచు వేగన
స్మృతిసవిరోధిదూపొదవ మావరబాణునిమీదదుంపరల్।
పొదవగ నిట్లుదూపొదవపూనుట గూడునెపాపిభక్తికిన్
కొదవదునేటనుండి నినునొల్లనికంజను మేదకేనియున్॥ 654

గీ॥ అనుచునంగన వెడలంగనదచిభక్తు
డుచితసత్క్రియబగలెల్ల నుండిరాత్రి।
లింగపూజయొనర్పదొడంగిహరుని
హస్తమునబెట్టుకొని చూచునవసరమున॥ 655

సీ॥ కాంతదూపొడిచినయంత మేరయుదప్పశూలి మేనెల్లను వ్రేలియుండ
వెరగంది భక్తుండు వెసజనితనయింతికతి భక్తిసాష్టాంగమాచరించి।
పాపాత్మవనినిన్ను బరచితి మిక్కిలి బాపినేనభవైకభక్తవీవు
నీవుధూపొడిచినథావు దక్కగశంభునంగంబు వ్రేలెలతాంగిజూడు॥ 656

గీ॥ ఇంక నానేరమెన్నకనీశుమేని
కడమదిక్కను వేగసంకటమువాయ।
దూపొదవ వేదయాద్యుతితోడననుచు
వెండియును మ్రొక్కగ్రక్కునవెలదివచ్చి॥ 657

వు॥ దేవునిమేనపొక్కులుసతీమణి గ్నానిపొక్కియక్కటా
నావిభుడట్టిబంప్పినను న్యాయమెనాకుజనంగనప్పుడుం।
బోవగనిల్చిదూపొదవ బోవవెపొక్కులుబోవబట్టిగా
యీవిధియయ్యెనీశునకునేనెకదాప్రథమాపరాధినిన్॥ 658

గీ* అనుచదనయుపేక్షనైనశంభుమేన
చలదిపెద్దయయ్యెదొలగదింకనాదు।
బ్రతుకురోతకాదెయనుచుదలచియపుడు
తెరవతనువుదొరగెనంతదెంపుసేసి॥ 659

శా॥ చేసింజేయుమిబంధుఖం దధరుడీక్షణానుకంపాద్యుఁడై
యూసిమంచినియగ్రదేశమునఁబత్న్యాకృతిన్నిల్పియు
మ్మానైరింపు మునీదుముగ్ధతకునస్మచ్చిత్తముప్పొంగెలీ
లాసంపాదిమత్తనూవికృతికేలాయింతచింతింపగన్॥ 660

క॥ రమణీ రమణులభిమతవ
రములడుగుండిత్తుననిస ప్రాంజలులై దే
వ మహేశనిన్నుగనియ
న్యము వేడుటనిన్నునొల్లననుటయుకాదే॥ 661

చ॥ అనవినిదేవ పేపుదభయాభిమతాత్మకమై..గాత్మపా
దనిరతభావనాపరత దన్మిథుసంబునకప్పుడాదరం
బునగృపసేసి భోగమును మోక్షముదక్షణమందనిచ్చితా
జనియెనుముగ్ధభక్తిగతిశక్యమెసన్నుతిసేయనేరికిన్॥ 662

బెజ్జమహాదేవి కథ

క॥ క్రన్మర బెజ్జమహాదే
వమ్మయనం బేరుపెద్దయతిపశివార్చా
సమ్మతనిర్మలమతియై
యిమ్మహి విహరింపుచుండియిట్లనిపలికెన్॥ 663

క॥ బల్లిదులగుబాంధవులును
యెల్లనియోగములవారునిట్టీశునకుం
బెల్లావిరియైయుండగ
దల్లియొకతె లేమిచోద్యతరమూహింపన్॥ 664

సీ* తల్లిలేకిఁతండుదా జనించుట యెట్లుతల్లిగలిగియు జచ్చెతథ్యమిదియ
తల్లిజచ్చినగాదెతానునుద స్సెను నెల్లవారికి దుఃఖమిట్లుకాదె।
చెల్లబోయింకేమి సేయుదు నీశునిదపసిగానిచ్చునేతల్లియున్న
దల్లిగలిగిననేల తలజడల్ గట్టును దల్లిగల్గిననేలద్రావువిషము॥ 665

గీ* దల్లియుండిన తోలేలదాల్పనిచ్చు
దల్లిలేకుండబట్టి యాతండుపాము।
సొమ్ముధరియించె దల్లి చూచునెసుతుండు
వల్లకాడులబూది మేనెల్లబూయ॥ 666

క* తల్లిసుతుదిరియ బంపునె
బిల్లదుదై యున్నిపాట్ల బడగాబుత్రుం।
దల్లియుపేక్షించునెటువి
దల్లియుసర్వాంగరక్షదనయులకెల్లన్॥ 667

గీ* చంక నిడుకొనికడుపారజన్నుగుడుపు
వెన్నిదినిపించు నోరిలో వేలుబెట్టి
పాలుద్రావించు మలముచేబట్టిగడుగు
దల్లిలేక పదార్థంబుధరణిగలదె॥ 668

క* ఒకయేటబెరుగుబిడ్డని
యొటపూటంబెంచు తల్లియుండిననితడూ।
రకయింతయయ్యెదల్లిగ
నకగల్గిననెంతయగునొ నయమునబెనుపన్॥ 669

గీ॥ పెండ్లినోములుబండుగ పేరటముల
నూరగలచాలులెల్ల శృంగారయుక్తు।
లగుచు దిరుగంగనితడెంత వగుచునొక్కొ
తల్లి లేకున్కి బోడిమిదనకులేమి॥ 670

వ* ఇట్టివట్టివగలంబొగలనేమి కామసంహరునకు నేనతల్లినై యెల్ల చందం
బుల నరసెదంగాక లోకంబున నరలేకసాకుకల్ల పోష్ఠితల్లికన్న విశే
షంబుగా నెన్నంబడునని యనుపమానరాగంబున నాగహారుందనకు
మారుంగావించి॥ 671

సీ॥ దొంగిళ్ళపైనిడిలింగదేహునకు నభ్యంగమంగసజేయు నల్లనల్ల
ముక్కొత్తుజెక్కొత్తుమూడు గన్నులుబులుమునకొత్తుచుండును
ముదముమీర।
బెరుగంగవలెనని తరుణిపీడువడంగగరచరణా లుసాగంగదిగుచు
నలుగుబెట్టునుమేనగలయగట్టి ఘటించు జలముదోయిటబట్టిజరచునింపు॥
672

గీ॥ బెగడకుండవెన్నుదగ మాత్రముగ వ్రేయు
దలకుగాకవుష్ణజలములొత్తు।
నీరుదోయిలించినోఁలోబడకుంత
నదుమున దుముగడుపునాలతాంగి॥ 673

క॥ మిసమిసలు తెరవమేనం
బసపొసపరిచార్చితీర్చుమజ్జనవిధి।
దృగ్భసజములుజెవుల గాడగ
వెసనిడ్డున్ గసుమగంధివిశ్వేశునకున్॥ 674

ఉ॥ అంగిటిముల్లుమెల్లసగరాంగుళినొత్తును గాలగారుని
రంగజమానమర్దనుని యొదలజిల్కనుబొట్న వ్రేలిష
న్నంగనచంగటంగడుపు నంటిసవెల్వడిగూర్చిజిట్టిబొ
ట్టంగదబెట్టుదూపొడుచసంబురుహాననచే జలంబునన్॥ 675

గీ॥ నెత్త్రగుంగెడినని నిల్వనెత్తవెరచి
మెత్తమెత్తన నరచేయిహత్తనెత్తి।
యద్దముగ నక్కునంజేచిర్చి యంజనంబు
మూడుగన్నులుగలయంగముదితవెట్టు॥ 676

గీ॥ వెలదిచన్నిచ్చు గొందినవెన్న వెట్టుఁ
పక్షిజాతంబు సుతుమీదబారనీదు।
చెక్కుపైమీటియేడ్పించియొక్కవ్రేలు
నోరనిడి పాలుహరుకడుపారబోయు॥ 677

క॥ ఉగ్గులువెట్టుచు వేడుక
నగ్గించుచుముద్దులిడుచుయతిశయ ప్రేమం।
బగ్గలమైననురొమ్మున
మగ్గంగా గౌగలించు మానినిమరియున్॥ 678

క॥ ముంగిళ్లదొంగియాడగ
నంగనవీరెవ్వరయ్యయనికొనియాడున్।
బొంగుచును దరముపైనీ
శుంగుదురుగబందజేసిజోలల్బాడున్॥ 679

ఉ॥ అందము సేయజేసియమృతాంశనిభాననయిందుమౌళికిన్
బెందనవ్రేలులిచ్చినడిపింప దలంచినిజాంగుళిద్వయం।
బందువిరూపనేత్రునకు నందియునందమిజేసియాసలం
బొందియదప్పటడ్గులుమనోభవవైరికినేర్పునేర్పునన్॥ 800

వ॥ ఇట్లయ్యంగనలింగమూర్తిసుతుంగాభావించి సముచిత బాలోపచారం
బులుసేయనాయిందు మౌళియునమ్ముగ్ధ భక్తినిష్టకుంగట్టువడి బాలుం
డై యుండెనదియట్టిదనిన॥

సీ॥ శ్రుతియేవమేవహిరూపేణయనియును స్మృతిసాధకత్సంస్మరేత్తనియును
ధరతస్య తన్మయతాంయాంతీ యనియునుహరునివాక్యముకానయటుభక్తు
డైభంగియగు శివుండదిచిత్రమెయనియీశ్వరుండిట్లాటయెల్లభక్త
జనులనుహర్షించిసమ్మతింపగ గొన్నిదినములుజనగనదేవదేవు॥ 681

గీ॥ దమ్మనసో త్తిమూచిప్రత్యక్షమగుచు
మోక్షమిచ్చుతలంపుననాక్షణంబ।
దండిరోగంబుపట్టినతనయుఁ క్రిందను
వెన్నకునునోరుదెరవక చన్నువిడిచె॥ 682

చ॥ ఆదిగనిదుగ్ధబాలమదనారికిపద్ధశనిక్కువంబుగా
మదితలసోసియుల్కిపడిమానయి తెల్విని బొందియక్కటా।
మదిమదిమండినీకునిశిమాలెపురోగమిదేలవచ్చెబ
య్యదిగజార్చిచన్నుదినమిన్నిటలాగసునేదుపుత్రకా॥ 683

క॥ నాకూననాకుమారక
నీకిట్టియవస్థయొదవెనిలువవునేలఁ।
నా కాళ్లదిక్కుదెసయిక
నాకెవ్వరు జెప్పరావినన్నాపట్టి। 684

గీ॥ చమటనెత్తురు సపదు నాచిన్ని వడుగ
యింతవగనీకునై ననేసెట్టులోర్తు।
తల్లి గదనన్న నీకై సదండితెపులు
నాకునేటికిరాదయ్యెరా కుమార॥ 685

చ॥ కలిగియులేక యొక్కడవె కావెకుమారకనేడునిన్నని
ట్లలమటవెట్టునట్టి తెపులెరయొయంగడిముల్లొకొద్మయో।
తెలియదువల్కవేమిటికిదేవప్రపత్తికినుతైనమందుమా
కులగురువైనదొల్లియెరిగుండరు నీవిటులుండబుత్రకా॥ 686

వ॥ అవి మరియును॥

చ॥ వనుపుచునాత్మసంభవుని పైబడియేడ్చునుదవ్వకన్నుతుం
గనుగొనుజేతమైనపుడు గొగిటజేర్చుమునుంగుబెట్టునొ।
య్యనతరచుఁ సుతాయనుచుహాయను దల్లడిలుం బ్రశోకమూ
ర్ఛనలుమునుంగు దెప్పిరులు సారెకుసారెకుదైవమాయనుఁ॥ 687

వ॥ వెండియుసుంగట గటాముప్పనబొప్పనికంగడిముల్లయ్యేనని యల్ల జనంబులు నాడికొనంగావి నగావలసెంగదాయిదియట్లైనచుం గానిమ్ముసీ సుద్ధులన్నియు నిన్నవొక కిన్నెర కంఠిచేపింటివినుము॥ 688

సీ॥ కడుపుగట్టలేకవొడయనంబికనెడ పోయియందునగూడుపుట్టకున్న
కుండలుచరువంగగుండయ్యెగతులకు నాడియాకలిదీరక చటవాని।
వచ్చిచారమచక్రపత్రివాయింపంగనాడి యాకలిదీరకంతమీద
పిట్టవ్వకై రాచవెట్టి సేయగ బోయియట్టకేలకునింతపిట్టుమెసవి॥ 689

గీ॥ సామవేదులమఠముసజంపిసట్టి
పెయ్య వడ్డించికొని ప్రియముతోడ।
గారికాలవ్వగృహమునగా నకుంత
నామ్రఫలములు భక్షించియంతబోక॥ 690

సీ॥ చెన్నయ్యపొత్తునజెయిదియ్యక పులియంబలిజాఱితదియుగాకవలబోయి
చిరుతొండనికుమారుజెండించియెడ సేసినిమ్మవ్వగారులయింటగుడిచి।
యారగింపక చలియైయున్న జోదవ్వకోరతోయిచ్చినదుడిచిసురియ
చౌడయ్యచేకళ్లుసరవితో భుజియించితనివిన్న జెప్పెనొకక్కమ్మనాకు॥ 691

గీ॥ గుట్టుచెడియిట్లు విరుసుక గుడువగడగి
సన్నునారడిబెట్టనాకున్నచన్నె।
వెన్న పెట్టుదు జన్నితునిన్నినాళ్ల
నిండునీపొట్టనేడలనిండదయ్యె॥ 692

గీ॥ తల్లి బిడ్డకును హితంబుపథ్యముగను
బెట్టి గడుపుదానబెరుగుసుతుడు।
యట్లుగాకతిరిగి యాడాడబయిపయి
గుడుచుబిడ్డకుతలవడకయున్నె॥ 693

క॥ జననిగదాయని చనువున
నినునొచ్చిన గోరబలుకనేనెన్నండున్।
బనిగలదు చంకదిగుమన
మనమునవేసార నేడ్పుమానేలడలఁ॥ 694

గీ॥ చనిసచనుచున్నచనగల దినములందు
నన్నుబోలిన తల్లినీకెన్నగలదె।
యట్టినాకట్టు ముట్టిననడిగియున్న
నిట్టిపెనునొప్పినీకేల పుట్టుదండ్రి॥ 695

గీ॥ నిప్పుడునకకుచెదలంటునే కుమార
నీవతెచ్చి కొనగవచ్చెనీవిధంబు।
నిన్నువీడి కుపితుజేయగానేలనొప్పి
మానినట్లాయనా వట్టిమాటలేల॥ 696

క॥ నాపాదముపాదంబగు
నీపాదంబునకు మిగులనెగులుపొడమె
నేనోపగనని దియ్యమృషా।
లాపంబగుటకునునీ తలపుసాక్షిసుమీ॥ 697

క॥ ఏలాశేనామాటలు
బాలాసిమీదనాదు ప్రాణమువిడుతుం।
వాలాయమునసియసిరొద
గిలించినగాంచితల్లికిఁ సుతుదర్థిఁ॥ 698

గీ॥ ప్రమథులునురుద్రులును రెంటుపార్శ్వములును
మునులుదివిజులు దనుజులు వెనుకదెసను।
నందిభండేశభృంగులు ముందరందు
నలరికొలువంగనప్డు సాక్షాత్కరించె॥ 699

వ॥ అట్లు ప్రత్యక్షంబై యంబికాధవుండు బింబాధరముఖాంబుజంబవ
లోకించిసమంచితాలాంబులనిట్లనియె॥ 700

చ॥ అడుగుముతల్లి నీవలసినట్లు వరంబులువేగనిత్తునా
గొడుకవరంబులెవ్వియును గోరదు నామదినీకు రోగముల్।
వొడుపకనిత్యమూర్తివయి లోకములన్ సుఖియింపుచుండు దే
యడపకనీవునాకొసగు నీహితసిద్ధులుసుమ్ముతమ్ముడా॥ 701

సీ॥ కన్న మోహంబున కంటెబెంచినమోహమెన్ని చూడగనెందునెక్కుడగుడు
కన్నులారగనిన్నుగనుగొంటె వేడుకమరినాకులేదనిమగువపలుక।
వినిదేవదేవుండు వెలదిభక్తికిమెచ్చి యందంద గౌగిటనప్పళించి
మూడు లోకములకు ముత్తవ్వవైతివి నాకుతల్లివిగాన నలినవదన॥
702

గీ॥ తల్లివై నీవుగాపాదధరణినాకు
నెక్కుడిదిరోగరుజలనియిందుమౌళి
యమ్మకునునిత్యమగు భక్తియప్పుడొసగె
హరునకును నెమ్మి యగుటనమ్మవ్వయయ్యె॥ 703

గొడగూచి కథ

క॥ మరియును శివదేవుండను
కరకంఠుని గణముపొనుగుగ్రామంబునకున్।
వరయుండానునుసరుగుచు
మచవకకడగొట్టుచూచు మందిరమందున్॥ 704

ఉ॥ లాపిడియుటయుట తోలగపు
మాపడుచులతోటియాట మెయిబరపకుమీ।
మాపట్టినవ్రత మమ్మాయేపట్టున
దప్పకుండనీదేర్పుజుమీ॥ 705

వ॥ మరియు తద్వ్రతం బెట్టిదనిన॥ 706

గీ॥ దేవదేవునకనుదినముగుంచెడుపాలు।
గోరనించికొనుచు గుడికినరిగి
యారగింప బెట్టుమదియనూనంబుగా
నమ్మిపోయెదమమ్మమాయమ్మ వినుము॥ 707

క॥ మాయమ్మమరవకెంతయు
జేయుచునీవుండునీకుజెలువపుబొమ్మం।
జేయించిపోత్తికలుక
ట్టాయత్తముజేసితెత్తుమనివినయమునన్॥ 708

గీ॥ తనయనూరడించితామూరికరుగంగ
బడుచుకాళ్లుమొగముగడిగికొనుచు।
గంగియావుపాలుగమ్మగాడాగాచి
కుంచెడన్నిగోరనించికొనుచు॥ 709

ఉ॥ గ్రక్కునస్నానమాడి మడిగట్టివిభూతి లలాటపట్టికన్
చక్కగబొట్టువెట్టి తనసవ్యకరంబునబాలగిన్నెచే।
నెక్కినవేడ్కఁగొంచు జనియిందుకళాధరుమ్రోలబెట్టితా
మ్రొక్కి మహేశకైకొనుసమున్నతిబాలనివిన్నవింపుచున్॥ 710

క॥ వెనుచనియొకింతకసుమర
గుసకుసరిగి మరియువచ్చి।
కోరదెసగసుంగొనునెడనించుక కొరగా
కునికిన్నబ్బాలమిగుల నుత్తలపడుచున్॥ 711

క॥ పాలేలయారగింపవు
బాలశశాంకధరయిసుకబాలికసేయు।
కాలముదప్పెనోకాదంట
సొలదొతొలినాటివనియెపవిగాపనియా॥ 712

గీ* బుద్ధిపుట్టదొ నేనెటుపోతిననియొ
వెండియును బొగసుట్టెనో విరిగెననియొ।
నీరుగలసెనో చాలవో యారగింప
బెట్ట నేరననియొ మూతిముట్టవభవా॥ 713

క* కుంచెటికి నొక్కయించుక
గొంచంబై యుండెననియొ గోరబెళగనో।
వంచనులదృష్టియనుసం
ధించెనొ వాద్యములు లేక తెచ్చితిననియో॥ 714

గీ* మీదుపోయె ననియొ మీగడగట్టదో
యూరకేల త్రావవు చితభంగి।
కారణంబుగనక కలిగెనా జెప్పుము
జెప్పవేని గొనుము సిగ్గులుడగి॥ 715

సీ* నిక్కపుటాకలినీకులేకుండెనా గ్రుక్కెడుగొని నాకుజిక్కవిడువు
కడుపార లేదని పిడువజూచేర వేని గుజ్జునో గిరము నేగొంచువత్తు।
పన్నారుదొంతిలో పలిలోవిలోపల పోలెలున్నలి పంపువోయితెత్తు
వుట్టిపై బానలో నున్నదినెయి నీవుదెమ్మన్న దెచ్చెదనమ్మి పంపు॥ 716

గీ॥ కుడుకపుల ఖండమున్నది గొంచువత్తు
నేను శివసోదరి మఠాన కేగివత్తు।
గలదు పాశంబు దెచ్చెదగాని పాలు
గ్రోలు మాదేవ యనుచు సబ్బాలమరియు॥ 717

క॥ ఆరాధనజేసెమఢీ
యారాధ్యులయింటనిన్ను నారోగణకుఁ।
భోరున బిలుచుక పోయెద
మారారీ పాలు గ్రోలు మీకొన్నైన॥ 718

చ॥ పడుచవుమోముజూడగను బాలెటులేగొనువాడనందువే
నెదమడుగేలనిద్ద।
రమునెత్తుకత్రావుదమట్లుగాకనీవడుకులులేక పాలుగొననాత్మకు నింపుజ
నింపదేనియి
ప్పుడకొనివత్తుజెప్పుమహిభూషణ యెట్టులు గాదయేనియున్॥ 719

క॥ చెన్నారుజిన్నిబొమ్మలు
పన్నారులుజక్కిలాలుపండ్లునుమావా।
రెన్నైననెల్లి దెచ్చెద
రన్నియకిత్తుబాలునన్నియద్రావన్॥ 720

క॥ పాలుజలియారె శేవా
కాలంబునతిక్రమించగాదొడగెనున।
న్నేలాయీలాగునబెను
జాలింబెట్టెదవటంచుసరసరమ్రొక్కుచు॥ 721

వ॥ ఇట్లన్నిచందంబులసన్నుతించినం బసినిసుపుగూరాకుగామెసవిన గట్టు
రాపట్టి పెనిమిటి చిత్తంబుమెత్తగాకున్న నక్కన్నీరు దోపంగోపించి॥
722

క॥ కటకటవాపోవుమహి
తటమ్రుదువగగాళ్లనేల దాటించునము।
త్కటగతిజేతులువిద్రుచును
సొటసొటయైనేలగూలుజూచుచు లేచుచు॥ 723

సీ॥ కొనియాడుఖంగించుగుప్పించు గంపించువరిగండు నేడ్చునువెక్కివక్కి
కోరధిక్కుకునుజూచుమారారఁజూచునునిక్కిలివిచందాన నెట్టవియును।
బుజ్జగించునునేళ్లబుడ్లనుబెట్టును తెప్పునబడుగోరదొలగనూకు
వెరచిముందరబెట్టుమరియునుమాటాడు తిరిగితిరిగి మ్రొక్కుచరణ
ములకు॥ 724

గీ* బాలు ద్రావమికినిమూలంబుజెప్పవె
మూతిముట్టవెటులుమూర్కొనవు।
నీవు ద్రావకునికిమావారువిన్నను
జావనదటరిదియసంశయంబు॥ 725

గీ॥ మగుడిచనివారిచేజావమారవైరి
సత్తుసరిపోదునిచటనసత్యమనుచు।
కినిసి తలశంబుతోడదారించుకొనగ
వచ్చుబాలికభక్తికిమెచ్చినట్టి॥ 726

ఉ* మారవిరోధియప్పుడుగుమారికదెచ్చినపాలకోరదా
గోరికతోడనెత్తికొనికుత్తుకబంటిగ గ్రోలబాలచే।
న్నారగగాంచి పిన్ననియారడిబెట్టితివిట్లునన్నుమా
వారికిజెప్పదున్మరువవద్దిదియంతటబోదుమీదటన్॥ 727

క॥ కడు వేగగుడుకదెమ్మని
వడిగొనితనయింటికడకువచ్చిదినమును।
బ్లెడవకకుంచెడుపాలును
బడుచందియ్యంగశివుడుపానము సేయున్॥ 728

వ॥ అంతనొక్కనాడు పొరుగూరికేగిన జననీజనకులుమగుడ చనుదెంచు
వారు పురోపకంఠంబున నీలకంఠునకునెప్పటి యట్లపాలారగింపంజేసి
యాబేశికంటిదనచేతికిచ్చిన రిత్తకోరచేతం బట్టుకునినడతెంచు నిజ
కుమారింబాగగని యిదియెందుపోదు రిత్తకోరచేతికిరాబని యేమిగలిగె
తెలియజెప్పుమనఁపుడు తల్లిదండ్రులకిట్లనియె॥ 729

క॥ మీరానతిచ్చినట్టుల
మారారికిదినముపాలుమనకుంచెడునీ।
కోరంగొనిచనియర్పణ
మారూడిగజేసివత్తునట్లననేడున్॥ 730

చ॥ హరునకుముగ్ధదుగ్ధముసమర్పణ యప్పటియట్లజేసియా
శ్వరుభాంగగంగగోరకొనిచయ్యసనింటికినేగుచుంటివి।
తెరవున మీరుగంటిరనితేటతడంబడుబాడవారలి
ద్భ్వరునిదిగల్లశంకరుడు గ్రోలునెపాలిదిపోలదేమిటన్॥ 731

వ॥ అనితనయనుద్దేశించి॥

గీ* పడుచపాలునేలపాలుగా జేసితో
నీవు ద్రావితివియొకావరమున।
తోడిపడుచులకునుదోయిళ్లబోసితో
కాకకొసునెపాలుకాలగళుడు॥ 732

ఉ॥ తొల్లిమహాత్ములయినప్రమథుల్ దృఢభక్తిపదార్థవర్గముం
గల్లగజేసియియ్యగనొకానొకపట్టునగానియీశ్వరుం।
డెల్లెడనొల్లడట్టిశివుడేటికిగైకొనునీదునిక్కముగా
గల్లయునెల్లిరేపకడగానగనయ్యెడిమాటలేటికిన్॥ 733

గీ॥ యనుచుదనకూతుదిట్టుటయంతనుడిగె
నాటిమరునాడుతండ్రిపినాకిగుడికి।
గూతుచేబాలుపట్టించుకొనుచుసరిగి
గోరహరుమ్రోలబెట్టింపమారవైరి॥ 734

ఉ* ముట్టకమూరుకోకమునిమ్రుచ్చువిధంబుననున్నగన్నియం
దిట్టుచునోసిద్రోహియనితీసిశివార్హముళైన పాలు।
నీపొట్టనపోసికొంటియెటపోయెదువచ్చెదబొట్టయంచుత
న్పట్టగపచ్చుదండ్రిగని పారెసుబాలికశంభుపాలికిన్॥ 735

వ॥ ఇట్లుబట్టవెరచి పరతెంచి హాలింగహాలింగయనుచు సరుచుచు తరుణిచేతి
పాలగిన్నెకుంగేలుసాపుచున్నకన్నియతండ్రిధిక్కరింపుచున్న యెడ
బాలామోచకు మోచకుమనుచునాక్షణంబతనవక్షము దెరచికరిదిగ భోగ

నాందుదుగ్ర పాసనాధుండై లోగొనుచుండెనప్పుడప్పుడుచుంజూచి తండ్రి
యాశ్చర్యపడుచుం బశ్చాత్తప్తుండై॥ 736

క॥ హహోయితెసుతాయని
వాపోవుచుగూతుగూడవచ్చిరయమునం।
బైపడిచేసాపగురుల్
జేపడినాపడుచుజొచ్చెశివుగర్భములోఁ॥ 737

గీ॥ ఇపుడునావ్నెల్లకొకపరియిందుధరుని
మీదజిక్కనకురులటుమిగులబెరుగ।
గత్తిరింతురుదృశ్యంబుగాదెయిదియ
ఘుదిధలంపంగగొడగూచిమౌగ్ధ్యమునకు॥ 738

దీపదకళియారుకథ

చ॥ అదియనుగాకకంచియనునంచితపట్టణమందునుండుదీ
పదకళియారునాముగుధ భక్తుడు గార్యముమిక్కుటంబుగా।
నొదవగనొక్కనాడుపొరుగూరికినేగుచుమార్గమధ్యమం
దదవదలైనశంకరునియాలయముంగనిదుఃఖితాత్ముడై॥ 739

ఉ॥ హరునకుదావుగాదిది మహాబలవంతులతోడివైరమా
పురుషునకెన్నడుంజెడకపోయెనురక్కసిబేసివల్లెని।
ద్ధరపయిడ్రుల్లనేసెఖరధామునీసోమునినొక్కకుత్తికై
తిరుగగనీడువెట్టిగొను దేవతలంగనుమూయకుండగఁ॥ 740

చ॥ అనయమునాయనంగునిననంగుని జేసెనుసార్వకాలముఁ
మునులనుగోచి పాతలకునోమగజేసెనుబుద్ధిజాలమిఁ।
దనుజులకొందరన్ప్రబలదర్పులజేసెనుదైత్యమర్దనుం
వెనుకకుమున్న కాలముననేలకుగోలకుదెచ్చెగావునఁ॥ 741

చ॥ అదియునుగాకశంభుడుగ్ర పాకరుడంచునుతింపవించున
ట్లదయతసర్వసంహరణర్ధిమరచింపుచునిండుచీకటుల్।
యొదిి వెడుకోననున్న జెడుబుద్ధులుపుట్టునుశత్రుకోటికిం
బదిలముచాలదాలయము పొదయియున్నదిరంగమధ్యముఁ॥ 742

ఉ॥ కోటయు కొత్తళంబులునుకొమ్మలుబద్ధవిరెండుచల్పులుం
గూటమువెల్పలఁ విరిగికుంభినిగూలిననట్లనందియుం।
జోటుదలంగిగోపురముసూచుచున్నదియెన్నిఖంగులం
బాటలజూటికిస్థితిప్రమాదముదెచ్చునుపేక్షజేసినఁ॥ 743

ఉ॥ మేనసగంబుగైకొనినమేనకపుత్రిక యున్నచోటునుం
గానగరాదుభీతిబతికాయములోనసలీనమయ్యెనో।
యీనిఖిలేశ్వరుండిచటనెన్నడునిల్చెనొనాటనుండియుం
బూనికతోదతమ్మళలుపూన్చిప్రచండముగానమిందులఁ॥ 744

చ॥ బహుజనకోటితోడి పగవాయకయుండియురక్షకాళిచే
సహితుడుగాకసర్వజనసాధ్వసకారకమైనయట్టియీ।
గహనమునందునిశ్చలతగాపురముండుటనీశ్వయుండెపో
మహినసహాయవిక్రమసమన్వితుడాత్మలనెంచిచూచినఁ॥ 745

ఉ। ఎంతటిశూరులైననసహాయత నీవిపినాంతరంబునం
గంతువిరోధినుంచుటయుగార్యముచిక్కినవేళశత్రులు।
త్యంతబలాఢ్యులైననసియార్పగజూతురుగానశంభు
న్నాంతముగాచియుండుటయుసాదువిచారమునాకుజూడగఁ॥ 746

చ॥ అనితనయింటగల్గుధనమంతయుదేరగబంచితెచ్చినఁ
ఘనమగురాతికోటయునగడ్తబొగడ్తకునెక్కగానుగో।
ట్బునరచియింపజేసియహిభూషణుగేహముమంటపంబునూ
తనముగట్టిశంకరునిదాపలశాంకరినిల్పివెంచియుఁ॥ 747

చ॥ పనస రసాలసాలములపాటల నింబ కదంబకజాలచం
దన హరిచందనాదివసుధారుహముల్ గుడిచుట్టులందుని।
ల్పెనుమరువంబు మాచియును బిల్వము శ్రీతుళసీదళసీదళంబులే
దినమునుపూజకుఁగలుగదేవునితోటలఁగాటివెండియుఁ॥ 748

ఉ॥ కొమ్మలుకొత్తళంబులునుగొబ్బునదీరిచిమీద టెంకిణీ
లిమ్ముగబన్నికోటపయినెక్కడజూచినబెక్కుజోటఛ।
త్రమ్ములు చామరంబులుబతాకలునిల్పినజూచువారికిం
గొమ్మలమాటులన్భటులుగు ప్తననున్నటులుండవెండియుఁ॥ 749

ఉ॥ నీటికిముట్టపాటయిననిల్వడుకోటనుజొచ్చిముంచగా
బాటగునూటగల్గునొకబావిరచింపగజేసి సేనకుం।
గూటికిదట్టుముట్టయిసగూడినమూకయువిచ్చునంచున
ప్పాటలజూటు సేవకుడుపాతరలందిడెగొల్చువెండియుఁ॥ 750

చ॥ ఇసుకయులగ్గదింపులును యీటెలుదూలములుంబిరంగులుం
గుసులుదుపాకికోవులునుకొంకులకోలలు నెత్తుగుండులుఁ।
వసులునువాటురాలుబలువంకలదుడ్డులునిప్పదుడ్డులుఁ
మసలకగూడవై చెవినుమాజినిశత్రులుభీతిజెందగఁ॥ 751

ఉ॥ అల్లముబెల్లముఁజమురునాకులుటోకలునిమ్మకాయలుం
జల్లులుబుల్లువస్త్రములమోపులుచాపలుబ్రీతితోడవె।
ల్లుల్లియుజిందపండుబెటులుప్పునుప్పునుమరీచరాసులుం।
గొల్లులుగాగనిన్నియునుగూడగవై చెనుకోటలోపలఁ॥ 752

ఉ॥ లావరులైనయోధులుదలారులుజారులుజాలువారమై
గావలివారలుపూజరులుగాదెలిచుట్టులద్వారపాలురుఁ
సేవకులున్నియోగులును సెట్టుఖుభట్టులుదివ్వటీలలో
నైవిలసిల్లుసాధుకులనందరనేలెనుశూలిగావగఁ॥ 753

ఉ॥ వారునుదానుగూడుకదివంబునురేలుసతండుభూరివా
ద్యారవమెల్లదిక్కులమహార్భటిమ్రోయగజేయుచుండ్ర బా।
కారముగోపగించి హరికంజజులైననునిక్కిచూడగా
లేరనిసన్నుతింపనవలీలగమించెనుకొన్నిఘస్రముల్॥ 754

ఉ॥ అంతటచేతనున్నధనమంతయుబోయినజీవికల్ప్రజా
సంతతికియ్యలేమిదిగజారిరికొందరువారిమారుగా।
సంతటనింతటందివియలారకయుండగనిల్పికోటయా
ద్యంతముదానునుంగతిపయాప్తులునెప్పటియట్లకావగన్ 755

చ॥ వసువశులైననాకడమవారునుబోయినభక్తుడొక్కడుం
విసునకవాద్యముల్దసదువీపునమూపునచేలరొంటిపై।
వెసనవరించియొక్కరుడువేపురుపెట్టయిమ్రోయజేయుచున్
వెసపురకిట్లుగావగనువత్తులుదీపగనూనెవిసనన్ 756

ఉ॥ ఇంకబురంబులోనిప్రజవెళ్ళినయిండ్లువిదల్చితెచ్చియా
మ్రాకులునక్కడక్కడికిమంటలువెట్టుచునెప్పటట్టుతా।
దేకువకోటచుట్టులనుద్రిమ్మరుచుండగగొన్నినాళ్లకా
మ్రాకులజాలముల్సమసెమందునకున్బొడగానరింతటన్॥ 757

చ॥ తదయకనిండ్లపూరిద్వరితంబుగవెంటులుజేసికాల్పగా
గదచనుగొంతకాలమటుగాల్పగగాల్పగబల్లుగట్టురో।
బుడకయులేకపోయినసుభోరుసగచ్చడమాదియైనక
ప్పడములుగాల్పసందునొకపోతయుజిక్కకపోయెనంతటన్॥ 758

ఉ॥ మించినచీకటింబగరుమెల్లనమెల్లనకోటజొత్తురో
యనుచుశిరోజరాజిజడయల్లితదగ్రమునందునగ్నిసం।
ధించినమందుచుండెజనీకరశేఖరుభక్తుడప్పునా
క్కించుకయైనభీతికలమెప్పటియట్టులకోటగాచుచున్॥ 759

ఉ॥ ఇంతటవేగుబొమ్మబలెనీశ్వరశేవకుడిట్టులుండగా
నంతటవెంట్రుకల్గమరియౌదలగాలుకరాగనంబికా।
కాంతుడుగంతుమర్దనపురఘస్మరుడాతనిమ్రోలయోగు
లభ్యంతరసీమగాచువిమలాకృతిగ్రైకొనివచ్చియిట్లనుఁ॥ 760

చ॥ సదమలచిత్తసాధుజనసమ్మతవృత్తమదియ్యభక్తదీ
పదకళియారినీదుదృఢభక్తికిమెచ్చితినిత్తునీకునే।
య్యేదిమదికిష్టమనబరమేశునకుంబ్రణమిల్లినాకునే
క్కొదవయులేదువిన్నపమొకండువినందగువిన్నవించెదఁ॥ 761

ఉ॥ ఈవిపినంబులోజివికియెందునుబొందనియాలయంబులో
నీవువసించియుండుటయనీతియిదెక్కడిపేదదైవమో।
యీవిధిగన్నులంగనగనేవినజాలజగత్కుటుంబినా
భావములోనకోర్కియిది భావజసంహరవిన్మ వెండియుఁ॥ 762

చ॥ కమలభవాచ్యుతాదులకుగానగశక్యములైనపెక్కుదు
ర్గమములగముల్శివామనకుగల్గనచ్చటవాసియీవనాం।
తమునవసింపనేలబదనవ్యవిమానముమీదనంచుధా
మముసహితంబుగాగబురమర్దనుగొంచునురాజితాద్రికిఁ॥ 763

చ॥ చనియెవిచిత్రమీతెరగుశంకరుమెచ్చిభజించిభక్తులెం
దునుదదనుజ్ఞనేదురు నూత్నవిమానమునంహరాద్రికిఁ।
వినియునెరుంగమీవిధమువిశ్వపతింగుడితోడగూడజ
య్యనగొనీచన్న వింతయనియర్ధనుతించిరిభక్తులందరుఁ॥ 764

చ॥ మదన విరోధిముగ్ధగణమాన్యుడు శైలజాధిరా
ట్పదయుగభక్తితత్పరుదపాకృత పాపుడనంగనొప్పుదీ।
పదకళియారివృత్తములుభక్తసభాస్థలి-స్మరించినం
జదివినవిన్నభక్తులకునన్నుతభక్తియుగల్గువెండియుఁ॥ 765

నాట్యనమిత్తాండికథ

క॥ వినుకంచిలోనమునునాట్య
నమిత్తాండియను భక్తుఁడతఁడొక్కదినం।
బునసిశునిదేవాలయ
మునకరిగియుఁజొచ్చియచట ముదముదిరుగుచుఁ॥ 766

క॥ దండితగజదనుజాధిపు
దాండవమూర్తినిమహేశుదాఁగనుఁగొనిభ।
క్తుండగ్గుడిపూజరితో
నొండెరుగని ముగ్ధయగుటనొగినిట్లనియెఁ॥ 767

క॥ వడుగయిదియేమిశంకరు
నడుమును విరిగినదిపాదనాశికంబుఁ।
దొడదాయనుంచబోయిన
పడువునబై కెగసికాన వచ్చెడుమఱియుఁ॥ 768

క॥ వంకరవంకరలై కర
పంకజయుగములునుగానబడుచున్నవిమ।
వ్వంకలునుబోయితనువా
తంకంబున్పొందినదిగదా శంభునకుఁ॥ 769

క॥ ఒకపదమిలమోచియుమో
వకయున్నదివంగి విల్లువలెదలయునుని।
ల్వకనొకదెసకొరిగినయది
యకటాజడముడియుపీడినదిముక్కన్నుల్॥ 770

క॥ నిలుపులుబద్ధగతిఁరె
ప్పలుపొందవుతం బలాకపఘిఁకిసీలా।
గిలనేలయయ్యెసీకుఁ
దెలియదుగాయనుడుసగచుదేవలుఁదనియెన్॥ 771

క॥ వినుముగ్ధవాయుదోషం
బనురోగంబిదిమిగుల ప్రబయాసకతముగొ।
బ్బునబరిహరింపకుండిన
గొనగొనిహరుమేనబెక్కునొవులుపుట్టుఁ॥ 772

క॥ ఈనొప్పిమాన్పగానీ
చేనవుసన నగుచుమందు సేయింపుమనం।
దానదిసర్యమునిజముగ
మానసమునసెంచితనదుమందిరమునకుఁ॥ 773

క॥ విసవిసజనియచటంగల
పసధనమంతయునుదెచ్చిభక్తుడుబూజా।
రిసమక్షంబుననిడిలుది
వెసగైకొనిశరణుమాన్పవెళంథునకున్॥ 774

క॥ మానిచితివేనివినునా
మాచినియునుసుతులునేను మానకనీకున్।
దీనిధిదాస్యము సేయుదు
మినియమోక్తినిసాక్షియీశ్వరుడుసుమీ॥ 775

క॥ ఎట్టైననిట్టిపుణ్యము
గట్టుకొనుమటన్నవాశిగానిమ్మనిభే।
ర్వెట్టియొకకొన్నిఘుందులు
గుట్టుననామిగపునూనెగూచిఁపొయిపయిన్॥ 776

క॥ యెత్తించిపొం
గువచ్చినదత్తరపడిదించివాయుతైలంబిదివో।
బత్తుడహరుమైనలదిన
విత్తగిలు దెవ్వులుపథ్యవిధితోనదవఁ॥ 777

క॥ అనితంబళి చెప్పిననాట్యాని
మిత్తాండారివినితదాధిష్టవిధిఁ।
మనసిజహరుమైదైలం
బునలేపనజేయ సేసియంతగమీదఁ॥ 178

క। బువిగలపుమ్మెతచివురులుకె
జివురా మెదపాకుపండుజిల్లేడాకుల।
నవకమువావియశాకును
నవిమొదలుగగల్గుమందులన్నియదినముఁ॥ 778

క॥ తెచ్చుచుబాకములిడుచొర
పొచ్చములేనిరతినినుకపొట్లములనొదల్।
వెచ్చగగాచుంబత్యము
చిచ్చెరకంటికినియొజ్ఞజెప్పినభంగిన్॥ 780

క॥ కావించిపెట్టుచునునత
డేవిధినొక కొన్నిదినము లేనియుసుఖం।
బావంతయుగానకతన
భావంబుననిట్లుదలచెభక్త్యోత్కటుడై॥ 781

క॥ ఎక్కడివెట్టితనంబిది
యక్కటకటయదవిలోనియాకునునలుపఁ।
ముక్కంటికెవులుమాన్పనె
ద్రక్కననేనౌషధంబుగాకజాణిగినఁ॥ 782

క॥ అనినిశ్చయించిభక్తుడు
దనప్రాణంబునకు సలుగుతజిని మహేశం।
దను బత్యక్షాకృతినా
తద్రమోలన్నిటిచెప్పమధతతులుంగొలువఁ॥ 783

క॥ మనసిజమదఁనుడానా
ట్యనిమిత్తాండినిగృపాసుధాంబుధిలోదే।
ల్చివినఁ మెచ్చితినడుగుము
మనీషితార్థమననదడః మాషతికనియేఁ॥ 784

క॥ సర్వజ్ఞశర్వశంకర
గీర్వాణార్చితపదాబ్జగిరిజాధవసౌ।
మ్మార్వాచనకశేబర
బర్వినదయనాదువిన్నపమువినుమనుచుఁ॥ 785

క॥ తావకదివ్యశరీరం
బీవిధిమువ్వంకలైనయిత్తెరగువినంగా వలతు।
భోగమోసహ
జావస్తయొనాకుదెలియ నాసతియిమ్మా॥ 786

క॥ అనివిన్నవింపవినినా
ట్యనిమిత్తాండికినిశంబుడమనాదినినా।
ట్యనిమిత్తమునేదాల్చిన
యనఘాకారంబు బుత్రకావినవయ్యా॥ 787

క॥ ఏమున్నునాట్యమాడం
గామదిరతిపుట్టిడమరుగమువాయింపం।
భూమిలయమొం
దెచరణాలోవ్యోమమునకునెత్త్రద్రుల్లెనుడుకులమెల్లఁ॥ 785

క॥ వినుతమహోద్రేకాన్విత
ఘనవేషాటోపమునసుగాకజహరిము।
ఖ్యనిఖిలలోకులుయడవడ
గనరాదయ్యెడలఁజడలఁ ఘట్టార్భటికిఁ॥ 789

క॥ గంటలమువ్వలరవళికి
గుంటతనయ వెరచితన్నుగూడగ।
మరిమిన్నంటెడుకరతాడనములు
గుంటుబరచిదిశలనవలకుందరమంగఁ॥ 790

క॥ గుట్టపుటూర్పులజలధుల్
గిట్టింబడబాగ్ని యారెగేలిగతులకుఁ।
మెట్టంబచఘట్టనసిల
యట్టిట్టెసీతిపథమునవలంబింపెఁ॥ 791

క॥ దిరదిరదిరిగినిలవది
క్కరులిరు నాలుగును జావకట్టన్రెళ్ళఁ।
ధరజాగిథక్కారించిన
గిరులారునునొండధూళికిందులదూగెఁ॥ 792

క॥ పొందుగప్రమదంబూదిన
గ్రిందజరత్కచ్ఛపంబుగిజగిజనానం।
గ్రిందజటపటుహతినర
వింద భవాండంబుతత్త్వవిసరముద్రుంగెఁ॥ 793

క॥ వడినాడఁభూషణఫణి
గడురోజన్నేత్రవహ్నిగనలజడలపై।
ముడిచినక్రొన్నెలగరగిన
దడయకయయ్యమృతధారతలదిగజారఁ॥ 794

క॥ విసువకదాల్చినబ్రహ్మ
దిసురాసురపరుల కతలదీరినపేరుల్।
మసలకయమృతవుసోకున
వెసనసువులురాల్చి శరణువేడుచుమరిఁయుఁ॥ 795

క॥ బొబ్బలువెట్టుచువార్చుచు
నుబ్బుసజతగీతతతులనొగిబాడుచునా।
గుబ్బుగనారతివేళకు
గొబ్బునరతిసాలగింపగురుహర్షమున్॥ 796

క॥ ఆరుదుప్రమథవరేణ్యులు
జూడంగాతాండవంబుసురుచిరముగనీ।
యాడితరూపంబెవ్వరు
వేడుకమైకంద్రుడువారివేడ్కోనుభవముల్ 797

క॥ అనియానతిచ్చియానా
ట్యనిమిత్తాందిని మహేశుడనురాగముతో।
దనపురికిగొనుచుజనియెన
తనచెరితమువిన్నముక్తిదప్పదుమరియుఁ॥ 798

శ్రీకాళహస్తికన్నప్ప కథ

క॥ శ్రీమద్దక్షిణకైలా
సామలనామమున కాళహస్తివెలయుద।
త్సీమాంతికమునబల్ల
గ్రామంబుదమూరనంగగలదప్పురిలోఁ॥ 799

ఉ॥ ఎప్పుడు బాయకుండు పరమేశ్వరభక్తిపయఃప్రయోధిగ
న్నప్పయొకప్పువేటమెయినాటవికావళి గూడిపోయితా।
జప్పుడు సేయకొక్కతరుసన్నిధిదాపుననుండు వేళక
న్నెప్పలుప్రాల్పజెప్పవెదనందరతో జనుదెంచినంతఁ॥ 800

చ॥ హరుడుతపస్వివేషమునసాతనిముంగలనిల్చియంతసు
స్థిరమతిజొకమందునిచిశ్రీకలశస్థివారిధారబా।
సురముగ దోచిఫాలమునవొప్పగభూతిధరించిపుత్రయా
తెరపునబొమ్మకాంచెదవు శ్రీవనిజాంగముదివ్యలింగముఁ॥ 801

క॥ అది ప్రాణలింగము సుమీ
విదితంబుగ నీకు నన్న వినిలేచి ముదం,
బొదవిన మదిన లుదిక్కులు
వదలముగా జూడ నొక్క ప్రాజ్ఞ వెరవున్నన్॥ 802

క॥ ఆకాలి త్రోవనాతం
డేకాంగి తనేగి శరంబు పేక్షించి భళీ,
నాకలని క్కముయయ్యొగ
దాకంబే బేశికంటి ధన్యుడనైతిన్॥ 803

క॥ వాయువమౌక్తిక పావ
కతోచనుగను గొంటి మిట్టిలోకో నిజం,
బై చెల్లె నాకు గలగా
నాచక్కటి గంపగొంచునరుగ ఫలించెన్॥ 804

ము॥ అనుచుం గన్నప్ప దేవుడీశునకు సాష్టాంగ ప్రణామంబున
య్యనగా వించియు తండె పోసిజము మత్ప్రాణేశుడీ యీశుని వనము ఘ్య
బుననుంచి చనగా నాయంబే నా ప్రోలిం,
గొనుచున్ వేచనిపాక గట్టుదునునంకో
చంబుగాకుండగన్॥ 805

ఉ॥ రాసని నెట్టు కొట్టినను రాజకలాపుని బుజ్జగించినె
ట్లైనను బట్టి వేదు కొనియైనను బుద్ధులు జెప్పియైననే,
మైనను నిచ్చి మోలబడియైనను పల్లెకు గొంచువోకనే
బోననిముగ్ధభక్తుడహి భూషణుతోనను నిక్రమంబునన్॥ 806

సీ॥ ఇక్కడ దయ్యడవిలో నొక్కండును సుండగత మేమి చెప్పవేకాలకింత
గొరగులు మెత్తపత్రిరిపూజ సేయంగమరులెత్తివచ్చితో మారవైరి,
యేవిధి తంబళ్లతో పాదపుటచితోరత చెప్పుమల్కచక్కంగ దీర్చు
వరుసనందడి ద్రొక్కువడలేక సిరిగిరి విడిచి వచ్చితివో విపినమునకు॥ 807

గీ॥ గాకమాదరచెన్నయ్యఁగలసితనుచు
నిన్ను వెలియనవచ్చితో నీకునింత।
వలపటికినొక్క వనితగా వలసివచ్చి
తొంటితపమిష్టు సేయంగ దొడగితివియో॥ 808

చ॥ పలుమరు నీవు నంబబడి వళ్లకఁ ద్రిమ్మరలేక దాగగా
వలసితొలంగివచ్చితివొ వారిజగర్భుడు తొంటికై వడిన్।
మెలకువదప్ప వేట మెయి నేడు నుశిక్షయొనర్పవచ్చితో
మలహర నన్నుఁ బ్రోవనసమాదరణంబున మెచ్చివచ్చితో॥ 809

ఉ॥ ఎచ్చటనుండి యిచ్చటికినేగెదు నీ బ్రతుకెట్టులీవనిం
బచ్చుగజొచ్చి యెన్నికకు మాసమునయ్యెను నెక్కు గిబ్బని।
న్నిచ్చటఁ ద్రెళ్లగావైచి యెక్కడికిన్ బరువెత్తెఁ జెప్పనే
జేచ్చెరఁబట్టి తెచ్చెదను శీఘ్రము శీతమయూఖశేఖరా॥ 810

క॥ ఒదలసగము గొన్న గజయు
యడవడగనరాదు మాటలెన్నియు నేలా।
యెదరైన నెవ్వరును నె
క్కడివారెవ్వరిక మేలుగాలము సరియే॥ 811

గీ॥ కటితటంబున గట్టిన గోచిపాత
నొలుపబడితివిట్టులొంటితిరిగి।
చంకబొక్కసముసుసడలినలదికనైన
కొండలందుదిరుగనుండువీవా॥ 812

చ॥ ఉరగములస్మదంగంబులనుండునసంఖ్యమునీవనిన్వసి
చరులునినుం గనుంగొనిన జావగనే యుదుటెంటికింబరా।
త్వరయిటులుండమాయెరుకుపల్లెకువచ్చిననెల్ల సౌఖ్యముల్
వరుసగగల్గునెట్లనిననాగవిభూషణనిన్ను నెప్పెదన్॥ 813

క॥ అడవులనుచిరయలపా
లొడిపిలిపాయసముతేనెయొడుముల సేతుల్।
కడుమంచివెదురుటోగిర
మెదపకమాయిండ్లనుండునివి యెన్నండుఁ॥ 814

వ॥ మరియునట్లు గాక మీమనంబునకునభిమతంబగునేరుచులుంగరగుడ్లుదర చుగలవీవిపినంబున బ్రెవులుమాడంజావనేల చచ్చిమీదవచ్చుఫలంబు పుచ్చుకొనువారెవ్వరు దేవాతావక చరణంబులకు శరణుజొచ్చెదనిచ్చట వాసిపదంగదే యనుచుంబాదాక్రాంతుండై నంగనియాకంతుసంతాపకారి వినినియట్లమిసిమంతుండుగాక మూకభావంబున నున్నగన్నప్పతన మనంబుననిట్లనివితర్కించె॥ 815

ఉ॥ ఎన్నిదినంబులుఁబలెమహేశునికన్నములేకయాకటఁ
బన్నముబడ్డవాడొపురభంజనునూరకసారెకున్జెవుల్సన్నెలుబో
వజీరబనిలేదుసదామిషమూలకందముల్
కన్నమునుంగదెచ్చియిడిక్రమ్మరబిల్చెనగానిబల్కునే॥ 816

క॥ అనిమనసిజహరనాహా
రనిమిత్తముభక్తవరుడురయమునవనికిం।
జననప్పుడతనియెదుటఁ
గనుపట్టునుదనుజులుమృగకాయంబులతోఁ॥ 817

వ॥ తన్మృగవృత్తాంతంబెట్టిదనినా॥ 818

సీ॥ అతిసౌందర్యమహాకాయులను దైత్యవర్యులుజీమూతవాహిసుండు
శిబియుగీర్తిముఖుండుశివునకుదమ మేనులపిఁంపనేరకయన్యనిధుల।
దేహముల్ చెగటార్చెసాహసయుతులు నాసవిశేషకీర్తిబాజనతగాంచి
వోయిరాగతిమాకుబోవంగనేలని హరుగూర్చిబాసతవంబాచరింప 819

గీ॥ హరుడు ప్రత్యక్షమై దైత్యవరుల మెచ్చి
బ్రహ్మవిష్ణ్వాదిదేవతాపదవులైన
స్వర్గ మోక్షంబులైన ననుసరగనిత్తు
నడుగుమనవుడు వారు సాష్టాంగమెరగి॥ 820

సీ॥ మా జలంధరుని చేమానంబు వోలనిసియా జనార్దను పదంబడుగనేల
మా గజాసురుని చే మడసిన వాగీశ్వరత్వంబు మాకు గోరంగనేల।
మా తారకుని చే విధాతత్వమొందిన యింద్రత్వమాసింపుటెంతమాకు
అట్లనుగాక వ్యాఘ్రాంధకాద్యసురులు పగతులైనీ చేతబడసినట్టి॥ 821

గీ॥ ముక్తి నీ చేత భక్తియై ముక్తిగొనుట
చోద్యమే పెంన లొండేలయా ద్యమ
హితదివ్యముగాంగ దేవాదిదేవ యనఘ
విన్నపంబొండు వినవయ్య విశ్వనాథా॥ 822

మ॥ వరమొండొల్లము మా శరీరములు దేవా మీకు నాహారమై
పరగంజేయుట యొండెకాని యన ఘాలాక్షుడా దైత్యులం
గరపద్మంబుల డాయబిల్చికొని వేగంగా శహస్త్యంతిక
స్థిరమీరల్ మృగజాతి బుట్టుడు మహాధీ దండొకండచ్చటన్ 823

క॥ మిము జెండి వండియా మాం
సము మా కొసగంగ నతని సద్భక్తికి మే।
మమితోత్సాహిత సాహా
రముగా మిముస్వీకరింతురయము సజనుడా॥ 824

క॥ అని హరుడానతిచ్చిన
వినిదనుజులు శహస్తివినస్థలులం।
జనియించితమ్మునెవ్వరు
గనకుండ నెమ్మలగుచుంత గన్నపగడకట ॥ 825

క॥ డాయంగవచ్చినంగని
యాయయ్యయుహర్షమొందియామృగములదా।
నేయంగనవియునసువుల
బాయగనయామిషంబుబక్వము సేయన్॥ 826

క॥ చిచ్చరకోలలుగ్రచ్చర
దెచ్చియొకటిమీదనొకటిదిరముగగొలిపెన్।
వెచ్చులపుట్టగద్రచ్చగ
జచ్చుపొడమెదానగాలిచెంజవిగాగన్॥ 827

వ॥ అదియట్లనిన॥ 828

సీ॥ మంచిమాంసంబుశోధించిపంచినమాడ్కి ఖండించిపుడకలకాడగ్రుచ్చి
నిప్పులపైద్రిప్పిద్రిప్పిపాకంబుగాద్రేల్చిమూర్కొనియునుద్రేలకున్న
మంటకడ్డముపట్టిమరియుబక్వంబైనజవిజూచిదొప్పలుసంతరించి
చిరుతయుప్పుపొంబుచ్ఛిద్రంబు మొరకునుగారాకుగాకుండగూరజేసి॥ 829

గీ॥ చూచియింపారిసొంపారి సొబగుమిగిలి
యున్నబిల్వశాఖలుగొన్నిగోసి
తనదుజుంజాతతులమీదనునిచికొనుచు
నరిగెమొగలేటికాయయ్యయరిగియందు॥ 830

గీ॥ రెండుపుక్కిళ్లతోయముల్ నిండబట్టి
యడమచేజాపి శరములుబిడికిలించి।
యున్నకరమునబొలనించియున్నదొప్ప
నవధరించుచు కన్నప్పదిపుటవచ్చి॥ 831

శా॥ చెప్పంగాలునదొంటిపూజదొలగించన్నోటిలోనీరుగన్నప్పం
డప్పుడుమజ్జనక్రియమహాహర్షంబునంచీర్చెబా।
గొప్పంజుంజురుమౌళి పత్రములు పూజోల్లాసిగాజేసిచే
దొప్పన్దెచ్చినమంచిమాంసమొసగెన్దోషాధిరాజ్మౌళికిన్॥ 832

క॥ అనయంబునిట్లుగన్న
ప్పనిరగ్గళభక్తిబమధపతిగొల్వంగా
మునుగొల్చుదపసియాభో
జనములుగుడిలోనగాంచిసక్రోధుండై 833

సీ॥ అపవిత్రమయ్యెశివాలయంబని నవ్యపంచామృతంబునబంచవదను
సదనంబుతోగూడస్నానంబుగావించి పాదోదకములనుపరమభక్తి
వేదోక్తగతిజల్లివెండియుబూజించివేగుండిన్లేంచ్చునివిధముగాంచి
నేగినదపసియుద్వృత్తుడై యక్కటయెట్లుచూడగవచ్చునిట్టినిష్టబూజ
చెప్పగాలబోద్రోచిపుక్కిటి 834
నీటిమజ్జనంబునెరయదీర్చి
యెంగిలైనమాంసమెన్నంగనైవేద్య
మిచ్చుచున్నవాడుహెచ్చిపీడు॥ 835

ఉ॥ ఏనుదపస్వినిందుమృగహింసుడుయోగ్యుడుగాడుపీనితో
మానకనాకుబోరననీమానినద్రోహముసంభవించుము।
న్నేనుగునొక్కలూతవధియింపదెయిచ్చటమచ్చరంబున
న్నేనునునేడుపీనిగడు నేర్పుననూర్పులకట్టిబాపెదఁ॥ 846

వ॥ అనుచునతండాదంతిదంతువాయసంవాదంబెట్టిదనినఖండశశిమండనుం
డెండంగాలెడుచెలదియఖండాకండపరశునుపరిభాగంబునందనతంతు
సంతానంబునకుంజుట్టునుం జుట్టినక్రమాకులం బ్రాకినతృణగుల్మలతాప్ర
తానంబునంబు లాధారంబుగావించికుని కడునిల్చిమంటవేదియుంగ
పోతంబులునుం విరచించితదగ్రంబున శిరంబుత్పాదించి ద్వారబంధం
బులుసోరణగండ్లునుం బోరుతల్పులునురమ్యంబులుగా నిర్మించిపరపుం
దప్పనిగొప్పకరపీరముకుళంబులనేకసంఖ్యంబులాడుగేహాళబంధంబు
లునుసంధించి శతదళదశశతదళ కమలరాజివిభ్రాజితప్రభూతపూజా
బంధబంధురానేకరచనానిచయంబుగావించి చెలందిత్రిసంధ్యలగానం
ధకారిననేకభక్తితాత్పర్యంబులగొల్చుచుండెనాసమయంబున॥ 837

మ॥ కరియచ్చోటికివచ్చి తంతురచనాకౌశల్యముం గాంచి కో
పరసావేశముతోడనీశ్వరునిపై బాదుట్ట సంధించెనే।
పురువోయంచు నిజక్రవచ్చలన సంభూతోరువాతంబుచే
హరుపైపాదురు వోవదట్టి ఘనతుండానీతపానీయముల్॥ 838

చ॥ హరుసభిషిక్తుజేసికరియౌదలదెచ్చిసకల్వాలుంసితాం
బురుహములంబురాంతకుని బూన్చిత్రికాలమునిట్లుగొల్వనా।
తురమతిలూతమత్కృతివిఘాతమునొందగ జేయుద్రోహినే
నరసివధింతునంచుగుడికంతటనింతటబూన్చియుండగన్॥ 839

గీ॥ గజముచనుదెంచిగోపించుకరణిగాంచి
తంతువాయంబుదన దానియంతరంబు।
గొంతయైనను జూడకదంతికరము
వెంటదలకెక్కి దొలిచియాద్వీపముంజంపె॥ 840

ఉ॥ ఎప్పుడుగాలకంధరుడహర్పతికోటి సమప్రభుండుగ
న్నప్పవిముగ్ధభావముననన్యభక్తియునిస్పృహత్వముల్।
జెప్పకజెప్పినట్లెరుక సేయదలంచితపస్విప్రమోలదా
నెప్పటిలాగు శూలిధరియించెను మోమునమూడుగన్నులున్॥ 841

క॥ అందునొకకంటనుదకం
బందంద్రసవింపుచుండహరుడుండగనా।
కందర్పహరునిమీదను 842
తందరసుతుడటకువచ్చితగనీరుమిరెన్॥

క॥ తలపైపత్రిరిహరుపై
దులిపిపలలపూర్ణమైనదొంతిశివునిముం।
గలనిడియర్పింపదృగ్గలములు
పత్రిముమునింగి గారగదొడగెన్॥ 843

వ॥ ఇట్లుగారుకన్నీరునిలువంగన్నప్పహిభూషణునకెత్తించిన యంతర్ధార
యుంటోలె మంగళంబై చెలంగెనట్లునుంగాక పిశంగతుంగోత్తమాంగ
రంగంబునం బొంగుగంగాతరంగిణీమృగాదపాదాహతిందొలంగిపాదో
దకంబై మతంగజభుజంగనపాంగోదకంబులింగోదకంబై యిట్లుత్రివి
ధోదకంబులుం ద్రిపణయనుమేనప్రతిమలంబై యొప్పెనప్పుడు బ్రసా
దికిం ద్రివిధూదకంబును బొందబాడియకదాయనంగసంగవైరిసర్వాం
గంబులుం బ్రుంగుండగుచునుండెనప్పుడు॥ 844

క॥ అగ్గలమయ్యెనుకన్నీ
రిగ్గజదనుజాంతకునకునిఖనోయనుచుఁ!
దగ్గరినేత్రముగనుగాని
బెగ్గిలిగన్నప్పశివునిపేర్కొనిపలికెఁ॥ 845

సీ॥ కటకటాయిదియేమికర్జంబుగలిగెనోనిటలాక్షనీకంటనీరుగార
నిందవినిగౌరినీరైననాడును దడిగాదునిన్నుసుధాకరాంక
జనకుచేదనయునిందునిమించు నప్పుడునేడ్పునెరుంగవహీశభూష
చీరచించుడువిప్రపారమారడిబెట్టకారింపగన్నీరు గానవభవ॥ 846

గీ॥ రాలరువ్వంగగన్నీరురాదునీకుమన్ను
మోవంగ రాలదుగన్నునీరు
పరసతికిగాగభంగంబుపడెడువేళ
రాలవశ్రులునేడేలరాలెనీశా॥ 847

క॥ అనయంబున్నిట్లునేడ్వ
బనియేమీయాలిసుతులబాసిదసవులం
జనవలసెననుచునేడ్చెదొ
ఘనలోకములొకడుబ్రోవగావలెననియో॥ 848

చ॥ మఱియునునాకటింగడుపుమండగనుండగలేకనేనినుఁ
మఱచెదనంచునేడ్చెదొవసంబుగసృగరాజియాగినఁ
వెఱచెదనంచునేడ్చెదవొవేసవిసీవనిపాటకోవ
నరిమురిబల్లెకుంజ నితినంగదలంచుకనిట్టులేడ్చెదో॥ 849

గీ॥ చెడ్డపురువుముట్టజీవంబుపోకకు
పొగిలిపొగిలికంటబుట్టెదేని
సిరుగారసిట్లునీవేడ్చెదోహర
కలదెనీకునేడ్పుకారణంబు॥ 850

చ॥ కలిగినజెప్పవేయనుచుకౌంగలిశంకరునప్పళించున
ప్పలమునుగంగనేమియిడబుత్తుడనేగలుగంగనంచున
శ్రులుదుడుచుతాశివాయటులఁజూచినసీసరిలింగముల్నినుం
బలుమరు నవ్వరాతనులుబాసియు బాయటంచు నాత్మలఁ॥ 851

క॥ ఈరీతిబల్కి పడియును
నూరార్చుచునెవ్వడేటి కూరకుతంత్రి
యూరకునాప్రాణేశా
యూరకునాయన్న యనుచునొనబడబల్కుఁ॥ 852

గీ॥ ఉమ్మరికెయింతయేటికిసుడుసుమనుచు
రొమ్మునమశంబునేత్రోదకమ్ములొత్త
నెనగుముగ్ధతకంటిలోకసవుగాగ
దాసతలపోసిశోధించు తన్నయనము॥ 853

ఉ॥ ఆంసుపులంగపర్దిసదలాంబకషమునెత్తిపట్టియా
లింగముకంటిలోనెరసులేదుగదాయనికానమూదునా
ల్కంగొనిగ్రుడ్డుపైనివుడగ్రక్కునబెట్టుసుమీదయాపదా
నంగటిచీరదోగినమసంబునగుంచుచు నుండుపెంచియుఁ॥ 854

క॥ కనుగొల్కిఁదనదుప్రేలిడి
గొనకొనియె త్రిననుగనుంగొనగారుజలం
బనికడకనా త్రినంగొ
ల్కిఁనగారుందొంటియట్లుకీలాలంబుల్॥ 855

క॥ కొలుకులు రెండును రెండం
గుళులనదుమనేత్రమెల్లగొలుకులగతియై
జలజలజలములువొలుకగ
గొలుకులనాకన్నునదుమగూడంగదలఁ॥ 856

క॥ పింజిచ్చిగారుచుండగ
నంజూచుగన్నప్పహరుదృగశ్రుజలముని
ల్వంజేయకకడుపొగలుచు
ప్రాంజలియైమ్రొక్కిలిడుచుబడిబడిలేచుఁ॥ 857

క॥ ఆకటకటాయనుహరుజూ
టుకజుట్టుకతిరుగుభ్రమనిటునటువోమదిఁ
వికలతనొందున్గన్నేటికి
గారణమరయునురియుదెందములోనన్॥ 858

సీ॥ ఆనందబాష్పములని వితర్కింతునా హర్షచిహ్నంబులేదాననమున
గరుణాకటాక్ష వీక్షణవారియందునాజల్లనై యుండవుష్ణములుగాని।
ఘర్మజలాసారకలవుమ్మదమెయన్నగన్నులబొడమునేఘర్మజలము
దుఃఖంబు ప్రేరేపదొరగునీరందునా రెండుకన్నులగారకుండుటెట్లు॥ 859

గీ॥ గ-టినేమేని రోగంబుగ్గలబోలు
దప్పవోకయొమరికోడిరెప్పవిధమొ
నొవ్వియోపొరగప్పెనొపువ్వుగంటి
పోటోతటిగన్నొమాదయోబుద్ధిదలప॥ 860

గీ॥ మైలయోయీవిధంబుదుర్మా నగతియు
కాకయొండొకయక్షిరోగంబొపేని
కేమిచేయుదుమందుమాకెరుకలేదు
నామనోనాథనాయన్ననాదుతండ్రి॥ 861

క* ముక్కంటివనుచువెరతురు
నిక్కంబుగనీకుద్రిభువనీజనులిటునీ
కొక్కెడచిహ్నముబుట్టిన
లెక్కింపనెసురలునిన్నులేశంబైనన్॥ 862

క॥ నీకంటిమంటమడసిన
యాకాముండాదియైనయర్చవరులెల్ల
న్నీకంటివార్తవిన్నఁగ్రీ
కంటన్నగుచునీకు గీడుదలపరే॥ 863

గీ॥ ప్రాణప్రదమైనతలపైన బాసిపోదె
యంగహీనులగన్నంతసంగనలకు।
రూపవంతుండవిపుడుగురూపివైన
పల్చగాజూచినవ్వరెభక్తులైనబసవత్రైసులేదు॥ 864

క॥ మునుహరికినయనమొసగిన
మనసిజహరుమహిమ యెందుమదసెనొకొపొలం।
బుసనాబులుమృగములగొ
న్ననలుపుపుత్రిల్లినామునంబెట్లోర్చుం॥ 865

ఉ॥ ఎవ్వరితోవచింతుదుదినెవ్వరుయేమియొనర్తురాత్మలోనె
వ్వ్యాధినింతవంతధరియింతు ధరింపకనేమిసేతునిం।
కెవ్వ్యాధిబోదుపోకమరియేమనియీదెసజూతుమాటలింకెవ్వియునేల
మందుబరమేశునికంటికినేనెరుంగదున్॥ 866

వ॥ అనిహర్షించి॥ 867

క॥ నీకంటికిమందగునే
నాకంటికికంటెమిగులనవనతభక్తి
న్నాకన్నుమందువెట్టెద
నీకంటంగారునీరునిలువంజెలువా॥ 868

వ॥ అనికన్నప్పదనకన్ను కనుగీటినంతలో భల్లంబునంబెగిల్లించి పంవదను కంటిపైదనకన్నుసమర్పించెనప్పుడు॥ 869

శా॥ ఆనేత్రంబునగారునీరుడిగెదేవాధీశుడాకంటినీ
ర్గానవ్వచ్చినజూచిమందహసనాభ్రాజన్ముఖాంభోజుడై।
యానిష్ఠాపరచక్రవర్తిదనకన్నర్ధేందుకోటీరుక
న్నుఁనైక్యమ్ము బొందియుండుటకు నాహాపుట్టితానిట్లనుఁ॥ 870

క॥ శ్రీకంఠునిదాకంటికి
జేకొన్నసదౌషధంబుచేరువనుండఁ।
నా కేలవగవననితన
డాకంటికిదాడిపెట్టెదగ్గరితెగువఁ॥ 871

క॥ తనజెప్పుగాలశంకరు
గనుగొనకుంగురుతుగాగగదియించిమనం।
బునశంకలేకడాక
న్నునుబెరుకగపోవగామనోవేగమునన్॥ 872

శా॥ అత్యద్భుతనిజప్రచారుడుహరుండాసక్తిమైనత్తరిం
బ్రత్యక్షాకృతినిల్చిపిల్చిభళిరామాయన్నకన్నప్పయా।
కృత్యంబేటికినంచుచత్కరములత్తంజేతులంబట్టిన
న్నిత్యుంగన్గొనవచ్చెగన్నపకుదృష్టిరేజముందేజమున్॥ 873

గీ॥ హరుడుగన్నప్పచేగొన్నయంబకంబు
మరలనిచ్చెనుయాకింటిమారుతనుడు।
కన్నొసంగెనొయనగనాకాలకంఠు
సవ్యసయసంబునిరునాక్షణమసిలిచ॥ 874

ఉ॥ కన్నపకన్నులేహరువికస్గపయాహరుకన్నుదమ్ములే
కన్నపదేవుగన్నులటుగామినిజంబగునేనిదెల్పయా।
పన్నగభూషుకన్నులగబంధములుబ్బినయట్లయిప్పడీ
కన్నపకన్నులందొరగుగారణమేమిసహర్షబాష్పముల్॥ 875

చ॥ హరుడుపురత్రయంబులదురంటగజూడగమూడుగన్నులం
దొరగినవారిబిందువులునూత్నవిభూషణభాతిదాల్చెనా।
నరుదెకృపాసమన్వితదృగంతనిరంతరనిస్సరజ్జల
స్ఫురణముచి త్రహర్షణమునుబొందగజేయుటయెల్లవారికిఁ॥ 876

ఉ॥ అంతటనంతటఁసురసురాగ్రజముఖ్యులుమ్రొక్కుచుఁభయ
భ్రాంతతమస్తకస్తలవిరాజితహస్తసరోజులౌచుద్రై।
యంతపచోమచర్చికలసద్ద్రిబశంసలుసేయభూనభో
భ్యంతర మంతయుఁ మునుగనానాధక్కలు మ్రోయుచుండగఁ॥ 877

గీ॥ కుసుమవర్షంబుభూమిపైగురియుచుండ
బ్రమదులొప్పగగన్నప్పభక్తిగతికి।
హరుడుప్రత్యక్షమగుటయునచటమున్న
పొంచుకొనియున్నతపసిహర్షించికాంచి॥ 878

గీ॥ మ్రొక్కిగన్నప్పదేవునిమ్రోలనిల్చి
యతనిసద్భక్తిమార్గంబునభినుతించి।
నీకునెగ్గుదలంచిననీచునన్ను
గావిరక్షింపుమనిబల్కెఁగరుణబుట్ట॥ 879

చ॥ శివుడనసీవనంగమరిజెప్పఁగనున్న దెభేదమిట్టిమా
గ్ధవిభవముఁ మహత్త్వమును సంచితసాహసగౌరవంబుని।
బ్బువినరులందు గల్గమి ప్రభూతమశాస్త్రదాగమత్రయీ
నివహములందునెందయిననెట్టనఁ దుమెయిట్టిచిత్రముల్॥ 880

క॥ నల్లవొనల్లవోయనుచున్బిల్లపతింద
వసివొగడనివ్వెరపడుచుం।
దల్లిభవానియుగనుగొని
బల్లవితమనస్కుఁడగుచుభక్తుడుభవుడుఁ॥ 881

వ॥ అన్యోన్యనిరీక్షణంబుసేయుతఱింబరస్పర నయనంబులొక్కనవత్రైదొరసి తెరసియొండొంటితోనంటిచేకొని యొండొంటిచూపులొండొంటిలోపల చొచ్చియైకమత్యంబువడసె పంచవదనుకన్నులుచంచురేని కన్నులతో డునీడలోకాకలో కేశుకన్నులుకన్నప్పకన్నులనయిదోళ్లో మరియునీకర కంఠుకన్నులుకన్నప్పకన్నులకు గావించినమించుటద్దంబులోలేకకన్నప్ప కన్నులుపన్నగధరుకన్నులప్రతిబింబంబులో యట్లనుంగాక భవునయ నంబులుకన్నప్ప నేత్రధరిత్రీజలంబులబాయు కొమ్మలోయదియునుం గాకకన్నప్పకన్నులు శంకరనేత్రగుప్తాంకురంబులొ వెండియుఖండ పరశునేత్రంబులుకన్నప్పనేత్రనాళికంబులులోకనాయకాలోక నానోక హపలంబులోపౌనఃపున్యంబునంగన్నప్పకన్నులువియన్నదీధరునికన్ను లయి నీలగళుకన్నులుకన్నప్పకన్నుఁ గనుపట్టుయన్నాళ్లుంగన్నప్ప నయనాంబుజంబులోకాకయన్నాళ్లుశంకరునేత్రపంకజంబులోయననను వుగా దొల్చియుండెనంతియకాదు॥ 882

చ॥ అనలవిలోచనంబునకు నవ్వలిక్రిందట తుండుఛాయసీ
శునినయనద్వయింబగులజూచెడుముగ్ధునిదృగ్యుగంబుతో।
జెనగొని నాలుగయ్యెపురభిదర నేత్రములట్లనాలుగై
కనబడెనీశుదృష్టిబెనగఁబడికన్నప రెండుకన్నులుఁ॥ 883

ఉ॥ అన్నెరికన్న పేశ్వరుననన్యగ వీక్షణలొచుదమ్ము దా
రున్న తితోడ జూచుకొనుచున్న తెరంగరయంగనప్పుడా।
ప్పెన్నిజదృష్టిచే ద్రిపుటి పేరడగించిని జైక్యసిద్ధిగై
క్కొన్న యఖండచింతయనిగూఢత రెండయియుండె నానిలన్॥ 884

క॥ నాలుగుకన్నులకాంతిన్
ఫాలవిలోచనముకాంతిపలియించెనికం।
గాలునెయేగతిజూచిన
నోలిపురత్రయముమగుడనుద్భవమైనన్॥ 885

గీ॥ చెరుకువిలుకాడు నెమ్మేనుమరియుదాల్చి
మచ్చరించినగాలుండుమదముదిప్పి।
క్రమముదప్పినదొల్లింటికరణివారు
గాలుదురెశూలియేకంటగడగిచూడ॥ 886

క॥ యుగయుగములనిటపైయా
నగధరుడేకంటజూచినంగాలునెయి।
జ్జగములుమున్నికన్నున్నగజాసురుహరుని
నుగ్రనయునుండండ్రే॥ 887

ఉ॥ అన్నియునేలనాటికిబురారికిపన్నుగయీదయాంటకం
బున్నశిరాలువిందునకునొప్పునెచిత్తముచిత్తజారికిం।
గన్నపయీవిలోచనముకాలమునండగ నుండనీశుభూ
భృన్నిలయుండులోనగునె పెద్దయు వేడక భ్రూణహత్యకున్॥ 888

సీ॥ నాదేపినాకికినయనంబుగల్గినజూచునేనిమ్మవ్వసుతునిచావు
హరునకీయమృతయాక్షిమున్నుండిన నణచుచేనంచెన్న యక్షియుగము
నీనేత్రము న్నిశుడెఁసినకాలుని బోవంగనిచ్చునేపుట్టిదొడుక
సీయక్షిదొలియున్న వేయునసేటికిహరుడుదయాకరుండనగమనడె॥ 889

గీ॥ యితనినేత్రంబుమున్నున్ననిందుమౌళి
యధికసౌందర్యయుతఁడునానవనిజనఁడె।
యిట్టినేత్రంబుమున్నుగన్పట్టియున్న
నెట్టికాంతలమెచ్చునేయీశ్వరుండు॥ 890

ఉ॥ కన్నపనేత్రపంకజముగల్గఁగఁజేఁడుసర్వసౌఖ్యసం
పన్నత నుండెగన్నప్రవిభాస్వరపాదముపాదరక్షసో।
కన్నిజభక్తవత్సలునిగానుతియింతురుకంతురుకంతువైరిని
న్నెన్నుగచెప్పసోకిజనసేవ్యతజెందెను మౌళిచంద్రుడుఁ। 891

శా॥ ఈ చెప్పించుకదన్నుసోకుటగదాయీగంగదాతీర్థమై
భూచక్రంబుననన్నుతింపబడియుంబూర్వంబునఁబ్రహ్మదా।
నీచెప్పన్నగనుంగొనండెగిరి జాధీశస్ఫురన్మస్తకం
బీచెప్పిఁడు దాల్పబట్టి విభుడయ్యెఁదేవతాజాతికిఁ॥ 892

క॥ హరిగాననిచరణముగల
హరుభక్తులపాదరక్షహరిసూనుడుదా।
నరసికనలేనిశంకరు
శిరమునకాభరణమయ్యెచిత్రముగాదె॥ 893

ఉ॥ చెప్పెడిదేమియీయెరుక జెప్పుమహత్వముచిత్రరూపదం
బప్పుడుసోకశూలిభువనావలియందుప్రసిద్ధుడయ్యెఁసే।
యొప్పులకుప్పవుక్కిటపయోకిణముల్దడియంగబట్టముఁ
ముప్పురముల్జయించినమనోభవశత్రుడునిత్యుడౌటయుఁ॥ 894

గీ॥ ఇతనినిర్మాల్యముధరించియిందుమౌళి
నిర్మలుండయ్యెనితనివినిర్మలప్ర।
సాదభోగంబుకతనునుజననమృత్యు
రహితుడయ్యెనుగిరిసుతా సహితుడీలను॥ 895

తే॥ మృడుఁడు కన్నప్ప వేషంబుఁ గుడుచు నాఁడె
వేదశాస్త్ర వివేక వీథిఁ గడచె
హరుఁడు గన్నప్ప యుచ్ఛిష్ట మారగించి
విధినిషేధాద్వయాతీత వృత్తుఁ డయ్యె॥ 896

గీ॥ లింగదేవుండు గన్నప్ప లింగిగాన
నంగమంతయు నత్యుత్తమాంగమయ్యె
హరుఁడు గణపాలు చేతిలింగాంగి యయ్యె
నంబి చే భక్తుఁ డయ్యెఁ బినాకపాణి॥ 897

వ॥ ఇప్పుడే కన్నప్ప చేత సన్నుత సర్వాంగ ప్రసాదియయ్యె నన నంగశాస
నుండని యనేక ప్రకారంబుల భక్తానీకంబా కాంక్ష వినుతింప జగజ్జనంబు
విస్మయంబంద నిందుధరుండందంద గన్నప్ప దేవునింగౌఁగిటం జేర్చి
చతుర్వర్గ ఫలంబులాదిగాఁ గల వరంబు లెవ్వి గావలసిన నడుగు మనుడుచి
రునవ్వుం దన మొగంబునని గురొత్తంజేతులెత్తయాచిత్తజారికిజో హరు
వెట్టి ఇట్లనియె॥ 898

క॥ ఎరుఁగ న్మోక్షంబుల వే
రెరుగ న్వాంఛితము లెరుగనే వేడేలా,
గెరుఁగుదు నెరుఁగుదు మరియును 899
మరియును నెరుగుదు నిన్ను మారవిరోధీ॥

ఉ॥ కొవున నీ పరంబులను గాయుజ సంహారి యుల్లసీ కృపా
ప్లావిత దృష్టి నా పయిని బాయక యుండఁ గఁ బాదుకొల్పినా
భావము దృష్టి దృక్చరణ పంక జసంకరమై చనంగనీ
వే వరమన్న గన్నఁ పకు పిశ్వంబుం దొసగెఁ దదిష్టముం॥ 900

క॥ కన్నప్పకు నభీష్టము దె
పన్నగధరుఁడుం దెసత్కృ
పాతోకన సంపన్ను నిగా పంపుచు నా
కన్నప్పయు హరుని కెదురుగా నిల్చె వెసన్॥ 901

క॥ ఈలీలఁతోఁడనన్యో
న్యాలోకనతత్పరాత్ము లై కాశిహస్తిలా
బాలాక్షుడుగన్నప్పయు
హేలాగతినున్నవారలిపుడుఁ బుడమిఁ॥ 902

గీ॥ నేఁడుఁగన్నప్పపుటక్కిటినిటశివుని
మజ్జనంబాడ్పుచున్నారు మరియునతని
పూజచేసినపువ్వులభూతపతికి
నతనిశేషంబు పెట్టుదురశివునకును॥ 903

క॥ కన్నర్పించుటనవనిం
గన్నప్పయనంగఁబరఁగెఘనవై శివుఁడై
సన్నుతికెక్క నతనికథ
విన్నంజదివినను ముక్తివేగమ గల్గుఁ॥ 904

తే ముగ్ధశశిఖండజూటుండు ముగ్ధభక్త
వరులఁగృపనేలునీరతివసుధననుచు
బసవదండాధిపుడు ముగ్ధభక్తకథలు

చెన్నబసవన్న వినుచుండఁజెప్పుచుండె॥
తే॥ క్షితినిముగ్ధులకథలిట్లు చెప్పఁగథల విధమునయ్యేఁగదా
యనివికసితాత్ముల ఎచుశితికంఠుకథలకుసర్థినగుచు
నునచెభక్తులకును బసవన్న మొక్కి॥

చ॥ మునుపినవేపురారిగణముఖ్యుఁడిలం గళియంబనాయినా
రనుశరణుంతుమిమ్ము హరహంబు సనే సుముగానగించునా
యనుపునిశంభుతుల్యులగునార్యులమిమ్ము సగింపఁగల్గెనా
మనుటకుసంతకంటబరియన్యతయొద్దియటంచునుబ్బుచుఁ॥ 905

క॥ అవిరళభక్తిసుఖపరో
ర్ణవముందేలుచునుబసవన్న పభుడఁ సుభ
క్తవరులు పేరోలగమై
సవిశేషానుభవమందజరగగనంతఁ 906

వ॥ మరియును॥ 907

సకలేశ్వర మాదిరాజు కథ

క॥ పెద్దలకుఁబెద్దమరి పె
న్నుద్దులకును నెల్లమొదలియొద్దిధరిత్రిన్
బుద్ధులప్రోకవిబుధసం
పద్దీనిధిసుభగమితసుభాషానిధియున్॥ 908

క॥ సుమనోనురాగయుక్తుం
డమలినచిత్తుండుగుణగణాన్వితుఁడకలం
కమహితదానకళావి
త్తమతియువీణాప్రవీణతాదుర్యుండున్ 909

శా॥ యమనియమాసనవ్రతపరాయణవృత్తిదురంతసంస్కృతి
భ్రమశమనైకసంస్కృతియపారకృపానిధినిర్గతాత్రియా।
గమనిగమాంతచక్షుడుజగన్నయతత్త్వవిచారపారగుం
డమితశమాదిషట్కయుతుఁడార్యశిఖామణినాఁగనిద్ధరన్॥ 910

గీ॥ మనుచునుండునుసకలేశమాదిరాజు
దచ్చరిత్రముమిగులఁ జిత్రముధరిత్రి।
నెట్టులన్ననతండిలయేలునంబె
యనుపురమురాజధానియైయలరుచుండ॥ 911

క॥ వితరణవివేకరూపా
ప్రతిహత విభవములఁదనకుఁబ్రతిలేక సుఖ।
స్థితిరాజ్యము సేయనతని
మతిచిక్కెనులింగజంగమప్రతిపత్తిన్॥ 912

వ॥ చిక్కసనతండుదక్కసుస్వత్వంబులుడిగియుఘోరాజధరురాజోపచారం బులఘడియ ఘడియదప్పక పుష్పపత్ర విచిత్రరచనానిచిత పూజా మందిరాంతరంబు నర్చించియగ్గించునప్పుడు ముప్పదిరెండు రాగంబులకుసుం బ్రశస్తంబగు రావణహస్తంబును బ్రహ్మవీణయు లావణ్యవీణయు గైలాసవీణయు నాకాశవీణయు బినాకవీణయుసారంగవీణయు

గూర్మవీణయు గౌరీవీణయు గిన్నెరవీణయు జనకవీణయుననునివి
యాదిగాఁగలవీణలందు ముప్పదిరెండు రాగంబులను శ్రుతులుందప్ప
కుండఁగూర్చియోజించనది యునయ్యింబు విల్కానినొంచిన పంచవద
ననకేరాగంబుమనోనురాగంబు నాపాదించునారాగంబునకు వీణవిన్నా
ణంబుగాధ్వనియింపనప్పుడ వ్వరమేశ్వరుండా వీణయుపాణిపద్మంబున
బాదుకొల్పి మొగచాళంబును సవతాణంబునుం దాళపట్టెయుంగ ర్తరిబో
ళవణియు సారణయును మృదుమధురస్వరంబుల ముట్టుచుగట్టువట్టిపతి
చిత్తంబిగురొత్తనవధారు సకలేశయవధారునిత్యకళ్యాణయవధారు
ప్రాణనాయకా నాదప్రియాయనుచునారాగంబుతానాలపింపనభి
ముఖుండై సప్తస్వర సంభూతంబులగు నిరువదిరెండు శ్రుతులంగూర్చి
కావుళనారాటయుక్తంబుగా జౌదళంబను శారీరంబున ననిబద్ధపద్ధతినా
ళతింజేసెఁ గ్రమ్మరగమకసప్తకంబు సంధిల్లనల్లసమంద్రమధ్యమతాళం
బులయలంఘితంబులునిగుడశుద్ధనాళసంకీర్ణంబులు మెఱయదేశి
కుమార్గంబువెలయశ్రుతి మధ్యవిళంబితతాళమానంబులనూనంబులుగాఁ
జూపి ధాతువులునంగంబులునుజాతులరీతులునుందఁకొత్తనిబద్ధ
రూపంబున వైళంబుదాళంబు సాళిపెళ్ళాపెల్లి జాయియనుజాయియు
చితమొయ్యారంబుభంజళంబును ఖచరంబును ఃషమంబును గ్రహమోక్షం
బులును భజిపణియురవణియునుభరణిమితాయినిజవణానివలంబని
చయవై ధనమునిగీతసుధాయినగీతంబును విశ్రగ్రహిత్రితయంబును
నంశుకలవితగాడంబులునురాగకౌకునుంబొచ్చగాడంబును దేశికాకును
సిందువుకరుణాకౌకునునఖకర్తరియునుహిళువాయియును దవహరణంబు
మను వాయిగుండాగుండియుభ్రమరపలయునుగురడి మోడామోడియు
నుద్రు వాళంబుతిక్కాయిహోయిలుజొక్కాయియాదిగాఁగల రాగంబుల
పాయంబులంబొరయకుండ దేశాక్షిధన్యాసిమలహరి రామక్రియలత
సారంగనాటగుజ్జరిమేఘరంజీవేళాపుళిమాళవశ్రవరాళి కాంభోజిగౌళ
పంచకంబు బంగాళంబుగురంజిభైరవిద్వయంబును పళభంజరంబు
గుండక్రియకాశికదేవక్రియమధ్యమావతిదోడి వసంతంబును నాదిగాఁగల
రాగంబులయందుబురుషరాగ స్త్రీరాగంబులరసిలక్ష్యలక్షణ యుక్తం
బులును చకార యుక్తంబులునునాద గంభీరంబులునునూత్నసౌరోక్తి
జాతంబులునునగుగీతంబులును బాడుచుండు సమయంబున॥ 913

క॥ తమకముతో నిఖలవాది
త్రములును మ్రోయంగ జన పరంపరసంతో।
షమున నటియింప హరగణ
సముదాయముఁ గాంచి మొక్కు సద్భక్తి మెయిన్॥ 914

ఉ॥ పాయక యిట్లహర్నిశము భక్తుఁడు లింగసమర్చనాపయ
స్తోయధి నోలలాడఁగను శోభితరాజ్యరమాసుఖంబులై
నాయతచిత్తవృత్తి యొకయప్పుడు ప్రాలకయుండె నున్నెదం।
గాయజవైరి సేవకనికాయము గన్గొని పల్కు నీగతిన్॥ 915

క॥ మల్లరుసనదొల్లిమహీ
వల్లభుఁడీ కీతి రాజ్యవైభవము మది।
న్నొల్లక శ్రీగిరి కరిగి మ
హోల్లాసత నచటయోగ యొక్తుండగుచున్॥ 916

క। అగిరిబిల్వవనంబున
యోగంబును శంభుభక్తి యోగంబును జె।
న్నైగరిమంబుగ నొందుట
బాగొప్పఁగ వినియె శంభుభక్తుల చేతన్॥ 917

చ॥ వినిసకలేశ మాదిపృధివీపతి యంతయు వేగ శ్రీనగం
బునకును జేరి మల్లరుసు ముప్పిరిగొన్న ముదంబునం గనుం।
గొనుమతి శ్రీపతి వినుతకుధ్ర విశంకటకూటకోటులన్
ఘనతరపుణ్యతీర్థములఁ గామిత సత్ఫలదస్థలంబులన్ ॥ 918

ఉ॥ స్ఫాటికపర్వతాగ్రముల బాసురశృంగములన్ మునీశసం
ఘాటజకోటులన్నగప్రుగోరగసంకరభీమ భూములన్।
హాటకపర్వతాగ్రముల నవ్యమణీమయశైలవంక్తిపు
ద్భాటవులన్నదీతటుల నాశ్రితభూరిశిలాతలంబులన్॥ 919

క॥ పాతాళగుహలఁ బ్రచ్ఛ
న్నాతతపురభూములందు నారామములన్
భీతిఁదగుగుహాంతములఁ బ్ర
భూతవనజసరసనివహభూభాగములన్॥ 920

క॥ గిరిశేఖరనిస్వరని
ర్ఝరచయములదృష్టిమాత్రసాక్షాన్మోక్ష
స్ఫురకరుణారామంబుల
వెరవారఁగమరియుబరుసవేదులఁగనులన్॥ 921

క॥ అంతంతనిల్చినిల్చియ
మాంతకునేకాంతనిష్ఠనర్చింపుచున
త్యంతఁరతినతఁడుబిల్వవ
నాంతరముంజేరవచ్చెనచ్చటజూడన్॥ 922

క॥ రుద్రాక్షమహీరుహములు
రుద్రాక్షమహీధరములురుద్రాక్షగనుల్।
రుద్రాక్షనదీనదములు
రుద్రాక్షమయంబమరియురూఢిన్జూడన్॥ 923

క॥ భసితధరిత్రీధరములు
భసితమహీరుహచయంబు భసితపుగనులున్।
భసితంబునదులునదములు
భసితామయంబగుచునచటభాసిలుమరియున్॥ 924

క॥ లింగధరాధరపంక్తులు
లింగధరిత్రీజరాజిలింగాకరముల్।
లింగనదంబులునదులును
లింగమయంబగుచుఁగొంతలెక్కచనంగన్॥ 925

కII జంగమశిలోచ్చయంబులు
జంగమపృథ్వీరుహములుజంగమలతలున్
జంగమతృణగుల్మంబులు
జంగమతీర్థములగములుసన్నుతికెక్కన్॥ 926

కII సల్లాపశైలజాలము
సల్లాపఫరాజరాజిసల్లాపలతల్
సల్లాపగుల్మసంతతి
యెల్లెడఁగనుపట్టుచుండునీక్షింపంగన్॥ 927

ఉII గాయకకుంభినీధ్రములు గాయకభూరిమహీరుహావళుల్
గాయకగుల్మసంఘములు గాయకసద్వ్రతతీప్రతానముల్।
గాయకవిస్ఫురన్మృగనికాయముగాయకపక్షిలక్షలున్
గాయకగూఢపాత్రలునుగాయకబంభరనింబపంక్తులున్॥ 928

ఉII నాట్యమహామహీధ్రములునాట్యమహామహిజాతసంఘముల్
నాట్యలతావితానములు నాట్యమహోరునికుంజగుల్మముల్।
నాట్యమృగవ్రజంబులును నాట్యకలావిదనేకపక్షులున్ 929
నాట్యబలీముఖాళియునునాట్యవిశారదవానరంబులున్॥

సీII జ్యోతిర్నదులుతృణజ్యోతులుకాష్ఠాంగజ్యోతులుపైకరాడ్జ్యోనేతిషములు
జలశిలోచ్చయములుజలవృక్షచయములు జలవిహంగంబులు జల
మృగములు
బహురూపశిలలునుబహురూపవృక్షముల్ కొమరారుబహురూపగుల్మలతలు
శివరూపనదులును శివరూపగిరులునుగొమరారుశివరూపగుల్మలతలు॥
930

గీII ఖేచరాద్రులుఖేచరక్షితిరుహములు
ఖచరగుల్మవితానంబుఖచరలతలు
ఖగసరూపశిలాకుంజనగలతికలు
హర్మ్యమయగిరి తరుగుల్మహారిలతలు॥ 931

క॥ మృగరూపవృక్షకులమును
మృగరూపశిలావళులును మృగరూపలతల్
మృగరూపగుల్మపంక్తులు
బొగడొందెనుబిల్వవనముపొంతన్మరియుఁ॥ 932

సీ॥ నరరూపశిలలునునరరూపవృక్షముల్కొమరారునరరూపగుల్మలతలు
సురరూపగిరులునుసురరూపతరులునుగుములైనసురరూపగుల్మలతలు
చూతవృక్షములుప్రసూతవృక్షములునుజూతశైలములుప్రసూతగిరులు
గంధర్వవృక్షముల్గంధర్వశిలలునుపేరులేనిగంధర్వగుల్మలతలు॥ 933

గీ॥ నీడలుదిరుగకుండెడునిత్యతరులు
నీడలుదిరుగకుండెడినిత్యగిరులు
నీడబొడఁగానరానిసాన్నిధ్యతరులు
నీడపొడఁగానరానిసాన్నిధ్యగిరులు॥ 934

క॥ దూరముననీడదోఁచుధ
రారుహములుశైలములునుప్రమాకులుగిరులుఁ।
మారక్రీడయొనర్పఁగ
భోరునజన్మించుబాలభూరుహగిరులుఁ॥ 935

క॥ వృక్షములుగొన్నిగొలువఁగ
వృక్షనిచకాయంబునెక్కివిసపసరతితో।
నిక్షితిపైఁజనుసంబర
వృక్షంబులుగిరులునెక్కివిహరించునొగిఁ॥ 936

ఉ॥ ఎక్కఁగనుంగొనఁజగములేడునునేడును దేటతెల్లగా
నెక్కొనగాఁనవచ్చునవనీరుహపంక్తులనట్టులద్రులుఁ
ద్రుక్కకయెక్కి యెక్కడకుఁద్రొక్కక యుద్యమమాచరించినఁ
జక్కఁగ గొంచునక్కడకునాగుద్రుమంబులునట్టియద్రులుఁ 937

సీ॥ ఎక్కి తలంచిన నేరూపమైనను గక్కునఁ జేయుధరాజగిరులు
నగము మృగంబును నగపతం బును నగము నగంబును నగము విటపి,
ఫలవృక్షము లిభాతిఁ బరఁగ శైలంబులు గొంకలక్రియ గరిగొన గిరులు
నొక్కొక్క ఘుటికయకు నొక్కొక్క ఫలములరాలుచు ఘుటీయాఠసారములను॥
938

గీ॥ మఱియు నొక్కొక్క ఘుటికకు మంజులీల
చెలఁగఁ బొసంగ దెతిఘుటీయార శిఖరిచయము
మొదలు నరకినఁ గమ్మరసతుడుదరులు
మొదలు మెంచిన క్రొమ్మల నలఁకలతలు॥ 939

గీ॥ పారవైచిన గమ్మరఁ బారుదెంచి
యచ్చటననె లకొనియుండు నశ్మములును,
రవియుదయమందయుదయించి విశిఁబెరగి
రవిడిగఁ గడిగ్గిపోవు ధరాజగిరుల॥ 940

సీ॥ నాలుగువాకిళ్ళ నవిగానుపించుడు నాలుగుకొమ్మల నాల్గుచరుల
నడుమెక్కి చూడంగ నగరంబు గన్పించు శ్రీశైలతరులు శ్రీశిఖరగిరులు,
గంగాదిస్నానాలకాంక్షమై నేతెంచి యెక్కిన నగములయెల్ల యపుడు
పాతాళగంగలోపలఁ దానమాడించు గంగావనీజాతగాంగగిరులు॥ 941

గీ॥ మఱియుఁ దమలోన నారయంగ మంటవాడమి
వరుస దరికొనికాలెడు తరులు గిరులు
క్షీరవృక్షావళులు నతీరగిరులు
క్షీరపూరితదీర్ఘికల్ క్షీరనదులు॥ 942

వ॥ చనియెక్కి నసష్టాషష్టినిదులులంగ నుపింపబడి తరులు గిరులును వెలయు శ్రీగిరి మఱియును॥ 943

క॥ దధిఘృతయుతవృక్షంబులు
దధిఘృతయుతపర్వతములు దధిఘృతనదులుఁ
దధిఘృతతటాకంబులు మఱి
దధిఘృతదీర్ఘికలు నమరుఁ దత్ప్రాంతములన్ 944

క॥ అమృతమయపర్వతంబులు
నమృతమయావనీరుహములునమృతతటాకా।
క్రమనిర్మలసమభూములు
నమృతోజ్వలదీర్ఘికలునునయ్యెయ్యెడలన్॥ 945

క॥ కనకమయపర్వతంబులు
గనకమయావనీరుహములుగనకమయతటా।
కనివహములుగనకోజ్వల
ఘనదీర్ఘికలునుబథమునఁగానగవచ్చున్॥ 946

గీ॥ కనకమృగములుకనకోరగములగములు
గనకపక్షులుగనక భృంగములుగనక।
కుంజములుగనకలతికపుంజములును
గనకరేణువుల్మరికనకంపుటిసుము॥ 947

క॥ కనకమయహర్మ్యపంక్తులు
గనకోజ్వలగోపురములుగనకప్రాకా।
రనివహములుగసకపుమ
ళ్లునెల్లెడలఁబిల్వవనములోఁగనుపట్టున్॥ 948

చ॥ మణిమయపర్వతంబులును మంజుమణీమయవృక్షవాటులున్
మణిమయగుల్మకూటములునవ్యమణీమయమల్లికాళియున్
ప్రణుతననీనరత్నమయపర్వతరత్ననికుంజవల్లికల్
గణుతికినెక్కిపెక్కెడలఁగానగవచ్చునుశ్రీనగంబునన్॥ 949

సీ॥ ఒకమ్రాఁకుచూడంగ నొకకొమ్మశోకంబునొకకొమ్మసురగి
యునొకటిపటము
నొకకొమ్మకురుపకంబొకకొమ్మక్రముకంబునొకకొమ్మఘనసారమొకటి
చెరుకు।
నొకకొమ్మచందనంబొకకొమ్మదిలకంబునొకకొమ్మచంపకమొకటిదాని
మొకకొమ్మమందారమొకకొమ్మవకుళంబు నొకకొమ్మశ్రీఫలంబొకటి
పొన్న॥ 950

గీ॥ యగుచుఁ బెంపారు నొకమ్రాని యందుఁ బూఁచు
నొక్క పుష్పంబు విరజాది యొకటి మల్లె
యొక్క పుష్పంబు చామంతి యొకటి గోఁగు
యొక్క పుష్పంబు కరవీర మొకటి కలువ॥ 951

సీ॥ ఒక పండు సహకార మొక పండు జంబీర మొక పండు నారంగ మొకటి యనఁటి
యొక పండు నేరేడు నొక పండు వెలఁగయు నొక పండు ఖర్జూర మొకటి యీద
యొక పండు దాడింబ మొక పండు మోవియు నొక పండు గంగరేఁ నొకటి పనస
యొక పండు మాలూర మొక పండు ద్రాక్షయు నొక పండు తుమికయు
నొకటి నిమ్మ॥ 952

గీ॥ మరియు మొదలొకటై యుండి మ్రానిమీఁద
బెక్కు రూపములై యొప్పు భూమిజములు
వెండియును వృక్ష మొక్కటై యుండి పెక్కు
వర్ణముల నొప్పు బహువృక్షవాటికలును॥ 953

క॥ ఒకదిక్కు నలుపు దెలుపును
నొకదిక్కఁ గపోతవర్ణ మొకదిక్కు సువర్ణం
బొకచో మాంజిష్ఠంబును
నొకచో రక్తమయి నొప్పుచుండు నగాళిన్॥ 954

గీ॥ కొంత విద్రుమమును మణి కొంత ద్రాక్ష
కొంత యేలకదాంబూలి కొంత మణియు
మూల మొకటయ్యు బహురూపములు ధరించి
పలసు మిసులుచునుండెడు వల్లరులును॥ 955

వ॥ వెండియు లింగాంగగణంబులకు పిపుంగడు వడివడ తెంచి సుడిగొని కసవు
దుడుచు మారుతంబులును మఱియు మందాకినీమౌళి మందిరాబంధబ్రుం
దంబునందంబులు గా సందులుగలయ సమ్మార్జనంబులు సేయు స్వల్ప

వర్షంబులును చెరుకుదిండిజోదుంగఱకుమంటలుగమియుమిక్కిలి కంట
గండగింపుగాకయింపుగా గ్రక్కునగ్రుక్కునసృక్కగొన్నచుక్కల
రాచతాల్పుగేహంబులకుమచ్చికవచ్చిమజ్జనంబార్చుతీర్థంబులును
ఇంద్రచందనమందార కుందారవింద కుందముకుంద మందిరశతానంద
సంకాశమహేశునగంబు సొంగంబుగానంగ రాగంబుదలకొల్పవచ్చింద
నాగంబుల పూగంబులునుకుంజరదనుజభంజనునకంజలిపూర్వకంబు
గామంజుల ధూపంబులర్పింపవిసువకవిసవినంజనుదెంచు ధూపవసు
ధారుహంబులనివహంబులును సచ్చిదానందకందంబులును నిందుధర
లింగసందోహంబులకమందాను రాగంబులననీ రాంజనంబులిచ్చి
వచ్చువియచ్చరరమణిశ్రేణివిభ్రమంబుగైకొని చనుతృణకాష్ఠజ్యోతిసం
ఘాతలబులునుచిరుతొండనంబిచిత్తంబొత్తి చూడ వెండిపసినిసువుంగూర
గావించి యారగించిన పంచాస్యమూర్తులకు ఫలహారంబులు సేయు
ఫలవృక్ష పుంజంబులసమాజంబులనుఖండశశిమండనులింగమండలికిఁ
బండినవేడుక విడియంబులు సమర్పించి కముక్రప్రముఖసాలంబుల
జాలంబులునుగన్నులపండుగై యుండువెండియు॥ 956

క॥ తమతమపేళ్లనుశివలిం
గములఁబ్రతిష్ఠించివృక్షగణములువృక్షే
శమహేశనమోయనివృ
క్షములుగొలుచువృక్షలింగసంఘముమరియున్॥ 957

క॥ గిరులుగిరిగహ్వరమ్ముల
హరునిల్పిగిరీశశరణమనుచుగొలుచున
ట్లురగమ్ములుమృగనాయక
శరణమనుచున్మృగేశలింగసంఘముగొల్చున్॥ 958

క॥ ఖగనాయకశరణమనుచు
ఖగములుజనుదెంచిగములుగములయివేడ్కన్
ఖగలింగములభజింపుచు
నగణితభయభక్తిమెలఁగుననవరతంబున్॥ 959

క॥ ఉరగాలయమున నురగము
లురగేశ్వర శరణమనుచు రుమతిఁ గొల్చుఁ
శరణంబతిశయమున సమున
గరము గొల్చు లింగముల స్వకస్థలులందుఁ॥ 960

క॥ జలనాయక శరణమనుచు
జలజాకర సంఘములు నిజస్థలులందుఁ
జలలింగములను గొలుచును
న్నిలనిట్టులఁ దీర్థముల నిజేశుల గొలుచుఁ॥ 961

క॥ మునినాయక శరణమనుచు
మునిలింగంబులను గొలుచు మునితతి శబరే
శనమో యనుచును శబరా
శి నిజనివాసముల శబరలింగముఁ గొలుచుఁ॥ 962

చ॥ ఉపమకు మీర ఘోరమను నుగ్రతపంబొనరించు దాపసా
ధిపులను మీఁద బుట్టలిడ దేహముగానఁగరాక గట్టుల
ట్లపర పతాకృతిఁ వెలుగునట్టి మునీంద్రుల మీఁద వృక్షము
ల్నిపుణత మొల్వ వృక్షములలిలనగ్రాలు మునీశ్వరాళియుఁ॥ 963

క॥ శిలలననఁగ పెనఁగి పెనఁగి
శిలలగతిని బొలుచు మునులు శిరములు విడిమే
నులు మునుఁగ బెరగి సీలా
ద్రుల చెలువము దాల్చి యుండు రూపిత మునులుఁ॥ 964

గీ॥ పరమకాష్ఠేతి భావనాపరతఁ దగిలి
ధరణి కాష్ఠంబులట్టులఁ బరఁగు మునులు
మునిఁదలలు మూపి పదములు దివికిఁ జాచి
దేయుఁ బవలును దపమాచరించు మునులు॥ 965

సీ॥ ఒరగాలు పెనపెనిధరణిపై మోపుకి తపమాచరించెడు తాపసులును
పంచాగ్నిమధ్యభూభాగంబులవసించి తపమాచరించెడు తాపసులును
జలపత్రఫలకందశాకమూల ఫలాదులై తపంబులు సేయునట్టిమునులు
వృక్షముల్ వెట్టంగ భక్ష్యముల్ భుజియించియక్షయకాయులై యలరుమునులు 966

గీ॥ పర్వతములిడ భిక్షముల్ పరగఁగొనుచు
నిర్వికల్పసమాధులై నిలుచుమునులు
మరియుజలకేళివనకేళిమరగితిరుగు
చందురందులనెందునుయువయువతులు॥ 967

క॥ వలచిస్వయంభూలింగా
ర్చలు సేయఁగనచటికతులసంఘములొలుచున్।
జలకన్యలుబిలకన్యలు
జలపురుషులుబిలపురుషులుజరఁగుదురచటన్॥ 968

ఉ॥ గండమృగంబులున్నర మృగంబులుశారభపుండరీకవే
దండములున్ మహోరగవితానములున్ ఫణిభుగ్ద్విజంబుభే।
రుండములంస్వజాతిభవ రోషములన్విడఁబాసి యర్థిమై
నొండొరుఁగూడి యాడిసుచుండును బిల్వవనాంతరంబునన్॥ 969

గీ॥ అట్టిబిల్వవనముమహత్వాశతియము
గనివినుతిసేయుచునుదముగాంచి వేడ్క।
వినయుఁడైవనంబెల్లను వెదకికొనుచు
వచ్చుసకలేశమాదిభూపాలునెదుట॥ 970

గీ॥ మల్లరుసుగాంచియాయయ్యమనసుఁజూడ
దలఁచిదివిభువినిండంగఁదనువు పెంచి।
యతఁడునడతెంచుత్రోవకుసద్దముగను
లీలఁబవళించెదెరువెందులేకయుండ॥ 971

వ॥ అట్లుండుమల్లరుసుగాంచిమాదిరాజిట్లనివితర్కించె॥ 972

ఉ॥ అక్షయకారుఁడై వెలుఁగుసెట్టి యతీంద్రుడౌఁ యట్లుగాకర
క్షాక్షితిభృత్త్రాయిత్తై అఁగుగాకిధరాతలిఁ వ్రాలియున్నరు।
ద్రాక్షనగంబౌశాంభవనిరామయతత్త్వమొచిత్రమోసద
ద్యక్షతఁగ్రాలుజ్యోతియో పథంబునకడ్డము వడ్డదిక్రియన్॥ 973

క॥ అనితలపోయుచునటయిట
జనరామికిమాదిరాజుసవిచిత్రుండై।
కనియెదనివుడీయగ్రం
బనిచనియెనుశిరముఛెసకునై మూఁడేండ్లున్॥ 974

చ॥ చనిచనియుత్తమాంగమునుచక్కటిగన్గొనలేకమున్నుసా
ద్వసజయుగంబు పైఁబడకతాసిటవచ్చుటదప్పటంచుఁజ।
య్యనినిరునాలుగేండ్లరిగియంఘ్రిసమీపముగానకచ్చటయం
గనుఁగొనలేకయంతభయకంపితుఁడై రతిసన్నుతింపుచున్॥ 975

శా॥ సాష్టాంగైకనంపుస్కృతుల్ వలిపి యేలాసినిజాంగంబుము
ద్దిష్టాగమ్యముఁజేసియెంచుడు భవద్దివ్యస్వరూపంబువి।
స్పష్టాకాలముగాఁగ గాంచెదననన్ శక్యంబెనాబోటికిన్
శిష్టాచారభవత్పదద్వయముదర్శింపంగరక్షింపవే॥ 976

వ॥ అనియనేకప్రకారంబులం బ్రస్తుతింపుచుఁదత్పార్శ్వంబున నొదలుగెదపి
తద్దిదృక్షంబక్షద్వయపరిమిత కాలంబలోలభావంబున లేపకున్నమాది
రాజుఁమల్లరుసుం గనిపుల్లసితహసితవక్త్రుండై యిట్లనియె॥ 977

మ॥ వినుమాదన్నభవన్మనోద్రధిమమున్ వీక్షింపమేమీవిధం
బునవర్తించితిమీవుసాహసివి మమ్ముంగంటివేలెమ్ములె।
మ్మనుచున్ గౌఁగిటఁజేర్చిగూర్చికొనలింగాభ్యర్చదీర్పించిచ
య్యనఁబెట్టెందన సత్ప్రసాదముతఁదాహ్లాదంబుసంబొందఁగన్॥ 978

క॥ అనుపమతత్త్వానుభవాం
బునిధిందేల్చుచును గొంతప్రొద్దుజరపినిం
కనుగొన్ని దినములవనీం
బనుపడఁగానుషఃగవలయువాలాయంబు౯॥ 979

గీ॥ ఇట్లుమల్ల రుసాసతినిచ్చుటయును
మాదిరాజయ్యపినియెట్లుబోదునయ్య
పెన్నిధానంబుగనియును పేదవిడిచి
కూలిసేయంగబోవునేకూళుఁడగుచు॥ 980

క॥ విమలగుణాకరసీపద
కమలంబులుగంటినట్టికడుధన్యుఁడనై
తిమరలఁజనననని తఁడొక
నిమిత్తమునఁగానిచనమినిశ్చయమనుచు౯ 981

ఉ॥ మల్లరుసప్పుడుల్లసితమానసుఁడై యొకదుమ్ము బెట్టువా॥
టిల్లఁగఁజేసినీవిటుకడింది సమాధినిమాదిరాజవ।
త్రిల్లుమటంచుఁదాను యొక క్రేవకునై చనిజాతిమాలఁగా
గొల్లనిరూపుఁగైకొనియె గొబ్బుననాతనిమోసపుచ్చగ౯॥ 928

సీ॥ పురపువేళ్లనుపృథుబాదంబులునుగుజ్జు జిఱుతొడలునుదొప్పచెవులుబీర
నరములుముడిబొమల్కురుముక్కుమెపయును దక్కిరొమ్ముబరుడు
ప్రక్కలట్టి
కాయకన్నులునుల్లిగడ్డంబు జుంజురుపల్లవెండ్రుకలునునల్లమేను
ప్రాకుపట్టినపండ్లుపెద్దచేదోయియునూచకాళ్లునుసట్టిపీపుఁనమర॥ 983

గీ॥ కటిఘటించినతిత్తియల్గత్తినుచ్చుఁ
గోకలునుజూడుగావునుజోకమీరఁ
గాలిదంపరవెంట్రుకల్దూలియాడ
దొడ్డమొలగచ్చజారంగదోఁపికొనుచు॥ 984

క॥ ఈలీలఁ బెట్టునురిమిరి
యాలోకింపుచును గుక్కరాఁ బిలుచుచు,
నట్లోలిఁ గారిక్క విడుచు నొరి
గాలంన్నిలుచుండు నడచుఁ గరములమరియుఁన్॥ 985

క॥ గొడ్డలియుఁ గూటికుండయు
దొడ్డగుపరిగమ్మ తుమ్మదుడ్డును నెడ్డం
బడ్డటి మేఁకపిల్లల
నడ్డముగా నొక్క చంకనలముక పురియుఁన్॥ 986

క॥ ఆడాడ నిలిచి మెకములఁ
గూడంగాఁ దప్పవాట్లు గొఁనుచును వెసగా,
జూడఁగ మాద ప్రభునకు
నీడయగు నున్నపొదల నెలవునకరిగెఁన్॥ 987

గీ॥ అరిగి యందుగాయలన్నియు రాలిచి
యంతఁ బోక యతని యంగమునకు
నడ్డమైన కొమ్మ యరగొడ్డియపుగొల్ల
గొట్టెనతఁడు గనలి కోపగింప॥ 989

ఉ॥ కొట్టుడు గాంచి మావరసు గోపసుడై చెడు గొల్లయీ వసిం
బుట్టవె పేకు గొట్టమది భూజములీగతి మాకు నీడయై
నట్టికుజంబు గొట్టనెటులా డెగరంబిక నోరి గొల్లయి
ట్టట్టుచనంగ నీక తెగటార్చెద నః ర్చెదరుట్క్రశానునిన్॥ 990

ఉ॥ చూపిని యప్పుషుల్లరును నప్పుచుబాపుట పస్విబాపునా
దేవర పాపివంచునను దిట్టతికోపులుపాపులుఁ గాధరిత్రి,
వలయంబునందుగల రేని సుబోలర దేలయేను బా
పావృతకవృత్తినయ్యెదగృహానలదగ్ధులు పాపదగ్ధులుఁ॥ 991

గీ॥ స్ఖలదమర్షగ్రహోగ్రనిర్ఘాతములను
గుల్లకలకలుగాదెహృత్ఫుల్లబిసము
యుద్ధకోపానలజ్వాలనింకిపోదె
ప్రస్తుతోచితకమలమరందధార॥ 992

గీ॥ ఉత్కటంబైనకోపాగ్నియుక్కచేసి
నలగదేసచ్చిదానందజలరుహంబు
సద్విచారంబుసొంపొవిజ్ఞానపెంపొ
ధ్యానజృంభణమోయిదితపసుగుణమొ॥ 993

క॥ నాకున్గొట్టఁగభూజము
లీకానఁలేయనుచునేలాజెప్ప
న్నీకునుగూర్చుండంగా
లేకున్నవెయీవనస్థలిఁమరితరువుల్॥ 994

క॥ ఇట్టిప్రశాంతాత్ములుధర
బుట్టుదురెయెందునిన్నుబోలదపసులే
పట్టునఁగలరిఁకనిన్నుఁ
ట్టిట్టనిబలురంతుజేయనేటికివినుమా॥ 995

ఉ॥ భూరినదీప్రవాహమునఁబోయెడిసల్లనిఋక్షభల్లముం
గోరుపడంబుగాఁదలఁచి కూడఁగనీఁదినయాతకానిఁద
ద్ఘోరమృగంబుబట్టగనికూలగతుండుత్యజింపుమన్ననా
సారెకువాఁడువిట్క్కలుపఁజూపఁగనిచ్చనెవానినెమ్మెయిన్॥ 996

క॥ అసరణిపీచసంసృతి
బాసియుబాయంగలేనిబద్ధునివిషయ
వ్యాసంగముదాదొలఁగక
మోసపరచుదానిగొల్వమొదలన్వలయున్॥ 997

క॥ పొంగుచునంగనచిచ్చురు
కంగాబోవుచునుజీరగాలెడిననిపై
కొంగాసరించునట్టుల
సంగముడిగికోపముడుగజాలయతికిన్॥ 997

గీ॥ సన్యసించిచనుచుఁ దనసతులసుతుల
నాప్తులకునప్పగించుమూఢాత్మునట్ల
కాదెసంసారమొల్లకకానకరిగి
రాగదోషంబులుడుగనియోగిలాగు॥ 998

క॥ కడునలుకనూతిలోనం
బడితెప్పలువెదకుమూఢుపగిదియకాదె
దేవడిసర్వమువిడిచియుభ్రమ
పడినెలవాసించుదపసిఁబాటియెదలపన్॥ 999

గీ॥ బాసలేటికివేయిజెప్పంగవెట్టి
దెలిసెరోకలిదెండు వేదలసుసమరఁ
జుట్టుకొనియెదనన్నట్లుజూవెత్యక్త
సంగసంయమి యాసఁబాయంగలేమి॥ 1000

చ॥ పలుకులునేటికిన్నెరుకుబంధియమందొకయానెచిక్కినన్
గెలువకయోడినట్లుకడునేర్పుమెయిన్నయిదాఁటదింత్రిణీఁ
దళతలమంతదప్పిననధఃపతితుండగునట్లసంసృతిం
దొలగినయోగియాసమదినూల్కొనియించుకయుండెనేనియున్॥ 1001

చ॥ అనిముదలింపుచుందననిజాకృతిదాల్చినమల్లికార్జునిం
గనుగొనుమాదిరాజుభయకంపితుడై తలవాంచిసిగ్గునం
గనుఁగవమూసిబాష్పములుగారఁగనేడ్చుచునాకునేడుభ
క్తినియతినేడజొచ్చినను గేవలతామసమాయవాయునే॥ 1002

క॥ గతమతిచైతన్యక్రియ
లతిశయముగఁగల్గియుండుసంతకుసుగ్రియా
స్థితియెట్టులనడుపక
నతిక్రమించుననుచూరమగుహరుకృపయుఁ॥ 1003

క॥ అదియెట్టులగనుగాయయె
పదరిపుడుకజెందుఁగాకపందగునెమహే।
శుదయయులేకిటులఁజిద
భ్యుదయముగోరిననుభక్తియుక్తిదొరకునే॥ 1004

గీ॥ కటకటానన్నుఁబోలెడుకర్మికెందు
నిస్పృహతగల్గదనుచునెన్నివిధములను
దన్నునిందించికొనెడిమాదనమునవిని
గాంచిమల్లరుసతిభక్తిఁగౌగలించె॥ 1005

క॥ కాకర్మదూరకర్ములు
మాకదకీరీతిరాసమర్థులెనినుభూ
లోకమునకనుపగామే
మీకృత్యముపన్నినారమింతయసుమ్మీ॥ 1006

చ॥ వసుమతికేగుకారణమవశ్యమునున్నదివిన్ముచెప్పెదం
బ్రసవశరారిపుననుభక్తుడుభక్తివివర్ధనార్థమై
బసవడనంగభూస్తలముపైనవతారమునొందెతత్సఖో
త్తెల్లసితుని సంగతింబడి తొలంగక చిత్రపు గేళిఁదేలుచుఁ
భూస్థలముపైనవతారమునొందెఁదత్సఖో॥ 1007

క॥ పరమశివాచారప్ర
స్ఫురణంబునఁబొందజేయుచుంబాచాశ
త్స్వరుచిరసమఁలిద్దలపై
జరియింపగఁవలయుఁబరమసంయమితిలకా॥ 1008

గీ॥ ఇప్పుడార్యూటయేఁబదియేఁడులయ్యె
ష్మాతలికినేగుదెంచియింకనుబదేండ్ల
కేనరప్పించుకొనెదనిన్నిట్లుగూడ
నేడునూరేండ్లుజనగలేదిందునునికి॥ 1009

వ॥ కావుననీవునేటినుండియునిచ్చోటనయుండుమనినట్టుకొట్టకకట్టడిది
నంబులుంగడచునంతకుంబుడమినుండి యఖండసంవిన్మయుండవై
వెండియుమాకడ నుండంగలవాడవిప్పటికినిచ్చకు మెచ్చువరంబులిచ్చె
దంబుచ్చుకొనిచనుమనినమాదిరాజుగరపయోజంబులుమోడ్చిమల్లరు
సుతోనిట్లనియె॥ 1010

క॥ స్త్రీయందమేపరస్త్రీ
యీయువనన్మాయకదినిజాలయముసుర।
శ్రీయన్ననధ్రువముని
శ్రేయసమీశ్వరునిపదవిచెల్లునెకోరఁ॥ 1011

క॥ ప్రాణేశ్వరయితరవర
శ్రేణిన్నెవొల్లనెరుగరేయనినికట।
క్షోణింబడిశరణనిక
ల్యాణంబునకేగెబసవనామాత్యుకడఁ। 1012

ఉ॥ అంతకమున్నయాబసవఁడాసకశేశ్వరుమాదిరాజధీ
మంతుడుసంగమేశ్వరునిమధ్యమునిఁబొడగాంచిలేచియా।
ద్యంతికభక్తియుక్తిమెయిదండనమస్కృతులాచరించిత
త్స్వాంతముసంతసిల్లనుపచారపరంపరలాచరింపగఁ॥ 1013

క॥ వాత్సల్యంబునఁబసవని
సత్సంగత్యనుభవానుసంధానంబున
సౌన్నత్యక్సమందియాత్మమహోత్యుకుడై
మాదధీరుడుండెంధరణిఁ॥ 1014

క॥ ఆమాదిరాజుచరితం
బీమహిచదివినవిన్న నీహితవస్తు
స్తోమంబు లోదవుభక్తశ్రీమంతుల
రగుదురిది ప్రసిద్ధముజగతిన్॥ 1015

స్రగ్ధర॥ ద్వైతాద్వైతాఖశాస్త్రద్వయసముదితభేదతిరాప్రభేదేద్ధా
తతశ్రీవీరశైవాధిగమనిపుణధీధీరవూర్వేశభక్త
ఖ్యాతస్వీతాంగలింగైక్యమతమహిమనిష్కాసితాద్వైతవాచా
చాతుర్యాజ్జీవజీవేశ్వరతరమతాజ్ఞాత్వదత్స్వత్సమూహా॥ 1016

క॥ శృంగిరిటగోత్రసంభవ
జంగమలింగార్చనావిశారదవల
త్సంగీత శాస్త్రపారగ
గంగోత్పత్తిప్రకారకావ్యధురీణా॥ 1017

పృధ్వీ॥ చతుర్నిగమసారవాక్సరణియుక్తసత్కావ్యని
ర్మితప్రణవశిష్యకామితవిశిష్టముక్తిప్రదా
జితస్మరవికారభాసితమనఃప్రచారమహా
ద్భుతవ్రతచరిష్ణుతాత్యపితసర్వపాపప్రజా॥ 1018

గద్య॥ ఇతిశ్రీ మత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధనిబంధన
శక్తియుక్తశ్రీపిడర్తి బసవనార్యసత్పుత్రపవిత్ర సోమయ నామ
ధేయశివకవిప్రణీతంబైన బసవపురాణంబను మహాప్రబంధంబునందు
దృతీయాశ్వాసము॥ 1019

—o— —o— —o—

మడివాలు మాచయ్యకథ

శ్రీచసితవికసితాపఘ
నాభరణవరాక్షమాలికాంచితబసవే,
శాభిఖ్యాసంతతనుత 1020
శోభితముఖపాలకురికిసోమారాధ్యా॥

గీ॥ దేవమీరుమున్నుద్విపదగావించిన
బసవచరిత యేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగినానేర్చిన
యట్లువిన్నవింతునవధరింపు॥ 1021

గీ॥ మరియుధరనొప్పమడివాలుమాచధీరుఁ
దనగనరలేని హరుభక్తుదతులజంగ,
మార్చనాసక్తచిత్తుండన్యాయనిష్ఠు
రప్రగల్భోక్తిహరుడువీరవ్రతుండు॥ 1022

చ॥ స్వవశగతాఖిలేంద్రియుడుశాంభవనిష్ఠుడుసుప్రతిష్ఠితా
త్యవిరళకీర్తిమండనుడపాస్తపునర్భవమార్గవృత్తిస
త్యవిమలతానియామకదయాంబుధిచిత్రకచప్రవృత్తశా
త్రవనివహుండునిహ్నుతజరామరణుండునయోనిజాతుడుఁ॥ 1023

క॥ భాషాపాలకుడురజక
వేషావృతరుద్రుడజడవిగ్రహుడుజగత్తోషకరహరభక్తి
విశేషాస్థానంబువెలుగజేయుదివియయ్యె॥ 1024

వ॥ అట్లప్రతిహత ప్రభావుండై యొప్పరిగెయను పురంబునంబురభంజన భక్తపదపంకేపహృస్మంజులషట్పదుండై యుండుసమయంబున॥

క॥ బసవన్నభక్తివారిధి
యసలారఁగనిండికౌతుకాస్పదమగుచుఁ
దెసలందునిట్టిపొడువఁగ
నసమానుడుమాచశౌరియతిహర్షితుఁడై॥ 1026

క॥ జంగమదీక్షమదినిను
పొంగగనీబసవమంత్రిపుంగవుచేతన్
సాంగసపర్యలుగొనుచుఁ
జంగమకోట్యర్చనములుసలుపుచుబురిలోఁ 1027

క॥ ఉండుచుసనివ్విధముననహి
మండనుసద్భక్తవితతిమాసిసకోకల్
నిండారువేడ్కఁగొనివే
రొండకదేవునకునుదకనుత్సాహమునన్॥ 1028

క॥ చనిచేతులకసివోనుది
కినిగుడ్చియునునవియొపేసికేలనెండ।
య్యనసంధించుకసద్భక్తనివహధౌతాంబరములుదా
లిచ్చితోవన్॥ 109

ఉ॥ తారధరాధరంబుగతిదాజనుదెంచుచుపట్టణంబులోవారలుశంటు భక్తతి వస్త్రములంటక
పొండుదవ్వగా।
దూరకుదంటుకొన్నఁబొడుతుంబడనంచునుజాటుకొంచుఘం
టారభటియుతుండయునిజాలయసీమకునేఃగునొక్కఁడున్॥ 100

క॥ చనితసతెచ్చినమడుగులు
ననుపుంగఘటించి గడెలునూల్కొలుపునెదం
బనిజంగమంబడుగగొ
బ్బునబ్రమొక్కుచునిచ్చునెట్టింబైనన్॥ 1031

క॥ ఆకోకలుదుకవై చిన
శ్రీకంఠునిభక్తులడుగజీడుముడిపడక।
య్యాకొందనియందిచ్చును
బ్రాకటముగశంభులింగభక్తకినియుకిన్॥ 1032

క॥ ఈవృత్తాంతంబంతయు
శ్రీవరశరుభక్తదితతిచేవినిబసవం
డావిర్భవదద్భుతుడై
వేవిధములబ్రస్తుతింపవినిసద్భక్తుల్॥ 1033

క॥ కొనియాడిరట్టియప్పుడ
తనినవిరళశంభుశక్తితత్వమునేకా
కినిరూఢభక్తిభాషయు
వినియరుఁగుదుమిట్టినిష్టవినమెన్నండున్॥ 1034

క॥ ఈ చలమీబలమీపి
రాచారంబీమహత్వమనితరసులభం।
బీచారుభక్తిమడివా
ల్మాచయ్యకుగాకనీతరనరులకుగలదే॥ 1035

వ॥ ఈక్రమంబుకనుతికెక్కియక్కళ్యాణంబునంగొందొకకాలంబుండియుం
డెుక్కనాడు॥ 1036

ఉ॥ కోకలు గొంచునింటికడకుంజను దేరగద్రోవనొక్కరుం
డేకడకుంజనంగనెదయించుకలేమినిడాయవచ్చుడుఁ
చాకలరేడువానితెఁనిపజంపగఁట్టణంబులో
లోకులుగుంపుగూడినరలోకపతింగనివల్కిరీక్రియన్॥ 1037

గీ॥ పార్థివేశ్వరవినుమునీపట్టణమున
దుండుగపుజాకియొకఁడుభక్తుండననుచు
ద్రోవయిచ్చెచనందెట్టిదొరలకైన
ద్రోవదలగించిచనునెట్టిదొరలనైన॥ 1038

ఉ॥ అంతియకాదుదేవవినుమారజకాగ్రణియాగడంబుగ
ట్యంతరసీమగట్టివకరాసియుఘంటకఁగేలజాటువీ
థ్యంతరమందునెల్లరనునంటకుఁడంటినబొడ్డుమిన్ను నా
టింతునటంచుదత్పటుకటీరక ఘోరకుఠారధారకుఁ॥ 1039

చ। తలకిపురంబులోసగముదల్లులుబిడ్డలచేతబట్టుకిం
దులమనకేలచావననిదూరముపోయిరియున్నవారికం
గళులఁజరింపఁదీరెఁబురిఁగట్టిఁడియా
గలుకలుపుట్టెనింకగటకంబునునామడివాలుపాలగున్॥ 1040

ఉ॥ ఏమివిచిత్రమోపసరమేనుగుర్రముబండిమున్నరా
నేమియునాతనింగదియవెన్నఁడునేఁడొకవింతవాఁడుము।
న్నిమిడిమేలమేమియునునెవ్వరిచేవినకుంటజేసితా
నామడివాలుదగ్గరియెనంతటనింతటసంతకేఁగుచుఁ॥ 1041

ఉ॥ చేరినమాత్రలోఁబోడిచిచిమ్మెసుమీదికివానిబొందియా
చేరువఁగానరాదుదివిఁజిక్కెనొరక్కసిచాకిమెక్కెనో
భూరమణీమణీరమణపుట్టినయట్టియనీతినేఁడునో
ధారఁగవిన్నవించితిమనంతరకార్యమెఱుంగమేమియున్॥ 1042

క॥ అనిజనులువిన్నవించిన
వినిజనపతిబసవదండవిభుఁజూచిమహో
గ్రనిరూపఁగసిమసంగుచు
ఘనగర్జితరవముచెలఁగఁగానిట్లనియెన్॥ 1043

క॥ ఏకొరఁతయులేకుండఁగ
నీకళ్యాణమునబ్రజలనేబ్రోవంగా
గోకడుపుడుచాకిక్రొవ్విస
మాకులతంజెందజేయనగునేజూడన్॥ 1044

ఉ॥ చాకికినింతయేలవిరంబులుసపౌరులతోడనేరిగైఁ
కోకవధింపనెట్లుదనకుంజనుభక్తుడేయైనఁజారిపౌరులే
వాక్కునవిప్పరంబ్రతుకువారలుమూఁకలుగాఁగముట్టినం
గోకలున్రిగ్గునేధరణిఁగ్రొత్తలుగావెతదీయకృత్యముల్॥ 1045

క॥ పురిలోపలఁబురిజనులకుఁ
బరజనులకుఁదిరుగఁబాసెఁపరదేశుఁలకుం
బురితెరువుచుక్కెదురై
చొరవేళంబాసెనెంతచోద్యముచెవుమా॥ 1046

ఉ॥ ఎంతటిబల్లిదుండుమును పెన్నడుచేటు నెరుంగకుంట
నంతకునేఁగుదెంచునెదఁజంపెనుతన్నటుముట్టినంచుని
ట్లింతయొనర్పవాడుదనునేమనిదిట్టినోమదా
క్రాంతతఁజాకిరక్కసునికైవడిమ్రింగెడివాఁడొలోకులన్॥ 1047

ఉ॥ పాడిదొరంగిచాకిశివభక్తుడనంచు పురంబుపా
డుగా నోడకచంపఁగానిఁకనుయుండెడిజంగమసజ్జనౌఘముల్।
గూడగమానవచ్చునని గొంతాహితమైన పురోహితాళితో
నాడితదభ్యనుజ్ఞ బలియామికవర్గముతోడనిట్లనెన్॥ 1048

గీ॥ చాకిజంపునే మోచనుదేకుడిటకుర
గాక్రమింగినతనిగ్రక్కనేని।
రండుబొండటంచు రయమునబలుకపృ
ద్వీశుజూచిబసవడిట్టులనియె॥ 1049

క॥ లోకులకాకరుపులువిని
చాకీయనియదేలసారెఃకుననసారెగన్।
జాకియెయతండుసాక్షాత్
శ్రీకంఠుండుగాకనిట్లుజెడనాడుదురే॥ 1050

క॥ కులజుఁడునకులజుఁడాతడుకులమొకటియులేకయెన్ని
కులములనతడీ ।
యిలనవతరించినశ్రీ
గళుఁడాతడుగానసత్వగతుఁడెట్లనినన్॥ 1051

సీ॥ అజాకడనవసూత్రమరిఁదాలిచిబిక్షలడిగినతొంటిబ్రాహ్మణుఁడతండు
మహితాపవర్గసామ్రాజ్యపట్టణమునకు యోగ్యతగలక్షత్రియుండునతడు।
సమలవపుర్వహిత్రములనువార్ధిలోనుడుగకత్రిప్పువైశ్యుండునతడు
సత్క్రియారంభసస్యంబులదరిగోసి
తొరనవ్వినులుషశూద్రుండునతఁడు॥ 1052

గీ॥ యాదిశక్తియుపానదామైచెలంగ
నాదబిందుకళలుగారణముగాఁగ।
వేదక్రబ్రహ్మాండభాండముల్ విపిధములుగ
వాడనేర్చినకుమ్మరివాఁడునతడు॥ 1053

చ॥ సరహరిగోలుగాలముగనాగకులేశుడుద్రాడుగాఁగభృ
క్కరిపతియెద్రగాహరివికీర్ణమహాస్థియెచివ్వగాగజే।
సిరతియుగాంతహర్తనెడజీర్ణవయోకమతాఖ్యమీనమున్
డెరువ్రుకుదెచ్చుదేవరవిదేయుడు నాతడు యేన్నిచూడగన్॥ 1054

మ॥ జనికూపస్థితజీవజీవములపైఁ జ్వలింగశారీర
జనయంత్రంబు ఘటించి దానిదిరిగించఁగా యుక్తిజింతించె
క్రనకర్మాభిధగోగణభ్రమణసాంగత్యంబు సంధించి మిం
చినవ్రదంగియు నాతఁడున్ ధరణిలో జింతింపఁగా వెండియున్॥ 1055

గీ॥ అచ్చులగువారి నొరగొనునట్టుకల్ల
యచ్చులుగ నూకు యగసాలియతఁడు సుమ్ము।
జీవమను లోహమును జ్ఞానశిఖి దహించి
పనికి దెచ్చిన కమ్మరియును తండు॥ 1056

సీ॥ హరిణమై విహరించు నజుని శిరమ్ము నుద్రుంచిన యాశబరుండు నతండు
హరవిధు క్రిమికీటకాదిపశువులనెల్లబొదలగా చెడి గొల్లబోయఁడతడు।
కపటనాటకసూత్రకారుడై ప్రకృతివికృతులార్చు వెండిడు నతడు మరియు
కులశైలములు నూకి జలములల్లన చల్లిపొలము దేరఁగఁ జాలుబోయ యతడు

గీ॥ విశ్వమేకార్ణవంబైన విష్ణువిధుల
కోక జేకొనియుదికెడు సాకియతడు
భక్తవస్త్రంబులిప్పుడేర్పడగనుదుకు
నట్టిమడివాలు మాచదేవయయు నతడు॥ 1058

వ॥ అట్లన్నియుం దానయై సమహానుభావునకు నొక్క కులంబు నంగలదె లోకుల కోకలు నూరఁ■కింబోలె చేకూటికందుకఁ చాకిచాకియనిని రాకరించి పలుకనీకెట్లు వచ్చు దచ్చారిత్రంబు సవిచిత్రంబు ప్రమత్తచిత్తంబున వినుమనియిట్లనియె॥ 1059

చ॥ నరహరిపుండరీకహరినాకవిరోధులమేని కృత్తులం
బరములుగాగ దాల్చు హరుభక్తులకోకలుగాని యొర్లయం।
బరములు చేతముట్టడని ముంచిగఘట్టనసేయువేళనే
శరణులు వేడనెద్దయిన సంతసమందుచు నిచ్చునట్లయె
వ్వరిపరిదానముల్ తనకువై చిపవారలకిచ్చునిచ్చలున్॥ 1060

ఉ॥ అన్నియునేటికిన్వలువ౼నజంపెనుజంపబంపినన్
మిన్నక... తుదనునీవకడున్వడినెత్తిపోయినం।
టన్నుగ్రవేలుజూపదరమాకుటిలాత్ములు దన్మహత్వసం
పన్నతఁగానపెదురభిమానముమానుముమానవేశ్వరా॥ 1061

చ॥ అన విని బల్లహుండు బసవన్న గనుంగొనియుగ్రుడై మహా
ఘనుఁడవె కారణంబులును గాథలువన్నక యూరకున్నఁజా।
లు ననితఁడీయ్యము న్నదరి లోఁగొన తాత్మభటాలిజూచియా
యనచనుదెంచుమార్గమున కడ్డముగామద దంతిరాజమున్॥ 1062

క॥ నిలిపికొనిమీరుతోలఁగక
నిలిచియతఁడుడాయ దవనిలుతొలగనిపై
కొలుపుండుగంధనాగము
బొలియింపుండ తని బ్రజలపొచ్చెమువాయన్॥ 1063

వ॥ అట్లయ్యనంతకాంకుండత్యంతకుపితస్వాంతుండై సామంత మావంతు
లమదదంతి సమేతంబుగాజంపంబంప నయ్యంతకాంతభక్తచింతితార్థ
సంతానంబగు మాచయ్య వెనుచనుదెంచునిరర్గళమార్గంబరి కట్టగోటం
గట్టా యిత్తపడియట్టిట్టకదలక యెట్టకేలకుమనంబుఘట్టిపఱచుకొని
యుండిరట్టియెడ॥ 1064

చ॥ పటపటలంబుగుంజుకొనిభక్తుడువచ్చుచుదవ్వుదవ్వునం
దటుకునగాంచెబాషితజనప్రభసైనికమధ్యభాగమున్।
తటతటకర్ణయుగ్మకరగండవిఖండితపద్మపూగమున్
గటయుగళాంతరాళగతగైరికనాగముగంధనాగమున్॥ 1065

ఉ॥ ఆనెరినట్టహాసములునార్పులురోదసిముట్టఁజేసిక
య్యానకుగాలుద్రవ్వుచునిఖాగ్ర్యముడగ్గరలైంగికానుసం।
ధానముతోడబల్కెసురనాధునిభద్రగజంబుమానవా
ధీనతజిక్కిదుఃఖపడునేనుఁగుగున్నకుసంచలింతునే॥ 1066

ఉ॥ సైనికులారమీరిచటజావఁగనేటికిఁబొంకటంచుఘం
టానినదంబు సేయమదనాగముమావటిపాఱిపోవనెం
త్రైసనుబోవనీకగజయంతలుదంతిమరల్చినూఁకగఁ
గోనలసవ్విఘంటయుసుగోకలఱుంగయునిఁగిసేప్పచుఁ॥ 1067

క॥ సమరాంతరమునఁజేతులు
సమరుచుయంతలవధించినరసరవేదం
డముతొండంబునుగర
దండముననువడిబట్టికొట్టెనలినలిగాగఁ॥ 1068

వ॥ అట్లుగొట్టియునంతటబోవకభీకరాకారుండై పినాకిభక్తానీకంబుగోకలు
దుకుచాకలరేఁడుకోద్రేకరసా సముద్రుండగు వీరభద్రుండునర
సింహునంజలిగుంజలియాఁటీఁదివికివై చువడువున బొడవుగానెగర వైచి
పుడమినింబడనీకనడుమనెడచేతంబెడచేతం దట్టుచుగందుకంబునంబో
లెగొండొకవిడినుడువీథినెగురవైచుచు గ్రీడించుమరియునట్టహాసంబులా
కసంబుముట్టంజేసి బేశికంటికరటినిశాటపాటనంబొనర్చు గతిహెచ్చి
వచ్చివందరలాఁడువెండియుపుండరీకాక్షునికోలెమ్ముఖండశశిమండనుండు
విరిచినవిధముననెమ్ములువిరిచితుమురుగా మొత్తిమోదరలాడుగ్రమ్మరమా
లకుమాంసంబునుగొడగరికిదోలునుపనికిరాకుండనావేదండంబుజెండి
వైచిత్రోవదొలంగనిబాసకువెలితిగాకుండద్రోవపోవగబావజవిజయుభక్తు
లెల్లనుల్లసిల్లిరియనంతరంబ॥ 1069

క॥ ఎవ్వడునాపైనేనుఁగు
ద్రోవ్వునబురికొలిపెవానిగొట్టకనాలో।
నెవ్వగమానదు హోమ్మన
నవ్వారవిభుండువినిసమాకులమతియై॥ 1070

గీ॥ బసవరాజయ్యచెసజూచెబరమహర్ష
వారిపూరితనేత్రుడై వసుమతీశు।
తోడనిట్లనువలదన్న ద్రోపునేసి
చంపబంపంగవలసెనిచలముబలము॥ 2071

క॥ నామాటలఁ గొంబట్టక
భూమీశ్వర చెడుగుజనుల బుద్ధులు వినఁగా।
నీమానము దూనికయును
సామజమును బోలెఁ ద్రోహసంగతి వెలసెన్॥ 1072

ఇరవత్తుసికథ

సీ॥ ధరణీశ వినుతొల్లి తమిళమండలమున గరయూరి చోడభూవరుని రాజ్య
మునసరవద్దడి ముప్పురిలోపల నిరువత్తుఁడనఁ నొప్పు నీశభక్తు।
డపగతసర్వసంగపరిగ్రహుండు వేదాగమశివపురాణార్థవేది
షడ్విధలింగార్పితావధాన వినోదిసంతతజంగమార్చనసుశీలు॥ 1073

గీ॥ డనఁగ సురుచిర పరమానురాగుండగుచు
వెలయు మిగుల చెడని విభవములను।
బ్రకటవీరశైవభావనాపరతంత్రు
డనఁగ యతఁడు నెగడు యెవ్వనమున॥ 1074

మ॥ రతిరాణ్మర్దనభక్తిలోలతభయభ్రాంత్యాదులన్ మీరివి
శ్రుతవేదాగమ శాస్త్రచోదితలసద్రుద్రాక్షభస్మాభిరం।
జితగాత్రుండయి నేమమొక్కటి వహించెన్ శంభుభ
క్తాళికిం బ్రతికూలత్వము సేయువాండ్ర నవిచారత్వంబుసం జంపగన్॥

క॥ ఆనియతిప్రాణపదముగ
దానడుపుచు ప్రమథభాషితపురాణకథా।
ర్థానుభవవిశారదుఁడన
మానుగ విహరింపుచుండు మానవనాథా॥ 1076

క॥ ఈలీలనామహాత్ముఁడు
గాలంబవలీలగడవగా నొకనాఁడా।
చోళమహీపతిమదగజ
మాలానముదురుము సేసియా పురవీథిన్॥ 1077

క॥ విడివడికటియుగమున మద
జడధారలుగారగానశంకితవృత్తిం।
బుడమిపదాహతివడవడ
వడకఁగనడతెంచుచుండెవడి నట్టియెడన్॥ 1077

క॥ ఒకశివభక్తుడు శివపూ
జకుఁబుష్పములపచయింపజనులెవ్వరులే।
వకమునుపతోటలకుబో
వకకాదనినడకకున్నవారితమతియై॥ 1078

వ॥ గృహంబు వెలువడిగవనిఁగడచిమ్మఁడునర్చింపంగడివోనిపుష్పములు శోధింపఁదనకన్నిచ్చకువచ్చుపూఁదోఁటలు సొచ్చియచ్చటంబెనుగాలితానకు తేకఁలుచినిగిఁనచిద్రపుష్పంబులును సుడిగాలింగడివోయితొడిమలుసడలి పుడమింబడి యున్నస్వయం పతితపుష్పంబులును బుష్పశరవైరిపూజకు భాజనంబులుగావని మనోహరంబులైతావులు మెలగింపుచుం గన్నులకింపు పుట్టింపుచునించుకించుకవికసింపన దోఁగింపుచున్నసజ్జి రంబులుసజ్జనిండశోధించు కొనిపూలపూజనలాలసుండై యనాలస్యంబు నందనసదనంబునకుం బునరాగమనంబున॥ 1079

చ॥ విడివడివచ్చుచోశవృధివీవరుమత్తగజంబుభక్తునిం
దొడిఁబడఁగూడిముట్టితన తుండమునంగబళించిమీదికి।
న్వడినెగురుంగవైచిరదసద్వయమొగ్గియునమ్మహాత్ముకీ
గడుపునఁగొమ్ముగ్రుచ్చికొనగన్నులనిల్పెనుప్రాణభారముల్॥ 1080

తే॥ ప్రాణవిశ్లేషజనితతాపమునఁ బట్టుఁ
దభవ! ప్రాణేశ! శంభూ! మహాత్మ! యనిన
యెలుఁగు విని యిర్వదాండారి యిది మహేశు।
శరణుపలు కని యాత్మ నిశ్చయము చేసి॥ 1081

శా॥ సక్రోధంబున లేచి యిల్వెడలి జంఘావాతసంచారుఁడై
యాక్రందం బది యేమి టంచుఁ జని యభ్యర్ణంబునం గాచె దం
తిక్రౌర్యంబును భక్తుపాటుఁ గని దోర్దీప్యమానాసిధా
రాక్రాంతంబుగఁ జేయుఁ జిమ్మెఁ గరిదానాంధ్యంబు వంధ్యంబుగాన్॥

ఉ। ఏనుఁగురక్కనుండు పరమేశు నెదిర్చినభాతిఁ గన్నులం
గానకదంతి దంతిమనఘస్మరభక్తునిమీఁది కేఁగ నా
ధీనిధికోపవహ్ని మదిఁ దీవ్రముగాఁగ మహాయుగాంత కే
శానపరావతారుఁడయి సల్పెను దా ఘన సింహనాదమున్॥ 1083

ఉ॥ అంతట మీఁద దంతిఁ దెగటార్పఁగఁ జేరె మహేశభక్తుఁ డ
ద్దంతికరాగ్ర మాత్మకరతామరసంబునఁ బట్టి యీడ్చి మా
వంతుని గూల్చి వానిమెడ వామపదంబునఁ ద్రొక్కి కుంభికుం
భాంతరసీమ వ్రక్కలుగ హస్తకుఠారికఁ గొట్టెఁ గొట్టినన్॥ 1084

చ॥ కరి సురహేతిఘాతములు గ్రక్కునఁ దాకినఁ ద్రెళ్లు నామహీ
ధరమునుబోలెఁ గూలె ధరఁ దద్విధ మంతయు జూడ భూమిభృ
ద్వరుఁడు జనాళిచే నెఱిఁగి తచ్ఛివభక్తునిఁ గాంచి తత్పదాం
బురుహయుగంబుపై నెఱఁగి బోరన లేచి లలాటహస్తుఁడై॥ 1085

చ॥ కటకట భక్తునిన్ గజము కాఱియపెట్టె సజాచ్యుతాదులు
న్నిటలదృగాప్తభక్తులకు నిక్కము సాటికి రారటన్న నే
మిట పశు విద్ధి నిల్గునెడ నెక్కుండుచింత; యిఁకేను జచ్చుటే
సట యగుఁగాక తత్కృతికి సామ్యము సేసిన నోరు వోపదే॥ 1086

ఉ॥ ఏనుఁగు శుద్ధజీవ మది యేమి యెఱుంగును దాని నేలు స
ద్దానిఁ దలంప ద్రోహి నని తాత్త్వికదృష్టి నెఱింగి ఖడ్గసం
ధానితహస్తుఁడై ద్వాదశనామకభక్తుని మ్రోలఁ గంధద
లూనము సేయఁ బూన గణలోలుఁ దలోలకృతార్థభావుఁడై॥ 1087

ఉ॥ కుత్తుకపాఁపతేఁడు పలిగుబ్బలిరాచకుమార్తె మేనిలోఁ
బొత్తు మనంగఁ బెన్మసలి పొమ్మన శూలము కేలఁగ్రాలఁగ్రా।
బత్తులమొత్తముల్ గొలువ పన్నెలవెనెనిలపూవుతేకుదా
ల్పత్తిజి నిర్వబత్తునికి నచ్చపుమే న్పొడమాప వెండియుఁ॥ 1088

క॥ శంకరు నంకూరత్క్రరు
ణాకింతదృక్పంకజాతుఁడై చోడని నా।
త్మాంకాగతుఁ జేసి భవ
త్కైంకర్యము మన్మనంబు దాఁపెట్టికొనెన్॥ 1089

క॥ ఇరవత్తుతోడ ననియెను
వర మీవచ్చితివిజోడవరుఁడును నీవుఁ।
వెఱపకయడుగుండిచ్చెద
నఱిముఱివర మేమియైననని హరుఁడనఁగన్॥ 1090

ఉ॥ కోరికలేమియేనియును గోరిక యిర్వతు సన్నుతింపఁగఁ
దారకరాజశేఖరుఁడు దార్ఢ్యముగాఁ దదభీప్సితార్థముల్।
మీఱ ధురంధరం బయిన ముక్తియు భక్తియు నిచ్చ భక్తునిఁ
బోరన జీవితోద్భరితభూరిశరీరునిఁ జేసి వెండియున్॥ 1091

క॥ దంతిప్రబిశించితద్గజ
యంతకునఁ దకునుమున్నె యిసువుగొసంగిభూ।
కాంతునిభక్తుని గ్రైలా
సాంతస్థునిఁ జేసె శంభు డందఱునెఱుఁగన్॥ 1092

వ॥ అట్లు చోడభూపాలుండు 'భృత్యాపరాధస్స్వామినోదండః' యను ప్రాక్తనసూక్తి చిత్తంబున హత్తుకొలిపి తన దంతితప్పు తనతప్పుగా నిశ్చయించి శిరంబు ద్రుంపం దెంపుసేసె సన్నసీన్న తప్పం జెప్పఁ గొలందియే? వలదన్న నామాట గీటునంబుచ్చి భయంబులేక వంచితి వవి పతికిం జెప్పె వెండియు బసవదండేశుం డతనికిట్లనియె॥ 1093

బాపూరు బ్రహ్మయ్యగారి కథ

సీ॥ బాపూరు బ్రహ్మయ్య భక్తాగ్రగణ్యుండు
వీరమాహేశ్వరాచారయుతుఁడు
గాఢమాహాత్మ్యుం డఖండితశక్తుండు
ధైర్యసంపన్నుడు శౌర్యధనుఁడు
మంగళభక్తిక్రియాంగభాషాంగుఁడ
వార్యశౌర్యుండు సద్వాక్యరాశి
యుత్తమోత్తమవృత్తి నుండు సర్వంసహా
తల మేలఁ బొగడంగ వెలయుచుండి 1094

తే॥ యతఁడు జంగమలింగపాదారవింద
సేవనాసక్తిపరతంత్రచిత్తుఁ డగుచుఁ
బెక్కులగువువ్వుఁదోఁటలు పెట్టి మొదటి
కోడి కూయంగఁ బువ్వులఁ గోయుకతన॥ 1095

తే॥ సరగఁ దోఁటల కరిగి పుష్పములు గోసి
కొని మరలివచ్చి దండలు గూర్చి భక్త
లకు సమర్పించునదియుఁ గాయకముగాఁగ
దాని విరచించు పంగమతర్పణములు॥ 1096

వ॥ ఇట్లు సేయుచు॥

ఉ॥ వర్తిలు నమ్మహాత్ముఁ డొకవాదముపట్టున గట్టిగా జగ
త్కర్త యుమామనోహరునిఁగాఁగఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి యల్లగో
భర్తకుఁ బుల్లు పుల్లమును బన్నుగ మేపెను జొన్నలందు శివుఁడా
మూర్తివహింపఁజేసి పరముం బలికించె సకించనాత్ముఁడై॥ 1097

క॥ ఒక దేమియతం డొకభూ
మండలపతివిమతనృపతిమండలముపయిన్
దండెత్తి చనుచు విడిదల
నుండెన్బాపూరసైన్యయుక్తుండగుచున్॥ 1098

వ॥ అట్లుండి యాప్రోలి కనతిదూరంబునఁ బ్రాగ్గిశాభాగంబునఁ దాను వ్యా
లంబులు విడిపింపం బాదపథక్లాం తిపశ్యతోహరంబులు సతిమనో
హరంబులు నగు మందసమీరంబులు గ్రందుకొనఁ బుష్పవాటికాని
కటంబునం బటుసంఘటితమంటపప్రాకారమందిరాంతర్మందిరంబు
లతి సుందరంబులుగా నియోగించి యున్నెడ॥ 1099

శా॥ ఆరాజన్యపరేణ్యుపట్టపుగజం బావిర్భవద్దానవా
ర్ధారామండితమై మహానిగళబంధంబుల్ వడిం ద్రెంచి కుం
భారూఢుం దగు మావటీని గయికోఁ కట్లంతట న్వైచి ఘీం
కారంబు ల్చెలఁగంగ దండుకలయంగాఁ గ్రుమ్మరుం గ్రమ్మఱన్॥

ఉ॥ నీడకు నుల్కి నుల్కి పడ నింగికి నెత్తిన వాలువాల మ
ల్లాడఁగఁ గూడ ముట్టి మనుజావలిచట్టలు చీఱవైచి యా
జాడఁ గలంచు రాజమదసామజముం గని బ్రహ్మశౌరి యా
డాదని మానసంబునను నప్పుడు నెప్పటిరీతి నేగఁగన్॥ 1201

సీ॥ కరిఁ డాయఁ జనుదేరఁ గాంచి బ్రహ్మయ్య యిం
దెందు వచ్చెదవని సందడింప
సందులు ప్రిదిలి యాసందున నిల్వక
వెనువెనుకకు భయావిష్టమగుచుఁ
గరము శిరంబునఁ గదియించుకొని చని
ఘననదీతీరభాగంబునందు
ఘీంకమ్మఁ గూయుచుఁ గిలి మూర్ఛలో మున్గి 1202
జీవంబు విడువఁగ మావటీలు

ఆ॥ భీతయుక్తులగుచు భూతలపతిఁ గాంచి
మస్తకస్థలస్థహస్తులగుచు
భద్రగజముచావు బ్రహ్మయ్యమహిమయుఁ
జెప్పి రెల్లజనులు శిరములూఁప॥ 1203

మ॥ ధరణీశాగ్రణి విన్ము భక్తుండొకఁ డేతద్గ్రామధాముండు శం
కరపూజాకుసుమార్థ మొక్కఁడ యుషఃకాలంబునం దేఁగి భా
సురభంగిం గుసుమంబు లెత్తికొని కొంచుం బోవునా వేళను
ద్ధురలీలన్ గజముంథరన్ జమరెసద్దోర్దండ చండాహతిన్. 1204

క॥ అని తనమావంతులు చె
ప్పినవినిజనవిభుఁడు మిగులఁ బ్రీతుండై యా
ఘనుఁ దనగజమే గతినేఁ
చౌనాయని బ్రహ్మయ్యకడకుఁ జేరన్నరిగెన్॥ 1205

చ॥ అరిగితదీయపాదముల కర్థిమెయిన్ దగ మ్రొక్కి లేచి య
క్కఱికృతదోష మింతయును గావుముకావుమటంచుఁ గ్రమ్మఱన్
శరణము సేయఁ జూచిజననాయకు సంతసవార్థిఁ దేల్చి త
త్కరటికిఁ బ్రాణమిచ్చె గణగణ్యుఁడు బ్రహ్మయయిమ్మహీతలిన్॥

వ॥ ఇట్లు బాపూరిబ్రహ్మయ్యశరణుఁ జొచ్చి యప్పార్థివుండు కృతార్థుండయ్యె
నిట్టి సజ్జనభక్తులచరితంబు లిజ్జగతిపై నపరిమితంబులుగలవవియట్లుండ
నిమ్ము వారలనై జవ్యవహారంబు శరణన్నఁ గాచుటయు మార్కొనఁ బోరి
గొనుటయుంగాన బిజ్జలభూనాయక మాచయ్యయనంగఁ చేనలకలియుగ
రుద్రుండుగాని మర్త్యమాత్రుండుగాఁ దతని శరణుఁ జొచ్చితేనిం బ్రతుక
వచ్చు నాకుం గానవచ్చినకార్యంబు నదియపోదమని బసవఁడు వసు
మతీశునకం జెప్పినవినిజనవిభుండు వేఱొండుమతంబుగానక లజ్జావనత
వదనుండై కొండొక సే పూరకుండె నసంతరంబ బసవనిదెసఁ జూచినీవు
చెప్పినదేకార్యంబుకదలుమని యతనిపజ్జన తానుం జనుదెంచిమాచయ్యం
గాంచి యతిదూరంబున సాష్టాంగం బాచరించి లేవకున్న నెఱింగిబస
వండు మాచయ్యగారింజేరి యభివందనపురస్సరంబున నిట్లనియె॥

బిజ్జలరాజు మాచయ్యకు శరణు సొచ్చుట

తే॥ వలదువలదని వారింపఁ జలముసేసి
ముక్కు గ్రక్కునఁ గోల్పడ్డ మూర్ఖుభంగి
యంతడాయంగ రానోడియతఁడు నమ్ర 1208
కాయుఁడై యున్నవాఁడు నీకరుణఁ గోరి॥

ఉ॥ పిచ్చుకమీఁదనేల సురభీకరపాశుపతంబు వైవమీ
యిచ్చకురాకయుండ నతఁడెంతటివాఁడు భవద్దృగగ్నిచే
వెచ్చగుచుండ లోకములు వింతయె; నాకు భవన్మహత్త్వమీ
వచ్చి మఱుంగుఁ జొచ్చు నృపవర్యునిగావఁ దగుం గృపానిధీ॥ 1209

చ॥ అనిబసవన్న వేఁడికొనసట్టుల కాకనిమాచశౌరి య
మ్మనుజవరేణ్యులెమ్మని సమాదరణంబునఁ జెప్పిపంపిచ
య్యనమృతహస్తియెమ్ములను నట్టయుఁ బొట్టయుఁ గూడఁ బట్టి భూ
జనములుచూడ భూతి పయిఁ జల్లికరిం బ్రతికించె వెండియుఁగా॥ 1210

తే॥ నాఁటితొలినాఁడు చంపిన నరుని యస్థి
యాకసంబున నుండంగ నాక్షణంబ
భువికి డిగజార్చి లోకు లద్భుతము నొంద
వాని యసువులు నొసఁగె భూనాయకుండు॥ 1211

వ॥ ఇట్లు సజ్జనసంజీవితంబైన కుంజరరాజంబు రాజకుంజరంబున కిచ్చిన
నతఁడు నామధ్యందినమార్తాండమండలంబునుంబోని చేగంటఁ దొంటి
యట్ల కరంబున నటుంగర మనురాగంబునం జనుదేరఁగ జాటుకొనుచు
విజనివాసంబునకుం జనియె బసవండు మాచయ్యపాదంబులు గొలిచి
యాయయ్య మఠంబున కరుచి వారిచేఁదా నగ్గింపించుకొని తననివాసంబున
కేతెంచె నంత మాచయ్య యెప్పటియట్ల సంతతసత్క్రియాలీల నడుచు
చుండుం గొన్ని దినంబుల కొక్కనాఁడు॥ 1212

తే॥ బసవరాజయ్య యరలేని భక్తివేర్మి
నందఱికి గీత మఱిముఱి నానతియ్య
నొదయలొగిదాని మాచయ్యయొద్దఁబాద
వినిమహాగ్రతావృత్తిచేతనుగలంగి॥ 1213

క॥ అనియంతఁబోక శివశివ
యనుచున్ శబ్దగ్రహములహస్తాబ్జయుగం
బున మూసికొనుచు హాక
ష్టీనాథాచెల్లదీనులే శివభక్తుల్॥ 1214

క॥ అవినీతుఁడు గాకీగతి
శివభక్తులదైన్యయుతులఁ జేయఁగఁజన్నె
భువిఁదానదాతననికోఁ
తివిధంబునవెక్కిరింపఁ దేకుఁవనెడదే॥ 1215

క॥ దోషంబుగాక భక్తులు
రోషింపన్ దీనివింటె రోఁతయ్యెడి నీ
భాషలు గీషలు వదలుము
దూషకనినుఁజూడఁదగదుదుర్జనవర్యా॥ 1216

మ॥ అని మాచయ్య స్వకీయకాయకముఁ జేయంబోవ నీవార్తభ
క్తనికాయంబులచే నెఱింగి బసవక్ష్మాపత్యమాత్యుండు భీ
తినిమగ్నాశయుఁడై కలంగుచుఁగడున్ దీనాననాభోజుఁడై
చనియెన్మాచమనీషి యున్నెడకుభాస్వద్భక్తసాహాయ్యుఁడై॥ 1217

వ॥ ఇట్లు చని యమ్మహాత్మునిపాదాంతికంబున నొడలుగడపి యిట్లనియె॥

క॥ ఆక్రాంతాహంకారుని
నక్రమసత్యతరయుక్తనాగస్మృతిని
ర్వక్రాభావోపేతుని
నక్రోధున్ దుర్జనుని ననమ్యకార్యమున్॥ 1219

క॥ దుర్భావకు నయభక్త్యా
విర్భావవిహీనుజిద్వివేకవిదూరుఁ
నిర్భాగ్యునశౌచునిదు
ర్గర్భుననుంగాచికొనవె కరుణా॥ 1220

తే॥ నాల్గులక్షలు నఱువదినాల్గువేలు
గీతములు సెప్పుటది యేపగింపు గన్న
యట్టులయ్యెను నిపుడు నీ మౌనవమినిఁ
బా యనవె యో యనకయున్న సంగమేశా॥ 1221

క॥ అని తను నిందించుకొనుచు
ఘనదైన్యముగానఁబడఁగగణుతింపంగా
వినియునువిననివిధంబున
ననుపమశౌర్యుండుమాచనార్యుండనియెన్॥ 1222

క॥ కడు నధముఁడః క్రొవ్వితెమా
మృడుగణము లధములె నీవు మేటివె యకటా
యడిగెడువారలు లేకయ
బడుగైతివె మజ్జ బాపుబాపురె త్యాగీ॥ 1223

సీ॥ అట్టియాచకుల నెందైనఁ గందుముగాని
యిట్టిత్యాగులఁ గాన మేయుగమునఁ
బాసలిన్నియు నేలబసవయ్య! నీవిచ్చు
నేనికగున్నులు నెట్టుకోకః
లట్టిగట్టము గాద్దె లవనిఁ బచ్చనిమిన్ను
నీకుటిలపునాతు లేమి ప్రాఁతి
మాదేవుభక్తుల పేదఱికంబులో
గరిమచూపుదు నని కరయుగమున 1224

ఆ॥ సదమలోకంబుసంధించి చల్లిన
తత్కణంబులెల్ల ధర మరకత।
నీలపుష్యరాగనిర్మలవైడూర్య
విద్రుమాదిరత్నవితతు లయ్యె॥ 1225

క॥ ఉద్యత్తద్రత్నద్యుతి
ఖద్యోతుం డపుడు గేలు ఖద్యోతముగాఁ।
జోద్యం బందిరి జనులన
వద్యాత్మా చయ్యఁజూడవచ్చెన్నృపుఁడున్॥ 1226

తే॥ పీరువారనకందఱువేగవచ్చి
చూచుచుండంగ మడివాలుమాచశౌరి।
చాయగురిసెనుబ్రమథప్రసాదపుష్ప
వర్షమందఱునాత్మలోహర్షమొంద॥ 1227

క॥ బసవని నభిమతఫలముల
నసలారఁగఁ దనుప నీశుఁ దభ్యర్చితుఁడై।
యసమశరరూపుఁడాతం
డసమానుఁడు మాచశౌరియపుడొప్పారెన్॥ 1228

క॥ చెన్నార జంగమావలి
మున్నిట లింగావతారమున మాచయభ।
క్త్యున్నతిశివుఁ డెఱుఁగఁలే
కెన్నేనియురూపముల్ వహించినభంగిన్॥ 1229

తే॥ అట్టి జంగమసత్సభాభ్యంతరమున
దొట్టియున్నట్టి రత్నంపు దిట్టలుండు।
హరునిభక్తుల బండారి నన్నయట్లు
బసవరాజయ్య మిగులఁ జూపట్టుచుండె॥ 1230

వ॥ వెండియు బసవండు మడివాలు మాచయ్యంగారల శ్రీ చరణారవిం
దంబులకు సాష్టాంగపరంపర లాచరించి చేరఁబనుదెంచి యుదంచిత
వాక్యంబుల సన్నుతించి శరణువేఁడుచు దేవనీమహత్త్వంబుఁజూడ
నెంతటివాఁడనో సంగమేశ్వర నీవు శంకరుండ వేను గింకరుండ నీవు
నిర్మలుండవు నే దుర్మలుండ నీవు సుజ్ఞానివి నే నజ్ఞానిని నీ వమృతాం
గుఁడ వేవిషాంగుండ నీవు మహాదాత వేదీనుండ నీవు పశుపతి వేప
శువ నీవు త్రైలోక్యచూడామణి వే నిర్భాగ్యచూడామణి నిట్టిదు
ర్గుణరాశియగు నాయందు సద్గుణలేశంబు వెదకం గలదె? మద్గర్వప
ర్వతంబు భవదఖర్వకృపాగీర్వాణాయుధంబున గీఁటునంబుచ్చి యప
రాధశతసహస్రంబులు సైరించి రక్షింపవే! వేయునునేల జగదాశ్చర్య
చర్య మడివాలు మాచనార్య యని యనేకప్రకారంబుల విన్నవింప
విని బసవనిం దన కౌఁగిటంజేర్చి కారుణ్యార్ణోరాశి నోలార్చ నవ్వు
డచ్చటి భక్తులు తమలో నిట్లనిరి. 1231

క॥ వినవయ్యలింగమందై
ననుగలుగవె కోపమును బ్రసాదము కొంచెం।
బునకుఁగడఁజనడిలనువా
రునువాయింపఁగ గ్రహింపరుగదాయెందుఁ॥ 1232

తే॥ అంతకంచెను గడమ యేయాత్మభృత్యు
నొరయ కూరక చేపట్టుదురె మహాత్ము।
లట్లునుంగాక మాలిన్య మపనయింపఁ
గారు చీరల కలుగునె చాకి యెందు?॥ 1233

క॥ అట్టిదివో బసవయ్యం
బట్టుట మాచప్రభుండు బహువిధములఁదా।
ధట్టించి దుర్మలముహో।
దట్టి విమలతత్త్వవిజ్ఞతం బొందించెన్॥ 1234

చ॥ పనిపని గాఁపఁగాఁప నవభర్మము వర్ణన కెక్కు బొల్చిచం
దన మొగి నెంత రాఁచినను నవ్యసుగంధము నిచ్చులీలఁదు।
త్తునకలు చేసినం జెఱుకు తొల్లిటికంటెను దీపు చూపుచా
ట్టునఁ దుది ముట్టెమాచనవిభుం డొరయన్ బసవన్నభక్తియున్॥

చ॥ అసమశరారిభక్తులిటు లంచు నుతింపఁగ మోట్పుఁగేలుతో
బసవనమంత్రి యున్కి గని భవ్యచరిత్రుఁడు మాచశౌరి యో।
బసవ యహంకరించినను భక్తి ఘటిల్లునె శంకరోక్తిభ
క్తిసరణియే యహంత వరికింపవె తొల్లి పురాతనాళిలోన్॥ 1236

శంకరదాసయ్య కథ

తే॥ ఉదయశంకరమను మహాస్థానమందుఁ
దనరు భక్తుఁడు శంకరదాసి యనఁగఁ।
గాల గతి కర్మ ముఖ్యేంద్రజాల మూల
నిర్మథనశౌరి బాక్తికమర్మ వేది॥ 1237

సీ॥ జన్మజరామరణోన్ముక్తకాయుండు చిన్మయానందవశీకృతుండు
రౌద్రమహోద్రేకరంజితాపరవీరభద్రుండు ప్రత్యక్షపాలదృష్టి।
దండితాజాండదోర్దండ తాండవమండితాడంబరుఁడుమనోహారియశుండు
విలసితసంసారతలగుండు గండండు ప్రచ్ఛన్న వేషసంపన్నుతుండు॥

తే॥ గోపితాష్టవిభూతియై కుశలబుద్ధి
బొంతలును గంతులును గుట్టి పోగుఁ వెట్టి।
యంగడిని విక్రయం బార్ప ననుపు దినము
గాయకం బేను మానికల్ కలుగుచుండు॥ 1249

క॥ ఎక్కాక తఱుఁగకగాయక
మక్కజముగనేనుమాన్కెలబ్బఁగదినముల్।
క్రుక్కక జంగమకోటుల
కెక్కడు రతినంద చేయు నిష్టాన్నంబుల్॥ 1240

దేవర దాసయ్య జూడవచ్చుట

క॥ ఈసరణి జంగమార్చన
దాసియొనర్పంగఁజూచు తలఁపున వేడ్కన్।
భూసురపతితో దేవర
దాసియనుచుఁదెచ్చిమ్రొక్కఁ దగఁగోష్ఠిమెయిన్॥ 1240

సీ॥ ఒక్కింతతడవందయుండిపిడ్కానితననుఠమున కంతప్రేమమున నేఁగి
సదయుండువోలె విచారించి కటకటా యీగకుతడవు లే దింటిలోన
శంకరదాసయ్య సద్భక్తిమహిమయు లింగసమర్థత్వసంగతియును
నింక నెన్నటి కంచునెడఁదలోవగచుచుఁబ్రకటించిదుగ్గళవ్వకునుజెప్పి॥

తే॥ తగినగంపెఁడు కొలు చంపి దాసి చూచి
దయఁదలఁచి పంపెఁ గొలుమను దాసమయ్య।
యింతయును మేలు నాకేమి యిందు కింక
నేమి యడిగినఁ దముకు మా కియ్యం గలదె॥ 1242

చ॥ కొలుచన కిచ్చెఁ దొల్లియుకకోరతపస్వికిఁ గొల్చు దెచ్చి యే
మిల మము వేఁడునో తమకు నెక్కడ నున్నవి యిన్నియంచుఁ బి
డ్కలి గదియింపఁ గంపెఁడును గేల నడంగెను దానిలోననే
తలఁకుచుఁజిక్కెఁ దక్కిననిధానము సంద యడంగె సర్వమున్॥

ఆ॥ కొలుచు గృహములోనఁగొనిపెగలేవయ్యొ
బాడువాటెగాదెనాడనా।
దాసివడసినట్టి తవనిధిశంకర
దాసమయ్య దివియ దలఁగెనపుడు॥ 1244

క॥ పరిభవభవశోకంబున
దురపిల్లెడు దాసిఁ జూచి దుగ్గవ పలికెన్।
ధరఁగలబాడబులవెఁద
చ్చరణునకుం గొలుచుపంపఁ జనునేసికున్॥ 1245

క॥ శివశరణుల నిలుకడ గన
భువిలో నీవశమె గజము పుక్కిటపట్టం,
గ విచారించెదు నమ్మా
నవులకు బ్రతుకంగఁ గలుగునా యెందైనన్॥ 1246

క॥ మృడుఁడు ప్రసన్నాత్ముండై
యడుగుమువరమన్న నడుటసఁణకించుటయు,
ప్పుడమిజనులెల్ల నెఱుఁగరె
కడపట భక్తులమహత్తు గానఁగవశమే॥ 1247

సీ॥ చేయుకాయకమింత చెదరకమందిరంబం దుండ జంగమం బందమెంత
యెక్కువృదఱుఁగవు నేనుమానికలెట్లు జంగమకోట్లకుఁ జాలుబెట్లు
లింగమదర్థులలేము లేమనవచ్చు వెండియునాయయ్య విపులభక్తి
లోకత్రయంబునఁ బ్రాకటంబుగఁ జేయవలసిప్రత్యక్షమై యలికనేత్రు॥

ఆ॥ డడుగువరమటన్నఁ జిడిముడిపడకస
స్మితముఖాబ్జుఁడగుచుశివము హేశ
కర్తృకర్తనాకుఁగర్తవైనీవుండ
వేఱెవరముగలదె వేఁడికొనుగ॥ 1249

ఉ॥ ఏమియు వేఁడకున్నఁ బరమేశ్వర నీమది సిగ్గుపుట్టునో
కామమభీష్ట మిచ్చురతిగల్గిన రేపటియట్లు నూదికిన్
దూమునదాత్రిదారమిడ నూత్నవిలోచన మిమ్మటన్న నా
కామవిమర్దియిచ్చె నశికంబున మిక్కిలికన్ను నవ్వుచున్॥ 1250

వ॥ అట్లు హరుండిచ్చిన బిచ్చఱకన్ను వరదేవ దోర్గర్వ పర్వతవజ్రంబగు
టయు శంకరదాసయ్య శంక రేతరసర్వమతనిహంతయై యహంక
రించిన శివద్రోహుల నిటలతటనటోత్కట చటులాగ్నిజ్వాలాపట
లంబునఁ బలువేల్పులం జిటచిటవ్రేల్చుచుఁ గపాలంబులం బటపటఁ

బసలంజేయుచు వెఱవేల్పు పేరుకొన్నమాత్రంబ వేల్పంగ మఱికొందఱు వేల్పులు వెల్పడిపోయి శివుని మఱుఁగులు సొచ్చిరి తక్కినకొల్పులు వెచ్చనూర్చుచుం గరంబు లొదలలంగూర్చి జోహారువెట్టినంగాంచి ప్రతిదినంబును మిపొద్దునాడిగములు సెయిందనిన నవ్వేల్పులు బడుగుపనులైనం జేసి బ్రతుకుదమని నిశ్చయించి. 1251

సీ॥ మసలక ముంగిటి కసవులు వోనూకు
కోసకామారకో ల్లాడిమాడి
నెట్టన కొట్టంబు నిత్యంబు పుట్టెఁడు
దంపంగ బ్రోలకో దానిమఠము
చుట్టును జాలఁగాచుచునుండఁ బెదపోడి
కట్టెలు మోపంగ గాట యట్టి
పశుపులఁ గావంగ భక్తితోఁ గటకంబు
మైలారుడుగొడుగు పుమతఁబట్టి॥ 1252

తే॥ రేపకడలను మేటివాం డ్రేటిదాటి
నూరగింపంగఁ గీర్తులుప్పొంగి వెలుఁగఁ
దసరి తక్కినబొంతరదైవతములు
నోలి నొక్కొక్కపనులు సేయుచును గొలువ। 1253

క॥ కాలములయోగపీఠము
లాలోనష్టాదశములు నప్పనమిడిసి
యాలయపశుసకమ్ములపని
లోలతఁగడుఁజిక్కిజక్కులునుభయిజీయింపన్॥ 1254

వ॥ ఇట్లు నరదైవంబుల మువ్వేట్లుంగొను దాసమయ్య మహత్త్వంబువిని జగదేకమల్లుండను రాజుల్లంబున ననహ్యాత్వంబు వహించి పశ్యల్ల లాటుచేఁ గృపీటియోనికపాలి మెప్పించి ఫాలాక్షీలనేత్రంబు వడయుట నిక్కంబగునేని॥ 1255

ఉ॥ ఈహరిముందటన్ నిలిచి యించుక కంపము లేకపోయినన్
సాహసిదాన పొమ్మనుచుఁ జక్కఁగఁ దత్పురమధ్యమందు ను
త్సాహముతోడ నుక్కనను శౌరి రచించి తదీయదేహము
న్లోహమునందునన్ బొదిగినూత్నముగా ధరనిల్పి నిత్యమున్॥ 1256

చ॥ అలకక రేయునుం బగలుసర్చన లిచ్చుచుఁ గొల్వదాసియా
స్థలమున కేఁగుదెంచి పురసంహరుభక్తులు సతసిల్లఁదా
నలరుచు లెంకవానిగతి నగ్గుడితల్పులు దీసిచూడనా
జలజదళాక్షవిగ్రహము జర్జరితత్వము నొందె వందుచున్॥ 1257

ఆ॥ అంతకన్నమున్న హరిమీఁదిమోహంబు
శరణువేఁడవచ్చుకరణి నరిగి
చరణయుగము చేరననుదేరదాసయ్య
విష్ణురూపుమాపె విశ్వమెఱుఁగ॥ 1258

చ॥ పరసమయావళుల్ పగిలి పాఱఁగ మిక్కిలి యుగ్రుఁడై మహే
శ్వరు శరణాగ్రగణ్యుఁడగు శంకరదాసయ లోకవంద్యుఁడై
ధర మనుచున్కి నీకు విదితం బిఁక నే నెఱిఁగింప నేల: శం
కరునకునైన భక్తులలుగన్ వశమే యెదురుండ నిమ్మహిన్॥ 1259

తే॥ భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దుఁ బాయకున్న
భక్తియును భయమును గల్గు భక్తులకును
భక్తసద్గోష్ఠి నేప్రొద్దు పాసి యున్న
భక్తి భయములు రెండును బలుచగావె॥ 1260

చ॥ ఇల నిది యెంక వింత హరుఁడే యరుగన్ జదువంగ బెట్టినన్
గల మతి యంతయున్ జెడినకైవడి యయ్యెను వట్టిగుట్టు మా
టలఁ బనియేమి రమ్మని తటాలున వందుచు వచ్చి యిర్వురం
బలుమఱు దాసమయ్య పదపద్మయుగప్రణతుల్ ఘటింపుచున్॥

ఉ॥ కావవె జియ్య భక్తజనకల్పక శంకరదాసమయ్య మ
ద్దేవ తలంపఁగా దెసయు దిక్కును నీవ కదయ్య మాకు సం
చావిపులాతలంబుఁ దను వంటఁగఁ గ్రమ్మఱ మ్రొక్కి నిల్చినన్
బావనమూర్తి గాంచి పరిభావపరోక్తుల దాసి యిట్లనున్॥ 1261

సీ॥ అక్కట పీ రెవ్వరయ్యవో దుగ్గవ్వ
దాసి దేవయ్యగారా? సరేను
మీసరివారమె మీకిట్లు రాఁజన్నె
యిట వచ్చుటకుఁ గార్యమేమిగలిగె
నెచ్చటి కేనియు నేఁగుచు నున్నారొ
హరహరమము మఱపరు గదయ్య
మీయట్టి ధైర్యమానసులును శరణులు
గలరె? యీభువియందుఁ గానుపింప॥ 1262

ఆ॥ రిట్టిభక్తియుక్తి యిట్టినిర్గర్వము
నిట్టిభయముగలదె యితరులకును
బాపుదాసమయ్య బడుగులాధారంబ
బాపుదాసిభక్తపరులభాతి॥ 1263

ఉ॥ మాకిపుడేమి దెచ్చితివి మచ్చికమీఱుఁగ నీశ్వరయ్యకున్
గోక యొసంగి గైకొనిన కొల్చును గాదెలలోన నిండవే
వేకొనిరావుగాదె? నిజవిశ్రుతసంపద లెందుఁ బోయెఁ? దె
మ్మీ కలమాత్రమే బ్రతుక మీకృపచాలదు గాక మాపయిన్॥ 1264

తే॥ కాసుపీసంబువిడువంగఁగట్టికొనఁగ
నోసరిల్లినధనమిందు నుండనోపుఁ
ద్రవ్యమాయనిదేవరదాసిచేతఁ
ద్రవ్యఁజేయంగ జంగమాస్థానమందు. 1265

చ॥ పుడమిపయిఁ ఖన్నితమటు పూస్పఁగ దాసిపసింది సిక్కులై
వెడలఁగ నక్కజంబొదవి వేగమ దాసియు దుగ్గళవ్వయుఁ
గడుఁగడుభక్తిఁ దత్పదసకాయమునంబడి లేవకున్న న
ప్పుడతని గాంచి శంభుగణపూజ్యుఁడు శంకరదాసి యిట్లనున్॥ 1266

క॥ ఓలింగూలికిఁగొలుచిడి
చేలముగై కొంటయీగి చెల్లింవక నీ
వేలాగునసాకెదవని,
ఫాలాక్షునిడాఁగు మంత పనిగాకున్నన్॥ 1267

సీ॥ ఇంకొండుదవైన నిచ్చి పుట్టెఁడుపందు
మమకఁ గ్రమ్మఱఁబడి యుమటుగాక
కుడిచినకట్టిన బడుగల నైసను
నినుచుడి ముమ్మడి ధనము గొనుము।
కాదేనిఁభేదల సాదలచేదీవ
సలయందు మేలుగాఁగలదు పొమ్ము
బడుగుబత్తుల కాళ్ళపైఁబడ్డఁ గలుగునే
కుడువంగఁ గట్టఁగ విడువముడువ 1268

తే॥ నేది కాదేని విడువుము పాదయుగము
పేదలము మటన్నఁబోవునే లేదటన్న
నిన్నియును జెప్పి చూపంగ నింకనేల
లెండు చెప్పెద నొకమాట యొండు లేల॥ 1269

క॥ ఈపసిఁడిమ్మృత్తుకైసను
వేపెరికలఁబట్టికొనుచువిచ్చేయుఁడు నా
నీపగిది నానతిచ్చిన
నావయునిఁక నేద్దిత్రినయనా యని మఱియున్॥ 1270

క॥ అతిగర్వాంధునినాఁగ
శ్రుతసాహస్రోపయుక్తశరణార్థి సనుం
బ్రతిపాలింపవె యనుచును
నుతియింపఁగ దాని కరుణ నూల్కొన్న మదిన్॥ 1271

క॥ హరుభక్తులు కీర్తింపగ
నిరువుర లేవంగ నెత్తియీతఁడె కరుణా
శరనిధినోలారిచి యా
దరమొసఁగెను నెప్పటట్లుతవనిధియలరన్॥ 1272

తే॥ అట్లు వెడలఁగ దాసి యహంకరింప
హరునిఁ జేకొన్న తవనిధి యణఁగిపోయె
భక్తుఁడేపట్టునను గర్వయుక్తుఁడైన
భక్తినిర్వాహ మొందునె బసవ మఱియు॥ 1273

నిమ్మవ్వ కథ

మ॥ ధర నిమ్మవ్వ యనంగజరిపూద్యత్ప్రీతికృత్సత్క్రియా
నిరతాత్మీయగునోంబుజాత విలసన్నిర్వాణపీరవ్రతా
చరణోపేత చరాచరాభవసమర్చాయత్త సంసారదు
స్తరమాయాజితవృత్తయైమను మహత్త్వస్తుత్యయై నిత్యమున్. 1274

చ॥ హరశరణాలియిండ్ల కసయుంబు ప్రియం బున నర్మ్యపణ్యముల్
బరువడి మోయుచుం గొడుకు భక్తగృహమ్ముల నాలఁగావఁగా
దొరికినకాయకంబుననె దూర్జటిభక్తుల కిప్పితాన్నముల్
నిరతము సేయుచుండు ధరణీస్థలి నాసతి యిట్లు లుండఁగన్॥ 1275

సిరియాలుని కథ

మ॥ సిరియాలుండనఁ గాంచికానగరిలో శ్రీకంఠభక్తాగ్రగ్యత
త్పరుఁడై నిత్యము నేగు రయ్యలకు నిష్పన్నాన్నమర్పించు భా
సురభక్తిన్ని యమంబుగాఁగహరుఁ డాశుద్ధాత్ము సద్భక్తిలోఁ
తరయం జిత్తములోఁ దలంచి కుహనాయత్యాకృతిన్ వచ్చుచోన్॥

క॥ చరలింగాన్వేషణత,
త్పరుఁడై యేతెంచునట్టి తత్కాపటహరున్
దెరువునఁగనుఁగొనికరములు 1277
శిరమునఘటియించివినుతి సేయుచుభక్తిన్.

సీ॥ పదపద్మములమీఁదఁ బడి లేచి సాస్వామి
మనుఁడని, నిత్యనేమంబు దీర్ప
విచ్చేయుఁ పింటికి విశ్వకుంటుంబి నా
విని తపోధనుఁ డిట్టులను నతనికి।
ననఘ మాయిచ్చ సేయఁగనను వగునేని
మాకింతకబె సమ్మతము గలదె
యని సమ్మదం బంది యాసిరియాలుని
సదయాత్మ నతికృపాస్పదునిఁ జేసి॥ 1278

తే॥ పెక్కువెరవుల నరమాంసభిక్ష యడుగ
వరద మీచిత్తవృత్తికి వచ్చునట్టి
సర్వలక్షణసద్గుణసహితుఁడైన
యొక్కపుత్రుండు మాయింట నున్నవాఁడు. 1279

క. నరమాంసము విలువంగాఁ
బొరుగిండ్లకుఁబోవవలదు భూతేశ్వర మీ
యరుదైనవ్రతోద్యాపన
గురుమతిజేయింతుక్షణము గొమ్మనిమతియున్॥ 1280

తే॥ భక్తి మ్రొక్కి తపసి నొదబలచి యింటి
కరిగి తత్కార్యసరణి యాత్మాంగనకును
మెల్లమెల్లన నెఱిఁగింపఁ బల్లవోష్ఠి
వెలవ నేటికిఁ జెప్పుఁడు వేగ యనిన॥ 1281

వ॥ అనవుడు నాయతిశ్రేష్ఠుఁడు తనతోఁడ నాడిన విధంబును దానొడంబడి
వచ్చినక్రమంబును జెప్పె నప్పుడు॥ 1282

ఉ॥ ఒజ్జలయింటిలోఁ జదువుచున్న కుమారకు సంగళవ్వ వి
ద్వజ్జనమాన్య పిల్చుకొని తాఁ జనుదెంచినఁ జూచి దంపతుల్
పజ్జకు వేగ రాఁ దిగిచి సంశయ మింతయు లేక హేతిచే
వెజ్జగు యోగిపారణకు వే వధియించిరి కూర్మినందనున్॥ 1283

ఉ॥ చిత్రజసన్నిభుం గొమరు సెట్టియు బోటియు నొక్కకుత్తుకై
కుత్తుకఁ గోసి నెత్తురును గుండెలుఁ గండలు పేర్చి వెండియుఁ
మెత్తనిమాంసముల్ పసుపు మెంతి మరీచము జీరకాదులుం
మెత్తి ఘృతంబునం జవులుమీఱఁగ వండిరి నిండు వేడుకన్॥ 1284

వ. అట్లు వండి॥ 1285

సీ॥ తడవయ్యెఁ రాఁడని తపసివేడెము పెట్టి పద్దపా ల్లెల్లనిష్ఫలతనొందె
నని శివార్చనమున కప్పుడ దయసేసి బోనాలు నానాలు భక్తిశాల
దొంతులు పెట్టించితొయ్యలికెఱిఁగించిమాయజంగముపిల్వఁబోయికాంచి
భస్మతాంబూలంబు భక్తిముందఱఁబెట్టి చిందెవిడిచిమెడ సందివైచి॥

తే॥ మూఁడు దండంబులను బెట్టి మోడ్పు కేలు
ఫాలపట్టికఁ గదియించి భవ మహేశ
భక్తవత్సల విచ్చేయు భక్తశాక
పాకములు చల్లగాకుండఁ బారణకును॥ 1287

వ॥ అని యిట్లు సంతవిస్మయపూర్వకంబుగా విన్నవించి విజయంచేయించుకొని వచ్చి నిజనికేతనమానినీతిలకకరోదకంబులం బాదప్రక్షాళనంబు గావించి సముచితాసనంబుపై నుంచి॥ 1288

క॥ శివలింగార్చన దీర్చుఁగ
శివయోగికిఁ బట్టుఁ జేసి సెట్టిసతి తనూ
భవుఁ జంపినపొలగూరలు
నవనవశాల్యన్నమును మనఁ బ్రమదముతోన్॥ 1289

క॥ వడ్డింపం గని యాయొఱ
గొడ్డియపుందపసి కన్నుఁగవ గీఁటుచు నీ
యిడ్డపదార్థంబులలో
బిడ్డశిరోమాంస మెద్దిః పెట్టరు మాకున్॥ 1290

వ॥ అట్లునుంగాక 'సర్వస్య గాత్రస్య శిరః ప్రధానం' అని నిగమంబులు మ్రోయుచుండం బ్రధానాంగంబు వంచించిన నకించనులు మీ యింటి వంటకం బన్నఁదల కంటగించుచున్నది యనిన॥

ఉ॥ తావసుఁ డట్లు పల్కవిని తానును మానినియుం బ్రభూతభీ
వేపితగాత్రులై శరణు వేఁడుచు దగ్గఱి కేశదోషసం
ప్రాపిత మేటి కంచుఁదలఁ బాకము సేయక యుంటి మంత మీ
బాపము లేనిచో నిపుడ పాకముచేసుక వేగ దెచ్చెదన్ 1291

వ. అని యతిశీఘ్రంబునఁ దెచ్చి నివేదించిన సెట్టి నీయట్టి నిరూఢభక్తులీభూమిం గలరె భళిర నన్ను నెంచఁగవచ్చునని మఱియు నిట్లనియె॥

క॥ ఈసరణి నన్నదానము
సేసిరె మున్నెవ్వరైనఁ జెలఁగి మదిష్టా
ర్థాసక్తియుఁ కనొకటివిను
మా సులభము దాన నాదుమదిరంజిల్లున్॥ 1293

వ॥ అది యెద్దియనిన నీవు మాదాపటను మేము నీవెలపటనుంగూర్చుండి
సప్తార్చిర్లోచనార్చనంబులుదీర్చి సరసరప్రసాదానుభవసల్లాపకేళి సలు
పుచు జీరక మరీచ రామఠ హరిద్రార్ద్రక కుస్తుంబురు దధిపయ
స్సర్పిస్తైల లవంగాదిసంభారసంబాధితంబులగు భవత్తనూభవ నవపలల
పదార్థ సార్థకంబు నీయంగనయగు తిరువెంగనాది వడ్డింపం బవు
లవధానంబున వక్కాణించుకొనుచు నీవును నేనును భక్తి భుజియింప
వలయునట్టు సేయ నీకుం గూడకున్న మాకొడఁబాటుగాదు కంటి
మంటితిమని కొడుకు మాంసంబు గొంట యిష్టంబుగాక యున్నయది
కనుగంటజూచుకొనుము నీవు నన్ను మీయిచ్చ చెల్లించెద క్షణముం
గొమ్మని యప్పుడొప్పం జెప్పితి విప్పుడిట్లు దప్పిన నీవిచ్చినక్షణము
నీవ కొనుము పోయివచ్చెద నని లేవ నుద్యోగించినం గాంచి సెట్టి
బిట్టుల్కిపడి భయభ్రాంతుండై నితాంతకాంతిని శాంతాయమానంబగు
నిజకాంతాననంబుఁ జూచి నాచేడియ యొడఘనికి నిట్లనియె॥ 1294

క॥ అనుమానమేల సాక్షా
న్మనసిజసంహరునిమౌళి మాన్యముగతి గొ
బ్బునఁదాల్పవలయురార
మ్మనితాపసి యెదమవంక నాత్మప్రియునిన్॥ 1295

క॥ వినివేశితుఁజేసి శివా
ర్చనఁ వెసఁజేయించి పక్వశాకావళు లం
గనవడ్డింపఁగ రాఁజూ
చినెపము వేఱొండుదలఁచి శివుఁడిట్లనియెన్॥ 1296

చ॥ అతిథులఁ బూజసేయుసమయంబునఁ బుత్రులుఁ దారుఁబొత్తులన్
రతి భుజియింతు రేల యిటు రాక భవత్సుతుఁ డెట్లు నీకు నీ
హిత మగు భోజనంబు? సుతహీనులయిండ్ల భుజింపకుంట మా
వ్రతమని చెప్పమా మఱతురా శివభక్తుల జంగమోక్తులన్॥ 1297

వ॥ ఇట్లుం గాక 'అపుత్రస్య గతిర్నాస్తి' యని నిగమంబులు విడుపక చాటి వినియును మాబోటిసంయములు గతిహీనులయిండ్లఁగడువు కక్కురితిం గుడుపనాసింతురే; మూకింతలేని పంతంబులాడికొనం బని యేమి? మీకుం గుమారుండు గలఁడేనిం దోడ్కొని రండు లేకుండిన నూరకొని యుండుం డేమేగివచ్చెద మన విని వీఁపు విరిగినట్లైనంత మారాడనోడకఁ బుడిమిపైఁబడి మ్రొక్కి గ్రక్కునలేచి లోచేవ దెచ్చికొని యెట్టకేలకు సెట్టి యిట్లనియె॥ 1298

ఉ॥ మీరును నానతిచ్చితిరి మీనియమస్థితి మాకునుం గలం
దౌరసుఁడాడనో చదవ సంచును బోయెనొ వచ్చుదాక మీ
రూపకయుండ్నఁ జల్లనగు నోరెము గూరలు నారగింప మీ
శ్రీరుచిన ప్రవాదము భజించెడిఁ గాక సుతుండు వచ్చినన్॥ 1299

మ॥ అనుచుం గ్రమ్మఱ మ్రొక్కి భక్తవరు నిల్లాలి న్నిరీక్షించి యో
వనజాతేక్షణ మేము పిల్వ మనబిల్వన్ రాదె లోకంబునన్
జనకుల్ పిల్చిన రాకయుండ్రె తనయుల్ నల్దిక్కులన్ నిల్చుచో
మును నిచ్చోవినుచుండు చీరుమని శంభుండాడఁగా నామెయున్॥

క॥ మారాడవెఱచి యాజగ
దారాధుఁడు చెప్పినట్ల యయ్యెరెసలన్
నారీమణి నిలిచినిలిచి
నోరారఁగ నిట్లు తనతనూభవుఁ బిలుసున్॥ 1301

సీ॥ పూర్వజన్మార్జితభూరిదుష్కర్మాళి కుదురణఁగించునాకొడుక రార
దక్షిణాధీశుని దర్పంబుఁదెగటార్చు దక్షుండవైన నాతనయ రార
భయదపశ్చాద్దర్మబావిదుఃఖంబులఁ బరిమార్పఁగల్గునాపట్టి రార
ఉత్తరదిగధీశ్వరోపాత్తసఖ్యుని వశవర్తివైన నాశిశువ రార 1302

తే॥ స్వర్గసౌఖ్యాధికపదస్థ త్వరగరార
దండధరదండఖండనోద్దండరార
ప్రకటసంసారపాశమోచకుఁడరార
విత్తపత్నిసుతాసక్తివిముఖరార॥ 1303

సీ॥ దివిజలోకేశ్వరాధికదేవదేవుండు వరదుఁడైనాఁడు నావడుగ రార
అంతరాంతరమూర్తియగు తపస్విపరుండు సంతసంబందనాస్వామిరార
ఘోరనిస్సారసంసారపయోరాశిపార మొందించునాపట్టిరార
అర్ధేశసఖపిఖుం డగుయోగివేశంబు కోరి భజించునాకుఱ్ఱరార 1304

గీ॥ దివిజకాంతాయుతామృతయువతి నన్నుఁ
గవయ నున్నది సన్మూర్తికాంతరార
సారెసారెకు మీతండ్రి సవ్యబాహు
వదురుచున్నది వేగ మాయన్నరార॥ 1305

క॥ హేళియుఁ బడమట వ్రాలెని
ధాలా రాఁగదర యుత్తరంబేల జను
ర్జాలోన్మూలనశాలి వి
శాలయశుం డైనతపసి సంతస మొందన్॥ 1306

తే॥ కాంచికాపురబాలాగ్రగణ్య రార
యనుచు నలుదిక్కులను నిల్చి యాలతాంగి
కలమృదూక్తుల నాశ్లేషకవివిధమున
సుతుని బిల్చెను నిజమది సూచకముగ॥ 1307

వ॥ ఇట్లు పిలుచుసమయంబున॥ 1308

సీ॥ కూఁకటి నుదుటిపై గుంద్రమింతలు వెట్టఁ
గుండలంబులు రెండు గునిసియాడఁ
గాళ్ళపైఁ దందెలు ఘల్లుఘల్లని మ్రోయ
మొలనూలిమురిపెంబు గులుకరింప
శ్రీకరం బగురావిరేక నొసలఁ గ్రాల
దుబకుత్తుకన్ బులిగోరు తూఁగఁ
జూపరుల్ కీర్తింపఁ దాపసి వీక్షింప
విధి గ్రక్కదలఁగ నివ్వెఱఁగు పొదలఁ 1309

వ॥ అటులఁ జూచి॥

క. ఛీకుక్క మున్ను పోషా
ఢ్యాకంతుని కనుచునియతిఁ జేసిన రసవ
త్పాకం బనుకొని తనతల
పై కడవ కదంక డించి భవనములోనజరన్॥ 1321

క॥ తొడికిలి తినెవీఁడెక్కడి
కొడుకు శివద్రోహియనుచుఁగొట్టిజరన్॥
వడి నీడ్చి గాడిలోపలఁ
బడవైచెం బరుల కెఱుక పడకుండన్॥ 1322

ఉ॥ వచ్చినబాలుపైఁ గసవుఁ జయ్యనమాఁటుగఁ దీసి పుత్రుపై
మచ్చిక మాని శంభునకు మానిని క్రమ్మఱ నన్న ఖాద్యశా
కోచ్చయముల్ రచింపఁగను నుష్ణవిలోచనుఁ డావెలక్తిసం
పచ్చరితంబు దెల్పుమతి భక్తునితోడుత నొయ్య నిట్లనున్॥ 1323

సీ॥ చిఱుతొండ చూచితే చెలువభక్తిమహత్వ
మేలోకమున గలఁ దిట్టినిష్ఠ
మన కారగింపంగ నని పాయసాపూప
శాకాన్నముల నెల్ల జోకఁ జేసి
మైమజ్జనమునకు మలహరార్చనకును
జాలవు జలమని సరగఁ గడవ
వనిత మూఁపునఁ దాల్చి చనియెను బావికి 1324
నవ్వేళఁ దత్పుత్రుఁ డాలఁగాచి॥

తే॥ మిగుల నాఁకలిగొని వచ్చి మగువఁ బిలిచి
తల్లిఁ బొడఁగాన కల్లన యిల్లుఁ జొచ్చి
యొక్కబూఁదియ పుచ్చుక యక్కజముగఁ
దించు నుదకంబు యష్టియుఁ గొంచు రాఁగ॥ 1325

చ॥ వచ్చి తదీయయాత సుతువంకఁ గనుంగొని యీశ్వరాన్నముం
బుచ్చిన కుక్కముప్పితిని పుత్రుని నీల్గఁగఁగొట్టి గాడిలోఁ
జెచ్చెరవైచి పీన్గుపయిఁ జెత్త ముసుంగుగఁద్రోచి క్రమ్మఱన్
మచ్చిక వండెడిన్ మనకు మానితషడ్రసపాయసాన్నముల్॥ 1326

వ॥ అని యట్లప్పరమపురుషుండు పురుషరత్నంబగు నాచిబతొండనంబికి నాయంబవృత్తాంతతంబంతయు నెఱింగించి యతని కరదండంబు హస్తావలంబనదండంబుగా నూఁతగొని లేచి నిలిచి మాటపరాకున నాతమ్మికంటి దమ్ముం గానకుండ నిశ్చయించి నడికి యవ్వడుగు పడియున్న గాడికడకు నడతెంచి కైటభదమనుండు కిటియయ్యునుం గానలేనిశ్రీచరణంబెత్తి చెత్తఁబాయునొత్తిచూపఁ గొత్తయైయున్నచిన్నిశవముం జూచి చిఱుతొండనంబి చిత్తం బాశ్చర్య కౌతుకాయత్తం బయ్యె నప్పుడప్పడంతి గప్పినచొప్పు తప్పకుండఁ గప్పి చప్పుడు గాకుండ నెప్పటిపట్టునకువచ్చి నిద్రించుగతి నున్న తదనంతరంబ॥

చ॥ రమణి మహారసాన్నములు గ్రక్కునఁజేసి మహేశమూర్తిక
త్యమలతరాప్పులన్ జలక మార్చి మడుంగగు వస్త్రమిచ్చి ర
మ్యమహితపీఠముం దునిచి యాత్మసదాశివలింగనిర్విశే
షముగ సపర్య లిచ్చి యుపచారము లెల్లను దీర్చి మీఁదటన్॥ 1328

వ॥ వాసంతరమా ప్రథమాగమ సౌభాగ్య యోగ్యతాహంకారాద్యం కరణ కారణ ప్రతోష భూతాభిసర్ధిత పలాశిసముద్భూతంబులై ప్రభూత మరకతచ్ఛాయాదాయాదులుం బోలెఁ బచ్చనై విచ్చలవిడిం బెచ్చు పెఱిగి విస్తారపత్రంబులం జిత్రంబులు పుట్టం గుట్టి యవ్వాలుఁగంటి పైన పట్టుంబులైన బచ్చపళ్లెరంబు వెట్టి పంచామృతంబులు ముట్టించి సమంచితపంచభక్ష్యంబులుం బాయసాపూపనూప సద్యోఘృతంబులు మిలమిలమనుచుఁ దలచెదరలోపాయ చిక్కక మెతుకు మెతుకునం బొందకుండ గరగరగావార్చిన వెచ్చని శాల్యన్నంబునుం గుస్తుంబురు ముఖ్యసమస్తసంభారసంభావితంబులగు పదార్థంబులుం బాలుం

బచ్చళ్లు గిచ్చళ్లు నంబళ్లు రసాలంబులుం బరిపూర్ణంబుగా వడ్డించునెడ
నాయొరగొడ్డెపు జంగమం బంగనం గనుంగొని యాత్మ మ్మికంటి తన
పట్టం బొరిగొంట యెఱుంగనియట్ల యిట్లనియె॥ 1329

సీ॥ ఇంతి! నీపుత్రుండు సింతవము న్నిందు
వచ్చి యాఁకటకి నోర్వంగలేక
యిమ్మా యనుచుఁ బిల్చి యందు నింటను జూచి
కానక వెడలె నాకంట నింత
కెంత డెస్సెనో యొంటి నెక్కడి కేగెనో
కరుణలేనట్టి యాకటిగుండె
దాన వెట్టైతివో తడవవు సుకుమారు
నిటుగాని మెచ్చఁడే యిందుధరుడు॥ 1330

తే॥ సుతులఁగని పెంపమే మేము సొరది తొల్లి
యింట మేల్కూడు వండిసయెడల శిశువు
లుండఁ దారు భుజింప నుద్యుక్తి సేయ
నహహ చేయాడునే యెట్టియతులకైన॥ 1331

తే॥ కనికరం బింత లేక యోకాంత మాకు
నేల వడ్డించితివి పదార్థాలి యెల్ల
పసినిసువులుండఁ గుండువంగఁ బాడి గాదు
మసల కతిశీఘ్రమునఁ బిల్వుమా కుమారు॥ 1332

వ। అనవుడు భక్తురాలు పరహాసముతో ననునాఁడుదాన నే
నని నిను బేలఁ జేసెదవె హా! కటకటంత ద్వితీయమాయ నా
కు నివుడు క్రొత్తయే కథలకుం బనిలేదు జుణంగరాదు ప్రొ
ద్దున భుజియింపు నన్నుఁ జెఱుతొందనిఁగాఁ దలపోయ కాత్మలోన॥

క॥ బూమె లివి యెల్ల జెల్లునె
ప్రామిడిమై యేను మేడువయె నీదాసం॥
గామి యెఱుంగవె కటకట
యేమీ యిటు లాడెదంత నిదియుసు గొన్నె॥ 1334

మ॥ సుతుఁ జంపన్మఱి పిల్వ న పౌసఁగ నత్యుద్రదంపుఁ గైలాసనం
గతియే నొల్ల సుతుండుతాను స్వకృ తాగస్త్రత్పతీ్రికారమై
మృతి బొందెం బిలువంగఁ గూడ దికఁ ద్రోహి న్నాని నించాడ న
య్యతినంజూచి శిరంబువాంచ జిఱు తొండాఖ్యుండు లజ్జోన్నతిన్॥

వ॥ మఱియును నతండు నిర్భరనిరంతరశోకభీకర మకరాలయగర్భ నిర్మగ్నమానసుండును జింతాచితానలసంతప్తాంతరంగుండును నిర్మలోపేతుండును నిశ్చేష్టితుండునునై యుండెనంత ఖండశశిమండనుండు నఖండనిజభక్తమండనాయమాన యగునా భక్తురాలి భక్తిదార్ఢ్యంబునకు మెచ్చి మచ్చరించిన సురాసుర సంయమీశ్వరులకు ముచ్చెకంటులపై మచ్చికలు హెచ్చించి విచ్చలవిడి రచ్చలకుం దెచ్చి పచ్చి సేయుపచ్చివిల్తుని రొచ్చుముచ్చమునింగిఁచిన చిచ్చరకన్ను నెన్నొదుటను యెక్కిన గబ్బిగిబ్బం ద్రొక్కసిచోట్లఁ ద్రొక్కించి యక్కజం బొందించునేయని మువ్వన్నె పట్టపుట్టంబు పిఱుందపట్టినను గీర్వాణులం బూర్వగీర్వాణులం బంచబంగాళము గావించి యుదంచితరాహ్వానంబునం బఱతెంచినం గాంచి యించుకేనియుఁ గొంకక కరంబుఖం డబళించి గ్రహించిన కరాళకాలకూటకృపీటయోనిం గంధరా పీఠనను నినన్య సామాన్యం బగు నక్షరాకారత్వంబున నజహరిప్రముఖ నిఖిలబర్హిర్ముఖులకుం దలకుటగుట దలపి తలంపునంబోలెఁ దాను నక్షరాకారస్వరూపంబునకుం డలకట్టక దడకట్టినం గనుపట్టి కరిపొఁప నెట్టెంబును జుట్టున జటాముకుటజూటాస్థలంబునను జతుర్దశభువనభవనాంతరాళంబుల నఖండతరబ్రహ్మాండభాండంబులం బదార్థసార్థంబులు నింతార వడ్డించి వార్చి కుండలీకృత మండలీమండలేశ్వరు గణమండలీశిం బండువ గావించు మంచుగొబ్బలి రాచవారికుమారి వామసమ

భాగంబు గదియ నొడువుముదంబున నాల్గుభుజంబులై నవి చతుర్భు
జంబులు దాల్చి ప్రత్యక్షంబై నిలిచినం గనుంగొని యాయంగన
యిట్లనియె॥ 1336

మ॥ ఇది యేమయ్య మహేశ పెద్దం గుణం బీచందమే జాఠరా
గ్ని దహింపం జనుబాల కేడ్చుతనయుం నిస్సారపిశ్యాకపిం
డదయై యే డ్పుడిగించి పౌపుసతిజాడ న్మిట్మనే విడ్చి పో
యెద నన్నుం జనరాదు సంశయములే దీయర్థమం దింతయున్॥

ఉ॥ పూనిక ప్రాణముం దనువుఁ బొంది పొసంగి యభిన్నభావసం
ధానము నొందియుండుగతి దప్పని జంగమలింగరూపముల్
మాని భ్రమైకహేతుబహుమాయపురూపులు దాల్ప నవ్వకుం
డ్రే నిను నన్ను భక్తులు రతికృతివస్తు విరక్తులి త్తఱిన్॥ 1338

క॥ ఈచంద మిట్లు దాల్పక
యాచందంబునన యున్న యప్పుడు నిన్నుం
జూచితినేపోలవెలితియె
యీచిక్కులఁదగులుకొనఁగ నేటికినీకున్॥ 1339

తే॥ మూఁడుకన్నులపై మఱి మూఁడుకన్ను
లుండ నవిలేకయుండిన నొక్కరూప
యుక్తులైనను నరరూపయుక్తులైన
గురుసరూపులు కారె సద్గురుకరజులు॥ 1340

తే॥ కళవళింపకు మూరకకాలకంఠ
వెఱవ కే నిన్ను వీక్షింప వేఱు గాఁగ
నేచి గుండయ్యకును బ్రాయ మియ్యఁ బోవు
నాఁడు లేనట్టి మెడకప్పు నేఁ డిదేల? 0341

సీ॥ ఆదిభోగయ్యగృహాంతరాళమునకు నేగౌరితోడుగా నేఁగి తీవు
దాసిచే పరవస్త్రదానంబు గైకొన్న నేచంద్రకళదాల్చి యేఁగి తీవు
మానకంజారినిర్మలమందిరమునకు నేవృషేంద్రము నెక్కి యేఁగితీవు
సామవేదుల యజ్ఞశాలాంతరములకు నేఫాలదృక్కుతో నేఁగితీవు॥

తే॥ నిన్ననీచిరుతొండని నిలయమునకు,
నేచతుర్భుజములతోడనే గిటీవు
సెప్పమాయలుశివదేవసేయకిచట
నీదువేడబములుచెల్లనేరవభవ॥ 1343

క॥ ఏనటనలు చూపిననినుఁ
బోనియ్య; భుజింపవేని భూతేశ్వర నీ
యాన నిజమన్నఁజిఱునగ
వాననమున నంకురింప నౌఁగాకనుచున్॥ 1344

వ॥ కూర్చుండి లింగార్చనదీర్చి నిమ్మవ్వ దెమ్మలుగాఁజేసిన విందుపొందు పడ నారగించి పంచవదనుండు చిఱుతొండని రక్షించి తొల్లి కాటకోట చండేశాదులు తంద్రుబ నాపుల నుద్దంపవృత్తి నడప నొండు విచారింపక గడికండలుగాఁ జెండి మామకసాక్షాత్కారంబున వారల మగుడం బడయరె యడయుంగారె ముస్ను చని వస్నగధరు శరణులలోన॥

నరసింగ నైనారికథ

క॥ భూరమణికరార్పిత నవ
హారం బగుద్రవిడసీమ కధియకుఁడౌ
ధీరుఁడు నరసింగమునై
నారను రా జాతఁ డొక్కనాఁ డత్యర్థిన్॥ 1346

ఉ॥ దేవియుఁ దాను మేరుజగతీధరకాప్మసఁ గొల్వఁబోవ నా
భావజవైరి యర్థణకుఁ బస్నుగ నేర్చినపుష్పరాశిలో
భూవిభుదానయొక్కటియు పుచ్చుకమూర్కొన దానిఁగాంచి యా
పూవులవాఁడు కోసె నృపపుంగవుసంగసముక్కు గ్రక్కునన్॥

శా॥ కోసింగోయని యామెతోడివనితల్ గోయంచు భూపాలుతో
నాసర్వంబును విన్నవింప విని రా జాదేవపూజారితో
నీసర్వజ్ఞత యింతమాత్రమ భవానీపార్శ్వమౌ పువ్వుపే
రాసం దీసిన చేయిముట్ట దునుమ కాహా ముక్కుమున్గోయుదే॥ 1348

క. శివభక్తిరీతి యెఱుఁగని
యవివేకివి నిన్ను నేమియనఁదల దనుచున్
భువనేశుం డచటికిఁ దన
లవలం బిలిపించి యెల్ల నరులు వినంగన్॥ 1349

శా. ఓసీ యన్నన నిన్ను నీ వెఱుఁగలే కొక్కింత పుష్పంబు పైఁ
జే సాఁపంగఁదలంచి నట్ల యిపుడుం జేఁ సాపుమా చూతమం
చాసమ్మాట్టనినంత భార్య కరముం జాఁపంగఁ జేకత్తిచేఁ
ద్రాసం బొప్ప ప్రకోష్ఠముం దునుమె నంత న్నేను ప్రత్యక్షమై॥

తే॥ తునుకలై యున్న కరములు తొలుతఁ గోసి
నట్టిముక్కును నక్కాంత కపుడ యొసఁగి
తనకు సామీప్య మెసఁగఁ గైకొనడెఁ యచటి
జనము లచ్చెరువందుచు సన్నుతింప॥ 1351

ఉ॥ వెండియు నొక్కచోటఁ బృథివీపతిపట్టపుదేవి దిట్టయై
దండిగ నున్న కొట్టరుల ధాన్యము లన్నియు లెచ్చపెట్టుడుం
మండుచు భర్త యాత్మసతి మార్కొని గర్భిణి నాక ఖడ్గహ
స్తుండయి వ్రేసికైకొనఁడె సుందరిప్రాణము ముక్తిమత్కృపన్॥ 1352

ఉ॥ తప్పొనరించినట్టి సుతుఁ దన్వి మహాద్భుతభక్తియుక్తయై
చప్పుడుగాక యుండఁగ వెసవ్వెసఁ జంపునుగాక యేను ద
న్నిప్పుడు నైజమూర్తినయి యిచ్చెదవే వర మన్న నొల్ల దా
య్యొప్పులకుప్పయౌ తనతనూభవు నైనను గోర దేమియున్॥ 4353

చ॥ అడిగినఁ జంపి పిల్వ మన నాత్మజు బిల్చితి రీరలేమి మే
మడుగక చంపెఁ బిల్వ మన నట్టిదికాదని పిల్వదయ్యె ని
ప్పుడమి ననేకులిట్టిగణపుంగవులుండ ఘనుండ నేననం
బెడతలపట్టి తేరఁజన బెట్టితి నంచు నహంత యట్టులన్॥ 1354

చ॥ అని సిరియాలు నెమ్మది నహంకృతిపాయఁగఁ బల్కి శంకరుం
డనుపమవత్సలత్వమునఁ బ్రాణము లాయమ పట్టి కిచ్చి తా
రసగము చేర రమ్మన హరప్రభుసేవయ చాలు ముక్తులో
ల్లననుచు నుండె నిమ్మన యిలాస్థలి సత్క్రియ లాచరించుచున్.

తే॥ హరుఁడు సిరియాలుశెట్టి దా నంతమాత్రఁ
బోవ నియ్యక చెయి చేతఁ బొదివిపట్టి
రమ్మనుచు జంగమాకృతుల్ నెమ్మిఁ దాచ్చి
యట హలాయుధపురమున కరుగునపుడు, 1356

హలాయుధుని కథ

క॥ అల్లంతట గని మొక్కి ప్రహృ
దుల్లాసముతోడ నవరసోచితకృత్యం
బెల్లను గూరిచి సుఖకర
సల్లాపంబులను బ్రొద్దు జరపుచుఁ బలికెన్॥ 1357

సీ॥ ఎంతదవ్వులనుండి యేతెంచితిరొ పదా
లస్యము దోఁచెడి నాస్యములను
హరమూర్తులార మీయాగమనమున స
న్మన్నింపనోకాక మఱియుఁ గలదొ
యని విన్నవించిన విని జంగమాకృతిఁ
దనరు శంకరుఁ దప్పు దనియె నృపతి
విసవయ్య భక్తిదర్శనము కారణముగాఁ
జరియించు జంగమోత్కరములోన॥ 1358

తే॥ నర్థిఁ జరియించుచుందుము హరునిభక్త
వరులు మాకును గతి మమ్ము వారు తమదు
ప్రాణలింగంబు లని కొనియాడుచుండ
వారిబడి వాయ మెవ్వ దవార్యలీల॥ 1359

సీ॥ తిరునీలకంఠుండు వరకొంతపతియును
గరికాలచోడండు నరియు మయ్యె
యలయచంగుళిమారఁ డేణాదినాథుండు
చేరమశ్వపచయ్యె చేదిరాజు
వాగీశనైనారు వరకీర్తిసోమాసి
మారుండు పిళ్ళనైనా రనంగఁ
గలుగు వీరలు మున్ను గాఁగల సద్భక్త
వరులచేఁ బూజలు వరుసఁ గొన్న॥ 1360

తే॥ వార మీడాడ యని చెప్పవలదు ధరణి
నేము చొరనట్టి హరుభక్తునిలయ మెందు
లేదు మమ్మెఱుంగనివారు లేరు భక్తు
లెన్నఁ డెన్నఁడు మానుష వెఱుఁగ రొరులు॥ 1361

క॥ విను మెట్టివారి మెచ్చని
ఘనభక్తులు మమ్ము మెచ్చఁగానుండిరి మ
మ్మును రూపుగఁజేసిన వా
రును నీశ్వరభక్తవరులు రూపింపగఁ॥ 1362

క॥ నాదగు బ్రదుకనఁ జిత్రం
బాదిఁ జనియించినది నిరాళపురం బే
ప్రోదియులేకయ పెరిఁగితి
నేదినమును దల్లిదండ్రు లెవ్వరొ యెఱుఁగన్॥ 1363

సీ॥ తలయంటియమ్మ వ్వాజలమార్చి ననుఁ బెంపఁ బెరిఁగితిఁ గొన్నాళ్ళబిడ్డయట్ల
కెంబావిభోగయ్య కేలిచ్చి నడిపింప నడుగిడనేర్చితిఁ బుడమిమీదఁ
బడిపసులకు సంబి పలుమారు పిలువంగ నడువంగనేర్చితి నాడికముగను
జెన్నయ్యపొత్తునఁ జెయ్యార భుజియించి నెరయ భుజింపంగనేర్చికొంటి॥

తే॥ దాసమయ్యకతంబున దప్ప కెపుడు
కోకకట్టుకొనఁగ నేర్చికొంటి మఱియు
మానకంజారియాత్మకు మాఱికొప్పు
గోసిజడగట్టనేర్చితిఁ గొప్పువెట్ట॥ 1365

ఉ॥ అంతట యౌవనాభ్యుదయ మందుటఁ గన్గొని బల్లహుండు సీ
మంతిని నోర్తు మాకును సమర్పణఁ జేసెను మద్వ్యయార్థమై
యెంతయు వేడ్క మొన్న యధరేశుఁడు ముమ్మడిపల్లు సేసె న
క్రాంతము కాంతకు న్వలసి రాగిలుచుంటిమి దక్షవాటిలోన్॥ 1366

తే॥ మొన్న సిరియాలునింటికి ముదముతోడ
నరిగి కన్నకుమారుఁ డీశ్వరుని గూడు
కొనియె నామేలుగీళ్లు నిక్కువము గాఁగ
నీకుఁ జెప్పక యేరికి నే గదింతు॥ 1367

ఉ॥ స్తోత్రము గాదు నిక్కమొక సుద్ది హలాయుధ విన్మ కంచిలో
గోత్రము వారి నందఱిని గూడుక వేడుక రాజతాద్రికిన్
యాత్ర యొనర్పుచుండె సిరియాలుఁడు వారలతోడఁ గూడి త
త్పుత్రుఁడు పోయె సిద్ధరణిఁ బుట్టదరే యిఁక నట్టిభక్తులున్॥ 1368

క॥ ఆతనిమదిలోఁ దరయం
జేతోజాతహరుఁడు నైజశిష్యులఁ బంపన్
బ్రీతిఁ జెఱకురస మాశివ
ధూతలడుగ నొసఁగి దానధూర్జటి గెలిచెన్॥ 1369

సీ॥ అంతటఁ బోక వృషాంకుండు కంచిలో
నిఱువది యొకదినం బించుకైన
వెలువనివానలు చలమునఁ గురియింపఁ
బదివేలు జంగమప్రభువు లెపుడు
పాయకుండెడు మహాపట్టణంబున జంగ
మొక్కండు నుండక యొడిసిపోయి
రప్పుడు సిరియాలుఁ డధికక్షుధార్తుఁ డై
జంగమాన్వేషణాసక్తి నూరఁ 1370

ఆ॥ గలయఁ దిరిగి యెందుఁ గానక యింటికి
వచ్చునెడ హరుండు వరతపస్వి
వేష మొప్పఁ దాల్చి వే వచ్చి సిరియాలు
కొడుకు నడుగఁ దనకుఁ గూడ దనక॥ 1371

ఉ॥ భాసురశాకభాతిఁ బరిపక్వము చేసి సుతు న్మహీధరే
ష్వాసున కర్థితోడ నిడి సర్వజనంబులు చోద్యమందఁగా
నాసుతుఁ గ్రమ్మఱం బడసి యాప్తులు మిత్రులు దాను గూడఁగై
లాసము చుఱుముట్టె శశిలాంఛనుఁ గాంచిరెయిట్టు లెవ్వరేన్॥ 1372

వ॥ అప్పుడు మేముం దన్మందిరంబందయుండి కన్న కార్యంబుగాని విన్న మాత్రంబుగాదు మచ్చరంబున నొకళ్లొకళ్ళ మెచ్చక హెచ్చుగుందులుగా భక్తిభాష లుచ్చరింపవచ్చుంగాక యిట్లు సేయవచ్చునే యని యనేక ప్రకారంబులం బెచ్చువెఱిగి సిరియాలుం గొనియాడ హలాయుధుండు కుహనాజంగమలింగంబుతో నిట్లనియె॥ 1373

చ॥ శివశివ యేమి చోద్యములు సెప్పెద వీశుఁడు రక్కసుండె మా
నవపలలంబు మెక్కఁ; మదనద్విషభక్తుఁడు పుత్త్రుఁ జంప భ
క్తివిరహితుండె మీ రొదయ దేవర లాడిన బొంకు లిట్లు మా
కవిహిత మంచుఁ గాక వినన్నైనను గూడునె యీదృశోక్తులన్॥ 1374

క॥ అని యాసర్వము మిథ్యగ
మనమునఁ దలపోసి పల్కు మానవనాథుం
గనుఁగొని వినుము హలాయుధ
యనుమానము మాని హరగణావళితోడన్॥ 1375

సీ॥ సతుల నిచ్చినవారు శతకోటికోటులు
సుతదాతలకు నన్న మిదియు లేదు
తమ్ము నిచ్చినవారిఁ దరముగా దెన్నంగ
నిట్లుండ లేదన నెట్లు వచ్చు
హరుఁడు భక్తుల మనం బరసి చూడఁ దలంచి
యడుగఁ గానివి యెల్ల నడుగుచుండు
నంకిలిలేకిత్తు రల్ల సద్భక్తులు
సిరియాళుఁడును సుతు శిశుపు వేఁడఁ 1376

ఆ॥ బెట్టె నమ్మవేని ముట్ట విచారింపు
ధరణి నూరనూరఁ దచ్చరిత్ర
గద్యపద్యకావ్యకలనఁ బాటలు లీల
జరుగు మిగుల భక్తసభలయందు॥ 1377

ఉ॥ ప్రాకృత సంస్కృత ప్రభృతిభాషల నాటకసంవిధానముల్
జోక నొనర్చి సూత్రధరసూచితపాత్రులు పెక్కుభంగులం
గైకొనవచ్చి యాడుచును గ్రమ్మఱఁబోవుచు నిక్రమంబునన్
లోకములోనివాఁడ నవలోక మొకర్పవె తచ్చరిత్రముల్॥ 1378

ఉ॥ ఏమిటి కిన్ని చెప్ప మనుజేశ హలాయుధ యెల్లదిక్కులన్
భామలు బోళ్ళ రోఁకళులఁ బాడకయుం చొదయుండు చెప్ప నా
భూమిపుఁ డంతయున్ విని ప్రభూతతరాగ్రహాయుక్తచిత్తుఁడై
హైమవతీ సహాయు సిరియాళుని జుల్కఁగఁ బల్కు నిక్రియన్.

చ॥ మదిమది నుండి యెట్లు పరమాంసము వేఁడును గాక శూలి, తా
నదియతఁ డల్లి దన్నుసిరియాళ సుతు నెట్టులఁ జంపె జెల్లఁబో
మదివిరోధి యేల దయమాలిన దానవుఁడయ్యె నయ్యయో
ముదిమి ఘటిల్ల మైమఱచి మోసము నొందెను నాపినాకియున్॥ 1380

ఉ॥ ఆమిష మన్న భక్తవరులంటరు చేతుల నక్షమాంసముల్
బ్రేమముతోడ నీశునకుఁ బెట్టుట యెట్టులు వట్టియాసమైఁ
గోమటిబుద్ధి సేసి సుతు గొంతును గోసిరిగాక లోకమం
దిమెయి నెవ్వరే నడచిరే శివభక్తులు దీని మెత్తురే. 1381

ఉ॥ భక్తుని చిత్తవృత్తిపరిపాకము చూడఁ దనూజు వేఁడినన్
యుక్తము దాన నేమియని యుక్తకరుండయి పుత్రుఁజంపను
ద్యుక్తి యొనర్చు నంతటన యుక్షపతాకుఁడు నిచ్చ మెచ్చునా?
యుక్తికిఁ జూడఁ గోరినటు లున్నది పన్నగధారి తత్సుతున్. 1382

మ॥ చిఱుతొండండు నిజంబు భక్తుఁడయినన్ శ్రీకంఠుఁ దర్థింప న
త్తఱిఁ దుంద్రించిన తుమ్మదుడ్డుపగిదిం దా నుండి చే సేతఁ బెం
పర బాలున్ వధియించునే తమసుతుం డైనన్ మహేశాంకితుం
డురు తేజోపరమూర్తినాక గతశంకం జంపఁగాఁ గూడునే. 1383

తే॥ ఎదిరియింటిచిచ్చెయిలఁగాల్చును
గానస్వగృహవహ్ని గాల్ప
యన్యలింగవంతుఁదున్మి పాపముగల్గి
తనయునింత పట్టుదునుములేఁడె॥ 1384

క॥ వెలిదుఃఖము వెలిపుచ్చిన
నలుపునసుతుఁజంపె తానునడుమనజూణిగెన్॥
నలిఁబ్రాణమున్నఁగోపటి
భళిరాబలుసోకు నమలి బ్రతికెదననుచున్॥ 1385

చ॥ అకట మనోజవైరికి నరామిషఖండము కాని యొండు కు
త్తుకకును డిగ్గకున్నను సుతుఁ బట్టిచంపుట యేమిభక్తి? న
మ్మిక గల భక్తుఁడేనిఁ దనమేను సదార్థముఁ జేసిపెట్టఁ గొం
డొకరిని జంపు బెట్టు మది నూహ యొనర్పఁగ హింస గాదొకో॥

వ॥ అట్లునుంగాక చిఱుతొండండు దన్ను వంచించి తనయు నొప్పించెనను నిందం బొందనోడి నందనుం బిలువు మన సుందరిం బనిచెంగాని యప్పు డర్పించి తిరిగి పిలుచుట భక్తికిఁ బాడి గాదని పలుకలేఁడయ్యెఁ బంచవదనుండు నరుదెంచి యర్థించి పసినిసువుం జంపించె మ్రింగన గొంటి యయ్యెంగదె యనుసడికి జడికి జడిగొడు వెడలెంగాక కడుపార నారగించెనే యట్లు సెట్టియు నాగట్టుపట్టి పెనిమిటియు వట్టిరట్టున కొడి గట్టిరి కావున భక్తుల మ్రింగ వచ్చిరక్కసుండను చుక్కలరాజు తాల్పును భక్తులఁ జంపం బాల్పడండు వీరిచారిత్రంబు విచిత్రకథా సూత్రంబుగా సభలం బదుసం జెప్ప మూఢులు ససంఖ్యాతమహాప్రమథ గణంబులకు వెలివెలి సుండో యని హలాయుధుండు సక్రోధుండై కర తాళనాస్ఫాలనపూర్వకంబుగా మంటమ్రోయించె నప్పుడు. 1387

ఉ॥ అంతటఁ గంతుహంతకుఁడు నాసిరియాలుఁడు తత్కృధాగ్ని క
త్యంతభయంబు నొంది యెదురై నిలుచుండఁగ నోడి పార్శ్వ భూ
మ్యంతమునందు నిల్చి హృదయంబులు ఝల్లనఁ దల్లడిల్లుచు
భ్రాంతులపోలె నొండొరులఁ బాయక చూచుచు నున్నయిర్వురన్॥

వ॥ హలాయుధుండు గాంచి జంగమంబు లగుట మనమ్మనసారెకు మన్నింపవలసెం గదా యింకఁ గ్రింప నాడినమాటలకుం దప్పు నింత నుండి చిఱుతొండని ఖండశశిమండనునివార్త కీర్తించితి రేని మీరును వారిలోని వారలేకాని మాభక్తులవంటివారు కారు నుండీ యనినమా రాడ నోడి మనసిజారి గిరికుమారిం దలంచిన॥ 1389

సీ॥ కటితటంబున వింతకావిఁబెట్టినచీరమోఁకాళ్లు మునుగంగ మోపికట్టి
పైఁజీరవిక యిర్వంకకుచంబులు పొదివి గళమ్మునఁ బొందుపఱిచి
నన్నంపురుద్రాక్షసరములు జమిలిగాసందులమణికట్టులందుఁదాల్చి
నడుమ రుద్రాక్ష లుండంగఁజేసినరాగి కమ్మలుకర్ణయుగ్మమునఁదాల్చి॥

తే॥ జడలతురుమునఁ బైబట్టి నిడి ముసుంగు
నుదుటఁ గలయంగ భస్మంబు మెదిపిపెట్టి
సంగళవ్వ ద్వితీయయై స్మరవిరోధి
రాణి చనుదెంచె జంగమురాలికరణి॥ 1391

తే॥ భక్తిభామిని జంగమభామభాతిఁ
దాల్చి చనుదెంచి యట వచ్చు తన్విఁ జూచి
యాహలాయుధుఁ డెదురేఁగి యర్థి మ్రొక్కి
తోడుకొనివచ్చి మిగుల నుత్సుకతతోడ॥ 1392

క॥ కాలోచితసత్కార్యము
లోలిం గావింప నన్నియును గైకొనియా
నాళీకనయన తద్భూ
పాలునితో నిట్టు లనియెఁ బటుతరఫణితిన్॥ 1393

క॥ కమలజకమలాక్షులుతమ
రమణులముఖపద్మముననురంబుననుగ్నపం
దెమలకయుండిననన్యుల
గమియింతురుకాంతలందుఁగలవేగుణముల్॥ 1394

క॥ కలనైన నన్య(2)పురుషుల
వలనెఱుఁగదు గిరిజయట్టివారమ యేమున్
మలహరు భక్తినిరంతర
నిలయాత్మల మింతవట్టు నెఱుఁగు నృపాలా॥ 1395

ఉ॥ నీవు మహేశుభక్తులకు నీయెడ లాదిగ నేవి వేఁడినన్
లేవన కిత్తు వంచు ననసీవర భక్తులు చెప్పుచుండఁగా
వే విని వచ్చినార మతివేగమునన్ మన మిచ్చి మీదఁ మా
దీవన లొందవే త్రిజగతీసుత భూరియశా హలాయుధా॥ 1396

వ॥ అని వెండియు॥ 1397

సీ॥ మహితశివాచార మార్గరక్షణశీల సహజైకలింగనిష్ఠావిలోల
ప్రకటసంవిద్భక్తిభాస్వత్సుధామంత్రయతులప్రసాదపాత్రైకగాత్ర
హరలింగజంగమాభ్యర్చనశృంగార సత్యగంభీరవాక్సార ధీర
దక్షుండ మోక్షవిద్యాపండితుఁడ బాపునెట్టనశరణుండ నిర్మలుండ

తే॥ యనుచు నగ్గింప విని యాహలాయుధుండు
లాలితప్రీతి నమ్మకుఁ గేలు మొగిచి
సకలభక్తుల వెన్కనై జరుగు నన్నుఁ
బ్రస్తుతించిన నోర్తునే పరమసాధ్వి॥ 1399

క॥ ఏ నియ్య నెవ్వఁడను నో
మానిని! హరుభక్తవరులమహిత కృపాసం
ధానమ యొసఁగెడు భవది
ష్టానూనపదార్థసమితి నడుగుము తల్లీ॥ 1400

చ॥ అని విని యమ్మహేశ్వరి హలాయుధుఁ గన్గొని యేను బార్వతిన్
విను సిరియాలు! యియ్యదియు నిక్కము భర్తృవిహీనలై ధరన్
జనుసతులన్ మహేశపదసారసభక్తి నియుక్తచిత్తవృ
త్తిని నగుటం దలంప జగతీతలపూజ్యలు గారు గావునన్॥ 1401

ఆ॥ తప్పులెల్ల నిప్పుదొప్పులుగాఁగొని
యతిదయాంబురాశివైనఁ జాలు
నక్షయైకభిక్ష యదియగు; మాకును
బ్రీతిపురుషభిక్ష పెట్టుమనుచు॥ 1402

క॥ కట్టర్మిలితోడుతఁ గృప
బుట్టఁగ హిమశైలరాజపుత్రి పలుక నా
సెట్టియు సతియుఁ దల లిల
ముట్టి హలాయుధుని మ్రోల మ్రొక్కుచు నిలువన్॥ 1403

ఆ॥ ఆహలాయుధుండు సభవభక్తాలియు
శీతకిరణధారి సెట్టిఁ జూచి
దయదలిర్పనభయదానంబుకృపసేయఁ
బరమహర్ష మొందిభర్గుఁడపుడు॥ 1404

ఉ॥ కుత్తుగఁ గవ్వ కొప్పుపయిఁ గొంచెపు మైమరుమేన మామ గ్రొ
న్నెత్తురు బొట్టు లుట్టిపడునే యని చారల చీర కాశమై
హత్తినకొండచూలి నొస లంటిన పంటలబొట్టు నొప్పనా
బత్తునిముందట న్నిలిచె బత్తులతేఁడు కడంగతోడుతన్॥ 1405

చ॥ కొలకొలమంచు నచ్చటికి గుంపులు గూడుక రెండువేల రు
ద్రులు గణకోట్లు ముందటను మ్రొక్కుచు భక్తులు సందపింప వె
న్కలలితభంగి సెట్టియును గాంతయుఁ బ్రస్తుతిసేయ దవ్వులన్
జలకదళాక్షపద్మజులు సందులగొందుల నిల్చి కొల్వఁగన్॥ 1306

ఉ॥ తుంబురు నారదాదులు ప్రతోషముతోడుతఁ బాడ దేవతూ
ర్యంబులు మ్రోయుచుండ సిరియాలుసుధీకరికాలముఖ్య కా
వ్యంబులు దండిగాఁ జదువ సర్థిహలాయుఁధుఁ డమ్మహేశు పా
దాంబురుహాంకభూమిఁ దను వంటఁగ మ్రొక్కి శిరస్థహస్తుఁడై॥

మ॥ ప్రమదావిర్భవదశ్రుపూరములు ధారావాహికస్ఫూర్తి నా
త్మముఖాంభోజము దొప్పదోఁగఁగ సముద్యద్గద్గదధ్వానసం
భ్రమరోమాంచదరస్మితంబుల బహిర్భక్తిప్రపంచంబు వ్య
క్తముసేయంగ నడంబభక్తయుతుఁడై కన్పట్టు నాభూపతిన్॥ 1408

ఉ॥ కాంచి సుసరోజహంత దన కౌఁగిటఁ జేర్చి హలాయుధుండని
శ్చంచల మైననీసహజసాహసశక్తికి భక్తినిష్ఠకుః
మంచిగ మెచ్చితిః గనం మంజుమణీమయపుష్పకాలిపైఁ
గొంచక మీరు మత్పురికి గొబ్బున రండనుచుం గదంకతోన్॥ 1409

ఆ॥ ఆహలాయుధాఖ్యుఁడసురక్తితో నేలు
నవపురముల భక్తనివహములను
గొనుచునరిగెరజతకు ధరంబునకు నాన్న
పాలుతోడఁగూడఁ భర్గుఁడపుడు॥ 1410

క॥ సిరియాలు సెట్టి గర్వము
పరిహారముఁ బొందఁజేయుపనికై హరుఁడి
ద్ధరపై హలాయుధాఖ్యుని
చరితము నుతికెక్కఁజేసె సత్సభలందున్॥ 1411

క॥ కావున సమస్తదుష్టగు
ణావసథం బైనగర్వనవమణులును లో
దాపుకొనియున్న భక్తులు
భావంబులగూడికొంద్రె బసవకుమారా॥ 1412

మిరుమిండని కథ

తే॥ మఱియు సద్భక్తిమహనీయమండెనుండు
వెలయు మిరుమిండ నైనారు విపులకీర్తి 1413
సతతజంగమపూజనాసక్తవృత్తి
దూరమారకృతాంగవికారుఁ డగుచు॥

క॥ శాపానుగ్రహ సామ
ర్థ్యోపేతుఁడు శుద్ధశైవయుక్తాత్ముఁడు దు
ర్వ్యాపారదుష్టదళనుం,
డాపాదితశిష్టరక్షణాభరణుండుః॥ 1414

వ. అనుచు జగతీపతిముఖమండనంబునం బొంగి చెంగొండ యనుపుర వరంబునం గాఁపురం బుండుచుఁ గుండలీకృతకుండలి నుద్దేశించి నెల నెలశివరాత్రినేమంబు ప్రేమంబునం గైకొని యేకడమయు లేకుండఁ బంద్రెండు వత్సరంబులును నడపి పదుమూఁడవ వత్సరంబునం జెల్లి తిరువారూరి కరిగి యందలి భక్తసందోహంబున విశిష్టేష్టగోష్ఠినిష్ఠులై యుండు సమయంబున. 1415

క। వాల్మీకిమహేశ్వరు
సేవించెడు వేడ్కఁ దోనఁ జిగురొత్తంగా
వేవేగఁ బరమవాచ్యం
బావసథము వెడలి నంబి యప్పవీథిన్॥ 1416

చ॥ వరిజనసంచయం బుభయపార్శ్వములం గెడఁ గూడి కొల్వ న
ద్విరచితగద్యపద్యమయవిశ్రుతకావ్యము లగ్రభూమి ను
ద్ధురగతిఁ బాఠకుల్ చదువ ధూర్జటి చారుకృపోపలబ్ధసు
స్థిరత గురించి తాపసులు దీవన లీయఁగ నిచ్చ మెచ్చుచున్॥ 1417

క॥ తమదాక తెలియదిందిం
ధిమియనిమద్దెళలుమ్రోయదెమలకవల్ తా
శములొత్తితమ్మఁజూచిన
ప్రమదంబునమ్రొక్కనటులుపాత్రులునడవన్॥ 1418

ఉ॥ గాయకులుం గవీశ్వరులుఁ గాంతలు భట్టులు సద్గుణాంకముల్
పాయనివేడ్కలన్ బహుళభంగులఁ బ్రస్తుతి సేయ సానడే
హాహా యని పల్కు వేత్రకరయూథము డగ్గఱి యుగ్గడింప బా
గ్యాయుత మూర్తియై వలసినర్థము లర్థుల కర్థి నిచ్చుచున్॥ 1419

చ॥ పదనఖకాంతి భూయువతిబాస్వదురోజయుగాంతరస్థలీ
పదకనిరుద్ధరత్నజప్రభావిభవంబుఁ దృణీకరింప నం
గదముఖసద్విభూషణవికాసము దిక్కరికుంభమౌక్తికా
భ్యుదయము గేణి సేయఁగ వపుర్ద్యుతి హేళిని గేలిసేయఁగన్॥ 1420

మ॥ స్థిరతంతాంతవితాంశుకాంతివితతుల్ శృంగారలక్ష్మీముఖాం
బురుహావర్శములీలఁ గ్రాల నయనప్రోద్యద్రుమల్ శంభుప
త్సరసీజస్ఫురణంబునన్ వెలుఁగు మస్తస్థాయిమాణిక్యభా
సురకోటీరము మేరుశృంగముగతిం జూపట్టి శోభిల్లంగన్॥ 1421

తే॥ హరకృపోరుమదాటోపశరధిమగ్న
మానసుం డయి యన్యంబు మఱచి నంబి
ధరణిలోపలఁ గల విటధర్మ మెల్ల
నేకరూపంబు దాల్చెనా నేర్పు మిగిలి॥ 1422

సీ॥ పసిఁడిబొందియుఁ గోల పసనారఁ జేపట్టి
విసరి విసరి బయ ల్వేసికొనుచు
నడుగులు తఁడబడ నట్టిట్టు ద్రొక్కుచు
సొక్కుచు సోలుచు నిక్కికొనుచు
భుజము లంకింపుచుఁ బొంగి యంగం బెక్క
డిగఁ జూచుచును రానినగవు నగుచు
సంగడికాంద్రతో సరసంబు లాడుచుఁ
బొలఁతిభావము తలపోసికొనుచు॥ 1423

తే॥ సీధ చూచుచు నీల్గుచు నిల్చినిల్చి
చనుచు నెట్టెటివారిని సరకుగొనక
చిట్టకంబులు సేయుచు చెంత నున్న
యుడుపు లెల్లను దాఁ గాంచి దొడిగికొనుచు॥ 1424

తే॥ ఇట్లు చనుదెంచి నంబి యయ్యిందుమౌళి
గోపురాంతస్థు లయిన భక్తులకుఁ జేతు
లెత్తి మ్రొక్కక స్రుక్కక యించుకేని
లెక్కసేయక గుడి సొచ్చి యక్కజముగ॥ 1425

చ॥ తనపడి వేఁడ నంబి నటఁ దాఁ గని యామిరుమిండనాయనా
ర్గసలుచు వీఁడిదెవ్వఁ డహికంకణపట్టణదిగ్గజదిబులం
గనియును గానసట్టు లతిగర్వితుఁడై నుడి సోచ్చె; నీదృశుల్
మనమునఁ గానఁగాఁగలరె మూఢకభక్తమహత్త్వ మింతయేన్॥ 1426

క॥ హరుఁ దల్గిన భక్తుల ద
త్పరతం గాచెదరు గాక భక్తులలుగ నా
హరుఁడా? కాచెడివాఁడీ
వెరవిఁడినీక్షణమయిచట వెడలింపుఁడనన్॥ 1427

వ॥ అప్పు దగ్గడి తంబటివడుగును గడువడి నేతెంచి యామిరుమిండ నయనారి యడుగులం బడి పాదంబులు శిరంబునం దిరంబుగా నిలిపి యిట్లనియె॥ 1428

శా॥ దేవా! మీర లెఱుంగరే యితని కీదేవుండు తా నిత్యము
న్వేవే నిష్కము లిచ్చు భక్తివిధి కెంతే మెచ్చియో గానవి
ద్యావైచిత్రికి మెచ్చియో యెఱుగ మేతద్దూత్యముఁ జేయ ని
ష్కావాప్తుల్ ఘటియించు; నీతనిసుతుం డంచుఁ దలంచుఁ మదిఁ॥

క॥ మన్నించు ముద్దు సేయుం
జెన్నారంగఁ బెంచినట్లు సేయు విటత్వం
బెన్నఁడు నెడతెగకుండుం
బన్నగభూషణుఁడు నితని బడవనికాఁడై. 1430

తే॥ పెద్ద మన్నించుఁ గడుఁవడు ముద్దు సేయు
నతని విటధర్మ మీడేర్ప నాత్మఁ దలఁచి
శాలి సురతానురాగవిస్ఫూర్తిహేతు
భూతనానార్థలాభవిభూతిఁ దనువు॥ 1431

చ॥ అతనికి నా పెకు న్వలపు లత్యధికంబులుగా మిథోగుణ
స్తుతు లొనరంగఁ జేయును విదూషకునట్టులఁ దత్క్రియోచితో
క్తితతులఁ దేల్చు నాగరికకృత్యముఁ దాలిచి పీఠమద్దక
ప్రతిభ హరుండు నంబి పడిప న్లొనరించు సమంచితాకృతిన్॥ 1432

క॥ అని పూజారియుఁ జెప్పగ
విని మిరుమిండనయినారి విశ్వేశునిచే
దినమును వేమాడలువడి
గొను నానంబియితఁడామిగుల మేలయ్యెన్॥ 1433

వ॥ ఈతని బగితియు నితనింగూర్చిన యాతనికూర్మియు, జ్ఞాతుండుగాక
మాడ లిచ్చి నంబికిం గూర్చు శంభుండు నసంఖ్యాతమహాగణంబులకు
వెలివెలి సుండోయని మిరఘండనయనారి యక్కడనున్న ముక్కంటి
భక్తులక్కజం బంద ఘంట వేయించెనప్పుడు॥ 1434

ఉ॥ గోపురమధ్యభాగమునఁ గొల్వాయి యుండిన భక్తకోటిహ్రా
త్కోప మెఱింగి యిందునికి గూడదు రమ్మని హస్తసంజ్ఞన
గ్గోపహ యుండు నంబిఁ గడు గొబ్బునఁ జేరఁగఁ బిల్చి పూర్వవా
గ్వ్యాపృతు లుజ్జగించి సకలాకృతిఁ దాల్చి సభీతికంపుఁడై॥ 1435

క॥ భక్తపరతంత్రతయు భయ
భక్తినియు క్తియును నంబిభావంబునకున్
వ్యక్తము సేయురతిం ద
ద్భక్తసమక్షమునమెలఁగి భయపడినగతిన్॥ 1436

చ॥ తన పెడతప్పు నంబికరతాపునిసంబునఁ బట్టఁజేసి
క్తినివహ మున్నఁ గస్సురగి కట్టెదురం జనభీతినొంది యు
య్యన జలదారిదిక్కునకునై చనునప్పుడు నీశుఁ డేరికిన్
వినఁబడకుండ దీపముఁ వెన్కన యేఁగెను ప్రముచ్చులాగునన్॥ 1437

ఉ॥ మూలల కోసరిల్లుచును ముంగల వ్రేలెడు పుష్పమాలికా
జాలము గ్రేవఁ దారుచును సన్నముగా నొకయూర్పు పుచ్చుచున్
లాలితభక్తికీలితశిఖాతతి చేతుల నూఁతఁగొంచు వా
చాలజనోపసంజనితసాధ్వసుఁడై యులు వాలకించుచున్॥ 1438

సీ॥ తలుకున డెందంబు తటతట నదరంగ
నలుకుచు గర్భగృహంబు వెడలి
పోరి తల్పులయందుఁ జేరి జాలకముల
తూటుల వెంబడి తొంగితొంగి
చూచుచుఁ దొలఁగి నిలుచ్చు వెళ్ళిపోవంగ
వెఱచుచు నచటన వెలువడంగ
నోడుచుఁ జలనంబు నొందుచు సందడిఁ
గలసి పూజారులఁ గన్ను మొఱఁగి॥ 1439

తే॥ భక్తవితతులఁ జూడంగ భయము పుట్టి
చెయ్యి మొగమున కడ్డంబు చేసికొనుచు
గ్రుక్కి చక్కన సుకనాసి సొచ్చి వెడలి
గుడివెనుక కేఁగి వెన్కదిక్కునను గొనుచు॥ 1440

వ॥ మఱియును॥ 1441

క॥ మగుడి మగుడీ యాలించున్
బెగడి బెగడి నడుచు భయము పెక్కున దిక్కుల్
దగ నిక్కినిక్కి చూచున్
దిగులు కుడుపు నేర మెట్టిధీరున కైనన్॥ 1442

ఆ॥ తొంగితొంగి పోవఁ దొడరి పోవఁగ నోడి
చెంగిచెంగి పోవుఁ జెట్లవెంట
వంగివంగి పాఱు వరభక్తమండలి
భక్తిఁ దెలుప శివుఁ డశక్తుఁ డగుచు॥ 1443

వ॥ అట్లు చనముందట నున్న కలుకోటయం దొక్క చతుష్కోణపాషాణంబు పదాంగుళిం గోటవిటంకంబునను దూటించి నేలం గూల్చి యాగండికను దూటి యేరికిం గానరాకుండ నతిశీఘ్రమనంబులఁ గ్రోశ మాత్రం బరుగ ముందట॥ 1444

సీ॥ ఫలదళప్రాచుర్యబంధురశాఖాప
ఘటితమధ్యందినార్కప్రభంబు
పుల్లపుష్పామోదమల్లీమతల్లికా
వేల్లితాశోకాదివృక్షచయము
సహకారకిసలయాస్వాదమేదురకల
కలకంఠకులకుహూకారయుతము
మకరందరసపూర్ణమహితపఙ్కజాత
సురభితకాసారవరజలంబు॥ 1445

తే॥ నధ్వగశ్రాంతిపశ్యతోహరమరుత్కి
శోరసంచారసంజాతశుకసుఖంబు
బహులతాగుల్మభూమిరుడ్భరిత మగుచుఁ
గాన నొప్పారు నొక్క యుద్యానవనము॥ 1446

లయగ్రాహి ?— ఈయిలఁ గలద్రుమము లీయెడనఁ గూడె నని
పాయక నుతింప నను వై యిరులు గ్రమ్మన్
రాయకులకర్ణతతు లేయములుగా నళులు
మ్రోయుచు గుళుచ్ఛముల చాయల నటింపం
గాయజునివాజులకు దాయము లనం దగిన
యాయతరసాలముల తోయములు గ్రాలన్
శ్రీయెదలి యూరట కుపాయమయి చెన్నలరు
నాయుపవనంబు జననాయకుఁడు సొచ్చెన్॥ 1447

తే॥ చొచ్చి భ్రమిషునిలీలను శూలపాణి
యూరొకో యిది యటుగాక యుగ్రవనము
యూరు నడవియుఁ గా కిది యుపవసంబొ
యూరు గా కిది యేమైన నుండవచ్చు॥ 1448

వ॥ అనుచు నొయ్యన నవ్వనాంతరాళంబు దరియం జొచ్చి చనుదెంచిన త్రోవచొప్పు దప్పించి చప్పుడుగాకుండ వేఱొండుమార్గంబునఁ జనిచని.

మ॥ అలకాధీశసఖుండు కన్గొనియెఁ గూలాభ్యర్ణభాగోద్భిదా
మలకాశోకరసాలపాటలముఖక్ష్మాజాగ్రశాఖావస
త్కలకంఠాసితకంఠపాండురగరుత్క్రౌంచోరుసంచారసం
చలదుత్ఫుల్లలతాంతవాటికఁ జిరాసారంబుఁ గాసారమున్॥ 1450

వ॥ కని తదీయరామణీయకంబునకు మనంబు ఘనంబగు వేడుక వెల్లి మునుంగుచుండ. 1451

ఉ॥ చందన పారిజాత హరిచందన సాల రసాల జాల మా
కంద మాధూక చంపక వికంకట కంటక పూగ తింత్రిణీ
తిందుక ముఖ్యభూరిజగతీరుహపంక్తులు దాఁటి మాగధీ
కుంద వివర్ణ విద్రుమ నికుంజనికాయముత్రేవఁ బోవుచున్॥ 1452

శా॥ చక్షుశ్శ్రోత్రవిభూషణుండు గనియెం సంఫుల్లసన్మల్లికా
ద్రాక్షాముఖ్యలతాప్రతానకపరీతస్ఫీతశాఖాశిఖా
దక్షాణీచర దధ్వసీన వితతాధ్వశ్రాంత్యపాయక్రియా
ధ్యక్షంబై కనుపట్టినట్టి యొక సంతానాఖ్యధాత్రీజమున్॥ 1453

వ॥ కని తనవిడిచివచ్చిన గుడియ కా మదిలోనం దలంచి ముందరికందువ కడు గిడక సంశయాన్వితచేతస్కుండై యిట్లని వితర్కించె. 1454

ఉ॥ ఈవనమధ్యమందు నిది యేమియొకో గుడియొక్కొ కాక దే
వావసిటంబొ మీఁదఁ బెలువారుచు నున్నది పైఁడికుండలో
భూవినుతాకృతిం బోలుచు భూరితరస్ఫురదగ్రశాఖలో
లోవెలుఁగొందు నల్లయవి లోలతరం బగు రత్నదీప్తులో॥ 1455

క॥ కుసుమితలతాపరీత
ప్రసృమరగుల్మములు మూఁడు నడలికవాఁడఁగా
వెస రచియించిన పుష్పా
వసథంబులలీలఁ గానవచ్చెడు నిచటన్॥ 1456

ఉ॥ అచ్చపువేడ్కతోడ మనుజావలిఁ బేవలఁ జేర కొల్వంగా
హెచ్చిన దివ్యభూజపతి కీవనదేవత పీపఁ గ్రొత్తగాఁ
బచ్చనిపట్టుపట్టములు బాగుగఁ గట్టిన యాలవట్టముల్
మచ్చరికింపఁజాలు వనమధ్యచలత్కదళీదళాపళుల్॥ 1457

వ॥ కావున నిది కల్పవృక్షం బగుట కనుమానింపం బనిలేదని మనోజ
వైరి యమ్మహీజంబుక్రింద మకరందబిందుబృందస్యందాదిశీతలేం
దూపలోపశోభితవిస్తారవితర్ది కాంతఃపతితప్రసవాస్తరణస్థల సుఖా
సీనుండై నంబిముఖంబు చూచుచు దట్టంపునిట్టూర్పులు నిగుడించుచు
బ్రతుకు జీవమా యని కర్మము నురమ్మునం దడివికొనుచు మొగం
బునం బుట్టిన చమటబొట్టులు గాఱ నఖశిఖరంబులఁ దిగిచి పాఱ
మీటుచుం గదళీపలాశజాలజాతవాతపూతసమాగమంబున కాహ్లాదం
బందుచు నార ఘనసార చందన మందార పూగపున్నాగాది మేది
నీజకుసుమవాసనల కాసపడుచు బహుళపరిమళమిళిస్మధు కరప్రసవ
విసరపరాగంబునకు శిరోభాగంబు సాపుచు నమృతకరశేఖరుం
డమృతమయాంగుఁ డయ్యును గమనవశంబునం బొడమినయుపతాపం
బపనయించుకొని యున్నసమయంబున॥ 1458

ఉ॥ నంబి మనంబునం గల ఘనంబగు గర్వము వీడుకొల్పి కం
పంబు భయంబునుం బొడమ మారవిమర్దను< జేరి యయ్య నీ
కుం బని యేమి యిట్లొడిగికొంచు రయంబున< బాఱితేఱ నా
నంబికి నంబికాధవు<డు నచ్చినమచ్చికతోడ నిట్లనున్॥ 1459

క॥ భక్తులప్రాణము నాదే
భక్తులదేహము మదీయభాసురతనువే
వ్యక్తిగ< జేసినయస్మ
ద్భక్తోపాసనమె నాయుపాసన మఱియున్॥ 1460

క॥ మద్భక్తనుతియ మన్నుతి
మద్భక్తునిగర్హణంబ మద్గర్హణ మ
స్మద్భక్తుల భజియింపమి
మద్భజనయు నిష్ఫలంబు మదినూహింపన్॥ 1461

క॥ స్థావరజంగమపూజలు
గావింప<గవలయు సమముగా జంగమపూ
జావిరహితునకు స్థావర
సేవయు నిష్ఫలమె యనివచించున్ శ్రుతులున్॥ 1462

క॥ భక్తైకదేహమూర్తిని
భక్తప్రాణుండ నఖిలభక్తాశ్రితు<డన్
భక్తజనవత్సలుండను
భక్తపరాధీను<డ< గడు భక్తికి< గర్తన్॥ 1463

బాణుని కథ

క॥ అది యెట్లన్న మహేశ్వర
పదభక్త్యాసక్తవృత్తి బాణుం డన<గా
నుదధిపరీతమహీస్థలి
సదయుండై యేలు సాధుసమితి నుతింపన్॥ 1464

చ॥ దినమును వేయుమార్లు నియతిన్ మము నర్చనఁ దేల్చుచుండఁ ద
క్కిన తనధర్మకర్మతతికిన్ దెర పేమియు లేమిఁ గాంచు బా
ణునకుఁ గరంబు లేము పదినూఱులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్॥
గొనుకొని యొక్క మూర పదినూఱులు పూజలు దీర్చు నాతఁడున్

క॥ ఈవార్త విన్నశివభ
క్తావళి తద్దర్శనార్థ మరుదేరంగాఁ
గేవలతత్సుఖతరగో
ష్ఠీవశుఁడై మెలఁగు నచలచిత్తుం డగుచున్॥ 1465

క॥ ఈపగిది నున్న నర్చా
వ్యాపృతి కెడగలుగదనుచుఃద్వాస్థునిలీలన్
లోపలి కెవ్వరివిడువక
కాపుండుఁ బ్రసాదమతఁడుగైకొనుదాఁకన్॥ 1466

కరికాలచోడరాజు కథ

వ॥ వెండియు ముదిగొండ యను పురిఁ గరికాలచోడమండలేశ్వరుండు వేరిఁగట్టి దిట్టవెట్టం గడంగి యిల్లాదిగావెట్టి వట్టినం బిట్టవ్వభక్తికిం గట్టువడి వెట్టితట్టలు మోపం బోవఁదే యదియునుంగాక॥ 1467

సీ॥ సత్కార్థమగుస్వామిభృత్యసంబంధంబు దిగద్రావి శంకరదివ్యచరణ
కంజాతయుగళంబు గందునోయనెడుభయంబింతయును లేకనంబి
వేశ్యకు నవుడుపలుమారు కుంటెన పనుపంగఁదగదని నారింపఁదారువేఱ
నొకనినైనను నొనర్పక యూరకున్నార సిలీరువాలూరి యీశుభక్తు॥

ఆ॥ లనుచు నాగ్రహించి యావార్త దనమ్రోల
దడ[illegible]పుడ పదఁగఁ బొడుతు ననుచు
కసిమసంగుచున్న గరికామదేవుఁడు
కదల లెఖింగి యేన కదలిపోయి॥ 1469

క॥ ఆకలినామగణేశు న
నేకవిధుల గుస్తరించి యాపురి భక్తా
నీకముతో జగడింపక
యేకంబై నడవఁజేయనే జగ మెఱుఁగన్ 1470

వ॥ అన్నియు నేల, చెయ్యొగ్గి మీతాతచేత మాతాత యాయతిచూపికొన్న ప్రాఁతతప్పు సెప్పమియుంగలదే యని యడిగినం గడపకయోడమి యడం గూర్చుటయు బడిపనులు సెప్పం బాతిపాతి చేయుటయు మిక్కుటం బగునీభక్తినిమిత్తంబకాదె కావున నీవు నేఁడు మాభక్త గణసముక్షంబున సహకరించి నిలఁవ నెందటివాఁడవు 'సంసర్గజాపాప గుణా కభవంతి'యను చదువు సార్థం బయ్యె నీతోడిసాంగత్య దోషం బున మాకును మాభక్తులకును నెరవరికంబు పుట్టెనని యిట్లు పెక్కు దృష్టాంతబులు కంతుహంత నంబికిం బ్రవ్యక్తంబుగా నిజభక్తమాహా త్మ్యంబు తదీయభవ్యాచరణంబులు తేటతెల్లంబుగాఁ జెప్పిన విని నంబి యప్పుడు॥ 1471

క॥ నయమును బ్రియ మత్యధికవి
నయమును భక్తియు భయంబు నాటుకొనంగా
స్మయమానదూరసద్భ
క్త్యనయముఁజూపుటకు హరున కానతుఁ డగుచున్॥ 1472

క॥ సద్గురుమూర్తి సమస్తజ
గద్గీతవిశాలవిశదకలితశశాంగా
హృద్గత మగుగర్వమడఁచి
సద్గతిఁజూపితి కృపారసమువెల్లాఁబన్॥ 1473

ఉ॥ ధన్యుఁడ నైతి భక్తసముదాయము లున్నెడ కిప్డు పోయి హృ
ద్దైన్యము వోవఁగా సభయదాసము వేఁడుచు చేరితిస్మనో
మన్యు వడంగ సన్నుతులు మాటికి మాటికిఁ జేసి మ్రొక్కి మూ
ర్ధన్యకరద్వయుండ నయి తత్కృప గానక మాన నెమ్మెయిన్॥ 1474

ఆ॥ ఆడిపాడియైన నడుగులఁ బడియైన
గెంటులేనియట్టి బంటులీలఁ
బసులొనర్చియైనఁబడయుదుఁదత్కృప
చూడు పేదుసుతుని శుద్ధభక్తి॥ 1475

వ॥ అని యచ్చోట సుందరుండు భక్తాభిముఖుండై యడుగడుగునకు సాష్టాంగ దండంబు లిడుచుఁ దాళంబు లొండొంటితోడం గ్రంగు గ్రంగుమనం దాఁకించి నమస్కరించి తత్కాలానుకూలరాగంబు ననురాగంబుతో మహాభక్తచరితంబులు సర్వశోభితంబులుగాఁ దిరు పాటలు సేసి యొక్కొక్క భక్తుని మహత్త్వంబుఁ బ్రత్యేకప్రణుతులం బొగడం దొడంగె నది యెట్లనిన॥ 1476

ఏణుమూరితిగారి కథ

మ॥ ఘనభక్తిం దనప్రాణలింగమునకుం గాలంబుల న్మూటఁ జం
దనపంకం బనురక్తియుక్తుఁ డయి నిత్యంబుఁ సమర్పింపఁగాఁ
దనయర్థంబు తదర్థమై చనుడు గంధం బెంను సంపాదనం
బొనరంజేయఁగలేక యిట్లు మదిలో నూహించె నిర్మోహుఁడై॥ 1477

చ॥ కలుగఁగ నేల భక్తిరతికల్మియ కల్మినకల్మి గాక చం
చలతరసుస్థితిం ద్రవిణసంగము కల్మియె నామనంబులో
పల దృఢభక్తి లేమి దలఁపంగ సమస్తము లేమినింత దే
హలలితవృత్తిచే నియమ మారడివుచ్చిన శూలి మెచ్చునే॥ 1478

మ. తనువెల్ల న్నవచందనంబువలె దాళం బీసి యర్పింతున
త్యనురాగంబున నెత్తురుం బడిన దేహభ్రాంతి గిన్పట్లన
న్వెనుక న్నిగ్గులుదేఱిన మెఱుఁగు లున్నిద్రంబులై యుండకు
న్ననువిచ్ఛాయత నొందినన్ మొదలిగంధం బట్ల కాకుండినన్॥

క॥ కం పొందుగతి వలచినను
గెంపించుక గడమయైనఁ గ్రియగడమైనన్
సొంపుగఁ బాయఁగనురిలిన
పొందక యున్నఁ జెలువమెక్కకయున్నన్॥ 1480

తే॥ మఱి కద శివుఁడు మాసందు మాట పలుకు
లిప్పు డఱిముఱి నాదంగ నేటి కనుచు
సరగ వలపడి మోచెయి సానమీఁదఁ
గదియఁగాఁ జేసి లింగోదకములు వోసి॥ 1481

చ। మనమునఁ గొంకు లేక యసమానముదంబునఁ దీసి చారుచం
దన మరు దొందఁగాఁ బడసి దక్షమఖారికి నర్పణంబు సే
సి నరులు చూడఁ జూడ సవిశేషవిమానము మీఁద నెక్కి శం
భుని పురి కేఁగినట్టి యెఱుమూరితిబంట్లకు బంట నయ్యెదన్॥ 1482

కడవలనంబి కథ

సీ॥ తనప్రాణవిభునకుఁ దప్పక దినమును
గడు నర్థితోడ నఖండదీప
ములు వేయువేయ్యేసి ముట్టింపుతన్నిమి
త్తమున నర్థం బెల్ల సమయుటయ్యె
ననుచు మాన ముడిగి తనువు నివేదించు
తఱి యయ్యె ననుచుఁ గుంతము లన్ని
దఱికొల్పి వెలుఁగు వే దగఁ బెట్టి శంకరు
మూఁడు మెచ్చులు మెచ్చ ముట్టఁ గొలిచి॥ 1483

ఆ॥ జనులు చోద్యమందఁ జారుపుష్పకమున
నంగజారిపురము నరిగినట్టి
ఘనమహాత్ముఁడైన కడవలనంబికిఁ
బనులు సేయునింటి బంటుబంట॥ 1484

గుగ్గులకళియారి కథ

చ॥ దినమును బ్రాణదేవునకు దీనతమై మహినాక్షి ధూపముం
బనివడ మూఁడు వేళలను భక్తిసమర్పణ సేయ నాత్మరా
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్
మనసిజమర్దనుండు గగనాటులతోడుత నిచ్చరీతిగన్॥ 1485

తే॥ తిరుపరుండామయనునూరదేవదేవు
డగ్రభూమికినై వ్రాలనప్పరంబు
లేలభావించునట్టి భూపాలపరుఁడు
పెక్కులాగులఁజక్కఁగాఁబెట్టలేక॥ 1486

ఉ॥ తల్లడ మందుచున్న యెడఁ దా రతి నచ్చటి కేఁగి నాకు మీ
ర్కొల్లలుగాఁగ నిగ్గుగల గుగ్గులధూపము దెచ్చియిచ్చినన్
దొల్లిటియట్ల చక్కఁగను ధూర్జటి నిల్పెద నన్న నమ్మహీ
వల్లభుఁ డట్లు యత్తు ననవైశమ గైకొని శూలిపాలికిన్॥ 1487

చ॥ చని యొకపట్టుచీర గడు సాఁచి శివుం దగులంగఁ జేసి చ
య్యన నొకవాలు రెండుగడలందుఁ జెఱుంగుల రెండుగట్టిత
ద్ఘనకరవాలముం దనదు కంఠమునం దిడి నిశ్చలాత్ముఁడై
వెనుకకు నీల్గునంతటన విశ్వకుటుంబుఁడు మందహాసుఁడై॥ 1488

తే॥ నిలిచి ప్రత్యక్షమయి జనావలి నుతింపఁ
బహుళనానాపునర్భవభ్రాంతు లడఁచి
కరుణఁ గొనిపోవ హరసమ్ముఖంబునందుఁ
బరఁగు గుగ్గులకళియారి బంటుబంట॥ 1489

అరిపాలుని కథ

క॥ వెండియు నరిపాలుఁడు తాఁ
బండినరతి రాజనంపుఁబ్రాలోగిరమున్
జండేశున కర్పించుచు
నుండఁగ ధనమెల్ల మెల్లనుడివోవుటయున్॥ 1490

సీ॥ వేఱొం డుపాయంబు వెదకి కానఁగలేక
కొడవలి గదియించుకొని యతండు
కూలి రాజనములఁ గొలువఁ గట్టడఁజేసి
కొని తననేమంబు గుతలవడక
నుండంగ నడుపుచు నుండఁ గూలియుఁ బుట్ట
దయ్యె నయ్యెడ నతం డైదు నాళ్లు
నిట్టుపాసంబున నెఱి నున్నచోనెట్ట
కేలకుఁ జెరెఁడుగింజ లపుడు॥ 1491

తే॥ సంభవించుడుఁ గైకొని సంభ్రమమున
నడచివచ్చుడు ధర మ్రొగ్గిపడుట బియ్య
మంతవట్టును నెరయపాలైనఁ జూచి
హరహరా యని యాత్మనిట్లని దలంచె॥ 1492

తే॥ ఎట్టకేలకు దొరికిన యీపదార్థ
మీశ్వరుని కియ్య లేదయ్యె నింక నాకు
బ్రతుకు రోఁతని సంశయభ్రాంతు లుడిగి
రొండికొడవలి మెడఁ జేర్చి నిండువేడ్క॥ 1493

క॥ తలకోఁక దిగిచి మెడఁగొడ
వలి బెడిఁకకయుండఁబట్టి వడిముడిచిపదం
బులఁదిగిచి తఱుగఁదడవు
మలహరుఁడన్నిష్ఠఁగాంచిమచ్చికతోడన్॥ 1994

చ॥ ప్రమథులు చుట్టుఁన్ నిలువఁ బార్వతి సోము నలంకరింప సం
యములు సభాంతరంగముల నారసి కన్గొన రూపు చూపి భా
విమరణజన్మదుఃఖముల వీడ్కొనఁజేసిన నందు నిత్యభా
వమునఁ జరింపుచున్న యరిపాలునకు న్ననుఁగైన భృత్యుఁడన్॥

అదిభత్తనయనారి కథ

వ॥ మఱియును సప్తాంబుధికూలంబునందుఁ గలభక్తుఁడొకండు కాయక
ముల లేమియు నెఱుంగమింజేసి వలయెత్తి సజలోర్మి వైచి యందున
మొదల వచ్చినట్టి మీనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా
వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున
జంగమార్చనంబు సలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కకుండి
వేఁటవేసట గల్గింప విసికి డస్సి
నాఁటిమఱునాఁడువలగొని వేఁటకరుగఁ
దగిలెఁదొలితొలి పైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీధ్రధనుష్క్రమసుప్రియింబుగా
నప్పులలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల నవ్వల వైవనిప్పుడున్॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వుల రేవునకేగి వైచినన్॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగన్॥ 1498

ఆ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటివగలెల్లనమ్మినె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముట విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మఱన్
హరియింపన్ హరుభక్తులైన నగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్టరకర్ణాగ్రనదీసరస్థ్సలులకున్ డాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

అడిభక్తనయనారు కథ

వ॥ మణియును సప్పెందుద్యుసంపలంబునందుఁ గలభక్తులొకండు కాయక ములలేమియు నెఱుంగమింజేసి వలయెత్తి సజలో వైచి యందున మొదల వచ్చినట్టి మీనును శివప్రీతిగా నీటిలోపల విడుచునేమంబుగా వెనుకఁ జిక్కినట్టిమత్స్యంబుల నంగడిఁ బోకార్చి యయ్యర్థంబున జంగమార్చనంబు సలుప నొక కొన్నిదినంబులు జరుగునంతట॥

తే॥ ఒకనాఁడేంత కేమియుఁజిక్కకుండి
వేఁటవేసట గల్గింప విసికి డస్సి
నాఁటిమఱునాఁడువలగొని వేఁటకరుగఁ
దగిలెఁదొలితొలిపైఁడిమత్స్యంబు॥ 1497

ఉ॥ ఎప్పటియట్ల హాటకమహీద్రధనుష్క్రమసంప్రియింబుగా
నప్పులలోనఁ బోవిడిచి యవ్వల నవ్వల వైవనిప్పుడుఁ॥
దప్పక తాన రా విడిచి దవ్వుల రేవునకేగి వైచినఁ॥
జెప్పె డిదేమి తాన వలఁజిక్కిన విస్మయ మావహిల్లఁగఁ॥ 1498

ఆ॥ దాని విడిచి మఱియు దాపలవైచినఁ
దగులునదియవిడుచుదానిదాని
తగులు విడువ నాటిపగలెల్లనమ్మీనె
పట్టువడఁగఁదలఁచెభక్తుఁడిట్లు॥ 1499

మ॥ హరసంప్రీతిగ నేను ముఁ విడిచి యాత్మార్థంబుగాఁ గ్రుమ్మరఁ
హరియింపఁ హరుభక్తులైన నగరేహా యంచు నీరాత్రియుం
డి రయం బొప్పగ నెల్లిరేపకడఁ బాతీనంబులం బట్టవి
ష్టరకర్ణాగ్రనదీసరస్థ్సలులకుఁ డాయంగ నేఁగం దగున్॥ 1500

ఆ॥ సచివుఁ బార్వతీశశాసనధరుఁ జేసి
బలముతోడఁ గూర్చి బంపనతని
దాఁకి పోరిలో నతనిమేసి భస్మంబు
గని 'నమ శ్శివాయ' యని భయమున॥ 1506

క॥ కరవా లల్లంతటవై
చిరయంబున చేర వచ్చి శ్రీచరణసమీ
పరసాస్థలిఁ జాఁగిలఁబడి
శరణనుమనుజేంద్రుఁజూచి సచివుఁడుకడఁకన్॥ 1507

క॥ అటు పోయినఁ బోరాదని
తటుకునఁ గరవాలుదిగి చితలఁదెగవ్రేయన్
బటుశక్తిభక్తిపుష్పో
త్కటదామకమగుచుఁబొలిచెఁదత్కంఠముపై॥ 1508

క॥ హరశాసననిష్ఠాత
త్పరతకు నీశుండు మెచ్చి ప్రత్యక్షంబై
వరమోక్ష మొసఁగనీక్షితిఁ
బరగిన యేణాధినాథుబంటులబంటన్॥ 1509

చేదిపల్లభు కథ

క॥ వెండియు రుద్రాక్ష భసిత
మండను రుద్రుండెయనుచు మన్నింపంగా
ఖండనమున జాఱిన వర
మండలపతు లతనితోడి మచ్చరికమునన్॥ 1510

ఉ॥ భూరిబలప్రతాపభుజభూషణులం బదుమువ్వుర న్నిగూ
ఢోరుతరాసులన్ హరసమున్నతచిహ్నలఁ జేసి పంపుడున్
వారలఁ గాంచి భక్తినిఁ బ్రణామ మొనర్పఁగ దాఁచియున్నతీ
క్ష్ణాగ్రతరాయుధప్రతతిఁ గ్రుమ్మఁగ నెత్తురు గ్రమ్మునప్పుడున్॥

చ॥ కలఁగక వారి సన్మతిఁ గానక కేవల సద్గురుస్వరూ
పుల కెటులట్లు మ్రొక్కి సహితాభూషణుఁడంత నిజస్వరూపత
న్నిలిచి కృతార్థచిత్తుఁడయి నిత్యపదం బొసఁగం గృతార్థుఁడై
చెలఁగెడు చేదివల్లభుని చెంతనుండెడు భృత్య భృత్యుఁడై॥ 1512

కనయాంచోడని కథ

సీ॥ శంఖలాంఛనధారి శంభుస్వరూపుఁ గాఁ
గను బాసగా భూమి మనుచునుండి
పరమండలంబులపై దండు వంగంపఁ
దలలు ముప్పదిబండ్లఁ దఱిగి తేర
నందులో నొకతల యధికరక్తార్ద్రమై
చిడిముడిగతిఁ గానబడుటఁ బెగడి
జడతలకును దనముడితల యద్వింతు
నని తలఁ ద్రుంచి యాశిరంబు 1513

ఆ॥ మీఁదఁ బిట్టఁ శివుఁడు మెచ్చి ప్రత్యక్షమై
మోక్ష మొసఁగ మిగుల ముదముతోడ
ధరఁ జరించినట్టి కనయూఁచోడని
పరపుఁబనులు సేయువానిబంట॥ 1514

కలియంబ నయనారికథ

సీ॥ పనిసేయ బతిమాలి, బానిసకొమరుండు
చని లింగధారియై జంగమాలి
గూడ వచ్చినచరాంఘ్రుల కర్ఘ్యపణ్యముల్
పోయుచు సతి వాని పొలుపుఁ జూచి
మన సిరియకగారి మల్లండు వీనినిఁ
గానవె కా లేల కడిగె దనుచుఁ
జూలకగాఁ బలుకుచు జలము పోయకయున్న
శంకరమూర్తి నిశ్శంకవృత్తి 1515

తే॥ నాలిఁ గొను చెట్టులని తనయాలికేలు
దోయి ఖండించి హరకృపాదుగ్ధవార్ధి
వెల్లి గురియించి మోక్షంబు కొల్లవెట్టి
పరగు కలియంబ నయనారి బంటుబంట॥ 1516

ఇరవదాండి కథ

ఉ॥ జంగమలింగపూజనము సత్తుగ సల్పుచు నుండ శూలి త
జ్జంగమలింగవేషమునఁ జయ్యన వచ్చి విభూతి యిచ్చి యు
ప్పొంగుచు గోఁచిపాఁతయును బొంతయు దాఁచుకయుండు మిట్లు నే
సంగడి కేఁగివత్తునని యప్పుడు మాయము సేసి క్రమ్మఱన్॥ 1517

ఉ॥ బొంతయు గోఁచిపాఁతయును బోరన తెమ్మని వేఁడ మందిరా
భ్యంతరభూమి దాఁచినవి యచ్చటఁ జెచ్చెరఁ జూచి కాన క
త్యంతసమాకులాత్ముఁడయి యల్లన డగ్గఱి గోఁచిపాఁతకుఁ
బొంతకు నెత్తు కెత్తనఘ నూతనవస్త్రము లిత్తు నిత్తఱిన్॥ 1518

ఆ॥ అనుచుఁ బ్రాసుదెచ్చి యాతనిబొంతయు
గచ్చడంబునొక్క కడనమర్చి
కడమవంక నింటఁ గలపెక్కువలువలు
పెట్టితూఁచ సవతుగిట్టకున్న॥ 1519

చ॥ కని తనయింటఁ గల్గు కనకంబుసు సప్యేతరాంబరంబులుఁ
గొని చని త్రాసుతట్టపయి గొబ్బున నెక్కిన మెచ్చి శంకరుం
డనఘ గణేశరూపుఁడయి యాసతియుచ్చిన భక్తియుక్తుఁడై
యనయము నుండు నయ్యిరవదాండి కనుంగగు భృత్యభృత్యుఁడన్॥

దంగుళిమారయ్య కథ

సీ॥ సకలసంపదలును జంగమార్థంబుగా సపయించి పేదయైజరుగుచుండ
నయ్యెడ శంకరుఁ డర్ధరాత్రంబున వానలోఁదడియుచు వణఁకికొనుచు
వచ్చినఁగని పాకవిచ్చి మంటలుపెట్టఁ జలిపోయెఁగాన నాఁకలిజనించె
నన్నంబు కావలె నన్నను దొలునాఁడు విత్తనవిత్తులు పెటికి తెచ్చి॥

ఆ॥ వెచ్చఁజేసి దంచి వెలఁదియుఁదానును
బాకయత్న మపుడుజోకఁ జేసి
యీశుకరుణగన్న యల్లదంగుళిమార
నామధేయునకు నుననుగుబంట॥ 1522

గ[illegible]హాలుని కథ

సీ॥ భువినొక్కరుని దసభువినుండ సీయక శివలింగధారులఁ జేయు, దాని
కొదఁబడకున్న వేదోక్తులబోధించు, నాదిసృష్టియుఁ గ్రమంబరయఁ
దెల్పుఁ గాదన్నసర్థంబు గన్ను దనియనిచ్చు,
యుక్త్యంతరంబుల నొప్పఁజెప్పనెంతఁజెప్పినఁ
గంతుహంతభక్తుండుగా నొల్లని ప్రల్లదు ద్రుళ్ళదూల॥ 1523

తే॥ మెక్కవధియించు నిదియమహేష్టనిష్ఠ
గాఁగవర్తింపఁదద్వ్రత గౌరవంబు
చూడనీశుండు వెలమని చొప్పదాల్చి
వచ్చివాకిటనిల్చి భూవరవరేణ్య॥ 1524

ఉ॥ కానుక కట్నమందు నొకకాసును జిక్కదు సుంకసూత్రముల్
మానక కొన్ని పెట్టితివి మాపయి నిల్వయు లేదువెట్టి యెం
తైనను జేతు నిట్టి సను నారడిఁ బెట్టఁగ నేలయూరక
యొ్యానలనాథ నాదుమొర యుల్లమునం బరికింపు నాఫ్నడున్॥ 1525

ఉ॥ వాకిటికాడ కాఁపిడినవారల నేగతిఁ గన్నుఁబ్రామి నీ
వీకద కేఁగుదెంచి తిపు డేటికి మాటలు వేయుఁగాని వి
న్మా కలకాలము౯ సకలమాన్యముఁ జేసెదఁ గాని వేగనా
ర్యాకలితాంగసంగతుఁడవై మనుమా యనుమాన మేటికిన్॥ 1527

సీ॥ అనివిని యూర మున్నలవాటులేదు మావంగడంబునలేరులింగధరులు
బత్తిమాకచ్చదు బత్తులుమనరన మనుప మాభారంబు మఱియునీకు
ధనమిత్తుపురమిత్తుఁదగురాజ్యమునునిత్తునొడఁబడుమనినఁ దానొల్లనను
శాతఖడ్గముచేత జళిపించి తలఁద్రెళ్ళవేసియు వేయమి విశ్వభర్తృడు

తే॥ యర్థిప్రత్యక్షమైవరంబడుగు మనిన
వరదనీయిచ్చువరములు వలదునాకు
భక్తుఁడవుగమ్మురమ్మని భర్గప్రాణ
లింగుఁజేసిన గణపాలు లెంకలెంక॥ 1528

కుమ్మరగుండయ్య కథ

తే॥ మఱియుఁ బెనుబెట్టుపురియందు మహితభక్త
పరతఁ దిదునీలకంఠేశు వరగృహమున
కరిగి సేవించి యింటికిఁ దిరిగివచ్చు
త్రోవఁ జీఁకటిలో నొక్కతోయజాక్షి॥ 1529

క॥ తల గడిగి చల్లయెంగిలి
జలములు మైఁజిలుక శర్వ శంకరయన న
ప్పొలఁతి వినివచ్చి తత్పద
జలజంబుల కెరఁగి యాత్మసదనంబునకున్॥ 1530

క॥ పిలుమక చని యఖ్యంగా
దిలలితసత్క్రియలు భక్తిఁదీర్చి యతనిలో
పలియలుక దీర్చి పంపుడు
నలువునఁదనమందిరంబునకుఁ జనుదేరన్॥ 1531

క॥ ఆరీతి సతఁడు తడసిన
వారవధూయుక్తుఁ డగుచు వర్తిల్లుటఁ దా
నారసి తత్పతి పెనిమిటిఁ
జేరంగా నియ్యఁదయ్యెఁ జిట్టాకులకున్॥ 1332

క॥ మానిని లేదిటు రమ్మని
పోనీయక కొంగుఁ బట్టబోవ నలుక లోఁ
బూని తిరునీలకంఠుని
యానసుమీ నన్నుఁ బట్టినన వినియతఁడున్॥ 1533

క॥ ఘననిష్ఠ నాన మీఱక
జనులెఱుఁగక నెనుబదేండ్లు సరిముదిసినచో
ధనదసఖుఁడు జంగమలాం
ఛనుఁడై చనియతనిచేత సత్కృతుఁడగుచున్॥ 1534

ఉ॥ కప్పెరఁ దాచుకుండు మిటఁ గ్రమ్మఱ వచ్చెదనంచు నేఁగి యా
కప్పెర మాయఁజేసి యడుగంగ సతీపతు లర్థినుండుచో
నొప్పుగఁ జూచి కాన కటనో యని భీతి వడంకునంత నా
తిప్పబిడారుజోదు పలుదిక్కులఁ బెట్టుచుఁ బల్కె నీగతిన్॥ 1535

క॥ మాయలు సేసినఁ బోవఁగ
నీయం గప్పెర గ్రహింపరేని యిరువురుఁ
జేయుడు శపథము లేదా
నాయంబునకైన రండు నాబడి సనుడున్॥ 1536

క॥ రమణియు రమణుండును శప
థమునకు నొడఁబడ్డ జనవితతి చూడఁగ గుం
డములో ముంపుడు నెగసిరి
కొమరుం బ్రాయకతోడఁ గోమలిపతియున్॥ 1537

ఉ॥ పమ్మినవేడ్కతో నడుపు భావజవైరి ప్రసన్నుఁడైన శీ
ఘ్రమ్ముగ ముక్తిముక్తులయి కొంతయుఁ దాఁ దదభ్యనుజ్ఞమై
నిమ్మహి నెన్నదేండ్లు సుఖియించి సుదక్షపదంజేరఁగన్న మా
కుమ్మరగుండయ ప్రభునకుం బరిచర్యలు సేయు భృత్యుఁడన్॥

పూసలనాయనారి కథ

ఉ॥ వేసటలేక శంభుగుడి విక్రమచోడఁడు పైఁడిగట్టు గౌ
రీసహితుం బ్రతిష్ఠ యొనరింపఁ గనుంగొని తాను నట్లనా
యాసత నాత్మగట్టు మదనాంతకు మెచ్చఁగఁ జేసికొన్న యా
పూసలనారినారి పెనుపొందు భటాలికి భృత్యభృత్యుఁడన్॥ 1539

సీ॥ ధరరాజ్య మొల్లక దరుముడి ధరియించి
పదము గూరిన తిరుపాలుబంటఁ
దిరునావకరుశుని కరుభ నీశ్వరు నిర
వెఱిఁగి కొచ్చిన చిరుకురిపిబంట
ధర రోహిణియుఁ దాను కృప వడసిన
తిరువూరితిరుమూలదేవుబంట
సతతభక్తార్చనాసక్తచిత్తుం డయి
పరగిన చిరుపులి బంటబంట॥ 1540

తే॥ సడిసనిపి దీనముఖమాడ మ్మృదునిచేతఁ
గొను చిఱుతనయనరి బంట్లకును భటుండఁ
జన్న యిపుడున్న భక్తులచదువు బంట
నింక శివుఁ గొల్వఁగల భక్తు లిండ్లబంట॥ 1541

క॥ ఈలీల భక్తచరితము
లోలిం దిరుపాట లమర నొనరించి వచో
లాలిత్యమొదవ వినుతులు
వాలాయము సేయు నవనవప్రేమమునన్॥ 1542

క॥ అంతంత సాఁగిలంబడి
యెంతయు రతి దండవినతు లెన్నం జేయుం
గొంతవడి హస్తములు మ
స్తాంతరమునఁజేర్చి మ్రొక్కునక్కఱదీఱన్॥ 1543

వ॥ వెండియు మీదూత మీబంట మీడింగరీడ మీబిడ్డమీవన్న మీలెంకవాఁడ మీదంతి మీవాఁడ మీధర్మకవిలె మీదాసానుదాసుండ మీరె దిక్కు దెసయు నైననుఁ గావరే యని యనేకప్రకారంబులం గరుణపుట్ట నిట్లు గొనియాడుచు నంబి నంబికాధవభక్తకదంబంబున భయంబు వేఁడుకొనుచు డాయం జను దెంచునప్పుడు పంచశరహరుండునుం బొంచి పొంచి యతనివెనుక నంతట నరుదెంచుచుండె నాసమయంబున॥

చ॥ తము నభయంబు వేఁడుచు ముదంబున వచ్చెడు నంబిఁ గాంచి నె
య్యము దళుకొత్త నందఱును నాతని గైగొని వెన్క వచ్చు శ్రీ
హిమకరఖండమౌళి కెదురేఁగి నమస్కృతు లాచరింప నా
శమనవిరోధి తచ్చరణసంఘముఁ జూచి కృపార్ద్రచిత్తుఁడై॥ 1545

క॥ అరలేని భక్తియుక్తుఁడు
మిరుమిండనిధృతికి మిగులమెచ్చియపుడయం
దఱఁగైలాసంబునకును
గుఱుతుగఁగొనిపోయె నంబికుతలములోనన్॥ 1546

క॥ ఎప్పటియట్టుల శివకరు
కప్పతి నోలాడుచుండ నటు గాచుచుఁ జె
న్నొప్పెడు భక్తిః గర్వము
దప్పెనో కాదో బసవదండాధీశా॥ 1547

చ॥ అని మడివాలు మాచవిభుఁ డాదిమభక్తుల సత్కథామిషం
బున బహునీతిరీతులును బుద్ధులుఁ బెద్దగఁ జెప్పి గర్వమున్
వెనుకకుఁ ద్రోచి కన్నులకు విందొనరించెడు దివ్యహారముల్
పనివడ వచ్చినట్టి హరభక్తుల కందఱి కిచ్చి మచ్చికన్॥ 1548

క॥ బసవన్న వీడుకొల్పిన
వెసఁబాదాక్రాంతుఁ డగుచు వీడ్కొని సద్భ
క్తసముదయసమేతుండై
యసమానమనోనురాగుఁడగుచుంజనియెన్॥ 1548

క॥ నరనాథుఁడు పురజనులును
హరుఁడీతఁడ తప్ప దనుచు నౌదలలఁగరో
త్కరములఁజేర్చుచునరిగిరి
పరగెఁణమాచయ్య తొంటిభక్తికినిష్ఠన్॥ 1550

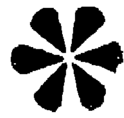
క॥ ధరలో మడివాల్మాచయ
చరితము చదివినను విన్న శంకరభక్తి
స్థిరతయు దృష్టాదృష్టో
త్కరవాచాసిద్ధి ముఖ్యకలన వహించున్॥ 1551

మహాస్రగ్ధర :— రసనాగ్రస్థానకృత్యత్పవిమలశివశాస్త్రస్థితాశేషగోప్యా
ర్థసమిత్యానిష్క్రియాతిప్రచురవచనసంధాననైపుణ్యభాస్వ
ద్బసవాధీశాదినానాప్రమథగణమహాప్రాభవోద్యత్కథాంచ
ద్రసవద్భవ్యప్రబంధగ్రథనవిధిమిషాకాంత్రసిద్ధాంతతంత్రా॥ 1552

క॥ ధర హసనచంద్రి కారుచి
పరికల్పితసకలభక్తబంధుచకోరా
వరశిష్యహృదయకమలా
కరమధ్యవికస్వరాంఘ్రికంజాతయుగా॥ 1553

మా॥ అతులితగుణహారా హారికీర్తిప్రపూరా
శ్రుతిసుతమతపక్త్రీ శుద్ధవిజ్ఞానమూర్తీ
నతజనసురభూజా నవ్యకైవల్యబీజా
వ్రతవితతిశరణ్యా వాదిజైత్రాగ్రగణ్యా॥ 1554

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధప్రబంధ నిబంధన
శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనార్యవర్య సత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామధేయ శివకవిప్రణీతం బైనబసవపురాణంబను మహాప్రబంధం
బునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము॥ 1555

పంచమాశ్వాసము

శ్రీరుద్రభద్రపదపం
కేరుహమకరందపానకేలీలోల
స్ఫారాంతరంగమధుకర
సూరిస్తుత పాలకురికిసోమారాధ్యా॥ 1

ఆ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదగా వించిన
బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నానేర్చిన
యట్లు విన్నవింతు నొక్కఁడు మనుఁడ నానాకళాభిఖ్యతన్॥ 2

కిన్నర బ్రహ్మయ్య కథ

మ॥ పురభిద్భక్తిపరాయణుం డఖిలభూభూతానుకంపాశ్రయుం
డురువీరవ్రతనిష్ఠుఁ డప్రకటభక్త్యుద్భాసితుం డుర్వరా
తరుణీనూతనదర్పణం బసంగ నందంబైన పోడూరఁగి
న్నరబ్రహ్మయ్య యనంగ నందంబైన పోడూరఁగి॥ 3

క॥ లోకైకపూజ్యమూర్తియు
లౌకికవర్తనుఁడు విగతలౌల్యశివాచా
రాకరుఁ డఘటితఘటనక
ళాకౌశలుఁ డఘవిఘాతలక్షణుఁ డగుచున్॥ 4

క॥ కాయకము లనేకంబులు
సేయంగా నేర్చుకతనఁజేసి ధనంబుల్
డాయఁగ నవిజంగమలిం
గాయత్తంబుగను జేయునతఁడహరహమున్॥ 5

వ॥ ఇట్లు నానావిధంబుల నార్జించిన యర్థంబునిరర్థకంబుగాకుండ జంగ
మలింగ సేవాపరాయణుండై యుండి యతం డొక్కనాఁడు॥ 6

ఉ॥ కిన్నెర మేళవించుకొని కిన్నరనారదముఖ్యులంతక
న్న న్నెరవాదినా నతఁడు నాగవిభూషణు మ్రోల మీటుడుం
గిన్నరబ్రహ్మదేవుఁడను కీర్తికి నెక్కఁగఁ జేసి మాదయఁ
జిన్నము నొక్కపాతికయు జీవిత మిచ్చు దినంబు నీశుఁడున్॥ 7

చ॥ జనులు నుతింప నిట్లతఁడు శంకరుఁ జేకొని నిత్యజీవికా
ధనమును గాయికార్జిత ముదారతఁ జిక్కకయుండ జంగమా
ర్చనములు నిత్యకృత్యముగ సల్పునెడన్ బసవన్నభక్తివా
సనలు మహాప్రవాహగతి సర్వదిశావలి ముంచి మించినన్॥ 8

తే॥ బసవరాయనిఁజూడంగ భక్తితోడఁ
జనియెఁగిన్నరబ్రహ్మయ్య సంభ్రమమున
నతనిరాకయు బసవన్న యంతకన్న
మున్న గనియెను దనలింగమూర్తియందు॥ 9

వ॥ కని యట్లు తనుంగాన వచ్చినకిన్నరన్నకుం గతిపయపదంబు లెదురం
జనుదెంచి పొడఁగాంచి దండప్రణామంబు లాచరించి సముచితో
పచారంబుల సంభావించి యతనికింబాదోదకప్రసాదంబు లిచ్చి భక్తి
సేవించిన సవిశేషంత్వానుభవంబునందగిలి యుండె॥ 10

క॥ ఈలలి నిష్టాగోష్ఠిం
గాలము చనుచుండఁగా నొకానొకనాఁడా
ప్రోలం త్రిపురాసురహరు
నాలయమున కరిగి కిన్నరయ్య కడంకన్॥ 11

వ॥ అద్దేవదేవు గోపురాంతమునం గూర్చున్న సమయంబున॥

చ॥ విటుఁ డొకరుండు పండు గని వేశ్య కొసంగఁగఁ గండ్రకొవ్వునన్
బుటుబుటువైన పెన్గొఱియపోఁతునకున్ వెల యిచ్చి యట్టునన్
వడి ఘటియించి యీడ్చుకొని వచ్చునెడ న్నడువీథిలోపలం
బుటుకునఁ ద్రాడు ద్రెవ్వ నది పోయె శివాలయభూమిలోనికిన్॥ 12

ఉ॥ పోయినఁ బోవనీక యది పోయినపట్టున శంకరాలయం
బాయతిఁ జొచ్చివచ్చు విటు నల్లన కన్గొని కిన్నరయ్య బొ
ప్పా యిటు రాక నిల్వుమిది ప్రాణభయంబునఁ జొచ్చె దేవతా
నాయకు భవ్యమందిరము నాయము గా దిఁక దీనిఁ జంపఁగన్॥ 13

సీ॥ ఇనుమడి వెయ్యైన నిత్తుగా కిఁక దీనిఁ
జంపంగ నియ్య నిశ్చయము వినుము
జడులైన విడువరు శరణన్నఁ గావక;
మృదుభక్తులకు నెట్లు విడువఁ దగును
జరజీవులకు నెల్లఁ జావును నొప్పియుఁ
జర్చించి చూడంగ సరియ కాదె
నీకు దీనినిఁ జంప నేమంబె దీనికి
జచ్చొత్తికాక నీయబల కనుచు॥ 14

తే॥ పట్టి చల మేల నాతోడ వసుధమీఁద
ద్రవ్యమున కెక్కు డగుపదార్థంబు గలదె
యల్పతరమూల్యమైన నీయలికినప్పు
డిత్తు మాడైనఁ గైకొని యేఁగు మనిన. 15

క॥ వెడనవ్వి బొప్పఁ దప్పుడు
జడుఁడై యాకిన్నరయ్యసన్నిధిఁ బలికెన్
గుడిఁజొచ్చిన మడిఁజొచ్చిన
విడుతురె గొఱియలను వెలకువిలిచినవారల్॥ 16

వ॥ అంతకన్నముఁన్న యక్కాంత యున్న వృత్తాంతంబు నాద్యంతంబుగా వినియంతరంగంబున సంతాపచింతాక్రాంతయై యున్నయది గావున వానికట్లనియె॥ 17

చ॥ పడపడ యిల్లు వెళ్ళి విటపంతము డించితె? తోడివారు న
వ్వెద రను సిగ్గులేక నిలువేల్పుల కేర్చిన మేటివంట న
మ్ముదురె ధనాశఁ జేసి కడు ముష్కరులైనను; నెన్ని చూడఁగాఁ
బదుకము వీథులందు వెదఁ జల్లఁగఁ బంపుదు నే ధనావశల్॥ 18

తే॥ ఇస్సిరో యిట్టి విటభావ మేల నీకు
దుస్సి కట్టుము పనిలేదు దొంతరలకు
మానవతి నొటఁ జాలు నీమన సెఱుంగ
మానమున కూన మగు నిన్ను మానకున్న॥ 19

ఉ॥ రమణులలోన నెన్నఁడు పరాభవ మొందని నాకు నిర్నిమి
త్తమున నవజ్ఞ పుట్టె; మఱి దాని కిఁకం బడ నేల మీరు బే
రమునన యింటివారలకు గ్రాసము పెట్టఁగ నోపు నంచు లో
కముల జనంబు లాడుకొనఁగా వినఁగావలె సెం గులంబులోన్॥ 20

ఉ॥ వన్నెయు వాసియుం గలిగి వారవధూటులలోన నెల్ల న
త్యున్నతి మన్న నాకు నొక యొచ్చము వచ్చెను దీని కింక నే
నెన్నఁడు పాచికొందు నలి యెంతయు వందిరి వీనిఁ బిల్వకు
న్న న్నను మెత్తు రందఱును నా సగబాటును బాయు నంతటన్॥ 21

క॥ అని తరఁచే బొప్పి యిప్పద
చనుమిఁక నీతోడిపొందు చాలుననుచు స
వ్వనిత నిజంబుగఁ బలికిన
విని వాఁడు వియోగదుఃఖవివశుండగుచున్॥ 22

చ॥ ననుపు దలంచి యిచ్చిన ధనంబు ఘనం బన కంగజాస్త్రవే
దనఁ బరిమాలునో యసిరి తప్పును నల్పము నాక యాత్మలోఁ
గనికర మింత లేక యిపు డగప్పున దక్కఁ గఁజేసిలే యిసీ!
వనితల నమ్మి సొమ్ము దగవా మగవానికి జాఱవై వఁగన్॥ 23

క॥ వెలయాలిపొందు సత మని
కలకాలము మన్ననారు గలరె ధరిత్రిఁ
దెలిసియుఁదెలియఁగనీయదు
వలరాయనిమాయయెంత వారికినైనన్॥ 24

క॥ నీవంటిదయాయుక్తుని
నేవెంటను వెదకికొనసమె యెన్నండును? మీ
శైవంబగు గుడి చొచ్చిన
జీవిం గావంగ నింత చింతింపు మనున్॥ 25

తే॥ తడవు సేసిన లంజె చిత్తమున నొండు
విధము గా నెంచి కోపించు; వేగ నరుగ
వలయు నని కిన్నరయ్య కేల్విడిచి పట్టి
కొన్ని యొఱపులు ధనకాంక్ష గొణిగె విటుఁడు॥ 26

సీ॥ పెద్దెద వెల యనిబిగిచిన సీ పెద్ద యిట్టిదయాపరుం డెచట గలఁడు?
చరజీవులకునెల్లఁ జావునునొప్పియు నొకసమానంబని యుబ్బుమీఱి
యిప్పుడాడినమాటతప్పఁగఁదాల్చునె? మానిసివెల వేయుమాడలైన
నొసఁగియీగొఱియనింపెసఁగంగ విడిపించికొనకమానండికఁ
బొమ్మటన్నఁ 27

తే॥ బోవుచుండఁగ నోరోరి పోకు మనుచు
వెఱయుమాడలు దెప్పించి వేగ యిచ్చి
యింక బొంకిన నేఁబోవనియ్య సుమ్ము
విడుతు నచ్చొత్తి యిప్పుడు వృషభ మనగఁ॥ 28

తరల॥ అనుడు బొప్పఁడు నప్పు దప్పని కాత్మ నొప్పి ధనంబు గొ
బ్బునను గైకొని లంజెయింటికిఁ బోయిపోయి తలంచె ని
ట్లనుచు నిష్కము లెన్ని యిచ్చిన నంగనామణి వేఁటఁ దే
వనుచు రోసిఁ దోడిపల్లవు లందఱున్న దను నవ్వరే॥ 29

తే॥ వేఱె యొకవేఁట గ్రక్కున పిలచికొనుచు
గాని లంజయింటికిఁ బోనటంచు
మరలి మఱియంతకన్నను మంచిగొఱియఁ
గొనుచుఁ జనియెను వేడ్కలు గొనలుసాగ॥ 30

ఉ॥ ఓమదిరాక్షి యోలలన యోగజగామిని యోలతాంగి నీ
కేమిటి కింత వంత ధన మిచ్చెదఁ దెచ్చెద గొఱ్ఱెమందలం
బ్రేమముతోడ వేల్పులకుఁ బెట్టుము గట్టుము బట్టుపుట్టముల్
భామలు మెచ్చ వెచ్చ మిడి పండువ దండిగఁజేయు మీవునున్। 31

వ॥ అని యిట్లు వాఁడు తన్నుఁబాయలేక ధనదానప్రధానంబుగాఁ బలికిన
విని యమ్మత్తకాశిని విత్తదత్తచిత్తయై యత్తఱిన్ మెత్తంబడక బొప్ప
నిందప్పక చూచి యిట్లనియె॥ 32

క॥ వేల్పులకు నిన్నగొఱియలఁ
గోల్పడి వచ్చితివినిన్ను గూడకయున్నన్
దల్పడ నాడుదురు జనుల్
వేల్పులు మాకడ్డివెట్ట వెఱతురుమిగులన్॥ 33

క॥ నెమ్మది నాఁతోఁగూడి సు
ఖమ్మున నీకుండ మనసుగల దేనియు నీ
పమ్మినయాగొఱ్ఱియశ్రీ
గ్రుమ్మునఁ గొనిరమ్ము పొమ్ము గ్రమ్మఱ ననుడున్॥ 34

క॥ కామాంధుఁడు గావున మీఁ
దేమియుఁ దలపోసి చూడ నెఱుఁగక వేశ్యా
వ్యామోహముఁ దల కెక్కఁగ
దీమసమునఁ బోయె గొఱియఁ దెచ్చెద ననుచున్॥ 35

తే॥ ఇట్లు చని వాఁడు త్రిపురాంతకేశు నగరు
సొచ్చి కిన్నరబ్రహ్మయ్య చూడచూడ
గొఱియఁ బట్టంగఁ బోవుడుఁ గుపితుఁ డగుచుఁ
బలికె నాయయ్య యిట్లని ప్రస్ఫుటముగ॥ 36

ఉ॥ పట్టుకు పట్టు కింక వృషభం బది; మాడలు చెల్లినప్పుడే
పెట్టితి లింగముద్ర యదె; బీరము పెంపునఁ బట్టి తేనియుం
గొట్టుదు నీశిరంబు ధరఁ గూలఁగ మాబసవన్న యాన చే
పట్టులఁ గాచు టెల్ల శివభక్తులకుం బిరుదంబు గావునన్॥ [నలుగు

తే॥ బొప్ప! చప్పుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
వలతువేనియు ననవినివాఁడు
పెఱికెఁ; బెఱుకుడు సేయకపొమ్ము బ్రతుక
తల దునిసి పశుపతిగుడి వెలువడి పడ॥ 38

సీ॥ ఆడి తప్పినవాని యల్లకాయము గుడి
యందుండ రాదని యప్పు డట్టె
తివియించి యగడతఁ ద్రెళ్ళించెఁ బౌరులు
చోద్య మందుచుఁ దారు చూచుచుండె
నంతంత బొప్పని యాప్తులు మిత్రు లా
ద్యంతముల్ విని మఱి యవనిపతికి
మొర పెట్టికొనిఁ బోయి మ్రొక్కి ముందర నిల్చి
చెప్పి రిట్లని తమ తప్పు దాఁచి 39

తే॥ చిత్తగింపుము దేవ మాచిన్నవాఁడు
గొఱియ పోవుటఁ ద్రిపురారిగుడికి నరిగి
పట్టఁ బోయినఁ దలతెగఁ గొట్టెఁ గిన్న
రయ్య యనునొకశివభక్తుఁ డచటి నుండి॥ 39

క॥ శక్తిగల శంభుభక్తుల
శక్తుల బురజనుల నిట్లు చంపిన నిఁక నే
యుక్తిం గననేర్తుము పురి
భక్తుల, మననిమ్ము మమ్ముఁ బంపు మెట్లైనన్॥ 40

చ॥ అనవుడు బిజ్జలుండు బసవన్నఁ గనుంగొని కోపవహ్ని చేఁ
గనలుచుఁ బల్కె మీకు మఱి కర్తలు లేరని తప్పులేని భూ
జనములఁ జంపఁ జన్నె పురసంహరు భక్తులు విస్ఫురద్దయా
ధను లని యెందు మింత టుచితాపులు లేరు ధరాతలంబునన్॥ 41

క॥ అనరాదుగాని గొఱియల
పని మీకుంగలదెయూరఁ బ్రజలకుమీచే
మనుగడలు పాసెమీవ
ర్తనములు తొల్లిటివి యనుచితంబులుగావే॥ 42

క॥ బాలుంజంపుజ శ్రీకరుఁ
గాలందన్నుటయు మాంసఖండములిడుటల్
జాలఁదరుప్పుట కులములు
గోలుపడుటతండ్రి శిరముగొట్టుటమఱియున్॥ 43

తే॥ తన్వి నిచ్చుట మొదలుగాఁ దమరి దొరల
వైన ధర్మంబు లందురు నెదిరిదొదల
వపు దధర్మంబు లండ్రు మీయాగడములు
వసుధ నేలంగ మా కింక వశముగాదు॥ 44

వ॥ కావున మీకొలంది గొద్దుతనంబున బిద్దలం బంపెడువార లీరాజ్య
మంతయు నింతనుండి మీర యేలుండన విని బిజ్జలునకు బసవన్న
యిట్లనియె॥ 45

మ॥ ధర్మమార్గము శంభుభక్తులు తప్ప రెప్పుడు విన్ము దు
ష్కర్మశీలుఁడువోలె భావన గాన కూరక పల్కఁగా
ధర్మవే యవుగాము లారయ దండనాథులఁ బంపుమా
నిర్మలాత్ముఁడు కిన్నరయ్య యనీతిఁ బంపఁగ బాలుఁడే॥ 46

తే॥ వినవలయు నెవ్వ రేమి చెప్పినను మొదల
నదియు నిజ మన కవ్వల నరయవలయుఁ
గాక 'యెద్దీనె నన గాటఁగట్టు' మన్న
కరణిఁ బలికినఁ గార్యంబు గాన నగునె?॥ 47

క॥ అని విని బిజ్జలుఁ డౌఁగా
కని తనమంత్రులను బిలిచి యోగాములు చ
య్యనఁ గనిరండని పనిచినఁ
జని రాత్రిపురాలిగుడికి జగపతిమంత్రుల్॥ 48

మ॥ చని యమ్మంత్రులు గాంచి రెంతయును బస్తారోరుభూభాగమం
దనభూతోన్నతగోపురాంతరలసన్నానామణిట్టిమా
వనివిస్తారవితర్దికాంచనలీవాస్తవ్యునిం గిన్నర
య్యను రుద్రాంఘ్రిసరోజభక్తుని గాతాహంకారు నిర్నిద్రునిన్॥ 49

క॥ కన్నంతన మ్రొక్కుచు వా
కిన్నరబ్రహ్మయ్యఁ జేరి కృపఁగనిమఱిభూ
భృన్నిజమంత్రులు పలికిరి 50
యిన్నాయిదియేమి హింస యర్హమెనీకున్॥

వ॥ మఱియు రాగదోషంబులు నాత్మ నేవెంట నంటని నీవంటి గెంటులేని

ముక్కంటిభక్తుఁడు సంసారిసరిచేసి హింసకుం చొడంగునే యిట్టి
వట్టిసడి నీకెట్లు వాటిల్లె నదియునుంగాక లోకనిందితంబయి నటవిట
మనీషాప్రసంగంబునకుం గల దది యట్లుండనిమ్ము మమ్ము బిజ్జలుం
నది గాన మారాజన్యున కేమని విన్నవింతు మన సన్నరపతిమంత్రు
లకుఁ గిన్నరన్న యిట్లనియె॥ 51

ఉ॥ బూటక మేటికిఁ విను(డు బొప్పఁడు నీపురవీథిలోపలం
ద్రాటను గొఱ్ఱె నీడ్చికొని తాఁజనుచో విధనాడి చంద్రమో
జూటునిమందిరాంతరముఁ జొచ్చెను జొచ్చుట గాంచి వాఁడు న
ప్పాటన చొచ్చి పట్టఁ గని పల్కితి నిట్లని యేను వానితోన్॥ 52

క॥ గుడి సొచ్చె నింకఁ జంపక
విడుపుము గాదేని దీనివెలఁ జెప్పిన
న్మడిముమ్మడైన నిత్తున
నుడు వాఁడిట్లనియెనన్నునుం గనుఁగొనుచున్॥ 53

క॥ నే యిచ్చియైన దీనిని
నీయన విడిపించుఁగాని యిఁకఁ జంపంగా
నీయఁ దనితలఁచి మాడలు
వేయిమ్మన నిడితి జనులు విస్మయమందన్॥ 54

ఉ॥ అత్తఱి వానితోడ నిటులంటి, ననుంబడి వచ్చి యాత్మలోఁ
నిత్తునటంచు; నెంచ కిదె యిప్పుడు దీనికి లింగలాంఛనం
బొత్తుదునన్న నప్పటికి నొప్పి పదంపడి వచ్చి యాత్మలోఁ
దత్తరపాటుతోడ శివధామములోపలి గొఱ్ఱెఁ బట్టుడున్॥ 55

ఉ॥ పట్టుకుమన్న వాఁడు తనపై నొర దూసిన వానిమస్తకం
బట్టుకుఁ బాయఁ గొట్టితి యథార్థము; తప్పు దలంపుఁ దేరిదో
యిట్టుల నొట కింతటికి నీత్రిపురారియ సాక్షి యెవ్వరిం
బట్టిన దృష్ట మేర్పడఁగఁ బల్కఁగఁజేయుదు నీయుమేశునిన్॥ 56

సీ॥ అన విని మంత్రులు నాశ్చర్యమును బొంది
చని మహీపతిఁకి జెప్పిన నతండు
నద్దిర బత్తుండు విద్దె లాడెడుఁగాక
విందుమే మున్నిట్టి వేడబములు
బత్తుండు త్రిపురారిఁ బలికింతు నను చెల్లఁ
గపటమో నిక్కమో కానవలయు
నని బిజ్జలుఁడు సర్వజనసమేతంబుగాఁ
జనుదెంచె నా శివస్థానమునకు॥ 57

తే॥ బసవఁ డప్పుడ కిన్నరబ్రహ్మశౌరిఁ
గాంచి తత్పాదకమలయుగ్మంబుమీఁదఁ
బడి కడిందిగ లేచి సద్భక్తియుక్తుఁ
డగుచు నపుడు నాయయ్య నిట్లభినుతించె॥ 58

సీ॥ శృంగారములకీలు శివుచేతికరవాలు
మంగళంబులమన్కి మానమునికి
విజయంబుత్రుళ్లు వివేకసంపద పెల్లు
నీచగుణముజేత నిష్ఠయూఁత
సత్యంబుబాతి యాస్థానంబుజ్యోతి ది
వ్యతరోజు ప్రత్యయావళులరాజు
యోగంబుమనుగని రాగంబుఖనియు నా
గమములతల్లి హర్షములవెల్లి॥ 59

తే॥ పరమశాంతతప్రోగు సద్భక్తిబాగు
దాంతిపెంపు ప్రతాపవిశ్రాంతిసొంపు
కేవలుండె తలంపఁగాఁ గిన్నరయ్య
యవని నని సూక్తులను బసవన్న యనుచు॥ 60

వ॥ ఇట్లు కీర్తించుచుండునప్పు డప్పురశాసనుగోపురంబుకడ నాపురంబునం
గల సకలజనంబులు పురోహితామాత్యభృత్యసామంత సీమంతి నీజనం

బులును జనపతిసమేతులై యందఱు నందంద సుందఱింపుచు నయ్యిందు
శేఖరు నెలుంగు వినంగలవార లై యుండి రటమున్న నగ్గుడితమ్మడి
వడుగు కుంచెకోల దొలంగించి తానునుం బొడనూప నోడి యేడ
కేనియుం జనియె నాసమయంబున॥ 61

ఉ॥ సన్నపునవ్వు వెన్నెలపసం దొసరంగ మెలంగి లీనమై
కన్నర విచ్చి శంకరునిగా మది దిక్కున దృష్టిఁ జొన్పుడుఁ
గిన్నరబ్రహ్మ శౌరికి నకిల్బిషమూర్తికి రెండుతల్పులుం
బన్నగరాజకంకణుడు పాయఁగఁజేసెను భక్త్యధీనుఁడై॥ 62

తే॥ చెప్పవిందుము తొల్లిదాసికినిశివుఁడునేఁడు
తెఱచెదఁల్పునునాఁగనందఱము
కిన్నరన్నకతంబునఁగన్నులారఁ
గంటిమిఁకశివుఁబలికింపఁ గలఁడితండు॥ 63

వ॥ అని యిట్లు చూపఱులభినుతింప సభపున కభిముఖుండై హర్షంబుతో
నిట్లనియె॥ 64

సీ॥ మనసిజక్రీడాంతమునఁ జెయి పై వైచి వనితపాలిండ్లు నీవని తలంచి
పిలచిననోడకంబికప్రియంబునుబొందఁ బ్రతిశబ్దమొసఁగిన పార్వతీశ
దాసమయ్యచనువాదసమయమునఁజీమలోపలఁ బలికిన గోపవాహ
బాపూరిబ్రహ్మయ్యభక్తికిఁష్ఠకుమెచ్చిఁజొన్నలనిలిచి యోయన్న యభవ॥

తే॥ పలుకవేనేడునాబారిబాఱితన్న
పగిదిహస్తంబుశస్త్రంబుపరుజులోన
గీలుకొనఁజేసియఖిలభక్తాళిఁద్రోచి
హరునిసమ్ముఖమునగిన్న రయ్యనిలిచి॥ 66

క॥ తారధ్వనితో నో త్రిపు
రారీ యని పిల్చుటయు మహాశైలవ్య
త్యారవములొనరననోయని
తారకసంహరుఁడు పలికెఁ దత్సమయమునన్॥ 67

ఉ॥ ఆపరమేశు ఘోషము మహాప్రళయప్రతిఘూర్ణితార్ణవో
ద్దీపితభూమిభృత్కృతిగతిం గడుఁ ద్రెవ్వక మ్రోయ లింగని
ష్ఠాపరతంత్రభక్తజనఘోషమె దక్కఁగఁ జారు లెల్ల మూ
ర్ఛాపరిభూతులై రఖిలసత్త్వసమాజము తోడఁ గూసఁగన్॥ 68

వ॥ వెండియు॥ 69

చ॥ ధరణి వడంకెఁ గ్రుంకె హిమధాముఁడు వారిధు లింకె నష్టది
క్కరు లటు మ్రొగ్గు మ్రగ్గె నహికచ్ఛపరాజము మేను స్రగ్గె నం
బర మిల వ్రాలెఁ జాల నుడుపంక్తులు వాయువు దూలె నగ్నివి
స్ఫురణము మానె వ్రీలె బలసూదనలోకముఖోర్ధ్వలోకముల్॥ 70

వ॥ మఱియు నంబుజసంభవుండు దలకింపఁగంజనేత్రుండు శంకించెనప్పా
టను నెఱుంగక పశ్యల్లలాటుభక్తకోటు లాటలం గాలంబు లోకొ్క
గతిం గడుపుచుండ నయ్యహిభూషణుఘోషంబు మ్రోయందొడంగి
యేదహోరాత్రంబు లయ్యె నించు కేనియుం గొంచెంబుగాక లోక
భీకరం బగుచున్న నాదంబు భూజనోపకారార్థంబుగా మాన్పందలంచి
బసవన్న కిన్నరబ్రహ్మయ్య నిట్లని స్తుతించె॥ 71

సీ॥ సజ్జనశృంగార సత్యైకవిస్తార భూతసంసృతివార దుష్టదూర
సిఖిలోపకార వినిర్జితాహంకార శంకరాకార నిశ్శంకసార
కారుణ్యపూర యకల్మషాత్మశరీర మంగళాకార సన్మహిమహార
జగదేకవీర విశ్వనుతసారాచార సుగుణవిస్తార యశోవిహార॥ 72

తే॥ భక్తమందారవరిహృతభవవికార
యంచితాంబుధి గంభీరయత్యుదార
రాజధరభక్తసహకార రాజకీర
గతమనోజవికార సంగవిహార॥ 73

వ॥ ఇట్లు వినుతించి పంచముఖభవార్చటిసందర్భంబు శ్రీఘ్రంబుమాన్పవే
యనవుడుఁ గిన్నరయ్య॥ 74

క॥ బసవనిచే ఁ ప్రోయుచు దర
హసితసికసితాస్యుఁడగుచు నట్టిట్టనకా
కుసుమశరహరునిఁ గన్గొని
మసలక హోయన్నమాత్రమానెరవంబుల॥ 75

క॥ తొల్లింటికంటె కటకము
నల్లదొ యన నుల్లసిల్లె నరనాథునకుల
దల్లడముడిగెల లోకము
లెల్లను మున్నెట్టులట్లయెలమివహించెల॥ 76

వ॥ అప్పుడు॥ 77

క. సప్రజ్ఞుఁడు కిన్నరబ్ర
హ్మప్రభునకు బిజ్జలుఁడు మహిం జాఁగిలి దం
డప్రణుతిఁజేసిలేచి య
తిప్రియమతి నిట్లు సన్నుతింపఁ దొడంగెల॥ 78

సీ॥ సీయాజ్ఞఁదల మోచి నీలకంఠుఁడు పల్కు
మన్నఁ బల్కెను వలదన్న నుడిగె
లోకము లల్లకల్లోలముల్ చేసియు
నిలిపితి మఱియును నిమిషమాత్ర
నీ మహత్త్వ మెఱుంగ నీరజాసనముఖ్యు
లంతవారికి నగమ్యం బనంగ
నజ్ఞాతులము సమస్తాపరాధులము మే
మే మెఱుంగుదుమయ్య మీమహత్త్వ 79

తే॥ మఱయ లోకంబులకు నెల్ల హర్త వీవ
భర్తవును నీవ తలపంగఁ గర్త వీవ
కావునను మమ్ము నీకటాక్షమునఁ గాచి
యభయదానంబు కృపసేయుమయ్య యయ్య॥ 80

తే॥ మాకు వసనేల బ్రహ్మాదిమర్త్యకోట్ల
కును దలంపంగ నీవె దిక్కును దెసయును
నగుట గంటిమి మము నీట నద్దుపాల
నద్దు మఱి యన్య మెఱుఁగని యార్తజనుల॥ 81

చ॥ అను మనుజేశ్వరుండు వినయంబు నయంబును భక్తి యుక్తియు
బెనఁగొనఁ గిన్నరయ్య మదిఁ బ్రీతి వహింప నుతించి వెండి మ్రొ
క్కినఁ గనియల్ల నవ్వి శివశంకరులం గని భీతి నొందుచుఀ
మనుమని వీడుకొల్పి నరనాథుఁడు నేఁగె బ్రజాసనాథుఁడై॥ 82

క॥ నరపతియు నరులు గని య
చ్చెరువొందఀ బొప్పవిని సజీవితుఁగాఁజే
సి రఖిలభక్తులు బసవం
దరుదారఁగ నంద కిన్నరయ్యయునడిగెఀ॥ 83

క॥ మున్నింటికంటె శివభ
క్త్యున్నతుఁడై కిన్నరయ్య యుండె ధరిత్రిం
బన్ను గనతనిచరిత్రము
విన్నంజదివినను సఘమువీడ్కొను మఱియుఀ॥ 84

చ॥ అభినుతకీర్తి జంగమసమాహితనిష్ఠుడుఁ లింగసంగతా
నుభవుఁడు సాద్భుతవ్రతుఁ డను త్రశుభకర్మసంచయుం
డభయుఁ డపాకృతాఘుఁడు మహాత్ముఁడు నాఁగలకేతబ్రహ్మయ
ప్రభుఁడు వొగడ్తకెక్కను ధరాతలిలో సమధర్మలోషుఁడై॥ 85

కలకేతబ్రహ్మయ్య కథ

క॥ లింగాభిమానయుక్తుఁడు
సంగతజంగముల సత్ప్రసాదానుభవుం
డంగీకృతలింగైక్యుఁడు
భంగుఁడు సద్యోవిముక్తివధపథికుండన్॥ 86

క॥ మొగి దక్షుని తలకొమ్మనఁ
దగి సకలతఁదగరుకొమ్ము దానరహరిపెం
పగు కంకాళములీలం
జిగిబిగువులుమిగులఁగలుగు చేవగుగుడియున్॥ 87

క॥ రెండుకరంబుల మెఱచుయు
నుండం గలకేతవేషయుక్తుం డగుచుఁ
ఖండశశిధరుని భక్తుల
యిండులకనుదినమునరుగు నిట్లుపలుకుచుఁ॥ 88

సీ॥ పరసమయావలిఁ బడిదాఁకఁగల రుద్రు
నిటలాగ్నితగరు ముంగిటికి వచ్చె
నన్యమతాబ్దంబు నిలిపి పెరికిపెట్టఁ
గలవీరభద్రదిగ్దంతి వచ్చె
నిమ్మహీతలిఁగల యెల్లభక్తులయిండ్ల
విందైననిజకలి వీఁక వచ్చె
నలరుమహాప్రమథుల ముద్దు చనుదెంచె
దుగళవ్వ ముద్దుపుత్రుండు వచ్చె॥ 89

తే॥ సంగళవ్వానుజుండు డాయంగ వచ్చె
నమ్మలా రక్కలా రని హర్ష మెసఁగఁ
బలికి నగియించి దిన మిర్స గొలిచి తెచ్చి
భక్తకోట్లకుఁ దృష్టిఁ దప్పక యొనర్చు॥ 90

వ॥ ఇట్లనవరతజంగమలింగసేవాయత్తచిత్తుండై యుండునెడ॥ 91

క॥ ఒకశివభక్తుం డతఁడు
న్నకడకు నేతెంచె దవ్వు నడచి మిగుల డ
స్సి కళేబరంబు గ్రుస్సి ప
దకమలములుబ్రవస్సి దీనదశ దోఁపంగన్॥ 92

తే॥ ఇట్లు చనుదేరఁ బని సీకు నేమి గలిగె
ననుచుఁ గల కేతబ్రహ్మయ్య యడుగుటయును
భక్తుఁడును దనరాక యేర్పడఁగ జెప్పఁ
దలఁచి బ్రహ్మయ్య విను మని పలికె నిట్లు॥ 93

ఉ॥ నంబికి శంకరుం డనుదినంబును మేల్పడి నెట్లు నట్ల ని
త్యంబును గిన్నరయ్యకుఁ బురారి దయం బడి వెట్టునంచు లో
కంబులవారు చెప్పికొనఁగా విని యాయనఁ గాంచి నాఁడు తే
మిం బడి మార్చికొందు నని మేకొని వచ్చితిఁ ద్రోవ నొచ్చితిన్॥ 94

క॥ ఆమేటిఁ గన్న యంతకు
నామదిఁ గల తృష్ణ చెడదు నా కతని మఠం
బేమెయినుండును దూరం
బేమాత్రముగలదు చెప్పవేయననతఁడున్॥ 95

తే॥ ఇదియు నొకదొడ్డగాఁ జేసి యిచట నతని
నేల చెప్పెద వుడుగు చేకూలికాని
కూలివాండ్రకు రాసిఁ జేకొనఁగ నొరుల
కొసఁగ వశమగుఁ గాదని పొసఁగ వినవె॥ 96

క॥ అంగజమర్దను ధనవాం
ఛం గొలిచి ఫలంబు వడసి సరిచేసుకు పో
వం గలవారికిఁ గలుగునె
లింగనిరంతరసుఖంబు లేశం బైనన్॥ 97

తే॥ ఫలము లాసించి కొనుచు నేభక్తుఁ డభవు
పదవులు గిదవులును నిత్యపట్ల నేమి
కరముబ్రాంతి మహేశు నిష్కామనిష్ఠఁ
గొలువ నేర్చిన లింగసంగులకు నెందు॥ 98

వ॥ కావున నీవు ధనంబునకై ఘనంబయిన యాయాసంబు నంది యంతద
వ్వరుగనేల నీకు నెంతధనంబువలయు నంతయునిత్తు నెత్తుకొనిపొమ్మని
తనచేతిగుదియగంటతోడఁ ధాకించినఁ గనకంబు ధాలె. 99

ఉ. తంగెడుపువ్వు లేర్చి వసుధాస్థలి రాశిగఁ బోసినట్లు చూ
డం గర మొప్పు నప్పసిండి దగ్గఱి భక్తుఁడు గట్టికొన్న చే
లం గడు నర్థిఁ గట్టి తనలావున కగ్గల మైన మోపు మో
వంగ వశంబు గాక బసవప్రభువాకిట మోపు డింపుచున్. 100

సీ. బసవనిఁజేరంగ వెసఁజనితనపోయి వచ్చుటాదిగఁబూస గ్రుచ్చినట్లు
కడువేగమునఁజెప్పికలకేతబ్రహ్మయ్యయొసంగినయర్థముకొనొక్కనికిని
మోపంగవశముగాదీవొక్క పరిచారు ననుపుమన్న నుబసవన్న చోద్య
మందుచు భక్తమహత్త్వమిట్టిదికదా యేమనవచ్చువా రెట్టులున్న

ఆ. ఘనతరంబు నైన కలకేతవిద్యల
యయ్యయీవి దలఁప నమరధేను
భూజ భూధర ప్రభూతచింతారత్న
రాజి కెల్ల మిగులఁ దేజరిల్లె. 102

క. అతఁడెంతఘనుఁడొ గాకు
న్నతటిన్ మనకిన్నరయ్య నడకకదమగా
మతిఁ దలఁచి పలుకవశమే
యితరులకునతండసంగమేశుఁడుదలఁపన్॥ 103

వ॥ అని నిశ్చయించి యా కలకేతబ్రహ్మయ్యఁ గనుంగొను వేడ్క మదిం

జెనఁగొనుచుండ భక్తుసర్గంబు మోవంగల పరిచరునిఁ బిల్చి కిన్నర
బ్రహ్మయ్యద్వితీయుండైన బసవం డామహాత్మునిం గనుంగొని॥

క॥ గ్రక్కునధరణాఁగిలఁబడి
మ్రొక్కికరాంబుజయుగంబుమోడ్చిశిరముపై
నెక్కొలిపిఁ బ్రస్తుతింపఁగ
నక్కలకేతయ్యఁగాంచి యపు డిట్లనియెన్॥ 105

సీ॥ బసవ మాకిన్నర బ్రహ్మయ్యఁ బోలంగఁ
గలరె భక్తులు ధరావలయమందు
నొదయనంబికిఁ బొల్లి బడివెట్టు శివుఁ డిష్టు
బడివెట్టుఁ గిన్నరబ్రహ్మయకును
బడి గొనుటయు హరుఁ బలికించుటయు వారి
కోరికయో గాక మారవైరి
ముట్టంగఁ గొలుచుట కట్టుండ వలయునో
వట్టిమాటలవారి కెట్లు దెలియుఁ॥ 106

తే॥ గటగటా నిష్ఫలంబుగాఁ గాలగళుని
నింతకాలంబు గొలిచియు నేము ప్రేమ
నొక్కపాతికయును గన నెక్కమైతి
మరయ భవుఁడీ నెఱుఁగునె దన్నడుగకున్న॥ 107

క॥ ఇట్లు శివపూజచే నం
బట్లుగఁ గావించి ఫలము నార్జింపంగా
నెట్లగుమాబోంట్లకుఁ బలు
పాట్లంబడికుందిధబ్బు పడయఁగగునటన్॥ 108

సీ॥ పున్నెంబుమాలిన పొదవల మే మెల్ల
నెన్నిక కుండంగ నేమిఫలము
బసవ మాకిన్నరబ్రహ్మయ్య హరుఁ బలి
కించినాఁ డనియునుఁ బంచవదను
గిరి కేఁగి మరల నీక్షితి కేఁగుదెంచినాఁ
డనియునుఁ జూడంగ నవనిఁ గలుగు
వారెల్ల వత్తురు వ్యయమున కర్థంబు
చాలునో చాలదో చాలకున్నఁ 109

తే॥ గిన్నరయ్యకుఁ జెప్పి యిట్లున్న భంగిఁ
దోలిపంపు మిటకు వేనవేలు బండ్లు
మనసిజారియొసఁగు ధనమునకుఁ దోడు
కొంత ధన మిచ్చినను మాకుఁ గొఱఁతలేదు॥ 110

క॥ శంకర దాసయ్యకనుఁగు
లెంకలకును మాకుధనము లేదని మదిలో
శంకింపవలదు బండ్లం
గొంకక పుత్తెమ్ము పొమ్ము గోమిల సంఖ్యల్॥ 111

క॥ జలిబిలి కాయకములచే
నలవడ నార్జించి పొంఁతినట్టి ధనంబుల్
కొలఁదికొకయింత గలదని
కలకేతవిభుండు పదడు కరమునఁబట్టెఁ॥ 112

వ॥ పట్టినమాత్రంబునఁ బదడు మెఱుఁగుబంగారంబై కనుపట్టుడు విస్మయంబంది బసవన్నయుం గిన్నరయ్యయు సంభ్రమంబునం గుంభిని మీఁదంబడి మ్రొక్కి లేవకున్నం గని కలకేతబ్రహ్మయ్యయు॥ 113

ఉ॥ హెచ్చినప్రేమతోడ బసవేశుని గిన్నరబ్రహ్మదేవునిం
గ్రుచ్చియుఁ గౌఁగిలించుకొని కూర్మి చెలంగఁగఁ గిన్నరయ్యకుం
సచ్చిలఖండలైంగికుల సద్గతివర్తిల్లు కేలు చూపుడుం
జెచ్చెర వెండియు న్నతులు సేసిన నిర్భర గారవింపుచున్॥ 114

తే॥ అపుడు కలకేతబ్రహ్మయ్య యాత్మమంది
రమున బసవన్న కిన్నర బ్రహ్మవిభుల
శంభుపూజలు సేయించి సముచితోప
చారములఁ దేల్చి వీడ్కొల్పఁ జనిరివారు॥ 115

క॥ భువి నెప్పటట్లు కలకే
తవిభుఁడు మను చుండె భక్తితత్పరుఁడై త
త్సవిశేషమహిమవిన్నఁజ
దివినజనులుముక్తులౌటదెల్లము మిఱియుఁ॥ 116

మోళిగమారయ్య కథ

మ॥ నగజాధీశ్వరభక్తభక్తి పరిపూర్ణస్వాంతుఁ డత్యంతశు
ద్ధగుణాధారుఁడు నిష్ప్రపంచమతి తత్త్వజ్ఞాని యంతస్సప
త్నగణోన్మూలనశాలి విక్రమధురీణప్రజ్ఞుఁడై యొప్పు మో
ళిగమారయ్య సదింధనాహరణ కేళీలోలచేతస్కుఁడై॥ 117

తే॥ అతని లింగైక్యనిష్ఠయు నతనిజంగ
మార్చనారంభరీతియు నతనిశాంతి
యంత యింతని చెప్పంగ నలవిగాదు
ధాత్రిఁ జూడంగఁ బ్రచ్ఛన్నరుద్రుఁ డతఁడు॥ 118

సీ॥ అనయంబు నతుల ఘోరాటవులకు నేఁగి
మోపెఁడు కట్టెలు మోచితెచ్చి
యంగడి విక్రయం బార్చి నిత్యంబును
జంగమారాధనల్ సలుపుచుండు
రసరసాయనములు బసవన్న నగరున
నానర భుజించియు నొక్కదినము
ఒకపూఁట జంగమయూథంబు మోళిగ
మారయ్య మహనీయమందిరమున॥ 119

ఆ॥ నారగించి రతఁడు నభవుభక్తివిభూతి
బెగడువడక యట్లు వెట్టుచుండ;
నొక్కనాఁడు బసవఁ డున్న చోటికిఁ జని
యెలమి జంగమంబు లిట్టు లనిరి॥ 120

ఆ॥ బసవ నీగృహంబు రసరసాయనములు
నతని నగరిఁ గాఁచు నంబలికిని
సాటిగావు; మాకు జంగమార్చకు లట్టి
వారు గలరె యెందు వసుధలోన॥ 121

క॥ వీను మొకతూమెఁడు దొరకెడుఁ
దనకాయకమంత భక్తతతులకు సంతు
ష్టినిఁజేయు నెంతచిత్రము
వినియున్న న్నెఱుగమనిన విని బసవుండున్॥ 122

వ॥ అటకుం జన సలితకుమున్నే తత్కాంత ధరణాత్రి గావించిన యడు
గుల కర్ఘ్యపాద్యంబులు దెచ్చినం బుచ్చుకొనక యచ్చటం దామసించిన
మచ్చంబు వట్టి తన్నోరు లెఱుంగుదురోయని గ్రక్కున శివార్చన
స్థలంబునం గూర్చుడి॥ 123

క॥ అమ్మమ్మ రమ్మ మాలిం
గమ్మాఁకొనియున్నవాఁడు గమ్కనలెమ్మా
తెమ్మా వడ్డించి పదా
ర్థమ్మని శివపూజ వేగిరమె దీర్పంగన్॥ 124

తే॥ ఇట్లు విడియుట భక్తురా లెఱుంగకుండ
నడచి యమ్మకు శరణార్తి యాచరించి
సదమలాత్మీయలింగప్రసాద భోగ
మర్థిఁగావించియును బలకాంగుఁ డగుచు॥ 125

సీ॥ నిఱుపేదవాఁడు పెన్నిధిఁ గన్నలాగునఁ
గన్నుల హర్షాశ్రుకణము లురల
నేఁడుగా భవరోగనివహౌషధం బబ్బె
నేఁడుగా నాభక్తినిష్ఠ పండె
నేఁడుగా నాయింట నిల్చెఁ గల్పకుజంబు
నేఁడుగా ముక్తిసన్నిహిత మగుట
ఈభక్తనివహ మంతితగ నంతట
దోషంబులెల్ల నిర్ధూతములగు॥ 126

తే॥ నితఁడు చరియించు సీమలోఁ దిరుగు
జంతుసంతతిభాగ్య మింతింత గాదు
ఇతనిగృహధూళి నొసల నొక్కింత యుంట
వేయునేల నతనిభక్తి వృద్ధిబొందు॥ 127

ఉ॥ ఈతనిమందిరంబున మహేశ్వరుఁ బూన్చి భుజించెనేనియుం
బాతకకోటులన్నియును భస్మములౌ నటు లబ్బకుండినన్॥
భూతములైనఁ దద్భవనభూరిసరోంబువు లానఁ గల్గియు
ద్భూతములై చనున్ బహుళదుర్భవసంగతపాతకావళుల్॥ 128

వ॥ అని యిట్లు బసవఁడు మోళిగమారయ్యమహత్త్వంబు మనంబునం దలపోసి యాహ్లాదించుచుం జనియె నంత మధ్యాహ్నం బగుటయు లింగధ్యాననిరంతరుండై యట మారయ్యయు॥ 129

శా॥ కాలాతిక్రమణం బొకానొకయెడన్ గాకుండ లింగార్చన
ల్లీలం దీరిచి జంగమావళికి నోలిం దృప్తిఁ గావించుటల్
వాలాయం బగుటం దదర్చనవిధిన్ వర్తిల్ల నెల్లప్పుడుం
బోలెం గట్టెలు గొంచు నాత్మనిలయంబులం జేరఁగా వచ్చుడున్॥

తే॥ అతనియంగన యెదురుగా నరుగుదెంచి
మోపు డింపుచు శీతలాంబువులఁ బదము
లర్థితోడఁ బథశ్రమ లడఁగఁ గడుగ
నతఁడు లింగార్చనాసక్తుఁడై కడంగి॥ 131

క॥ వడికముపాటున బసవం
డిడిపోయిన విడెలుగాంచి యెక్కడివివి యి
క్కడికెవ్వరరుగుదెంచిరి
తడయక వినుపింపుమనుడుఁదరుణీవరునితోన్॥ 132

తే॥ అయ్య యొకయయ్య యిటమున్న యారగించి
యతిరయంబున విచ్చెసె నదియకాని
మీఁది పనులింక నాకు నేమేని తెలియ
వనుడు మారయ్య బసవయ్య యగుట యెఱిఁగి॥ 133

సీ॥ కడునర్థసంపద గలిగినభక్తులు
బడుగుభక్తులఁ బ్రోవఁ బాడిగాదె
దాతయై యీరీతిఁ దాఁ బ్రోవఁగాఁ గాదె
బ్రతికియున్నార మిప్పట్టణమునఁ॥
దనబిడ్డ లని మమ్ముఁ దలఁచి వచ్చుట చాల
దే మాకు మాలింగ మిచ్చినట్టి
కాయకంబునఁ బూఁట గడుచుచున్నది గాన
మాడ లేటికి నని మమత దక్కి॥ 134

తే. యప్పుడు తనమందిరమునకు నారగింప
వచ్చియున్నట్టి జంగమవరులలోన
నిద్దరయ్యల కవి రెండు నిచ్చి భక్తిఁ
గడమయెడయల పాదముల్ కడిగి ప్రీతి. 135

ఉ. జంగమపాదతీర్థములు చల్లినమాత్రాన యేమి చెప, న
మ్ముంగిట నున్న కాష్ఠముల మోపు కడానిపసింది యయ్యె నా
మంగళమూర్తి మోళిగయ మారమనీషి యశేషజంగమా
లింగితవేది యై విరియ లెత్తులు తున్కలు చేసి కాష్ఠముల్. 136

వ. ఇట్లు వేయేసిమాడలయెత్తుగా ఖండించిన రంగైన బంగారునక్కు
లక్కడ జంగమలింగంబులకు సమర్పించినఁ గైకొని సంతుష్టాంతరం
గులై బసవన్న యున్న చోటికిం జని యంతవృత్తాంతంబును నతని
కెఱింగించి యిట్లనిరి 137

క. మిక్కలి జంగమనిష్ఠయు,
నిక్కపులింగాభిరతియు నెఱి నిచ్చెడిచో
నెక్కువయు మౌళిగయ్యకుఁ
దక్కఁగ లేదెందునట్టి ధన్యుండుగలఁడే॥ 138

సీ. అని యిట్లు కొనియాడ విని బసవం డుల్క-
పతి యేఁగి మారయ్య పాదములకుఁ
జాఁగిలఁబడి మొక్కి శరణాగతత్రాణ
కావవె నన్నని గణుతి సేయ
నన్నన్న యిట్టిల యానతిచ్చెదవు నే
నన్న దేమేనియు మున్న గలదె?
బడుగు భక్తుల కెల్లఁ బ్రాపైన యీనిన్నుఁ
గడచన్న భక్తులు గలరె? భువిని 139

తే. మహిని మాఁబోటిభక్తుల మనికి నునికి
నీదుపై నీకతంబునఁ గాదె మున్ను
వినియు నెఱుఁగము మాడల విడియ లనక
కనుఁగొనంగ నయ్యె నేఁడు నీకారణమున 140

వ. అని మారయ్య మఱియును॥ 141

క॥ తడయక నా కిచ్చినరతి
మృదుభక్తులకెల్ల నిత్తు మెత్తురు నిన్నుఁ గా
మడివాలయ్యమనుమలము
విడువకమము నడిపికొనుము వేయునునేలా॥ 142

క॥ బాపురె భాగ్యప్రాపణి
బాపు కృపామంత్రగాత్ర బాపురె వరదా
బాపురె కీర్తిసతీశా
బాపురెయని యల్లసములుపలుకబసవఁడున్॥ 143

చ॥ కనకమహామహీధరము కాకిగుణం బరయంగఁ జూచునే
యినుముగుణంబు దా నెనయునే పరుసం బిల; నేను దుర్గుణిఁగా॥
వినుతగుణాళి నీవు; జనవిశ్రుత నాయెడ సద్గుణంబులె
దని సొలయంగ నీకుఁ దగునా? యని శోకసమాకులాత్ముఁడై॥ 144

తే॥ వినఁగఁ గల్గునె వెలిజాఁడు వేదఘోష
మర్విఁ జిత్యగ్నిలో హవిర్హోము మున్నె
యలరి యుండునె కుంపటి నంబుజంబు
గతవివేకుంద నాయందుఁ గలదె గుణము॥ 145

వ॥ అని యిట్లు బసవండు దీనాననుండై మఱియు మారయ్యపాదంబులపైఁ
బడిన నతండు॥ 146

ఉ॥ ఎత్తి కవుంగిలించికొని స్వేచ్ఛగ నాబసవేశు జంగమా
యత్తు నిజానుకంపకు దృఢాలయుఁ జేసి మృదూక్తిరీతిఁ ద
చ్చిత్తముభేద మార్చుటయుఁ; జేరి నుతింపుచు మారశారికి
జిత్త మెలర్ప మ్రొక్కె బుధసేవితుఁడౌ బసవయ్య యేఁగఁగన్॥ 147

కన్నదబ్రహ్మయ్యగారి కథ

క॥ శ్రీరమణీయుఁడు మోళిగ
మారయ్యయునెప్పటట్ల మనుచుండెను ద
చ్చారిత్రము వినఁజదువ న
పారాత్మసుఖోపలబ్ధి పరగునుమతియున్॥ 148

మ॥ ఉదరాత్యద్భుతవర్తనుండు చరలింగోపాసకశ్రేణిలో
మొదలం జెప్పఁగ నొప్పు వీరనియమాంభోరాశి భక్తిక్రియా
స్పదుఁడై శంభుఁడ యీతఁడై పరగె నాఁజన్నట్టి ధన్యుండు క
న్నదబ్రహ్మయ్య ధరం జరించు బహిరంతర్యోగసంపన్నుఁడై॥ 149

క॥ తర్పితగురుచరశంభుఁడు
దర్పితసంసారమదవిదళనుఁడు చరలిం
గార్పితతనుధనుఁడు గరీ
శార్పితనానార్థజాతుఁ డతఁ డిట్లెసఁగున్॥ 150

సీ॥ బలపంబు కత్తియునొలుకులబూదియుఁగత్తెరయిసుమునక్షతలుపీఁకఁ
గావిచీరయు సెలగోలయువాటెలు మంత్రకాటుకముండ్లబంతి త్రాడు
క్రొంకినారసమును గుక్కల వాకట్టు నసితాంబరంబు నొంటట్ల చెప్పు
లాదిగాఁగల చోరసాధనమ్ములు పూని సూచ్యగ్రమునుగూడఁజొన్ప
రాని॥

తే॥ యంధకారంబునందు జారాంగణములు
చేరి వారలయులివుఁ జెన్నార నరసి
గడెలకడవలిగోడలకందువలను
గన్నములు పెట్టుఁ దన కది కాయికముగ॥ 152

వ॥ ఇట్లు కన్నంబు లిడి జంగమార్థంబుగా సర్థంబు దెచ్చుటకై పిచ్చలవిడి నిచ్చలు మచ్చులుగల గచ్చునిలయంబులైనను జొచ్చునెడ నవి యును భక్తభవనంబులై యుండెనేనియు భక్తితాత్పర్యకలాపంబుతో దీపంబు సంధించి తత్పాదపద్మంబులపయిం బడి మేలుకొల్పి వారల పాదోదకప్రసాదంబులుం గొని శరణార్థి సేసి మీయిండ్లవరవుండఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యనువాఁడనని యెఱింగించి వెడలిచను; నట్లుం గాక లోభంబున నిహపరసుఖానులాభంబులకు దూరులైనం జొచ్చి యందులం గల సకలపదార్థంబులు దెచ్చుకొని ద్రవ్యంబుగా నొనర్చి హెచ్చుమీఱ జంగమార్చనంబు సేయుచుండు; నిట్లుండి యొక్క నాఁడు॥

ఉ॥ జంగమమూర్తులింటికి ససంఖ్యలు వచ్చినఁ గన్న మేయఁ బో
వంగఁ దలంచి యెప్పుడు దిపం బనికొంకక యర్థ మొండుచో
టం గలుగంగ నేరదు; తటాలున బిజ్జలు సర్థ వేశ్మ రే
గంగ ధనంబు లబ్బు నని కన్నదబ్రహ్మయ నిశ్చితాత్ముఁ డై॥ 154

క॥ కన్నఁపు ముట్లం గొనిగొఱ
కన్న దబ్రహ్మయ్య యవనికాంతునిసగరిం
గన్నంబిడఁగాఁజని బస
వన్నం గనుఁగొనఁగఁ జనియె సప్పురపిథస॥ 155

వ॥ అట్లు కనుంగొని సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి యున్న బస వన్నకుఁ గన్నదబ్రహ్మయ్య యిట్లనియె॥ 156

సీ॥ పట్టుముకత్తియు బలపంబు కాటుకబరిబెయుఁ; గన్నంబు వైవఁబోవఁ
బ్రత్యుత్తరంబీనిబాస గావున నతం డుచితంబుగాదన కొసరఁ బలుకఁ
గానిమ్ము రమ్మని కన్నంపుముట్లుదాఁగరమునధరియించి శిరము వేడ్క
ననుపరియునుబోలె నాయయ్యవెనుకరానిద్దరునుగలసి యెచురసున్న॥

తే॥ నగరుసొత్తెంచి తనభవనంబుఁజూచి
కన్న మేయంగఁ బడడు బంగార మయ్యె
బండరువుఁజొచ్చి కన్నద్రబ్రహ్మయయును
సీగముల్ గొట్టె విఱుగంగ బీరముగను. 158

క॥ పెట్టెలలోపలి సొమ్ములు
గట్టుక విచ్చేసె నచటఁ గావలిగా మున్
పెట్టిన రక్షకు లొకరి
స్పట్టఁబడుగు రేఁగి రవనిభర్తకుఁ జెప్పన్ 159

తే॥ చనిమహీకాంతుఁ గాంచి రక్షకులు మ్రొక్కి
సకలవృత్తాంతమును జెప్పఁ జనవిభుండు
బసవఁ డిప్పుడు నాబారిఁ బాటె నంచుఁ
గసిమసంగుచు నౌడులు గఱచికొనుచు॥ 160

శా॥ చెల్లంబో కడుఁ జిన్నవాఁడనక నాచే నార్జితంబైన శ్రీ
కెల్లం దీర్పఁగ దిద్ద నన్నిటికిఁ దన్నే కర్తఁ గావించినం
జెల్లం బొమ్మని ప్రల్లదుండగుచు నాచెన్నారు బండారముల్
గొల్లాడం బసవండు మే లనుచు రుద్ఘూర్ణితవన్నేత్రుఁడై॥ 161

క॥ పట్టపగలిట్లు కన్నము
పెట్టింపఁగ నేల నిజము బేటెత్తెగదా
యెట్టిపనికైన నడిగిన
నట్టిట్టన కినె వలసినంత ధనమ్మున్॥ 162

క॥ ఇతఁడు శివభక్తిరహితుఁడు
మతిమాలిటుచోరవృత్తిమదినెంచెనుగా
ఎతసిరిదవలఘుశిక్షని
క్షితతేశ్వరుఁడప్పుడు ధనముకొట్టెడికేఁగెన్॥ 163

వ॥ చని యక్కన్నంబువాకిటనున్న కనకంబుగనుఁగొని నివ్వెఱపడి కో
పం బుడిగి బసవనమంత్రితో బిజ్జలుఁడి ట్లనయె॥ 164

క॥ ఎక్కడిపసిండిప్రోగిది
యెక్కడికన్నంబు దొంగ లెక్కడివారల్
పెక్కులుమాయలు పన్నగ
నెక్కడనే చితివిచెప్పవేయనసతఁడుడా॥ 165

సీ॥ వినవయ్యపృథివీశ వీరమాహేశుండుప్రత్యక్షరుద్రుండుప్రకటబలుఁడు
భక్తుండు కన్నదబ్రహ్మయ్య నాఁగలాఁ డతనివర్ణింపంగ హరునకైన
నలవిగాదతనిపదాంగుష్ఠయుగళంబు గణుతింపఁగల్పవృక్షములకూఁత
యామహామహునిదివ్యకాటాక్షకోణంబు కామధేనువులకుఁగన్నయిల్లు

తే॥ నా యమేయుని మృదులచిత్తాంబుజంబు
దలకఁకుండెడుఁ బట్టుచింతామణులకు
నతని హస్తాంబుజస్పర్శ మరసి చూడ
వేయు నేటికిఁ బరుసపువేదిగనులు॥ 166

వ॥ అని మఱియును॥

సీ॥ అతఁడు ద్రొక్కినచోటులతిముక్తి భూమికయతని ప్రసాదంబున మృత
సారమతనికోపంబు సంహారకరణకాల మాతనికరుణ సత్యాపవర్గ
మణిమాదిసిద్ధులు నాతని తొత్తు లట్లయ్యెనునాయయ్య యతులనిష్ఠ
నియమంబుఁ బన్నుగానిక్కంబునన్నంబుఁ బెట్టునర్థముగానిముట్టనొల్ల॥

తే॥ డిదియ మార్గము భక్తి నెట్లైనఁ గూడు
ననఁగ వలదని పెక్కు దృష్టాంతములను
బసవరాజయ్య యొదఁబడఁ బలికి మఱియు
మనుజపతి విస్మయం బంది వినుచునుండ॥ 170

క॥ ఈధరభక్తుల నడచిన
దే ధర్మ వధర్మమైన నెట్లున్న 'న ధ
ర్మో ధర్మతాం వ్రజే' త్తను
శ్రీధరశరుపలుకు సకలసేవ్యం బగుటన్ 171

క॥ వాదేలపొండములు మును
జూదంబునఁగాదె చెడిరి సువ్రతుఁడై యా
జూదమునదమునినారమ
హాదేవుంగనఁడె లోకమంతయునెఱుఁగన్॥ 172

తే॥ మఱియు వేటాఁడి రాముడు మడఁతిఁ గోలు
పడియెఁ గన్నప్ప వేఁటమై శివునిఁ గలిసె
హింస మాండవ్యమునికిఁ గొఱ్ఱెక్క వలసె
దానఁ బండేశ్వరుఁడు ప్రసాదంబు వడసె॥ 173

క॥ ధరఁ బరసతులం దగిలిన
నరనాయకు లెల్లఁ జనిరి నరకంబునకుం
బరవనితాలోలుండై
హరుఁ గూడఁడె నంబివలుకు లన్నియు నేలా॥ 174

తే॥ బొంకి పంకజగర్భుం డపూజ్యుఁ డయ్యె
బొంకి చిఱుతొండఁ డరిగెను బొందితోను
గొఱియమ్రుచ్చని యాశూద్రకుండు నఱుకు
వడి యెదురు నడిచి మహేశభక్తుఁడయ్యె॥ 175

వ॥ మఱియు 'రాజ్యాంతే నరకం ధ్రువ' మ్మనువచనంబుమీ రాజ్యాం తంబునఁ జోడండు చేరమరాయండు ముక్తులైరి వారందఱు నట్లుండ నింతకు కన్నదబ్రహ్మయ్య మాహాత్మ్యం బెఱింగించెద వినుము॥

క॥ ఏవఁడి భక్తుల కన్నము
గావలెనని వత్తురింటికడ వినుచుం దా
బోవుంగన్నముఁ బెట్టఁగ
భావింపఁడుభయము రాత్రిపగలిదియనుచున్॥ 177

తే॥ కన్నమిడిభక్తులిండ్లైనఁ గడచిపోవు
నితరులిండ్లైనధనమెల్ల నెత్తికొనుచు
నఁగిగివారలఁ బుణ్యులై వరగఁజేయు
భువికివచ్చినపాత్రన పురుషుఁడతఁడు॥ 178

ఉ॥ ముట్టిన వస్తుసంఘములు మున్కొని త్రవ్వినమన్న సంభ్రములన్॥
మెట్టినయట్టిపట్టులను మేలిమిబంగారులై చనంగ నీ
పెట్టెలసొమ్ములాసపడి పెట్టిన కన్నము నేఁడు నిన్నుఁ జే
పట్టఁగ వచ్చుఁగాక; ధర బ్రాఁతియె బ్రహ్మయకుం బదార్థముల్॥

వ॥ ఇందులకు నీడెందంబు సందియం బందె నీని నీబండారంబు లెక్క వక్కాణించెద విను దృష్టంబుఁ జూడు మొకటి సహస్రంబై యుండకుండినం గొలంతపెట్టు మనుటయు బిజ్జలుం దట్లసేసి బసవన్న పలుకునుం బింతంబు నొక్కటియైన మిక్కిలి నక్కజపడుచుండె నిట బ్రహ్మయ్యయుఁ బదార్థంబు గొని నిజమందిరంబున కరుగునంత॥

క॥ ఆతనితరుణీమణి యెదు
రేతెంచి సమస్కరించి యెంతయు భక్తిన్
జేతిధనంబును సాధన
జాతంబును నందుకొనియెఁ జయ్యనసతఁడున్॥ 181

ఉ॥ జంగమలింగమూర్తులకుఁ జాఁగిలి మ్రొక్కి శివార్చ దీర్చిఁ
త్మాంగనవంటినట్టి రుచిరాన్నము షడ్రససంయుతంబుగాఁ
బ్రొంగుచుఁ బెట్టి భిక్షఁ గొనిపోవఁ దలంచిన వారి కెల్ల భ
క్తిం గనకాంబరాదు లొసఁగెం; బరితుష్టి వహించి రయ్యలున్॥

క॥ ఈరీతి జంగమార్చన
పారము నొందించుచుండె బ్రహ్మయ్య తదీ
యోరుమహత్త్వముఁ జదివిన
ధారుణిలో విన్న జనులు ధన్యులు మఱియున్॥ 183

ముసిఁడి చౌడయ్యగారి కథ

చ॥ అసమదృగాప్తభక్తలసమలదర్పణ మిద్ధవీరశై
వసుఖతరాధ్వవర్తి ఫలవర్జితసత్క్రియుఁ డుల్లసద్యశుం
డసదృశవీరభద్రసముఁ డక్షయవీరసాంబురాశియౌ
ముసిఁడిచమూవిరాజితుఁ డమోఘపరాక్రముండొప్పు నెప్పుడున్ 184

క॥ శాపానుగ్రహసామ
ర్థ్యోపేతుఁడు విమలవిద్యయుక్తుండజ్ఞా
నాపాకరణధురీణుఁడు
దీపితవిజ్ఞానధనుఁడు ధీశాంతుండున్॥ 185

క॥ సంసారభ్రమపటలీ
ధ్వంసనుఁ డవ్యక్తపాణి స్వసమయభస్మో
త్తంసజనాధారుఁ డఘనృ
శంసుఁడు శ్రౌతప్రలోకసాక్షియతండున్॥ 186

వ॥ మఱియు నతండు సంసారితలగుండుగండం డను నరుదైన బిరుదంబు నంబరగుచుం దెరువునం జనునెడ బడబాగ్ని యడ్డం బైనను సత్క్రియలు పాయక సలుపునట్లునుం దప్పనిబాసఁ గాఁ జేసికొని ముసిఁడి యనుపురవరంబున నుండుచుండి యొక్కనాఁడు॥ 187

చ॥ వసుమతి వీరు వారన కవారణగా బసవన్నభక్తివె
క్కసముగఁ జెప్పఁగా సతనిఁ గాంచురతిన్ జవుఁడయ్యభక్తసం
ఘసహితుఁడై వెసం జనుచుఁ గన్గొనియెన్ ఘననకానంబు పెం
పెసఁగుచు నవ్వనంబున ననేకము లుండు ముసిండివృక్షముల్॥ 188

క॥ అని పలభరితము లగుచుఁ
దివిషద్గిరినికరభంగి నింగి తొడుకఁగా
శివభక్తులు గని తత్ఫల
సవిశేషాస్వాదసుఖము శంభున కొసంగన్॥ 189

క॥ మదిఁ దలఁచి మునిఁడి చౌడయఁ
గదియంగా నేఁగి భక్తగణ మిట్లనియెన్
ముదిరిన మునిందిపండ్లును
హృదయేశున కిచ్చికొనఁగ నిష్టము మాకున్॥ 190

సీ॥ అని భక్తు లందఱు నానతిచ్చిన విని
సస్మితవక్త్రుఁడై చౌడనార్యుఁ
డావృక్షమును డాయ నరిగి కరానఁద
న్మాలతలంబులఁ దిలుకొలిపి
భక్తుల దెసఁ జూచి భవ్యాత్మ రార మీ
రారగింపుం డన్న వార లలరి
యమృతాంశుధరునకు నర్పించి తత్ప్రసా
దముఁగొని భక్తులు ప్రమద మంద 191

తే॥ మునిఁడిచౌడయ్య యనుపేరు మొదటి దయ్యె
నేఁడు మొదలుగ సార్థమై నెగడుఁ బొగడ
ననుచు భక్తులు వినుతింప నచటు గదలి
చనియెఁ జౌడయ్య కళ్యాణమునకుఁ బ్రేమ॥ 192

తే॥ అపుడు బసవయ్య మునిఁడి చౌడయ్యరాక
సంగమేశ్వరునందుఁ బొసంగఁ గాచి
యెదురు నడతెంచి సాష్టాంగ మెఱఁగి తోడి
కొనుచు నేతెంచె మందిరంబునకు నతని॥ 193

వ॥ అట్లు చనుదెంచి మునిఁడిచౌడయ్యకు సమంచితోపచారంబులం బరి
తోష మొనరించి నిత్యంబును సంగమేశ్వరు నారాధించునట్లు బస

వం దసదృశభక్తి నతనిం గొలువనతండు కళ్యాణంబున భక్తాళికెల్ల
నెల్లయై పరగి మహాల్లాసంబున వర్తిల్లుచుండి యొక్కనాఁడు॥ 194

ఉ॥ శైవమతార్యు లెల్ల విలసన్మతి దీవన లిచ్చి పుచ్చ సం
భావితుఁడై సమస్తశివభక్తులతోఁజనుదేరఁ బెండ్లికిం
బోవుచుఁ జౌదశౌరి వరభూరిచతుష్పథమందుఁ గాంచె ని
ర్జీవతపస్విదేహము పరేతధరాస్థలిఁ గొంచుం బోవఁగన్॥ 195

క॥ కని యాతపస్విచేదీ
వన లందక యితఁడు నావివాహంబునకుం
జనుదేరక నే నేమని
చనువాఁడన్నిలువు మనుచుసరభస మెసఁగన్॥ 196

చ॥ తనకరవాల మప్డు కరతామసంబునఁ బూని పాముఁబో
పిన గతిఁ దోఁపుచుండ జళిపించి భూజావళి సాఁగఁదీయ నం
తన మొన చూపి చిమ్ముచు మదంబున నార్చుచు నాశవంబుఁ జే
ర నరిగి చౌదశౌరి తపరాజునటిఁ శరణార్థి నావుదున్॥ 197

క॥ ఆతపసియునాక్షణమున
చైతన్యుండగుచు మునిఁడి చౌదయ్య శుభో
పేతుఁడవగుమనిదీవన
లాతతమతినిచ్చెఁ జారు లచ్చెరువందన్॥ 198

చ॥ అపుడు మునిండిచౌదయయు నాతపసిం గదియంగఁ బోయి నీ
వెపుడు వృషేంద్రవాహనుఁడ వేటికి లోకులు నవ్వ నిట్లు తు
చ్ఛవునరవాహనంబుపయిఁ జన్నె? చనఁ దిగుడిగ్గుమంచుఁద
త్పాదపదము పట్టి దట్టుఁడయి రమ్మన నమ్ముని నన్మితాన్యుఁడై 199

క॥ ధరకు దిగనుటికి యాచౌ
దరసుందపరాజు నిర్జరాశ్లేషవరం
పరలఁబరితుష్టుఁజేసెఁ
బురజనములు విస్మయంబుఁ బొందినుతింపన్॥ 200

వ॥ ఇట్లు సద్యస్సంజీవితుండయిన తపస్వివర్యుం డవార్యవీర్యంబునం బెండిలికిం బురోగమనుండై చనుచుండఁ జౌదరాయండు పురంబు వెలువడి పొలిమేరవటవిటపి తోఁటల నడుమం బలువేగంబున నేఁగుచున్న సమయంబున॥ 201

ఉ॥ గోవులఁ గాచుబాలకులు కొందఱు ముందఱ గుంపు లేర్పఱిక్రీ
డావశులై యొకళ్లొకరి డిగ్గఱి కొట్టుచు దారిపట్టుచుఁ
స్వావధిభూమి వెల్వడినయంతన గోవులఁ జెందఁదోలుచుఁ
గోవులప్రోలిత్రోవఁ జని గూడఁగఁబాఱుచు గ్రహ్మాఱింపుచున్॥ 202

క॥ ఈవిధమున నాడిడి బా
లావలిలోపల నిరువుర కవిధినిమిత్తం
బై వెదజగడము పుట్టిన
నావా దుడిగింప బాలురంబుతమలోన్॥ 203

క॥ మాకును మీకును నవ ధీ
గోకులపతిమఱి; మేరకును దప్పితిమేఁ
గోకులపతి యాన యనుచు
నేకగ్రీవంబుఁ బలుక నెద్దెట్టనుచున్॥ 203

సీ॥ చౌడయ్య రయమునఁ జని బాలకులఁ గని
రండని వాండ్రఁ జేరంగఁ బిలిచి
యామఱ్ఱి గోకులస్వామి యెట్టయ్యె మీ
ర్గన్న పిన్న తెఱంగు గలిగెనేని
వినిపింపు మనవుడు విని వాండ్రలోపలి
ప్రేబొత్తిపెయ్యల పెద్ద యొకఁడు
తమతాతచేతని దావింటి నను మాకు
మాతాత చెప్పె నీమఱ్ఱివిధము 205

ఆ॥ వినఁగ మీకుఁ జాల వేడుక గలదేని
విను మటంచుఁ దాను విన్నభంగిఁ
జెప్పఁ దొడఁగె నాముసిండి చౌడయ్యకు 206
నెల్లవారు వినఁగ నిట్లువాఁడు॥

ఉ॥ ఇచ్చటఁ దొంటికాలమున నేడుదినంబులదాఁక వీఁకమై
హెచ్చిన మచ్చరంబున వృషేంద్రయుగం బొగిఁ బోరి కొమ్ములన్
గ్రుచ్చి యొకండు నేరఁబడఁ గ్రుమ్మి వధించి యథేచ్ఛ నేఁగ నా
చచ్చినబోఁతుఁ బాఁతి రిటశైవులు దానిసమాధిమీఁదటన్॥ 207

చ॥ దెసల నలంకరింపఁగల దీర్ఘప్రశాఖలతోడి మఱ్ఱిపెం
పెసఁగును దత్ఫలంబు దిన నిప్డు మాంసమురీతి నుండు ర
క్తసదృశ మందుఁ బాలు నటు గావున నీవసుధాస్థలిం జనుల్
బసవమఱ్ఱి యందురని బాలునిచే విని చౌడనార్యుఁడున్॥ 208

చ॥ బసవనిచావు వింటి నిట పాసి చనంజన దింకఁ బెండ్లికిన్
బసవఁడు రాకతా నసుడు భక్తులు మఱ్ఱుల రక్తముండునే
పొసఁగపు బ్రాఁతవార్త రవి పోదము రమ్మన నల్లనవ్వి యా
మ్మసిఁడియుఁ జౌడరాయఁడనె మోమునయందుఁ గరంబుఁ జేర్చుచున్॥

ఆ॥ క్రొత్త యేమిర ప్రాఁతేమి గోకులేశ
చావు విన్నప్డు పడయుట చౌడ గాక
పంప ముడిగిన మాటలు పనియుఁ గలదె
యనుచుఁ బెడవేళ నార్చి యాయయ్య కడఁగి॥ 210

క॥ తనచేతిహేతిమొసనా
ఘనవటమున సావటంబుగా నూదిఁవేసెఁ॥
జనుదెమ్ము వెడలినందెన
యనుచుం జమునార్యుఁ జీరనాబనవండున్॥ 211

వ॥ అలమున్న వటంబుపగిలి మిగుల బిగువు చెడి బీటఁలెగయ వటవిటపి
నేలకుంబెల్లగిల్లుచుఁ జటచటత్కారంబులు దోరంబులుగాఁజూపరుల
డెందంబుల నానందంబు నచ్చెరవునందంద సందడింపనందుండి
యన్నిందిపోఁతు దరికందువునకు హుంకించి లంఘించి ఘణిల్లుఘణిల్లు
మని నిశ్శంకమై రంకెలు వైచుచు నటలించి నిలిచి నిలిచి॥ 212

సీ॥ వాల మల్లార్చును గాలుద్రవ్వును నేల
గ్రోడాడుఁ గొమ్ముల నీడ కుల్కు
నింగించు లంఘించు నంగంబు లెంచు న
వ్వటము మార్కొనఁ బోవు వడిగఁ బఱచు
గద్దించు నెగయు మొగంబెత్తి మూఁతిని
విరియించు దెసలన్ని యురిమి చూచు
గదురుచు వేదరుచుఁ గంటగింపుచుఁ జూచు
నంతలో నఱచుఁ జల్లార్చి నిలుచుఁ 213

ఆ॥ గుఱుచజరిగ లిడుచుఁ జీఱు లెదఁబెట్టుచుఁ
జెరలు వొడుచుఁ గెలఁకు లరయుఁ దన్ను
నెల్లవారు చూడఁ బుల్లుగఱచివైచు
వెనుకమరలి సాకికొను దినంబు. 214

క॥ కొమ్ము లొరగించుకొని శీ
ఘ్రమ్మున(జను(బొంగుమూక(గనిబుస్సనుచుం
జిమ్ముం దొమ్ము లమిక్కిలి
గుమ్మరు నూకిరలు కొట్టు(గుతల మద్రువ(గన్॥ 215

తే॥ చౌడవిభు(జూచు నెంతయు సంతసిల్లు(
దపసి వెనుకొను మైత్రిచందమ్ముతోడ(
బసపుటక్షతలును దొంటిబాసికంబు
గంధమాల్యసుగంధముల్ గదలుకొన(గ॥ 216

క॥ గళమున ఘంటలు మువ్వలు
నులియంగా వింతచెల్వునొలయంగా నా
పులతె(డు తనదు ముందఱ
నిలిచునచౌదయ్యహర్షనియుండగుచున్॥ 217

తే॥ దృష్టిదోషంబు వాయ నందికి నివాళు
లిచ్చి మెడ(గౌ(గిలించుక తచ్చరణము
లర్థితో(డుత(గడిగి పుష్పాంజలులు ర
చించి ధూపదీపాదుల నిచ్చి పిదప॥ 218

ఉ॥ నేయిని బాలునుం గడుపునిండ సమర్పణ(జేసి నంది! వి
ద్చేయుము నీవు పెండ్లి కటు సేయవయేనియు నీవ సాక్షి యే(
బోయెడివా(డ(గా ననుచు(బుంగవుతో(జవు(దయ్య పల్కు(డుం
బాయనివేడ్క నందియు(దపస్వియు ముందరగా నటింపుచున్॥

క॥ నడవ(గ(గను(గొని జనములు
కడు విస్మయ మనుచు(బొగడ(గా దోషితు(డై
మృదువక్త్ర లలర(జౌదయ
తడయక వడి నే(గి యే(గ(దా(గట్టెదురన్॥ 220

మహాస్రగ్ధర :– కనియెం గల్లోలమాలాఘనరవబధిరీకారితాంతర్దిశన్ భా
వినటచ్ఛేదచ్ఛటాళి న్విలసితసలిలన్ విస్ఫురత్ఫేన మజ్జ
ఝ్ఝషభేకన్ భోగి సక్రోతమకర చిలిచిమగ్రాహ సందోహసన్ స్వ
ర్ధునికిం బెన్నుద్దిహూద్దారుపరసది వినిర్ధూతమేదిన్యఘౌఘన్॥ 221

మ॥ అది యభ్రంకషవారిపూరయుఱి డాయం ఘోరమై యున్నఁ జూ
చి దరస్మేరయుతాస్యుఁడై కదిసి శత్రుం గేలఁగీల్కొల్పి భీ
తిదవాక్యంబుల జాడ శౌరి నది నుద్దేశించి పల్కెం బథ
ప్రదవై భక్తుల నీ వెదుర్కొనఁగ నేఁ గాంతుం ద్వదాటోపమున్॥

సీ॥ ఎఱుఁగవే తొల్లి నీహృదయేశు మదమార
నొక్కయ్య చేపట్టి గ్రుక్కగొనియె
మఱచితే గజ్జెశుమసనయ్య నీ రెండు
పాయలఁ బఱపిన భంగపాటు
తలఁప వెట్టు ప్రసాదిదాసయ్యఁ భవి పుట్టి
యెక్కఁగ నీయుక్కు దక్కసేఁత
వెడవంత యిది యేల వెల్లి చూపెదవు చా
లణఁగుము త్రోవ యిమ్మనకమున్న॥ 223

ఆ॥ నీరుపాయ యిచ్చి నింగికి నుప్పొంగె
దివిజగంగ చేత భవునిమహిమ
వినఁగ నేఁగె విధమున హద్దిర
చూచువార లెల్లఁ జోద్యమంద॥ 224

క॥ నిట్టవొడిచి నిలిచిననాఁ
డట్టుఁడు చౌదయ్య యిదియుఁదప్పగ మదిలోఁ
బుట్టునొయని పాతాళము
పట్టినగతిఁ బూర్వభాగపాదము లణఁగెన్. 225

వ॥ నీటనడుచు వ్రేసిన రెండుగా వనుమాట బూటకంబు గానట్లు నట్టేరు మిట్టలు మిఱ్ఱులు గావించి గట్టుపట్టిపట్టుకొమ్మన జగజెట్టివేల్పులం జేపట్టు కుంచంబు గావించుకొన్న భక్తులం జూచి యట్టిట్టనక కట్టిన పుట్టంబులతోడన బొట్టనవ్రేళ్లను పదములుం దడిగాకుండం జనుచుండఁ జౌడయ్య ముందర నడుచుచుండ నాభక్తు లందఱు నానందంబు నొంద॥

చ॥ గతులకు నాడుచుం గడవ గంతులు వైచుచు నిల్చి నిల్చి య
ద్భుతముగ నార్చియార్చి పెడబొబ్బలు పెట్టుచు మిన్నుముట్టుచుం
గుతలము గ్రుంగ మెట్టుచును గొబ్బునఁ బాఱుచుఁగూడఁ జీరుచుం
జతురతఁ బాడుచున్ ముసిఁడిచౌడయఁజూచుచుఁ బ్రస్తుతించుచున్॥

క॥ అందఱిముందరఁ దపసియు
నందియు నందంబుగాఁగ నడువఁగనత్యా
నందమునఁబొందిభక్తుల
సందడిముడిపడఁగముసిఁడిచౌడయయరిగెన్॥ 228

వ॥ అట్లు నది దాఁటి యవ్వలిదరి నిలిచి మీఁదటిప్రదేశంబుననిట్టవాడిచి గట్టువలె నున్న నదిదెస పాటించి చూచి లోకంబు లెల్ల వెల్లిముంపక త్రుళ్ళడంగి మెల్లనఁ జనుమని నది వీడ్కొని తానునుఘనమనఃప్రమోదంబునఁ బరిణయంబునకుం జని వైవాహికక్రియ క్రియాలోపంబు గాకుండ సమాప్తి గావించికొని కల్యాణకటకంబునకుం రాగమనంబు సేయునెడ ముందర నడతెంచు తపస్వివృషభంబుల వృత్తాంతబులు విని పురజనులు జయజయ ధ్వనులు నభోంతరాళంబులునిండఁ గొనియాడుచుండ నాచౌడయ్య కల్యాణకటకంబునకు నేతెంచి యాజూషి మార్గంబు తఱియం జొచ్చునట్టియెడ॥ 229

ఉ॥ బాల యొకర్తు పంకశిశిబాలపదంబులపోల్కి వ్రాల మే
ధాలయ నానతిం గని శతాయువు గమ్మని యానతిచ్చి లీ
లాలసవృత్తి నాత్మభవనాంగణముం దఱియంగ నేఁగ శి
క్షాలి భజింపుచున్ మొదలియట్టుల నుండెను జౌడనార్యుఁడున్॥ 230

తే॥ మొక్కి దీవన ల్వడసి యాముదితయును ని
జాలయంబున కరిగె సఖ్యాలిఁ గూడి
తత్తలోదరి మఱునాఁడు మిత్తినొంద
దానితల్లియుఁ దండ్రియు దల్లడిల్లి॥ 231

వ॥ మానంబు దూలి విమానంబున నచ్చేడియ నిడికొని యుడువీథిఁజని
చని చౌదయ్యయున్నెడకుం జని దాని జననీజనకు లిట్లనిరి॥ 232

క॥ నిన్న భవత్పదయుగళిక
నెన్నుదు రొరయంగ మ్రొక్కి నెఱిదీవనల
త్యున్నతిఁ గన్నతలోదరి
కిన్నేఁడు ఘటిల్లెఁజావు కృపదలఁపవొకో॥ 233

క॥ నీదీవనలుం దప్పిన
నేదీ గతి మాకు ననుచు నేడ్చుచుఁ దచ్ఛ్రీ
పాదములు విడువకున్న ద
యోదయుఁడై చౌదయయు నియుక్తుండగుచున్॥ 234

సీ॥ తొలుఁతొలుఁదసివాఁత్రోవ కడ్డమువచ్చియవని పైదింపించియందలంబు
నొరవోవఁదొట్టియందున్న బాలికఁజూచిశివ! లెమ్మని పేరఁజీరఁదడవఁ
గట్టులుతెగిపోవఁగా నీల్గుచును నిద్రమేల్కొనుబాలి సమ్మలఁతలేచి
సంభ్రమమెసంగఁ జౌదయ్యగారి శ్రీపాదద్వయమునకుఁబ్రణతిఁజేసె

ఆ॥ సటకమున్న యమ్మృగాక్షితల్లియుఁ దండ్రి
మ్రొక్కి చౌదవార్యుఁ జక్క సాఁగి;
యసమశౌర్య నిన్ను నభినుతింపంగ మా
తరమె మృతజనప్రదాననిపుణ॥ 286

ఉ॥ ప్రాణముప్రాణమైన సుతప్రాణము లిచ్చితి; నేటినుండి మా
ప్రాణము సొమ్ము నీయదియ బంటులఁగా మము నేలి దుర్భవ
శ్రేణి యడంచు మంచు నతిఁజేసినఁ గైకొని లింగసంతత
ప్రాణులఁ జేసెఁ జౌదయ కృపాయుతుఁడై యటఁదల్లి మువ్వురన్॥

వ॥ అట్లు చేసిన మిఱియును॥

క॥ తత్సమయమునకుఁ గడచిన
వత్సరములుదక్క మీఁదవచ్చెడు శతసం
వత్సరముర యాయుష్యం
బుత్సుకుఁడై ముప్వురకును నొసఁగెంబొసఁగన్॥ 238

ఉ॥ అప్పుడు నీరు వారనక యప్పురిలోఁ గలవార లెల్ల నీ
చొప్పునఁ బ్రాణదానమును శూలియుఁ జేయఁగలడె? యీతనిం
జెప్పినచోట నొండులను జెప్పఁగరాదని ప్రస్తుతింపఁ దా
నెప్పటియట్ల భక్తగతి కెల్ల యనం బవుఁడయ్య యున్నెడన్॥ 239

క॥ తొడసూడువాడకుఱ్ఱల
జడల గొరగలును ముసిండిచొడయమగుడం
బడయునటెయట్లుచచ్చినఁ
దడయకమనమిప్పుడవ్విధముగ నవలయున్॥ 240

ఉ॥ అన్యనరుల్ తదీయమహిమాభ్యతఁ గానఁగలేక లోకసా
మాన్యునిగాఁ దలంచి యొకమారు స్పృజించి పరాభవించినన్
మాన్యతమాలి పోవునని మానసపీథుల నెంచి యొక్కటై
తన్యములేని గోనె నొకతాపసవేషము వెట్టువారలై॥ 241

చ॥ పదరుచు గోనెచించి శివబాహ్యులు కుట్టిరి కాళ్లు గాఁగఁ బే
రుదరము గాఁగ వక్షముగ నున్నతబాహులు గాఁగఁ గంధరా
పదముగ ముక్కుగా వెడఁదఫాలముగా నవి యన్ని తున్కలున్
గదియఁగఁ జేయ దట్టమయి కానఁగ నొప్పెడునప్పు దండఱున్॥

సీ॥ గోనియ సేసిన పూనవాకృతికిని
బొంకంబుగా లోనఁ బూరి నించి
బూది మైనింపంగఁ బూసి మీఁదఁ ద్రిపుండ్ర
ములు దీర్చి జన్నిదంబు లమరించి
పెట్టుజడలు వెట్టి పుట్టగోఁచి యమర్చి
వలయుచో రుద్రాక్షములు ధరించి
పలువన్నియల యోగపట్టిక సవరించి
మువ్వ యొక్కటి పాదమున ఘటించి 243

తే॥ క్రింద నరివొత్త సవరించి రిత్తసెజ్జ
వస్త్రముఁ బొదివి గళమున వరుసఁ గట్టి
నియతిఁ జంగమముద్ర లన్నియు నొనర్చి
యితరు లెవ్వరుఁ దమకృత్య మెఱుఁగకుండ॥ 244

క॥ ఈవిధికృతకపుశవముం
గావించి పురంబుకట్టకడఁ బాడుగుడిఁ
వేవైచివచ్చి తమకపుఁ
జా వట్టాడార నాదసాగిరి; మదిలోఁ ॥ 245

తే॥ అక్కటా! పాడుగుడికాడ నొక్కతపసి
శవము దిక్కులే కున్నది జంగమయ్య
లచట కుడువంగఁ గట్టలే దనుచుఁ జేర
రెవ్వరును; నిత్యమేః ప్రాణ మేరికేని॥ 246

క॥ మనకైనఁ జూడఁగా గా
దనుచును దరుమంపుగట్టియైనను బెట్టం
జనుచనుఁ దని చౌదయ్యకు
వినఁబడుమాత్రముగఁ బలికె వేగమె ధూర్తుల్॥ 247

క॥ ద్రిమ్మరులఁ దమకుఁదోడుగఁ
దమ్మళ్ళం గపటతపసి తాఁబిలిచి విమా
నమ్మొకటి గట్టి యాపై
సమ్మాయశవమ్ము నునుపనాయతపడుచున్॥ 248

ఆ॥ ఈతఁ డీడ సీల్గి యెన్నినాళ్ళయ్యెనో
చేరరాదు కంపుచేత; ననుచు
ముక్కుపట్టుకొనుచు ముట్టరోయుచు విమా
నమ్ముమీఁద నాశవమ్ము నిలిపి॥ 249

క॥ నెఱి దొరలచే విమానం
బరుదుగ నెత్తించి చౌదనార్యునివరమం
దిరమొరుసుకపోవఁబనిచి
పరసమయులు వెనుకనగుచుఁబఱ తెంచునెడన్॥ 250

చ॥ అసదృశవీరుఁ డాచవుఁడనార్యుఁడు కన్గొని యంతవట్టు న
న్యసమయకైతవంబ యని యాత్మ నెఱింగియు సస్మితాస్యుఁడై
బినరుహసంభవాండములు వేడ్క నడంప సృజింపఁజాలు భ
క్తసమితి కెంతపెద్ద యిది దా నని భక్తపదాహతాత్ముఁడై॥ 251

క॥ బోరన కైతవశవముం
జేర నరిగి గాంచి జనులు చిత్రమనంగా
నీరూపమునకుఁ బ్రాణశ
రీరమువడఁజేయువాఁడఁగృతులిలమెచ్చన్॥ 252

మ॥ అని చౌడయ్య విమానముం గనియుఁ దోఁకల్లార్చి బిట్టార్చి నీ
వనుమానంబునుబాయఁబెట్టి చనుదెమ్మా తాపసా యంచుఁ బి
ల్చినమాత్రంబునఁ గట్లు దున్కలుగ సజ్జీవాంగుఁడై లేచి చెం
గన భూమిం బడి కుప్పిగంతు వయిచెం బ్రాణిప్రపంచం బుల్కఁగన్॥

వ॥ ఇట్లు ముసిండిచౌడయ్యముందరగా నందఱు నచ్చెరువంది విమానంబు డిగ్గ నుఱికి యక్కలకుఁదవసి ముసిఁడిచౌడయ్య పాదపయోజంబులకు భక్తిశ్రద్ధానుబంధుండై దండు తెఱం గెఱుంగ భవత్పాదరక్షారక్షణాధ్యక్షం జేసి రక్షింపవే యని యనేకప్రకారంబులఁ బ్రార్థింప నతనిఁ బరిగ్రహింపం దలంపు సేసి లింగసంగతుంజేసి కలిపి తన యతులితంబగు నత్యున్నతి ననుకరింపఁ గృతకంబు వన్నిన యన్యమతుల హతులంజేయ మతిందలంచి యతికుపితుండైన చౌడయ్యంగని యాచెడుగులు పుడమిపై నడుగు లిడ వడంకి నోళ్ళఁ దడిలేక పొడివడంబడ నమ్మహాత్ము నడుగులకడ నొడళ్లు గెడసి యిట్లని ప్రస్తుతించిరి॥

సీ॥ అసమానవీర్య చౌడార్య మాకెల్లను దిక్కును దెసయును దేవ నీవ
కానియన్యములేమిఁ గంటిమిమంటిమిశరులమజ్ఞానపుంజముల మనఘ
యపరాధవంతుల మనక రక్షింపవే శరణాగతత్రాణ కరకృపాణ
యనుచు దైన్యముదోఁపనన్యులు సంస్తుతుల్ సేయంగవినిదయా
సిందుభర్త॥

ఆ॥ యాశరక్షణుండు నగుచు నాచౌడయ్య
తోంటిలాంఛనములు తుడువఁ జేసి
వారి నెల్ల లింగవంతులఁ గావించి
వసుధ నెప్పటట్ల వఱలుచుండె॥ 256

క॥ ముసిఁడిచవుఁడయ్యచరితము
వసుమతిఁ జదివిననువినినవ్రాసినఁగలుగుం
గుసుమశరహరునిభక్తియు
నసదృశమై భవశుభోదయంబులుఁ బెలుచన్॥ 257

సురియ చముఁడయ్యగారి కథ

శా॥ శుద్ధాంతరికరణప్రచారుఁడు గతశ్రోత్రాదిపంచేంద్రియా
బద్ధవ్యాపృతి నిర్మలాత్ముఁడు దయాపాథోనిధానుండు స
చ్ఛ్రద్ధానుష్ఠితశైవపూజుఁడు గళత్సంసారబంధుండు ప్ర
జ్ఞోద్భూతాంగవికారుఁ డష్టవిధభక్త్యుద్భాసనసత్క్రియుఁ॥ 258

క॥ లైంగికమర్మజ్ఞుఁడు భయ
లింగాధిష్ఠోవభోగి లింగాంగుఁ దన
త్సంగాదిదూరుఁ డిలలో
గంగాధరుఁడనఁగ నురియఘనుఁడొప్పుబువిఁ॥ 259

వ॥ మఱియు నతండు కారణపురుషుండు గావున మాయాప్రపంచితుండు గాక 'రసాఽభక్తస్య జిహ్వాగ్రే' యను పురాణవచనం బవలంబించి యాకళ్యాణంబునం దనవరతంబును గురులింగభావంబులఁ జరలింగం బుల నారాధించి॥ 260

శా॥ స్వాయత్వాయసపూవసూపసుషమాసంపన్న రాజాన్న పా
నీయంబుల్ చరలింగపాత్రములలో నిండార వడ్డించి తాఁ
జేయం జేయని గూర్చి యాదలపయిం జెందించి, చెల్లింపరే
మాయామోహవిదూరులార యనుచుం బల్మారు ప్రార్థింపఁగన్॥

క॥ ప్రార్థన గైకొని జంగమ
సార్థం బారోగిణంబు సలుపఁగ శివపూ
జార్థంబునురిచొదయ
యర్థింగూర్చుండి సత్క్రియలుసలుపునెడన్॥ 262

సీ॥ తపనవారికిఁ జేయి తడియక యటమున్న
హర్షాశ్రులు దొరంగు హరునిమేనఁ
బుష్పముల్ కమలముల్ పూన్పక యటమున్న
హరునిపై నలరు హృత్సరసిజంబు
నగ్నిలోపల దూప మర్పింపకటమున్న
లోకసద్వాసన పూని భవుని
కారతు లెత్తకయటమున్న యంగజ
హరునకాత్మజ్యోతి యలరఁజేయుఁ॥ 263

తే॥ బజపదార్థార్పణంబు చొప్పడక యున్నఁ
ఘ్రాణముపహారమై శంభుభక్తుఁ జేయు
నిట్లు బాహ్యాంతరముల నిష్టలింగ
మంద చెన్నొంది నిత్యలింగార్చ దీర్చు॥ 264

క॥ నైవేద్య మిచ్చుతఱి నా
శైవవరుఁడు ప్రాణమునకు సరినోరగొనెడ
నావడి సురివేదికినొక
క్రేవం బెట్టుకొని శూలికిం బ్రియ మెసఁగన్॥ 265

ఉ॥ లింగమలింగతర్పణము సల్పెడిరీతిని బళ్లెరంబు నిం
డంగ రసాన్నముల్ కడుఁ దటాలునఁ బెట్టియు జొదశారిచే
తంగొని కళ్ళఁ జేసి గిరిధాముస కియ్యఁగఁ జేయి సాఁచి యా
యంగజవైరి యందికొను నప్పటి కప్పటి కప్పదార్థముల్॥ 266

ఉ॥ చేతికిఁ జేయి సాఁచి శశిశేఖరుఁ డాచవుఁడయ్యయింట సం
ప్రీతిఁ ద్రిసంధ్యలందుఁ జరబృందముఁ దాను భుజింపఁ దద్వ్యయ
ఖ్యాతలసత్ప్రహారయుగళాభ్యవహారము సేయుచున్ ముదా
స్ఫీతమనోంబుజాతుఁడును వీతభయుండును నయ్యె నయ్యెడన్॥

వ॥ ఇట్లు తొల్లియు శంకరుఁడు కింకరవాత్సల్యంబునఁ దనభక్తభవనం
బుల నారగించు నని విందు మదియెట్లనిన॥ 268

సీ॥ పలకల నేరిన పాకం గుబాలు ము
న్నూటయిర్వదిపుట్లు నూతనంపుఁ
గడవలఁ బోసి శాకములు ముప్పందుము
మిరియాలు చెల్లింగ వరుస వండి
పళ్లెరంబులలోన భక్తితో వడ్డించి
యాయుధహస్తుఁడై యవల నిలిచి
యారగించెడిచప్పు డాలకించుచుఁ గరి
కాలచోడండును గాలకంఠుఁ 269

ఆ॥ దతఁడు వినఁగ జొబ్బుహో యని నమలును
జప్పరించు నుమియుఁ బిప్పిపోవ
స్వాదుతోడు మాను సేదదీర్చుక త్రేఁచు
ననఁగ మున్ను విందు మదియుఁ గాక॥ 272

క॥ మాదరచెన్నమనీషి స
మాదరమునఁ దొలిదినంబునం బలి తనజి
హ్యాదరపాత్రికనొసఁగమ
హాదేవుడుఁ స్వీకరించెనంతయు మఱియున్॥ 273

సీ॥ వీరచోడవ్వ దాక్షారామమున మున్న
తా నారగింపంగఁ దనకు మిగులఁ
జవియైన గడి యెత్తఁజాలక యాపాత్ర
దాసిచేతికి నిచ్చి తడయ కనుప
నది వోయి మాయక్క యనిపె నీపులగంబు
భీమేశ నీ కన్నఁ బ్రీతిఁ జూచి
నాకోర భీమేశుఁ డందుకొని భుజించి
గుడివెలుపలఁ దద గుడుక వైచె 273

ఆ॥ ననఁగ విందు మిప్ప దందఱుఁ జూడంగఁ
సురియచౌడనార్య కరముకల్లు
హరుఁడు గొనుచు నునికి యద్భుత మని భక్తు
లభినుతింపఁ నాతఁ డతిశయిల్లె॥ 274

క॥ సురియచవుఁడయ్యచరితము
వరమతిఁ జదివినను విన్న వ్రాసిన లింగ
స్ఫురదురుదయాప్రసాద
స్థిరజంగములింగనిష్ఠ చేకుఱు మఱియున్॥ 275

తెలుఁగు జొమ్మయ్యగారి కథ

చ॥ కలిమలవర్జితుండు పురహస్మరభక్తివిభూతిభూమి చి
ద్దళితశుభాశుభక్రియుఁ డుదంచితము క్త్యుపయోగకారణం
బలఘుతరప్రసాదమహితానుభవాద్యవధానశాలి ని
స్తులయశుఁ డొప్పుగుం దెలుఁగుజొమ్మయ వీరరసాంబురాశియై॥ 277

క॥ శుద్ధశివాచారుండు ని
షిద్ధజనాపేతబుద్ధి శివపదనిష్ఠా
బద్ధాంతరంగుఁడు జగ
త్సిద్ధమృగవ్యాధరూపశివసదృశుఁడుఁ॥ 278

వ॥ మఱియు నతండు సర్వజీవదయాపరుండును శివభక్తిపరతంత్రుండును లోకహితార్థుండును నసమానదానపరాక్రముండునునై కళ్యాణంబునందు లింగజంగమసమారాధనాసక్తుం డై యుండునంతకమున్న॥ 279

క॥ కందరచరచారణచర
బృందం బగుశ్రీగిరీంద్రపీఠంబున నా
నందమునఁబొందుచుశివా
నందుండనుమునితపంబునకుఁగూర్చుండఁ॥ 280

సీ॥ అంఘ్రినఖశ్రేణు లవని వ్రేళ్లనుబాఱ
గరరుహంబులు మేను గమిచికొనియె
మొలకలు పెరిఁగియు మొగిమెయిం బొదవినఁ
దపసిమై సీలాద్రి కుపమ యయ్యె
నతనిశిష్యుండు శాకాహారియై గురు
సేవ సేయుచుఁ బాసిపోవకుండె
నంతట గంధర్వ లంగనాసక్తులై
యాత్రితో నాక్రేవ నరిగి యరిగి॥ 281

తే॥ తెల్లనై మౌనితం గల తెరువు దోఁప
నల్లనై మీఁద గనుపట్టి యుల్లసిల్ల
నల్లయది యేమియో యని యరసి దూర
మగుటఁ దెలియంగలేక యిట్లని కడంగి॥ 282

క॥ శిలయొకొ శిలయగునేఁ దీఁ
గలుచుట్టునుసీ క్షితిరుహమునకువలదే
యిలదప్పదిదియుఁగడుముది
యెలుగెందుంగదలలేక యిటవసియించున్॥ 283

వ॥ అని పలుకు గంధర్వదంపతుల గురుదూషణభాషణంబులకుం గలు
షించి యమ్మునిశిష్యుండు గంధర్వుల కిట్లనియె॥ 284

ఉ॥ నాగురునిం దపశ్చరణనైష్ఠికు మికు జరన్మృగం బనం
గాఁ గత మేమి ఖేచరగణత్వము మిమ్మట చేసెనే ధరి
త్రీగతులై మృగాకృతి జనింపుడు పొందన నంబరేచరుల్
మూఁగుచుఁ దప్పుజేసితిమిలోఁగొనికావుమటంచు మ్రొక్కుచున్॥

క॥ గర్వమునఁ గన్నుగాన క
ఖర్వుని నీగురుని జేటుగాఁ బల్కుమి కా
శర్వుండుసాక్షి మాగం
ధర్వత్వము దీనికుడుపఁదగునే యనుడున్॥ 286

ఉ॥ తప్పదు నాదుశాపము విధాతృలిపిక్రియ దప్పెనేనియుం
జెప్పెడిదేమి పొం దనినఁ జేతులు మోడ్చుక శాపమోక్షణం
బెప్పటికో పెఱుంగ గదియింపవె నావుడు వారి సందడిన్॥
దప్పక చూచి యిట్లనియె నమ్మునిశిష్యుఁడు మీర లందఱున్॥ 287

శా॥ కళ్యాణాంతికభూమిఁ బుట్టి పెరుఁగంగా దెల్గు బొమ్మయ్య యా
శూల్యారాధనచక్రవర్తి మిముఁ ద్రుంచుఁగా వేఁటమై నవ్వుచై
కల్యంబుల్ వెదవాయుఁ బూర్వపదసాంగత్యంబు గా కీశసా
కల్యంబుం గనఁ గాంతు రన్నవిని యొాఁగా కంచు గంధర్వులుఁ॥

ఉ॥ అతఁడు చెప్పినట్టి వనితాఖచరుల్ సకుటుంబులై మృగీ
జాతి జనించి యెన్నటికి శాపవిముక్తికిఁ దెల్గుబొమ్మయం
జూతుము నాఁగ నచ్చటికి బొమ్మయయుం జనుదెంచె నద్రిజా
మాత భజింపఁ బత్తిని నమర్త్యులడెందము లుల్లసిల్లఁగఁ॥ 289

తే॥ అపడు గంధర్వదంపతు లతనిఁ గాంచి
యితఁడు బొమ్మయ్య గాకున్న నేల మనకు
హృదయసమ్మద మయ్యె నింకేల పల్కు
లనుచు మృగరాజి యరికట్టుకొనియె నతని॥ 290

వ॥ అందొక పెనుమెకంబు బొమ్మయ్యమొగంబుఁ జూచి మహాత్మా యేము గంధర్వులము నీచేత శాపవిమోచనశరజాతవాతంబునం దాఁకక మాకు గగనగమనం బగపడదు గాంధర్వపదం బెదురుచుక్కై యున్న మీహృదయంబున నదయుండవుగాక మాపై వేఁటవెడలి మాయొడళ్ళు గాదనేసి కెడపి శాపంబువాపవె పాపంబనక 'ఏత త్సర్వం' అనునది సత్యంబడుటకొక యడియాలంబు గలదు విన్నవించెద నవధరింపుము॥

క॥ క్రమమున నీచేఁ దెగినమృ
గములెల్లఁ ఘనవిమానగమనంబులలో
కములెల్ల జూడఁగ్రైలా
సమునకు నేఁగంగ నీదుసంశయముడుపఁ॥ 292

ఉ॥ నాకము నీడుగాక గగనంబునఁ గ్రుమ్మరుచుండు మెప్పుడున్
మా కిది శాపమా మునికుమారకుచేత వరంబు గాక పు
ణ్యాకర బొమ్మవీర భవదస్త్రహతిన్ గణగమ్యమారజి
ల్లోకము లీలఁబోలె నపలోకముఁ జేసెద మీక్షణంబునన్॥ 293

క॥ కావునఁ దడయక మముఁ దయఁ
బ్రోవు మనుచు మృగము లొగినిఁ బొగడఁగ సందే
హావస్థ యుడుగ బొమ్మయ
భావంబునఁ జూచి కాంచెఁ బరమార్థముగాన్॥ 294

వ॥ ఇట్లు దివ్యజ్ఞానాంజనరంజితం బగుచు నతీంద్రియవ్యాపియగులోచూపున
గంధర్వులవృత్తాంతంబు సిద్ధాంతంబుగా భువనోపకారకారణ పురు
షుండు గావున నాఁటికిం గోసినపత్త్రికి చాలించుకొని చయ్యన మరలి
చని మఱునాఁడు బొమ్మయ్య వేఁటవెడల నుద్యోగించి 295

సీ॥ పచ్చపట్టునుగట్టి బంగారునీరు చెంగలకొన బోయనిగ్గులు ఘటించు
నట్టితువాలంబు గట్టిగాఁ దలఁ జుట్టి పచ్చనిపట్టుకుప్పసము దొడిగి
నల్లింటనల్గింటఁ దెల్లముత్యము లిడి కుచ్చులై యుండంగఁ గ్రుచ్చినట్టి
పచ్చలసరు లిరుపక్కియలను వ్రేలఁబడ భుజంబులు వీడి పదగఁవైచి॥

తే॥ హరిదనర్ఘమణికాంతు లలరునట్టి
యంగుళీయకకంకణహారుచారు
హంసకాంఘ్ర్యంగుళీభూషణాళి యగుచు
వేఁటకాండ్రను బిలిపించి వెలయఁ బలికె॥ 297

క॥ ఆటవికులార కల్యా
ణాటవుల న్వేఁటలాడ నరుగఁగవలె ని
ప్పిటఁగలవార లందఱు
ఘాటినగతి రండటన్న సంభ్రమయుతులై॥ 298

సీ॥ కటితటంబున సీలికాసెలునలు వొందనామీఁదముప్పెడలనుఁజూప
నెడమచేతులుదిండుమెడికంబులై యుండఁ గుడిచేతఁగుక్కలగొలుసులమర
వీపున దొనలచే నోప్పారఁగా మన్నెగాళ్ళును గప్పినవ్రేళ్ల మీఱఁ
దలలపైఁదరముళ్లునళుకొత్తఁగా దండికడియముల్ సందులఁగడలు
కొనఁగ॥

తే॥ బల్లగొలుసులు సిటెలు బందిపోట్లు
వలలు సురులును బొనులు బలులబండ్లు
వేఁటయిఱ్ఱులు దుప్పులు వేసడములు
లావుకలు డేగలును మొదల్గాఁగ గలుగు॥ 300

క॥ సాధనవర్గముతో నా
ధీధనుఁడొమ్మయ్యఁ బిలిచి దిగదిగన మృగ
వ్యాధులు నడచిరి గడచిరి
భూధరములుగొన్ని వెంటఁబోయెడిత్రోవన్॥ 301

వ॥ ఇట్లు తెలుఁగుబొమ్మయ్య యనేకమృగయమృగపరివృతుండై చనిచని॥

ఉ॥ బాలశశాంకశేఖరుని భక్తుఁడు ముందరఁ గాంచెఁగాంచనో
త్తాలరసాలసాలవటదంతశతార్జునసర్జనాగహిం
తాలతమాల సేలుబహుతాలకుటన్నటపాటలాక్షకు
ద్దాలకదంబనింబసముదగ్రము నుగ్రమృగాటనాటవిన్॥ 303

వ॥ కని యవ్వనంబుఁజొచ్చునెడ నచట నిచ్చలు విచ్చలవిడిఁ బచ్చికలు మేసి పూసరించిన జింకలబింకంబును నీరువట్టినపట్టుపట్టులు ముట్టి యలం గ్రుచ్చి ముస్తాభక్షణంబు గావించికొని ఘీంకారంబుల గగనం బగలించువరాహంబులసముత్సాహంబును గంధమందంబున నొందొం టికి వ్రట్టెపెట్టని దిట్టతనంబునం బోరుకాఱుఁబోఁతులరీతులును గండ గండూతి పాయం గొండలగండశిల లురలఁ గొండాడు గంధసింధుర

బృందంబులయందంబులును వన్నెలు పకియుంబడఁ బచరించి కన్నుల మసరుగప్పి గుప్పగుప్పునఁగుప్పించు దుప్పులయొప్పును నిచ్చకువచ్చు మెకంబులు పులుమెసవి బలసినట్లుండు పుండరీకంబులును గంభికుంభసంభృతపటల పారణావసానంబున మొయిళ్ళకెగసి పిపాస వాసికొనుకంఠీరవంబుల యకుంఠత్వంబును గన్నులకుం గౌతుకాదానం బనూనంబు గావించుచుండ నావేఁటకాండ్రు బొమ్మయ్యయను మతంబున వెలివారు చుట్టియెడనెడబిరుదుగల జాగిలంబులతోడిబెదరు విలుకాండ్రవప్పట్టుల మొగంబులఁగట్టివలంబడఁగొట్టి ముట్టుకొని తెరలకు లోనుసేసి యొయ్యనమెత్తమెత్తనబొమ్మయ్యయున్న గొత్తుకుఁదార్చిన నతండు నేర్చినబాణంబుల బాణాసనంబునం గూర్చియార్చి యేసిన నవి యనువులంబాసి మృగత్వం బుడిగి వైహాయసగమనంబు గైకొని విమానంబులపైనుండి బొమ్మయ్యకుజోహారువెట్టుచు నరుగుచుండె నంత నతనివెంట వచ్చిన వేఁటకాండ్రేటునకుంబూని వానినేయం దొడంగిన నవి తద్ధనుర్నిర్గళన్మార్గణమార్గంబులకు నందక తప్పుదాట్లుగొనుచు నొకండునుం దగులుపడక యున్న నమ్మృగయు లాశ్చర్యంబులం బొంది యస్మదీయాస్త్రనైపుణిఁ దృణీకరించి గొలుసులు నడరినం గెసరి పైకొను కుక్కలకుం జిక్కక చెంగుచెంగున లంఘించి బొమ్మయ్యచేతన చచ్చి గగనగమనం బందుచున్న యవియవి కారణజన్మంబులుగాని యన్యమృగంబులు గావు తత్పూర్వకారణం బీకారణపురుషుండు బొమ్మయ్యకాని యొండెఱుంగనోపండని కొనియాడుచుండ బొమ్మయ్యయుఁ బ్రతిదినంబు నేడేడు మృగంబులం జంపి శివపురంబున కంపె నయ్యెడ॥ 304

క॥ ప్రతిదినమును జోరులు నర
పతిసహితముగాఁగ వచ్చి ప్రస్తుతు లేసఁగఁ గ
గృతదర్శనులై పోవఁగ
శితికంఠుని భక్తసమితి చెలఁగుచుఁ జూడన్॥ 305

సీ॥ పృథుగురుధ్యానమ న్ భిండివాలమున సం
సారపంచాస్యంబు సంహరించి
శరణావలోకముద్గరమునఁ బూర్వసం
చితకర్మ మను యష్టి చిందివైచి
గుర్వాజ్ఞ యను కత్తిక్రొత్తమ్మి పూర్వాశ్ర
మం బను పుండరీకంబు నొంచి
సుజ్ఞాననామకక్షురికవాడికచేత
నజ్ఞాన మను వరాహంబుఁ జంపి॥ 306

తే॥ భక్తియను తోమరమునఁ బ్రపంచమాయ
యనెడు మనుఁబోఁతు బొడిచి నిత్యప్రసాద
మనెడు పెనువింటి నశంబు లనెడు హరిణ
రాశిఁబడనేసి మఱియుఁ జిత్రం బనంగ॥ 307

తే॥ అమలతరశైవవాచకమను కఠారి
చేసి లోకపుంజం బను చిఱుతగండు
గం డడంగించి భాభోక్తిదర వధించి
యీషణత్రయ మనుపేరియలుగు మఱియు॥ 308

క॥ హరుమహిమను వట్టంబున
పరవాదిమృగాళిఁ జంపి పరగినయట్యం
తరమృగయాశీలునకురు
ధరమృగముఁ జంపనిదియతథ్యముతల్యపన్॥

వ॥ అతఁడు మహిం జరించునెడ సంక్షీసరోరుహయుగ్మఘట్టిత
క్షితి క్షుతిఁ బొందు సూక్ష్మతరకీటపతంగపిపీలికాదిస
త్ప్రితతికి ముక్తిగల్లు నిఁకఁ దత్కరముక్తశరప్రవాహసం
స్థితమృగరాజి శంభుపురిఁ జెందుట కచ్చెరు వంద నేటికిన్?॥

క॥ అని బసవఁ డిట్లు పొగడఁగ
విని ధరణీశాదిపౌరవిసరమ్మును గీ
ర్తనములు సేయఁగఁ గటక
మ్మున నాజొమ్మయ్య యుండె భూనుతుఁ డగుచున్॥ 311

క॥ పూజ్యుఁడగు తెలుఁగుజొమ్మయ
ప్రాజ్యమహత్త్వంబు విన్నఁ బఠియించిన నా
నేజ్యాకృతి తగశివసా
యుజ్యంబును బొందు భక్తియుతుఁడై మఱియున్॥ 312

స్రగ్ధర : రాజద్రాజీవజాండప్రజబహిరబహిర్వ్యాపిరూపాదినానా
వ్యాజానుక్తస్వసంవేద్యపరశివకళాయత్తతాళప్రహస్తాం
భోజాతోద్భూతశిష్యస్ఫుటతరతనుయుక్పూర్వజస్మార్త్తిజైనో
రాజద్భ్రాజిష్ణుసాహ్యత్ప్రతిరయమపు రారాతిదీక్షాతిదక్షా॥ 313

క॥ గురులింగజంగమార్చా
పరిణతకణప్రచార భవ్యాధారా
హరిణాదృక్సుత వసు మో
హరహిత భాసప్రకార హరగిరిధీరా॥ 314

మాలిని॥ సకలనిగమవేదీ శాంభవాధిక్యవాదీ
ప్రకటగుణకలాపా భక్తహృద్దేశదీపా
వికసితనుతిపద్మా విశ్వభక్తాత్మసద్మా
సుకవినికరమాన్యా శుద్ధసంవిత్సమాన్యా॥ 315

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధ
నశక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనార్యవర్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామధేయ శివకవిప్రణీతం బయిన బసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
బునందుఁ బంచమాశ్వాసము 316

షష్ఠాశ్వాసము

కంఠ భక్తజనవా
రాకరసితకిరణ వైదికాభవ సద్వ
క్యాకల్పక శివవినుత
శ్లోకోజ్జ్వల పాలకురికి సోమారాధ్యా॥

ఏకాంతరామయ్య కథ

ఆ॥ దేవ మీరు మున్ను ద్విపదగావించిన
బసవచరిత మేనుభవదనుజ్ఞ
బద్యహృద్యకావ్యభంగి నా నేర్చిన
యట్లు విన్న వింతు నవధరింపు॥

తే॥ అవని వెండియు వెలయు నేకాంతరామ
నామకుం డొకభక్తుఁ డుద్దామబలుఁడు
భవ్యశివసమయప్రతిపాలకుండు
జైనమత మేఘపటలజంఝానిలుండు॥

మ॥ స్వవశీభూతదశేంద్రియుండు భవిసంస్పర్శాదిముక్తుండు దు
ర్భవభీవర్జితుఁ డస్యమార్గహరముద్రాపేరభద్రుండు శై
వవిశుద్ధాధ్వచరుండు శంభుపదసేవాసావధానుండు కీ
ర్తివిశాలుండు రహస్యభక్తిరతి ధాత్రీపావనాకారుఁడున్॥

క॥ వీర్యఘనశౌర్యమహితౌ
దార్య సుంగాభీర్యవినుతధైర్య క్రమసం
ధుర్యుఁడన నెగసి దినమున
హార్యధనుర్ధరసమర్పనాసంతరమున్॥

క॥ ప్రమథేంద్రలోకమునకుం
బ్రమదంబునఁ జని తదంఘ్రిపంకరుహద్వం
ద్వమునకునమస్కృతులు సే
సిమహేష్టతనిష్టగోష్ఠి సేయుచునుండున్॥ 6

ఆ॥ అట్టు లుండియుండి హరసపర్యాకాల
మరుగుదేర నవనికరుగు దెంచి
లింగపూజనంబుసాంగంబుగాఁ జేసి
మఱియునరుగుగోష్ఠిమగ్నుఁడగుచు॥ 7

వ॥ ఇట్లు ముప్పొద్దువచ్చుచుం దోవుచు నచ్చటచ్చటికి నెద్దుగుంది యిచ్చ వచ్చినట్లు సంచరించు సమయంబున॥ 8

శా॥ భావత్ప్రోద్భవమానమర్ది నిజసద్భక్తిం బ్రహ్మాద్యార్ధమై
యీవిశ్వంబున కన్న నంది బసవాధీశాఖ్యఁ గళ్యాణమం
దావిర్భావము నొంది భక్తివివశుండై నట్టి తద్భక్తిస
ద్భావాంభోనిధి యుబ్బి వెల్లివిరిసెన్ ద్యావాపృథి వ్యంతయున్॥ 9

ఆ॥ బసవమంత్రిఁజూడభక్తినేకాంతరా
మయ్యకటకమునకు నరుగుదెంచి
తనదురాకబసవదండేశుఁ డెఱుఁగక
యుండనున్న యంతనొక్కనాఁడు॥ 10

సీ॥ చెప్పుకాళులతోడ శివమందిరంబొక్క జైనుండుసౌరఁగఁదాలోననుండి
యేకాంతరాముఁడాలోకించియోరోరి యీపాతకమునకు నెట్టియవధి
గడపఁజొచ్చితి తప్పుగలదని చెప్పులువిడిచిసాఁగిలిమ్రొక్కు విశ్వపతికి
గాకున్న యమదండఘట్టన తప్పదు ధృతిఁజెప్పుకాళ్ళ నిల్చితివ యేని॥

ఆ॥ శంకదక్కి నిరుసంధులు ప్రిదులంగ
నఱికివైతు నన్ను వెఱవ కతఁడు
దిక్కుగలిగెనేఁడు ముక్కంటిగుళ్ళకు
నింతయాగ్రహింప నేలవినుము॥ 12

క॥ గుడివసతియె వేల్పులకును
నొడయఁడు జైనుండు నుడుగు లుడుగుము గాదేఁ
బడయుము దల యిచ్చి మగుడ
మృడుఘనతయు నీదుధృతియు మెచ్చఁగవచ్చుఁ॥ 13

శా॥ ఈలీలం బరవాదిపల్కు విని యయ్యేకాంతరామయ్య దు
శ్శీలుఁ డీని వధించు టెంతపని మచ్చీర్షంబు ఖండించి స
ల్లాలిత్యస్థితిఁ గ్రమ్మరం బడసి లోలద్వృత్తి జైనాలి ని
ర్మూలోత్పాటన మాచరింతు నని మూర్ధుం జూచి తా నిట్లనెన్॥ 14

క॥ శిర మిచ్చి పడయు టిది య
చ్చెరువె పరవాది వినర శివభక్తజనో
త్కరమహిమ మహాకాలుఁడు
హరునకుశిరమిచ్చి పడయఁడాంబూరఁ॥ 15

క॥ ఆ వార్త విని యెఱిఁగి శివ
దేవున కిచ్చినశిరంబు తిరుగఁ గొనుట పా
పావహ మని కటము లదర
వావిరి గోవిందభట్టు వాదితనిష్ఠఁ॥ 16

క॥ తనదుదలదఱిగినిష్ఠం
ద్రినయనుఁబూజించి సూఁడుదినములఁమీఁదఁ
జనులెఱుఁగ వేఱేయొక తల
ఘనరతిఁబడయండె పెక్కుకథలేమిటికిఁ॥ 17

సీ॥ అది విని యొకభక్తుఁ డపహాస్య మొనరించి
యహహ మూన్నాళ్ళన కళవుఁ డచట
లేక తా నెడనుండెనో కాక చచ్చెనో
యనుచు మొరటుదవంకయ్యె శంక
నఱిమి ఱిఁ దనతల యట్టకుఁ బాపంగ
నప్పుడు మొలవంగ నదియుఁ దఱుగ
మఱియును దఱుగంగ మఱియును మొలవంగ
మొలచెడు తలయునుడులుచుదలయు 18

ఆ॥ తఱుఁగకుండె నతఁడు తఱుఁగనిభక్తిమైఁ
బూన్చుతలయుఁ బూన్చుఁ బూనుతలయుఁ
బూన్చినట్టితలయుఁ బుట్టినతలయును
బుట్ట నున్న తలయుఁ బుట్టుతలయుఁ 19

క॥ తఱిగిన దఱుఁగని తలయుం
దఱుఁగకయును హరునిఁదాన తార్కొనుతలయుం
గఱకంఠుఁ బొదవు శిరమును
వదలుచు హరుమీఁదివంక వ్రాలెడు శిరముల్॥ 20

గీ॥ కన్నులార్చుశిరము గాదనుశిరమును
నుఱికియుఱికిపడుచు నొరగు శిరము
నాశలద్వయమును నార్చునట్టి శిరమ్ము
ననుచు నౌను మాటలాడుశిరము॥ 21

క। బొబ్బలువెట్టెడి శిరమును
గబ్బితనంబున నుమేశుఁ గలయుశిరము పె
ల్లుబ్బుసద్రుదొక్కెడుశిరమును
గొబ్బుననగినాల్కలర్థిఁ గోయుశిరముల్॥ 22

క॥ హరువెక్కిరించు శిరమును
బురహరుఁ బాడెడు శిరంబుభూలేశ్వరుతోఁ
బరిహాసమాడు శిరమును
స్మరహరుఁదీవించు శిరము శిరణను శిరముఁ॥ 23

చ॥ వదిగొని యీశ్వరుం దెగడు వక్త్రము నవ్వెడు మోము శాస్త్రము
ల్చదివెడు మస్తకంబు పురసంహరుఁ దాఁకెడును త్తమాంగముం
మదనవిరోధితో మసలి మార్కొను శీర్షము సాధులీలలం
బదములు నాడు మౌళియును బాపు శిళా యనునట్టిమూర్ధముం॥ 24

తే॥ పందబా యని జంకించి శివుని బలుకు
శిరము నట్టుల హరునిఁ బూజించుశిరము
నగుచు గుడి బిక్కటిల్లెడు నంగజారి
విస్మితుం డయి యందఱు వినఁగఁ బలికె॥ 25

క॥ ఓరోరి వంకముక్కన
నూరుపు నెళ్ళవిఁక నేల యోడితి నన్నుం॥
వారక వేడెముబొంతురె
పీరభవా భక్తిజూడ విన నావశమే॥ 26

మ॥ అనుచుం శంబుఁడు వంకతం దెకర మత్యాసక్తిమైఁ బట్టి త
ద్ఘనశీర్షంబులు స్వీయకాంగమున నంతర్ధాన మొందింప స
న్మనమం దెంతయు శంక దక్కి శివుతో మాపంతమై గెల్చె న
న్న నిఁకం జెప్పెదిదేమి భక్తిగతి జైనా నీ కగమ్యంబురా 27

వ॥ అది యట్లుగాక భీకరాకారు లయినయేడుగడవారలం బాలురందోలిన
శూలిభక్తులమహిమ వినుము॥ 28

తిరునావురక్కసి కథ

క॥ తిరునావురక్కసీ యనఁ
దిరముగభూవలయముననుధృతినుండుజినో
త్కరుఁడన్మునికిని గడుని
ర్భరతరమగు శూలకుట్టు గ్రక్కునఁబుట్టెన్॥ 29

క॥ అనొప్పికోర్వఁజాలక
జైననరుఁడు మిగులనొగిలి సంకటమొందం
గానతనితోఁడబుట్టును
దానచటికివచ్చి కని యతని కిట్లనియెన్॥ 30

క॥ ఈమంత్రతంత్రములలో
నామాలములందునిదిదొలంగదుబ్రతుకం
గామదిఁగలదేనభవ
శ్రీమంత్రముమఱుగుసొరుముశ్రీఘ్రమతొలఁగున్॥ 31

క॥ శివభక్తానుగ్రహమున
శివభక్తుఁడ వయిన శూల చెడుటయ కా ది
ష్టవిశిష్టఫలములనునీ
వవశ్యముగ శివునిబంట వయ్యెదవనుడున్॥ 32

చ॥ అపరిమితప్రమోదమున నానతి భక్తుల సంస్మరించి మం
త్రపఠనపూర్వకంబుగను రక్షధరించిన మాత్ర శూలకు
ట్టుపశమ మొంద నివ్వెఱఁగు నొందుచు నమ్ముని యమ్మృగాక్షికిన్
నిపుణత మ్రొక్కి నీకతననిల్చె నిఁ కిప్పుడు నాదుప్రాణముల్॥ 33

వ॥ అని యతం డాత్మ నొండుఁ దలంపక శశిఖండమండనకృతాభ్యనుజ్ఞుఁ
డయి ఘూపగలూ రను పురవరంబున కరిగి యందు॥ 34

ఉ॥ పంకజమైన పంకజముఖాతి రతిఁ వెలివాడలోన ని
శ్శంకత నుండు ధన్యుఁడగు శైవపయోద్వహుఁ గాంచి పాదప
ద్మాంకతలంబునఁ బ్రణతుఁడై జినముఖ్యుఁడు నిల్వ సంవిదా
ధ్యంకరణుండు గాంచెఁ గరుణార్ద్రకటాక్షనిరీక్షణంబులన్॥ 35

వ॥ అనంతరం బాజైనగురుం డాకుమారు గురుచరణభక్తిపరుంగాఁ జే
యనాయత్తపడి కరుణావలోకనమాత్రంబునఁ బురాకృతదుష్కృత
పంకంబు పొంకం బింకంజేసి బిసకుసుమసంభవశ్రీప్రశస్తలిఖితం
బులుగ శిఖిశిఖాసితభసితంబు నొసల నొసపుగాఁ బెట్టి భక్తిసం
పత్తికిం బట్టంబు గట్టి శివతీర్థసంపూర్ణకలశపుణ్యోదకాభిషేకపూర్వ
కంబుగా లింగసంస్కారం బొనర్చి పాంచభౌతికశరీరంబునుం బాపి
యంచిత శివ హస్తమస్తక సంయోగంబుల ధరించి యంలింగమంగళ
క్రియాకలాపదేశంబున నిత్య సత్య ప్రసాద సంగతాంగుం జేసి వాయు
ప్రాణగుణంబులం బొసఁగువఱచి లింగప్రాణసంగనిష్ఠాగరిష్ఠుం జేసి
శుద్ధచిన్మయజ్యోతిరుద్భాసకంబును సంశుద్ధబుద్ధివిభాసకంబు నైనసిద్ధమంత్ర
ప్రపంచంబుఁ బ్రసిద్ధంబుగాఁ దెల్పి కేవల జీవన్ముక్తిహేతుభూతం
బయిన మహనీయ శివ రహస్యార్థంబుగా నెఱింగించి స్వీయదయాప
యోధిఁ దేల్చి సద్యోముక్తికరభక్తియుక్తి సంవేత్తం గావింప దిరునావు
రక్కసియుం బరమశివాచార పారవశ్యంబున॥

మ॥ హరభక్తప్రతతిం గనుంగొనిన సాష్టాంగ ప్రణామంబులఁ
విరచించుఁ స్మర జిన్మ హోత్సవము చెల్లింపంగఁ బంపుష్కృణి
స్ఫురణాలంకృతి వస్తు వాహనములం బూజించు హృద్వాక్తనూ
వరకృత్యంబులు సేయు శంకరదద్వంద్వార్చనాదీనముల్॥ 37

తే॥ భూతిరుద్రాక్షధారణోపేతపూత
గాత్రుఁడై శైవసత్క్రియల్ గడుపుచుండ
జైను లందఱుఁ గని యన్యసమయుఁ డయ్యె
వీని నేసుంగుముందిల వేయవలయు॥ 38

చ॥ అని జిను లమ్మహామహుని నప్పుడ పాశనిబద్ధుఁ జేసి వై
చిన నది ముట్టనోడె మదసింధుర మామహిమాఢ్యుఁ భక్తునిం
గొనియును డీకొనంగలదె? ఘోరవిషం బిదిరి త్రవోక త
ద్ఘనవిష మేమి సేయు? పురఘస్మరసేవకు నెవ్విధంబునన్॥ 39

క॥ జ్వలదగ్ని జ్వాలలలో
పలఁ ద్రోయుడు వహ్నియౌరభయదాఁలజి
హ్వాలుచిదిమినహరుభక్తుని
క్రాలదియెజిగియెజిగికాలుకొనునేశిఖియున్॥ 40

వ॥ అట్లు యెన్ని దుర్నిమిత్తంబులు పన్నియు సయ్యంతకాంతకు భక్తున
కుం గృతాంతాలయంబుం జూపనోపక యితం డలిగినఁ దమకుఁ జావు
దొలఁగు నుపాయంబు గలుగదని జనము లందఱు తదేయదివ్యపా
దారవిందంబులకు శరణుఁజొచ్చుడు హెచ్చినమచ్చరంబు పెచ్చుము
చ్చుమునింగి తొల్లిటిలాంఛనం బెల్లం బల్లటిల్ల భస్మరుద్రాక్షాది పంచ
ముద్రాముద్రితులం జేసి రౌద్రోద్రేకంబునఁ బ్రతిమలవిటతాటనం బార్చి
వసదు లన్నియు వచ్చి వందరలాడి జైనసమయ కోలాహలబిరుదంబు
గైకొనియెం గాదె మాతిరునాపురక్కసి వెండియు॥ 41

క॥ జలములముంపుడుబహుజల
ములతనికిన్ జానుదఘ్నములునయ్యెసరి
జ్జరధరుకింకరు జములలు
చలములునొందింపఁగలవె? చర్చింపంగన్॥ 42

ఇరుపదంహారి కథ

క॥ ఓరీ చెల్ల తిరువా
రూరన్ మారాంతక క్రియుక్కుఁ డిరువదాం
డారి యననుండు నాయన
చారిత్రము వినుము వృద్ధజైనులచేతన్॥ 43

సీ॥ ఆతండు జాత్యంధుఁ డగుట రాఁబోలేమి నభ వాభిషేకార్థమంగ జారె
గుడిచెంతనొకబావి యొడికంబుగాఁద్రవ్వ గుద్దలితట్టయుఁ గొంచునేఁగి
త్రవ్వుచుఁదద్బావిదరినొక్కగసికయు లోనొక్కగసికయుబూనిపాఁతి
యారెండినొక ప్రగ్గమనువుగా బంధించి దానివెంబడి బావిలోనిమన్ను॥

ఆ॥ వెలువరింపుచుండ ఖలులు జైనులు గాంచి
విఘ్నములు ఘటింప వెఱవ కతఁడు
త్రవ్వ గనికయుగముదగ్రతఁ బెఱికి త
ద్గుణముఁ ద్రెంప నతఁడు కుపితుఁ డగుచు॥ 45

క॥ మృదుచేత నపుడ కనుఁగవ
వడసి జనుల నెల్లఁబదలుపఱచి వసదులం
బడఁద్రోయింపఁ డెమున్ని
ప్పుదమినిరువదాండి దుష్టపుంగవమతియున్॥ 46

పిళ్లనైనారునకుఁ బార్వతి పాలిచ్చిన కథ

సీ॥ శ్రీకాళి యనుపురి శ్రీకంఠునికుమారు
నంశంబుమూర్తియై యలరు ననఁగ
నొకశివ బ్రాహ్మణు నుదవసితంబున
నలిఁ బుట్టెఁ బిళ్ళనైనా రనంగఁ
బెరుఁగుచు నుండంగఁ బ్రేమతో నొకనాఁడు
చంకఁ బెట్టుకపోయి సరసిదరిని
సుతు డించి తద్వారి సుస్నాతుఁ డగుచుండ
నవ్వేళ నుడువీథి హరుఁడు నుమయు 47

తే॥ మహితమణిమయదివ్యవిమాన మెక్కి
చనుచు సరసీతలంబున సంచరించుఁ
బాలకుని గాంచి జగదంబ ప్రాణనాథు
తోడ నిట్లను ననుకంప దొంగలింప॥ 48

శా॥ అల్లాబాలుఁడు మామకీనసుతుఁ డట్లాడంగఁ [illegible]డంగ మా
యుల్లం బెల్లఁగరంగెఁ జన్నుఁగవఁ బాలుబ్బెఁ దదృశాదృ
గ్వాల్లభ్యంబు ఫలింపఁ బాల్గుడిపి యా కన్నాతుసందాఁకఁ దే
రల్లాడింపక యుండుమీ యని పతిం బ్రార్థించి తా నర్భకున్॥ 49

శా॥ చేర న్వచ్చి కవుంగిలించుకొని తచ్ఛీర్షంబు మూర్కొంచు జ
న్మారణ్యోరుకః తారధారలుగ స్తన్యంబుల్ పిచండంబు నిం
డారంగాఁ గుడిపించి వెండియును దివ్యద్భర్మ పాత్రంబుతో
క్షీరంబుల్ దయివారఁగాఁ బిదికి యిచ్చెన్ బాలుపై మచ్చికన్॥ 50

క॥ ఈరీతి గౌరి తత్సుతు
గారవమున శంభుకుఁగా శాంభవదీ
క్షారూఢిఁ జేసి శంకరు
తేరిపయికి నేఁగె నంగుదేరు మొగముతోన్॥ 51

తే॥ అంతలో నీళ్ళఁ గ్రుంకిన యాద్విజుండు
స్నానకృత్యంబు సకలంబు సరగఁదీర్చి
సరసి వెల్వడి వచ్చి విస్ఫారదివ్య
గాత్రదీధితియుతుఁడైన పుత్రుఁ గాంచి॥ 52

క॥ ఓరీ సుత! చన్నిచ్చిన
వారెవ్వరు నీకు నిటకువచ్చి; వఱలు బం
గారంపుఁ గోరయును నీ
క్షీరంబులు నేడ గలిగె శీఘ్రమచెపుమా॥ 53

క॥ ఇచ్చటి కెవ్వరు వచ్చిరి
చెచ్చెర నెచ్చటికిఁ జనిరి చెప్పుమ లేదా
చచ్చెదు నానే ననుచుఁ
విచ్చలవిడిజన్నిదమున వ్రేయంజొచ్చెన్॥ 54

వ॥ అప్పుడాబ్బాలుండు॥ 55

ఉ॥ కన్నులఁ గాఱునీరు సెలకట్టఁగఁ దాళులఁ గ్రమ్మ దుగ్ధముల్
సన్నపుఁ జెక్కులం గలవిషాదము ఖేదము మోముఁదమ్మిపైఁ
జె న్నొలయంగఁ గోర దలచేతులఁ గప్పుచుఁ జూచి యప్పుడ
నన్న యదేల నన్నదఁచె దల్లదెమింట రథంబు గంటివే॥ 56

సీ॥ అద్ది శంభువిమాన మందుండి యయ్యీశు
కడ మనుకాంత యిక్కడికి వచ్చి
ప్రమథలోకాధీశు బడి వాయకుండెడి
యింతి యిచ్చోటికి నేఁగుదెంచి
తరుణచంద్రవతంసు దాపరిచుట్టంబు
కరుణావతంసయై యరుగుదెంచి
యసమాక్షుకడనుండి యంచితాంబుజపత్ర
సమనేత్ర యిచట పాదములు మోపి 57

తే॥ కాలకంధరుకడనుంచి కంబుకంఠి
యింతకన్నను మున్నిట కేఁగుదెంచి
పత్యురశ్చందనాంకనభాస్యురోజ
యుగ్మ యగునాక్క యుగ్మలి యొయ్యఁ బొలిచె॥ 58

సీ॥ ఉరగేంద్రహారని యూరుపీఠికనుండి
వరరత్నహార మివ్వలను బెట్టి
నమ్మహాక్షపతాకు నర్ధాంగమునసుండి
శాంకరి యిప్పాటలంకరించె
నురుజటాజూటాంకు నొదలిలో సాఁబాలు
వరమణిమకుట యిద్దరకు వచ్చి
ముల్లోకములతేని ముందరిదెసనుండి
యెల్లలోకములకుఁ దల్లి యిటకు॥ 59

తే॥ వచ్చి కడుపారఁ జన్నిచ్చి స్వర్ణపాత్ర
పాలు పిదికిచ్చి మచ్చిక గ్రోలుకొనఁగ
సింగి మును నిల్పి వచ్చిన నీలగళుని
గూడఁ జనుచున్న యది యదె చూడు మనిన॥ 60

క॥ ఆవిప్రుఁడప్పు డాశ్చ
ర్యావిహితమనస్కుఁడై మహాదేవునకుఁ
దేవికిఁ బ్రణమిల్లి స్వకీ
యావాసంబునకు సుతసమన్వితుఁడగుచుఁ॥ 61

క॥ చనుదెంచి సతియుఁ దానును
ననుపమసుఖలీల నుండ నగజాపీన
స్తనపానశక్తిఁ గలిగెఁ
ఘనతరసర్వజ్ఞతాధికం బగుసిద్ధుల్॥ 63

క॥ రేపకడ గుడికడకు న
ప్పాపఁడు చనుదెంచిబహుళభంగుల నుబ్బుల
దీపితమతి నుతియింపఁగ
నాపార్వతి మెచ్చి యిచ్చె నాపాపనికిఁ॥

క॥ సురియయు సువర్ణతాళముఁ
గరుణనొసఁగభక్తినమ్రమగతిఁగైకొనితుం
బురునారదాదిగదితో
త్కరముల మీఱంగఁ బాడెఁగఱకంఠుకడఁ॥ 64

తే॥ బాలునకు మెచ్చి యిచ్చె శ్రీకాలనాథుఁ
డవనిఁ బ్రతిలేని హేమసింహాసనంబు
చెల్వ నొప్పగు ముత్యాలచల్వరంబు
వెలిగొడులును నక్షయం బగు నిధియును॥ 65

సీ॥ పరమేశుఁడొసఁగినపసిఁడిదండలయందలం బెక్కిఘనవైభవంబుతోడ
బౌద్ధచార్వాకాదిపరసమయములకు ధూమకేతు వనుచు భూమలీలఁ
గాహళల్ మ్రోయంగనోహటింపకచనియుత్తుంగచోదనియుగ్రభక్తుం
గావించితన్ను సౌగతసహస్రయుగంబుగొలువంగనాబౌద్ధకులముగాంచి

ఆ॥ యందురెండువేలునభవుభక్తులఁజేయ
వారుదన్నుఁగొలిచివరుసనడప
శైవభక్తిచేత జైనమతస్థుల
నెన్ను గానుపింపఁ జేసి మఱియు॥ 66

సీ॥ మథురాధినాథుని మహిషి శంకరభక్తి
యగుట తత్సమ్మతి నచటి కరుగ
నాప్రోలి జైన బౌద్ధాదు లందఱుఁ గూడఁ
జనుదెంచి నృపుఁ గాంచి మనుజనాథ
జ్ఞానసంబంధి నాఁగను నొక్కబాలుండు
వేదబాహ్యసమయవితతిధూమ
కేతువునాఁ గ్రొవ్వి యేతెంచె మనపురి
వెడలింపవలయు నా విని వింఘుండు॥ 67

తే॥ పలికె నుత్తుంగచోళభూపాలవరుని
దేశికుం డఁట యతని నుద్వృత్తి మెఱయ
నూర కూ ర్వెడలింపంగ నుచిత మగునె
వాదమున వారినోడింపవలయుఁ గాక॥ 68

క॥ అన విని జైనమునులు పదు
నెనేమిదివే లొక్క మొగిన యేఁగియు నబ్బా
లునితో నొకఁడైనను గీ
ల్కొన నోపకపోయి రానతనను లగుచుఁ॥ 69

వ॥ అట్లతనిచేతం బరాభూతులై యపాయభీతులైన జైనపిశాచు లమ్మ
హాత్మ మందిరంబున నర్ధరాత్రిసమయంబున నగ్నిం దరికొల్ప నది
యును దదుదవసితం బాహుతిఁ గొననోహటించి ముందర నిల్చినం
గదియం బిల్చి యోరిహవ్యవాహ మదీయగేహంబు దాహం బొనర్ప
వచ్చితె మెచ్చితి నిన్ను మున్ను మాపీరభద్రుం డచ్చద్రదలౌద్రోద్రే
కంబున జిహ్వలు గోసి విహ్వలుం జేయునపుడు తప్పినొప్పె మిగులు
ముక్కపుడు చెక్కించుకొనఁ దలంచితె? దానికి మంచిదయ్యె మీ
జనులశక్తియుక్తిం గనియెదు గాని యాప్రోలిభూపాలు మేను సొచ్చి
తాపంబు హెచ్చింపు మీతప్పు గాచితి; వే చనుమన ననలంబు మహా

ప్రసాదంబని యతనియనుజ్ఞ శిరసావహించి యతనియెడ కేతెంచి॥

సీ॥ అనల ముజ్జ్వలరూపమై వచ్చి భూపాలు
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలంగఁ దత్సతి
నుపతాప మొందింప నోర్వలేక
నేలమంచంబునఁ గూలఁగ దత్సతి
మంగయ క్కరసి యమ్మందలేశు
సమ్మతిఁగా జ్ఞానసంబంధిఁ బిలిపించి
విపుల మోపఁగ మ్రొక్కి విన్నవింప
మూఁగి జైనుల మొత్తముల్ వినఁగను నిట్టు
లను నాఘనుండు పిళ్ళనయనారి॥ 71

ఆ॥ యిందులోననెవ్వఁడేనియు నీరాజు
నొదలితాపముడుప నోపువాఁడు
కలఁడె యనఁగ మానఁగలము మేమనిచెప్పి
జనులు రాజుకడకుజేరవచ్చి॥ 72

మ॥ తిరునీ రప్పుడు స్వీయమందిరమునన్ దెప్పించి పంచాక్షరీ
వరమంత్రంబునఁ గూర్చి తద్ధరణిభృద్వామేతరాంగంబునన్
వరుసన్ జల్లిన ఝల్లునన్ వదలి తద్వామాంగముం గూడ నా
వరభాగంబున నిమ్మడించెఁ దనుతాపం బైన నాజైనులున్॥ 73

క॥ మానక వార్మంత్రింపం
గా నినుమడియైనకరణిఁ గానఁగ నైనన్
భూనాథుఁ డపుడు కడుదీ
నానన్యుడై యిట్లుపలికె నందచు వినఁగన్॥ 74

క॥ శ్రీరమ్యనేత్ర గొబ్బున
నారోగ మణంపవే ఘృణాపాత్ర లస
చ్చారిత్ర పిళ్ళనయనా
రీ రంజితగాత్ర హిమగిరిసుతతనూజా॥ 75

మ॥ అని నానావిధదీనవాక్ప్రతతులం బ్రార్థింప భస్మంబుఁ ప
య్యనఁ బై జిల్కి కరంబుఁ ద త్తనులతః హత్తింలి ముమ్మారు మే
నును దాఁకన్ రుజాతోన ముష్ణుగం పేనుంబోయి సౌందర్యపాం
ద్యనిరూఢోక్తికిః బాత్రుఁడై జనవిభుం డాజ్ఞానసంబంధికిన్॥ 76

మ॥ తనవామాక్షియుఁ దానుఁగూడి ధరపై చండప్రమాణంబు ల
త్యనురాగంబున నాచరించి యుచితోద్యత్సత్క్రియల్ సల్పఁ గై
కొనుచున్ జైనులఁ జూచి యింక మము మారోర్క శక్తిమీకున్న నం
దునకైనం జనుదెండు మీప్రతిభ వేతూలింతు రాఁజాలినన్॥ 77

క॥ అనియో జైనులు మాటలఁ
బనిలేదిఁక మాకుమీకుఁ బ్రతినవినుఁడుమ
జ్జిన శివనామములనుజీ
ట్లను వ్రాసిహుతాశముఖము సమరఁగవైవన్॥ 78

ఆ॥ అందు నెవరిచీటి యగ్నిఁ గాలకయుండు
వారె గెలిచినట్టివారఁ లనఁగ
నవనినాథుఁ జూచి యాజ్ఞానసంబంధి
దానికేమి భక్తిన్యాన మగునె॥ 79

సీ॥ పసిఁడితో నొకకుక్క పల్లు దూచినపత్రః
బసిఁడికి నయ్యెమ్ము పాటి యగునె
పాలకావడికుండ బరవున నొకవంక
ఊలు పెట్టిన బాలు పాలసరియె
మలయజం బొకవట్టిమ్రాఁకుతోఁ బడికట్టి
తూచిన నది దానితోడి దగునె
శివమంత్ర లెక్కతో జినమంత్రలెక్కయుం
గూర్చిన నది దీనికొలఁది యగునె॥ 80

ఆ॥ యనితలంచి చీటి యప్పుడుశివయను
నక్షరములు రెండునైదునేండ్ల
శిశువ్రాయు వారిచీటియు నదియును
మానవేశుఁ డగ్నిలోనవైచె॥ 81

ఆ॥ అట్లువైవఁ బూనినంతనే సురసుర
కమలె జినులచీటి ప్రమథనాథు
పేరిమంత్రలెక్క వారిజహితుఁగన్న
కమలదళముభంగిఁగానఁబడియె॥ 82

క॥ తలచచ్చితొఁకచావక
మెలఁగెడుగతిజినులుమఱియు మేకొనిముమ్మా
ర్గలకొని గెలిచిన గెలుపని
దొలుతటిగతిఁజీట్లువ్రాసిదు స్త్రరభంగిన్॥ 83

క॥ కావేరీమధ్యంబున
వైవంగా నేటి కెదురు వచ్చినమంత్రం
బేవిజయలెక్కపోయిన
దేవిఱుగుడులెక్కయనుచుఁదెగునబల్కన్॥ 84

క॥ వినిశైవాగ్రణి ధరణిపుఁ
గనుఁగొనికోమటినిబొడువఁగానింకొకమా
ర్గనుబొడువు చూతుఁ గానీ
యనుగతి జారినను నిడురనవనీనాథా॥ 85

క॥ ఓడినవారల సందఱు
చూడఁగాఁ దప్తలోహశూలంబులనో
నాకదతివియింపుము నృప
చూడామనియనుడు రాజుసుముంఖుడచుఁగన్॥ 86

క॥ జనపతియుతముగ సదికిం
జని తన్మధ్యమున రెండు సరిగా వైవం
జినలెక్క యొరవోయెం
మనసిజహరుమంత్రలెక్క సది కెదురెక్కెన్॥ 87

క॥ ఈయిల జినుల భ్రమియించెడు
మాయలు మంత్రములు శంభుమంత్రముతో నీ
డే యని పొగడఁగ నానృపుఁ
బాయనిహర్షమున శంభుభక్తుం జేసెన్॥ 88

వ॥ అట్లు చేసి పదునెనిమిదివేల జైనమౌనులం బొదివిపట్టితెపించి మున్ను గలసిరియా అనుమహోత్సవండు సేయించినయినుపతొట్టులం గాల్పించి యందుల సందఅందివియించి యిద్ధరణిం దిరుపూరు మహత్త్వంబు ప్రతిష్ఠించుట వినుటలేదె! పెక్కు లేల ప్రేలెదు? జైనః వెండియును వినుము॥ 89

నిడుమారునికథ

మ॥ నిడుమారుం డన నొక్క భూపతి భవానీహదభక్తుండు నె
ల్లెడఁ దా నేలెడునట్టినేల జినులం గాఁపుండఁగా నియ్యని
య్యెడ దక్కం ధరణీతలంబు జినభూయిష్ఠత్వముం బొంద న
వ్విధ తద్భూపతి యట్ల జైనసుయమై పోయెంజుమీ సర్వమున్॥ 90

మ॥ అని చింతింపుచు నున్న భూరమణుఁడా [illegible] బో
డని స్వాభ్యాత్ముని జేసి జైనుసనరూపక్రోధుఁడై యిట్లు తా
ట్లను దింపించె నసంగఁ దా విని యనల్పం బైనహర్షంబునం
జనసంఘంబులఁ బిల్వఁబంచి పలికెం జిత్తంబు లూటాడఁగన్॥ 91

క॥ మీ రింతకాలమున్ను శ్రు
త్యారంభము లుడిపి యోజనాంతరశాస్త్ర
స్వైరమతంబుల మాప్రజఁ
గాఱియఁ బెట్టితిరి వరము గలుగద యుండెన్॥ 92

క॥ శ్రుతిబాహ్యులార సన్నుత
మతిహీనమనస్కులార మహిఁ బశుకర్మా
న్వితునొకనిని సర్వమునకుఁ
బతిగాఁ దలఁతురు దలఁపరుపశుపతి బరమున్॥ 93

క॥ పొసఁగని శూన్యపుబోధలు
బసవడిభస్మములె; కాని పాతకులారా
మసలుచు నద్వైతోక్తుల
నసమరక రచింపుచుండు నంత్యజులారా॥ 94

క॥ సదమలవిజ్ఞానము త్రో
వదొలఁగి యజ్ఞానబోధవారధిఁ ద్రెళ్ళన్
మదిఁదలఁపుచుండు ద్వేషా
స్పదులగు మీనెత్తి బంత పడ్డట్లయ్యెన్॥ 95

క॥ అదియెట్లన్నన్ శంకరు
సదమలభక్తుండు జ్ఞానసంబంధి యనం
బొదలుచుఁ బాండ్యక్షితిపతి
సదనంబున కరుగుదెంచి సత్కృతుఁడగుచున్॥ 96

సీ॥ సకలప్రమాణదృష్ట ప్రత్యయంబులఁ
గాలకంధరు జగత్కర్త గాఁగ
సుప్రతిష్ఠ యొనర్చె సుగతాతిమతముల
పేళ్లెల్లఁ దుడిపించి పెద్ద పిన్న
లెల్లరఁ బట్టించి యినుపతోటులఁ బెట్టి
యుపాండుభూపాలు నపుడ యభవు
భక్తునిఁ గావించె; బ్రతుకంగ వలతుఁ రె
ల్లరు నిట్టి మామారవై రిద్రైన॥ 97

ఆ॥ కొలుపు నెలమితోడ గొలువక వచ్చిన
గాలినట్టి యన్నశాలములను
దలలు క్రింద గాఁగ బలిమిమై దివియింతు
ననుచు ఖడ్గహస్తుఁ డగుచుఁ గడఁగి॥ 98

ఉ॥ ఈనిడుమారభూమిఁ గతి యింపలరఁ గాల్చిన యుప్పుట్టుకొలఁదిఁ
మానక గ్రుచ్చు నిందు కనుమానము లేదని యాక్షణంబులో
మానినభీతి జైనమత మొల్లక ధైర్యము పెల్లగిల్ల తై
వానుగులైనఁ గాంచ వినవా మును సంవిదసర్వ యర్హతన్॥ 99

క॥ ఓరీ జినః మఱి వినరా
శ్రీరమ్యుం డగుచు నల్ల చెల్లని తిరువా
రూరన్నమినంది యనం
గా రాజిలు సువ్రతంబు గడఁపుచునెపుడున్॥ 100

వ॥ ఆ వ్రతం బెట్టిదనిన॥

క॥ ఊరెల్లఁ దిరిగి యాజ్యము
దీరత నార్జించి వేయుదివియలు దినముఁ
మారారికి నర్పించుచు
నీరీతి వ్రతంబుఁ బట్ట నేపారంగన్॥ 101

చ॥ జడమతితోడ నప్పురము జైనులు మొత్తము నెట్టి యుప్పుడి
మృడుశరణుం డితండు, యితనిం బుర మందుఁ యుంప వేఱ యొం
డెడ కెదరింపఁగావలయు నెయ్యది గాని యింపుచుఁ దా
రుడుగక పెక్కు చందముల నూహయు నెర్పుచుఁ బల్కి రందఱున్॥

తే॥ అల్లపొద్దుకడలో నతఁ డెకుదినంబు
దీపములు వేయు ముట్టింపుఁ జాపలమున
నేయిఁ బోయకుఁ డీ యన్నఁ బోయ రట్ల
నూర నెయి పోయకుండిన నుండఁ డతఁడు॥ 102

క॥ అనినిశ్చయించియాజ్యము
తనికిం బోయకుఁ డటంచుఁదమపురికెల్లన్॥
వినుపింపనేయి యొకరయి
ననుబోయకపోవఁ బ్రాణనాథునితోడన్॥ 104

చ॥ మృదుపురమెల్లఁ ద్రిమ్మరిన మేలిఘృతం బొకయింతరాదు మే
న్విడుతును నిత్యదీపములు వెయ్యిటిలో నొక టారెనేని; నీ
యడుగులయాన యన్న నతఁ డాతనిదార్ఢ్య మెఱుంగఁగాన న
ప్పుడు నిజరూపు దాల్చుకొని పోయెనమిత్తుని యగ్రవీథికిన్॥ 105

వ॥ అట్లు ప్రత్యక్షమై హరుండు నందికిట్లనియె॥

క॥ మును వరదసోముఁ డర్ఘ్యం
బున దీపములెత్తినట్లు భూనుతమన్మ
జ్జనవాపినీట దీపము
లొనరింపుము నీవ్రతం బసూనతఁబొందున్॥ 106

క॥ నీయను వెఱఁగకయి ట్ల
న్యాయముఁజేసినజినాలయంబుల పశువుల్
మాయంబయ్యెడుమనిహరుఁ
డాయతమతినానతిచ్చియరిగెన్సరగన్॥ 107

క॥ హరుఁ డానతిచ్చినట్టులఁ
బరమానందంబుఁ బొంది భక్తుఁడు దీపో
త్కరమున్వాపిజలంబులఁ
బరగింపుచునుండెభక్తిపరవశుఁడగుచున్॥ 108

ఉ॥ అప్పుడు జైను లిండ్లఁ గల యావులు నెన్నగొడ్డులుం
దుప్పునఁ దూల జచ్చి ధర దుప్పుడు రాలినరీతిఁ బోయినం
దప్పుదు నమ్మహాత్మునకుఁ దప్పొనరించుట నింత పుట్టె నం
చప్పరమేశభక్తుకడ కందఱుఁ బోయి నమస్కరించినన్॥ 109

క॥ అసదృశకరుణాలోలతఁ
బసులకుఁ బ్రాణంబులిచ్చి బౌద్ధజనులకుఁ
వెస శి[illegible]రం
బొసఁగుటయును వినవెజైనయోరిదుర్ధాత్మా॥ 110

సాంఖ్య తొండని కథ

సీ॥ వెండియు విను సాంఖ్య తొండండు నాచోడ
మండలంబున శాంతమంగ యనఁగఁ
బరగుపురంబున బౌద్ధు లండఱు జనిం
చినబుద్ధి పెంపున విరతఁ దగుచుఁ
దొలిమేనితనతపఃఫలమున శివతత్త్వ
నరవాసనావంశపరతఁ బొదలి
భక్తుఁ డనైనను బ్రదుకంగనియ్యరు
భక్తుండఁ గాని నాబ్రతుకదేల? 111

ఆ॥ యీశ నీదు భక్తిహీనుగర్భంబున
నన్నుఁ బుట్టఁ జేయఁ జన్నె యిట్లు
మఱచితే మొకాకమలదారులిండ్లను
మలవిముక్తులెట్లు మెలఁగువారు॥ 112

క॥ ఆమద రెండామడ నీ
సీమఁ శివభక్తిపేరుఁ జెప్ప రిఁక వినం
బో మెన్నండును వినమది
యే మున్నొనరించినట్టి యెనరినఫలమో॥ 113

క॥ పండినరతినినుఁగొల్చుచు
నుండు నుపాయంబుగాన కురగాంకితబౌ
ద్ధుండనయియెట్లుశ్రుతిబా
హ్యుండనగుదున నెడిచింతయుడివో దెవుడుఁ॥ 114

వ॥ అట్లుగాన నెట్టిన జైన బౌద్ధ చార్వాక దుష్పథంబులు మూఁడును వేద
బాహ్యంబులు గావున వాని నిర్మూలనంబుగావించు నంతకు నంత
కాంతక నిన్ను మున్ప్రొద్దు మూఁడేసిజాల రువ్వం గల నదియ నా
వ్రతం బనియట్లు సేయుచుండె, నయ్యెడ॥ 115

మ॥ అది యేనాళ్లను వారలేనికిని జూడన్ రాక యూటాడు నె
మ్మది నయ్యేనుదినంబులుం గడపి యామర్నాటిరేపాటఁ బం
చదినాశ్మంబులుం రవ్వఁగాఁ దలఁచి చంచద్భంగిఁ బాషాణముల్
వెదుకం జొచ్చెను లెక్క పెట్టుకొని యావిర్భూతఖేదంబునన్॥ 116

ఆ॥ ఇట్టులే యేరి యెన్నిబాల్వేసిన
నీవు తెమలి పడవు భావజారి
వేసివేసి యేను విసికితినిఁకనొండు
బాలుననుచుఁ బెద్దచావుభాయి॥ 117

వ॥ ఎత్తి నెత్తిపై వేయనున్న కన్నెఱింగి॥

చ॥ అది హరుఁ డాత్మహస్తమున నల్లటు వోవఁగఁ దట్టి సంయముల్
హృదయపదంబుదం గను మహేష్టనిజాకృతి మోళిల నిల్చి వేఁ
డెది భవదిష్టమైన పద మిచ్చెద మెచ్చితి నన్న నాతఁ డ
మ్మదనమదాపహర్తకు సమాదరణంబున మ్రొక్కి యిట్లనున్॥ 118

చ॥ హరి విధు లంతవారు భవదాదియు నంతముఁ గానలేని శ్రీ
యురుతరలింగమూర్తివి సమున్నతసన్నిగమాంతకావ్యము
ల్వదసగ నిట్టివాఁడ వనలేవు నినున్; ఘనలింగమూర్తి శా
స్త్రరుచిరవేదముల్ వెదకఁజాలవు నీనిజలింగరూపమున్॥ 119

చ॥ సనకసనందనాదిమునిసంఘము యోగిశక్తిఁ జూడఁ ద
న్మనసముల కందరాని పరమం బగు చిన్మయచారులింగమూ
ర్తిని గురుశేషవాసుకి సరీసృపకీర్తితకీర్తి లింగమూ
ర్తిని నిన్నుఁ గంటి మంటిఁ గలదే మఱి యిష్టము వేఱ వేఁడఁగన్॥

సీ॥ మల్లెమొగ్గలవేయు మదనునిదేహము
వేఁడిగాఁ జేయుట పాడి గాదె?
బాలశశి వసనన్ను నోలిఁ బాలించితి
కరుణారసాకరకలితబుద్ధి
హితము సహితమును నుతియును నిందయు
స్మరహర నీ కొక్కసరియ కాదె?
భక్తవత్సలతఁ బరాత్పర భవ భర్గ
ముక్తివల్లభ దయామూర్తిమూర్తి 122

ఆ॥ వగుట మున్ను నిన్ను నగ్గించు మలహణుఁ
దట్టు లపహసించి యమ్మెనయును
నొక్కరీతి నిన్నుఁ దక్కంగ గొనెరె కా
వున మహేశ నిన్ను మనుప వేఁడి॥ 123

క॥ ఈజాయి పావురాయిగ
ధారుణి నీగుళ్ళ నెల్లఁదగ నిల్వఁగ మా
రారీ యనుగ్రహింపన
నారాజధరుండు పుడమి నట్టుల నడపెన్॥ 124

క॥ మనమున నలుగుచు శ్రుతిబా
హ్యనరకకూపాయనంబు లగు మీమతమే
ఘన మని మొఱఁగెడుచెడుగులఁ
దునుముట వినవాక్కొ సాంఖ్యతొండఁడుజైనా॥ 125

కోపూరు బ్రహ్మయ్య కథ

క॥ కోపూర మఱియు బ్రహ్మయ
నా వినుతికినెక్కె శంభు నమ్మి నశరణుం
డావీటిలోనఁ గల జై
నావలికిం దనకుఁ దర్కమైనం బెలుచన్॥ 126

క॥ హేతూదాహరణాదుల
నాతులువల గెలువవార లంతఁ బొక
త్యాతతముగ నొకవటభూ
జాతంబుం జూచి శంభుశరణునితోడన్॥ 127

చ॥ పలికిరి వెండియును జినులు పత్రము లన్నిట నిమ్మహీజమున్
నిలువున నీఱు చేసెదవొ నీఱుగ మే మొనరింపఁ గ్రమ్మఱన్
మొలవఁగ జేసెదో యకట నొక్కట నిల్వుమటన్న నపు న
వ్వొలయముఁగ మాకుఁగాల్పఁగనయు క్షముకాల్పుఁడు మొల్వఁజేసెదన్॥

చ॥ అన విని మంత్రతంత్రముల నావటభూజముఁగాల్చి రజ్జినుల్
మనమున వారిమంత్రములు మందులు మాఁకులు చీరికైనఁ గై
కొనకయ భూతిచల్ల నది గొబ్బున నెప్పటియట్లయుండె; నుం
డిన నది గాంచి మీజినులు డించిరి పంతము లంతమీఁదటన్॥ 129

క॥ కోపూరివసరు లన్నియు
వావిరిఁ జెరిపించి జైనవర్గంబులు వా
పోవఁగ జముపురికనుపం
దే? వినవే! బ్రహ్మధీరుఁ దేవున జైనా॥ 130

దేవరదానయ్య కథ

క॥ ధరమఱియు బొట్లచెరువనఁ
బరగుంబురి; జినులుతాముపది వేల్గొలువన్
గరమొప్పు నొక్కజైనుం
డురుమతి దేసింగుబల్లహునకుంగురుఁడై॥ 131

క॥ సప్తతి శతజినవసదులు
గుప్తంబుగఁ జేసి నృపతికుంజరునకు న
త్యాపుండపోలెజి సం
తృప్తి యొనర్పుమని బోధదినముంజేయున్॥ 132

క॥ దేసింగఖల్లహాఖ్యుని
శ్రీసంగళదేవి పార్వతీపతిభక్తో
ద్భాసితమతియుత దేవర
దాసయకతిభక్తయగుచుఁ దామనుచుండున్॥ 133

వ॥ అట్లుండు నది తనపతి యర్థానర్థబోధాయచిత్తచిత్తుండై దుర్వృత్తి వర్తించుచుండంబునుం బొట్లచెరువునం దచ్చెరువుగా నేడునూర్లువస దులుగట్టి యనల్పగర్వనిర్వాహకుండై యొక్కజైనుండు భూజానికి గురుఁడై యిరువదివేవురు శిష్యులం గూర్చుకొనియున్నవాఁడన్న సంగతియు నెఱింగించి స్వామీ విన్న యది ప్రొద్ద యుద్ధురాత్ముల వెంపడగింప విచ్చేయవలయునని తన గురుస్వామియగు దాసయ్యగారికి విన్నవించి పుత్తెంచిన నమ్మహాత్ముండును నాక్షణంబునన కదలి పొట్లచెరువునకు వచ్చు సమయంబున॥ 134

చ॥ తెరువునఁ జెక్కువిఘ్నములు తెప్పునఁ బన్నిరి యర్థబాధముల్
వరుసన వాని నన్నిఁటి నవారణ నూకుచు లెక్కసేయ కు
ద్ధురగతి నేఁగుదెంచుడు వధూమణి దండనమస్క్రియాపరం
పర లొనరించి తత్కృపకుఁ బాత్రత నొందె సమందవైఖరిన్॥ 135

ఆ॥ ఉచితసత్క్రియాదులొనరించి యూటిలో
నిమ్ముగలబిడారమిచ్చి పంప
నాతఁడుండనట్టు లయ్యూరిజినులెల్లఁ
గూడిపోయి రాజుతోడ ననిరి॥ 136

క॥ శితికంఠుభక్తుఁ డిందు
న్నతతిం గలహంబుపుట్టు నరనాయక యు
ద్ధతులు జినులు లసకుఁదనఁ ద
న్మతపక్షంబునన్నృపుండుమానినికనియెన్॥ 137

క॥ పతి చన్నగతియచనఁ దగు
సతికిన్ సతిపతులువేఱుజాడలఁ జనునీ
వ్రత మేయుగంబునం గల
దతివా? నీకేల వారి నారాధింపన్॥ 138

క॥ ఏనాఁటిబుధులు సతి పీ,
రా?నీకుం గురులు వీరి రయమున మరలం
గానను పుజినులు విని నన్
మానిని మీగురులకుం బ్రమాదమువచ్చున్॥ 139

చ॥ అన విని కోపదీపితముఖాంబునయై నృప వీరి రాక మీ
జినుల నడంపఁగాని మఱి చిక్కనకార్యము లేదు భర్తకున్
వసితకు నొక్కజాడన చనందగు నంటివి శిష్యదేశికుల్
చనుదురే వేఱుమార్గముల? సాములు మెత్తురె? శాస్త్రసిద్ధమే? 140

సీ॥ నావివాహమునాఁడు నీవు చేసినబాస నీవతలంచుకో నృపవరేణ్య
దానిఁ దప్పెదవేని తరుణి నిం కోర్తు నీయిచ్చకువచ్చినఁ దెచ్చికొమ్ము
విడువుమునన్నును నుమ్మృడునిగా నన్యంబుద్దొడుక నీమదినాడంబదదు
పెలుచఁ
గాదేని నాడింపు వేదశాస్త్రపురాణవాదకక్ష్యంబుల వారి వీరి॥ 141

ఆ॥ నంచు సంగళవ్వ మించిపల్కుచు సతి
కుహకజనుల నెల్ల గుంపుగూర్చి
వారివలపటను నవంబైన రత్న సిం
హాసనంబు పెట్టి యందుమీదఁ॥ 142

చ॥ తనగురునాథు జైనఘనదర్పవిదారణు నుంచి భక్తిన
వ్వనరుహపత్రనేత్ర గురువర్యపదాబ్జము లొత్తుచుండఁ ద
జ్జినులకు మంత్రతంత్రములఁ జేష్టల నింద్రమహేంద్రజాలసా
ధనముల మాయకంబులను ద్వైతమ తేతరుశూన్యభాషలన్॥ 142

క॥ వాదించుజినుల నెల్ల న
నాదరమునఁ జూచి సభికు లౌదల లూఁపన్
వేదాంతము సిద్ధాంతము
గా దౌనసి పెనఁగుశ్రుతిని కాయములందున్॥ 144

క॥ భాట్టప్రభాకరంబులు
నట్టుల వైశేషికంబునన్ న్యాయంబున్
నెట్టనమీమాంసులునను
నట్టిమతమువారు జిహ్వానాడుచునుండున్॥ 145

క॥ ఊహ ప్రతిజ్ఞాహేతూ
దాహరణోపనయనిగమనాద్యవయవయు
గ్వ్యాహారసుప్రయోగము
లాహానిరుపాధికంబు లనివచియించున్॥ 146

తే॥ పక్షధర్మత్వ మట్లన పక్షసత్వ
మొగి విపక్షనివృత్తియు నగు నబాధి
తవిషయంబును బ్రతిపక్షతావిరహిత
మయిన పక్షముఁ జేపట్టి మఱియు నచట॥ 147

క॥ అవ్యాప్త్యసంభవముల న
తివ్యాప్తియులక్షణములఁ దేదకయుండన్
సవ్యపదబంధుసంయు
క్తవ్యాహారముల జినవదనములు మాయున్॥ 148

క॥ విజిగీషుభారతీల
ల్బజములఁ బోసీక సత్సభాపతియుఁ దై
నిజపరపక్షద్వయ జహ
దజహల్లక్షణాళి నరుల నదములగదుముఁ॥ 149

వ॥ ఇట్లు లప్రతిహతప్రభావుండైన యబ్బలియందు రామనాథుండు సర్వకర్త యనియు నతండ సర్వమయుండును సర్వేశ్వరుండును సర్వంబు ననియును శ్రుతిస్మృతిపురాణసమ్మతంబుగా నీయర్థంబు నిర్వహింపఁగలవాఁడ నిది యొఁగా దని వాదింప సమర్థుండు గలఁడేయని పల్క విని జినులిట్లనిరి. 150

క॥ ఎక్కడితరక్కంబింతయు
ముక్కంటియె యంటిలోకముల గుడికేఁ
మ్రొక్కఁగ ద్రావాసెను మీవా
రక్కటి కిరువురయికొల్తురాగుళ్ళకడ॥ 151

క॥ సకలంబునందు శంకరుఁ
డకలంకత నుండునట్టి యాశంకరుఁడా
సకలమునకుదేహముజీ
వకళ యొయాత్మయొవచింపవలయుందెలియ॥ 152

క॥ అనిజినులుపల్క దాసయ
విని యాదిప్రశ్నమునకు వినుఁడుత్తరమీ
జినపతియే రాష్ట్రముసె
ల్లను నన రాష్ట్రకృతిఁ మెలంగుటకాదో॥ 153

క॥ సర్వంబునందు నట్టుల
సర్వేశుఁడు సుగుణగణవిచారితవృత్తిం
బర్వి చను నన్న మాత్రన
సర్వంబునయం దతండు సంకీర్ణుండో॥ 154

తే॥ అదియుఁ దా నీశ్వరాద్వైత మట దలఁప
నద్ది మఱియును సర్వ మద్వైత మగును
నఖిలమునకు నియామకుం డైనహరుఁడు
నవల నియమింపఁ గర్త లేఁడనుట గాక॥ 155

క॥ గుడికేఁగి శంభుఁగొల్చుట
యుడుగవలయునన్న ప్రశ్నకుత్తర మిదిము
న్నుడుపతికాంతయుఁ దక్కం
బుద మిశిలలు వెన్నెలకును బొంగకరఁగునే॥ 156

సీ॥ అన్ని శిలలమీఁద వెన్నెల గలుగదె
కలుగంగ నం దేమి కలదు ఫలము
ప్రాణపదముగా మిఁ బ్రవహింప వటుగాక
చంద్రకాంతులతోటి చంద్రికయును
నొక్క టొక్కటికొఱ కుత్సుకత్వము దాల్చు
నారీతి సర్వజ్ఞుఁడైన శర్వుఁ
డారీతిగా నుండి యపుడు సర్వదా
భక్తునిచిత్తంబు పరఁగఁగరఁగు॥ 157

తే॥ నట్లుచేయును సమకళలౌటఁజేసి
కరుగుగాక న్యచిత్తముల్ గరగవగుట
నఖిలమును లింగ మధ్యంబునందు లేదె
కలుగఁగా నేమిశంకరుఁగానకున్న॥ 158

క॥ శరణునికొఱకై పురసం
హరులీలయు శరణుసదుదయంబును నాశం
కరుని కొఱకయట్లయ్యును
నిరుపుర యనురక్తి విశ్వమెసఁగుచునుండున్॥ 159

తే॥ మొదవు తనయదియును గాఁపు మొదపుప్రాణ
పదము, సత్యంబు తదుభయప్రమదమునను
బ్రతుకుకాపట్ల లింగతద్భక్తమధన
మంద యఖిలంబు మనుఁబ్రాణ మతనికతఁడు॥ 160

తే॥ స్వాతివర్షంబు జగతిపై వఱలు నెందు
బలసి ముత్తెమ్ముగాదు తజ్జలమె కాని
యాస్యముల విచ్చు చిప్పల నలరు, నుభయ
సంగమున మణి యగు భక్తుభంగియట్ల॥ 161

వ॥ కావునం గావలులగు మీకు లింగైక్యస్నేహసాంగత్యంబు తెలం గెలుంగఁబోలదు విధిత విరత వ్యవహార థక్కారభటికముఖరముఖ ముఖు లగు మీయెడ లింగమదన సముద్భూతస్వానుభవగమ్యనిర్మలసు ప్రసంగంబు దొడంగం బనిలేదు, అది యట్లుండనిమ్ము సచరాచరునకు శంభుఁ డంగమో జీవమో యాత్మయో యంటి రాప్యాంగ్యంపుఁ బ్రశ్న కుత్తరంబుగా నిచ్చెద వినుండు॥ 162

సీ॥ అంగంబు పూర్వకర్మాంశావశేష మట్లింగంబు సుఖదుఃఖసంగతంబు
నంగంబుపుణ్యపాపాలయభూతమయ్యంగంబు శివుఁడుగాదదివినుండు
జీవుండు శివుఁడని చింతింపరాదు దుర్మలుఁడు జీవుండు నిర్మలుఁడు
శివుఁడు దుష్కర్ముఁడాత్ముండు నిష్కర్ముఁడీశుండు సకలుఁడాత్ముండు
నిష్కలుఁడు శివుఁడు॥

తే॥ పరగ జీవుండు పశువు తత్పతి శివుండు
జీవుఁ డవిముక్తకోశుండు శివుఁడు ముక్తుఁ
డాత్మ యాసన్నబాహుభవ్యం డభవుఁ గభవుఁ
డీశ్వరుఁడు శాశ్వతుం డాత్మశాశ్వతుండు॥ 164

వ॥ వెండియు జీవుండు సంసారి శివుం డసంసారి డశుద్ధుండు శివుఁడు శుద్ధుండు జీవుండు సందేహి శివుండసందేహి గావున జీవుండు దేవుండు గాఁడువాదం బింతటఁ బోపనిండు వినుండా యపరమాత్మ పరమాత్మ యనుట యది సిద్ధాంతంబై యుండునది యెట్లనిన॥ 165

తే॥ ఆత్మ భూతేంద్రియాత్మకమై వెలుంగుఁ
గాన నీత్మయ పరమాత్మ గాఁడు; వినుఁడు
ఖండసూక్ష్మత సకలంబు కపటనటన 166
సూత్రమునఁ ద్రిప్ప చైతన్యమాత్ర శివుఁడు॥

సీ॥ నూవులలోపలి నూనియయటులఁ గాష్ఠంబులోనున్న కృశానుకరణి
ఘనశిలలంబొల్చు వినుముపోలికగను జలఘటంబందునఁ జంద్రునట్లు
నేత్రపద్మములందు నెగడురూపముభాతి క్షీరంబులో ఘృతాకారమట్లు
వరగ నద్దంబులోఁ బ్రతిబింబమనువున రత్నసంతతిలోని రమణలీల॥

తే॥ ఘటపటాదులలోని యాకాశభంగి
స్ఫటికశిలలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి
మందు నర్థంబుక్రియ మహేంద్రాదిగుహల
సమితిలోని ప్రతిధ్వనిక్రమము మెఱసి 168

తే॥ యణువునకుఁ దాన యణువయి యాశివుండు
ముల్లు గుట్టను దెలిపిలే కెల్లకిడలఁ
దానయై యుండు నఖిలచైతన్యకోశుఁ
డీశుఁ దఘనాశనుండు రామేశుఁ డనిన॥ 169

సీ॥ ఈయఖిలమునందు నీశుఁడౌ నతనికి
జీవులకైన విశేష మెద్ది
శివుఁడు నిత్యుండును జీవు లనిత్యముల్
జీవుల యందున శివ్వుఁడు లేఁడొ
శివుఁడు దైవం బదె యవి యదైవంబులు లొ
జీవులయందున శివుఁడు లేఁడొ
శివుఁ డదె పశుపతి యవియెల్లఁ బశువు లొ
జీవుల యందున శివుఁడు లేఁడొ 170

తే॥ హరుని గుణమందు నొకటైన నంటవలదె
యనుచు జాతి ప్రయోగంబు లొనరఁ జేయు
జైనసంఘంబుతోడ నాశైవవరుఁడు
పలికె బయిపయి యుక్తులు చెలఁగ నిట్లు॥ 171

క॥ నూనియనల రెడుదివ్వెయు
నానూవులుపోయనలరునా? చెప్పఁడయా
నూనియగుణంబు నూవుల
లోనున్నదె యెందునందులోపలలేదే?॥ 172

తే॥ హరుని గుణ మేల యఖిలంబునందుఁ బొందు
లీల నీశ్వరుఁ డెం దేల లేకయుండుఁ?
బద్మపత్రంబు జలములపగిదిఁ బొరయ
నట్టులన యుండు నట్టుల యంటియుండు॥ 173

క॥ తిలనికరంబులఁ దైలము
గలుగుం దీపములయందుఁ గలుగనియట్లన్
మెలహరునందు సమస్తము
నిలుచుసుగా కతఁడునిలుచునేచెపుఁడీరల్॥ 174

క॥ ఈ హేతురీతి నన్నిఁట
నూహించుకొనుండు యుక్తినుత్తరముల సం
దేహముడఁగనఖిలంబున
నాహరుఁడుండియునులేనియ త్రైలఁగునకున్॥ 175

క॥ వరహాకనతి...ియామిత
పరమధనాదులను మిగుల వ్యక్తంబై పై
సరియఁగఁగాన్పించుపరా
త్పరవస్తువయ...గనొప్పుఁ బరశివకళతాన్॥ 176

గీ॥ కలుగునాకళ జ్ఞానికిఁ గలుగు నెందు
నట్టు లజ్ఞాని కనఁబోవ నగపడండు
సర్వమునయందు శర్వుఁ డీజాడ నునికి
చిత్రమే సర్వశాస్త్రసంసిద్ధ మిదియు॥ 177

చ॥ అన విని జైనమౌను లవహాస్యము చేయుచు మంచివయ్యె నీ
శునకును సర్వగత్వ మటు చొప్పడఁ జెప్పితి కాన నెట్టిదై
న నదవవచ్చునే ధరఁ గడిందిగ వెండియు మాత్ర వీద్వ స
జ్జనముల కెట్టిచో టది విచార్యము నయ్యెడు మాకుఁ జెప్పుడా॥ 178

సీ॥ అన విని దాసయ్య యలుగుచు మీ కిది
వింతయే యైనను వినుఁడు శివుఁడు
లేఁ డని దబ్బరల్ ప్రేలు నీచాత్ముల
నడితల మెట్టి యేసడుతు మేము
హరుఁడు లేఁ డని పల్కు నధములనోళ్ళలో
మట్టి పెట్టక విడుతుమా జగానఁ
గింకరిపదకుంట బొంకంగ నేర నా
రెండుతావులు దక్క నొండునెడల॥ 179

ఆ॥ భావజారి లేని పట్టించుకయు లేదు
తలఁప సకలజగము తాన యయ్యొ
నాసమస్తమందు నంటియు నంటని
నిర్గుణాత్ముఁ డగుచు నెగడు హరుఁడు॥ 180

వ॥ వెండియు జననీజనకభావంబున సకలంబు పుట్టించుచు సకలంబు నందుఁ
దాఁ బుట్టనియట్టిదిట్టయు నతండు నిత్యానందస్వభావంబున సకలజ
గంబున నడుపుచు దా నడంగ నిత్యుండు నతం డాధారాధేయన్యా
యంబున నఖిలంబు నెడలేక యుండియును లిప్తుఁడుగానివాఁడు నతండు
డు నియమనియామకప్రకారంబున సకలంబు నిజాజ్ఞాప్రభావంబునఁ
బాలింపుచు సర్వోత్కృష్టుండు నతండు సకలంబును స్వేచ్ఛాపూ

త్రంబున నిలిపి వికృతంబు వోకార్చు విజ్ఞానమయుండునతండుమఱియు
నతని నిజస్వరూపంబు వినుఁడు॥ 181

సీ॥ కలిగి యంతటిలోన కలుగకుండెడివాఁడు
కలఁడన్న వారికిఁ గలుగువాఁడు
తలఁపుల మీఱిన తత్త్వస్వరూపంబు
తలఁచువారలయింట నిలుచువాఁడు
కొలఁదికి మీఱిన గుణగణంబులవాఁడు
కొలఁ దెఱింగినవారిఁ గూడువాఁడు
వలపింపరానట్టి వలపులుగలవాఁడు
వలవఁ బాయనివారి మెలఁగువాఁడు॥ 182

తే॥ గానఁగారాని రూపంబు గలుగువాఁడు
చూచువారికిఁ దనరూపుఁ జూపువాఁడు
పట్టవచ్చినఁ బ్రభఁజూపి పరగువాఁడు
రట్టి పట్టఁగఁబయ లగుబాతివాఁడు॥ 183

సీ॥ వినికికి మిగిలిన వేషంబుగలవాఁడు
విన్న యంతనలోన వెలుఁగువాఁడు
దృష్టికి మీఱిన తేజంబుగలవాఁడు
పూనిచూచిన వెలిమేనివాఁడు
వాసన గడిచిన వృత్తంబుగలవాఁడు
వాసనతోఁగూడ వఱలువాఁడు
చవుల నన్నిఁటి మీఱు సారంబుగలవాఁడు
చవులఁ బాసిన యట్టి ప్రసన్నమూర్తి 184

ఆ॥ యగుచు మెలఁగునాతఁ డట్ల వాఙ్మనముల
వశముగాని భక్తవత్సలుండు
శక్త్యతీతుఁ డగుచు సడిసన్న మాలింగ
దేవుమహిమ దెలియ మీవశంబె॥ 185

వ॥ వెండియు వినుండు రామనాథుండు సమస్తంబునుగెటపెను నట్లయ్యు భక్తిహీనులకుఁ బొందరాదనుటయును సందియంబులేదు వివాదమాత్రం బైనందులకు వలదు వలసినదృష్టప్రత్యయంబులఁజూపెదఁజూపునోపు దురే యని యపుడ చూచుండనిని పిని జైనులు నతని నెవ్విధంబున నైనఁజావఁజెఱుపకున్నఁ గాదని నిశ్చయించి తత్క్షణంబ తక్షకవాసుకి కర్కోటకాదుల మెచ్చక ద్రావి నాలుకలుంగోయు క్రూరసర్పంబు నొక్కఘటనంబునందెచ్చి ముందిలంబెట్టి రామేశ్వరుండు సర్వగతుం డయిన నందు నుండవలయునుగదా యుని ఏని యిందు లేకున్న మారామయ్య సర్వగతుం డగునె? యీఘటంబునందు జూపెదం గాక యని దాసయ్య కృతప్రతిజ్ఞుండై నూతనపురాతనభక్తుల పాడిస్మరణ పూర్వంబుగ నక్కుంభంబుఁ జేరవచ్చి నిర్భయుండై నిలుచునప్పుడు॥

మ॥ ఘటగర్భస్థితి కాలజిహ్మగ ముదగ్రక్రోధమై పొంగుచుం
బటుఘోషంబున మ్రొగ్గుచుం బడగఁ దద్భాండంబులోఁ గొట్టుచుం
జటులాకారతరోఁజూచుఁ మెఱయు దంష్ట్రల్ నుంగు చుంగ్కలు
త్కటవేగంబునఁ గోయుచుం బ్రకటితాతథ్యంబుతో నుండఁగన్ ॥

చ॥ సర్వగతుండు నవ్యయుఁడు శర్వుఁడు, తల్పదప్రియుమ్ల
యుర్వర నుత్తముల్ శివుని నొల్లనివారల ఘాతరాన్స్పురల్
సర్వజనంబులు న్వినఁగ సాటితి నంచు ఘటంబు లోపల
గుర్వనురాగుఁడై కరము గొబ్బున బట్టి మహోగ్రరూపకుఁ ॥ 156

తే॥ పట్టి వెడలంగఁ దివియ సర్పము వటుల
కోటిఖరకరతేజంబు గుందువఱచు
కాంతి దిక్కులఁగప్పి లింగస్వరూప
మగుచు దాసయ్యహస్తాబ్జమందు నలరె॥ 157

సీ॥ అప్పుడు జయజయ యని జనంబులు పల్క
సంగళదేవి యౌత్సుక్య మొంది
గురునాథు నెగ్గింప సరనాథుఁ డాదిగాఁ
గల జైను లెల్లను గడు భయమునఁ
దల్లడం బందుచు ధరఁ జాఁగి మ్రొక్కిన
నాదాసమయ్యయు నాకృతఘ్ను
బల్లహుశివలింగభక్తునిఁ గావించి
జైనుల గెల్చిన శక్తిచెదక॥ 190

తే॥ యుత్తరం బిచ్చి గెల్చిన యుత్తరేశుఁ
డనఁగ నాస్ఫటికేశ్వరునందు నిలిపి
వసదు లేన్నూఱు దప్పించివైచి జినుల
కొసఁగఁడే దాస శివదీక్ష యోరి జైన॥ 191

నాచిదేవయ్య కథ

తే॥ మారుడిగె యను పురమున మనెడు హిరయ
నాచి దేవయ్య యనఁగఁ బినాకిభక్తుఁ
డొప్ప నతఁ డప్పురంబున నున్న జినుల
నెల్లఁ బొరిగొనునంతకు నీశ్వరునకు॥ 192

సీ॥ ఉపహారమీసంబు శపథంబుగాఁ బల్కి
యప్పుడ యప్పురం బతఁడు వెడలి
పద్దినంబులలోన పంద్రెండువేలు భ
ర్గునిభక్తవర్యులఁ గూడఁబెట్టి
వారును దానును దారుణముగ దాడి
వెట్టి యప్పురమున ముట్టవిడిసి॥
బిదుగుజాఁపఁడు బట్టు పరదేశియాదిగా
వెడలుండు పురిజైనవితతి దక్క॥ 193

ఆ॥ ననుచు నెల్లవారు వినఁగఁ జాటించిల
గ్గలకుడగ్గఱగనుగాంచి యంచు
చేరసుఁ నచాడు శారేఱుపడిభక్త
సైన్యసమితి నిలిపి సంభ్రమమున॥ 194

శా॥ పోకం దారిజినప్రతానముల సంక్షోభింప వెన్నాడి కే
శాకేశింబరిమార్చి కొందఱను శస్త్రాశస్త్రిఖండించి ఘో
రాకారంబులు దాల్చి కొందఱను బాహాబాహి మర్దించి చీ
కాకై పోవఁగఁ జేసి రాజినుల ఁత్యాశ్చర్యశౌర్యాఢ్యులై. 195

వ॥ అట్లహతులై యరులనుఱుమాడి తచ్చిరంబులు దామ తఱిగి సవ్యక
రంబులంబట్టుకొని దక్షిణకరంబులం గరవాలంబులు వెలుంగ నెలుంగు
నింగిముట్ట బిట్టార్చుచుహతశేషులెన జైనులందెగటార్చుచు నటుదిరుగు
చుండంముమ్మంగాంచి పిఱికిగుడియలపాషండులు మూర్ఛల్లిపడివాపో
పం జూచి యేచియాడుచుంగ్రిదయుంబోలెనాలంబనాలంబనాస్యంబునం
జేసి వేయును నేడూర్నరువసదులు జైనప్రతిమలతలలుం దులిపి వెల్లార్చి
యొక్కొక్కలింగంబు లెక్కం బ్రతిష్ఠించి యాపదుపురశిరంబులు
నట్టలపైఁ బెట్టినమాత్ర వారలు జగఙట్టులనఁ బ్రమథపట్టభద్రులైరినాచి
దేవయ్యమహత్త్వంబు చిరకాలప్రవర్తితంబుగాదు, యిదియు నెఱుం
గవె? యివి యిట్లుండనిమ్ము సాటివేల్పులని మీరుపాటించి కొలుచు
మేటివేల్పులపాటులంబడు పశువులగు మిముంబఱచు మాభక్తులకు
నిదియు నొక్కచోద్యంబె? యనుమితపంచార్హత వెండియు వినుము.

సోమన్న కథ

క॥ ధరమఱియునుహుళిగిరియఁట
సురచిరమగు పురమునందు సోమన్నయనం
బరఁగుఁ ద్రికాలజ్ఞుండై
హరుభక్తుం దతనినిష్ఠ యరుదెట్లనినన్॥ 197

తే॥ భక్తి ముప్పొప్పిద్ద లింగసంస్పర్శనంబు
సలుపు నియమంబు గైకొని జరుపుచుండ
సంతఁ దనకన్నులకునొప్పి యావహిల్ల
గుడికిఁ బోలేక మూన్నాళ్లు కుడువకుండె॥ 198

ఉ॥ తా నొకరుండు దక్కఁగను దత్పుర మెల్లను గింపచార్హతుల్
గాన ససహ్యతం గదిసి కన్నులు నొచ్చినఁ బస్తు లుందురే
మీనిటలాక్షు నొద్దికిని మేమయినన్ నినుఁ గొంచుపోదు మిం
కైనను రండు శంభుగుడి కల్లనపోద మటంచు వంచవన్॥ 199

క॥ సురపొన్న వసదిలోనికి
హరుభక్తునిగొంచుఁబోయి యదె మీదైవం
బురుభక్తిఁగొల్వమనఁ దన
కరముల జననాదుముట్టఁగడువడిబుడకన్॥ 200

క॥ శ్రీలింగమూర్తిలీలం
గ్రాలఁగముమ్మారు మ్రొక్కఁగా నవ్వి జనుల్
వేలెమ్ము జినుఁడు మెచ్చెను
మాలోసనొకండవగుచుమనుమిఁకనైనన్॥ 201

క॥ అన విని సోమన్నగినిసి
జినునికి గినునికిని నేను జెయ్యెత్తుదునే?
జినుఁగుజనులార సాక్షా
ద్ఘనశాంభవలింగమునకుఁ గాకియ్యెదలన్॥ 202

క॥ పాపాత్ములారయిటగుడి
లోపలికరుదెందువిషమలోచనమూర్తిం
జూపెదననికసువ బవ్వం
బాపికొనుచుసక్షియుగముబలిమింధెఅవన్॥ 203

ఉ॥ అంతకమున్న యంతకమందాతఁడు డిచ్చిన నాదరూప మిం
తింతలు వ్రయ్యలై పడఁగ సీడితరూపముఁ జూపెఁ బచ్చిలా
ప్యంతర[illegible]ండు నేఁడును పదాల[illegible]సీమను సో[illegible]నాథుఁడై
కంతువిరోధి యుండుటయుఁ గాంచె నిరస్యన మెల్లనారికిన్ ॥ 204

తే॥ అట్లు సోమన్న భక్తికిహరుఁడు మెచ్చ
జినులనెల్లను సోమన్న చెనకివైచె
నైన దీనికిమీజినేశ్వరుఁడు సాక్షి
భువనిముంజేతిక ద్దెముసకద్ద మేల॥ 205

వైజకవ్వ కథ

క॥ ధరమతియు బరివళిగెయను
బురఁబరగు వైజకవ్వ పురహరభక్తి
స్ఫురదంతరంగయాయమ
వరుఁడాదిగఁ బౌరులు జినవర్తనసడువ[illegible] ॥ 206

క॥ ఆతరుణివరుఁడు జినులకుఁ
బ్రీతిని నొకనాఁడువిందుపెట్టుటకుఁ బదా
ర్థాతిశయంబుగఁ బాకం
బాతతమతిఁజేయనని యనర్హతసమితిన్ ॥ 207

క॥ పిలువఁగఁబోయిననాతని
నెలఁతపదార్థములఁజూచి నిష్ఫలముగఁ బా
హ్యులకిడకమున్నయిటరా
వలదేయొకఁడైన భక్తవర్యుఁడు వేగ ॥ 208

మ॥ అని చింతానలతప్తచిత్తయగు [illegible] యీలోన [illegible]
ధనవేషంబున శూలి నిల్వఁ గని తాత్పర్యంబు[illegible]
త్యను రాగంబులు సందడింగొనఁగ [illegible]
ర్చి నిజాంగంబు తదంఘ్రిధూళి[illegible] [illegible] ॥

క॥ తదనంతరంబ తపసిఁ
సదనములోపలికిఁ గొంచు చని భక్తిం ద
త్పదపద్మంబులు కడిగి త
దుదకంబులు గ్రోలి యాసనోజ్జ్వలసీమన్॥ 210

క॥ ఉపసిష్టుం జేసి కదలి
విపులపలాశంబు వైచి పెసవెసఁ బరివ
క్ష్వపదార్థసార్థ మపు డా
గపటితపస్వికిని వనియఁగా వడ్డింపన్॥ 211

క॥ వడ్డలు సేయుచు నాయొర
గొడ్డియపుంపపసి చవురుగొట్టుచు మఱియున్
వడ్డింప నసుచుఁ గుడుచు
వడ్డాదిద్దములు పలుకునంతటిలోనన్॥ 212

క॥ ఆతరుణీపతి వచ్చుడు
నే తపసి యదృశ్యుఁడైన వెలఁదిం గనివై
నీ తగవా యటు సేయఁగ
నాపతసింహాపుమెందు నదఁచితికడఁకన్? 213

ఉ॥ మైనులచేత గానిసి పడి పావక చూపుముదేఱిమాడఁగాఁ
గాని తపస్వికి నుడువఁగా నిద నెన్నఁడు నిట్టిదిట్ట వే
మైనను గారణంబు గలదా? తపరాజుకు నీకుఁ గాక యు
న్మాదిటు దాఁప నేమిపని యెమ్ముల బూడిదె గొట్టుజంగమున్॥ 214

క॥ ఆలరి నమ్మినసాయిలు
నేలం గలిపితివి చెల్లునే సతి కితరా
జ్ఞాలంఘన మిఁక మాటలు
పలుచు బడమనుచుఁ గీలునమ్మోటవైవన్॥ 215

ఉ॥ దానికి నేయుమిఁకన్ వనితతత్తర మంచక యిందుశేఖరున్
ధ్యానము సేయుచుండఁ దనుఁ దాఁకక యప్పురిగుళ్ళ నిళ్ళ నెం
దైనను నున్నయార్తుల నందఱఁ దాకఁగఁ డొల్లు నెత్తె నె
మ్మేనులరక్త ముట్టిపడ మిక్కిలి స్రుక్కుచు నిచ్చ మెచ్చుచున్॥

క॥ ఉలికులికిపడుచుఁ గెలఁకులఁ
గలయం గనుంగొనుచు వెన్ను కాలఁగను గరం
బుల నొడ్డికొనుచు నచ్చట
తొలగంగాఁ గాంతుఁ గొనుచు దొప్పనఁ బడుచున్॥ 217

క॥ లేచుచు నొకరొకరి మొగముఁ
జూచుకొనుచు భ్రాంతు లగుచుఁ జుఱ్ఱునఁ దాఁకన్
'హా! చెడితి' మనుచు నెత్తిని
వాచఱచుచు వసదు లెక్కి వసుధ కుఱుకుచున్॥ 218

క॥ సందులు గొందులు దూరుచుఁ
గుందుచు మొఱ వెట్టికొనుచు గోడు గుడుచుచుఁ-
గ్రిందులు సొచ్చుచు వెఱపె
ల్లుం దురపిల్లుచును దిక్కులొగిఁ గనుఁగొనుచున్॥ 219

క॥ పఱచుచు నొక్కరుఁ డొక్కని
మఱువులు సొచ్చుచు నొదఱ్ఱ మంటలు మండం
జెఱువుల మునుఁగుచు వృక్షము
లతిమతిఁ బ్రాఁకుచును విహ్వలాశయు లగుచున్॥ 220

క॥ జినువెనుక కేఁగిడాఁగుచు
మునుపటి తమకర్మపు ఫలములఁ దలఁచుచుఁ జ
చ్చినసైల మేలనుచుఁ దమ
జిననాథుఁడు చచ్చెననుచు ఛీఛీయనుచున్॥ 221

క॥ పెట్టెలవెంబడి నెత్తురు
పుట్టంగాఁజూచి వెచ్చనూర్చుచు శిరముల్
చెట్టులఁదాఁకించికొనుచు
నట్టిట్టనరాదీమూర్ఛ లందరి మతియున్॥ 222

వ॥ తొల్లిపిట్టవ్వకై పిట్టారగించి రాచవెట్టికిం బోయిన గుట్టుపట్టిపెనిమిటి దిట్టతనంబునం దిట్ట నెత్తిం బెట్టికొని గునిసిగునిసియాడుచుం బాడు చుఞ్ఞ సోలుచు నాలంబుసేయుచుఁ బనిసేయ నీవిధంబు గనుంగొని యంగణాలవారు వడుగుకదం బొమ్మని చాటుచాటున బ్రేయుబ్రేట్ల తనిందాఁకక చోడమహీపాలుని సకలనియోగంబుల వారిందాఁకఁగతి వైజకవ్వమీదం బడుబ్రేటు వైజకవ్వందాఁకక యఖిలజనముల నిర్మూ లనమ్ముగతి నొక్కొక్కటి వేయుముఖంబులై తాకఁ నానొప్పి కోర్వ లేక॥ 223

సీ॥ ఆచార్యమునిపోయి యగడతలోఁగూలె
శ్రీచంద్రముని పోయి చెఱవు గూలె
నర్హమునిపోయి యదవియందున డాఁగె
క్షపణేంద్రమౌనిమంచమునఁ దూరె
విపులేంద్రముని కుంచవిడిచి పర్వునవెళ్ళె
రాజేంద్రమౌనిమూర్ఛను మునింగె
నాజైనకులగురుఁ దంతతెల్వి దొరంగె
నట్టు లందఱుజడియంగ నందు॥ 224

తే॥ జైనకుల సంభవుండు వైజకవఁ జూచి
ధీగరిష్ఠుండు దలపోసె దేవదేవు
మహిమ గాఁబోలు నిది యేల మగువఁ గొట్ట
వద్దనుచు మాన్పి యద్దంబు వచ్చెనంత॥ 225

చ॥ వెలువనియంపవానజడి వేగమ దేల్చినజూడచాటిపె
ట్టులు పొలివోవ జైనులు గడుణ్ వెఱఁగందిరి వైజకవ్వ ని
ర్మలశివభ క్తినిష్ఠ మతి మానుగఁ గాంచియుఁ గాకున్నయ
ట్లలమటఁ బెట్టి తీజినుల నందఱ నాత్మలఁ గంది కుందఁగన్॥ 226

వ॥ అంతియకాదు వెండియును 227

చ॥ జినులకు మీఁదుకట్టిన విశేషపదార్థము మున్న యొక్కట
క్షున కిడు వారినెమ్మదికి దూరమువై తివిఁ కెన్నిభంగులన్
నిను సన నేమి నిశ్చయము నీదెస మ్రొక్కును జేటువచ్చుఁ ఋ
క్కనఁ జను మేదకైన సనఁ గాంత నిశాంతము [illegible] 228

సీ॥ వెనుకనెన్నం జిల్లువెడలి యెఱుంగమి సడుగులు పడఁబడ నడచినడచి
యేతెంచుచును పీథి నేడ్తెఱ నొకపసదిని జనునాసతిఁ దిష్టఁగాంచి
జైనాలయము శివస్థానంబు దాఁదొల్లిగాంచి యెఱుంగని కారణమున
నది శివాలయమకా మదినెంచి హరశర్వశాంకర [illegible] శరణమనుచు॥

ఆ॥ మోడ్పుగేలు ఫాలమునజేర్చుకొని గుడి
చొచ్చుమాత్ర లోనశూలపాణి
జైనరూపుమాయ శతఖండలుగఁబడ
భ్యంతరమునలింగబాతి వెలసె॥ 230

క॥ ఆలింగమూర్తిఁ గనుఁగొని
యాలింగనమాచరించి యంగము నేలన్
వ్రాలఁబలు మ్రొక్కుచు
ఫాలాక్షునికరుణఁగాంచెఁబతి పత్నితయై॥ 231

క॥ పతిశంకర భక్తిపర
హితుఁడై విడిచినసతియు మహేశ్వరుఁగొల్చ॥
వెతమాని సద్గతికిఁజను
సతి శుభపదంబునిదియ యదియెట్లన్నన్॥ 232

క॥ మును మునిభాసులు నాలా
యనియును నసూయయును మహాదేవుని నొ
ల్లని తమపతులఁ దొరఁగి శం
భుని గొలిచియ కాదె కనిరి మోక్షము మతియున్॥ 233

దిలకవ్వ కథ

చ॥ ఇల దిలకవ్వ నా వెలయు నింతి మహేశ్వరపాదభక్తికిం
దొలఁగని భర్త పొందుఁగను ధూర్తశిఖామణి వాఁడు భార్యపై
నలిగి వధింపువాఁ డయిన నాసలియుం బతిఁ గాంచి మారజి
న్నిలయముఁ జొచ్చి డాఁగె రజనీకరశేఖరు వెన్కదిక్కునన్॥ 234

క॥ వెను వెంటన పెనిమిటియుం
జనుదెంచి మహేశు వెనుకఁ జక్కటియైడాఁ
గినవనితకొంగు హస్తం
బునదివియుడుఁ బురుష భావమునఁ గనుపట్టన్॥ 235

క॥ శివభక్తినిష్ఠ యిట్టిది
భువిలో నన విందు మెపుడు బుధజనములచే
సవిశేషభక్తి వైజన
నెవమునఁ గననయ్యె మనకనిరి సద్భక్తుల్॥ 236

క॥ జైనతతులెల్లఁ దనపుర
జనములు జేయనుచు వేడ్క జయ పెట్టఁగనా
జినులు వెఱగంద వైజ
న్వ్యా నుతించిరి సంచితార్థవాగ్వైఖరులన్॥ 237

క॥ ఆవైజవ్య వినిర్మల
భావంబున నుదయమౌట బరివశిగెపురిఁ
దేవుండు వైజనాథుఁడు
నా వెలసె నసంగ మునుపనె హీసజినా॥ 238

క॥ చన్నమహాత్ముల శౌర్యము
లెన్నొగలవు చెప్పనేల నేటికి లేఁడా?
పన్నగధరుండు; ముదిసిన
తన్నిర్మలభక్తిమహిమ తఱిగెనె చెపుమా॥ 239

క॥ చిటిపుటి మీసమయములుడు
పుటకంతటివారులవయుఁ బొమ్మనవలది
ప్పటికిమదిఁజాలుదుము త
త్పటు చరణస్మరణబద్ధబావుల మగుటన్॥ 240

తే॥ అన్నుగొని మీమతమ యాది కాది యనుచుఁ
జెనఁటిజను లబ్బురమున వాదునకు పమ్ముఁ
బిలిచి మార్కొ్నఁ గాదని గెలిచి వచ్చు
టెఱుఁగవే? యన మఱియు వాఁడిట్టు లనియె॥ 241

చ॥ గతబహుభాషణంబులన కాల మొగిం గదివంగ నేల మీ
మతమె యనాది యందు బ్రథమంబు ప్రమాణముచూపి మమ్ముల
జ్జితులుగఁ జేయు మనింధము సేయ సశక్యమయేని మౌనము
ద్రితముఖత న్వసించుటయ ధీరవిచారము నాకుఁ జూపగస్॥ 242

చ॥ అని విని రామతందె యథకాగ్రహుఁడై వినగోరి జైన మీ
ఘనజిననాథమందిరము గగ్గులకా దయి యల్లమీజినే
పలితల ప్రయ్యఁగూలుటయు నమ్మ నిదర్శన మట్లు గాంలమిఁ
మనసిజవైరిబంటవె యన న్విని జైనులు నట్లకాననె॥ 243

ఆ॥ వారుఁ దాను హరుని వసదికి మరునాఁడు
వచ్చునంతలోన వసది జైన
ప్రతిమరూపు నూఱు ప్రయ్యలుగాఁ గూలి
యున్న జనులు వెఱఁగునొంది రపుడు॥ 244

క॥ నిలువక పదునేడును జిన
నిలయం బీ ప్రోలి నట్లు నిఖిలార్హతులన్
మునుమిడిజయించియిటువినుఁ
దనియయ్యేకాంతరాముఁదర్థింబలికెన్॥ 245

క॥ ముదిలంజ తొల్లిదనకున్
నిదురకుమాడ యనులీల నేతొంటికథల్
చదునంగఁబడవె యా మొర
టదవంకయబంటనాకుడాఁగఁగనగునే॥ 246

తే॥ నేడ శిర మిచ్చి క్రమ్మఱ నేడ పడయు
టిదియుఁ జిత్రంబె? యోరి జైనాధముండ
యిపుడు శిర మిచ్చి యేఁగించి యేడునాళ్ళ
మీఁదఁ బదయుదు శిర మూరు మెచ్చి పొగడ॥ 247

మత్తకోకిల॥ ఓరి జైన భవద్గురూద్వహు లెల్లఁ బోవఁగ నొండె నీ
యూరిజైనసనివాస మొండెను నుండకుండఁగఁ జేసి మా
ర్గోరి కొల్చెదు జైనమూర్తుల రూపు మాపిన గాక మి
మ్మీరసంబున నేమి చేసిన నేమిపెద్దఱికంబు నాన్॥ 248

క॥ జినులాతని కోడఁబడికడు
ఘనముగనొకవంక మూఁకఁ గట్టినిలిచి ర
ట్లంబసవన్నయుఁదద్భ
క్తనివహమునురామంతందెకడఁగొలువుండెన్॥ 249

క॥ భూనాయకుండు నొంటి కవచఁ
దానిలియుఁ జూచరతినతనిపార్శ్వముల
న్మానుగ నిలిచిరి ప్రజలిల
యీనిసగతిఁ జూడవచ్చె నుత్సున్నతిచే॥ 250

సీ॥ అఖిలజనంబులు నాశ్చర్య మందంగఁ గత్తిపుచ్చుక యుండెఁ గానరీతి
చిన్నిసవ్యసవ్యము చెన్నగ్గలింపంగ భక్తగణములకు భక్తిమొక్కి
యుడుపు బెగ్గిలనార్చి యసిఁగుత్తుకసముచ్చ త్రిమ్మతిడా చేత నెమ్మిఁ బట్టి
యాసురం బస్థియు నదిమియొండలబట్టఁ బాపిడాపలిచేతఁ బట్టికొన్న॥

తే॥ బసవఁ డేకాంతరామయ్యఁ బ్రస్తుతించ
నఖిలభక్తులు ఘయని యార్వఁ దొడఁగి
రవనినాథుండు తలయూఁచి హస్తయుగము 251
ఫాలపట్టికఁ జేర్చె నపారలీల॥

క॥ పౌరులుజయవెట్టఁగ వా
ద్యారవములుమిన్ను ముస్న సంద్రుమఁగిసటం
ట్యారంభసంభ్రమంబులు
భూరిగతిం జెలఁగఁ గటకపురవీథికలన్॥ 252

క॥ కుడిచేత శాతఖడ్గము
నెడమకరంబున శిరంబు నేపారంగా
నడుగులుమితిగీతములకుఁ
దడబడకుండంగనడుచుఁ దత్తత్ స్థలులన్॥ 253

క॥ తాలాంచాలనపాత్రపము
కాల మెఱిఁగి త్రొక్కుచుండఁగాఁ గాల్పపంబుఁ
బ్రాలి శర జనుచు నిల్చుచు
నోడెడ బెదబొబ్బ లిడుచు నహా యనుచున్॥ 254

క॥ భూకాంతుఁడు వెఱఁగందఁగ
నాకళ్యాణమున వేదహములు మెఱసియ
వ్యాకులతఁ దొట్టి హరుగుడి
వాకిటికిఁ వచ్చి యెల్లవారుఁ వినఁగన్॥ 256

క॥ ఏకాంతవీరుఁ డపగత
లౌకికవర్తనుఁడు కర్మలంపటనిహితుం
డేకాంతరాముఁడప్పుడు
లోకాంతముగాన జైనలోకముఁ బలికెఁ॥ 257

క॥ జినులార నాయొనర్చిన
ఘనతరమగుప్రతినచెల్లఁగద యని మొదలిం
చి నిరూఢశక్తినందఱుఁ
గనుఁగొనశీర్షము కబంధకముపైఁ బెట్టెన్॥ 258

తే॥ ఒక్కదెస కొకయించుక యొరిగి యుండ
నట్టెశిర మట తోడుత సదికికొనియె
హరుఁడు దైవం బనుటకు నేకాంతరాము
శిరము గుఱియైనసంతయుఁ జెన్నుమీఱదున్॥ 259

క॥ ఏకాంతవీరుఁడపగత
లౌకికవర్తనుఁడుకర్మలంపటుఁడగుటఁ
ఏకాంత రాముచరితము
లోకాంతములయ్యె మూఁడులోకములం॥ 260

క॥ ఘనపాతకుల కుతమ్ముం
గనరాదని యిట్లు పెడమొగంబిడియనో యం
చును జనులు పొగడి జయలే
ఖనరేశుని చేతికిచ్చి కళవళపడుచున్॥ 261

తే॥ భక్తసమ్మోలి సొగిలఁబడ్డ జినుల
యశికఫలకంబులం దెల్ల నచ్చు మెత్తి
యార్చి పెడబొబ్బ లిడుచు భక్తాళిజైను
లంచితంబుగ నాప్రోలియంద యునిచె॥ 262

తే॥ సంగమేశ్వరనిర్వి శేషంబు గాఁగ
బసవఁ డేకాంతరామయ్య భక్తిఁ గొల్వఁ
బరమతత్త్వానుభవగోష్ఠిఁ బాయ కతని
పాల వసియించియుండె విశాలవృత్తి॥ 263

క॥ ఏకాంతరాముకథ విన
నాకాంక్షం జదువఁబాయు నహిమృగవహ్ని
ప్రాకటవిషజలరోగ
వ్యాకులబాధలు సుఖమ్ము లగు హరుకరుణన్॥ 264

షోడ్డలదేవు బాచనార్యుకథ

తే॥ వెండియును నొప్పు నిమ్మహీమండలమున
ధీరచిత్తుడు షోడ్డలదేవు బాచ
నార్యుఁ డంగజమర్దనౌదార్యశౌర్యుఁ
డతని నుతియింప నెవరికి నలవికాదు॥ 265

క॥ నిర్గతనిఖిలేంద్రియ ష
డ్వర్గోద్భవదుర్గుణాపహారణచణుఁ డం
తర్గతసతతవిరాజ
ద్భర్గపదధ్యానకరణ పారీణుండున్॥ 266

క॥ ఉగ్రాంబక సద్భక్తగ
ణాగ్రణి సదనుగ్రహుండు నాగ్రహకరణో
దగ్రతరశౌర్యుఁడనఁగ స
మగ్రకృపాంభోనిధానమనఁ బనుపఱియున్॥ 267

క॥ దుర్భావరహితచిత్తుఁ డ
గర్భావిర్భావమూర్తికలితుఁడు దృఢధీ
నిర్భరనియమాశ్రితుఁడుపు
నర్భవభయభంగరంగసవ్యాశయుఁడున్॥ 268

క॥ శాంతిని శాంతస్వాంతుఁడు
దాంతపదవ్యంతరంగదారుణుఁ డగజా
కాంతచరణభక్తిశ్రీ
కాంతుఁడు కాంతాదిమోహగతిదూరుండున్॥ 269

క॥ పరదేవ మదాంధకరటి
హరి పరదైవాంధకారహరణార్కుండుఁ
బరదైవతరుకుఠారము
పరదైవాంభోధికుంభభవుఁడన వెలయున్॥ 270

సీ॥ నందికేశ్వరదేవు నవ్యసర్వజ్ఞత భృంగినాథుని యేకలింగనిష్ఠ
వీరభద్రస్వామి విపులరౌద్రరసంబు భృగుదధీచ్యాదుల పృథులభక్తి
గౌతమాదిమునీంద్ర ఘనతార్కికప్రౌఢి చారుపాణినిశబ్దశాస్త్రకలన
యాదిగాఁగలసారమంతయు నొకచోటఁ గూర్చి పేర్చినవేడ్క గురువరేణ్యుఁ

తే॥ డవని షోడ్డలదేవు బాచయ్యఁ జేసెఁ
గాని నాఁ డిట్టిమహిమ లోకమునఁ గలదె
రూఢిఁ జూడంగఁ గలియుగరుద్రు డితఁ
డనుచు జను లర్థిఁ గీర్తింప వినుతి కెక్కె॥ 272

సీ॥ సిద్ధాంత వేదాంత శుద్ధవ్యాంబులఁ దదసంగతంత్రతాత్పర్యములను
మునిభారతస్మృతిమూల శాస్త్రంబులనాది పురాణముఖ్యార్థములను
న్యాయవైశేషికాద్యఖిల శాస్త్రముల నిరుక్తిలక్షణవాక్ప్రయోగములను
జాతిజచ్ఛలజలవైతండికోకులఁ బంచావయవవాక్యపంచములను 273

తే॥ బ్రతిఘటించినవాదుల బ్రతిభ దుల్చి
సకలసంభవ సంస్థితక్షయములకును
నాదికారణుఁ డీశుండ యని ప్రతిష్ఠఁ
జేసి జినసమయులఁ గొట్టివేసి మఱియు॥ 274

సీ॥ పార్వతీనాథుండు పశుపతి తక్కిన వేల్పులెల్లను బశువిసరముగను
బ్రతిసాధనమొనర్చి పాంచరాత్రవ్రతాచార్యులముక్కులు చెక్కఁజేసి
యద్వైతులనుహతాహతిగ వీగఁగఁదోలివిద్వేషచార్వాకవితతినడఁచి
సర్వేశుచక్రియు నుర్వింబ్రతిష్ఠించి భక్తియుక్తుండయి పరగుచుండి॥

తే॥ ప్రతిదినంబును సౌరాష్ట్రపట్టణమున
కరిగి శివరాత్రిఁ జెల్లించునర్థితోడ
నట్టి దిన మేఁగుదెంచుఁడు నవనినాథు
ననుమతంబునఁ బోయెద నంచు వచ్చి॥ 276

క॥ జననాయక సౌరాష్ట్రం
బున జాగరణంబుఁ జేసి పునరాగమనం
బొనరించెద వేవేగమ
యన బిజ్జలుఁ డిట్లుపల్కె నాతనితోడన్॥ 277

క॥ పనిచాల గలదు నేఁటికిఁ
జన దాకొట్టురువులెక్కఁ జవిది తుదఁ బ
ట్లనువేయింపఁగ వలయుఁ
జనునే యిరుదెసలకొల్వు సాగింపంగన్॥ 278

క॥ బాలింతలంజగతి మా
యూళిగమును శంభుభక్తియు క్తియు నడువఁ
బోలదు మాకొలువింతట
బాలించితివేని చనుము స్వచ్ఛందుఁడవై॥ 279

క॥ కాదే సౌరాష్ట్రింపుమ
హాదేవుఁడు వచ్చెనేని యచ్చరింపుము వో
రాదిప్పని దప్పింపను
నాదరమతి లేఖ వ్రాయు మనవిని మదిలోన్॥ 280

క॥ పరవాదుల్ల దుర్బోధల
నరపతి పోవకు మనం జనక నిలిచి మహీ
వరుఁడుముచలించిపలుకఁగ
నరుగుటమౌర్ఖ్యంబుగా దెయతఁదన్నగతిన్॥ 281

క॥ నృపుఁడాడినట్ల సౌరా
ష్ట్రపతియ యిచ్చటికి వచ్చుఁ జనుదేకున్నం
గృపనను దనయున్న కడకు।
నిపుణతఁ గొనిపోవుఁగాకనియతి చెఱచునే? 282

మ॥ అని నిశ్చింతత నున్న యాఘనుని డాయన్ సోమనాథుండు చ
య్యన మహేశ్వరుదూతచందమున హస్తాబ్జంబునన్ నందికే
తనమున్ వ్రాసినలేఖయున్ వెలయు నుద్యల్లీల నేతెంచి ధా
న్యనికాయ్యాదికకర్మలన్ మెలఁగు బాచామాత్యు కెంగేలికిన్॥ 283

క॥ ఆలేఖ యిచ్చి సౌరా
ష్ట్రాలయుఁడిచ్చటిఁకి దానయరుదెంచుచు జం
ఘాలగతిం జనుమనినను
వాలాయము చేసి పంప వచ్చితి ననుడున్॥ 284

క॥ ఒకపూఁటలోన యిచటికి
నకుటిలగతి వచ్చునాసమాగమమునఁ బా
యకయుండెడు నాపెనుగా
దెకొలుచుతివియింపు మాప్రదేశమునందున్॥ 285

క॥ ప్రత్యక్షం బౌ నని యతఁ
డత్యక్షతమై వహింప నది గని వారల్
సత్యముగ సోమనాథుం
డత్యనురాగమున నచటి కరుదెంచుఁ జూడీ॥ 286

ఉ॥ రావణు మెచ్చి పోనిగతి రాకటునిల్వఁడు రావణుం డనం॥
గా విలస త్తపోబలుఁడుగాని శివైక్యుఁడు గాఁడు శూలిక
క్షావళి పెట్టుఁజెట్టుగుఁ దటన్యులకున్ సులభుండు గాఁడు ము-
పోవఁడె భక్తవత్సలత నూల్కొన గుండయ యుండుప్రోలికిన్॥ 287

క॥ పడిహారిచందమున నీ
కడకున్ జనుదెంచినతఁడ కాఁబోలు జూమీ
మృడుఁడటు గాదేభూమిం
బడి కనులకదృశ్యమౌ ప్రభావముగలదే॥ 288

ఆ॥ వచ్చి లేఖ చేతి కిచ్చి బాచార్యుతో
నెల్లి సోమనాథుఁ డిటకు వచ్చు
ననుచు నానతిచ్చి యంతర్హితుం డయ్యె
శంభుఁ డగుట కేమి సంశయంబు॥? 289

వ॥ అని యిట్లు కళ్యాణకటకంబునం గల సకలజనంబులు నగ్గింప నగ్గలం బయి క్రమ్మఱ నమ్మదాశ్రుకణసందోహంబులం గపోలఫలకంబు నలంకరించుచు శిరసావహించి పురంబిష్టభోజనాకోష్టంబు గావింపం దగువారలం బనిచి బాచరాజయ్యయు నుచితకృత్యంబులం జరుపుచుండ నినుం డస్తశిఖరిశిఖరాగ్ర ప్రసరిత్ప్రసమ్యగ్యుంగడుచుటయు సంభ్రమ ప్రమోదంబు లాసనాంబుజంబులం బొందుచూప నుపవిష్టులంబునం గల యనంగమదభంజక భక్తపుంగవులును బసవండునుం గన్నులపండువ యయియుండి యాటలం బాటలం గాలంబుఁ గల గతి గడుపుచున్న సమయంబున॥ 290

మహాస్రగ్ధర : అదె వచ్చెన్వచ్చె నాదివ్యపథముదెసఁ భైరావళుల్ దృష్టి
చొవ్పన్॥
మదమాద్యత్సప్తవార్ధ్యన్నతరవగతితో నాకవాద్యస్వనంబుల్
చదలన్మ్రోయంగసౌరాష్ట్రపతియుఁగడఁకం బయ్యనన్గాదెక్రిందన్
విదళద్భూభాగుఁడౌచు న్నెగడెఁ బెగడెనల్ దిక్కులోలిన్వడంకన్॥

సీ॥ సిద్ధరామయగారు శ్రీశైలమునకుఁ దా
నరిగి ప్రార్థనఁజేసి యాత్మపురికి
శ్రీమల్లికార్జునస్వామిఁ గొంపోయిరి
గాని యీబాచప్రధానుకరణిఁ
దనయున్నకడకు గొబ్బున నీశు రప్పింప
నేరరై రిపు డితం డూరెఱుంగ
బోరన రప్పించె సౌరాష్ట్రసోమేశు
నిట్టినైష్ఠికు లెందునేని గలరె?॥ 292

తే॥ యని నుతింపంగ విని బిజ్జలావనీశుఁ
డరిగి చాఁగిలఁ బడిమ్రొక్కి నతనిమంత్రి
వర్గమును భటవర్గంబు వరుస మ్రొక్కి
బాచవిభుఁ బ్రస్తుతించె నాబసవరాజు॥ 293

ఉ॥ కొట్టరులోని గాదియలు గొబ్బున నుబ్బున నేలమట్టుగాఁ
గొట్టి కనద్ఘనస్ఫటికకుట్టిమభూములఁ జేసి పై మణీ
ధట్టసువర్ణశోభితసుధామము ప్రేమ నమర్చి చుట్టునం
బెట్టును గోటగోపురము పెద్దగఁ దీర్చె నిమేషమాత్రలోన్॥ 294

తే॥ అవని పొడ్డలదేవు బాచయ్య నడక
భక్తి కెల్లను నెల్లయై పరగ నన్య
సమయకోలాహలుం డని శైవు లతనిఁ
బొగడ విని సైఁప కొకనాఁడు భూవిభుండు॥ 295

వ॥ పరవాదిజనంబులు కొందఱం గూడుకొని ప్రతాపనారాయణపురంబున
ప్రాకారగోపురోపశోభితంబుగా నొక్క గుడి గట్టించి యందు గో
వింద ప్రతిమఁ దెచ్చి మంచిముహూర్తంబునం బ్రతిష్ఠసేయ ననురా
గంబున నఖిలనియోగంబులుం గొలువ దానిచొప్పుటఁ గొలువవచ్చి
యున్న యన్న రేంద్రుం డందఱం జూచి బాచిరాజుచెటిఁ రాని కార
ణంబేమి? తాశివభక్తుండ ననియో యిమ్మహోత్సవంబు విల్లు తెఱం
గెఱుంగఁడో యెఱింగి లెక్కసేయఁడో మా కొలువు చాలించెనో యేల
యిట్టియుద్యోగంబునకు రాకుండునే యని యాగ్రహించి వలుకు
బిజ్జలునకు బసవుం డిట్లనియె॥ 296

క॥ చెప్పినయుడిగము సేయక
తప్పించెనొ బీరమునను దలఁగి చనియెనో
తప్పేమిచెప్పు మాతని
నిప్పుడు కోపించి మించి యిట్లాడుటకున్॥ 297

క॥ కరలింగనిష్ఠులగుశివ
శరణులు పరదైవపితతశరణములకు ప
త్తురొ చొత్తురొ కన్నులజూఁ
తురొ చెవులను విం[దొ]వారిత్రోవసడుతురో॥ 298

ఆ॥ హరుని యెడమువంక నద్రిజ యుండంగ
నచట దక్కదక్షిణార్థమునకు
భృంగినాథుఁ డేకలింగంబు వెలుఁగంగ
మ్రొక్కె నదఁగ నింకఁ జెప్పనేల॥ 299

శా॥ ఘంటాకర్ణుఁ డనంగ శంకరుని భక్తశ్రేష్ఠుఁ డొప్పుండు మున్
ఘంటల్ చీనుల నంటఁ గట్టుకొని తద్గంభీరరావంబు మి
న్నంటన్ మ్రోయఁగఁ జేసి యారవిడి నన్యద్వాద్యముల్ వొందఁగా
వెంటం జేర్పక భక్తియుక్తిని మనం దేద్రాత్రిపై వెండియున్॥ 300

తే॥ అవని నరవత్తుముప్వర కార్యుఁడగుచు
వెలయు మాహేంద్రమంగళ మనుపురమున
నెలమి లింగైక్యనిష్ఠావిశిష్టుఁ డగుచు
నతని నియమంబు జెప్ప చోద్యంబు వినవె॥ 301

మ॥ తనమ్రోల౯ బరదైవనామము సముద్యల్లీలఁ బేర్కొన్న నె
వ్వని నైనం దలద్రుంచి వైచు నియతి౯ వర్తించుచుండంగ నా
తనిగేహంబున నొక్క బ్రాహ్మణుఁడు రుద్రం బాస్థ వల్లింపుచుం
జనుదేవర క్షుధవిప్లుతుం దగుచు 'బిక్షాందేహి' యంచు౯ వేసన్॥ 302

ఉ॥ అక్షయసంప్రమోదయుతుఁడై గృహి గావున భైక్షకాంక్షికి౯
భిక్షము దాన కొంచుఁ జని పెట్టఁగ నొల్కుడు నన్యదైవనా
మాక్షరముల్ వచించెను ధరామరముఖ్యుఁడు దాని కల్గిత
త్కుక్షికరస్థలస్థగితగుర్వగు దర్విక ద్రవచ్చఁ జచ్చినన్॥ 303

చ॥ అది గని విప్రు లెల్లఁ దగవారడిఁ బోవను భిక్షకు౯ నిజా
స్పదమున కేఁగుదెంచిన ద్విజు౯ ముని కన్నము గల్గె నేని భి
క్ష దయను బెట్టఁగా వలయు నల్లరయుండిన లేదు పొమ్మనాఁ
గఁ దగవు గాక యిట్లు మిడుకంబడివాత వధింపవచ్చునే?॥ 304

ఆ॥ అవని బ్రాహ్మణో 'నహంతవ్య' యనుసూక్తి
చెప్పఁ జేసె వేద మొప్పుజదువు
నవనిదేవుఁ జెప్ప సరియగు యనుచిత్తుఁ
డతఁడు ధన్యుఁ డగునె? యక్కటకట! 305

చ॥ అని మది దూరగా వగచి యందఱుఁగూడి ధరాధినాథుఁ జే
ర నరిగి చెప్పిన౯ విని ధరావరుఁ డాయనఁ బిల్వఁ బంచి వి
ప్రుని నిటులేల చంపితివి? బుద్ధివిహీనత నేను త్ప్పవఁ జే
సె నతఁడు తప్పు కల్గినను జెప్పుము గాచెదఁ జెప్పవేనియున్॥ 306

చ॥ నరసర నిను నేఁ జంపెద నన్నక
నరవరుఁ గన్గొని నవ్వెలయంగా
నరయం బల్కె భయం బించుకయుం
బొరయని నెమ్మదిఁ బొంపిరివోవన్॥ 307

తే॥ చంపితిని నిక్క మెట్లైన చంపఁదగిన
యట్టి తప్పును జంపిన యవ్విధంబు
శంభుఁడ యెఱుంగు నన్నుఁ గావఁ జంపఁగర్త
యతఁడు గాకేల మీచేత హతుఁడ నగుదు॥ 308

క॥ అన విని జనపతి యింక ని
తనితోఁ బలుమాటలేల ధాత్రీసురుచా
వునకుఁ సరిగాఁజంపుం
దనవుడునారెకులు గొంచునరుగు తెరువునన్॥ 309

చ॥ హరు నిలయంబు గాంచి దరియం జని యోహర భూవిభుండు దు
ర్భర మదమత్తుఁడై పరమపాతకుతో సరి చంపఁబంచె స
న్నరకదురాత్మతోడ సరి నాకును జావఁగవచ్చునయ్య యీ
శ్వర యనుచుఁ గరద్వితయ సంభృతతాళము లిచ్చుచుండఁగన్॥

వ॥ అప్పు డయ్యమరాజు లింగనిష్ఠ కంగజారి యిచ్చ మెచ్చి॥ 311

తే॥ అన్యదైవాభిధానదు రక్షరములఁ
బలుకు టవితోడ నను మహాభక్తు నెట్లు
సాటిసేయంగఁ దగు నంచు మేటికరుణఁ
దనదు వక్షంబు తొరటొరుమనుచుఁ జెఱచె॥ 312

చ॥ అరియమలింగగర్భము మహోగ్రమదంనబునఁ జొచ్చి యుత్తటిఁ
నరపతిసేవకాళి యహినాయకభూషునురంబుఁ జొచ్చె నం

చురువడిఁ గూడ రాఁగఁ గని యుగ్రునిలోపలఁ జొచ్చువేగ నం
బరము చెఱంగుమూరెఁ డహిమండను వెల్వలఁ జిక్కెఁ గ్రక్కునన్.

క॥ నరవర మా శివభక్తులు
వెరవిండి పరదైవములను వివనొల్లమికిఁ
గుఱిగాదె యర్థ్యమాఖ్యుని
వరదివ్యాంబరముగానవచ్చుటమఱియున్ 314

వీరశంకరయ్య కథ

క॥ మనుజేశ వీరశంకరుఁ
డన వెండియునొక్క భక్తుఁడవని వెలయందు
ద్ఘనచరితమువినుస్వప్నం
బుననైననుగొలువఁడతఁడుపరదైవములన్. 315

క॥ తలఁపఁడుముట్టడుతోడం
బలుకండిదియనీతిగాఁగఁ బట్టినడను నా
తలఁపొకబౌద్ధునినంటం
గలఁగని మేల్కని విచారకలితాత్ముం డై.

తే॥ అంటఁగారాని బౌద్ధుని నంటుకొన్న
తనువుఁ దలపోయ కుక్కముట్టిన ఘటంబు
దానిఁ గాల్చుట యెందును దగునుగాదె
యనుచుఁ గృతనిశ్చయుం డయి యాక్షణంబ. 317

ఉ॥ శ్రీనగసీమ కేఁగి యతిశిష్టతరం బగుహాటకేశ్వర
స్థానమునన్ జ్వలజ్జ్వలనతత్త్వమహాయసపాత్రలోన నా
సీనత నొంది వెండియు నశేషతరాయుధకృత్తగాత్రుం డై.
భానుజవైరిసత్కృపకుఁ బాత్రతం గాంచె నవంచకస్థితిన్. 318

క॥ కావున భూవర పరదై
వావలిఁ జూడంగ వినంగ నంటికొనఁ గ మా
శైవులకు గానివానిని
నీవిశ్వం బెల్ల నెఱుఁగ నేటికిఁ జెప్పన్॥ 319

శి: లెంక మంచయ్య కథ

సీ॥ మఱియును శివలెంక మంచయ్య యను కఱ
కంఠభక్తుండు శ్రీకాశిలోన
మనుచుండు ననుదినంబును మఱి తన వగు
పదివ్రేళ్లు ఖండించి భక్తియుక్తి
ముప్పొద్దుఁ బూజించి ముదమునం బసయు భూ
జనులు విస్మయ మంది సన్నుతింప
నట్లు గొన్ని దినంబు లధిగమింపఁగ నంత
నభవ భక్తావేశ మంగవించి॥ 320

తే॥ శంక దిగఁద్రావి పరవాదిజనుల ముక్కుఁ
గోయఁగను దెక్కె మెత్తించి గోపవాహుఁ
డీశ్వరుఁడ కర్త వీరమాహేశ్వరోరు
పదమ యుత్తమ మని నిల్పఁబసులు గనలి॥ 321

క॥ వడిజనిచక్రగదాధరు
గుడికడఁ జెనుగుంపుగూడి కూర్చుండి ముదం
బడరఁగ వాదంబునకు
న్మృడుభక్తునిఁ బిల్వఁబంచి రుద్యద్భుములై॥ 322

క॥ పిలిచిన మంచి దయ్యె నని పెద్దయు లేఁ దొరఁ మంచనాహ్వయుం
డలరు జపంబునం జనుడు సస్మితుఁడై మదశాస్త్రపద్ధతుల్
వెలయంగఁ నెత్తి మార్కొనిన వేసర కండలు కన్నియుక్తులం
పొలయఁగ జెప్పి గెల్చి నిగమోక్తులు సాధులుగాఁగ దేల్చుచున్॥

తే॥ అట్లు గెల్చినఁ బరవాదు లంత బోక
చదువులు గిదువులును నింకఁ జాలు దృష్ట
మొక్కటైనను జూపఁగ నోపుదేని
గెలుపు నిజ మన్న మంచయ్య గెలుపునట్లు॥ 324

క॥ మీ విష్ణుని దనయంతన
మావిశ్వేశ్వరునకుఁ నమస్కృతి సేయం
గావడి నడిపించెదమీ
గావలయును జూడు మన్న కథలేమిటిన్? 325

వ॥ అని పల్కి యాశివలెంక మంచన పంచశరహరుశరణులశరణంబు
లంతఃకరణంబున స్మరణంబు గావించి యవ్విరించిజనకు నుద్దేశించి
యి ట్లనియె॥ 326

క॥ ఓరోరి కృష్ణ విశ్వా
ధారుం దగువిశ్వపతికి దండముఁ బెట్టం
గా రారమ్మన నప్పా డ
వారణ గుడివెడలెఁ బుడమి వడవడవడఁకన్॥ 327

ఆ॥ అట్లు వెడలి మంచనారాధ్యునకు మ్రొక్కి
యతనివెంట నడుచు నబ్జనయనుఁ
జూచి పరసమయులు స్రుక్కుచు నక్కజ్జ
వడ నడిచిరి లచ్చివతి వదుండ॥ 328

క॥ హరుభక్తిసంయుతుండై
హరి నీగతి విశ్వనాథు నగ్రమునకు ను
ద్ధురగతినడిపించుకపో
యురయంబున మ్రొక్కఁజేసెనిలనురమటంన్॥ 329

వ॥ 'శివభక్తః ప్రభుర్మే' అనుమాట యోటుపడకుండఁగుండలీమండలేశ్వ

యను మంచలిపండితులు పంచినపని సేసి బ్రదుకు నని వచ్చి భక్తిఁ
జిచ్చుఱకంటికి మ్రొక్కి యక్కడన చక్కఁ జాఁగిలంబడి లేవకచిక్కి
యుండుట నేడునుం దెల్లంబ కాదె వాదులు నెత్త నత్తువలేక చూచు
చున్న వారు గావున॥ 330

క॥ హరునకుఁ బ్రతిలేమికి నా
హరిరూపమ సాక్షి భక్తులలిగిన జడుఁగుఁ
ర్చినయేని బ్రతుకుహరియిం
ద్రరవిసుధాకరులకు వినుధరణీనాథా॥ 331

ఉ॥ శంకరదాసినా నవరశంకరమూర్తిగలం దతండు కో
పాంకిత దృష్టిఁ గన్గొనిన యాక్షణమాత్రన యన్యదైవముల్
బొంకముదూలి ప్రయ్యలటు పృథ్విపయిం బడు నిట్లు ధాత్రి ని
శ్శంకత సంచరింపఁగ నసహ్యత బల్లహుసమ్ముఖంబునన్॥ 332

క॥ జగదేక మల్లఁడనువాఁ
డగణితమాయాబలాఢ్యుఁడై తొడరిన న
జ్జగతీశుఁడు దత్సమయులు
దిగులుకుడువమిగుల కోపదీపితుఁడగుచున్॥ 333

క॥ ఫాలా భీలాంబక భవ
కీలావళిఁ బర్వనతఁడు కినిసి కనుగొనఁ
నేలం గలయదె యచ్చట
నీలాభ్రనిభాంగుమేను నీరై పెలుచన్॥ 334

క॥ చూఁడగన తెరుముట్టము
పాడై యిదినేడునునికి ప్రత్యయముడురాట్
చూడామణి భక్తికి మీ
కీడెందుచు లేదు నీ పడెరుగుడు న్నృపతీ॥ 335

వసంతతిలకము॥ ఈరీతిమాట లింక నేటికి బాచనారా
ధ్యారాధభక్తిగతి యంతయు నేడుజూడం
గారాదె తొల్లియుం గారులు పల్కఁగా నా
సౌరాష్ట్ర నాయకుని జయ్యనదోడితేడే॥ 336

క॥ కొట్టరువుసఁ దావక భట
దట్టములకుఁ బళ్ళ పరిమితం బనుదినముం
బెట్టించు గాని లెక్కలు
పెట్టఁడు వ్రాయడు వారిపేరొక్కండున్॥ 337

తే॥ కవిలెనిండ బంచాక్షరీగణన వ్రాసి
తవిలియేదియు నడిగిననను తప్పక తఁడు
వెరుసుదప్పకఁ జెప్పనవ్విధమునీవు
నెఱిఁగియుండంగ నేజెప్పనేటికధిప॥ 338

వ॥ ఇటమీది పనులును జిరకాలంబున గనియందు గాకేల మిట్టిపడయెద
వని బిట్టుల్కి బసవం డీవృత్తాంతం బంతయు విన్నవించి పంచిన విని
వాదంబన్న ననాదరంబున నాకదకుంబోక యున్కిగాదని కదలివచ్చి
యచ్చటనున్న భక్తులకు మ్రొక్కి మొక్కలుండై నిలుచున్న బాచి
రాజుం జూచి యేచినయాగ్రహం బుద్రేకింప నాభూపాలుండతని
కిట్లనియె॥ 339

తే॥ అఖిలలోకాధినాయకుఁడైనయట్టి
హరిప్రతిష్ఠకు నీయమాత్యప్రజంబు
వేడ్కఁజనుదేర నీవేలవెళ్ళనిట్లు
చెల్లునేయని విని కోపశీలుఁడగుచు॥ 340

ఉ॥ పుట్టుచు గిట్టుచున్ వెతలఁబొందుచు వందుచు దుర్భవాబ్ధిలోఁ
జుట్టలు పెట్టుచుం దిరుగుఁ జుల్కనివేల్పులఁ జూచి నీవు యిం
కెట్లు నృపాలకర్త యని యిప్పుడు పల్కితి కర్త గట్టురా
పట్టిమగండు గాక మఱిభర్తలు కర్తలు లేదు పీరిలోన్॥ 341

క॥ కర్తలకుఁ గర్త యగుచు
త్వర్త మహేశుం డొకండ కర్తవ్యదశా
కర్తల హరునకు సరి యని
కీర్తించిన వారినోర క్రిములుదొరుఁగవే॥ 342

తే॥ ఎల్లెడల 'మరు హర్తా మహేశ్వర' యను
విష్ణువాక్యంబు చదివియు వినియు మఱియు
వరుస హరి గిరిసజు సురలు గిరలు
కర్త లని పల్కునట్టి మౌర్ఖ్యంబు గలదె? 343

క॥ జనికర్త బ్రహ్మ యగునే?
తన తరి మొలపింపలేక తానుండునె? స్థి
త్యనుశాసనుండు హరియే
నిసఁదన సుతుఁజావకుండ నిలపఁగవలదే॥ 344

శా॥ జినబుద్ధుల్ పరదైవతంబులె? త్రయస్త్రింశత్సురుల్ పశు
త్వనిరూఢుల్ ప్రతిమాకృతుల్ నిజమహత్త్వావర్జితుల్ తీవ్రతఁ
ఘనమత్తైభము వెన్నడించినఁ జొరంగారాదు తజ్జైన బౌ
ద్ధనివాసంబులు ధాత్రిమీఁద నిదె ప్రత్యక్షంబు వీక్షింపఁగన్॥ 345

తే॥ మాయదైవంబుగా దనుమానమేల?
యదియ దైవం బగుడు మాయ యనఁగఁ దగునె?
హరజ్ఞ్యాలు హరు నధికారు లమ్మురుఫును
వేదబాహ్యులు కర్తలే? వీర లెల్ల॥ 346

క॥ ఆయేవురు కర్తృత్వం
బేయెడ ధరియింపలేమి నీశుఁడు కర్తృ
త్వాయతనము దర్శనములు
నీయిలనిరుమూఁడ యనుట నిదియు నెఱుఁగరే? 347

క॥ పిసుఁ 'డేక ఏవరుద్రో'
యను శ్రుతు లీశ్వరునిఁ జెప్పిన ట్లసతనిఁ జె
ప్పునెనిగమ్ముల దైవము
లనజనపదహృతముల పట సానోముఖు చేన్॥ 348

క॥ క్షితి దైవమేని మలమూ
త్రతతికి నెలవగునె జలము దైవంబే నిం
దతమగునె యిట్టిపాటల
యతివరు నరచేతిగుంటయందును నగునే॥ 349

సీ॥ అనలంబుదైవతంబగునేని సర్వభక్షుండనఁజనునె? భూమండలమునఁ
గరువలిదైవంబు గాపింతమేనియు దిక్పతియై యొక్కదెసనయున్నె?
యాకాశమదిదైవమందమేనియుఁ బ్రళయంబునొందునె ప్రమదాళిచేతఁ?
గమలాప్తరిపులదైవములనవచ్చునె? సంతతాటనపరిక్షయయుతులను॥

తే॥ నత్మ యింతటికిని గర్త యయ్యెనేని
సౌఖ్యదుఃఖంబులకుఁ జిక్కి జరుగుచున్న
యిన్నియును దైవములు సయ్యెనేని యొకటి
జన్య జనకత వెలయఁగా జనన మందె॥ 351

సీ॥ కాకయింతకుఁ గర్త కర్మంబయ్యెనేఁ గర్మంబుజడ మదిగాదు కర్త
యెల్లనచెయ్యి యేమేనిఁజేసినవాని కర్మంబు వలచునో కర్తగలఁడొ
లేదన్నఁ ద్రిపుటియు లేకపోవలయునుగలఁడన్నఁగర్మంబుకర్తగాఁడు
ఘనకర్మఫలమునునుభవింపఁగఁజేయు హరుఁడు కర్మాధీశుఁ
దతఁడకర్త

తే॥ కర్త కర్మమ యగునె? మఖంబుఁ జేసి
దక్షు నీడేరకుండునో తంద్రిశిరము
గొట్టి నట్టెనయా కోట కోటనికిని
హరుని జేరంగవచ్చునో యరసికొనుఁడు. 353

వ॥ 'అవశ్యమనుభోక్తవ్యం కృతం కర్మ శుభాశుభం' బనువాక్యంబు కర్మానుభవావశ్యకత్వసూచకంబుగాని కర్మ కర్తృత్వసూచకంబుగాదు అట్లునుంగాక 'ఏకఏవరుద్రోనద్వితీయో' యని శ్రుతికోటిచాటుంగావున నగర్తలకర్తమదనమదహర్తయకాంచి హంతపురస్సరసుర లతనియావరణంబునం బనిపేనికొలిచియుండు పశువులుగానిపశుపతులుగారు నియంతృయంత్రణాపారతంత్ర్యంబునం గార్యకారణప్రపర్తితులై యవాంతరకర్తలై చెప్పినం బనులంజేయువారు చెప్పినపనులకుం దత్ఫలంబులకుం కర్త లగుదురే? కర్తలుగామికి మర్త్యంబుననూరనూర సకలజనంబులకు విస్పష్టంబుగాం దెలసియుండునది చెప్పెదనినుండు॥

మ॥ త్రికోకిల, గోరం బోవంగ గొడ్డలేటికి గోపహాహసుంట్టులం-
సారసాక్షముఖామరుల్ పరిచారకాకృతిం గొల్చుచు
న్నారో వారల గళ్ళ చుట్టు పినాకి నొక్కుచుసైనంగ
న్నారో చెప్పుడ యట్టు లేల? బుసంబు లెల్ల సెబుంగంగాన్. 354

వ॥ అట్లునుం గాక॥

సీసమాలిక:—

అప్రతిమాకారుం డగులింగమూర్తిం
బ్రతిచరించెడి హరిహంసు లెసయో?
నిర్మలనిత్యనిష్కర్మదేహునకు సు
దుర్మలదుష్టదుష్కర్మ లెసయో?
శుద్ధప్రబుద్ధానిరుద్ధదేవున కప్ర
సిద్ధజోద్ధాశుద్ధజీవులు సరియె?
చావుం బుట్టువులేని దేవదేవునకును
వగంజచ్చి పుట్టుదేవతలు లెసయో?
బ్రహ్మమాయాకారపశుపాశభర్తకు
బ్రహ్మవిష్ణుపురోగపశువు లెసయో?
శంకరునకు విష్ణుకం కాళధరునకు
శంకినులై చనులెలర తసయు?

ప్రళయంబు నొందించు పరమేశునకును ద
త్ప్రళయభీతులు వేల్పులన్న లెనయె ?
మునిగణార్చితపాదవనజాతయగునకు
మునిశాపహతుఁ డగుపీనుఁ గెనయె ?
యఖిలలోకార్చితుం డగులింగమూర్తికి
నర్చించు నర్చకు లమరు లెనయె ?
నొసట మూఁడవకన్ను నొనరించు హరునకు
రెండుకన్నులవేల్పుతండ మెనయె ?
హాలాహలాగ్ని సంసారసాహసునకుఁ
హాలాహలాగ్నిదగ్ధాంగు లెనయె ?
త్రిపురదారవభంగనిపుణవిక్రమునకుఁ
ద్రిపురదైతేయబాధితులు సరియె ?
యంధకముఖ్యదైత్యసుదాపహరునకు
నంధకాద్యసురభయార్తు లెనయె ?
హరికమలజకపాలాస్థిభూషణునకు
హరికమలజముఖ్యాసురలు సరియె?
యావిర్భవింపని యట్టియభవునకు
దేవకీపుత్రాదిదివిజు లెనయె?
యఖిలంబు లోఁగొన్న యట్టిలింగమునకు
లింగమధ్యస్థులౌ లైంగు లెనయె? 355

తే॥ యెలమి సర్వేశునకు నసర్వేశులెనయె?
రమణసర్వజ్ఞుతో నసర్వజ్ఞులెనయె?
భూమిషోడ్డలదేవుతో సోమనాథు
తోడసరివత్తురే వేల్పుగూడగొడ్డు॥ 356

వ॥ వెండియు హరసర్వేశ్వరభవపరశివపరమేశ్వరపశుపతి శ్రీమహాదేవాది నామంబులు తక్కినవేల్పుల కొక్కనకైనసునుంగలవె యంతియకాదు 'తద్విష్ణోః పరమంపదం' బనవిష్ణునకుంపరంబైన పదంబసియును

'పశ్యంతిసూరయ' యనఁ గృతార్థులిడిమహాదేవుని భావంబులం గాంతు రనియును వేదంబు నాపాదంబులు సాదరంబునింబల్కఁ వినియునుం గుమతులయి యసచ్ఛాస్త్రంబులఁ జెప్పంబడ్డచందంబుననో కుక్క పాలు డొక్కలం బోసినదోషంబుననో నాముమేసిన మోసంబునం బొడ మిన మతిభ్రమణంబుననో గాని కొందఱు మందభాగ్యులు సద్గతి బాహ్యులు నగువేదబంపు బాడబులు దేవతాతారతమ్యంబులు దప్పఁ జెప్పుదు రవనీశ వారల ప్రకారభాషణంబులు వినం బనిలేదు విడువు మని మఱియును॥ 357

తే॥ హరికి నపునర్భవత్వము నచ్యుతత్వ
మును నిజంబుగఁ గల్గిన మనుజనాథ
శైవవరుఁ డను భృగుమౌనిశాపమునకు
బుదమిఁ బదిమార్లు తానేల పుట్టుఁ జెపుము॥ 358

సీ॥ నామంబు 'విష్ణో పితామహ' యనఁ బితా
మహునిగుదంబున మాధవుండు
తోడ జన్మించి యధోక్షజుఁ డమనాను
మవనిలోఁ బ్రఖ్యాత మయ్యెఁ గాదె
యిది యేల? యదితికి నింద్రానుజుండు నై
జననంబు నొందఁదే శార్ఙ్గపాణి
బాదరాయణుఁ డనఁ బ్రభవింపఁడే శౌరి
ద్వాపరంబున నెల్లవారు వినఁగ॥ 359

తే॥ నియ్యుగమునందుఁ గృష్ణాఖ్యుఁ డయ్యెఁ గాదె
విష్ణునిలయంబునందు దద్విష్ణుపదముఁ
గోరి భజియించువారికి మారవైరి
యొసఁగు విష్ణుత్వ మొందుచు రొక్కలోకు॥ 360

ఉ॥ ఎక్కడ వ్యక్తియున్న యగు నీహరిబన్నము లిన్ని బాములన్
నిక్కము కానివా? బలిమి నింద యొనర్చుటకా? నరేంద్ర యీ
వాక్కుల సాక్షి యొక్క ముని వక్షమునం దన్నిన నొచ్చి మచ్చయై
యక్కునం బాయ దెప్పుడు నరాధిప వెండియు విన్ము చెప్పెదన్॥

మ॥ తగ దుర్వాసుండు రుక్మిణీయుతముగాం దన్ను న్వడి న్బండిపె
న్నొగలం గట్టి కశాభిఘాతములచే నొప్పించుచున్ వీఁపుతో
లెగయం గొట్టుచు బండి యెక్కి దిశలం దీడ్పించుటల్ ద్వారకా
నగరం బెల్ల నెఱుంగుఁగాని నృపతీ నామాటలే కాదిలన్॥ 362

తే॥ ఉపమ నుపమన్యముని మహాతపముం జేసి
పాలమున్నీరు శివుచేతం బడసి క్రోలు
నపుడు నొడబడి యాదినారాయణాఖ్య
గళమునను బడ నుమియఁడే కైకరించి॥ 363

సీ॥ హరిని జలంధరుం డసురాక్షసేశ్వరుఁ
దలయించి చంపఁడే యంబరమున
జలజనేత్రుఁడు జరాసంధునాజిని నోడి
కామించి కొనఁడె దుర్గములగముల
నిభదైత్యముఖులు కైటభమర్దనుపి బఱ
పరె పలుమారులు బవరమునను
మృగజాతి చండాల మగుగార్దభమునఁ బ్రా
ణము పట్టి మనఁడె యానవ్యశార్ఙ్గి॥ 364

తే॥ చక్రమున వైనవే పొంగి చక్రమపుడు
విఱిచివైచి దధీచిత న్వెన్నడింప
బెగడువడి యెఱుంగక యుండఁ దెగువఁజేసి
పాఱిపోవండె వెన్నుండు పంచి యగుచు॥ 365

క॥ సురబలము నసురబలముల్
పొరిఁగొన విష మారగించి శంకరుఁ డమృతం
బురుడ కు నిచ్చె మెచ్చిన
హరిమగటిమి పొగడఁదగిన దయ్యెను గాదో॥ 366

క॥ బలి గిట్టి భూతలం బి
మ్ములఁగొన్న యఘంబువలన మురవైరియుభూ
వలయంబు గోలువడి ఘన
జలధిసొరఁగ వలసెఁగాదె జనులెఱుఁగంగన్॥ 367

తోటకము॥ అలికిఁ దా ద్విజహత్యకు లోనై
నేల గలంతయు నెమ్మి భ్రమింపం
గాలము నిండిన గ్రక్కునఁ బోఁడే
వ్రాసిన నెవ్వగ రాముఁడు భూమిన్॥ 368

క॥ పోటరివిష్ణునిమాయ
న్నాటకమున కేల బ్రమసినారొ జనులు ఘో
రాటవి నొక్కనిషాదుని
యేటున నీల్గండె లోక మెల్లనెఱుంగన్॥ 369

సీ॥ వెన్న ప్రుచ్చిలిపోయి వ్రేతల నెలయించి
రం కాడఁడే శౌరి శంకలేక
నందికేశుఁడు తన నాసానిలము వెంట
నీడువం డాతండె క్రీడఁబాఱి
హరి తాన దైవంబు సని పల్కుఁ బురుషలింగ
మూర్తిఁ గానఁగలేక మోసపోఁడె
హరుఁ బెక్కుయుగముల నాత్మజుఁ సర్థించి
కొలువఁడె మేఘమై కుధరధరుఁడు॥ 370

తే॥ మత్స్యమునుఁ బరిమార్చి మామారవైరి
యంత్రసంతతిఁ దలఁ దాల్చినట్లు జరఠ
కమఠకరటీకపాలంబుగాదె హరుని
హారలతికాంతరాళంబునందు వెలుఁగు॥ 371

క॥ శరభాకారంబున నర
హరిఁ జిత్రవధం బొనర్చి యాతనిచర్మం
బరుదారహరుఁడు దాల్చుట
శరభాధ్యాయంబునందుఁ జదువఁగవినరే॥ 372

ఉ॥ అంగజవైరిహస్తమున నాదివరాహము ఘోరదంష్ట్రి యొ
ప్పంగఁ దివిక్రమాస్థి పురభంజనుహస్తసరోజమందు ఖ
ట్వాంగముభంగి నుండు దనుజారిశిరంబు శివాంగమందుఁ గా
సంగఁబడంగ శౌరినయనంబు మహేశ్వరు కాళ్ల వ్రాలఁగన్॥ 373

క॥ వనజాక్షు దైవమనఁగా
వినవచ్చునె హరుఁడుమున్ను నిష్వక్సేనున్
ఘనశూలంబునఁ బడఁబొడి
చిన నింకెత్తినఁదదగ్రసీమనె యుండున్॥ 374

క॥ అత్తఱిఁ గలకేతనిగతిఁ
నెత్తురువఱవఁడె మహీశునిసమక్షమునన్
సత్తుంగనింతయుఁగ నిప్రే
మెత్త హరిం గర్తగాఁగ మఱికొందఱిలన్॥ 375

క॥ సమధికరౌద్రోదేక
క్రమమున రుద్రుండు హరిహరాంతరం బని వే
దములు మొఱవెట్ట విష్ణుని
సమయించుట హరిహరాఖ్య శంభున కయ్యెన్॥ 376

క॥ పన్నుగ 'యజ్ఞస్య శిర
శ్ఛిన్నం' బని శ్రుతులు మ్రోయ శ్రీకంఠుఁడు దగ
ద్దక్షాధ్వరమున దాఁకొని
జన్నంబున వెన్ను శిరముసరి ద్రుంపండే॥ 377

ఉ॥ ఆదిమహాధ్వరంబున మదాంధమునం మురవైరి మస్తక
చ్ఛేదము నొందఁడే హరునిచేత నతండె యసంగ నేల గ
ర్వోదయు లెవ్వ రాగజహరోపహతాత్ములుగాక యజ్ఞుఁ డీ
మేదినిపైఁ దృణం బిడిసి మించి సురారిపు లెత్త జాలిరే॥ 378

ఆ॥ మించి యహమించినట్టి విరించుమించు
పంచమశిరంబు ద్రుంపఁడె పంచముఖుఁడు
హరిణమై కూఁతు వరియింప నజానిశీర్ష
మభవుఁడేయఁడె తెగ మృగనాథుఁ డగుచు॥ 379

ఉ॥ అతని మానసాత్మజుఁ డహంకృతి సంగతి నున్న నుష్టసం
జాతుని జేయఁడే శివుఁడు సత్యవతీసుతుఁ డాత్మహస్తసం
జాతము మీఁదికెత్తి ధర శౌరియ దైవత మన్నఁ దద్భుజం
బేతెరు వయ్యెనో మునులు చెప్పరె యాశివచేతసంబులన్॥ 380

భుజంగప్రయాతము॥ అమేయావలేపాత్ముఁడై రావణాఖ్యుం
డుమాదేవి కంపింప నుప్పొంగి కైలా
సము ల్మీఁదికెత్తంగ సర్వేశుఁ డంగు
ష్ఠము న్మొత్తఁడే భీతి సంక్షోభ మొందన్॥ 381

తే॥ మలహరునితోడ మెండాడి మారుఁడసరి
కంతుఁ డేటేటఁ గాలంగఁ గానరాదె
కాలు సేతులకై చంపెఁగాదె శూలి
శూలమునఁ గ్రుచ్చి యిచ్చల సురలు దలఁక॥ 382

సీ॥ దక్షుఁడు క్రొవ్వినం దలగొట్టుటకు సాక్షి
మేషశీర్షము పెక్కుభాష లేల
యఖిలలోకాక్షుండ నగును దా నన భృగు
కన్నులు గెలఁకదె కాలగళుఁడు
శివదూషణము సేయఁ జెవిఁ బడ్డ భద్రుండు
పూషుపండ్లును బోవఁ బొడిచెఁగాదె
యతిసత్యమున జగత్ప్రాణుండు దా నన
గాడ్పుకాళ్లను నఱుకంచె హరుఁడు॥ 383

తే॥ ద్రోహి దక్షునిచే నాహుతులు గ్రహించి
కుడిచి బాహులు జిహ్వలు గోలువడఁడె
యగ్ని యనిమిషపతి చెయ్యి నదితిముక్కు
చెక్కఁడే వీరభద్రుండు చక్కఁగాఁగ॥ 384

క॥ అమృతకిరణుఁ జరణంబునఁ
జమరఁడె విధిభామముక్కు స్వాహా స్తనము
న్నిముషంబునఁ గోయఁడె య
జ్ఞమునకుః దమరాక మిగుల సఫలత నొందన్॥ 385

వ॥ వెండియుఁ గండగర్వంబునం దిండికై యజ్ఞభూమండలిం దండతండం బులై యుండుదుండగపువేల్పులం జెండివైవండె యంతియ కాదతం డెల్లలోకంబుల వెల్లిముంపు తలంపునం బఱతెంచు గంగాకల్లోలిని నల్ల నల్లన కరపల్ల వాగ్రంబుసంగబళించి జగద్రక్షణార్థంబుగా మౌ ళింగీలింపఁడెమఱియు సర్వసర్వంసహాచక్రధురీణా సహస్రభూషితంబగు శేషఫణిమణిముద్రికంగావించి చిటికెనవ్రేలందాల్పండెయదియునుంగాక మింటిదెస నొండొంటిఁగూడక మగ్గుటపడి పొదగట్టు కట్టఁడిరక్కసుల పట్టణంబులు మూఁడునొక్క పెట్టునంగట్టువింటనంటుకొనం గెంటులేని తమ్మికంటి తూపుముల్కి మంటపాలు గావింపఁడె యదియునుంగాక యుదధిమథనసమయసముద్భూతప్రభూతచేతో భీతిమూలంబగు హాలా

హాలంబు జంబూఫలంబు ద్రిమ్మంగతిద్రిమ్మంగఁడె యంతియకాదు అంధక మంథనుండు రుజలంధరవ్యాఘ్రజటాలాసురాదులఁ బెంపడ మొత్తి మోద రలాడండెయిం తేసి పనులకుంగతుహంత గావలదతని చిఱుతగణం బొక్కండైనను బుండరీకభవాండంబులు దివియం బెట్టం జాలు నట్టు గావున మాదేవుఁ బోలు వేల్పు లెందునులేరు భూరమణ యింకొండుఁ జెప్పెద నాకర్ణింపుము॥ 386

చ॥ హరుఁ డొకరుండు నిత్యుఁడు మురాంతకముఖ్యు లనిత్యు లౌటకుం
గరియగుఁ గాదొ కంసమురఘస్మరవ్యాఘ్రముణాస్థి మస్తకో
త్కరధరణంబు దా నదియ కాదె తలంపఁగ జ్ఞానకంబు శం
కరుఁడ తదీయసంహృతికిఁ గారణయౌటకుఁ గర్తయౌటకున్॥ 387

తే॥ అవనినాయక యుపమన్యుఁ డగుమునీంద్రు
చేత శివదీక్ష వడసె రాపీవనేత్రుఁ
డింద్రనీలంపులింగంబు నిష్ఠభక్తి
సజ్జ నిడికొంచు మ్రొక్కెద్దు శ్రద్ధతోడ॥ 388

చ॥ హరిహరు వేయి తామరల నర్చనసేయఁగ నందు నొక్క వం
కరుహము దక్కువైన దనకన్నుఁ బ్రియంబునఁ బెల్లగించి త
చ్చరణముఁ బూన్చ విష్ణుఘనసాహసభక్తికి నిచ్చమెచ్చి శం
కరుఁ డొసగండె చక్రమును గన్నును ముందటి యట్లయుండఁగన్॥

వ॥ మఱియు మత్స్యావతారంబున శ్రీవత్సలుండు లంకాద్వీపంబునఁ గంకణీకృతవాసుకిమత్స్యేశ్వరనామంబునఁ బ్రతిష్ఠయొనర్చి పేర్చిన నిష్ఠఁ గొలువండె కూర్మావతారంబునం గూర్మనాథుదార పాపనిష ప్రాంతంబున నిల్పి భక్తియుక్తుండై భజియింపండె రామావతారం బున రామచంద్రుండును శ్రీరామనాథు సేతుబంధంబుపై సంస్థాప నంబుఁజేసి యుపాసింపఁడె యింతయేమియున్న నానంపంచు నత్యంత తాత్పర్యంబున క్షీరారామంబున రామేశ్వరు నారాధింపఁడె ద్వార వతి నోరంతప్రొద్దు గోవిందేశ్వవినివేశితుంజేసి యనస్రక్తి సేవింపండె

వెండియు నలంపూర బ్రహ్మేశ్వరుం బాదుకొల్పి పూజలుసలుపండె యట్ల యింద్రుఁడు నత్యంతతాత్పర్యంబున నింద్రేశు నెడపటని భక్తిం బూజింపండె వ్యాసుండు మహోల్లాసంబునం గాశివ్యాసేశ్వరుం బెట్టి నెట్టన దాస్యం బొనర్పండె వారు వీరనక సకలమును మనుదేవదానవాదు లాదిగా వారణాసిఁ దమతమ ప్రేళ్ళలింగప్రతిష్ఠలు చేసి యాసక్తిఁ గొలుచుట తేటతెల్లంబగాదె కావున భావభవభంజనుండు దక్క నొండొక్కవేల్పుల కెక్కడి కర్తృత్వం బేడ యుపాస్యత్వం బతండ యర్క్కడుండై యభిమతార్థదాతయగు నిది సకలశాస్త్ర పురాణాగమనిగమ సింసిద్ధంబు॥ 390

తే॥ అట్లుగాకవిష్ణుఁడై నను విధియైన
నేరి కేమి యొసఁగి తీర్పితార్థ
మమరమనుజదనుజయక్షోరగాదుల
కీశుఁడియ్యకున్న నిప్పితములు॥ 391

సీ॥ అక్షియుగంబున నర్చింపఁ గాశిదా
సునకుఁ గన్నులరాసి సొరది నొసఁగె
ననురక్తి శివనాగమయ్యకు బ్రతిసోమ
వారంబు కన్నులు వార కిడె
భానుని సేవింపఁ బోనికుష్ఠ మడంచి
వినుతదేహము మయూరునకు నిచ్చె
బాణుఁ దప్పుడు కరపల్లవంబు నలుక
నతని కప్పుడ యీఁడె యంగజారి 392

తే॥ దండఁగీర్తింప హరిచేత దలంఁగనట్టి
నేత్రరోగంబు హరియించె చిత్ర మనఁగ
దూప మొసఁగినఁ జేఘంటతోడఁ గూడఁ
గొని చనఁడె యోహిళయ్యయుఁ దనదుపురికి॥ 393

క॥ అవనిం దేవరదాసికి
దననిధి యొసఁగండె బాస దప్పమికీ మహో
త్సవుఁ డగుచు మిండప్రాణం
బవలీలఁగులాలగుండయాఖ్యునకీఁడే॥ 394

క॥ కరికాలచోడ పురమునఁ
బరగింపఁడె పైఁడివాన ప్రమథులు వెఱఁగం
ద రయంబునఁ దగనెక్కుడు
సిరిగద్దియ యొసఁగె బసవచేరమచేరన్॥ 395

క॥ మును నిమ్మవ్వకుఁ గానే
ద్దినములు తనపురి గవనులు దెఱపింపఁడె చ
య్యన జొమ్మయచేఁ జచ్చిన
వనమృగములఁ గొని చనండె స్వపురంబునకున్॥ 396

తే॥ మార్చితోభయకర్మకు మారపాల
ఘూర్జరుని తంత్రయుతముగాఁ గొని చనండె
యట్టులే పిళ్ళనయనారు నను మహాత్ము
గ్రామసహితంబుగాఁ దన్నుఁ గలపికొనఁడె॥ 397

సీ॥ వరగొండ పెరుమాటి నరులెల్ల నెఱఁగంగ
గొనిపోవఁడే తార కుధరమునకు
మోలఁ బాడఁగ మెచ్చి తాళంబుగూడ శం
కరుఁ గొనిపోఁడె స్వపురమునకును
షోడశగణముల సొరది పీఠంబుల
నిలుపండె నేడు నిశ్చలత నుండ
వితెరనగణముల వీరభక్తికి మెచ్చి
కైవల్య మొసఁగఁడె గారవమున॥ 398

తే॥ పొంచిమృగమునకై నిద్రఁబోవకున్న
చెంచునకు నీఁడె శివరాత్రి సేవ ఫలము
చన్నభక్తుల కథలిట్టి వెన్నియైనఁ
గలవువానిన యేటికి గణుతి సేయ॥ 399

క॥ హరునకు సరిగల రనుటయుఁ
బరగఁగ నేకాత్మవాదపరతయు హరి నా
హరపుయుఁ దనుటయు నజ్ఞత
యిరునాలుగు మూర్తులును మహేశుఁ డనుటయున్॥ 400

క॥ దష్టమనుష్యుల లోకో
త్కృష్టమహాభక్త సంతతికిఁ బోల్చుట త
త్కృష్టతరోక్తులు వినుటయు
సృష్టింబాతకములనుచుఁ జెరరుశిష్టుల్॥ 401

తే॥ పిలువఁ బంపంగ నిటకు రావలసె నేమి
పని గలదు చెప్పుఁడన్న భూపాలుఁ డన్య
మతుల మోములు చూడ నయ్యతగు లపుడు
తలలు వంచిరి పెదవులు దడిపికొనుచు॥ 402

క॥ గా మఱచి నట్టు లందఱు
మే మఱచి వచింపలేక మిన్నక తమవో
మోములు చూచెడివాదుల
కామహిపతిగాంచి లజ్జితాననుఁడయ్యెన్॥ 403

తే॥ క్రొవ్వడఁగి తార్కికులు కుక్కగూసి దప్పు
దెచ్చుకొన్న విధంబైన దిక్కుమాలి
బాచరను మర్త్యమాత్రుఁగాఁ బలుకఁబోక
ద్రోహ పాతండు ప్రత్యక్ష రుద్రుఁ డగుసు॥ 404

కం॥ కొలువును దిక్కుల వెలసెఁ
బిలబిలతార్కికులుఁ దాను బిజ్జలుఁ డేఁగెఁ
మలహరు భక్తులు బసవఁడు
సలఘుఁడు బాచయయు నరిగి ర్యారులు పొగడన్॥ 405

మ॥ ధరణిన్ షోడ్డలదేవుబాచయ విచిత్రంబైన చారిత్ర మె
వ్వరు సద్భక్తసభాంతరాళములలో వాక్రువ్వఁగా వింద్రు వా
రరయంగా విని రంతకప్రథితవాహద్వేష్టటత్కంధరాం
తరసీమాదృఢరజ్జుబంధవిలుఠద్ఘంటాఘణాత్కారముల్॥ 406

స్రగ్ధర : బసవశ్రీనామధేయా పరిమితమహిమా ప్రాణలింగాంతరంగా
బసవ శ్రీపాదపాద్రబభవయుగళసద్భావనాసక్తచిత్తా
బసవ శ్రీమత్ప్రసాదప్రచురరససుధాపానసంపూతదేహా
బసవ శ్రీలింగదత్తోల్బణకరణగుణప్రాణదేహాభిమానా॥ 407

కం॥ వేదపురాణాగమసం
పాదితసుతసూక్తిరచితబసవకృతిసుధా
స్వాదనపర సంతతస
మ్మోదితశివభక్తిజాల ముక్తిపలోలా॥ 408

మాలిని॥ శమదమయుతవృత్తా సద్వ్రతాయత్తచిత్తా
యమనియమసమేతా హారిపుణ్యప్రభూతా
సమదతులమహీపా సర్వచిద్ధ్వస్తపాపా
సమహితమహిమాఢ్యా సంతతోద్భూతమాఢ్యా॥ 409

గద్య : ఇది శ్రీమత్పాల్కురికి సోమేశ్వరగురుప్రసాదలబ్ధనిబంధనశక్తియుక్త
శ్రీపిడుపర్తి బసవనారాధ్యవర్యసత్పుత్రకులపవిత్ర సోమయ నామధేయ
శివకవిప్రణీతంబైన బసవపురాణం బనుమహాప్రబంధంబునందు
షష్ఠాశ్వాసము. 410

సప్తమాశ్వాసము

నందికేశ్వరపద
ధ్యానాదీనాంతరంగ డంబవిరహిత
జ్ఞానాంబిక నిర్మూలిత
నూనాఘగ పాలకురికి సోమారాధ్యా॥ 1

శివనాగయ్యగారి కథ

ఆ॥ దేవ మున్ను మీరు ద్విపదఁ గావించిన
బసవచరితయేను భవదనుజ్ఞఁ
బద్యహృద్య కావ్యభంగి నానేర్చిన
యట్లు విన్నవింతు నవధరింపు॥ 2

చ॥ మఱియును భక్తధీమణి సమంచితకీర్తిధనుండు భక్తులం
దఱుఁ గొనియాడుచుండ మను ధన్యుఁ డిలన్ శివనాగుమయ్య నా
వఱలు నుదారమూర్తి బసవప్రభుచేఁ బ్రణిపంతు లందుచుం
దఱుఁగని భక్తివృత్తిమెయి నిష్ఠఘనాంబుధి నోలలాడుచున్॥ 3

క॥ కడువేడుక నతఁ డుండఁగ
బుడిబుక్కం బోవ నట్టి భూసురు లెల్ల
న్వడిఁ జనిబిజ్జలుఁ గనియె
ఱ్ఱడుమచ్చరికముననిట్లుగూసిరి పెలుచన్॥ 4

మ॥ వీను భూపాలక పెద్ద భక్తు లనుచున్ వేవేలచందంబులన్॥
వినుతించున్ బసవండు వారిఁ గనిసన్ వేమ్రొక్కు వారుంచిపో
యిన యుచ్ఛిష్టము తోడనే గుడుచు దా నిట్టిట్టివాఁ డయ్యు స్వ
చ్ఛునిచదంబున నిన్ను డాయఁజనుదెంచుం జేయు సిద్ధాంతముల్॥ 5

ఉ॥ వారు పురంబువీథులను వచ్చుచుఁ బోవుచుఁ గ్రొవ్వునఁ మముం
జీరఁకి నైనఁ జేకొనరు సెంబలి సెంబలి నారు మానిసీ
మార మహీశ యీపురము మాలలపా లయిపోయె నింక నా
చారము వర్ణభేదములు సా .ట యేఁగెతి సీదుమేదికిన॥ 6

తే॥ రాష్ట్రకృత పాప మెందును రాజుఁ జెందు
రాజకృతము పురోహితరాజిఁ దగులుఁ
గాన నెఱిఁగింపవలసెఁ దత్కర్తృజనుల
శిక్ష యొనరింప కీవున్నఁ జెందునిన్నుఁ॥ 7

క॥ అనవిని జనపతిమనమునఁ
గనలుచు బనపయ్యఁ బిలుపఁగాఁ బంపుడునా
ఘనునిశివనాగమయ్యం
దనయందలమందునుంచి తాఁబరిచరుఁడై॥ 8

క॥ కడతేరఁ గాంచి విప్రులు
కడమయొకింతయునుమూలఁ గలుపంగానీ
కడకతనిఁదోడుకొనిదేవ
చ్చెదుమదిభయమింతలేక శిబికముమీఁదన॥ 9

తే॥ నీవు చూడంగ నీరీతి నేఁగుచెంచు
వాఁడు మాలోంట్లనెఱుఁగునే వసుమతీశ॥
శంక లేక యతఁడు వర్ణసంకరంబు
సేయుచున్నాఁడు దన కట్లు పల్లు పెట్లు॥ 10

క॥ అని పల్కవిప్రవర్గము
దనబడి నడతేర నతఁడు తనమోసలఁ దొ
చ్చినఁగాదనియరిగి వెలిఁ
జనపతిగొలువిచ్చియున్న సమయమునందున॥ 11

చ॥ నడకఁగ డాయవచ్చు శివనాగమనీషికి నాసనంబుగా
మడిచి నిజాంగవస్త్రము సమాదరణంబునఁ బెట్టి భూపతిన్
బోడఁగని పిల్వనంపితివి భూమిపతీ! పని యేమి? నావుడున్
గడుఁ గలుషించి బిజ్జలుఁడు కన్నుల నిప్పులు రాల నిట్లనెన్॥ 12

క॥ ఆదినవద్వయవర్ణవి
భేదంబులు లేవె? నేఁడు పేర్కొన్నవియే?
వేదములు చెప్పనమ్మిక
గాదే? కటకంబు మాలఁ గలపం జనునే॥ 12

క॥ నీతలన పుట్టెనే? వృష
కేతనహరభక్తి యిట్టి కిల్బిషమునకున్
భీతి జనింపక యెట్లవి
నీతులు మీ రున్నఁగురియునే? వర్షంబుల్॥ 14

క॥ పందునె మీరుండినభూ
మండలి మోమోటకతన మఱియొం దనకి
ట్లుండుటగాకనవిని బస
వండుపలికె నధిపుతోనవార్యంబగుచున్॥ 15

తే॥ మనుజనాయక గొడగరమాచనాఖ్యుఁ
జెనఁటి నుత్తమవంశజం జేయఁదలఁచి
స్వర్ణ ధేనుగర్భమున నవ్వనిత నునిచి
దాని నిండఁగ ముగ్ధదుగ్ధములఁ బోసి॥ 16

తే॥ పోయెఁ బూర్వాశ్రయం బంచు భూతలేశ
యట్టి గ్రామాంత్యజకు మ్రొక్కి యంతఁ బోక
దాని యెంగిలిదుగ్గముల్ ద్రావి రదియుఁ
గాక యద్ధేనువును గడికండలుగను॥ 17

సీ॥ పంతంగఁ దఱిగెడుపసుపునఁ జెండుచు నొండొరుఁ బ్రేసియు బ్బుమీఱి
పలశసోమాదులబలగంబు భాగంబు వెనుకచట్టలు బ్రహ్మవిదులపాలు
వాల మధ్యయనంబు వర్గంబుసంశంబు కోలెమ్ము వేదవిత్కోటిసొమ్ము
పిఱుఁదు ప్రభాకరభట్టయాదీసంబు నురము షడంగాల యొజ్జ సొమ్ము॥

తే॥ ప్రక్క వ్యాకరణమువారిపాలు మాతు
తొలకలును జిల్లిగడ్డ త్రేదులవశంబు
వక్క ముక్కులు పరదేశివరులపాలు
శిరముపలలంబు తార్కికవరులపాలు॥ 19

తే॥ అనుచు గోహత్యఁ జేసిన యట్టియుంర
మాల లీద్రాటమాలలు మఱియుఁ బచ్చి
మాలలును వీంద్రమాలలు మానవేశ
వినఁగఁ బొసఁగునె పోఁ యెట్టి వెట్టికైన॥ 20

క॥ వేదంబు లాది నెంచుం
జోదితమును జాతిధర్మసుగతులు తద్వే
దోదితములొ నొకాంపిస
మాదరమునఁ జెప్పుమంటివవ్విధపెనుమా॥ 21

తే॥ వేదచోదితజాతులు వేలయు రెండు
ధరఁ బ్రవర్తనమును నివర్తనము గాఁగ
వసున భవకర్మజడుఁడు ప్రవర్తకుండు
ప్రకటశివసంస్కృతుఁడు నివర్తకుఁడు చూవె॥ 22

తే॥ సకలవర్ణంబులందును శంభుభక్తి
వితతివర్ణంబ యెక్కుడుర్వీతలేశ
భాగ్యహీనుఁడు చేపట్టఁబడిన లోష్ట
మైన గతిగాదె భక్తిహీనులకులంబు॥ 23

క॥ హరుమారటవిగ్రహములు
హరుభక్తులులోకముననరాకృతులై యీ
ధరఁదోఁతురుగావున నర
వర తన్మాహాత్మ్యమెఱుఁగవచ్చునె మీకున్॥ 24

మ॥ కరికిం బంది సమానమే? హరికిఁ గుక్కల్ సాటియే? హేళికిన్
వరఖద్యోతము లీడె చందురునకున్ నక్షత్రసంఘాతముల్
సరియే క్రందలు గంగకున్ బ్రతియె వెచ్చల్ వార్ధితుల్యంబులే
యరయంగా శివ నాగమయ్య కెనయే యుర్వీశ యీబాడబుల్॥ 25

క॥ సురభికి మారదుప్పులు
సరియనఁగాఁ దగునెదేవసాలముతోడన్
బొరయునెబచ్చలిహరహర
పురహరశరణులకు దుష్టభూసురులెనయే॥ 26

తే॥ ఒక్క శివభక్తునకుఁ గోటి యుర్విసురులు
పాటి గారని శ్రీపతి పండితయ్య
పచ్చడంబున నిప్పులు పట్టఁడే య
సంతపాలాక్షు సత్సభాభ్యంతరమున॥ 27

క॥ శివదేవుని సద్భక్తుల
భవనంబుల మెలఁగునట్టి భషకంబులకున్
వివరింప సాటిగా రీ
యవనీసురు లవనినాథ యది యెట్లన్నన్॥ 28

కల్లిదేవయ్యగారి కథ

తే॥ అల్లహాసరళ పురాంతరమునయందుఁ
గల్లిదేవయ్య నా నొప్పు ఘనయశోధ
నుండు రుద్రాపరావతారుండు గాని
కనుఁగొనఁగ మర్త్యమాత్రుండు గాఁడతండు॥ 29

క॥ ఉరగ మొకటి చప్పరమునఁ
బరమేశ్వరుగేహసీమఁ బాయకయుండుఁ
బరదేశులు నిద్రించిన
సరభసముగఁ గఱచి కఱచి చంపుచునుండన్॥ 30

క॥ అదిచూత్మము గాకనిస
మ్మదమునఁజని మదనసుతను మందిరమందుం
గదురంగఁజొరఁగ పూయని
పదమాయహిగఱచిచచ్చెఁ బ్రజలరుదందన్॥ 31

క॥ కరుణాకరుఁడగుటను నీ
యురగమునకు ననుపులొసఁగి యుర్విసుతింపఁ
గరమర్థి నీశభక్తి
స్థిరమతి మనుచుండఁ గొన్నివసంబులలోన్॥ 32

చ॥ తమ గృహదాసి యెప్పటివిధంబున బాంసము గొంచు సర్షపా
ణ్యములకు నేగుచో నొర ధరామరుచే తను సోఁకఁ దాసి ఖాం
ద మచట వైచి పెంచిక ంటంచు విభూతివిభూషితాంగియై
క్రమమున వేఱె నూత్నఘటిఁ గైకొని క్రమ్మఱనీటి కేగఁగన్॥ 33

చ॥ అది గని యాపురంబు ద్విజు లందఱుఁ గందిరె గంధకొవ్వఁదూ
త్రిదశుఁడు తన్నుఁ జోఁకెనని తెంపున దాసి ఘటంబు వైచిభా
స్వదమలభస్మభావితనువల్లికయై మఱి యుండు భాండముం
ముదమున సంతరించుకొని మూఁకలు సోఁకర యూరకేఁగెడిన్॥ 34

తే॥ అగ్రవర్ణుల కితరుల నంటరాదు
గాక యితరుల కంటఁగాఁగాదు ద్విజునె
కిట్టిధర్మంబు లిలఁ బుట్టనేమి యునఁగ
వచ్చు నను చును భూసురవర్గ మపుడు॥ 35

చ॥ కలియుగరుద్రమూర్తి గతకల్మషవర్తను గల్లిదేవునిం
బిలువఁగఁ బంచి యిట్లనిరి మీపరిచారుల నాగడీలఁగాఁ
బలక రొకక్షఁ జాముటకుఁ బ్రాణములిచ్చిన నాడ మేము ని
న్నిలకడఁ గంటి నాఁటికిని నేఁడ మిముం గనుఁగొంటి మిప్పురిన్॥

సీ॥ మంచివా రని మిమ్ము మన్నింతు మేము మీ
క్రించు బోయతనమ్ము గొంచె వఱచెఁ
చంపువిప్రుఁడుగాఁడు సాక్షాద్వసిష్ఠుని
వంటి యుత్కృష్టవిద్వత్తముండు
వేదులవారి దామోదరవఝ్ఝలు
జోదు త్రివిక్రమ సోమయాజి
సమిధల కీగుళ్ళ సంతుల నేఁగంగ
నాత్రోవ దా నుదకంబులకును 37

ఆ॥ జనుచునుండ వారిసవ్యకరము దన్నుఁ
దాఁకె ననుచు మీదు దాసి నెత్తి
కడవ వేసి భస్మకలితాంగియై నూత్న
ఘటము కొంచునేఁగె నుదకములకు॥ 38

క॥ హీనుల ముట్టసదేల
స్నానము చేయంగ వలయు సద్విజులకు నెం
దైనను విప్రులు ముట్టిన
హీనునకును స్నానకృత్యమెచ్చటఁ జెప్పెన్? 39

తే॥ నీతిచందంబొ యిది ధర్మనియతిలాగొ
వేదచోదితమో పురాణోదితంబొ
బూటకంబులొ యిదియు నెచ్చోటనైన
చెల్లునే? భక్తులకు నిట్టి ప్రల్లదములు॥ 40

తే॥ తగవు గాదని కాక మీఁదాసిపుట్టు
మాన్పరే యెప్పుడును పెద్ద మంచి గాదు
పుడమి నుల్లంఘింపగా నిట్లు నడువఁ దగునె
యెదురెదుర మిమ్ము నేమందు మింక ననిన॥ 41

శా॥ ఆవాక్కుల్ విని వల్లిదేవుఁ డింకఁ నేలా సంశయం? బంచు భూ
దేవానీకముతోడ నిట్టు లనువాదింపంగ రా కుర్వినుం
డావిప్రుల్ మదగాఢదానికిని ముట్టఁగా రామి నిక్కంబు వి
క్షావాసస్థితకుక్కు రాశికిని మి మ్మంటంగ రా నెట్టిచో? ॥ 42

వ॥ అట్లునుంగాక 'బ్రహ్మణి చరతీతి బ్రాహ్మణః' యనంగ మీకుఁ బ్రాహ్మణ్యం బెక్కడిది? మీ రిట్టివారలేని పరబ్రహ్మశబ్దంబున కర్థంబువన్యసింపుడు చాలు, పరమేశ్వరుం డనఁ బరమాత్ముం డనఁ బరబ్రహ్మ మనం బరమపదం డగు సాకారుండ కానియొంటొరుండు కాఁడువినుండు పరశబ్దం బుత్కృష్టపదంబు కావునఁ బరమేశ్వరునందు వర్తించుఁ గాని తక్కిన హరి విరించి ప్రముఖనిఖిలబర్హిర్ముఖుల యందు వర్తనంబు గాదు వేదశాస్త్రార్థవాదంబులు దామోదరాది త్రిపతంబుల నెల్ల జీవాత్ములుగా వక్కాణించుఁగావున ననన్యసామాన్యుండగు హరుండ బ్రహ్మం బందుఁజరించువారు మాయామానాథు భక్తులు వెండియు ఖండశశిమండనుఁ దనునా ప్రవాక్ప్రఘంబులు 'బ్రహ్మాధిపతి ర్బ్రహ్మణోఽధిపతిః' అన వినియును బ్రహ్మచ్యుతాదులం బరదైవంబులుగా సంభావించు మీయం దనిందితంబైన బ్రాహ్మ్యంబు పొందుపడదు రుద్రముద్రాభిముద్రితులకైన జాతిశూద్రత్వంబును శ్రీసేతనిర్మోక్షం బెనసియు శశిరుద్రుల నొల్లని బ్రల్లదుల మిమ్మెట్లు ముట్టవచ్చు? మీతో నేజాతి మాటలాడఁ గూడు? మృడునిభక్తులకు మీకు నెన్నిదాఁక పెట్టుపట్టి గట్టు పెట్టుకొని నట్టువెట్టకయోఁగా దనం గలిగితిరేని నోరెత్తుఁడీ యని యనిర్వాచ్యంబుగాఁ బలికిన విప్రు లిట్లనిరి॥ 43

ఉ॥ అక్కట యెట్లు మమ్ము శునకాలికిఁ దక్కువఁజేసి యీసభన్
బక్కసఁ బల్కెఁ దప్పులకు పంతము నొక్కటిగాఁగ వేదమం
దెక్కడనైన యోర్పతిసమేతముగాఁ జదివింతుఁగాక మీ
కుక్కలచేత నాడి కదకుం జనరాదు సుమయ్య భక్తుఁడా॥ 44

ఆ॥ దాసియ్యమునకు దాసిని చిలిపించి
నీకుఁ జెప్పనెల్ల మాకు నిపుడు
పరగ ముల్లు దీసి పద రదఁచినవిధం
బయ్యె నీదుపలుకు లాలకింక॥ 45

క॥ అని పల్కఁ గల్లిదేవుఁడు
వినిపల్కుచు విప్రులారవినుఁడాగమముల్
ఘనభక్తులిండ్ల కుక్కల
కును రోఁకటిపాటయట్లు కుంభినినసుచున్॥ 46

సీ॥ తమయింట వేదపితామహ యనుకుక్కఁజిట్టవిడుచుఁ బిలి చిట్టులనుచు
నుచ్చుచ్చి రేశంకరోచ్ఛిష్టమయభోగేయుచ్చుచ్చి రేప్రణవోపయోగె
యుచ్చుచ్చి రేయాగమోత్కృష్టసంచారముచ్చుచ్చి రేమహాంహోవిదూర
యుచ్చుచ్చి రేవేదసచ్చరిత్రసహితయుచ్చుచ్చి రేజనుర్యోగరహిత॥

తే॥ యని యెలుంగిచ్చు మాత్రలోననె కదంగి
వచ్చి శునకంబు తనపాదవనజమునకు
మ్రొక్కుటయు దానిఁ గరుణాసముదితవారి
నోలలార్చుకఁ బలికె విప్రాళి వినఁగ॥ 48

మ॥ ఏవేదం బయినన్ స్వరత్రితయభూయిష్ఠంబుగా నెత్తుమా
యీవిప్రావళిమ్రోల నన్న విని యో యింతే కదా! యట్టులే
గావింతున్ విమఁ డంచు దంబశునకాకారుండు రుద్రుండునే
తా వేద్కంగమలాసనస్థుఁ డయి హృత్పద్మంబుర న్నిల్వఁగన్॥ 49

సీ॥ ఆదికుండలిశక్తి నాకుంచనముఁ జేసి సూర్యచంద్రుల వెలిసుడియనీక
నాసాగ్రమున దృష్టినాటినిల్వఁగఁ జేసి మేరుశృంగారంబు మెట్టునిల్పి
జీవుని బ్రహ్మలోఁ జిక్కఁ జొక్కఁగఁ జేసి ధిప్పభావంబులఁదిలుకుమార్పఁ
దానునుదానయైతన్మయావస్థఁ దై యానందబాష్పాంచితాత్ముఁడగుచు॥

తే॥ మృదులమధురస్వరంబులఁ జెదరకుండఁ
ద్ర్యక్షరము నాదబిందుకళాత్మకంబు
నౌ నలంకారసంస్కార మాచరింప
నంతలోనన యావిప్రు లంత నంత॥ 51

క॥ కృతదండనమస్కృతులై
స్తుతియింపుచు నుండ ఋగ్యజుస్సామ్నాసతు
శ్రుతితతిప్రాతి పదక్రమ
గతుల ననుష్ఠించెఁ గరుణకౌతుక మెసఁగన్॥ 52

తే॥ అప్పు డాకల్లిదేవయ్య యతిముసమునఁ
దగును దగు నీకు వేదపితామహాఖ్య
యనిరి విప్రులు చాలించు వేదపాఠ
మనుడుఁ జాలించి మ్రొక్కెఁ దదంఘ్రులకును॥ 53

క॥ ధరణీశ యిట్లు ధరణీ
సురులయెదుట వేదచయము శునకముచేతం
బరగఁజదివించి నిజమం
దిరమునకుంజనియెఁ గల్లిదేవయమునీయున్॥ 54

సీ॥ అఘవైరిసిద్ధరామయగారిమఠమున ఘోరాశినాఁగలదొక్క కుక్క
దానికిగురువిదిదీనిమహత్త్వ మేమనిచెప్పవచ్చునో జనవరేణ్య
యదియునుగాకమహాకాళయాశ్వండుజంబూరనుండుతత్సమయమునను
సారమేయసుశ్లేయసారమేయముపేదరాజిదానికిని లాలాటలంబు॥ 55

ఆ॥ ఆత్మబర్తవాద మన్యులతోఁ జేయు
నప్పుడుచితసూక్తు లదియ కదిసి
చదివెఁ గానభక్తసదనకుక్కలతోటి
పాటిసేయు టెట్లు మేటిద్విజులు॥ 56

వ॥ వెండియు శివత్తుం డన నొక్కభక్తుండు సకలవేదపురాణశాస్త్రపారీణు
లయినవి ప్రపుంగవు లొక్కొక్కకోటియు ముక్కంటిభక్తునకుం బ్రతి
రా రని యనేక హేతుదృష్టాంతవాక్యంబులం బ్రతిష్ఠించి మించిన నత
నికిం బ్రత్యుత్తరం బిచ్చుతెఱం గచ్చుపడకయున్నఁ జిన్నవోయియుం
బాయనిమచ్చరంబునం బెచ్చుపెఱుగుచు నిట్లనిరి॥ 57

తే॥ చదువుగలవారు తమతమశక్తి నిజము
గల్ల యందురు గల్ల నిక్కం బటందు
రదియు నిక్కంబయేని కోవిదత గాక
దృష్టములుగాని మాటలఁ దెగదు వాదు॥ 58

క॥ అని పలుకు విప్రులంగను
గొని శివచిత్తుండు నియ్యకొనియొకకడఁ బ్రా
సునఁ బెద్దభక్తుచె ప్పిడి
ఘనవీరులు దీనియెత్తు గలిగితిరేనిన్॥ 59

క॥ అన విని యప్పురివిప్రులు
చని యొకకడ నెక్కుదాని సరిగా లేరై
రన భక్తపాదరక్షల
కెన యనఁగా నెట్లువచ్చు సీభూసురులన్॥ 60

బిబ్బ బాచయ్యగారి కథ

క॥ మనుజేశ మఱియుగొబ్బూ
రనుపురమునబిబ్బబాచయాఖ్యుఁడుమనుఁ
ద్ఘనతరచారుచరిత్రము
నను బోఁటులు చెప్పఁబోక నగుబాటరయన్॥ 61

క॥ ఐనను బ్రస్తుత మొదవిన
మానంగారాదు కొంతమాత్రం బైనఁ
నానేర్చునట్లు చెప్పెద
భూనాయక సావధానబుద్ధిఁ వినుమా॥ 62

క॥ జంగమహాప్రసాదము
యంగము ప్రాణంబుః దనకునై యెప్పొద్దుఁ
లింగవిలీనమనస్కృత
సంగదఁ జను నగ్రహారమం దధికుండై॥ 63

క॥ అల్పమనుష్యులకై విధి
కల్పితవర్ణాశ్రమాదిగతిఁ బాసి త్రయీ
జల్పితభక్తిస్థితిసం
కల్పవికల్పములఁ బాసి కడుఁగడు నిష్ఠన్॥ 64

క॥ ఆమడ రెండామడ మూఁ
డామడ పదియామడందు నైనను భక్త
గ్రామణ్యర్చాకృత్యము
లేమేఁ గలిగినను విని మహీయఃప్రీతిన్॥ 65

చ॥ అవిరళభక్తి భస్మము నిజాంగములం గలయంగఁ బూసి స
ర్వవివరవక్షకంధరశిరఃకర బాహుముఖస్థలంబులఁ
శివపదభక్తపుంగవుల చెప్పులబిల్లలు దాల్చి బందిపైఁ
బవదపుదాల్పదిల్పుచు బచ్చెనగాదెయుఁ బెట్టి యందులన్॥ 66

క॥ గొడుగులునుసందిముద్రలు
పదగలుగలయంగ నిలిపిబలిమికలిమినా
మృదుఁదెక్కుండునందీశ్వరు
దదఁబఱపఁగవచ్చెననఁగఁదగుకోడెలకున్॥ 67

సీ॥ ఘంటలు మువ్వలు ఘల్లుఘల్లని మ్రోయఁ
గంధరాంతరమునఁ గలయఁ గట్టి
యంఘ్రుల నందియ లందఁగఁ బెట్టిన
పదరము ల్క్రొమ్ముల సదవరించి
చిఱుతగజ్జియలపేరఱుతఁ దాలిచికొనఁ
గొమ్ముల నపరంజి కుప్పె లునిచి
రుద్రాక్షమాలికారూపితసౌవర్ణ
పటముల్ నొసళ్లను బదిలపఱచి॥ 68

తే॥ యుగ్రవాహనవినిమయయోగ్యమైన
యట్టి కుఱ్ఱలగమి బండి గట్టి బండి
మ్రోలఁ జాంగుభళార్భటుల్ మ్రోయఁజేసి
యాటపాటలు సొగయింప నచటి కరిగి॥ 69

చ॥ హరచరణాబ్జరేణువు నిజాలక మంటఁగ మ్రొక్కి తత్పదాం
బురుహజలామృతంబు మదిఁ బొంగుచుఁ గుత్తుకబంటి గ్రోలి త
త్పరవశచిత్తవృత్తి వరతాత్త్విక శ్రీగురుతుల్యజంగమో
త్కరపరిభక్తశేతిగత కౌతుకజాతముభూతలింపఁడన్॥ 70

తే॥ శుద్ధసిద్ధప్రసిద్ధసమిద్ధసుప్ర
సాదసంఘంబుఁ గాంచి యాహ్లాద మొదవ
త్రివిధలింగప్రసాదనతిస్తవాప్త!
త్రిమలసంహార 'నతి రస్తు తే' యటంచు॥ 71

క॥ ఒలికిన డించిన యుంచిన
సలలితనుతజంగప్రసాదాన్నము గం
పలముంచిముంచి బండిం
గొలఁదికిమీఱంగఁబోసి కుతుకముతోడన్॥ 72

ఉ॥ ఎప్పటి వాద్యఘోషములు నెప్పటి నేమిరవంబులుఁ యుగాం
తాపతిఘోషభీషణములై చెలరేఁగఁగ వందిబృందముల్
ఒప్పఁగ నప్పటికప్పటికి హోయనఁ బాయని వేడ్క వెల్లిలోఁ
దెప్పలఁదేలికొంచుఁ జనుఁ దీవ్రత గొబ్బున కప్పురంబునన్॥ 73

వ॥ అట్లు దెచ్చిన ప్రసాదంబు సంబరంబునందు ముప్పొద్దు నుపయోగించు
కింపచుతైన మహీనిలింపులు తమతలంపులం దమ్ముల సమ్మలికంబుల
ముమ్మరంబు బుడిబుళ్ళలోవు సమయంబున॥ 74

క॥ అయ్యూరి పెద్దభక్తుని
గయ్యమున మహోత్సవంబు కరపుటనటబా
చయ్యరతి నెప్పటట్టులఁ
జయ్యననచ్చటికి నేఁగి సంభ్రమయుతుఁడై॥ 75

క॥ చరళింగ మంగళశ్రీ
చరణసరోరుహ పరాగసంవాసితబా
సురమస్తకస్థలుండై
సరసం బగుతద్గణప్రసాదం బెల్లన్॥ 76

ఆ॥ అవనిఁ బడఁగనీక యలవరించియ ముంచి
బండిలోమునువలె నిండఁబోసి
ముందటట్ల బండిముందట బిట్టుబా
చయ్య నటన మీఱనరుగుదేర॥ 77

క॥ గొడుగులుగొడుగుల సందడి
పడగలుపడగలును మిగులఁ బలుమాఱురుసింగె
మడిపడమంగళవాద్యము
లుడుమార్గము ట్టోరుమనుచునుణ్ణగసపుడున్॥ 78

క॥ పాయక యెడనెడఁ జాగుభ
ళా యను రావములు తాళలలితధ్వనులున్
హే యను రవమును సట్టుల
ఘేయను శబ్దములు వార్థిక్రియ మ్రోయంగన్॥ 79

క॥ బొబ్బలు నార్పులు చెలఁగగ
నుబ్బులు గొబ్బూరి నడుమ నుత్సవములతో
గబ్బియ గుబిబ్బి బాచయ
నిబ్బరముననేఁగఁ గాంచిసిచులు విప్రుల్॥ 80

చ॥ వినుఁ డిల వీరిదుర్జనత పీనులు చిల్లులు వోవ నేఁడు గ
న్గొనఁబడియెఁ బళీ యనుచు గుంపులు గట్టిసభూసురాలి యా
ఘనయశుఁ జేరఁబోయి మును కందుమొ యిందుమొ యిట్టినిష్ఠ నీ
యనువు దలంపఁ జిత్రమగునట్టుల నున్నది నిల్వుఁ దంతటన్॥ 81

ఉ॥ పెండిలి సేయఁబోయెదరొ పెక్కు తెఱంగుల బల్లెటూళ్ళపై
దండులు వత్తురొ జనులు తల్లడమందఁగ; నిందుమౌళిభ
క్తుం డొగిఁ జచ్చెనో మొఱలు కూఁతలు బొబ్బలి మబ్బఁజేతురో
భండనమా? యిదేమగును? బ్రల్లదవృత్తియ కాక యంతాయున్॥ 82

వ॥ అట్లునుంగాక గొంగనిం బొడిచినంగని వ్రాలం దిగిచినవారి తెఱంగునం బొంగినింగి నెలుంగులు చెలంగఁగూఁతలు సేయబనియేమి? విచ్చలవిడిమీరమిమ్ము మెచ్చుకొనుచుం బెచ్చుపెఱిగి విఱుఁగఁబడుచు గొడుగులుంబడగలుందడఁబడం బుడమిపడ వడవడంకం గడంకనడ తేరం గారణం బేమి? చరమచక్రవర్తిచండంబున నిందుధరమందిరంబున కందఱుంగనుంగొనఁజనఁగలవారమో! దిక్కుమాలినభంగి మాయగ్రహారంబు చొచ్చివచ్చుటకు మీకుఁజనవిచ్చినవారెవ్వరు? కులభ్రష్టుల యెంగిళ్ళను గులహీనులయెంగిళ్లను గలయంగఁ దేల్చిబండిపైనిండఁ బోసి పట్టుపుట్టంబు పైఁజుట్టి వట్టిగుట్టిడికొనియెదరుగాక ముట్టంబెట్టి చూచిన నందొక్క విశేషంబైనం జూప నోపుదురె! విద్దెలాడి పెద్దఱికంబు పోనాడికొనక యూరక మాయూరు వెడలుం డన విని॥

క॥ బాకారు లుఱపనేటికి?
మీఁకొలదియెమ్ము నిట్లు మీఱిపలుకఁగా
శ్రీకంఠభక్తతతికిని
మీకుఁ మున్నెన్నిచాళ్ళ మేర దలంపన్॥ 84

క॥ నోరికిఁ దగినకటిఁ గొనరు
వీరులరై కండ్లగ్రుడ్లు వెలికుఱుకరొకో
మీరెక్కడ? మేమెక్కడ?
కారణమొగి మీకుమాకుఁగలదే? తలఁపన్॥ 85

క॥ జంగమవరుల ప్రసాదం
బెంగిలి యని పల్కుత్రుళ్ళ నేటికి? సచటా
జంగమదూషణగలవా
రిం గాలుఁడు నరకవహ్ని ప్రేల్చుట వినరే! 86

క॥ అటమీఁదిచేటు దప్పదు
నిటవచ్చెడిచావు దప్ప దెఱుఁగరు మీర
క్కటభక్తభక్తశేషము
స్ఫుటముగ గనుతింపరాయెఁ జూడఁగపళమే? 86

తే॥ అశివభక్తుల కది పరమామృతంబు
భక్తిహీనులకును నది ప్రళయవహ్ని
వలదు కార్చిచ్చులోపల వ్రాలి యీలిఁ
బోలియు మిడుతలగతి కాక నిలువఁగలరె? 88

ఉ॥ గడుసుగఁ బల్కు బల్లఁ గొఱగా పసి ప్పితిఁగాని దీని నే
కడమయు మాకుఁగ ల్దటులఁగావున పుప్ప మమ్ము జంపె నె
క్కుడుగనెమత్ప్రిభావమని కొంకక పల్కెడు వాచవాప్ళతో
నుడుగక వల్కె నాద్విజగణం బపు డిచ్చల ముచ్చరింపఁగన్॥ 89

క॥ యెంగిలిపులియొభుజంగము
శృంగియొయబ్బాచిగొంగచేసెఎరను
ఎంగిలివిప్రులుదలపం
పంగలవారనుచుఁ దెగువఁబల్కిరిదమలోఁ॥ 90

సీ॥ భట్టులపిన్న! యప్పనగారి మంచన!
చట్టన! పెద్దదిశస్తుకూచి!
దుష్టదామోదర! ధూర్తులభాస్కర!
శిష్టులబలభద్ర! చిమ్మిరేత!
దర్భలు కట్టెలు తడిదోవతులు గడఁ
బెట్టుఁడు పట్టుఁడు బెగడ కెడ్ల
పలుపులు దెగఁగొట్టుఁ డిలఁ గూల ముట్టుండు
మొగములు పగులంగ మోఁదు డుర్విఁ 91

తే॥ బడఁగ మొత్తుఁడు త్రుంపుఁడు బడి పోవ
కుండ నిలుపుఁడు లెండు చూతండు కాని
యనుచు సందడిపడు బాడబాధములను
గాంచి మడి బిబ్బ బాచయ్య కనలిపలికె॥ 92

సీ॥ ఉడుగుఁడీ యేటికి నుత్తలపడ మీకుఁ
జూడవేడుకయేనిఁ జూడుఁ డనుచుఁ
దొలుతొలుం డని ద్విజన్ముల వదలించి ప్ర
సాదంబు మీఁది వస్త్రంబు నూకి
కరముల నంజలి గదియించి యెత్తిన
మాత్రలో దేదివ్యమాన మగుచుఁ
గౌంజాయలను మించి కేరలింపుచును సం
ధ్యారాగసంపత్తి నగుచు మెఱుఁగుఁ॥ 93

తే॥ దీఁగెవెలుఁగులకును దరితీవుఁజూపు
నిప్పుకలయొప్పులతో నటునిటు నేయ
జాలి కీలిశిఖావళినేలియాగ్ర
సౌధ మొప్పె లయుజ్వలజ్వాలములీల॥ 94

క॥ కాకోలముఁ గన్నసురా
నీకంబులజాడ నోడి నిర్వీణత నా
లోకింపుచున్నభూసుర
లోకముపైఁ జల్లె నెల్లలోకులుచూడన్॥ 95

ఉ॥ చల్లినమాత్రఁ దత్పరమంజములింగవిశేషభక్త మా
కల్లరిప్రవర్ణమునికాయ్యము కాయము చెర రంసజి
ద్భల్లసముల్ల సద్విశిఖపావకికలలు మంట లేచి ము
వ్వల్లెలు చీల్చసట్టిక్రియ భగ్గున గాల్చె నిమేషమాత్రలోన్॥ 96

క॥ అప్పుడు పీడినకచ్చలు
దప్పంగా దోఁపికొనుచుఁ దల ముడిచికొనం
జొప్పదక పాఱిదూరపుఁ
దిప్పలపై నిలిచి రవనిదేవత లెల్లన్॥ 97

వ॥ నిలిచి నిలయంబులు నిక్కినిక్కి నిరీక్షించి నిట్టూర్పులు పట్టంబుగా నిగిడించి కించిదాకుంచితముఖపంకజులై తమలోనం దా రిట్లని శిఖర ఘోషంబుల భాషించిరి॥ 98

సీ॥ శ్రీధరభట్టిల్లు చిచ్చు ముచ్చుముడించె
మాధవప్పనయిల్లు మంటఁగలసె
గ్రుడ్డిగోవిందుని గుడిసె కమలిపోయె
దొట్టభాస్కరునిల్లు తొలుత మండెఁ
గొమ్మనగడెశాస్త్రి కొంప యూడిదఁ జిక్కె.
బొమ్మనభట్టిల్లు బుగ్గిగలసె
వామనప్పన యిల్లు వాసములే చిక్కె
సోమయాజులయిండ్లు సొంపు దఱిఁగె॥ 99

తే॥ ద్రేవు లప్పనయిల్లు ధరిత్రిఁ గలిపెఁ
ద్రిపుట నాదిత్యకూచి మందిరము వొలిచె
మాచ్చతాడన గేహంబు మాయమయ్యెఁ
బచ్చబచ్చలికేశవు పాక కాలె॥ 100

ఉ॥ వాసవుభట్టునింటఁ బరివర్ధన మొందిన వహ్ని మాన కా
వాసమువాసముల్ మొనసి వాయువశంబున వచ్చివచ్చి స
న్న్యాసుల వామనాఖ్యనిలయంబునుఁ బొందఁ జేసి త
ద్వాసితమంటస్థలము భస్మముచేసెను విస్మయంబుగన్॥ 101

క॥ ఆశనమువారి గృహంబులు
కుశదర్భలవన్న యొజ్జకొంపయును ధరా
దశఁ బొందఁజేసె ననలము
వశమే వర్ణింప నెట్టివారలకైనన్॥ 102

క॥ ఈడాడననఁగనేటికి
బాడబవర్గంబువాడ భస్మం బైనఁ
గోడలు చిక్కెను దూషకు
లేదేరం గలరెభక్తు లిచ్చం గినియన్॥ 103

క॥ అనిభక్తులు ప్రళయానల
ఘనకీలలుగాంచి యాఱుగణములపగిదిఁ
పునమునసలయుచు సింహ
ధ్వనులొనర్పంజేసి రపుడుతద్ద్విజులెల్లన్॥ 104

చ॥ ఇలు వెడలంగలేక తమయిండులలోన చచ్చువారు ని
ల్వెలలియుఁ బాఱలేక నడువీథిని జచ్చెడువారు నగ్నియో
పలలకు డాయఁగన్మిగులఁ దల్లడమందుచు గుళ్ళు చొచ్చువా
రకు బలుగడ్డముల్ గమర గ్రక్కున జావులు చొచ్చువారలున్॥

క॥ చేలములు గాలశివభ
క్తాలిమలు(గు(జొచ్చువారు నట్లవయవముల్
గాలకయమున్న శివభ
క్తాలయముల పంచ(బొంచియలరెడివారున్॥ 106

క॥ తనువులు దఱికొనికాలం
జనిభక్తుల శరణు(జొచ్చి జరిగెడివారున్
మునుమునుపటిబ్బ ఖాచయ
వెనుకదెసన్నిలిచి శరణువే(డెడివారున్॥ 107

క॥ చిచ్చున వెడవెడవెచ్చుచు(
జిచ్చియు నబ్బంగి సగముచావకయావి
ప్రోచ్చయము భక్తతతితో
మచ్చరమిచ్చల(ద్యజించి మంజాలనుతుల్తె॥ 108

సీ॥ పవ్వకొమ్మనభట్లు బొవ్వన వ్రేదియు(డప్పకంటాదెన దొప్ప పెద్ది
మంగళాసన గడియంగ పిన్ననయును జెప్పసకూచియు సింగరాజు
అబ్బనమంచియు గబ్బుమైలారుండు దబ్బరాదిత్యుండు నబ్బనయును
బొద్దురాఘవుండును గద్దము పెద్దియు నద్దగారాదె సదొద్దకూచి 109

ఆ॥ వీర లాదియగుచు వెలసినగొబ్బూరి
ద్విజులు భక్తజనులె దిక్కు మాకు
ననుచు దీను లగుచు సమరస బ్రహ్మణ్య
వచను లగుచు భక్తవరుల(జూచి॥ 110

క॥ దిక్కులకు నోళ్ళు దెఱచుచు
నక్కటకము పలుల(గావుమంచునువగతో
వెక్కుచు నేడ్చుచు స్రుక్కుచు
మ్రొక్కుచునిట్లనిరి రోదలురోదసినిండన్॥ 111

క॥ దీనుల నపగతసమ్య
జ్ఞానుల దుర్జనుల నధికజాడ్యుల శ్రేయో
హీనులన సత్యులదురభి
మానులనపరాధయుతులమముఁ గావఁగదే॥ 212

క॥ శిష్టసమష్టి విదూర
భ్రష్టులఁ గష్టులను సుగతిబాహ్యులఁ గోపా
విష్టుల నష్టవివేకుల
దుష్టాత్ముల మమ్ముఁ గావు దురితవిదూరా॥ 113

తే॥ ఊరు జనమేజయక్షితిపోత్తముండు
నాఁడు ధారవోయుట కల్లనేఁడు నీవు
కరుణ మా కగ్రహారంబు గాఁగ నొసఁగఁ
బరగువారము మీబ్రహ్మపురుల మనుచు॥ 114

తే॥ అనుచు నావిప్రజనులు సాష్టాంగవినతు
లర్థిఁ గావించి లేవక యట్ల యున్నఁ
జూచి లేలెం డనుచు బిబ్బబాచశౌరి
యాప్రసాదంబు కంజలి యాచరించె॥ 115

తే॥ సుప్రసన్నాత్ముఁడై యటఁ జూడఁ దదవ
కాప్రసాదాగ్ని గ్రక్కున నాఱితొంటి
యట్లయై వచ్చి బిబ్బబాచయ్యగారి
హస్తములయందు నిలిచెఁ బ్రశస్తలీల॥ 116

క॥ ఆపాటుల నిలయంబులు
చూపట్టెం దొంటియట్ల చూడరె విప్రుల్
భూపాలకయిది మొన్నటి
వ్యాపారం బేండ్లుపూండ్లునని వలదుసుమీ॥ 117

ఉ॥ మాలఁడు మాల గాఁడు పురమర్దనుఁ గొల్చిన మాల రెంటికిన్
మాలఁడు పెంపు మాలఁ దమమర్దనుఁ గొల్వని విప్రులైనఁ బేలా
మాలలు భక్తి మాలఁ దనుమాలల యిద్దరఁ దాటిమాలలుఁ జా
మాలలు మాలలుఁ బవిసు మాలిన మాలలు పచ్చిమాలలుఁ జా॥ 118

క॥ మాదరచెన్నయ పొత్తునఁ
జేదియ్యక యంబకళము శివుఁడు గొనఁడె యీ
భూదేవాధము బోధల
మాదేవుని భటులఁ జన్నె మాల లనంగన్॥ 119

క॥ భూదయిత మఱియు వినుభువి
మాదర దూదయ్యయనఁగ మహి వెలయుఁ దదీ
యోదారచరిత మెట్లన
భూదేవుం డొకఁడు కుష్ఠభూయిష్ఠుండై॥ 120

క॥ పరగుచు నొకదినమున న
ర్ధరాత్రమునఁ బశుపువెనుకఁ దాఁ జను నది మా
దరదూద విభునిగేహము
చొరఁ బాఱుడు నతఁడు దాని చొప్పునఁ జనుచోన్॥ 121

ఆ॥ అమ్మహాత్ముఁ దర్థి నాడిన జలకము
రొంపి తొడలు మునుఁగఁ ద్రొక్కి వెడలి
యావుఁ ద్రిప్పికొని నిజావాసమున కేఁగి
యడుసు గడిగికొనఁగ నాక్షణంబ॥ 122

ఉ॥ కుష్ఠ వదంగి పాదములు కోమలకాంతి వహింప నాద్విజ
శ్రేష్ఠుఁడు విస్మయిల్లి కడు శీఘ్రమునన్ జని తద్దిశాంతనే
దిష్టవరిష్టబంధమునఁ దేలు పురాతనమానవప్రభా
ధిష్ఠితుఁడై ముదంబునఁ దదీయపదద్వితయాంఠకంబునన్॥ 123

క॥ తనమేను గెడపనతఁడుఱ
మున్కృపఁగనఁజరియె దానిఁగని మనపినయ
ప్పనమాదరదూడయయ్యా
డిఁజలములు గ్రుంకఁ గుష్ఠుడి గెపూర్వమునన్॥ 124

క॥ ఆవిప్రునకు మనోహర
పాదాంబువుస్పృష్టిఁ గుష్ఠ వాసె ననఁగా
మేదినివింటిమిగంటిమి
మాదరదూడయ్యమహిమనుమహనీయముగన్॥ 125

క॥ అని జనులు వినుతి సేయఁగ
వినిచని తద్వారిఁ గ్రుంకివిగతామయులై
మనిరని యేన్నూర్వ్వరభూ
దనుజారుల మఱియు వినరె ధరణీనాథా॥ 126

తే॥ పృథ్విలోపల బానసబీమనాఖ్యుఁ
డంగములు పెద్ద విప్రుల కంగళంబు
లిచ్చు ననుమాట వినరొకో మచ్చరంపుఁ
గర్మ చండాలు లైరి యాకర్మభూమి॥ 127

సీ॥ సామవేదులు నాగఁ బరగు విప్రోత్తముం
డాకాశపథమున నరుగునపుడు
శ్వపచయ్య నా నొప్పు శంభుభక్తుఁ డొకండు
విపినమధ్యంబున విధియుతముగ
శంభునైవేద్యంబు సద్భక్తిఁ జేయుచు
వినుపీథిఁ జను సామవేదిఁ గాంచి
తద్దుష్టదృష్టులు దాని సంధిలకుండఁ
జెప్పున నైవేద్య మొప్ప మూయ॥ 128

తే॥ నది గనుంగొని కలుషించి యాద్విజుండు
శ్వపచుఁ డఁట యట మాంసంబు వండినదియు
మమ్ముఁ బొడఁగని చెప్పిన మాటుఁ జేసె
నిట్టి కపటాత్మకుం డగునే? యింతండు॥ 129

క॥ అనితలఁచునంత మాత్రన
తనమాంత్రికశక్తి యుడిగి తడిదోవతిఁ దా
వినువీథినిలువకిలఁదొ
వ్వనఁబడఁగాఁగాంచిమిగులనాశ్చర్యముతోఁ॥ 130

సీ॥ సామవేదియువచ్చి శ్వపచయ్యగారి శ్రీచరణాంబుజములకు శరణొసర్చి
శిష్యుఁడై వారిచేసిన దీక్ష వడసి తత్పరమప్రసాదప్రభావమునను
నర్థితోముప్పదియాఱూళ్ళవారలఁగొనిపోవఁదేయాశుకాల్పునను
నాఁడులేనిదినేఁడు నావిర్భవించునె హరభక్తిగతివిను మవనినాథ॥

తే॥ శ్వపచుఁడేనియు శివభక్తిసహితుఁడైన
బ్రాహ్మణోత్తముఁ; డీశ్వరోపాస్తిలేని
సద్విజుండైన శ్వపచుని సాటిరాఁడు
చర్చ సేయంగ నిదిశాస్త్రసమ్మతంబు॥ 132

వ॥ మఱియును॥ 133

ఉద్భటారాధ్యుని కథ

క॥ ఉద్భటదేవుం డనఁగ స
ముద్భవదూరుండు గౌరనోద్భాసితుఁ డు
ద్యద్భూతదయోదయుఁ డ
త్యద్భుతమయుఁ డతనిమహిమ యవనిప వినుమా॥

క॥ బల్లకియనుపురమునకును
వల్లభుఁ డగుభోజమనుజవల్లభు శివదీ
క్షోల్లాసితుఁ జేసియుఁద
ద్వాల్లభ్యమువలన నందవసియించుఁ దగన్॥ 135

క॥ ఆదేశంబునఁ గల పర
వాదుల వేదాగమాదివాదంబులఁ దో
నూఁదుచు మేదినిసకలజ
నాదృతుఁడై యుండుచుండు నవసరమందున్॥ 136

క॥ బాణిసబొమ్మవయనుసతి
క్షోణీశ్వర యుబుసుపోకకుంబాదునువి
న్నాణ మగుదానములకుం
గాణలుదలలూఁపనిర్వికారాకృతియై॥ 137

క॥ ఆపొలఁతిపూర్వభవమున
నేపుణ్యముచేసియిట్టు లిలఁబుట్టెనొ దు
ర్వ్యాపార మెఱుఁగదెన్నఁడు
శ్రీపతిసాయకునిపాదసేవయదక్కన్॥ 138

ఉ॥ భస్మము నక్షమాలికలు పాయఁగనీయదు మేనులోన శం
భుస్మరణంబునం దెరలిపోవఁగనీయదు చిత్తవృత్తి దో
షస్మయముఖ్యదుర్గుణవశంవదతం జననీయదట్టిమం
దస్మితవక్త్రి యుద్భటుని దత్పురవీథినిఁ గాంచె వేడుకన్॥ 139

క॥ పరమేశభక్తిరతి య
య్యిరుపురకును సరియకాఁగ నిహితగోష్ఠిం
బరవశు లగుచుఁ బరస్పర
విరహాసహచిత్తవృత్తి విహరింపంగన్॥ 140

ఉ॥ వారలవృత్తిఁ గాంచి పరవాదులు హీన నొకర్తుఁ గూడి సం
సారము సేయుచు న్మఱచె సంధ్యకుఁ బంచుల దా ద్విజన్ముఁడే?
యూరికిఁ జాల పెద్ద మన మూరకయున్నఁ బమాది భూ
దారునిఁ గాంచి తేటపడఁ దత్సకలంబును దెల్పి రీసునన్॥ 141

చ॥ చని పతి కేలుఁదామరలు పీనులఁ జేర్చి నమః శ్శివాయ యి
ట్లనుఁ జనునే? మహాత్ముఁ డతఁ డారయ జీవుఁడె తొంటిపోఁ డ
సినఘనపట్టణ్యా మెట్టిదియొ శ్రీగురుసన్నిధి శైవధర్మముల్
వినఁ గలిగెఁ వివేకరతి ధీనులపాపము విచ్చి పోవఁగన్॥ 142

తే॥ వారి నారీతి వారించి వసుమతీశుఁ
డాత్మగురువుల నెప్పటియట్ల పూజ
సేయుచుండంగ నంతట శివుఁడు దెన్ను
గలిపికొన నుద్భటుండు నైక్యంబు నొందె॥ 143

సీ॥ భోజుండునప్పరిభూసురులాయయ్యుకగ్ని సత్క్రియ సేయునవసరము
నాపొంతవట భూరుహము చెంతచక్కట్నిగాచుకొనున్న పిశాచులందు
నొక్కటాహారార్థమెక్కడేనియునేఁగ నదిపట్టనేర్పుటు నాక్షణంబ
శవధూమసంస్పృష్టి శివలోకమును నేఁగునంత నాహారార్థ మటఁగినట్టి॥

తే॥ భూత మేతెంచి వటమహీజాతమందు
నుండు భూతాళిఁ గానక యున్న రసుచు
నేలఁ బడి యేడ్చె నేలయు నింగి యుద్రుప 145
నమ్మహాక్రందనము విని యవనివిభుఁడు॥

క॥ పటుభటసహితుండై యా
వటవిటపినికటమునకును వచ్చి నిలిచి యు
త్కటగతినేడ్చిన యోజన
మెటకేఁగెనుదానియేడు పెట్టు లుడిగెనో॥ 146

చ॥ అన విని యప్డు భూతము నరాధిపుతో నను రాజ యీవటం
బున నలుమూఁడు వేలు సమము ల్వసియించితి ముద్భటార్యుఁ డే
దినమునఁ జెల్లునో తమకు దివ్యపదంబును నెన్నఁ డబ్బునో
యనుచును నిన్న నే నొకఁడ నాఁకటిచిచ్చున వ్రచ్చి వేఁగుచున్॥

మహాస్రగ్ధర॥ నిలుపోపౝ యెందేనియుఁ జని పిదపన్నేఁడుఁనే వచ్చుమాత్రం
గళితత్వద్దేశికేంద్రాంగజపరివిల సద్గంధధూమప్రశక్తిౝ
దలితాఘధ్వాంతతం జింత లుడిగియొకనేఁ దక్క నేణ్ణుబుభూతం
బులకుౝ గ్రైలాసవాసంబు గలిగెఁ దనకుౝ బోక లేదయ్యెఁ దంద్రీ।

సీ॥ దరఁగూటి పేదకూ డప్పిన విధమయ్యెఁ గడనీనఁగాచి కుక్కలకునిచ్చి
నట్టితెఱంగయ్యె నారంగఁబండించి యరపడిగ్గినయనువయ్యెమఱియు
నిండఁబిదికికుండ నేల వైచినవానిజాఁ డయ్యె రాత్రి నల్లాలు తినికి
చావుబిడ్డనుగన్నసంత నాకయ్యెనో యవనీశతిలక యీయవనిమీఁద॥

తే॥ నెట్లు ధరియింతు నేద్వక యేట్టులుందు
నింతకాలము నుండుట యిట్టులయ్యె
నేమిసేయుదుఁ దోడివారెల్ల శివునిఁ
జేరఁబోయిరినాకిట్లుచివుక వలసె॥ 150

క॥ నరనాథ నీవు నాకొక
పురుషార్థముసేయు మేను బోయెదఁబురఘు
స్మరుపాలికిఁ గాష్ఠంబులు
దఱికొల్పుము గౌరవాస్థిదట్టముమీఁదన్॥ 151

క॥ అహొగవెంబడి సురగిరి
చావు సమీపమున కేను జనఁగల నృప హృ
త్తాపముపాయఁగ వ్రేళ్ళకుఁ
బాపివటముఁ బెఱికికొనుచుఁ బ్రాఁకెదసభమున్॥ 152

చ॥ అన విని భోజరాజు మహితాంబరచంపకఖండ చందనముల్
తనగురుశల్యముల్ పొదివి దగ్గముగా శిఖఁ గూర్చి మట్టిఁ ద్రాఁ
కెను దనవారుఁ దాను; లొగ ద్రేవలు ముంచుక పాతె ద్రేళ్ళతో
దన పెకలించుకొన్నును దటాలున; భూతము భూతనాథునిన్॥ 153

ఉ॥ చేరి భజించుచుండ నృపసింహము పుత్రకళత్ర పూర్తిగా
భూరుహశాఖలం దవిలి పోయి మహేశ్వరుఁ గాంచి ముక్తి ద
త్పారకృపన్ గణేశపదసంగతిఁ గైకొనె నుద్భటయ్యవి
స్తారమహత్త్వముం విసవె సాదుజనావళి చేర భూభుజా॥ 154

డోహర కక్కయ్య కథ

క॥ నిక్కముమఱియును డోహర
కక్కయయనవెలయుకాలకంధరు భక్తుం
డొక్కఁడుగలఁ డవనీవర
యిక్కపటద్విజుల కాతఁడే వైరిసుమీ॥ 155

క॥ విద్వాంసుఁ డొక్కఁడాసగ
రద్వారమునందుఁదాఁ బురాణము సెతస
సద్విధిఁ బట్టుకచదువుచు
యద్వైతద్వయములుపలును నిదియెట్లన్నన్॥ 156

సీ॥ విధికపాలముఁ బట్టి విధుమౌళి భిక్షంబు చేసినదను పట్టు చెప్పఁగాని
శాతశూలమున విష్వక్సేనుఁ బొడిచి త్రిహరిని [illegible] చెప్పఁ
దంబు జాక్షుఁడు బలినణఁ చనింగికిఁ [illegible] గాని
యతనికంకాళంబు హరుఁడుది త్రిగఁ [illegible] ఁ॥

తే॥ కాశి వ్యాసుండు హరిసరి గాద [illegible]
హస్తయుగ మెత్త నని [illegible] గాని
తద్భుజాస్తంభ మైనట్టి యద్భుతం...
హరునిక్కత్వంబుగాఁ జెప్పఁ డాద్విజుండు॥ 157

సీ॥ యజ్ఞమయుండుశ్రీహరియనియెడు; వాసిశిరముదెంచినశివుజెప్పఁడెపు
నరసింహుఁడై హిరణ్యకశిపుఁడనువానిఁగారించుటయచెప్పఁగానియతని
శరభరూపముదాల్చిహరుఁడొత్తిచెండివై చినసుద్దిచెప్పండుజనులువినఁగ
విసువకసర్వంబు విష్ణుమయంబునుఁ గాని విష్ణుసహస్రకల్పకర్త॥

తే॥ హరుఁ డనండు జగత్తుల కచ్యుతుండు
కర్త యనుఁగాని యతనికిఁ గర్త శంభుఁ
డనఁడు విశ్వాభిధానుం డనంతుఁడ యనుఁ
గాని విశ్వేశ్వరుఁడు కాలకంఠుఁ డనఁడు॥ 160

క॥ హరియమహామాయునా
హరియపరనుశక్తినుయుఁడుననుఁగానిరతీ
శ్వరవైరిమాయనునా
పరశక్తికిఁబురుషుఁగాఁగఁ బలుకఁడుమఱియున్॥ 161

తే॥ హరి హరుం డన నొకఁడ కా నాడుఁగాని
హరిని హరియింప హరుఁ డయ్యె ననఁ డొకపుడు
పక్షపాతము పలుమారుఁ బలుకుఁగాని
నిశ్చితార్థము పలుకఁ డానిందకుండు॥ 162

సీ॥ విడువకయీరీతి విధమౌళినిందించు విప్రువెల్లఅపులువినిసహింపఁ
జాలక కక్కయ్య చయ్యనఁగదిసియావిప్రునిఁ జంపుట విహితబుద్ధి
పుస్తకంబుదహింపఁబొలియుఁబాపములనికృతనిశ్చయుండయికినిసివానిఁ
గొంకకతనచేతి డొంకెనఁబొడిచిరాఁ దిగిచితచ్ఛిర్షంబు దెంచికడుపు॥

తే॥ చించి తలయందు లోనఁ గీలించి నగుచు
సరిగె: నావిప్రుమై పూవు లగుచు వెలసె
నిది మహీసురు లెఱుఁగరే యెలమి వేయు
జనుల భక్తుల నొండాడ మనుజనాథ॥ 164

తే॥ మఱియు మనుజేశ వినుము కెంబావి యనెడు
పురములోఁ గాఁపురం బుండు భూసురుండు
భోగిదేవయ్య యన శేషభోగిభూష
భక్తపదభక్తిభావనాసక్తుఁ డగుచు॥ 165

మ॥ అతఁ డారీతిని లింగజంగమసపర్యాసక్తి వర్తింపఁగా
శితికంఠుండు తదీయాహృద్గరిమ వీక్షింప న్విచారించి పం
చత ప్రాపించిన లింగమూర్తి మెడపై సంధించి రుద్రాక్షముల్
శితభస్మంబును దాల్చి యంత్యజాగతిం [illegible] నేతేరఁగన్॥ 166

మ॥ కని యాభోగని భక్తితో బహునమస్కారంబు లర్పించి యీ
యన యంసంబున మోయుచున్న శవసత్త్వంబుఁ వేసం దా ధరిం
చి నిజావాసములోనికిం బిలిచి తచ్ఛ్రీమత్పదాంభోరుహా
ర్చన వేగం జరిపెం దదీయకుశలప్రశ్నాదికౌచిత్యముల్। 167

క॥ ఆదిసందుగ నాదాంబిక
మదనాంతకుఁ దని కనియె మాసేమముఁగా
ప్పెదవిను మీఁకనభిమతమై
న దమ్మ్యమాంసంబుగా నిసమలమలసుమలకీ॥ 168

తే॥ నిన్న దేవరదాసయ్యనిలయమునకుఁ
జెయ్యఁ గొనిపోయి వడ్డించి పెట్టు మనిన
నడిగివచ్చెద దుగ్గళ ననియెఁగాని
యప్టి కాకని పద్దింపఁ డయ్యెఁ నతఁడు॥ 169

ఉ॥ దేహము డాలుచున్న యది దీసితవహ్ని శరం [illegible] భస
ద్దేహనిజేల సీక్షణము [illegible] బడంపఁగ [illegible] పెట్టి యు
త్స్వాహ మొనర్పవయ్య యనఁ జయ్య [illegible] మాపావ యుంచు సం
దేహము మాని యంతనిజధిష్ణ్యము జొచ్చియు [illegible] సంగసన్॥

చ॥ పిలిచినమాత్రలోన విధుబింబముఖాంగిసి వచ్చి ముందట
న్నిలిచినఁ జూచి యేమిటికి నివ్వెఱగందెదు? భక్తుఁ డాఁకటన్
మలమల మాఁడెడున్ మఱచనారగహింగుపలాండుజీర రా
దిలవణసంగతిం బలము తీవ్రము వండుము నిండువేడుకన్॥ 171

ఉ॥ నా విని తచ్ఛ్వధూమణి మనంబున సందియ ముజ్జగించి నా
నావిధపాకభేదముల నవ్యరుచుల్ దళుకొత్త వండి యా
దైవతసార్వభౌమునకుఁ దత్పరతన్ భుజియింపఁ బెట్టుచో
నావిపులాగ్రహారముమహాజను లందఱు సందడించుచున్॥ 172

క॥ గుండును బడితయుఁ గొని వా
రొండొరుఁ గడవంగఁ బాఱి యుద్ధతిఁ దలుపుల్
రెండును బొడువుఁడు లోనఁ జొ
రుండు గుడుసు వెదకి వాని రోయుఁడు డాయన్॥ 173

తే॥ వెదకి గోసంగి పోనీక విఱిచికట్టి
పచ్చిబడితెలు కొని నెత్తి పగులఁగొట్టుఁ
డీపురవరంబు చెడుమ భోగయ్య యున్న
ఱువుఁ దన్న విప్రవర్గంబు పలుకఁ దొడఁగె॥ 174

సీ॥ అంత్యజాకృతి నున్న యంతకమూర్తి యం
తర్ధి నొందఁ గృహాంతరమున నున్న
కెంబావి భోగయ్య కెరలి విప్రులఁ జూచి
యంత్యజుం డంత్యజుం డనుచు నటువఁ
బాడియె మీయట్టి బ్రాహ్మణులకు భక్త
నిలయము ల్చొరరామి నిజ మసంగ
సంత్యజాలకును భక్తాలయంబులు వోవ
వచ్చునే సద్భక్తవరమహత్త్వ॥ 175

తే॥ మెఱుఁగ కిరీతి నిందించి యిద్దనరక
శశిశిఖాతతిఁ గాలెడి పేఁదు దలఁప
నేర కూరక చెడిపోవు నీచమతుల
దోషకుల మిమ్ముఁ జూడంగ దోష మరయ॥ 176

క॥ మీతోడ మాటలాడిన
మీతనవులు ముట్టుకొనిన మితిలేనియఘ
వ్రాతమగునిండ్లు వృత్తులు
మీతలలంబొడిచికొండు మీదొనఁగొల్లన్॥ 177

క॥ ఏపట్టును జేపట్టరు
చేపట్టిన వదల రెండు శివభక్తులు మీ
ప్రాపులు వారెన్నేమును
వేపోయెదమనుచునూరు వెడలినడుచుచున్॥ 178

ఉ॥ శైవులు సజ్జలింగములు శార్ఙ్గధరాంబుజగర్భముఖ్యదే
వావళిసంప్రతిష్ఠితములై చనులింగములున్ ఘనిల స్వయం
భూవరలింగమూర్తులును భోగయవెంబడి పాఱుచుండె నెం
తే వడితోడ భక్తులకు దేవుఁడు భేదియుఁ గాక పొందియున్॥ 179

చ॥ తమతమపీఠములన్ వెడలి తల్పులు మూయుచు నోము నేగు లిం
గములును సోమసూత్రముల గ్రంతల దాటుచు లింగమూర్తులున్
గ్రమమునఁ బూవురాశులఁ బెకల్చుక పోయెడు లింగమూర్తులున్
హిమనగజాత్మజన్ విడిచి యేకత నేఁగెడి లింగమూర్తులున్॥ 180

ఉ॥ తామరతంపరల్ జగిదదత్కృసతం జను లింగమూర్తులున్
ప్రేమముతోడ నాడుచు గభీరగతిన్ జను లింగమూర్తులున్
వేమరు నొండొరుల్ గదియ వేగమె పోఱెడు లింగమూర్తులున్
భూమికి నెల్లెడన్ బొదివి బోరన నేఁగెడి లింగమూర్తులున్॥ 181

ఉ॥ భూచరఖేచరంబులయి పొంగుచు నేఁగెడి లింగమూర్తులుఁ
వే చనువేడుకం బవనవేగమునఁ జనులింగమూర్తులుఁ
వే చన లేక యొయ్యన సపీసగతిం జనులింగమూర్తులుఁ
లోచనగమ్యలైంగికమనోహరపరతభంగి నేఁగఁగన్॥ 182

క॥ భోగివిభూషణ భక్తులు
భోగయ్యయు లింగములును బరి వెల్వడి స్వే
చ్ఛాగతిఁ బెఁసఁగుచుఁ జనియెఁ
భోగిపురం బిట్లు పాడుపోవుచు నుండన్॥ 183

సీ॥ వెండియు మేదినిమండని కంపించె
వాడె సస్యము లీల వ్రాలెఁ దరులు
పగలు చుక్కలు పుట్టెఁ బాపు లెల్లను బట్టెఁ
దిమిరముల్ హెచ్చె నన్నమును బుచ్చె
వనములు నుద్యానవనములు నీఱయ్యె
మృగపశుపక్షులు మేఁత లుడిగె
నేల గాలఁగఁ నెందు గాలూన రాదయ్యె
గాలియు ధూళియుఁ గలయ నెగసె॥ 184

తే॥ భోగిదేవయ్య వెంట కెంబాగి వెడలి
లింగమూర్తులు పోవ సీలీల నధిక
దారుణోత్పాతములు పుట్టెఁ దివిరి యతని
కరుణ వడయక యివి చక్క గావటంచు॥ 185

క॥ వసుధామర్త్యులు మర్త్యులు
వెస గవిభోగయ్యఁగాంచి విశ్రుతయుష్మ
ద్విసకుసుమములకు సాష్టాంగ
గసహస్రనతుల్ రచించి కరములు తలలన్॥ 186

క॥ నెలకొల్పి శరణు చొచ్చితి
మనఘుకృపాదృష్టి మమ్ము సజ్జనుల ఖలులఁ
గలయం గనుఁగొని మాయా
యలజడి మానుపుము జట్టి మయ్యెడి ననుచున్॥ 187

క॥ సీదాసుల దాసులమగు
మాదోసములెన్నియైన మఱవు మనుచు ను
న్మేదినినొడఁబడఁగెడపి మ
హాదైన్యముతోడఁ బలుక నాభోగయు నున్॥ 188

క॥ సభయులగుచుండు విప్రుల
కభయ మొసఁగి భోగతన్వియాక్షణము మహా
విభవమును దన్నులైంగిక
సభతన్నుంబొదివి రాఁగ జనులు నుతింపన్॥ 189

క॥ ఆలింగము లన్యోన్యని
జాలయముల నిలిచె సతని యంచితభక్తి
శ్రీలనసమునదియుం బ
బాలోకమునందు దృష్టమయి వెలుఁగొందున్॥ 190

సీ॥ పెద్దపీఠంబునఁ జిన్నలింగంబును పెద్దలింగము చిన్న పీఠమునను
భీమలింగంబుపై రామలింగంబును భీమలింగము రామపీఠమునను
స్ఫటికపీఠిక బాణసంగలింగంబును స్ఫటికలింగంబును బాణపీఠి
రజతపీఠిక మహారజతలింగంబును రజతలింగము మహారజతపీఠి॥

తే॥ వేయుపద సిల్పి భోగయ్య వెంట మరలి
వచ్చి లింగంబు లివియుఁగా వసుమతీశ
సాక్షి గాదె మహేశ్వరు శరణు లెందు
సత్యులజు లంట కిపటనే సందియంబు॥ 192

గుడ్డవ్వ కథ

క॥ జగదీశ మఱియు నావిం
దిగెయనుపురి సంత్యజాత్యుదీర్ణత్రివృగ్భ
క్తగరిష్ఠగుడ్డవ యసం
బొగదొందునుదన్మతోత్తమును వినుమెల్లన్॥ 193

క॥ ఆయమ్మ చరిత మద్భుత
మీయిల నెట్లన్నఁ బరమహేశ్వరత్వే
వాయతవృత్తిఁ దనగ
రాయతవీధిఁ జనంగ నాపురి విప్రుల్॥ 494

చ॥ కనుఁగొని కుష్ఠరోగమునఁ గాళ్లను జేతులు నింతలింతలై
తునిసిపడంగ భూసురులు ద్రొక్కుడి సంసరణంబునం జనఁ
బని దన కేమి గల్గొ కొఱమాలిన మాలిత కన్న గబ్బిపా
పిని తనయింటికి న్మరలి వేగమె యేఁగి తలంచె నిక్రియన్॥ 105

క॥ సౌరాష్ట్రసోమశేఖర
పారకృపాక్షీరవారిపారావారో
చ్చారిక కుష్ఠరుజాసం
సారింగా కిటకు మరలి చను దే ననుచున్॥ 196

క॥ మది నిశ్చయించి కతిపయ
పదములు చనునెడను బోయి పగిలిన ధరణిం
దుదివ్రేళ్లు మోపి మఱికొ
తదదవు నడిచెను మనోతిదార్ఢ్యముబలిమిన్॥ 197

తే॥ అట్లు చనఁజనఁ బాదంబు లవని నిల్వ
కున్నఁ గరములు మోఁకాళ్లు నూఁది నిలిపి
కొంతద వ్వేఁగ నదియును గుదియఁబడినఁ
బుడమిఁ బన మేను వీఁయంగఁ బొరలసాగె॥ 198

వ॥ అంత॥

శా॥ స్రష్ట్రంభోరుహనేత్రముఖ్యు లిల సత్సంపూజ్యుఁ డాత్మాంఘ్రిసం
దష్టాద్రిస్థితముక్తివైభవుఁడు మాద్యద్దక్షయజ్ఞక్షితిం
యష్టాదిష్టజనాద్యనిష్టఫలదుం డామ్నాయమూర్ధ్నుండు సౌ
రాష్ట్రాధీశుఁడు సోమనాధుఁడు కృపామూర్తియై తాం గనెన్॥ 199

చ॥ ఎదురుగ నేఁగుదెంచి తరలేక్షణ మేనిగపంబు మూర్ఛనొ
మ్మదవతి లేచి మ్రొక్కి నిజమౌళిఁ గరాంబుజముల్ ఘటించి యో
మదనవిరోధి భర్గ యని మంజులభాషలఁ బ్రస్తుతింపఁగా
మదిఁ గృప పుట్టి యా త్రిపురమర్ది కపర్ది మృగాక్షి కిట్లనున్॥ 200

తే॥ తన్వి భవదీయసద్భక్తిదార్ఢ్యమునకు
నాత్మ మెచ్చితి నిష్టార్థ మడుగు మనిన
దేవ మీకృప నామేని తెలుపు మాసెఁ
గంటి మీమూర్తి వర మింతకంటెఁ గలదె॥ 201

క॥ పెన్నిధిఁ జూచిన చాడ్పున
మన్నగదుగఁ బోవునె ధనము మతులును గలరే
పన్నగధర మీపదములు
గన్న పిదప నొండు వేఁడుకరఁదియుఁ గలదే॥ 202

క॥ ఏవరములు నే నొల్లను
నావిందిగె నీవు నిలిచి నాచేదినమున్
సేవలుగైకొను మనవుడు
నావటనాహరుఁడు లింగమయి నెలకొనియెన్॥ 203

క॥ ధరలో ?ద్దవ మాహే
శ్వ?భక్తికి నెల్ల యగుచు వర్ధిల్లెడుఁ ద
త్తరుణిని నిందించిన భూ
సురులకె యెల్లకుష్ఠు చొప్పడెమెసన్॥ 204

క॥ కాన శివభక్తులం గుల
హీను లనం జన్నె కుంభినీశ్వర లింగం
బైనపిదప శివలింగము
పూనుక శిల యన్ననోరుప్రువ్వదె? చెపుమా॥ 205

చ॥ అనుపమలింగసన్మహితుఁడైన మహాత్ముని నంత్యజాతివాఁ
డనుటయు లింగమూర్తి శిల యంచుఁ దలంచుటయుఁ సమంబ మే
రునగము సోఁకి కాకమును రుక్మమయం బగుఁగాన నంతక
న్నను గడమఁ మహేశ్వరుని నమ్మిన భక్తులయుక్తి చూడఁగన్॥

సీ॥ భృంగంబుచేఁ బడ్డపిదపఁ బతంగంబు భృంగంబుగాక పతంగమగునె
వార్ధిఁగూడునదీ ప్రవాహంబులును వార్ధియగుఁగాక కేవలమనులయెట్లు
రసవేధచే సువర్ణం బగురాగి తామ్రం సువర్ణంబు గాక
గురునిసన్నిధిఁ బూర్వమదమలంచిన భక్తకులజులకునువేఱె కులము
గలదె॥

తే॥ యెల్లవారికిఁ బార్వతి తల్లి దండ్రి
శంభుఁ డిది వేదశాస్త్రప్రశస్త మిట్టు
లొక్కతలిదండ్రులకు దగ నుద్భవించి
నట్టి ప్రజలకుఁ గులము వేఱరయఁ గలదె॥ 208

క॥ మాసిన బట్టం గట్టిన
భాసురరత్నంబుభాతి భక్తుఁ డధమజా
త్యాసక్తుం డయినం దన
చేసినసద్భక్తి చెడునే! పుడమిన్॥ 209

క॥ అడుసునఁ బుట్టిన తామెర
మృదుపూజకు ముఖ్యమగుచు మెఱయునుగాదే?
పుడకలఁ బుట్టిన యనలము
కడుఁ బూజ్యము కాదె? పూజకర్మల కెల్లన్॥ 210

క॥ ఇట్టిద కాదే? శక్తుం
డెట్టికులోద్భూతుఁడైన నేమగు? వ్యాసుం
డట్టిమనుఁడు బోయతకుం
బుట్టియతఁడు భూసురులకుఁ బూజ్యుండయ్యెన్॥ 211

క॥ అంతేకాక వసిష్ఠుం
డెంతటిఘనుఁ డతనిజన్మ మెట్లుండు వినరే?
చింతింపఁగఁ నూర్వసియను
జంతకుఁబుట్టినది వారసతి గాదొకో? 212

క॥ మాతంగుం డనుమునిపతి
మాతంగికిఁ బుట్టి యతఁడు మహాదివిషత్సం
భూతుండు గాఁడె? వెండియు
భూతలమునఁ దొంటిమునుల పుట్టువు లరయన్॥ 213

క॥ దర్దురశునకవనేచర
గార్దభశుకముఖ్యజంతుగర్భము లయ్యుం
దుర్దమశక్తులుగా రె క
పర్దిపదారాధన ప్రభావముకతనన్॥ 214

వ॥ అని యిట్లు బసవన్న పన్నగధరభక్తప్రాశస్త్యంబు సవిస్తారంబు
గాఁ బ్రస్తరించిన విని బిజ్జలుండు చంద్రహాసోపన్యాసితయాననం
దీప్యమానమానసుం డయి బసవన్న కిట్లనియె॥ 215

చ॥ చదువులు శాస్త్రముల్ కథలు చర్చలు నేటికిఁ నన్యమార్గులం
జెదిమిన నెత్తురుల్ ఘనశిష్టభవచ్ఛివభక్త దేహముల్
చిదిమినఁ బాలుఁ గాఱెడినఁ చెప్పెడి దేమనఁ మానవేంద్రుతో
వదలని నిష్ఠఁ బల్కె బసవప్రభుఁ డాద్విజు లందఱుఙ్ వినఙ॥

సీ॥ మనువు భర్గు దద్వైవ మను పెదమతముల
త్రోవలఁ జను శివద్రోహిమతులు
వేదబాదంబులు విత్తాశమై మోచి
క్రాలు బ్రాహ్మణనామగార్దభములు
సుహితదివ్య ప్రణవమంత్రోపదేశవి
రహితులై చను వ్రతభ్రష్టమతులు
నాది దధీచిశాపాగ్ని శిఖలచేతఁ
గాలిన కర్మచండాలతములు॥ 217

తే॥ పట్టి ప్రాణములతోడన పశువుఁ జంపు
జడులు కమ్మగఁ దొరకినఁ జాగఁ బెట్టు
మను దురాత్ములు వినమునకైనఁ గడిచి
పాతకములైనఁ జేకొంద్రు ప్రీతి మఱియు॥ 218

క॥ భూనాయక వినుము సురా
పానసముగ సోమపానము సేయం
గానొరఁబడుదురు హీన
జ్ఞానులు పాపులును బుద్ధిజాడ్యులు ధూర్తుల్॥ 219

క॥ ఇట్టినికృష్టులతో నా
కిట్టుల ప్రతి నిల్పి యాద నింపగు ననియే
గుట్టుననో యన్నంబిడఁ
బట్టినశివభక్తియుక్తిపంతము చెడదా? 220

చ॥ అని శివనాగమయ్య విమలాంగము [illegible] మగ్గముల్
జననము నొందఁ జేయుదు [illegible] సమహా
జనము [illegible]ములు సద్భక్తిఁ జేసి [illegible]యాజిష్ఠుఁ
గానకాని మీరు [illegible] గొల్వనిఁ [illegible] పటంబు నయ్యెడన్॥

మ॥ ఘనభక్తిన్ శివనాగమయ్యకు [illegible] గావించె లే
చి నిజోలింగనసాయితాయు[illegible] సంధించె యు
య్యన మా నయ్యవరాబ్జముల్ త[illegible]మహాత్రాంతస్స్వముల్ [illegible]సి యి
త్రిసమాత్ర స్నవమగ్ధార [illegible]॥ 222

క॥ శివభక్తిసురభి పుఱిఁ జ
న్న విని పితికె బసవవిభుని [illegible] చూడఁ
శివుఁడు కిరీకాలునకు స్వ
ర్ణవృష్టి గురియించినట్లు రంజిత మయ్యెన్॥ 223

చ॥ మలములు మూఁటినిన్ గురుసమక్షమునం దెగఁ గోసి ని
ర్మలతరభవ్యదేహు లయి మర్త్యమున [illegible]
కులమునఁ బుట్టియున్న శివగోత్రజాత్రి [illegible] దు
ర్మలినవసాసిరారుధిరమాంస[illegible]సురుల్॥ 224

క॥ అని జనులు పొగడ దృష్టం
బునబసవఁడు గెలుప భక్తపుంగవులెల్లన్
మనమున నలరఁగ బిజ్జల
జనపతి శివనాగమయ్య చరణం[illegible]॥ 225

ఉ॥ గ్రక్కున మ్రొక్కి లేచి కరకంజము [illegible] మా
దిక్కిటు చూడుమా కడుబ దిటు[illegible] శివ[illegible]
మ్రొక్కినఁ గాచు మీరలు మముం దలపోయుఁడు [illegible]
దెక్కడిసద్గుణం బనుచు నెంతయు దైన్యముతోఁ బల్కఁగన్॥

తే॥ శరణు వేఁడుచునున్న యాచండివిప్రుఁ
గరుణతోఁ గావ నవ్వుచు గజముమీఁద
నాగులేవయ్య నెక్కించి నమ్రలీల
వెనుకఁ దా నెక్కి కొని తనవీటి కరిగె॥ 227

క॥ శివనాగమయ్యచరితము
నవిరళగతిఁ జదువ విన్న నట్లు లిఖింపన్
బ్రవిమలశివపదభక్తియు
నవలఁజతుర్వర్గములు రయంబునఁబొందున్॥ 228

కళ్యాణపురీభక్తులు బిజ్జలరాజుసభకుం బోవుట

క॥ రుద్రాపరావతారులు
భద్రేభహరప్రతిములు భద్రావాసుల్
క్షుద్రేతరవృత్తులు ని
ర్నిద్రులు కాళ్యాణకటకనిలయులు భక్తుల్॥ 229

క॥ పరవాదిపద్మపద్మలు
పరవాదిపలాహకప్రభంజనులు మహా
పురుషులు దృష్టప్రత్యయ
కరు లాకల్యాణపురినికాయులు భక్తుల్॥ 230

వ॥ వా రెవ్వరనిన॥

సీ॥ మడివాలుమాచయ్య మాదిరాజయ్యయు
బడవరబ్రహ్మయ్య బాచిరాజు
కిన్నరబ్రహ్మయ్య కేశిరాజయ్యయుఁ
గన్నదబ్రహ్మయ్య కల్లనయ్య
మోళిగమారయ్య ముసిడిఁచౌడయ్యయుఁ
గలకేతబ్రహ్మయ్య కక్కయయును
ఘాలదబ్రహ్మయ్య సురియచౌడయ్యయు
శాంతదేవయ్యయు బొమ్మయయును॥ 231

తే॥ యుత్తమాంగదకేశ[illegible]ము [illegible]
గదిరెతెమ్మయ్యయును [illegible]
కానవ[illegible] [illegible] యు [illegible]
యోగిదేవయ్య నెంచి[illegible] [illegible] 232

క॥ డింగరిగె[illegible]ల్లయయు[illegible]
పుంగవుడై వెలయుశృంగి[illegible]ఖ్యుండు
సంగమనాథుడు [illegible]మ్మె[illegible]
సంగయదేవుండు[illegible]దెవొదాఖ్యుండునా॥ 233

సీ॥ తెలుగేనుమనయ్య తెలు[illegible]య్యయు
గాలాగ్ని రుద్రయ్యగా[illegible]
గత్తెరనాచయ్యగారు ముదయమల్ల
రనగారు నేకాంతరామతం[illegible]
యుదరదరామయ్యయును నిశ్శ[illegible]
మైలియు గోడ మల్లవిభుడు
ధవళయ్యగారు బొండాదేవిగా[illegible]
నవరదనాచయ్య సామినాథు 234

తే॥ డమృతదేవయ్య మధువయ్య [illegible]ల్ల[illegible]యును
గోణిమల్లయ మఱియును గొగ్గ[illegible]యును
భాస్కరయ్యయు ఫణిహారి బాచ[illegible]యును
గవితెబ్రహ్మయ్యహొల్లయ్యగారు [illegible]॥ 235

క॥ శివనాగమయ్యగారును
శివరాత్రి యసంగ[illegible]యును [illegible]డుం[illegible]
శివముద్దుండునుగపితే
శివిస్సయాఖ్యుండు[illegible] మిమండునుమ[illegible]యున్॥ 236

సీ॥ నౌణువేసుచిక్కయ్య పలుకుచందయ్యయు
గణదాశిమాయన్న కంటెకల్లి
యాభిధానుఁడు మురుహట్టికేతయ్యయు
బాణిసభీమయ్య భండికార
కల్లయయుఁ గురుపకాళవ్వ గిరిగిట
శివయయుఁ గురుపకాళవ్వ గిరిగిట
బోలెబ్రహ్మయ్యయు బాలబ్రహ్మయ్యయు
నలిముగుతయ్య మహాబలుండు॥ 237

తే॥ హటకేశ్వరమల్లయ్య యరిదిహేల్ల
యాభిధుండు గరహల బ్రహ్మయ్య ముండ
బ్రహ్మయయు నట్లు దుమ్మన బ్రహ్మయయును
వంకబ్రహ్మయ్య బంకేశు బంకయయును॥

క॥ చండేశుఖామ నాఖ్యుఁడు
బొండియదేవణ్ణయుండు బ్రహ్మఖ్యుండుఁ
హిండియసోమణనిజఖా
వండును నిర్లజ్జశాంతి వరనాముండున్॥ 238

వ॥ వెండియుఁ బురాణమాయయు బట్టకోట్లేశు సోమయ్యయు నొగ్గవ్వయు నొకరుల కేతయ్య యంగబ్రహ్మయ్య హాలబ్రహ్మయ్య యేలేశు బ్రహ్మయ్య మైలినబ్రహ్మయ్య మాయిదేవయ్య చిక్కదబ్రహ్మయ్య శ్రీగిరయ్య వీర్లనాగయ్య వీరకల్లయ్య వీరలింగయ్య వీరమాదయ్య యనిమిషకేశియు నాదిగాఁగల సకలవీరమాహేశ్వరులు నీశ్వరభక్తి ప్రభావం బుచ్చిలిపోవ ముట్టినట్టిపట్టుల దృష్టప్రత్యయంబులు చూపుమైఁ బుణ్యంబును భక్తమహత్త్వంబును భక్తాభివర్ధనంబును భక్త సచ్చారిత్రంబును భక్త వైభవంబునుం గన్నులారం గనియుఁ గన్న వారిచే వినియు భక్తిరసంబు తలకెక్కి దేవలవశైవ పాశుపతమంత్ర దీక్షితజటాభారశాసనధరులు లింగధారులం జూచి తారును వారువారు

లింగసంయుతులై సంతతవీరశైవాచారపారీణత్వంబున సమాన పరమ
పావనప్రసాదోపభోగులై యనుపమగుణంబులు॥ 239

బోయలు ప్రసాదభాగం బిమ్మనుట

ఉ॥ బోయలు మూఁకగూడుకొని భూవరుఁగన్గొని మ్రొక్కి దేవ నీ
వీయిల నీతి నేలఁగ మహీసురముఖ్యులు తృప్తిఁబొంద పె
ఱ్ఱె యన విందు మేటి కొలకందుము [illegible] తుదిని
పాయము లెత్తిపోయె శివభక్తులు సర్వము సంతసింపుడు॥ 240

సీ॥ శ్రీకంఠశివులు గౌరీనాథశివులును శ్రీపరమానందశివులు శాంత
శివులును లోకేశశివులు త్రిలోచనశివులును సోమశివులు విమల
శివులు పాపచ్ఛేదశివులును బరమాత్మశివులును శాశ్వతశివులుసుహరను
శివులు విశ్వేశ్వర శివులుగణేశ్వరశివులును బ్రహ్మరాశిశివులు ధర్మ

తే॥ శివులునిష్కళ మానసశివులుత్ర్యంబ
కశివులు ఉగ్రాక్షశివులు శంకరశివులు
మాహేశ్వరశివులు విద్యాధరేశశివులు
ననఘురులింగశివులు నాదియైన॥ 242

వ॥ పూర్వశైవాచారు లందఱు నైకమత్యంబు నొంది మహాపవిత్రంగి శివ
ప్రసాదభోగంబునకుం జారనివ్వ నంత॥ 243

చ॥ ఇల నిది క్రొత్త గాదె ధరశ్వర చీమయానకు [illegible]
క్తుల సహవర్ల చూడఁ దమకు [illegible] పంక్తి [illegible]
తుల మనుచుం బ్రసాదములు దొప్పలుపట్టుచు వెంగలింప మా
కలిగిన శేషభాగములఁ గన్నులపైనను జాదసి [illegible]॥ 244

తే॥ వీర లీకితి నేమేని వీటిమల్ల
జియ్యయునుబోలజియ్యయు శేషభాగ
మిత్తురేవేళ మానవాధీశ భూమి
చెల్లునేతమకిటువంటి ప్రల్లదములు॥ 245

మ॥ మనుజాధీశ్వర శాంభవం బయిన నిర్మాల్యంబు మా కాదిఁ గ
ల్గినలా గావులఁ గాచుబాలుఁ డిసుకన్ లింగంబు గావించి పై
ననయంబున్ నవదుగ్ధముల్ పిదుకఁగా నాలింగమున్ గాలద
న్నిన నబ్బాలుఁడు తండ్రి కాళ్ళఁ దునిమెన్ నిష్ఠాగరిష్ఠాత్ముఁడై॥

తే॥ దానికీశుఁడు మెచ్చితద్బాలకునకు
చండలింగంబు కృపసేసెజగతినెల్ల
నాఁటనుండియు నడచును నేఁటివఱకు
నీపురంబునఁజెల్లకనిలచె నిపుడు॥ 247

తే॥ బసవరాజయ్య మతకముల్ వన్నినట్టి
వీరమాహేశ్వరుల మంచు నూరఁ గొంద
ఱీరు మాయంశములు మాకు ధారుణీశ
చెప్పి యిప్పించు; నీవిట్లు చేయవేని॥ 248

క॥ నీవాకిట సౌద వేర్చుక
మావంశమువార మెల్లమడియుదు మన్నన్
భూవరుఁడు నిందుకోపము
తోవెస బసవయ్యఁబిలువ దూతలఁబంపన్॥ 249

తే॥ వచ్చి నిల్చిన బసవయ్యవలనుజూచి
పుడమిఱేఁడిట్టులనిపల్కె బోయలకును
శివప్రసాదంబునుభువిఁ జెల్లనీకఁ
మీరగుడిచెదిరిదియేమి మోరయోయి॥ 251

కం॥ ఇది వైదికమో బల్మియొ
చదువుము వైదిక మదేదిసాహసి [illegible]
వదలుము వాదల[illegible]సంశం
బిది మొదలుగ[illegible] బసవఁడిట్లని [illegible]॥ 251

తే॥ అది చండీశునకు నిజప్రసాద శేష
భాగమిచ్చినలాగు కృపాలవిసుము
బాణబాణప్ప[illegible]కి దత్తు పొష్యము[illegible]
లింగ శేషాంశ మిచ్చుటలేదు మొదల॥ 252

కం॥ ధరమానవమాత్రుల కీ
శ్వరుని ప్రసాదంబు [illegible] [illegible]
గరముల ముట్టి[illegible]
నరకం బని శ్రుతులలో [illegible]॥ 253

వ॥ వెండియు శ్రీగురుకృపాలబ్ధంబును [illegible] ప్రసా
దంబు [illegible]లయమాయాబద్ధశుద్ధి[illegible] [illegible]గింపనగు
నగుబాటుగాక [illegible] బట్టుచే
పట్టిరట్టున కొడిగట్టుకొని [illegible] చెట్టున
ప్రసాదం బిచ్చిన [illegible] [illegible]ముతె[illegible]
మూకభాషంబున నుండు [illegible] [illegible]
లిట్లనిరి॥ 254

కం॥ వారాణసి శ్రీగిరిగయ
సౌరాష్ట్రం బాదియైన శైవస్థలులం
దారూఢిగఁ జెల్లంగా
మీ రేటికిఁ జెల్లపిరు మీపదములలో॥ 255

కం॥ కడుబల్లిదులై మీ రీ
నడుమఁ దమమ్మెంత పోవ[illegible]డిన [illegible]
గూఢాచారము[illegible]డుపము
విడుతుముమా [illegible]సుపులని[illegible]పంచ[illegible]॥ 256

క॥ ప్రల్లదములువల్కెడునా
భిల్లులఁగనుగొనలనసుచుఁ బెనుగాలిఁదరుల్
పెల్లగిలుఁగాకగట్టులు
పెల్లగిలునె? మీకు పట్టిబింకము లేలా? 257

తే॥ తెలియదానీళ్ళఁజేణ్ణులుతేలుఁగాక
గుండ్లుదేలు నెయెన్నునుగుమతులార
బలిమిభక్తులశ్రీహరి బ్రహ్మలైన
మార్కొనఁగలేరనంగమీమాటలేల॥ 258

క॥ చల ముడిగి చనుఁడు శైవ
స్థలులం దక్కంగ వీరశైవులు మీ కీ
యిల నెన్నఁడైన నిచ్చిన
వలనుదెలుపుతొత్తులకును వాదము లేలా॥ 259

ఆ॥ మొదలశైవమార్గముసఁజరించుచునిష్ఠ
వీరశైవప్రవృత్తివలయువారు
ప్రాణలింగ శేషభాగంబుమీకిత్తు
రే దురాత్ములార పేదవోతె॥ 260

క॥ ఏలను గోసరకంచము
గూలం బడుసట్లు చేసికొనియెద రస్మ
చ్ఛ్రీలింగదేహశేషము
వాలాయముమీకుఁగొనఁగవాంఛితమేనిన్॥ 261

చ॥ వినుఁడు కిరాతులార విధివిశ్రుతమూర్తికిఁ గాలగర్వభం
జమునకు సర్వభూషునకు సర్వసుధీజనసంగసంగమే
శునకును గాలకూటముఖశుద్ధవిషాళి నివేదితంబు సే
సినెరయ నిత్తు, ముం దదియ చేకొనుఁ డోపరయేని పొందనన్॥ 262

మ॥ విని యబ్బోయలు మేలుమేలు బసవా [illegible]
నినుఁ బోలంగఁ బ్రధాను [illegible] [illegible]ఁ జం
ప సుపాయంబు [illegible] [illegible] గాని మే
లుఁ గానిం [illegible]॥ 263

తే॥ ప్రాణ మొకటి గలుగ బలుపా[illegible]
దినుచు బ్రతుక [illegible]
పదయు[illegible]ట్టి ఫలము [illegible]
దొడ్డబసవరాజు తోడివారు॥ 264

తే॥ కొఱఁ[illegible]
నావసరములా[illegible]
గొల్లఁ గని బోయి పై [illegible]
జాదమాక [illegible]॥ 265

క॥ ఈమహిఁ గనకస్తోమములు
తాము తమ క్రేళ్ళు కొని [illegible]
ప్రేమం బలరఁగ [illegible]
వేమారును నరులు చంపు[illegible]దా॥ 266

ఆ॥ ఈరసమున మీర లేమని పలికిన
వెఱ్ఱి గలదె మాకు విషముఁ ద్రావ
హాలహలము మున్ను [illegible]
వాడు గలడు కొన్నవాడు గలరె॥ 267

క॥ కలిగినఁ దెలుపుఁడు కొని [illegible]
ములమేలిపదార్థ[illegible]హాలం
బలు[illegible]షములు మాపాలును
ఫళిఫళియన్న ట్టిదగును బసవా[illegible]॥ 268

క॥ మా కిచ్చునట్టిపష మీ
రేకొను(డీపనకు నిచ్చి యీల్లకయున్నన్
మాకిదకుముమాభాగము
మాపను మీకును బ్రతిజ్ఞమహానిదియన(గన్॥ 269

క॥ వినిబిజ్జలుండునుభయుల
యనుమతమున దేవదేవునాలయమునకున్
జన నతనివెంటబోయలు(
జనిరచటికి వాయసధ్వజంబులు గ్రాలన్॥ 270

వ॥ బసవండును ససంఖ్యాతభక్తయుక్తుం డయి పరమహర్షంబునం జని యచ్చట॥

క॥ కాకోలకాలకూట
ప్రాకటహాలాహలాదిబహుళవిషంబుల్
వేకూర్చి నూఱ(గా(ద,
దీృకరగంధాశుగంబు దిక్కుల నెల్లన్॥ 272

ఉ॥ మంచ(గ దానియావిరియు ముక్కున కెక్కిన జీవులెల్ల వే
పంచత నొంది నీదెసల(బర్విసగాలిని గ్రోల(గా నభ
స్సంచరదండజప్రజము చచ్చి ధరాతలి(గూల(జూచి యొ
క్కించుక శంక లేక విష మెక్కిన(గూలిరి దార్ఢ్యవంతులున్॥ 273

క॥ మనబోంట్లకైన(బ్రేవులు
దునియున్నాఱినను ద్రావదు స్తరమగు(గొ
దని వేఱచెప్ప నేటికి?
నని బోయలుమెల్లమెల్లనందఱు జాఱన్॥ 274

చ॥ అలయిక యస్వ [illegible] విషము [illegible] పాటిగాఁ
గలిపి పసింత కొమ్మెరల [illegible] పోసి సందుఖ
క్షులమహనీయ మైనసట [illegible] వి క్రి
శ్చలమతి [illegible]॥

తే॥ దివ్యపంచ [illegible]
సహజ [illegible]
యువని [illegible] మోచియ్య [illegible]
భక్తవర్యుల కెల్లను [illegible]॥ 276

శా॥ ఖద్రాకారుల [illegible] త్రి [illegible]
ముద్రోల్లాసవిషోఫ [illegible]
రుద్రాభీలలలాటమారుత [illegible]
ద్రోద్రేకంబుసఁ [illegible] మును॥

ఉ॥ ఆ విషవహ్ని [illegible]
కావలి తల్లడిల్లెఁ [illegible]
ల్లావిషమాపర [illegible]
ట్లవిపులాతలిం బదయె [illegible]॥ 278

క॥ పొగలు భుగుల్లు భుగుల్లను
నెగసిన బ్రహ్మాండ [illegible]
నగములు కాటుక నగముల
పగిదిం గసుపట్ట [illegible]॥ 279

క॥ బడబానల [illegible]
జడనిధు లేడు [illegible] గలంగె [illegible]
బొదమిన మిడుఁగురుల [illegible]
పడవణఁకె విధా [illegible]॥ 280

క॥ బంగారుపంటిదేహము
సింగారము చెరిచి శల్ల చేసినవిష మం
చుం గడుభయంపడుచు మర
భంగుఁడు తనతొంటిభంగపాటుఁదలంచెన్॥ 281

తే॥ అపుడు రుద్రుఁడు వెఱఁగందె నాత్మకంఠ
గరళ మెప్పుడు వెడలెను! ధరణి కనుచుఁ
దేవదేవుండు నొసటికన్ దెఱచె ననుచు
బ్రమథపుంగవు లానందభరితు లయిరి॥ 282

ఉ॥ ఆయన నింగి నేలయును నాక్రమణం బొనరించి కాలకూ
టాయితవహ్ని దానిఁ గని యా బసవన్న ప్రసన్నవక్త్రుఁడై
బోయల జూచి మీదు బుడిబు ల్గింకఁ జెల్లవు నేలకో వినుం
డాయెడకంటివారి వినమైతిమి వింటిమి నాఁగ నందఱున్॥ 283

ఉ॥ భర్గునిభక్తులే పరమపావనమూర్తులు భర్గుఁడే జగ
ద్వర్గలయాదికక్రియల బత్తుగఁ జేయఁగ నాదికర్త లో
స్వర్గిభల్లదేవుని ప్రసాదము మాయది గాని యన్యదు
ర్మార్గులు తత్ప్రసాదము కరంబుననైనను ముట్ట యోగ్యులే॥ 284

క॥ అదియవుఁగాదను ద్రోహుల
వదిగొనినిర్జింతు గరళవహ్నిముఖమునం
బిదప నఱికింతు సందులు
ప్రిదుల సధోగతులఁ జేతు భీకరభంగిన్॥ 285

వ॥ అని యనేకప్రతిజ్ఞావచనపూర్వకంబుగా నలుకు పలికి బసవదండాధీశుండు చండేశవరదుండును గుండెలేశుండునున సంగమేశ్వరునకుఁ గొంత వేఱ సంతరించుకొని యర్పించి యించికేనియుం గొంచక కొనుచుండం గని మనసిజాతభక్తు లుప్పొంగి నింగి యద్రువ నార్చి వేర్చి విసవిస నవ్వసిండికొ ప్పెరలం గై కొన కరిగి జుష్టంబు 'బహ్వాప్తి

స్తోక మే వావశిష్ట మన్న విమిశ్రితం' అనుసాగిమో త్రం బాటించి స్వర్ణ మయగలంతి కాస్పురచ్చషకప్రముఖాఖిల పాత్రంబుల సతిమాత్రం బుగా వడ్డిపించుకొని తముతము యిష్టలింగముల కర్పించి హెచ్చి సావధానంబునం దత్ప్రసాదంబు సాదరంబునం గొచ్చుకొనుచుఁ దమతోఁ దారు వినోదాలాపంబు లాడం దొడంగి రప్పుడు॥ 286

సీ స మా లి క

సందడి సేయకు సంగమేశ్వరదేవ
చిందక గ్రోలుము చిట్టిదేవ
తెచ్చెద జుమ్మయ్య త్రిపురాంతిదేవయ్య
విచ్చేసి కూర్చుండు విమలదేవ
కాలకంఠయ్యకుఁ జాల డించుర యండు
చాలునా? నీకు నీరాలదేవ
వేగమ తేవయ్య విరుపాక్షదేవయ్య
యీగరిగెఁడు పాలు భోగయ్యనేను
జాలగాఁ దెత్తునా? శంకరదేవయ్య
పాలలోఁ చన వట్టువట్టు మించ
నెంతైన నాస్వాద మే పురాతయ్యకుఁ
జింతింపవలదు రేవిపుర సిద్ధ
మిగిలిన నాఁకతో జగదేవనాహ్వాయు
నగవుటఁ బోపుపో గగననాథ
కొంకకు కొంకకు శంకరనాథయ్య
యింకను దెత్తునే? అన్న మించి
పాడియే? వల దనఁ బర్వతదేవయ్య
కూడ వడ్డింపుఁడీ గురుషసనియ్య
శివశివ తనియఁ డీచెన్న దేవుండును
బ్రవిమలదేవుండు బాన నడిగె
ముద్దులాడక పట్టు మూర్తిదేవయగారు

దొడ్డయే యెంతైన ధూర్జటయ్య
సంబరపడకయ్య సర్వజ్ఞ దేవయ్య
కెంబాగి భోగయ్య గేలి యేల
నీకొలఁ దెఱుఁగవే నిజభావ దేవయ్య
మా కేమి మహదేవ మఱియుఁ బట్టు
సంతోషమే నీకుఁ జంద్రశేఖర దేవ
మంతనం బేల నిర్మలుఁడ నీకు
మసులకును సులకు కుసుమేశ్వరుఁడ నీకు
కసిమసంగెద వేల? కల్లినాథ
సడ్డ లింతేలయ్య షోడ్డల దేవయ్య
పడ్డింతునే? నీకు దొడ్డలింగ॥ 287

తే॥ మిండ సంగయ్య త్రిప్పకు మీస లుఱక
బాస లేటికిఁ బలికెదు బల్లఁడయ్య
యర్థిఁ గడుపారఁ గ్రోలు కల్యాణదేవ
కుడికైదైనను దెత్తునా? గొల్లనాఖ్య॥ 288

సీ స మా లి క

మొక్కలం బేటికి? ముదునూరుసంగయ్య
చిక్కంగ నీకుమీ సిరిగిరయ్య
దుగ్గళవ్వయును సద్యోజాతదేవియు
గొగ్గవ్వ మహదేవి గుడ్డవయును
నమ్మవ్వ సకలవ్వ యయిచెలదేవియు
నిమ్మవ్వ సొంతవ్వ బ్రహ్మవయును
గాళవ్వ కేతవ్వ కామలదేవియు
షోడసిబసవమ్మ సోమలవ్వ
అక్క చోడవ్వయు నాసందదేవియు
జిక్కవ్వ రామవ్వ సిద్ధలవ్వ

హేలవ్వ కల్లవ్వ హేడలదేవియు
నల్లవ్వ మల్లవ్వ యనిమషవ్వ
కేతలదేవి పురాతవ్వగారు మీ
రేతెంచి కూర్చుండుఁ డెలఁగ వత్తి॥

తే॥ ననుచు నందఱుఁ దమలోన హర్ష మొంది
యిట్టిసందడి మున్నెందు నెఱుఁగ మనుచు
బసవమంత్రికిఁ దెలియు నీభావ మనుచు
మఱియు నిట్లును దద్భాక్తిమున్నలైరి॥

రగడ

ధర్మ యఁ జాలికఁ దఱుమబో మనుచును
కర్మములకుఁ గాని కిదే యనుచును
గొల్లన సదలుపు మేదె మనుచును
గొల్లగ నిప్పుడు కుందుకో కనుచుఁ
గడుపు పెరుఁగు నల్లకు మీ దనుచును
గడుపుపెరిగినను గఱపే యనుచును
అయ్యకుఁ దలమును కెయ్యఁబొమ్మనుచు
నియ్యవె యింక నేమయ్యె ననుచును
నిది యెక్కుడు గాదీయ కనుచును
మానుఁడు సరసము మాతో ననుచును
కాయయ చూడుఁ డాస్వాపమనుచును
నీయంద మేనియు నెట్లు పోవనుచు
అని నోరెత్తిన నట్లు గాదనుచుఁ
దనమదికోర్కెయ దాసి పొమ్మనుచుఁ
దలఁ యూఁపకు మిఁకఁ దండ్రి నీ వనుచు
వలెనఁట మాతో వాగ్వాద మనుచు

కడువడిగారమ్ము ఘనముగా ననుచు
వడిఁ జెడుమాటలా భక్తిలో ననుచు
దుప్పిపోఁ బాత్రలఁ దోమకు మనుచుఁ
గొప్పెరలకు నుఱుకుదుగాక యనుచుఁ
గెల్లు లారంగఁ గార్గింతు రమ్మను
నల్లవొ పిలిచెవ నాయయ్య యనుచుఁ
ద్రెళ్ళక పోదునె దేవ యే ననుచుఁ
బొల్లుగఁ బోయెదుఁ బుచ్చుకో మనుచు
బళ్లెర మలుగులు పాఱెడు ననుచుఁ
బెల్లుగ సిండెను బ్రేలెద వనుచు
నొలుకకు మొలుకకు మోయయ్యయనుచు
నొలికిన బసవని కుండుఁ గా కనుచుఁ
దెఱఁగుగఁ గొప్పెరఁ దెండు తెం దనుచు
హర హర భేదమె యయ్యోనిఁ కనుచు
నవనవగరళము నాకుఁ దెమ్మనుచు
శివునకు నిచ్చుచు శివశివ యనుచు
జుట్టువారిని గని జుట్టి చూపుచును
గట్టునఁ ద్రేఁపుచుఁ గాళ్లు చాఁపుచును
నిక్కుచు నీల్గుచు నక్కిలింపుచును
బొక్కుచుఁ బొలుచుచుఁ బుక్కిలింపుచును
రెక్కించుక కనుఱెప్పలు మూయుచు
గ్రక్కున మ్రింగుచు గంతులు వేయుచుఁ
గ్రాలుచుఁ గ్రోలుచుఁ గడుఁగడుఁ గూలుచు
వ్రాలుచు సుఖమయవారధిఁ దేలుచు
సురముఁ బళ్ళెర మూఁదుక లేచుచు
నొరిదివించుకించుక చవి చూచుచు
నాడుచుఁ గొప్పెర లరచేఁ బట్టుచుఁ
బాడుచు నుఱుకుచుఁ బరువులు వెట్టుచు

మురియుచుఁ గునియుచు ముదవడించుచును
నొరిగా లిలపయి మాఁదియాడుచును
ప్రముక్కుచుఁ జేతులు మోడ్చి ప్రసాదము
గ్రక్కునఁ బుచ్చుక గంతులు వేయుచు
హెచ్చుగఁ బుచ్చుక యిలపై పడచును
మచ్చికఁ బొత్తుల మానక కుడుచుచుఁ
బెక్కు తెఱంగులఁ బ్రియములు గూర్చుచు
గ్రక్కునఁ బలుమఱుఁ గౌగిటఁ జేర్చుచు
నొండొరుముందర నుండెడు పాత్రము
లొండొరు నొడియుచు నురుతరగాత్రము
నొసపరి సుబ్బగ నో యని లూర్చుచు
నసమశరారిమహత్త్వము దీర్చుచు
నుల్బణమతి నిట్లు సునిభక్తుల
కిల్బిషమతి విషకేళి సల్పఁగను
క్షితిభక్తులు విషకేళిరచించిరి
గతి చెడ బోయలగర్వ మడంచిరి॥ 291

కll వెండియు బసవం దహిరా
మ్మండను నిప్రసాదసేవ్యనవ్యసువిషముఁ-
మండలపతియాప్తులకుం
దండిగఁ బోయింపసుచుఁ [illegible]॥ 292

సీll కొట్టరుపులవాఁరిఁ గంబెవారల [illegible] గొల్లవారిఁ
జాట్రాలపక్కల సుపులను [illegible] బట్టుపడిన [illegible]
బండారులను సవబాళ్ళ బెగ్గపులను [illegible] పతుల
దాసదాసములవిశ్వాసుల బంట్లను దాసి [illegible] ముల విలాసినులను॥ 293

తే॥ వాద్యములవారి గాయక వంది నర్త
కులను బరిహాసకులఁ బండితులను గవుల
సకలజనములఁ బంక్తులు సాగఁజేసి
విషము వారికిఁ బోయించె విశ్వ మెఱుఁగ॥ 294

తే॥ అట్లు పోయంగ నవ్విషం బవనినాథు
తంత్రముల కెల్లఁ బాలు ఘృతంబు నగుచు
నుండఁగాఁ జూచి బసవండు నిండువేడ్కఁ
దనగణంబులఁ దేఁ బంచె దక్షణంబ॥ 295

వ॥ అట్లు పంచిన మావంతు లేతెంచి॥

సీ॥ కాలాగ్నిరుద్రుని గణనాథు దంతికులవతంసురాయ కోలాహలంబు
గంగాధర ప్రియసంగరవిజయుని లింగసన్నాహంబు మంగళయశు
భద్రేభసంహారు ఖరవాదివీరవిద్రావణు వీరభద్రావతారు॥
జౌదంతితిలకంబు జగదేకవీరుని బంచాస్య ఆలభవలంగుచెంగు॥

తే॥ నరకాంతకు సూర్ద్వప్రదంతభగ్న
నప్రమత్తుని ద్రిపురాంతకాఖ్యజంగ
మప్రసాదిని మొదలుగా మత్తకరులఁ
దెచ్చి ముందఱ నిలిపిన బెచ్చు పెరిఁగి॥ 297

క॥ తనలాయంబునఁ గలిగిన
ఘనవాజుల నెల్లఁదెండు ద్రక్కున ననవె
మ్మనమునసలరుచు వాహకు
లును బటుగతినేఁగి మందిరాంతర్గతులై॥ 298

సీ॥ హయరాజు నిర్మలు నప్రతిహతబలుఁ దపరాజు సుభంగుని ధర్మకీర్తిఁ
దత్వజ్ఞు వరదుని దాయరంపమును ప్రసన్ను నిదుష్కర్మసంహారునిని
శిష్టపాలునిమదదుష్టమర్దనుని జిత్రాంగుఁ దుర్దాంతుఁ జంద్రాతపంబు
శృంగారివారాణసినింజరమ ప్రియవాయు వేగంబు నింద్రాయుధంబు॥

తే॥ శాశ్వతీశానసముఖ్యాశ్వసమితి దేవ
వాజిరాజి గజావళి వరుస నిలిపి
కొల్పై రహి నుండ్ర సృలిం గాంచి నింపు
నున్న విషమెల్ల నని చెల్ల మాటుకొనియె॥ 299

చ॥ వెరవిడి బోయి లప్తు వెరవేషుఁ బొందె పశంపుమంచ కీ
శ్వరగణ సంఘముల్ క్రమముగా నమమోచ్చ దృష్టి మంప సం
బరమునఁ నుండి రుద్రు లతిభక్తిఁ గనుంగొ విస్మయంమును
మొఱయుఁగ విశ్వలంబుఁ ప్రణతులొసఁగి యయో మియి [illegible]॥

వ॥ మఱియు నతనిమహత్త్వంబు గాంచి యుచితోక్తుల శ్రీగిరీశం బిట్లని
సన్నుతించె॥ 301

సీ॥ సదమలగాత్ర సన్మహిదైకసత్పాత్ర సజ్జనమిత్ర విజ్ఞానినేత్ర
ప్రవిమలచారిత్ర భవలతాలవిత్ర పరమపవిత్ర సత్ప్రకృతిగోత్ర
పాంచితసూత్ర మహద్గురుస్తుత్యపాత్ర పరబంగమస్తోత్ర ప్రదక్షిణత్ర
సద్గుణైకచ్ఛత్ర జనవాంబుధిపవిత్ర భక్తిసంస్తుత భూతమిత్ర॥ 302

తే॥ భక్తివర్ధన బసవన్న బాపుబాపు
భవ్యతరశౌర్య బసవన్న బాపుబాపు
నల్లవో బసవేశ్వరసద్విరక్తి
నల్లవో బసవేశ్వర నందిమూర్తి॥ 303

చ॥ హరుఁడు జగద్ధితార్థముగ నంబుధిమంథనమందు బుట్టిన [illegible]
గరళము మ్రింగనోపి [illegible]
ద్వరమహిమం బసెంత బసవం డొగి భక్తిహితార్థమై [illegible]
కరగళోత్కరంబు [illegible] మేలని॥ 304

క॥ అమృతము గ్రోలియు దేవత
లు మృతిఁబొందుదురు తనుదు క్లప్తదినములన్
దెమలకఁ బసవేశుండు వి
షముఁ ద్రావియు దివ్యదేహసంయుతుఁ డయ్యెన్॥ 205

చ॥ అని కొనియాడ బోయలు మహాభయ మందుచుఁ గంది కుందుచు
న్వినుతులఁ బ్రీతిఁజేయు చవనీస్థలిఁ జాఁగిలిమ్రొక్కుచుం గృపా
వననిధి మమ్ముఁ గావు బసవప్రభువర్య శరణ్య దేవ మా
కు నభయదాన మిచ్చి మముఁ గూడుక రమ్ము శతాపరాధులన్॥

తే॥ వనములో మేము నీసరివారమయ్య
మమ్ముఁ బిలుచుట నీవు శౌర్యమ్మె తలఁప
మహిని దుష్టజనులతోడి మైత్రికంటె
శిష్టుతో వైరమైనను శిష్టతరము॥ 307

వ॥ కావున దేవ యేవిధంబునైన మమ్ముఁ గాచి రక్షించి దీవెనం బొందుము
నీవు దక్క దిక్కు మాకె నెవ్వారు లేరని వేవేలువిధంబుల విన్న
వించుడు విని॥ 308

క॥ చూచె దయామయదృష్టిం
గాచెన్ గిడ్డినమాత్ర ఘనవాంఛలనున్
ద్రోచెన్ మూలకు ధరణిం
ద్రోచెం బ్రఖ్యాతి యశము దంభప్రతిభల్॥ 309

క॥ మాపెన్ బోయలగర్వము
చూపెఁ బ్రసాదంబు మహిని శ్రుతదృష్టములున్
మోపెన్ సందేహములకుఁ
బాపెన్ వారములవారి భక్తి గొనంగన్॥ 310

క॥ నిలిచెం జలనము నొందక
గెలిచెఁ బ్రసవము జనులు కీర్తింపంగాఁ
దలఁచెఁ సద్భక్తిమెయిఁ
బొలిచెఁ వీర్యమున నిట్టి పుణ్యులుగలరే॥ 311

క॥ ఆలేలఁ బసవఁడు విష
కేళి న్విషముసఁ బ్రసాదకృత్యము సరిగా
భూలోకమునకుఁ దెలిపె
న్నాలీలనువిన్నఁజదువనగుబహుశుభముల్॥ 312

జగదేవుని కథ

క॥ వెండియు జగదేవుం డను
దండాధీశుండు చంద్రధరపదసేవా
మండనుఁడుకర్మయోగర
తుండయిమనుచుండుదుష్టదూరుండగుచున్॥ 313

చ॥ అతఁ డతివైభవంబున శుభావహకార్యము సేయుచు స్మరా
రతి బసవన్నఁ జేరఁ జని రాజతభస్మము మ్రోలఁ బెట్టి వి
శ్రుతగుణ నీవు మద్గృహముఁ జొచ్చినయుత్సవమింతనే కృతా
ర్థత వహియింతు నో బసవరాజ పరిస్మితచారువక్త్రుఁడై॥ 314

క॥ వినుము జగదేవధీమణి
మనసిజహరుభక్తజనసమాగమము సే
ర్చినఁ జాలు నేమి చెప్పెద
వన విని వార్షంబుతోనిజాలయమునకున్॥ 315

చ॥ వెసఁ జని యాత్మసంపదను వెగ్గలమైన [illegible] ష
డ్రసపరిపాకశాకములు రసభరితంబుగ [illegible]
యపడదిదుగ్ధ మాదిగల యెల్లపదార్థము భోజనార్థమై
స్తునమితి వంటి వార్చి తగ దొంతులు పేర్చి [illegible] సేయుచున్॥

తే॥ రమణ బసవన్న యచటికి రాకమున్న
యర్చనంబును గావింత మనుచు భక్తి
బా గెలుంగఁగ జాలమిఁ బట్టు చమరి
కడుభయంబున బాఁపల కాళ్లుఁ గడుగ॥ 317

క॥ బసవఁడు తనపరిచారక
విసరముచే నవ్విధంబు విని యాతని యా
వసథమునకుఁబోవుటమా
నిసమగ్రాగ్రహము బెగడినెగడఁగనంతన్॥ 318

క॥ జగదేవుఁడు చనుదెంచిన
భుగభుగకోపాగ్నిశిఖలుఁ బొంగ నతని నె
మ్మొగ మీక్షింపక రామిస
రుగఁబట్టించెమఱి తత్పురోభాగమునన్॥ 319

వ॥ అట పట్టించి తెరమఱుంగందయుండి యా దండనాధుతోడి మొగ
మోట వీడుకొల్పి మృదుభక్తసభాభ్యంతరంబు వెలువడి పొమ్ముకుల
దైవంబు నిలువేల్పునైన మలహరుం డుండఁ బలుత్రోవలుం బోవం
బాడియె యర్ధేందుకోటీరు శుద్ధనిష్కళభక్తి ప్రకారంబు మీబోటియశుద్ధ
బుద్ధుల కేల సమకూరు నట్లునుం గాక॥ 320

చ॥ హరిముఖదేవతాధిపతి నాది భజించియు లోకజీవి దు
ర్నరునెడ దైవభావన మనంబునఁ బూనుట యెట్టులో మహే
శ్వరు జలకంబు లార్చు కరవారిజయుగ్మముచేత దుర్గుణా
కరులగు విప్రకింపచులకాళ్లు రతిం గడుగంగ వచ్చునే? 321

సీ॥ తలమీఁదశివుపాదజలములకుచితులుభవులకాళ్ళనుసీళ్లపట్టఁదగునె
శ్రీమహాదేవుఁబూజించుభక్తులకునామాలకుక్కలఁబూన్పమార్గమగునె
మురహరార్చితునకుమున్నెత్తుకేల్దోయినిలఁద్రాటిమాలలకెత్తదగునె
సదమలలింగప్రసాదోపభోగికి పధుమౌళిసద్భక్తివిముఖులైన॥ 322

తే॥ కర్మచండాలవిప్రులఁ గలసి మడుప
మోహకర్మంబు; గుడుచుట గాకయుంట
విను మిదియె యోగమార్గంబు; మనసిజారి
భక్తపుంగవమంది రాభ్యంతరమున॥ 323

చ॥ మెలఁగెడు పుత్రదారభటమిత్రసగోత్రుల నాప్తు లాదిగాఁ
గల జను లెల్ల లింగయుతకాయులు గామిఁ దనీయసంగతిం
దలఁకొనుచుంత్యజన్ములను దారును [illegible] తీర్చిం
బు లను [illegible]సంగభక్తులకు [illegible]॥

వ॥ వెండియు 'చర్మణా దపి పావనః' [illegible] వర్ణాశ్రమధర్మంబులో
కనసంపర్కభోజనాసనదానంబు లితనుల [illegible] అతు
పతితభక్తివధంబు పశుపులన్నైన [illegible] భక్తులం [illegible] చెప్పెను॥

ఏలేశ్వర కేతయ కథ

క॥ ధర వెలయు మఱియు నేలే
శ్వర కేతయ నాఁగ శంభుభక్తుఁడు త
చ్చరితం బాశ్చర్యం బని
తరసులభం బతనిస్వ్రతం బెట్టిదనన్॥ 326

తే॥ పుత్రమిత్రకళత్రస్వగోత్రజనులు
బంటుబానిసపసులుగోపాలురుం [illegible]
ఘనత మార్గాలమాదిగాఁ [illegible]
గలిగి[illegible]లింగసంగ[illegible]॥ 327

ఉ॥ తానొకి యుప్పుఁ [illegible]
హీనుల [illegible]
హీనులఁ జేర్చుఁ బాఱుల నెమ్మము [illegible]
ద్దానముఁ దాఁ గొంచం చటుల తా [illegible]

క॥ హరభక్తిరహిత జనులకు
సరుగం దెరువిడగఁబోఁడపాంగముసందుం
బొరయం దంతటి కేమని
బెరయం దేపట్టులందుఁ బృథుతరనిష్ఠన్॥ 329

క॥ ఈరీతిఁ భవిసహసం
చారరహితుఁ డగుచుమెలఁగి సద్భక్తులు భ
క్త్యారూఢిమెచ్చి పొగడఁగ
నారీతిన్మనుచున్న యాసమయమునన్॥ 330

తే॥ పాపులాతని మహిమచూపోవలేక
యెగ్గులెన్ని యొనర్చుననించుకైనఁ
దెమలి ఏమేలిగొనఁడుడాఁదిరుగనీఁడు
భక్తిదార్ఢ్యంబుకలిమి నాభక్తవరుఁడు॥ 331

వ॥ అట్లు భవు లాభక్తుని చిత్తం బెత్తెఱంగునను మెత్తంబడమి కుత్తల
పడి యతని విత్తులగాదె లన్నియు గాల్పింప మంచివెదపదను చెడ
కుండ నేమి విత్తుకొనునో చూతము కాకని యేతులువలు గాదియలనుం
జిచ్చులుపెట్టి రట్టియెడ॥ 332

క॥ ఏలేశుకేతనాహ్వయుఁ
డాలోకులద్రోహ మెఱిఁగి యల్లన నగుచుం
గాలుంగా కేమని తన
చేలఁ-విత్తించె నీరు చెన్నారంగన్॥ 333

క॥ తత్తరపడ కడఁ డాగతి
విత్తించినచేలు కోండ్ర వేలకు మిగులఁ
ద్రొత్తగను బండెనాతని
చిత్తములోభక్తిసేవ శివుఁడేయెఱుఁగున్॥ 334

తే॥ అవనలో హాహాహాః బ్రహ్మ [illegible]
విత్తకయు పందు [illegible] మున్ను [illegible]
కన్నులారంగ [illegible] కాం [illegible]
శరణులకు [illegible] బొమ్మ! [illegible] 335

క॥ హరభక్తులు [illegible]
హరసమయాఘముల [illegible]
కరభక్తులకు [illegible]
భరులగుటయు [illegible] భక్తి [illegible] 336

క॥ చూతముగా కనుచుం [illegible]
వ్రాతంబులఁ బట్టఁబోపపర్గముఁ [illegible]
బ్రీతిం జని [illegible]
వే తాలఁగం [illegible] 337

తే॥ అట్లు తోలుకపోవంగ నాపశువులు
ప్రాణలింగంబు తనదొడ్డిపట్టునందుఁ
జిక్కియున్న కతంబునఁ జెసి [illegible]
నిరశనవ్రతయుతుఁ [illegible] 338

సీ॥ మొలవయు [illegible]
బండినపొలములపజ్జఁ దేట
జలముల నిండారు [illegible]
నిలిచినప్పుడు నదిజలము [illegible]
సమయంబునందు విస్మరణంబులం [illegible]
బులుకులవపు [illegible] పుడి [illegible]
ద్రావ మంతియ కాదు తజ్జలంబులునోళ్ళఁ
జొచ్చునో [illegible] 339

తే॥ ప్రోథములు మీఁది కెత్తుక పోవుసట్టి
నిష్ఠ నేడుదినంబులు నెగడుచుండఁ
దస్కరులు చూచి మిగులఁ జోద్యంబు నొంది
తమ మనంబుల నిట్లని దలఁచి రపుడు 340

తే॥ ఇట్టు లేడుదినంబు లయ్యెను బశువులు
కసవు మెసపవు నీళ్ళున్న కడకుఁ జనవు
నిలుపుకొని యుండ నిందేమి ఫలము గలదే?
చచ్చు నేఁడెల్లి నన్నియు ముచ్చముడిగి॥ 341

క॥ కడుఁగడుఁ బాప మేటి కిఁకఁ గట్టుకొనంగ నటంచుఁ దస్కరుల్
విడిచిన నాపశువ్రజము వేడుకతోడుత హీను లంపఁగాఁ
దొడితొడి దాఁట్లుగొంచు నిడుతోఁకలు వీఁపులఁ గ్రాల నేడునా
ళ్ళుడువక చన్న త్రోవఁగడ లెళ్ళను ద్రిమెరె వేడుజాలలోన్॥ 342

వ॥ అట్లు మరలి చనుదెంచిన పశునిసరంబు నేలేశుకేతయ్య దవ్వుదవ్వు
లఁగాంచి కోపించుకొని వ్రతభ్రష్టుల గోష్ఠంబుఁజొరనీరా దని దొడ్డ
వాకిండ్లకడ్డంబుగాఁ బలుగాండ్లువేచి చొరనీకపోనూకి పలికినం జూచి
నం బాపంబని యూరకుండె నప్పురంబు జనంబు లిట్లుండనెట్లు చూడ
వచ్చునని కసవుందెచ్చివైన వవియూకసవుం గన్నులనైనం జూడక
మఱియు మఱియు నేలేశుకేతయ్య మహనీయముఖాభోజం బవలో
కింపుచుఁ దాము తమవ్రతయు దప్పమయ్యాయని చెప్పిమాడ్కినంబా
యని యఱచుచుఁదలయెత్తిచూచుచు నాల్కలు వెడలింపుచు దొడ్డి
చుట్టు చుట్టుక తిరుగుచుం దొడ్డిపై మూతులు పెట్టి మున్ను తాము
సమున్నతిం గొలుచు లింగంబుఁ దొంగితొంగి చూచుచులోనికి
లంఘింప నగ్గలించి కేతయ్యకు వెఱచి నిలుచుచు నాపశువు లీపగిది
దీఁబఁబడునప్పుడు॥ 343

క॥ ఆపసులఁ గ్రేపులన్నియు
లోపలికేతయ్యకడన లోఁగితిమనుచుఁ
వాపోయెడులమతల్లులఁ
జేపట్టకయుండ బ్రతిము [illegible]॥ 344

క॥ ఆలేఁగలవృథనిష్టసు
నేలేశ్వర కేతనార్యుఁ డిష్టపు [illegible]
వాలారుగోళ్ళదుప్పుచు
నాలదెసకుదృష్టిపొలప [illegible]॥ 345

క॥ ఆఱచుచుఁగవుపులనోళ్ళం
గఱవక సిర్గానక ప్రేతులగతి నుండంగా
మఱివ్రతము చమిగలనే
డైఱఁ బుల్లులనిడఁ బఱపులతిత్వరితము [illegible]॥ 346

సీ॥ ఒండొండు చొచ్చుచు నూరియల్ గొట్టుచు
నుత్తలపడుచు సత్యుత్సవమున
నేలేశు కేతయ్య నోలి పీడింపుచుఁ
దలలు లింగంబుతోఁ దాఁకఁ జేసి
కొనుచు మూర్కొనుచు గ్రక్కున మ్రొక్కి నలిగొంచు
నీలింగదేవుని నేము వాని
పోయిన దాదిగాఁ బుల్లు సీరుసు ముట్ట
మని ప్రమాణము సేయుసనువు దోఁప॥ 347

తే॥ నిత్యనియమమయిననిజలింగ సంస్పృష్టి
యాచరించి కేతనార్యుఁడును
వంగి శరణుఁజొచ్చి త్వరితంబుతోఁ బాఱి
కడుపుదేర మేసెఁగసవుఁ జొప్ప॥ 345

క॥ ఎడనెడనుదకము ద్రావుచు
బడమిపయిం జాగబడుచు బొరలంబడుచుం
గడవలగతిఁ బొదుఁగులఁ జేఁ
పదరఁగ దుగ్ధము ధరించి యంబా యనుచున్॥ 349

క॥ ఆలేఁగలు తమతల్లుల
నేలేశ్వరకేతనార్యుఁ డీడితకరుణం॥
బాలించు పెఱిఁగి యఱవఁగ
నోలిం దీపింపఁ దల్లు లుల్లములలరన్॥ 350

క॥ చేఁపికుడుపఁగాఁ గ్రేవులు
నేపారనఱువులు హెచ్చు లెచ్చ వెధాత్రిం
రూపింపఁగఁ గేతయగృహ
గోపంక్తుల శంభుభక్తికోవిదు లనఁగన్॥ 351

నవరదనాచయ్య కథ

క॥ ఇతరులఁ గూడి మనంగా
వ్రతులకుఁ దగవగునె వారవనితగతిఁ బతి
వ్రతకును నడపఁగ వచ్చునె
మదిలోఁ జర్చించు మాకు మార్గమె యిదియున్॥ 352

వ॥ వెండియు నవరదనాచయ్యయను కుండలికుండలునిభక్తుండు తన ముద్దియ కనుఁ బ్రొద్దుల నెలసొచ్చునప్పుడా లింగంబును గ్రహించుకొని యుండి యర్ధోదయకాలంబున నాలింగంబును ధరియించె నయ్యది యుదరంబు నం గపలవా రుండుటం జేసి యనంతరంబ తోడి బాలుం డుదయించె నని చేడియ చెప్ప విని వీనికి మున్న లింగంబు సంగ్ర హింపంబడమి వీఁడు పదహీనుండు గావునం బాఱవైవుండు వీని మొగంబు చూడఁగాగాఁగాదు శరణోక్తసరణి నర్ధోదయకాలంబునంద

గురులింగసాంగత్యంబు సంభవింపదని యాడిదేమయ్య యాయఖిలంబు
నెఱుంగఁ దనతనయు విసర్జించి యనియు వేదోక్తసన్మార్గం బుజ్జ
గించి దుర్మార్గం బవలంబించి పంచశరదండముల విరక్తిమూలం బెఱుం
గని త్రాటమాలలం గలయువన్నువ ముని యొంటియు॥ 353

సీ॥ పశుపాశపతియను భర్గుడుండఁగ బంచి పశుపీఫ్రల బట్టుపశుజనములఁ
బట్టి ముక్కులు మొదల్కుట్టంగఁగోయించియుఁదిరలఁద్రామింపరెదవుదెట్లు
కాలకంధరుఁ డిట్టిదిష్టకర్మల యుద్ధ మందునె భక్తుల యొద్దఁగాక
యతులితశుద్ధశైవాచారమర్మంబు శూలి దెలిసికొనఁ గానవచ్చు?॥

తే॥ దృష్టి హీనుఁడు గాంచునె? దీపశిఖ
బధిరునకు వినవచ్చునె? మధురరవము
జ్వరయుతుఁడు స్నిగ్ధదుగ్ధంబునని దలఁచునె?
గప్పగోఁ దెఱఁగునె? యెందు గంధిలోలుఁ॥ 355

క॥ ధరలో వాసర మెఱుఁగునె?
వరరత్న పరీక్ష కుక్క స్వర్గమెఱుఁగునె?
యెఱుగునె పూఁదేనియ నీఁ
గరవిటఘూకవ్రజంబు గానంగలదే?॥ 356

క॥ అజ్ఞుల కతులితశివభ
క్తిజ్ఞానంబేల తేటతెల్లనఁ దలియ
బ్రాజ్ఞులగు భక్తులకుస
ర్వజ్ఞశివునిమహిమగానవచ్చుడు భంగిస॥ 357

క॥ ముంగిట నున్ననిధానము
తంగెటిజున్నుగనుగాదె? తలపోయంగా
నంగిట నూరెడియప్పు తమ
సంగాఁ జను నేకలింగనైష్ఠికత ధరన్॥ 358

తే॥ అట్టి సద్భక్తిమార్గంబు నవతరించి
కానిపదములఁ జరియించి కడఁగు టెల్ల
ఖండశర్కర యుండ నాకాంక్ష దవుడు
బొక్కలాడెడినర పశుఁబోలెఁ గాదె?॥ 359

సీ॥ చర్చింపఁజంద్రహాసంబుండఁగా మొక్కసురియకాసించెడిచొప్పుగాదె
చేరువననుదల్పభూరుహంబుండ నెండినమ్రాను పెంచెడుననువుగాదె
యుదధిఁబాటగనోడ యొద్దనుండఁగఁ జేతిపడవ పూతఁగొను వానివడువుగాదె
రమణీయమగురత్న రాజముండఁగ గాజు వెంకులేరెడివానివిధముగాదె॥

తే॥ దొడ్డిలోసురధేనువుదొంగియుండ
గొడ్డుచేపట్టఁబోయెడికొలదిగాదె
మంగళంబగుశివభక్తిమార్గముండ
దుష్టకర్మకలాపంబుదొడుకఁబోవ॥ 361

క॥ 'తేన సహ సంవసే' త్తని
మానుగ శ్రుతిమోయుచుండ మతిహీననరు
లీ్వనులవినియును భక్తికి
లోనై చరియింప రెట్టి లోలాత్ములొకో॥ 362

క॥ అది యిట్టిదగోరుపదం
బుదకములో ముంచిముంచి యుదికినఁదెలుపై
నది గలదె? కుర్కురముతోఁ
కదబ్బలిడి కట్టఁజక్కఁగానగునొక్కొ? 363

చ॥ జలములలోన నెన్నిదివసంబులు నానిన రాలు మెత్తనై
పొలుచునె? పాలు కొల్లలుగఁ బోసిరయేనియుఁ గ్రూరభోగికిం
దలవిష మించుకేఁ జెడునె? చాలఁగఁ దేనెయుఁ బోసి నూతినం
దలఁగునె? వేముచేఁదు ధర ధౌతముచేసిన మన్నుపోవునే? 364

వ॥ అట్లుగాంగాక పసిండిగాఁగెడం గనుపుగ్రంథం బిత్తరించుతం జెక్క
చాళ్ళు దున్ని మలకపత్తులు వడపస్సగ ఫములవిథముననుఁ సారఘన
సార భూరుహంబులు ఖండించి జెముడుఁజెట్లుచుట్టును వెలుఁగవెట్టుదిక్కు
కూశపాశంబునను బవిత్రవితిహోత్రప్రసిద్ధంబుగ నపవిత్రమూత్రంబు
పోసి కొల్వం బొదంగు పెంగలివిప్రపవృత్తంబునను సర్వపాద్యాద్యుప
చారంబు లొదఁగూర్చి వదన్యులకాళ్ళు గడుగంగఁ బొదంగు బడుగుల
వడుపునను మృదలింగపరాఙ్ముఖాశేశా ద్వైపసిటుసంబులు నొక్క
రూపంబ వెండియు॥ 365

ఆ॥ ఒంటికడవఁ బోసి యున్నజలంబులు
నీడలేని ధారుణీరుహములు
రాజరాజసఖపరాఙ్ముఖపూజలు
నిష్ఫలం బటంచ్రు నిగమవిదులు॥ 366

క॥ త్ర్యక్షపరాఙ్ముఖుఁడై మును
దక్షుఁడు క్రతువాచరించి తలగోల్పడఁడె
పక్షమునఁ బరఁగు రాముం
దీక్షితి భూసురులకొసఁగి యేమయ్యెఁ దుదిని। 367

క॥ ఇలనెల్ల రెండుఁగద్విజులను
బలి మునుకటియించి వదఁ జెలంది నిమునివి
ప్రపులకన్న మిదఁగ గౌతముఁ
గలఁచదెగోహత్యబహుళ కాలము బాఁదఁ॥ 368

ఉ॥ వేదరహస్యవేదిపృథివీసురకోటికి సన్నదాన మ
త్యాదరబుద్ధిఁ జేయ నగునట్టి ఫలం బగు శంభుని ప్రీతిం
పాదకుఁ డైనభక్తునకుఁ బెట్టినభిక్షము సెప్పనంతనే
తాదృశవైదికోక్తులపుఁ దప్పి చరించిన నేల పప్పుగ 369

చ॥ అని బహువిధంగులం బసవఁ డానతి యిచ్చినఁ దత్ప్రియోక్తులన్
విని జగదేవుఁ డశ్రుయుతనేత్రయుగుండయి రెండుచేతులన్
దవతలఁ దావుకొల్పి ప్రమథప్రతిమానుల భక్తవర్యులన్
వినుతు లొనర్చుచున్ స్వగుణనిహ్నవపూర్వకముగాఁగ నిట్లనున్॥

తే॥ కర్మబంధుఁడఁ గష్టుండ ఖలుఁడ దుర్మ
దాంధతోపేతుఁడను దుష్కృతాలయుండఁ
బ్రజ్ఞమాలినయజ్ఞానిఁ బాతకుండ
శంకలేని యనాచారసంగతుండ॥ 371

తే॥ అనియు, వేయేల యేను సర్వాపరాధి
నాయొనర్చిన పాపంబు పాయ దెందు
విడుతుఁ బ్రాణంబు లాజ్ఞప్తి వేగ నొసఁగుఁ
డనుడు బసవన్న పలికె భక్తానుమతిని॥ 372

ఉ॥ సాహస మిప్పు డేమిటికిఁ జ్వాలిను చెప్పెద నిప్పురిన్ శివ
ద్రోహము పుట్టఁగాఁ గలదు దూకొని కొన్నిదినాలమీఁదఁ ద
ద్ద్రోహనిధానమానవుని ద్రుంపఁగ నిన్ను ననుగ్రహింతు ను
త్సాహిగ నుండు భక్తతతి శంభుఁడు నప్డు ప్రసన్నుఁడయ్యెడిన్॥

క॥ ఈనియతికి హరుని శిరణు
లానందమునొంది నిన్ను నందఱుమాలో
వానిఁగాఁ గరుణించిరి
మానుము ముమ్మాటికి ననుమానంబింకన్॥ 374

క॥ లేలెమ్ము లేమ్ము నా విని
కేలుందమ్ములు శిరముసఁ గీల్కొలిపి కృపా
హేలుండై విక్రమఖాం
బూలముఁగ్గె కొన్నియె మేనుపొంగి చెలంగన్॥ 375

చ॥ బసవమంత్రి యప్డు శివభక్తులు దానును వేడ్కతోడ నా
వసథముదాకఁ బోయి ఘనవైభవు డాబిగదేవమంత్రి సం
తసమునఁ జేయఁ సత్క్రియ యుదారతఁ గైకొని వచ్చి సర్వభ
క్తసముదయేష్టగోష్ఠిమెయిఁ గాలము పుచ్చుచు నుండె వేడుకన్॥

తే॥ మఱియు సంతత నెల్లయ మదువయ లను
బరగుచుందురు కంఠకంఠభక్తవర్యు
లతులలింగైకనిష్ఠానియతులు జంగ
మార్చనాసక్తచేతస్కు లఘరహితులు॥ 377

క॥ వారలు ధరఁ బరమశివా
చారప్రతిపాలనీయసత్కీర్తి యసం
గా రూఢి కెక్కు బసవఁడు
తారును నధికానురాగత నెంచఁగంగన॥ 378

వ॥ బిడ్డలుండు తనకుఁ జెటువాడ్లెంకొలం బొసఁగ్గం బట్టంటుకొని బసవ
దండాధీశభాసుర ప్రభావంబును భక్తిసామర్థ్యంబును నెఱింగియు
నెఱుంగనియట్ల నిర్నిమిత్తం బిప్పుల్లయును మదువయ్యగారల రప్పించి
తప్పేమియుం జెప్పం బొప్పగాకుండియుం గించిత్ప్రకోపస్ఫురణం గన్నులు
పుష్పించె నది గాంచి నరలోకంబులు పటపటఁ గిటలతట కృపీట
సంభవుఁడగు శంభుభక్తుల ప్రభావంబు తెలియం గొత్తయే వార
లలిగినం దనపట్టణంబు పట్టపగలు బుగ్గి పోవకుండునే తన పట్ట
ణంబు కమలువటంప్రై తానుసుం బొట్టుపొరత్రై పోవకుండునే యనుచు
బుడిబుళ్ళం బోవుచుండి రప్పుడు॥ 379

చ॥ బసవఁడు మున్నుగా నఖిలభక్తులు కోపపరీతచిత్తు
యసదృశలీల నిర్భరకు నప్పుడ నేత్రము విచ్చి యుప్పరం
మసలుచు జోక నుండుటను మా నిను గాంచుము గా వదింపు భ
క్తసమితి యిట్లు పల్కె వరుసన్ బసవేశచమూపదేవుతోన్॥ 380

క॥ తొల్లిటి బాసను నిప్పుడు
చెల్లింపుము ద్రుంపు మనుచుఁ జెప్పి నృపతి బా
గ్యోల్లసితాలికలెక్కలు
కల్లలు గాఁ దుడిచి రీఖుకవిలలయందున్॥ 381

సీ॥ అట్లు చేసిన వార లంతఁ బోవక యపు బల్లహుకటకంబు పాడుచేసి
యిఁకమీఁద నీపురమెన్నంగ నెన్నఁడుపాడగుననుచు శాపంబులిచ్చి
మడివాలు మాచయ్య మాదిరాజయ్యయు కేశరాజయ్యయు కిన్నరయును
గన్నద బ్రహ్మయ్య కక్కయగారును ముసిఁడిచౌడయ్యయు మసణ
యయ్యయును

తే॥ నాదిగాఁ గల భక్తులు నావురంబు
చరవరేణ్యులు నాదిగా సంభ్రమమున
బసవదండాధినాథుండు భక్తినిష్ఠఁ
బనియెఁ గప్పడిసంగమేశ్వరునికడకు॥ 383

వ॥ వార లట్లూరు వెడలుమాత్ర నాధాత్రీకళత్రు విచిత్రతరవైభవంబు
నుం బురంబును సౌఖ్యగ్యంబునుందఱుంగుపడి పోయె నప్పుడు॥

సీ॥ ధాత్రి పడఁకె నర్ధరాత్రి కాకులు గూసె
వంటకంబులు పుచ్చె వసుధమీఁదఁ
బిడుగులు వడి రాలె బెడిదంపువానలై;
భాస్కరచంద్రులు పరిధిఁ గట్టె
మందువేసవినాఁటి మధ్యాహ్నమున మందు
మంచు సంభోనిధి ముంచుకొనియెఁ
గాలుఁడు కడు నుగ్రకాయుఁడై కానంగ
బడియెఁ దత్పట్టణప్రాంతములను 385

తే॥ గవిసెఁ గావిరి దిక్కులఁ గలయ నవని
జాని గాంచె నుడు రదలి లేనిసీడ
సూర్యుఁ డుద [illegible] బ్రతిసూర్య [illegible]
గలదు విపరీతముగ [illegible] గా [illegible] డిచె॥ 388

వ॥ ఇట్టి యుత్పాతంబులు పుట్టుటయు నసంఖ్యలమనంబుల భయంబులు సంభవించుచుండె నట జగిదేషుఁడు [illegible] మంత్రియుండై నిజ మందిరంబునకుం జనుదేరం దజనని తనయుం గాంచి యిట్లనియె॥

సీ॥ సివగణ ద్రోహంబు చెవిఁబడి [illegible] పు [illegible] యు [illegible] పలయు
నటు [illegible] దే పుత్రాన్నె [illegible] విపలచితమరయ
నీ రెంటిలోపల నేదియుఁ జేయుంగఁ [illegible] ప్రాణ [illegible] నకు
గటిలాత్మునకు నవగుణికిఁ బండికి భయఁ [illegible] నే మెచ్చుమహిష్ఠ కి॥

తే॥ కూర్చునే యేల యిట్లని కొసర మున్న
నీవు ప్రాణపరిత్యాగ [illegible] యతి [illegible]
నిప్పు డియ్యవసరము [illegible] కిచ్చె దనిరి
గాక యీపని తల [illegible] గాదె [illegible]॥ 389

ఉ॥ వారలలో [illegible] దలుగ వారిజసంభవ [illegible]
బోరన నీలుగావె? మును [illegible] దీక్ష [illegible]
నోరఁ గొలందు లాడ [illegible]
గౌరి నిజాంగ మాహుతులుగా [illegible] ము [illegible]॥

క॥ ఇల [illegible] దనుమును
కులపతి సాక్షాత్తు హేమ [illegible] త్వంపం బ్రె
తులు చెప్పలఁజేర్చ యప్పుడు
నిలువున నీ [illegible] గాదె [illegible] ము నె [illegible]॥ 391

సీ॥ కావుననీవు శంకరభక్తగణహింస వినియూరకుండంగవిహితమగునె
ద్రోహినప్పుడె తలఁదునుమక యింటికిఁగుడువంగవత్తువెకుమతివగుచు
నిస్సిరో కళ్ళట్లు నింపగుః నోటికి ఛీ కుక్క! చేసేత శివుప్రసాద
మెట్లుంగిఁగుడిచెద వేనెట్లుపెట్టెద గతుకుదుర మ్మలర్కంబవగుచు॥

ఆ॥ నౌనర జిట్టమిడిచి యుచ్చిచ్చెరే యని
పెరటివాకిటికిని బిల్చి మృడుని
సత్ప్రసాద మవనిఁ జల్లినఁ దల పగు
లనుచుఁ గుక్కభాతి నారగింప॥ 393

క॥ వార్త నడికిరేయి జ
నావళిచే మల్లబ్రహ్మయ యనవెలయు వీ
రా వేశభక్తినిష్ఠులు
వే వచ్చిరి విన్నమాత్ర వేడుకతోడన్॥ 394

తే॥ అట్లు చనుదెంచి జగదేవుఁ డారగించు
నాప్రసాదంబు పొత్తున నారగించి
యాదినమురాత్రి కొలువున కరిగి బిజ్జ
లక్ష్మాపాలుఁ బొడగాంచి లావు బొఱసి॥ 395

చ॥ అలుఁగులు చీకినంతటనె యాసభ తల్లడ మంద మువ్వురుం
గలఁగక దాసి ద్రోహిఁ గసికండలుసేసి పొకాలు మంచు నా
తులువశిరంబు తున్మి ఘనతుండము నం దిడి మేము శంభుభ
క్తులవిహితాజ్ఞ నీఖలునిఁ గొట్టినదిట్టల మంచు వెండియున్॥ 396

సీ॥ శివభక్తులకునెగ్గు సేయునధములకందఱకునీవిధియెందుఁదప్పదనుచుఁ
గాయంబులునుబంగగతులకుఁదొక్కుచుదాయంబుచూపుచుందండలిడుచు
బొంగిబొబ్బిడుచుఁ జెలంగిబిట్టార్చుచు లింగభక్తులకెదుర్లేదటంచు
దారలు బిజ్జలుతంగుండుగండా యటంచు ఘూర్ణిలుచుండనర్థితోడ॥

తే॥ నగరు వెల్వడి వెసఁ దన నగరికడకు
మల్ల బ్రహ్మయయును దాను మగుడి వచ్చి
తల్లిపాదాబ్జములకు నత్యర్థి మ్రొక్కి
నిరతభయభక్తి నాయమ్మ కరుణ వడిసె॥ 398

వ॥ అట్లు వడసియును జగదేవుండు పరితోషం [illegible] నను
భక్తనిగ్రహుండ నగు జగతీపతిం [illegible] మాత్రి [illegible] భక్తకృపా
పాత్రుండ నగుదునె? ద్రోహంబు విన్న యప్పుడె [illegible] ద్రోహం జెప్పిన
నొప్పింపక యపుదెంచిన గొప్పతప్పు [illegible] ం [illegible] త్వంబు గలదే?
యని తనతల తఱుగ నలికలోచనుండు [illegible] మెచ్చి
వరం బిచ్చిన నాజగదేవమంత్రికి [illegible] త్రగోత్రంబులతో [illegible] విచిత్ర
విమానంబులపై నెక్కి ముక్కంటిలోకంబు [illegible] అట్లు జగ
దేవుండు ఖండపరశుపురంబున కరుగ [illegible] ం [illegible]
బులు బెదరిబెదరి కనుచెడి కన్నగతులం గనుంగొని [illegible] ం
బు గన్న భక్తులం గన్నవారల [illegible] ం [illegible] పుల
కుం జని మనుచుండి రంత॥ 399

క॥ సంగరముఖమున బిజ్జలు
వంగడమునఁ జిక్కి సజ్జివారలు భూమి
గ్రుంగిరిలాయంబులతో
దంగూలెఁదురంగములు వె [illegible] 400

క॥ ఒండొంటితోడదగ్గఱి
కొండలగతిఁ దాఁకిచచ్చి [illegible]
దండాదినాథభటజన
మండలి తమలో [illegible] 401

చ॥ బసవఁడు భక్తశాపమున బల్లహు [illegible]
బసచెడి పాటివారనెడుమాటలు [illegible]
పెసఁగఁగ వించుఁ గూడలికి వేఁగి [illegible]
గుసుమశరారి నిత్యమును గోరి [illegible] 402

చ॥ అతులితనాథపూజ మొదలైన విభాసురసత్క్రియాదులన్
మతి ఘటియింపరాని రతి నచ్చి భజించి మతించి మించి యం
చితమతి నిట్లు విన్నపముఁ జేసి గురూద్వహ! నీదు భక్తసం
తతివిమలప్రసాదము సదా గలుగంగ భజించి తత్కృపన్॥ 403

తే॥ బ్రతుకు నొందితిఁ గావున భవభవముల
వారి యిలుపుట్టు బన్నసై వారిగుణము
నంద పోయిరి యెందైన నడిగె నిన్ను
గొన్నచోటును నేఁబుచ్చుకొన్న చోటు॥ 404

క॥ తోదు గలదేనిఁ జెప్పుము
ప్రోదిం బుట్టినది మొదలు పోకయు నీచే
నీదినమునకుం బొరయని
పావంబులు వెట్టిముట్టభక్తిం గొల్తున్॥ 405

ఆ॥ వెట్టి నీకు నిట్లు వెయ్యేండ్లు చేసిన
మిన్నకుందురయ్య మేలటంచు
నన్ను నిట్టు లూర కెన్నినాళ్లైనను
నుచితమయ్య నీకు నునిచియుంద॥ 406

క॥ ఓవృషవాహ నీవున్
నీవాహనవృషము విడువ నీకుం దగునే
నావిన్నపంబు విను మని
నీవిచ్చెడునట్టివరము లే నొండొల్లన్॥ 407

క॥ నీకొడుకు నీవు లోఁగాని
ప్రాకటముగ నున్న దాక పంతము చెడునే
గైకొనకున్న నుబ్రమదా
నీలంబులయాన నీకు నీయానసుమీ॥ 408

మ॥ పరమానందమయానుభూతి విలసద్భావత్వ చిత్తా[illegible]
స్ఫురణాధిక్యవశీభవత్తను మనోబుద్ధ్యాది [illegible]
చరణోపేతుఁడఁ ద్వత్పదాబ్జయుగ [illegible]
మరల న్వచ్చితి నన్నుఁ జేకొనమి ధర్మంబె [illegible]॥

చ॥ అని బసవన్న యిట్లు వినయంబున విన్నప [illegible]
విని గురుమూర్తి సాత్త్వికవిశేషము [illegible]
బనిగుడి వెల్వడంగ రతిఁ [illegible]
ట నతుల భక్తి బోరనఁ [illegible]॥

శా॥ ఆనందాశ్రుపయోధి వ్యక్తి నడువ [illegible]
శ్రీ నెమ్మేనికి భూషణంబుగ లసద్గ్రీవ [illegible]
ధ్యానమ్ముల్ గురుకర్ణసత్త్వములు [illegible]
లోనం గీల్కొనియున్న [illegible]

క॥ అక్కున జేర్చి ప్రసాదము
దక్కఁగ దయ నొసఁగి తనయుఁ దాలో [illegible]
గ్రక్కున గుడిలోనికిఁ జని
యక్కడ నయ్యద్భుత [illegible]॥ 412

క॥ సంగయదేవుఁడు సద్గురు
లింగం బనుదెంచి యిట్లు బసవని [illegible]
నం గలిపికొనుట కచ్చటి
జంగమసంఘంబు సంతసం [illegible] 413

సీ॥ లింగతూర్యంబులు నింగి [illegible]
పుష్పవృష్టులు మీఁద [illegible]
గో యని భక్తనికాయం [illegible]
[illegible] యనుకీర్తనలు [illegible]
జయజయరావముల్ సందడి [illegible]
విని కుల్యకేశికల్ వెల [illegible]
మాదిరాజయ్యయు మడివాలు [illegible]
యాదిగాఁ గలభక్త [illegible] 414

తే॥ బలికి రీరితి బండారుబసవనికును
గలవె సర్గస్థితిలయాదిక లసి నెందు
భక్తహితబుద్ధి మర్త్యరూపంబు దాల్చి
నిజవదబంద యేకమై నెగడెఁగాక॥ 415

సీ॥ గాలిలోనన సుడిగాలి నాఁ బ్రభవించి
గాలిలో వెండియుఁ గలసినట్లు
జలములో వడగండ్లు సంభవం బంది త
జ్జలములోనన మెటి సమయునట్లు
జలధిలోఁ దరఁగలు పొడమి క్రమ్మఱఁగ నా
జలధిలో నేకమై పరగునట్లు
నుడువీథియందవిద్యుల్లత జనియించి
యుడువీథియంద తా నడఁగునట్లు॥ 416

తే॥ సద్గురూరుకృపాశక్తి సంభవించి
సద్గురూరుకృపాభూతిఁ జాల మెటిసి
సద్గురుస్వామ గర్భవిశ్రాంతి నిపుడు
తద్గతుం డయ్యె లింగతత్త్వంబునందు॥ 417

ఉ॥ కావున దేశికేంద్రపదకంజములన్ నెలకొల్పినట్టి భ
క్తావళి హృత్పయోజముల నాబసవయ్య తొలంగ కెప్పుడున్
బూవును దాని వోలెఁ బొరపొచ్చెము లేక వసించియున్న వాఁ
డీవిపులాస్థలిం బసవఁ డీల్గునె? భక్తులు గల్గునంతకున్॥ 418

చ॥ అని కొనియాడుచున్ మనసిజాంతరు భక్తవరేణ్యు లెల్ల హృ
జ్జనితసుఖామృతాంబునిధిఁ జాలఁగ వేడుక నోలలాడుచున్
జనిమృతిభీతిదూరు లయి జంగమకోటుల కర్చ లిచ్చుచున్
గొనకొని కొంతకాల మిలఁ గోరి భజింపుచు నుండి రీశ్వరున్॥ 419

చ॥ వసుమతిలోన భక్తి యభివర్ధన మొందఁగఁ జేయుచుండ శ్రీ
బసవపురాణముం ద్విపదపద్ధతిఁ జెప్పెను పాల్కురిక్కిసో
మసుకవి యామహామహుఁడు మత్కులదేశికుఁ డౌట దానిఁ బెం
పెసఁగఁగఁ బద్యభారతి రచించితి నేను ప్రబంధకంబుగన్॥ 420

ఉ॥ ఏ రచియించినాఁడ నన నెంతటివాఁడ [illegible]యా
పొరగుఁడైన మద్గురుఁడు పాలకురికిసోమనాథుఁడే
దారి రచించె నాక్రమము దప్పక యుండఁగఁ దత్కృపారస
ప్రేరణఁ దత్పదాబ్జములు ప్రీతి భజించుటగాక యేత్రియున్॥ 421

చ॥ బసవపురాణ మర్థి శివభక్తసభాస్థలులం బఠింపఁగా
వినుపక విన్న ధన్యులకు వేగమె గల్గును శంభుభక్తి యీ
బసవపురాణముం బరమభక్తి లిఖించి [illegible]
త్యసదృశలైంగికానుభవనాఖ్యసుఖం బ[illegible]రున్॥ 422

చ॥ బసవపురాణముం వినిన భక్తజనత్వము [illegible] గల్గు నీ
బసవపురాణముం వినినఁ బాయు సమస్తము లా[illegible]ంబు యీ
బసవపురాణము న్వినిన భర్గప్రసాదసుఖైకసిద్ధి యీ
బసవపురాణము న్వినినఁ బాయవ [illegible] లార్థముల్॥ 423

క॥ ఈమాహి బసవపురాణము
ప్రేమఁగ వ్రాయించి తమదు శ్రీమందిరముం
దేమర్త్యులు పూజింతురు
రామహనీయులను జెంద వాపద లెందున్॥ 424

క॥ అవి యివి యనఁగా నేటికిఁ
బ్రవిమలసద్భక్తియుక్తిబసవపురాణం
బువచింప విన్నమాత్రన
శివకృపచే నిహపరార్థసిద్ధులు గలుగున్॥ 425

మహాస్రగ్ధర :—

గురుపాదాంభోజభృంగా గురువరకరుణాకుంభహస్తోదితాంగా
హరలింగాయత్తచిత్తా హరసమయపురాగమాద్యంత వేత్తా
చరలింగార్చానురక్తా చరహధగుశేషప్రసాదానుభోక్తా
పరిపూర్ణానందమూర్తీ భరితదశదిశాప్రాంతవిశ్రాంతకీర్తి॥ 426

క॥ దళితాంతశ్శాత్రవని
ర్గళితమదవ్యసనవిసర రాజత్స్వోక్షా
హళహళితభవనిబర్హణ
విలసితభపితాంకదేహ విరహితమోహా॥ 427

మాలిని॥ జితభవిమలదోషా శిష్టసద్భక్తిభాషా
సితభసితవిలేపా శిక్షితాత్మానలేపా
శ్రుతమహితచర్యా శుద్ధసద్భక్తవర్యా
వితతసుగుణశీలా వీరశైవాతిలోల॥ 428

గద్య॥ ఇది శ్రీమత్పాలకురికి సోమేశ్వర గురుప్రసాదలబ్ధ ప్రబంధ నిబంధన
శక్తియుక్త శ్రీపిడుపర్తి బసవనాచార్యసత్పుత్ర కులపవిత్ర సోమయ
నామధేయ శివకవిప్రణీతం బైన శ్రీబసవపురాణం బను మహాప్రబంధం
బునందు సర్వంబును సప్తమాశ్వాసము॥ 429

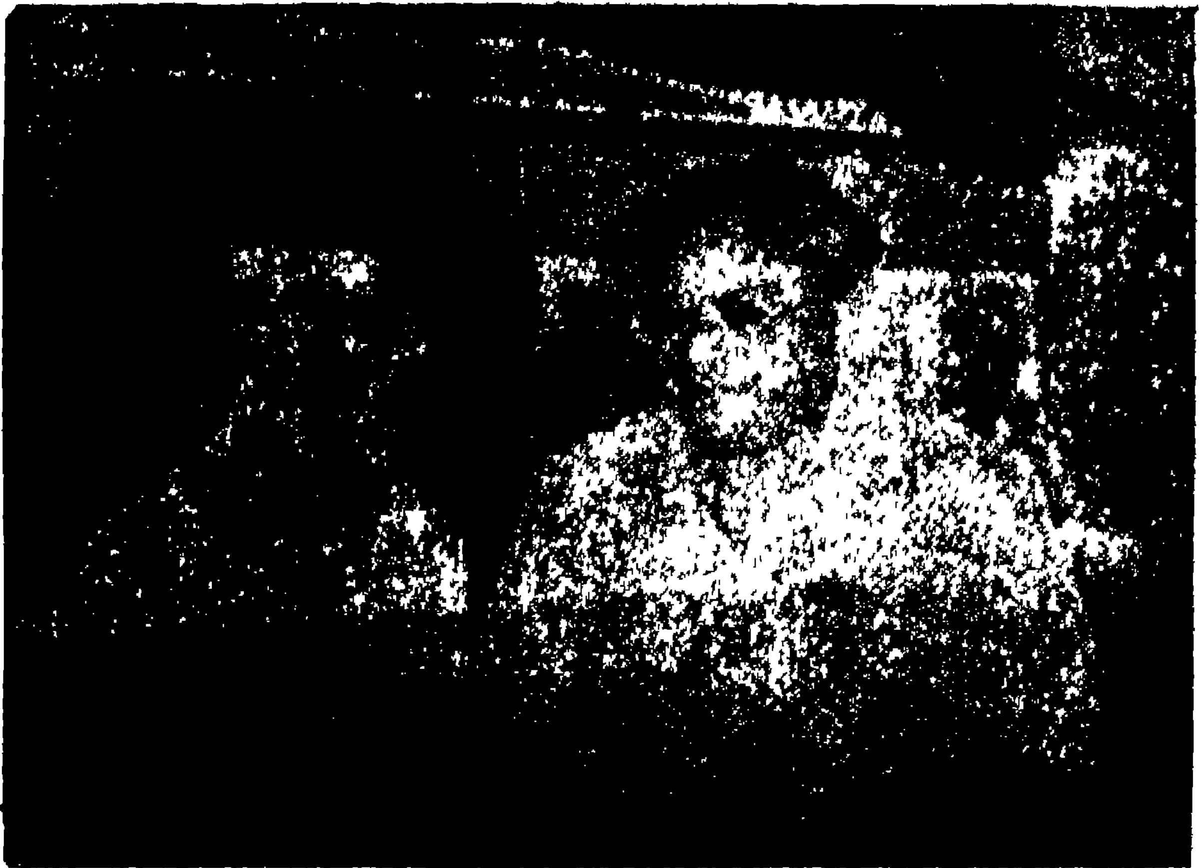
బసవపురాణము సంపూర్ణము

శ్రీ

1

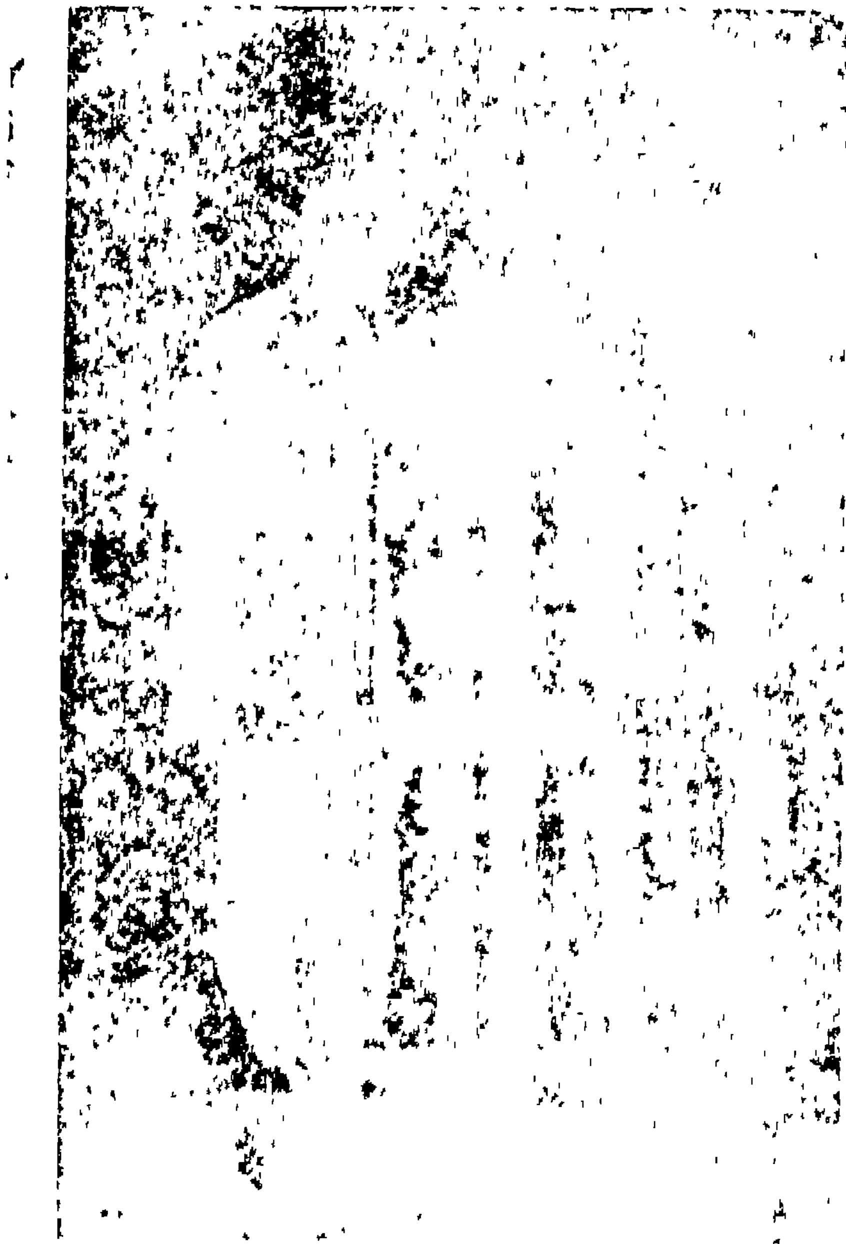
తేది 5-7-1988-89న జరిగిన గురుపూజోత్సవ సందర్భమున
ఉత్తమ సీనియర్ గ్రేడు 1 తెలుగు పండితుని గుర్తించి సన్మానించి
అవార్డు నొసంగిన చిత్రము

తమకు చిరకాల మిత్రులైన శ్రీ డా॥ సి. నారాయణరెడ్డిగారితో
ముచ్చటిస్తున్న చిత్రము

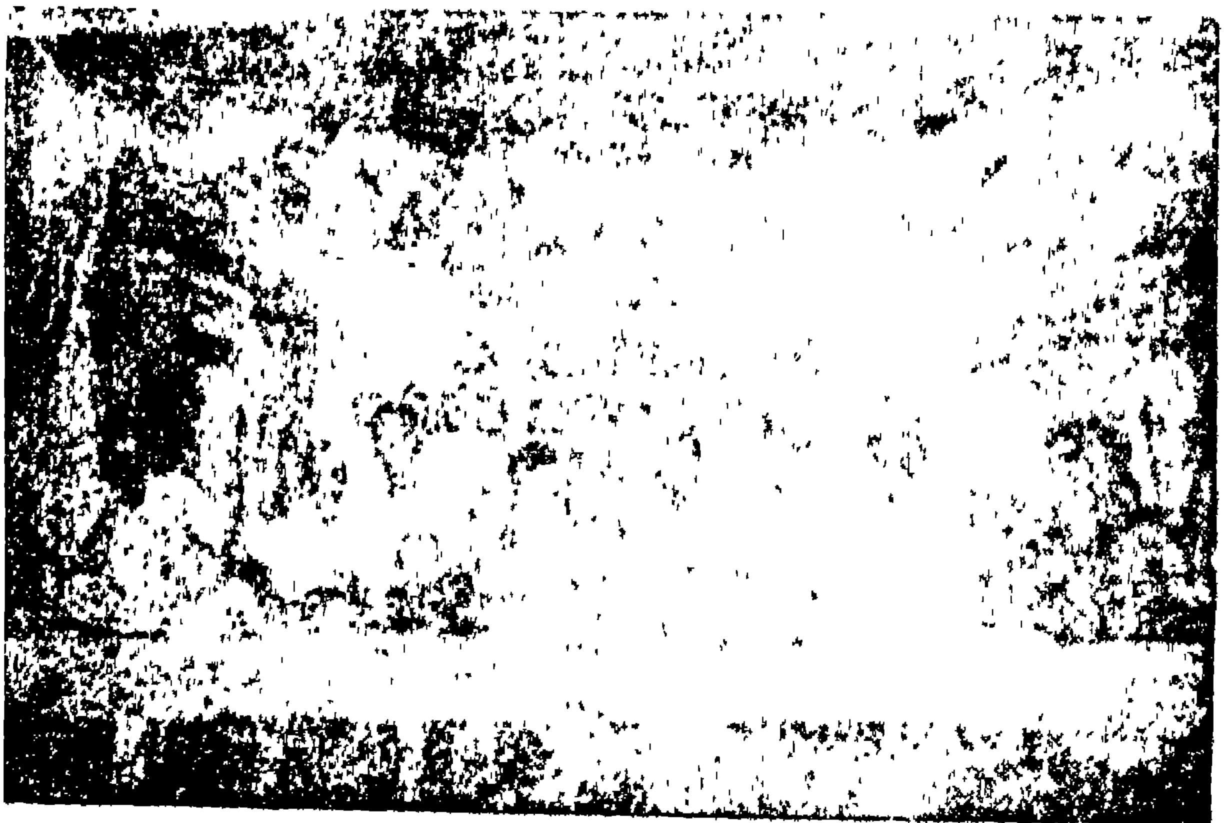
12_మె_1994న శ్రీ బసవజయంతి సందర్భము
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వీరశైవమహా సభవారు వే. పం.
శ్రీరాచవీర దేవరగారిని "వీరశైవ సాహిత్యసార్వభౌమ
అను బిరుదమొసంగి సత్కరించిన ప్రశస్తి పత్రముతో

తెలుగు విశ్వవిద్యా[illegible]

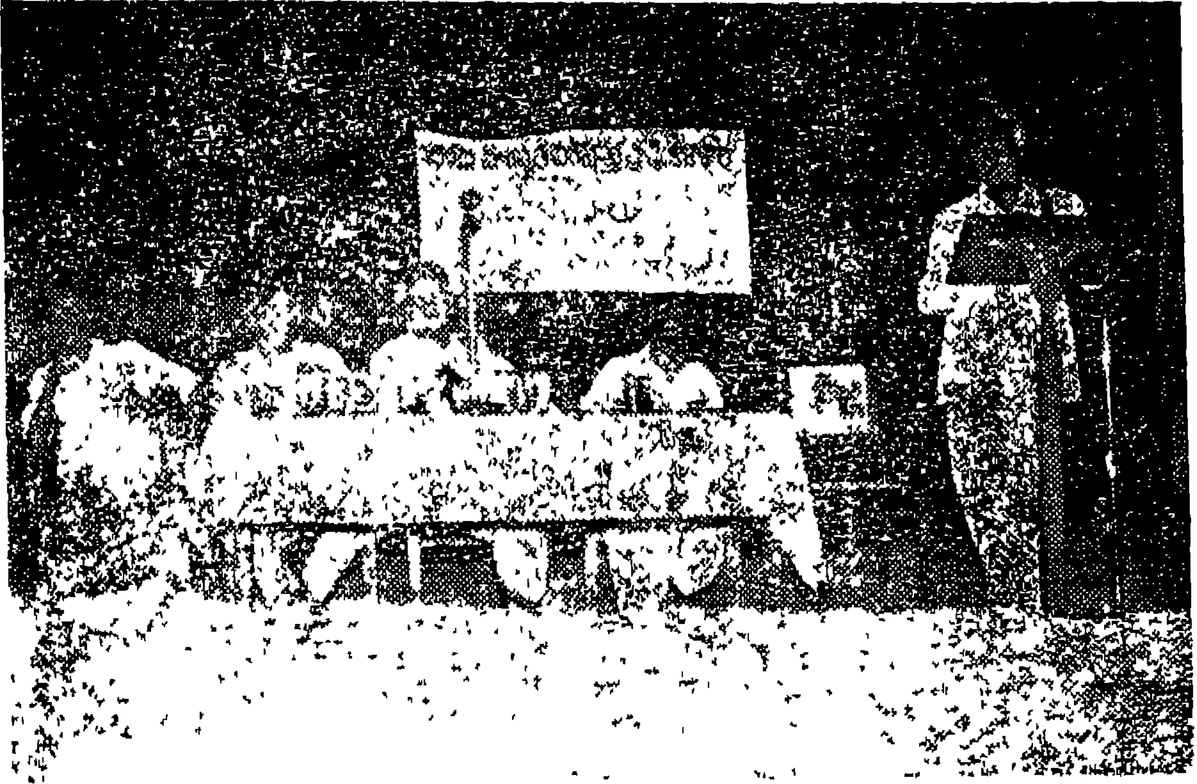
శ్రీ[illegible]

[illegible]

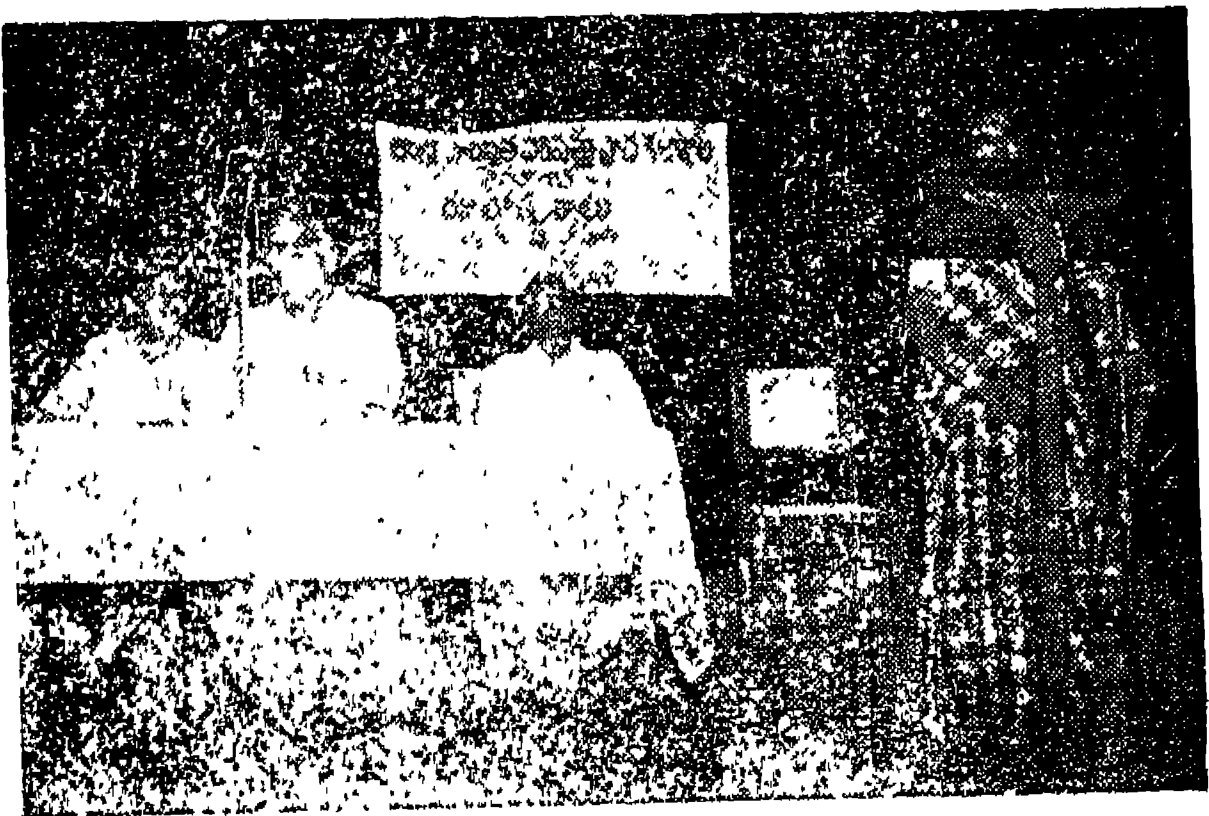

పాల్కురికి గ్రామ ఉత్సవం[illegible]

విశ్వవిద్యాలయం వారు [illegible]

ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తువారు జరుపిన స్వర్ణోత్సవాల
సందర్భంలో దేవరగారి అధ్యక్షతన పూర్వవిద్యార్థుల
సభ జరిగిన దృశ్యం

బసవపురాణము 1 వ ఆశ్వాసము

పద్యము	సంఖ్య	శబ్దము అర్థములు
సీ.	22	ఆరూఢ = [illegible]
చం.	128	తెమలక = చలింపక
		తేపువ = ధైర్యము
వ.	126	కొఱమె = పాపము
సీ.	151	క్రిందుకొను = అతిశయించు, [illegible]
తే.	—	ఉల్బణము = [illegible], అతిశయించు
వ.	154	జోకలు = [illegible], చందము
		సొబగ = తిలతండులన్యాయము
ఉ.	155	చొక్కపు = [illegible], మూర్ఖు, మద్యము, వస్త్రవిశేషము
కం.	163	ఉక్కివము = [illegible], అధికము
ఉ.	171	ప్రవల్లదుడు = [illegible]
కం.	—	పొటగొను = చంపు
కం.	180	పొలపు = [illegible]
తే.	—	నట్టడి = [illegible]

బసవ పురాణము 2 వ ఆశ్వాసము

పద్యము	సంఖ్య	శబ్దము అర్థములు
తే.	21	ఎవపని = [illegible], [illegible], పూటవడు
కం.	29	మేదర = [illegible]
సీ.	30	[illegible] = [illegible]
మ.	38	గాపెసల = [illegible], హింసించువారు
కం.	43	[illegible] = [illegible]
చం.	45	క్రాలుచు = [illegible], [illegible], వివశతై

ఉ.	50	ఆయతి = నిడుపు, ప్రభావము, రాగకాలము, వచ్చుబడి
వ.	51	దొడుకు = వడకంబు, హేళాకరత్వంబు, సంతోషము
		పూని్చి = వహించి
కం.	62	నరవరత్రై = సగము, అధైర్యము, సంకోచము
		ఓలకరుగ = జలక్రీడను ప్రోత్సహించుట
కం.	78	ప్రస్పమర = పుడిసిలి, ?ర
వ.	82	జంగలా = మాంసము
చం.	89	పొలచు = మాంసము
ఉ.	89	పోకుతి = మంచుకవిసినగడ్డ
		వసవు = కోటరము, తుడుపు
చం.	90	గళ్ళు = చౌకముగదులు (ఖానాలు)
చం.	97	నారక = నరకము, నిరయము
ఉ.	105	జాగులిం = కవచము
కం.	107	పరువుళ్ళు = గౌరవమున్న, ప్రతిష్ఠగల
తే.	146	వడి = వేగము
సీ.	148	అడపంబు = అడపము (సంచి—రెండువైపుల సామానులు సమానముగ ఉంచేది)
వ.	176	ప్రాగ్భాగంబు = తూర్పుదిక్కు
తే.	182	కరటి = ఏనుగు
ఉ.	195	జానుగ = ముదిమి, మోకాలు
కం.	197	అతిముటి = కలతజెందు
ఉ.	198	ఉజ్జగింపు = తొలగించు
కం.	203	ఒగి = క్రమముగా
కం.	208	నడియాలము = నడికట్టు, నడిప్రేలు

బసవపురాణము 3 వ ఆశ్వాసము

వ.	124	బెగడకుండ = భయపడకుండ
		క్రొందిన = దుఃఖించిన

చం.	138	అజ్జెము = [illegible]
		అంగిటిముల్లు = [illegible]
		[illegible] = భయము
వ.	142	[illegible] = [illegible]
తే.	145	[illegible] = [illegible]
వ.	170	[illegible] = [illegible]
కం	171	[illegible] = [illegible]
		నెట్టవియు = [illegible]
వ.	175	[illegible]
ఉ.	181	[illegible] = [illegible]
ఉ.	192	[illegible] = [illegible]
చం.	193	[illegible] = [illegible]ము
వ.	197	కొత్తడంబు = [illegible]
		తెంకిణీ = హంస, [illegible]ము
చం.	199	లగ్గడింపులు = [illegible]
		పెదగుంగు
		[illegible] = [illegible]
		[illegible] = [illegible]
ఉ॥	201	[illegible]
		[illegible]
ఉ.	202	[illegible]
ఉ.	205	[illegible] = [illegible]
చం.	206	[illegible]
		[illegible]
ఉ.	210	[illegible] = [illegible]
కం.	245	[illegible] = [illegible]
చం.	249	[illegible]
		[illegible] = మెత్త[illegible]

ఉ.	257	అచ్చుగ = ముద్రణ, స్వచ్ఛము, విధము
		ద్రెచ్చుగ = పడు, చచ్చు
కం.	261	ఒడియలు = పొందుటకు
		బడిపిలి = ఆహారవిశేషము
వ.	262	గరకుట్లు = కర్ణకట్టు
		కంతు = గాదె
		మిసిమింతుఁడు = అలసినవాడు, శ్రాంతుడు
ఉ.	263	బన్నము = అవమానము, కష్టము
		సారెకుఁ = మాటిమాటికి
		సన్నెలువోవ = సన్నెకల్లు. పట్టము
తే.	275	దివ్వటి = దిగుట
వ.	280	ఘంటవేది = బోధకుడు, రాజులను మేల్కొల్పువాడు
		సోరణగండ్లు = గవాక్షము
మ.	281	పొదుగ్రి = చెట్టుకు నీరుపోసె గుంట
కం.	285	దందరసుతుడు = మాయావి
వ.	287	పిశంగ = కపిలవర్ణము
చం.	293	అప్పుట = ఆకాలము
కం.	297	గొనకొని = యత్నించి
		కీలాలంబు = నెత్తురుసీళ్ళు

బసవపురాణము 4 వ అశ్వాసము

చం.	4	నిహ్నుత = మఱుగుపుచ్చుట
ఉ.	26	ఏవాకువ = ఓర్వలేనివాడు
ఉ.	29	యామికవరము = తలారి, అరక్షుఁడు
చం.	34	చివ్వగాగ = కలహముగాగ
క.క	42	పాచ్చెము = న్యూనత
ఉ.	46	గోనల = గోనెసంచుల
		లుంగయు = వస్త్రభారము

కం.	47	నలినలి = సంతసించి
వ.	48	నిశాటు = రాక్షసుడు, త్రిమ్మరి
		గొరగరికిఁ = మాదిగవాఁడు
కం.	121	బాడబు = బ్రాహ్మణుడు
ఉ.	124	జడిముడి = జంగము
వ.	129	మువ్వెట్టుం = పరిచర్యను
చం.	135	వందుచు = దుఃఖించుచు
తే.	140	ఓసరిల్లి = తొలగి, అపసరిల్లు
చం.	141	నక్కులు = బంగారుబిళ్ళలు
కం.	148	పెరికలు = ఎద్దుపైవేయు సగెలు, సంచులు, బరువుధాన్యపు మూటలు
కం.	142	ఓలిం = వరుసగ
సీ.	143	ఉముక = పొట్టు
కం.	144	నూల్కొన్న = ఒప్పుకొన్న
ఉ.	155	హేతి = ఆయుధము
కం.	177	హేళి = సూర్యుడు
		జనుర్టాల = పుట్టినవి
సీ.	179	గులుకరించు = రంజింపఁజేయు, రమ్యముగ
		గ్రాల = ఒప్పునట్లు
		గ్రక్కఁదల = మిక్కిలికదలు
తే.	193	సొరది = క్రమము
కం.	122	బూమేలిపి = మారువేషము
		ప్రామిడిమై = ప్రౌఢురాలు
		మేడిపడు = అజ్ఞాతపడు
తే.	129	వేదటములు = మాయలు
శా.	187	అన్నున = వరవళముతో
కం.	148	ప్రోదియు = పోషించియు
సీ.	149	(నా) ఒదికముగను = ఉపాయముతో

సీ.	154	ఒడిసి = లేకుండ, బడిసెగడ్డ
సీ.	159	అంకిలిలేక = కలతలేకుండ
ఉ.	160	జోక = బాగుగా
మ.	165	దండ్రి = బలిసిన
తే.	166	నలిన్ = అత్యంతము
		నలువున = నేర్పున
		జుణిగెన్ = దాగెను
సీ.	172	జమిలిగా = జంటగా
కం.	175	తెమలక = చలించక, ఎటుతేలక
కం.	196	ఆవసథము = నివాసగృహము, గూడు
చ.	200	గ్రేణిసేయగఁ = పరిహాసముచేయగఁ
సీ.	202	అంకిఁవుచు = ఆడించు, ఉల్లసిల్లు, జళిపించు
తే.	203	చిట్టకంబులు = శృంగారపు చేష్టలు
చం.	204	తనవడి = చల్లఁబడు
కం.	209	పదవనికాడు = తీర్పుకాడు దార్పుకాడు
చం.	216	పెడక్కచ్చ = కత్తివెనుకధాగము (పిడి)
ఉ.	217	క్రేవ = ప్రక్కన
		కీలిత = కట్టబడిన
		సాధ్వసుడు = భయముగలవాఁడు
తే.	218	స్రుక్కి = త్రి, పిక్క, స్పర్శము, దుఃఖించి. ముడుతపడు, తగ్గు, చింతించు, వెనుదీయు
		సుకనాసి = సుఖముగానుండువాఁడు
కం.	220	బెగడి = భయపడి
ఉ.	234	ఆలవట్టముల్ = విసనగఱ్ఱలు
		మచ్చరికింప = ద్వేషము
కం.	244	వ్యాపృతి = ద్వాస్థునిలీలన్
వ.	245	వేరిగట్టి = విరోధము
ఆ వె.	246	కసిమసంగు = విజృంభించు

వ.	248	ఆయతి = కందాయము
		నెరపరికంబు = వృత్తియందునేర్పు
కం.	249	స్మయము = అహంకారము, గర్వము, ఆశ్చర్యము
చం.	255	అరదిపుట్టిన = [illegible]
తే.	267	నెరియపాల్తైన = [illegible]
కం.	269	బిగిది = [illegible]

బసవపురాణము 6 వ ఆశ్వాసము

చం.	18	చదుకము = [illegible]
తే.	19	దున్ని = [illegible]
ఉ.	21	ఒచ్చ్యము = అవమా[illegible]
		నలి = [illegible]
తే.	26	ఒఱపులు = సౌందర్యము,
		గొణిగె = అస్పష్టముగా మాట్లాడుట
కం.	47	పౌగాములు = యుద్ధాయుక్తములు
వ.	58	కుంచెకోల = కుంచిక
ఉ.	64	త్రెవ్వక = [illegible]
కం.	71	ఉల్లసిల్లె = సంతోషించు, ప్రకాశించు, [illegible]
తే.	83	మిర్సె = రెండు [illegible]
సీ.	100	పొదవల = [illegible]
కం.	101	గోమెల = [illegible]
కం.	102	జిలిబిలి = అల్పము
		వడదు = భస్మము
ఆ.	109	[illegible]
తే.	125	[illegible]
కం.	129	ప్రోవటి = [illegible]
చం	130	సొలయంగి = వైరస్యము పొందుట
తే.	142	సొత్తెంచి = [illegible]

తే.	144	నాఁబా = శత్రువు
కం.	146	బేటెత్తె = మట్టిపెడ్డలు, మట్టిపెళ్ళలు
ఉ.	187	వీఁకమై = పరాక్రమము, ఉత్సాహము, విజృంభణము, గర్వము, విధము
ఆ.	190	వడయు = పొందు
		పెడవేళ = వెనుకటివేళ
సీ.	193	ఁబిఱు = చిన్న
		చెరలు = విహరించు, వ్యాపించు
కం.	194	తోము = యుద్ధము

బసవపురాణము 6 వ ఆశ్వాసము

సీ.	201	వెడపంత = వికృతము, నది
వ.	207	త్రుళ్ళడంగి = గర్వముతగ్గి
		యాజుషీయమార్గంబు = యజుర్వేదములో చెప్పబడినట్లుగా
ఉ.	208	దఱియంగ = సమీపింపగా
కం.	218	తొడసూడు _ ఊరువు
చం.	220	వెడఁద = విశాలమైన
తే.	221	అరివొత్త = కప్పము, చక్రము, శత్రువు
కం.	222	తమకపు = సంభ్రమము
కం.	227	నెఱి = గొప్ప
మ.	230	బిట్టార్చి = శీఘ్రముగా
వ	131	దండు = సమూహము
ఉ.	242	అస్పృత = చరచు
సీ.	246	గడి = ఎల్ల
		కఱ్ఱు = నేత్రములు
కం.	251	కందర = కందుకము
కం.	256	ఖర్వుని = పొట్టివానిని

ఉడువడగు = పోగొట్టబడగు

వ. 261 గాదనేసి = సంచయముజేసి

అడియాలంబు = గురుతు

కం. 264 ఒగిని = క్రమమున

సీ. 265 అల్లంటనల్లంట = ప్రసిద్ధినితెలుపు

సీ. 264 దొనలదె = అమ్ములపొది, కొండమీదినీటివల్లము

లావుకలు = ఒకపక్షి

ధీర = ధైర్యము

ఉ. 271 దంతశఠ = పులిచింత, నిమ్మ, వెలఁగ, చింత, నారదము

కొండాడు = రాపిడి, ముసుగుగప్పు

తే. 275 పెరియలుగు = పెద్ద

చం. 277 శ్రుతి = కీర్తి

బసవపురాణము - కఠిన పదములు

బిలబిలపోవు = అతిశయించు

వేద్యకాడు = విటుడు

అతగలు = అల్పులు, దుష్టులు

దారవోకుండ = వ్యర్థముగాకుండ

కొత్తడి = పతివ్రతలు

ఎరిపు = బాధ

జంగమలింగము = చరలింగము

అలుకువ = తక్కువ

ఇల్ల = ఇచట

పాఁగెము = ప్రతి, పొంకము

అగపడి = లోనయి

మఱపడ్డ = మఱుఁగుపడ్డ, తాల్మారయిన

త్రాటిమాలలు = కర్మపాశబద్ధులైన నీచులు

త్రాటికి = కర్మపాశమునకు

పటకవాదము = వ్యర్థవాదము

మండుదు = బ్రతుకుదురు

కన్నాకు = మిన్న

పరస = యాత్రికులు

ఒడయలు = మాహేశ్వర్లు

బయలు = శూన్యము

జెంగులు = నీచులు

ఏట్రు = గొఱ్ఱె

ఏతరి = దుర్నియపరుడు

ముక్కుస = మూఁడుకుంచాలు

పెటికలు = గోనెమూటలు

అడబాల = వంటవాఁడు

వెండిడు = బొమ్మలాడించువాడు

సుంకిడు = పన్ను వసూలుచేయువాఁడు

హేళగీడు = కథలు చెప్పువాడు

కిలారి = పసులకాపరి

పడవలి = మేలుజాతివస్త్రము

బల్లహుడు = బళ్ళాణరాజు

గణము = ప్రమథగణులు, మాహేశ్వరులు

ప్రస్తవం = సందర్భము

తూపాద్యదందవ = ఉమ్మి వేయగనే (నోటితో ఊంగా)

తొంగిళ్ళు = తొడలపైభాగము

సితగుండు = మంకుబిడ్డడు

ఒడరునకు = ఈశ్వరునకు

గట్టిగొట్టి = తటుగుడు

బెడంగనో = తెల్లగాదోచునో

బొదండు = పోవుదము

ఎదమదుగు = వైషమ్యము

గోద = వృషభము (నంది)

ఆడువరి = చుట్టుగోడ, వప్రము

నిక్కాల = వెంటనే యనుపదమునకువచ్చు[illegible]ల

వెడ్డువెట్టి = ఆశపెట్టి, వంచించి

గొరగలు = భక్తులు

పాదొట్రు = సాతెసూను

వరిచ్ఛేది = చంపు[illegible]ది

పిగుర్వాణము = [illegible]

గామిడి = గడు[illegible]

గొలుపదము = [illegible]

ఇబ్బంది = అక్కాని

మణుగులు = [illegible]

కట్టము = వస్త్రము

పెలుసనడు = లెక్క జేయడు

గ్రద్దలు = పెద్దతమ్ము[illegible]

పురులువోవు = [illegible]

కొల్చు = ధాన్యము

బవసిధి - [illegible]

బులుసంతనము = [illegible]

అంకకాడు = వాదనమునను దీకొనువాడు

ఋణము = [illegible]

తవరాజు = తపసి

కదయించిపొదువ = వ్యామోహముగల [illegible]

పువ్వులవడుగు = పూజారిబాలుడు

కింగాణ సేయు = సరుకు సేయు

పశువరించు = బాధించు, వధించు

అరగల = సందేహము

సూనెగాడు = హంతకుడు

సంబవులు = చెప్పులు

వాలంబు = వాడికత్తి (వాలు—అంబు)

పంచముద్రలు = భస్మము, కంథ, దండము, కమండలము, భిక్షాపాత్ర

శాసనధరులు = భస్మరుద్రాక్షాది శైవలాంఛనధారులు

జడతలు = జడలుగట్టినతల

ఒమ్మదు = సరిపడదు

అంగద = ఉత్సాహముతో

నంటాదురె = వెనుకాడుదురే

అఱగొండ్డైతలము = బింకము, ధైర్యము

మోహనము = పిడి

పిమ్మటి = స్పృహతప్పుట

కలికెత్తుడు = ఇంద్రజాలికుడు

ఇరుస = రెండు కుంచములు

బుడిబుడ్బివోపు = అబ్బురపడు, భయపడు

లింగావసరము = శివపూజ, భోజనము (వైష్ణవులలో సాపాటు) శబ్దము వలె వీరశైవులీపదములు వాడుదురు.

అడకి = ఇఱికించి

కడుపునీరు = బియ్యముకడిగిననీరు

ఉనుపరి = సహాయుడు

అలంబు = అద్దము

మేడెమువొడువ = యుద్ధముచేయ

ఇక్కంటితో = రెండుకన్నులతో

కుతగులు = కుచ్చితులు

త్రొట్లు = దద్దురు

పసమాలు = కూళ్ళు

ఇడుగాలిపసులు = ద్విపాదపశువులు

వలిపేగము = వాయువేగము

బోళవాళి = బోళ (దేవదాసీవృత్తి) వదిలించినది, [illegible]

వేళవాళి = జీవితావసానమునందు [illegible]

కరి = [illegible]

తెలసము = పని

సంత = గొదవ

వయ్యాగదే = వైనంగదె

గదుగదుపు = సందేహము, [illegible]

కొత్తి = నీచురాలు

పదరు = సూది

పాణసి = చండాలస్త్రీ

ఉలిపిజంగెత = నీచురాలి [illegible]

దేవళకులు = తంబళులు

ఏనుంగుపన్ను = ఏనుంగుపైగట్టు [illegible]

మడిగూటివృత్తి = ప్రసాదముగొను [illegible]

బడిగల్లు = పందికొక్కులంజంపుట [illegible]

కనకసాములు = శత్రువును చంపుటకు [illegible] యందుద్భవించిన [illegible] జన్మించినవారు.

పదువ; మొలక = తృణవిశేషములు

సోదము = [illegible]

తవరాజము = [illegible]

పొట్టపొర్వు = మిక్కిలి [illegible]

కావిరి = నల్లనిరంగు

ఓం

ఆంధ్రప్రదేశ్ వీరశైవ ధర్మ గ్రంథమాల

హైదరాబాదు - 500 027 (ఆం. ప్ర.)

అమృత అపార్టుమెంటు (ప్రభాత్ టాకీసు) వెనుక భాగము
గది సంఖ్య 10 మరియు 11 గలవి.

వీరశైవ సాహిత్య భాండారు

గ్రంథముల సూచి ప్రకటన

1.	వీరశైవ భావ ధర్మ గీతికలు (నూతన పద్ధతిలో తెలుగు, కన్నడ, హిందీ - సంస్కృతముల గేయాలున్నవి)	15.00
2*	శ్రీ బసవేశ్వర తత్త్వములు సంపాదకీయ వ్యాసములు	5.00
3*	వీరశైవ ధర్మాన్వేషణము (కన్నడకు తెనుగు సేత)	3.00
4.	నేనెవరు? (వీరశైవ సమాజోద్యమము, జి॥ మెదక్) గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 1వ భాగము	5.00
5	రత్న త్రయము (నీతిబోధక వ్యాసాలు)	6.00
6*	మహాజ్ఞాని చెన్న బసవన్న (కన్నడకు తెనుగు సేత)	2.50
7.	అల్లమ ప్రభువిజయము (నాటిక)	
8.	వీరవిరాగిణి అక్కమహాదేవి నాటిక	15.00
9.	ప్రతిజ్ఞా పూర్తి (నాటిక)	
10.	షష్టిపూర్తి విశేష సంచిక. ఇందులో పై నాటికలు మరియు శ్రీ బసవేశ్వర కన్నడ వచనములకు తెనుగు సేత మరియు సూక్తి సుధా సంస్కృత శ్లోకములకు తెనుగు సేత.	15.00
11.	ఇష్టలింగార్చనావిధిః. (సంక్షిప్తము మరియు విశేషోపచారములతో నున్నది)	6.00

12* జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి [illegible]
శ్రీ స్వామి [illegible]
ఉపన్యాసములు [illegible] 3.00

13. జగద్గురు శ్రీ రేణుకాచార్యుల వారి [illegible]
(ఇది వచన కావ్యము) 25.00

14. ప్రాచీన వీరశైవము [illegible]
వలసినది. [illegible]
గలదు) 25.00

15. వీరశైవులాచరింపదగిన [illegible] 1.00

16. వీరశైవుల గోత్ర సూత్ర [illegible] 3.00

17. జగద్గురు పంచాచార్యుల [illegible] 15.00

18. స్వయం పురోహితము (లఘు) [illegible]
వివాహాది [illegible]
జ్యోతిష ముహూర్తములు [illegible] 30.00

19. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 2వ భాగము 30.00

20. గ్రంథకర్త జీవిత చరిత్ర 3వ భాగము 30.00

21. ఆంధ్రప్రదేశ్ వీర మహేశ్వర [illegible]
నియమావళి (బైలాను) 5.00

22. వీరశైవ పురోహితుల [illegible] 3.00

ఇవే గాకుండ : జగద్గురు శ్రీ రేణుకాది పంచాచార్యుల [illegible] శ్రీ బస వేశ్వరుల వారి పటములు, శ్రేష్ఠమైన విభూతి, [illegible], శివ సూత్రములు (శివ దారములు) మొదలగునవి [illegible] లందరు అభిమానంతో పైన గనబరచిన [illegible] (ఆసనము) [illegible] అతి వాస్యయముగా వచ్చిగాని ఉచితవెలకు [illegible] గలరు.

-: సంగ్రహకర్త పరిచయము :-

పండిత పెద్దమఠము రాచవీరదేవర

జననము	:	16-7-1925
తండ్రి	:	శ్రీ పి. యం. వీరయ్యగారు
తల్లి	:	శ్రీమతి పి. యం. నాగమ్మగారు
విద్యాభ్యాసము	:	శంకర సంస్కృత కాలేజి, యాదగిరి, జిల్లా గుల్బర్గా (కర్నాటక ప్రదేశము)
యోగ్యతలు	:	సంస్కృతమున 'తీర్థ' (కలకత్తా) 'భాషా ప్రవీణ' సంస్కృతము 'యం ఓ ఎల్' తెలుగు ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ, హిందీ "భూషణ" కన్నడ "జాణ".

శ్రీ షడక్షరి (గొల్లాళప్ప) మహాస్వాములవారి యనుగ్రహపు శిష్యుడు మరియు న్యాయ, వేదాంత, సాంఖ్య యోగ, మీమాంసశాస్త్ర పారంగదులైన శ్రీ స్వామి విరూపాక్షానంద మహాస్వాములవారు కొడంగలుగారి ప్రియశిష్యుడు "సాహిత్యాలంకార" బిరుదాంకితులు వీర మహేశ్వర మహోపాధ్యక్షులు "వీరశైవతత్త్వ ప్రకాశిక" పత్రిక సంపాదకులు. మరియు

జన్మభూమి:- మెదక్ జిల్లా అందోల్ తాలూకా యందలి జోగిపేట పెద్దమఠము.

ఇప్పటినివాసము:- ఇంటి నం. 3-3-139,
కాచిగూడ, హైద్రాబాదు-27

వృత్తి:- సంస్కృతాంధ్ర సీనియరు పండితుడు, రిటైర్డు చంచల్‌గూడ ప్రభుత్వ జూనియర్ కాలేజి, హైదరాబాదు, ఆంధ్రప్రదేశ్.

శివశక్తి ఆర్ట్ ప్రింటర్స్, ఇం. నెం. 3-2-508, చప్పల్ బజార్, Hyd.